

10000 FİRMA

Discover
the potential

2015
TÜRKİYE'NİN İLK
1000 İHRACATÇI FİRMASI

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

HEDEF
2023
500
MİLYAR
DOLAR
TİM

2015 yılı Türkiye ekonomisinin lokomotifini olan **İHRACAT İLK 1000 FİRMAMIZIN** performanslarını yürekten kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

Teknolojiyi dogru kullandı, 75 ülkeye dondurma sattı

Uzaktan yönetilebilir akıllı dondurma makinaları geliştiren Smach Gıda, perakende satış noktalarında müşterilerine daha yenilikçi fırsatlar sunarak sektörde lider oldu, 75 ülkeye ihracat yaptı.

2006 yılında dondurma satışı ile sektöre giriş yapan Smach Gıda, teknolojiyi dogru kullanarak büyümüş bir girişimcilik hikâyesi. Smach Gıda Yönetim Kurulu Başkanı Aytül Kaya sektöre girişlerini şöyle anlatıyor: “Yogun rekabetin yasandığı sektöre, iki ortak 2006 yılında dondurma yaparak girdik. Daha sonra dondurma makinalarını üretmeye başladık. Bizim kökenimizde mühendislik olduğu için her zaman daha yenisini ve daha iyisini yapmak istedik.”

BÜYÜMEK İÇİN FARKLI OLMALIYDIK

Dondurma makine üretim sektöründe yüksek rekabet olduğunu belirten Kaya şöyle diyor: “Sektörümüzde köklü firmalar var ve bizim daha farklı ve yenilikçi ürünler geliştirmemiz gerekiyordu.”

Müşterilere anlatacak bir hikayemiz, farkımız olsun istiyorduk diyen Kaya, dijitalleşme sayesinde bunu başarabileceklerine inandıklarını belirtiyor. “Biz yalnızca ürünlerimizi değil, tüm sektörümüzü değiştirmek için yola çıktık. Neler

yapabileceğimizi araştırırken yarımahazırım.com'u keşfettik. Dijitalleşme Endeksi'mizi ölçtük. Yarına Hazırım Ekibi ile bir araya gelerek kurumların yenilikçi ürünler ile neler yapabileceklerini, makineler arası iletişimin ürünlerimize nasıl fark katabileceğini öğrendik.”

TEKNOLOJİ SAYESİNDE REKABETTE ÖNE ÇIKTIK

Vodafone M2M teknolojisi ile dondurma makinalarını iletişim yetenekleri kazandıran Smach Gıda, yeni nesil ürünleri ile perakende noktasında deneyimi de bir adım öteye taşıyor. Kaya şöyle anlatıyor: “Dondurma makinalarımız uzaktan tek komutla artık ekran üzerinde istediğimiz videoyu oynatabiliyor, kampanya ve reklamlar yapabiliyor, gelen müşteriye indirim uygulayabiliyor. Daha önemlisi Vodafone sayesinde aktif pazarlama yapmaya başladık. Müşterilerimizin cep telefonlarına en yakın dondurma makinesinin konumunu ve fiyatlarını mesaj olarak gönderebiliyoruz.”

DÜNYANIN HER YERİNDE MAKİNALARIMIZI TAKİP EDİYORUZ

Dondurma makinalarının müşteri sağlığı ve damak zevki için hassas bir şekilde çalışması gerektiğini belirten Kaya, Vodafone M2M ile elde ettikleri başarıyı şöyle anlatıyor: “Makinalarımız dondurma karışımını her aksam kaynatarak pastörize eder, ertesi güne kadar hijyenik bir şekilde saklar. Biz dünyanın neresinde olursa olsun makinaların tüm bu süreçlerini uzaktan takip edebiliyor, eğer bir sorun olursa dükkan sahibini uyarabiliyoruz. Böylece tüm dondurmalarımız her zaman taze ve üst kalitede oluyor. Ayrıca tüm satışları kaydedebiliyor, istatistikler yapabiliyor ve dükkan sahiplerinin cep telefonundan ulaşacağı bir arabirimde bunları sunuyoruz. Müşterilerimiz bu yenilikçi yaklaşımımız sayesinde bizim makinalarımızı tercih etmeye başladılar.”

Smach Gıda Dijital Dönüşüm Hikayesi

İHTİYAÇ

Smach Gıda perakende noktalarında dondurmasının kalitesini sürekli takip etmek istiyordu. Bunu yapabilmek için sunduğu hizmeti farklılaştıracak yenilikçi dondurma makinalarına ihtiyacı vardı.

VODAFONE ÇÖZÜMÜ

Vodafone M2M çözümü ile dondurma makinalarına yerleştirilen sadece bir SIM kart sayesinde üretilen tüm dondurma makinaları tek bir merkezden kontrol edilebilir hale geldi. Makinaların ekranları, üretimleri, satış verileri ve malzemeleri uzaktan yönetildi.

BAŞARI

Smach Gıda, yeni nesil makinalar sayesinde pazar payını %40 oranında artırırken, 75 ülkeye ihracat yapmaya başladı.

Rakamlarla Smach Gıda

Makinalarının bakım maliyetleri

%30 azaldı

Pazar payı

%40 arttı

Teknoloji sayesinde

75

ülkeye ihracat yapmaya başladı

Smach Gıda
Dijitalleşme Endeksi

%75

Vodafone M2M teknolojisi sayesinde dondurma her zaman taze

1

Perakende noktalarındaki dondurma makinalarına Vodafone M2M takıldı.

2

Makinalar ve sütlerin kalitesi 24 saat uzaktan takip edildi.

3

Makinaların ekranları, üretimleri, satış verileri ve malzemeleri uzaktan takip edilerek verimlilik artışı sağlandı.

İşOrtağım

* Yarinahazirim.com'da yer alan Vodafone Dijitalleşme Endeksi uygulaması; işletmenizin teknoloji çözümlere olan ihtiyacına göre puanlama yapan web ve mobil tabanlı bir uygulamadır.

** Vodafone M2M Makineler arası iletişim platformudur. Vodafone M2M data paketleriyle kurumsal aboneler, araç takip, alarm ve güvenlik, uzaktan ölçüme ve erişim, sayaç otomasyonu ve Mobil POS gibi veri kullanımını gerektiren birçok kurumsal uygulamalar için diledikleri yerden internete hızlı ve ekonomik koşullarla bağlanabilirler.

Detaylı bilgi için: Vodafone Cep Merkezleri ve vodafone.com.tr

yarinahazirim.com

MEHMET BÜYÜKEKŞİ Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı.....	5
MUSTAFA ELİTAŞ Ekonomi Bakanı	6
İBRAHİM ŞENEL Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı	7
ÖZGÜR VOLKAN AĞAR Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdür Vekili.....	8
AHMET BALKAYA TİM Başkan Danışmanı	9
GÖKHAN ÖĞÜT Vodafone Türkiye İcra Kurulu Başkanı.....	10
BÜLENT ÜNAL TÜYAP Yönetim Kurulu Başkanı.....	11
SEDAT GÜMÜŞOĞLU UN Ro-Ro İşletmeleri A.Ş. İcra Kurulu Başkanı	12
RECEP PALAMUT CPM Yazılım Yönetim Kurulu Başkanı.....	13
YENİ TÜRKİYE LOGOSU TURKEY DISCOVER THE POTENTIAL HAKKINDA	15
2015 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMA ANALİZİ	20
İHRACATIMIZA DEĞER KATAN ÇÖZÜM ORTAKLARIMIZ	31
2015 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 500 İHRACATÇI FIRMASI	41
2015 YILI TÜRKİYE'NİN İKİNCİ 500 İHRACATÇI FIRMASI	63
PROF. DR. EMRE ALKİN TİM Ekonomi Danışmanı Değerlendirme Yazısı	84
2015 YILINDA BAŞI ÇEKEN İHRACATÇI FİRMALAR	85
2015 YILI TÜRKİYE'NİN SEKTÖR BİRİNCİLERİ TANITIM SAYFALARI	89
2015 YILI TİM SEKTÖRLER KONSEYİ İHRACAT DEĞERLENDİRMELERİ	105
Mustafa Çıkrıkçıoğlu Çelik Sektörü	106
Ali Özünöü Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri Sektörü.....	108
Tahsin Öztiryaki Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü	110
Mustafa Şenocak Deri ve Deri Mamulleri Sektörü.....	112
Dr. Güven Uçkan Elektrik-Elektronik ve Hizmetler Sektörü.....	114
Edip Sevinç Fındık ve Fındık Mamulleri Sektörü.....	116
Başaran Bayrak Gemi ve Yat Sektörü	118
Salahattin Kaplan Halı Sektörü.....	120
Süleyman Kocaseret Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sektörü.....	122
Zekeriya Mete Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektörü.....	124
Salih Zeki Poyraz İklimlendirme Sektörü.....	126
Murat Akyüz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü.....	128
Abdulkadir Çıkmaz Kuru Meyve ve Mamulleri Sektörü.....	130
Ali Kahyaoğlu Maden Sektörü.....	132
Adnan Dalgakıran Makine ve Aksamları Sektörü.....	134
Rıza Seyyar Meyve ve Sebze Mamulleri Sektörü.....	136
Ahmet Güleç Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri Sektörü	138
Ayhan Güner Mücevher Sektörü.....	140
Ömer Burhanoğlu Otomotiv Endüstrisi	142
Latif Aral Aliş Savunma ve Havacılık Sanayii Sektörü.....	144
Ali Can Yamanyılmaz Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörü.....	146
Osman Bağdatlıoğlu Süs Bitkileri ve Mamulleri Sektörü.....	148
İsmail Gülle Tekstil ve Hammaddeleri Sektörü.....	150
Noyan Gürel Tütün ve Tütün Mamulleri Sektörü.....	152
Mustafa Satıcı Yaş Meyve ve Sebze Sektörü.....	154
Mehmet Emre Uygun Zeytin ve Zeytinyağı Sektörü	156
DEĞERLENDİRME YAZILARI	
Dr. Can Fuat Gürlesel TİM Ekonomi Danışmanı	158
Prof. Dr. Murat Çak İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi.....	159
Ali Orhan Yalçınkaya Ekonomist/TİM	160
Doç. Dr. Ümit İzmen İstanbul Kültür Üniversitesi.....	161
2015 YILI TÜRKİYE'NİN İHRACATÇI İLK 10 VE SEKTÖR BİRİNCİSİ FİRMALARININ DEĞERLENDİRMELERİ	163
2015 YILI TÜRKİYE SEKTÖR İHRACAT YILDIZLARI TANITIM SAYFALARI (Birinci bölüm).....	193
2015 YILI TÜRKİYE'NİN SEKTÖRLERİNE GÖRE İLK 1000 İHRACATÇI FIRMASI	225
2015 YILI TÜRKİYE'NİN İLK 1000 İHRACATÇI FİRMA KARŞILAŞTIRMALI VERİLERİ	247
2015 YILI TÜRKİYE SEKTÖR İHRACAT YILDIZLARI TANITIM SAYFALARI (İkinci bölüm)	259
2015 YILI TÜRKİYE SEKTÖREL TANITIM GRUPLARININ DEĞERLENDİRMELERİ	295
2015 YILI TÜRKİYE SEKTÖREL TANITIM GRUPLARININ TANITIM SAYFALARI	304
2015 YILI TÜRKİYE'NİN ALFABETİK SIRAYA GÖRE İLK 500 İHRACATÇI FIRMASI	319
2015 YILI TÜRKİYE'NİN ALFABETİK SIRAYA GÖRE İKİNCİ 500 İHRACATÇI FIRMASI	329

İ TİM Adına Yayın Kurulu Başkanı Mehmet Büyükekşi | **Yayın Direktörü** Ensar Altun | **Proje Yönetimi** Filiz Özkan | **TİM Proje Yönetimi** İbrahim Özçelik, Funda Özgüleç Yüceer
İ Proje Koordinatörü Aynur Atalık | **Marka Direktörü** Tunç Altınbaş | **Editör** Handan Açı | **Katkıda Bulunanlar** Adem Mehmetçik, Zehra Tike, Murat Ulusoy
İ Müşteri Temsilcileri Sultan Kuğu, Serkan Sezgin, Fatma Kızak, Songül Uzundağ | **Sayfa Tasarımı** Furkan Gültekin | **Renk Ayrımı** Tolga Ünsal | **Üretim Müdürü** Haydar Kartal
İ Adres Dış Ticaret Kompleksi Çobançeşme Mevkii Sanayi Cd. B Blok Kat: 9 Yenibosna - İstanbul | **Tel** 0212 454 04 71 | **Fax** 0212 454 04 13 | **E-mail** tim@tim.org.tr
İ Web www.tim.org.tr - www.ihracatilkbin.com | **Baskı ve Cilt** Uniprint Basım San. ve Tic. A.Ş.

Bu araştırmaların tüm hakları Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne aittir. Herhangi bir bölümünün veya tamamının izin almadan ve kaynak gösterilmeden kullanılması yasaktır. Süreli yayın değildir. Turkishtime Dergisi'nin ücretsiz hediyesidir. Teknik hatalardan dolayı TİM sorumlu tutulamaz.

www.ommedya.com

İletişim Teknolojileri
Çözüm Ortağı

Fuar Hizmetleri
Çözüm Ortağı

Turkey
Discover
the potential

Ro-Ro Taşımacılık Hizmetleri
Çözüm Ortağı

BT Yazılım Hizmetleri
Çözüm Ortağı

Mehmet Büyükekşi
Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı

İhracatı tüm Türkiye'ye yaymaya devam ediyoruz

2015 yılında Türkiye ekonomisi, dünyadaki tüm zorlu koşullara rağmen dünya ticaretinden aldığı payı yükseltti. 2015 yılı, Türkiye ihracatı açısından başarılı bir yıl oldu. Önümüzdeki yıllarda inovasyon, Ar-Ge, tasarım ve markalaşma yatırımları ile ihracatımız dünya ticaretinde daha da üst seviyelere taşınacak.

2015 YILI dünya ekonomisi açısından son derece zorlu bir yıl olarak geride kaldı. Doların değer kazanması, petrol ve emtia fiyatlarının gerilemesi, BRICS ülkelerinin zayıf performansları dünya ekonomisinde sarsıntılara yol açtı. Küresel ekonomideki kötü performans dünya ticaretini de olumsuz yönde etkiledi. Dünya Ticaret Örgütü'nün raporuna göre, 2015 yılında dünya ticareti yüzde 13 daralarak 16,5 trilyon dolara geriledi. Dünya ticaretindeki bu gerilemeden Türkiye olarak biz de etkilendik. 2015 yılında ihracatımız değer bazında yüzde 8.7 geriledi. Ancak, 2015 yılı Türkiye ihracatı açısından başarılı bir yıl oldu. Her ne kadar ülkemizin ihracatı gerilemiş olsa da, dünya ticaretinden aldığımız payı yüzde 0.87'ye yükselterek yeni bir rekora imza attık. Yine aynı şekilde AB'nin ithalatından aldığımız payı yüzde 1.21'e çıkararak bu zamana kadar ki en yüksek rakama ulaştık. Biz inanıyoruz ki, önümüzdeki yıllarda inovasyon, Ar-Ge, tasarım ve markalaşma yatırımları ile üretimimizde katma değer artacak, buna paralel olarak ihracatımız da dünya ticaretinde çok daha yukarılara çıkacaktır.

2015 yılında ihracatçılarımız bu başarılarla imza atarken, biz de bu başarıya ışık tutmak istedik. Bu yıl on altıncısını yayımladığımız "İlk 1.000 İhracatçı Araştırması" ile 2015 yılı ihracatını ve ihracatçıları mercek altına alıyoruz. Bu araştırma sayesinde, tüm sektörlerin yapılarını gözlemleme, ihracat yapımızı inceleme ve ihracatçı profilimizi görme fırsatı buluyoruz. İhracatın yanında, firmalara ait istihdam, Ar-Ge yatırımları, sermaye yapıları gibi pek çok veriyi de analiz eden bu araştırmanın, iş dünyası, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm paydaşlar tarafından referans kaynak niteliğinde olacağına inanıyoruz.

2015'te, ihracatı tüm Türkiye'ye yayma hedefimize bir adım daha yaklaştığımızı görüyoruz. Keza geçtiğimiz sene ilk 1.000 ihracatçının payı yüzde 59 iken 2015 yılında bu oran yüzde 57.5'e geriledi. Ayrıca, 100 milyon dolar üzerinde ihracat yapan firma sayımız 145 oldu. Bunun yanında,

ilk 1.000 ihracatçımızın Ar-Ge yatırımları 2014 yılına göre yüzde 30 arttı, Ar-Ge yatırımlarının firma cirolarına oranı ise yüzde 1.56'dan yüzde 1.72'ye yükseldi. Şubat ayında yasalaşan Ar-Ge ve Yenilik Reform Paketi'nin de katkılarıyla 2016'da daha büyük bir artış olmasını temenni ediyoruz. İlk 1.000 firmanın konumlanmalarına baktığımızda bu firmaların yüzde 64'ünü üretici firmaların oluşturduğunu, yapısal olarak incelediğimizde ise, yüzde 79'unun tamamen yerli sermayeli, yüzde 10'unun ise tamamen yabancı sermayeli olduğunu görüyoruz. İhracatımızın büyük çoğunluğunu yerli sermayenin oluşturması bizi mutlu ederken, üretime dayalı ihracat yapmamız da, Ar-Ge ve inovasyona yönelik yatırımın ihracatımıza büyük katkı sağlayacağına olan inancımızı sağlamlaştırıyor.

Türkiye'nin dinamik ihracatçıların temsilcisi olarak bizler de inovasyon, Ar-Ge, tasarım, markalaşma ve girişimciliğin önemini tüm Türkiye'ye duyurmak için çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Bu kapsamda düzenlediğimiz Türkiye İnovasyon Haftası, İnovaLİG, İnovaTİM, TİM Akademi ve diğer pek çok etkinliğimizin yanında 2016 Mayıs ayı itibariyle "10 İl 10 Ülke" projesi çalışmalarına da başladık. Bu proje kapsamında, seçilen 10 ilimizde hedef ülkelere olan ihracatımızı arttırma yolları, pazar fırsatları, gelecek vadeden sektörler gibi konuları içeren seminerler düzenliyoruz. Seminerlerin ardından hedef ülkelere ticaret heyetleri ve bu ülkelerden illerimize alım heyetleri düzenleyeceğiz. Bu çalışmalarımızın ilkini İngiltere eşleşmesi kapsamında Gaziantep'te gerçekleştirdik. Bu çalışmalarımızın ihracatımıza ve Türkiye ekonomisine katkılarının artarak devam etmesini diliyorum ve 2015 yılında ihracat yapan tüm firmalarımızı tebrik ediyorum. Yüksek başarı göstererek ilk 1.000 ihracatçı arasında yer alan firmalarımızı ve sektör birincilerini de ayrıca kutluyorum. Hep birlikte, durmadan, yorulmadan çalışmalarımıza devam ederek 2023 hedeflerimize ulaşacağımıza yürekten inanıyorum.

Mustafa Elitaş
Ekonomi Bakanı

Dünyanın sayılı ekonomik aktörlerinden biri Türkiye'dir

Türkiye, 2000'li yılların başından bu yana, ekonomik büyüme, istihdam ve refah artışı için ihracat odaklı stratejiler benimsemeyi tercih etmiş, bu ekseninde ihracatı özendirme yolunda ciddi mesafeler kat etmiştir. Bu süreç içerisinde; dış ticaretin önemli bir ekonomik unsur haline gelmesiyle beraber, ihracatın etkisi her alanda hissedilmeye başlanmıştır. Türkiye hem bölgesinde, hem de dünya genelinde etkinliğini sürekli artırmayı başarmış, dünyanın sayılı siyasi ve ekonomik aktörlerinden birisine dönüşmüştür.

NİTEKİM 2002-2015 yıllarını kapsayan dönemde ekonomimiz, yıllık ortalama yüzde 4,7 büyümüştür. 2008 yılında ortaya çıkan küresel finansal krizin etkilerinin henüz tam anlamıyla atlatılmadığı bir ortamda Türkiye, kriz öncesinde hayata geçirdiği yapısal reformların da katkısıyla küresel olumsuzlukların etkilerini bertaraf edebilmiştir. Bu başarının doğrudan bir yansıması olarak ekonomimiz; 2009 yılının son çeyreğiyle başlayan büyüme trendini son 25 çeyrekte kesintisiz olarak devam ettirmektedir.

Aynı dönemde küresel ticaretteki yerimiz sağlamlaşmış, küresel talep koşullarındaki dalgalanmalara rağmen ihracatımızda önemli artışlar kaydedilmiştir. İhracatımız, ülkemizin geçirdiği dinamik dönüşüm ve küresel ekonomiye entegrasyon trendiyle uyumlu olarak hızlı bir ivme yakalamış ve 2002 yılındaki 36 milyar dolar düzeyinden, 2015 yılı itibarıyla 143,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Küresel büyümedeki zayıflığın, dolardaki değerlenme ivmesinin ve emtia fiyatlarındaki sert düşüşlerin hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ekonomilerin ihracat performanslarını zayıflattığı bir dönem olan 2015'te küresel mal ihracatı yüzde 13,5 gerilemiştir. Böylesi bir dönemde Türkiye, değer bazında yaşanan kayba rağmen ihracatını miktar olarak yüzde 2'lik artışla tamamlama başarısını sergilemiştir. Türkiye'nin dünya ihracatından aldığı pay yıllar itibarıyla artış trendi göstererek binde 9'lar seviyesine yükselmiştir. Ülke olarak uzun dönemli perspektifimiz, dünya ihracatından yüzde 1,5 oranında pay alabilmektir.

Dünyanın gerek büyüme gerekse dış ticaret açısından yavaşlama evresine girdiği bir ortamda, Türkiye olarak hızlı büyüme performansımızı korumak için atmamız gereken adımlar bulunmaktadır. Bu dönemde üretim yapımızı değiştirmek, inovasyon, tasarım ve markalaşma araçlarıyla daha fazla katma değere dayanan bir rekabet yapısına ayak uydurmamız gerekmektedir.

2002 yılından bugüne yürüttüğümüz ekonomi politikalarında bu yaklaşım esas alınmış, uygulamalarımızın temeli bu doğrultuda belirlenmiştir. Hâlihazırda uygulamaya konulan 2023 Türkiye İhracat Stratejisi, Öncelikli Dönüşüm Programları ve 64. Hükümet Programında da bu vizyonu odak noktasına koyan eylem ve programlar kurgulanmıştır.

Cumhuriyetimizin 100. yılında dünyanın önden gelen ekonomik aktörlerinden birisi haline gelmemiz, cari açık ve dış ticaret açığını kontrol edilebilir bir düzeye indirmiş olmamız temel stratejimizdir. Bu süreçte 2023 Türkiye'sinin teknoloji ithal eden dışa bağımlı bir yapıya değil, yüksek teknolojlü ürün ihraç eden, markalaşma sürecini tamamlamış ve rekabetçi konumunu kuvvetlendirmiş bir ekonomi sıfatını taşımasını hedefliyoruz.

Bu doğrultuda 2015 yılında da Ekonomi Bakanlığı olarak ihracatçıları-

mıza, eğitimden danışmanlık ve istihdama, pazar araştırmasından tasarıma, yurt dışında ofis mağaza açma ve fuarlara katılma kadar geniş yelpazede destekler sağladık. Ayrıca TURQUALITY® ve Marka programlarımız başta olmak üzere; markalaşma potansiyeli taşıyan ürün gruplarına sahip firmaların, uluslararası pazarlarda kendi markalarıyla rekabet edebilmeleri için her türlü imkânı seferber ettik. Ticaretin dinamikleri ve küresel rekabetin şartlarına uygun olarak destek mekanizmalarımızı geliştirmeye ve güncellemeye devam ettik. Ayrıca, ihracatın yanında yatırım-üretim değer zincirinin her bir halkasına yönelik çalışmalarımızı da sürdürdük.

İhracata Dönük Üretim Stratejimiz, Yatırım Teşvik Sistemimiz, Girdi Tedarik Stratejimiz, kamu alımlarında stratejik yaklaşım çalışmalarımızla gerek nicelik gerekse nitelik olarak ihracatımızı ve üretimimizi geliştirme, yatırım ve istihdamı artırma yolunda çalışmalar yaptık. Ticari menfaatlerimizi korumak ve etki alanımızı genişletmek hedefiyle; ticari ve ekonomik ilişkilerimizde diğer ülkelerle oluşturduğumuz yasal altyapının geliştirilmesine 2015 yılında da devam ettik. Bir yandan ithalattan kaynaklanan haksız rekabete karşı yerli üreticileri korumak için ticaret politikası savunma araçlarını etkin bir biçimde uygularken; diğer yandan tarife kontenjanı ve askıya alma uygulamalarımızla sanayicimizin ihtiyaç duyduğu ve yurt içinden temin edemediği girdileri düşük gümrük vergisi veya gümrük vergisinden muaf olarak ithal etmesini sağladık.

Önümüzdeki dönemde ise firmalarımızın dağıtım kanallarına doğrudan girişini hızlandırmak, tanıtım ve lojistik imkânlarını artırmak, markalaşma süreçlerine destek olmak, katma değerli üretim ve ihracat yapılarını geliştirmek temel gayemiz olacak. Bunların yanında ihraç ürünlerimizin teknolojik düzeyini yükseltmek, ihracatçılarımızın önündeki engelleri bertaraf etmek ve pazar çeşitlendirmesine dönük bölgesel stratejileri yürütmek yolunda çalışmalarımıza devam edeceğiz.

TİM tarafından her yıl hazırlanan "İlk 1000 İhracatçı" çalışması da bahsi geçen ihracatımızda hedeflediğimiz yapısal dönüşümü ve önceliklerimizi ortaya koyması ve henüz bu listede yer alamayan ihracatçı ve girişimcilerimize kılavuz olması yönünden önemli bir birikimdir. Türk girişimcilik ruhu ile 2023 yılında ulaşmayı hedeflediğimiz ihracatçı sayısına şimdiden yaklaşan ülkemizin, ihracat arenasında nicelik ve nitelik olarak gideceği uzun bir yol olduğunu biliyor ve bunu hep beraber başaracağımıza inanıyorum.

Başta ilk 1000 ihracatçımız olmak üzere tüm ihracatçılarımıza ve çalışanlarına ve bu değerli çalışmayı hazırlayan Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne şahsım ve ülkemiz adına şükranlarımı sunuyorum.

İbrahim Şenel
Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı

Küresel ticaretten daha fazla pay almayı hedefliyoruz

Ekonomimizin temel taşının ihracata dayalı sürdürülebilir büyüme olduğundan hareketle, Ekonomi Bakanlığı olarak kurguladığımız ve uygulamaya geçirdiğimiz politikalar ile yeni pazarlara ulaşma, markalaşma, ar-ge, inovasyon ve tasarım yolunda sağlam bir altyapı oluşturmak temel gayemizdir.

KÜRESEL arenada rekabet edebilecek koşullara uyum sağlanabilmesi adına, önümüzdeki dönemde ihracatçılarımızın, özellikle de KOBİ'lerimizin bu yöndeki gayretleriyle, yapılan tüm çalışmaların meyvelerini alacağına inanıyoruz. 2015 yılı küresel ekonomide meydana gelen dalgalanmalara bölge ülkelerindeki siyasi istikrarsızlıkların eklendiği bir yıl olarak geçmiştir. Yaşanan bu olumsuz gelişmeler çerçevesinde 2015 yılında dünya ticaretinde daralma görülmüş ve bu daralma dış ticaretimizi de olumsuz etkilemiştir. Bölge ülkelerdeki istikrarsızlıkların yanı sıra küresel ekonomide yaşanan kur hareketleri ile emtia fiyatlarındaki düşüşler, miktar cinsinden artırdığımız ihracatımıza maalesef değer cinsinden bir daralma meydana getirmiştir. 2008 yılından itibaren dünya ekonomilerini etkisi altına alan küresel ekonomik kriz, ticarete yeni yaklaşımlar benimsenmesine yol açmıştır. Uluslararası piyasalarda rekabetin daha da çetin hale geldiği bu yeni ortamda, fırsat ve tehditleri en iyi biçimde tespit ederek küresel ticaretten daha fazla pay almak üzere, ticari ilişkilerde pro-aktif olmak, katma değer yaratan, kaliteli, markalı ve yenilikçi ürünlerin üretimine odaklanmak, üretim ve ihracat yapımızı orta düşük teknoloji ürün kompozisyonundan orta-ileri ve ileri teknoloji içeren bir yapıya kavuşturmak, yeni pazarlara girmek ve mevcut pazarlarımızdaki payımızı arttırmak gittikçe daha da önemli hale gelmiştir.

Başta 2023 yılı hedeflerimiz olmak üzere erişmeyi amaçladığımız ve olmazsa olmaz olarak nitelendirdiğimiz üretim-yatırım-ihracat mekanizmasındaki bu dönüşümü gerçekleştirmek için Bakanlık olarak ilgili tüm kamu kurumları ve başta TİM olmak üzere STK'lar ve özel sektör ile işiştir edilerek gerekli tüm adımlar atılmaktadır. Ülkemizin dünya ihracatından aldığı payın yüzde 1,5'lara yükseltilmesi ve dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alması temel hedeflerimizdendir. Bakanlık olarak, üretme kabiliyeti olan her firmamızı ihracatçı yapmak ve ihracatta sürekli artışı sağlamak arzusundayız. Bu yolda, ihracatçılarımıza her aşamada destek veriyor, genç ve girişimci nüfusumuzun ihracata yönlendirilmeleri, hâlihazırda ihracat yapan firmalarımızın buldukları pazarlarda kalıcı olmaları ve kapasitelerini geliştirmeleri ve nihayetinde artık dünya çapında marka olmaya aday firmalarımızın ihtiyaçlarını karşılama konusunda yönlendirici ve destekleyici mekanizmalar uyguluyoruz. İhracatçılarımızın yeni pazarlar ile tanışması ve bugüne

kadar yaşadığımız kazanımların yeni açılım ve stratejilerle sürdürülebilir hale getirilmesi amacıyla hedef ve öncelikli pazarlarımızı belirleyerek firmalarımızın bu ülkelere yapacakları faaliyetlerde ilave destekler sağlamak suretiyle ihracatçılarımızı doğru rotalara yönlendirmeyi hedefliyor, işadamlarımızın da katılımıyla başta bu pazarlar olmak üzere birçok ülkeye heyet organizasyonları düzenleyerek tanıtım ve pazar çeşitlendirmesi faaliyetlerine ağırlık veriyoruz. Mal ihracatının yanı sıra ülkemizin önemli bir potansiyele sahip olduğu hizmet ihracatımızın da artırılması amacıyla, 2012 yılında Bakanlığımız tarafından hizmet sektörüne yönelik özgün ve kapsamlı bir devlet yardımı programı uygulamaya konulmuş olup, son yıllarda dünyada ve ülkemizde büyük gelişim gösteren sağlık turizmi, bilişim, eğitim ve film sektörlerine yönelik destekler sunulmaktadır. Bütüncül politikalarımızın bir diğer ayağı olan ticaret diplomasisinde de aktif bir rol oynanmaktadır. İkili ekonomik ve ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi ve ekonomik menfaatlerimizin genişletilmesi amacıyla 2015 yılında 6 ülke ile yeni anlaşmalar imzalanmış, çeşitli ülkelerle Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) ve Ekonomik ve Ticari İşbirliği Komite (JETCO) toplantıları gerçekleştirilmiştir. İhracatçılarımızın yeni pazarlara ulaşmalarında, ulaşılan pazarlarda kalıcı olmaları amacıyla ticari ve ekonomik ilişkilerimizi bölge ve ülke bazlı hazırladığımız stratejiler kapsamında geliştirmeye devam etmekteyiz.

Küresel ekonomide yaşanan zorlu döneme rağmen, ihracatçılarımızın yoğun gayretlerinin ve Bakanlık olarak yaptığımız çalışmaların sonuçlarını alıyor olmak ve ülkemiz ekonomisinin gerçekleştirdiği dönüşümde 2023 vizyonuna uygun olarak ihracatını giderek artıran il ve firmalarımızın, özellikle de KOBİ'lerimizin payının yükselmesi son derece memnuniyet vericidir. Bu yolda, ihracatın giderek tabana yayılması, yeni firmalarımızın ihracat yapmaya başlaması ve ihracatçı firmalarımızın da ihracat yapmaya devam etmesi politikalarımızın doğru yolda ilerlediğini göstermektedir. Bu vesileyle, başta ilk 1000 ihracatçı arasına giren firmalarımız olmak üzere, Türkiye'nin son dönemde yakaladığı ekonomik başarıda büyük payı olan ve ülkemizin kalkınmasına katkı sağlayan tüm ihracatçılarımızı tebrik ediyorum. İhracatçılarımızın performanslarını ortaya koyan ve her yıl kamuoyu ile paylaşılan "İlk 1000 İhracatçı" çalışması için Türkiye İhracatçılar Meclisi ve tüm emeği geçenleri kutluyorum.

Özgür Volkan Ağar
Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdür Vekili

2023 hedefimize doğru ilerliyoruz

2000'li yılların başından bu yana hızlı bir gelişme kaydeden ihracatımız, ülke ekonomisine sağladığı katkıyla ekonomimizin bel kemiği olmaya devam etmekte ayrıca küresel ekonomi ve ticaret ağının önemli bir parçası olmayı sürdürmektedir.

DÜNYADA dönem dönem yaşanan krizlere rağmen, Türkiye ihracatını 30 milyar dolarlardan 150 milyar dolara yükseltmeyi başarmıştır. 1980'li yıllardan itibaren ihracata dayalı ekonomik büyüme modeliyle küresel piyasalara entegre olan ekonomimiz için ihracat adeta mihenk taşı olmayı sürdürmekte, bizler de Ekonomi Bakanlığı olarak bunun bilinci ve sorumluluğuyla ekonomimizin dünyanın en büyük ekonomileri arasında girmesi için değerli ihracatçılarımızla birlikte var gücümüzle çalışmaktayız. 2015 yılı ticari gelişmelerini incelediğimizde, bu yılın dünya ihracatında yüzde 13.5 oranında bir gerileme gerçekleştiği en önemli ticaret ortağımız olan AB'nin ihracatının yüzde 12.5 oranında düştüğü bir yıl olduğunu görüyoruz. Küresel konjonktürde yaşanan bu gerilemeye rağmen ülkemiz diğer ülkelere nazaran bu durumdan daha az etkilenmiş ve ihracatımız 2015 yılında 143.9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan dış ticaret açığımız 2015 yılında 2014 yılına göre 21.2 milyar dolar azalarak 63.3 milyar dolarla son 6 yılın en düşük seviyesine inmiştir. Ayrıca ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 65.1'den yüzde 69.4'e yükselerek son 6 senenin en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

2015 yılında euro/dolar paritesinde yaşanan düşüş, dolar olarak ifade edilen ihracatımızda değer bazında bir gerilemeye neden olsa da ihracat miktar endeksinin yüzde 1.8 oranında arttığı görülmektedir. Öte yandan, emtia fiyatlarında yaşanan düşüş, ülkemizin ekonomisi emtiya dayalı ülke ekonomilerine gerçekleştirdiği ihracatı talep yönünden olumsuz etkilemiştir. Buna ilaveten, ihracatımızda önemli paya sahip olan ülkelerde yaşanan siyasi ve ekonomik krizler ihracatımızı olumsuz yönde etkilemeye devam etmiştir.

2015 yılında da her yıl olduğu gibi en fazla ihracat Avrupa Birliği ülkelerine yapılmıştır. Söz konusu dönemde Avrupa Birliği ülkelerine olan ihracatımız 64 milyar dolar ile genel ihracatımızda yüzde 44'lük bir paya ulaşmıştır. Yaşanan bölgesel politik istikrarsızlıkların da etkisi ile Yakın ve Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Diğer Afrika ülkelerine ihracatımızda petrol fiyatlarında yaşanan düşüşle birlikte ufak çaplı düşüşler görülmektedir. Ülkemiz açısından çok önem arz eden Yakın ve Ortadoğu ile Afrika ülkelerine olan ihracatımız genel ihracatımızın sırasıyla yüzde 22'sini ve yüzde 9'unu oluşturmuştur. Bölge ülkeleri ile var olan ekonomik ve ticari ilişkilerimizin, kısa vadede daha ileri seviyelere geleceğine olan inancımız sonsuzdur.

Başarılı ihracatçılarımızın katkılarıyla ülkemiz, 2015 yılında toplam 239 ülke/gümrük bölgesine ihracat gerçekleştirmiştir. 1 milyar doların üzerinde ihracat gerçekleştirdiğimiz ülke sayısı 32 olurken, 100 milyon doların üzerinde ihracat gerçekleştirdiğimiz ülke/gümrük bölgesi sayısı 108 olmuştur.

Mal ve hizmet üretimi ve ihracatının geliştirilmesini sağlamak, sürdürülebilir ihracat artışını desteklemek amacıyla katma değeri ve rekabet gücü yüksek ürünlerin ihracatını arttırmak, yenilikçi fikirlere ve Ar-Ge'ye dayalı markalı ürün ve hizmetlerin yatırım, üretim ve ihracat içindeki payını yükseltmek Bakanlığımızın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. 2015 yılında da 2023 yılı hedeflerimize ulaşmak için gerek Bakanlık olarak gerekse ihracatçılarımızla birlikte çok çalıştık. Kamu ve özel sektör temsilcileri ile birlikte yürüttüğümüz 2023 İhracat Stratejimizle birlikte hedefimiz; bilimsel ve teknolojik dönüşümünü

tamamlamış, ulaşım ve lojistik altyapısı sağlam, katma değeri yüksek ve ileri teknoloji ürünler ihraç eden, sürekli değişen küresel ticaret dünyasına hızlı şekilde ayak uydurabilen, ihracatçılarımızın karşılaştığı yapısal sorunlara hızla çözüm bularak tehditleri fırsata çeviren, rekabet gücü yüksek bir Türkiye yaratmaktadır.

Ekonomi Bakanlığı olarak ihracatın artırılması ve geliştirilmesine yönelik devlet yardımları uygulamalarımızla KOBİ'lerimizin, ihracatçılarımızın ve girişimcilerimizin yanında olmaya devam etmekteyiz. 2023 Türkiye İhracat Stratejisi'ndeki hedeflere ulaşmak amacıyla ihracatta devlet yardımları uygulamalarına yeni bir anlayış getiren Bakanlığımız, bu kapsamda markalaşma ve kümelenme olgusunu temel alan devlet desteklerini 2015 yılında da vermeye devam etmiş ve zamanın ihtiyaçlarına uygun yeni destekleri yürürlüğe koymuştur. Ayrıca, ihracatçılarımızın pazarlara daha rahat girebilmesi için çok sayıda fuar katılımı, sektörel ve genel ticaret heyetleri ile alım heyeti programları düzenlenmektedir.

Hâlihazırda yürüttüğümüz destek programlarına ilaveten ihracatçılarımızın günün koşullarına hazırlamak ve küresel rekabet ortamında güçlü bir şekilde yer alabilmelerini sağlamak amacıyla yeni destek mekanizmaları oluşturuyoruz. Türkiye Ticaret Merkezlerinin kurulması ile yurt dışında tek başlarına birim açmakta zorlanan ihracatçılarımız artık Türkiye Ticaret Merkezleri sayesinde hedef pazarlara daha kolay ulaşabilecek ve kalıcı olma yolunda daha sağlam adımlar atabilecek konuma gelebileceklerdir. Bir diğer yeni destek paketimiz olan "Tasarım ve Ürün Geliştirme Projeleri" desteği ile firmalarımızın tasarım departmanları oluşturmalarını, eğer böyle bir departmanları varsa geliştirmelerini sağlayacağız. Ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, Türkiye'de ilk defa ileri teknolojiye sahip şirketlerin alımına yönelik bir finansman desteği tasarlamış bulunuyoruz. Ülkemizin kalkınması için çok önemli bir yere sahip olan inovasyon sürecini tamamlamak ve ihracatımızda yüksek teknoloji ürünlerin aldığı payı yüzde 15 seviyelerine getirmek için gayret gösteriyoruz.

Önümüzdeki dönemde ihracatçılarımızın dünya pazarlarında rekabet gücünün ve ihraç ürünlerimizin dünya pazarlarındaki payının artırılması konusunda tüm gücümüzle çalışacağız. Pazara giriş engellerinin azaltılması amacıyla teknik düzenlemeler ve ihraç pazarlarımızdaki mevzuat değişikliklerine ilişkin bilgilendirme ve bildirim faaliyetlerini gerçekleştireceğiz. Dış pazarlardaki ekonomik ve ticari fırsatların ihracatçılarımız tarafından etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla bilgilendirme seminerleri düzenleyeceğiz.

Küresel ticarete yaşanan sorunlara karşı her türlü önlemimizi alıp ticaretimizi sektöre uğratacak unsurları da bertaraf ederek ihracatımızı 2023 hedeflerine ulaştırıp ekonomimizi hak ettiği yer olan dünyanın en büyük ekonomileri arasına sokmak istiyoruz. Bu vesileyle 2023 yolunda en büyük destekçimiz ve yardımcımız olan ülke ekonomimize sağladıkları katkıları rakamlarla ifade edilemeyen ilk bin ihracatçımızla birlikte bizimle birlikte bu yolda yürüyen ve bizi yalnız bırakmayan bütün ihracatçılarımıza ve değerli TİM ailesine teşekkürlerimi bir borç biliyorum. Bu çerçevede başta ilk bin ihracatçımız olmak üzere tüm ihracatçılarımızı kutluyor, 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefine giden yolda kendilerine başarılar diliyorum.

Ahmet Balkaya
TIM Başkan Danışmanı

İnsan, sistem, inovasyon ve küresel rekabet

Ülkemizin kalkınması için temel unsurlardan biri ihracatımızı artırmaktır. Bunun için de ülke olarak geleceğimiz için küresel rekabet gücümüzü artırmak temel odak noktamız olmalıdır ve Türkiye'nin vizyonunda da bu, net bir ifade ile vurgulanmıştır: 'İstikrar içinde büyüyen, gelişimini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen ve AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye.'

ELBETTE bu konularda gelişim sağlamak için, özellikle de katma değerli ihracatımızı gerçekleştirecek firmalar ve onlara destek sağlayacak tüm kurumlar olarak, stratejik düşünmek ve belirlenen stratejilerde tutarlı ve kararlı şekilde hareket etmek gerekmektedir. Mevcut yapımızla ihracatımızda sıçrama yapmak için temel odaklanma alanları olarak kritik gördüklerimi paylaşmak istiyorum.

İnovasyon kültürünün yaygınlaşması ile küresel rekabet gücümüzü artıracığımızı her fırsatta paylaşıyoruz ve ülke olarak inovasyon açığımızı kapatmamız gerektiğini vurguluyoruz. Bu hedefi gerçekleştirmek için ülke olarak ve ülkemizin firmaları olarak insan kaynağını, sistemler ile etkin ve verimli çalışması için çok iyi uyumlaştırmamız gerekmektedir.

Basitçe ifade edersek, "sistemler" diyerek uyulması gereken kuralların öne çıktığını söyleyebiliriz, ve sistemlerin de başarılı olması için bu kuralların uygulanması çok önemli olmaktadır. Diğer taraftan da, oluşturulan bu sistemler insanların yaratıcılığını öldürüyorsa ve/veya verimsizleştiriyorsa ortada bir uyumdan bahsetmemiz mümkün olmamaktadır. Sistemleri gereğinden fazla hantallaştıran da, veya yetersiz şekilde oluşturan da yine insanlardır ve tabii ki bu dengeyi sağlayacak olanlar da onlardır. İnsan yapısı gereği düşünür, söyler ve eyleme geçer. Esasında aynı süreçleri firmalar da gerçekleştirirler. Fark yaratan firmaların nasıl düşündüğü, sözlü veya yazılı olarak nasıl söylediği ve de nasıl eyleme geçtiği çok önemlidir. Firmaların inovasyon süreçlerini de nasıl yönettiklerini, planlama ve uygulamalarını ne derece etkin ve verimli gerçekleştirdiklerini değerlendirirsek, fark yaratmadaki önemini daha iyi vurgulamış oluruz.

Özetle; kişi, firma, kurum ve ülke olarak küresel rekabette güçlenmenin zaman içindeki yolculuğunda, ino-

vasyona sürdürülebilir bir şekilde hayat vermek için ihtiyaçların farkında olmanın, madde boyutunda sistemleri kurmak, geliştirmek ve insanların katılımı ile de ruh vermenin, fark yaratmada stratejik olarak odaklanılması gereken noktalar olduğunu düşünüyorum. Firmalarımızın vizyonları doğrultusunda bu uyumlaştırmadaki performansları, stratejilerini gerçekleştirmelerine ve bunları gerçekleştirerek hedefledikleri kurum kültürüne ulaşmalarına katkı sağlayacaktır.

Başarılarla tesadüfen ulaşamadığından, "Stratejik Yönetim ve Liderlik", "İnsan Kaynakları Yönetimi, Sistemler ve Altyapı" ve de "Süreç ve Proje Yönetimleri"ne odaklanmalar, küresel ölçekte fark yaratarak küresel rekabet gücünü geliştirmek isteyen tüm firmalar için olmazsa olmaz konulardır.

Gökhan Ögüt
Vodafone Türkiye İcra Kurulu Başkanı

İhracatta başarıyı dijitalleşme getirecek

Vodafone olarak, dijitalleşmenin, yenilikçi ve dönüştürücü gücüyle, geleceğin dünyasında belirleyici olacağına inanıyoruz. Dijitalleşme, ihracatta da başarının yeni formülü olacak ve hızla dijitalleşen uluslararası pazarlarda aynı hızda dijitalleşebilen firmalar başarıyı kucaklayacak.

DÜNYA, dijital bir geleceğe doğru hızla evriliyor; her nesne, her birey, her kurum, her iş, kısacası çevremizde gördüğümüz her şey, dijitalleşme yolunda, tabiri caizse “dev” adımlarla ilerliyor. Bu hızlı dönüşümden dış ticaret de nasibini alıyor ve hızla dijitalleşen uluslararası pazarlarda rekabet edebilmek için Dijital Dönüşüm’ün bir parçası olmak gerekiyor. Türkiye’nin ihracat hedeflerine ulaşmasında dijitalleşme önemli rol oynayacak. İhracat gibi ülke ekonomisinin gelişmesinde kritik önem taşıyan bir alanda daha başarılı ve verimli sonuçlar elde etmek için dijital çözümlere yönelmemiz gerekiyor. Bu noktada, kurumsal vizyon ve hedeflerden iş süreçlerine, her adımda teknoloji odaklı bir yol haritası izlemek, sürdürülebilir ticari başarının anahtarı olarak karşımıza çıkıyor.

Bugün Türkiye; Avrupa, Ortadoğu ve Afrika (EMEA) bölgesindeki en hızlı büyüyen, gelişmekte olan pazarlardan biri konumunda bulunuyor. Altyapısı ve sanayisi güçlenen ülkemiz, dış ticarete de başarılı olabilmek ve hızla dijitalleşen pazarlarda varlığını artırabilmek için yeni dijital düzene uyum sağlamak durumunda. Bunun için de her ölçekten işletmenin verimliliğini artırarak dijital geleceğe hazır olması kritik önem taşıyor. Bu kapsamda, ihracatçı firmalarımızı küresel ekonomide avantajlı konuma ulaştırmak için dijitalleşmenin dönüştürücü gücünü onların hizmetine sunmamız gerekiyor.

Vodafone olarak, Dijital Dönüşüm vizyonumuz doğrultusunda, Türkiye’de işletmelere dijitalleşme konusunda ilham vermeyi ve dijital bağlantılı yaşamı onlar için kolay ve erişilebilir kılmayı hedefliyoruz. Bu doğrultuda, Yarına Hazırım Platformumuz ile işletmelerin Dijitalleşme Endeksi’ni hesaplayarak onlara yarına bugünden hazır olmak için ihtiyaç duydukları çözümler konusunda yol gösteriyoruz. Son 2 yılda her ölçekten 41 bini aşkın işletmeye ulaşarak Türkiye’nin Dijitalleşme Endeksi’ni belirledik. Bu dönemde yüzde 48’den yüzde 53’e çıkardık.

ğımız Türkiye Dijitalleşme Endeksi’ni yüzde 75’e çıkarma hedefiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Diğer yandan, hazırlanmasına katkıda bulunduğumuz Accenture Dijitalleşme Endeksi’nde de Türkiye’nin dijital karne notunun 60 olduğunu ve bu endekste her 10 puanlık artışın şirketlere ek yüzde 1.5 kâr getirdiğini gördük. Bu rakamlar, dijitalleşmenin şirketlerin başarısında önemli bir etken olduğunu ve bu alanda gidilecek yolumuz olduğunu ortaya koyuyor. Bu tespitten hareketle, Vodafone olarak, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) işbirliğiyle, Türkiye’yi il il dolaşılıyor ve işletmelerimizi dijital geleceğe hazır olmak için izleyebilecekleri yol haritası konusunda bilgilendiriyoruz.

Dijitalleşmenin, yenilikçi ve dönüştürücü gücüyle, geleceğin dünyasında belirleyici olacağına inanıyoruz. Grubumuz, bugün, dünya çapında 450 milyon bireyin ve 20 milyon işletmenin dijitalleşmesi için önemli yatırımlar yapıyor. Sahip olduğumuz bu global deneyimi ülkemizde de her ölçekten işletmenin global rekabette öne çıkmasını sağlamak için kullanıyoruz. Bu kapsamda, ihracatçı firmalarımızın “dijital iş ortağı” olarak, onlara farklılaşan ihtiyaçlarına uygun teknoloji çözümleri sunuyoruz. Ülkemizde “yarına hazır” işletmelerin sayısını artırarak Türkiye’nin ihracattaki başarı çitasını yükseltmesine destek olmaya devam edeceğiz.

Bülent Ünal
Tüyap Yönetim Kurulu Başkanı

İhracatımız doğru hazırlanmış fuarlar ile gelişecek

Günümüzde tüm üreticiler ürettiklerini iç pazarın yanı sıra dış pazarlara da satabilme becerisini göstermek zorundalar. Küresel rekabette herkes aynı malı üretebiliyor ve sonra da benzer malı birbirine satma çabası içine giriyor.

REKABETİN yoğun olduğu, teknolojinin hızla geliştiği, yeni sanayi devriminin konuşulduğu, yeni kuşakların değişik davranış biçimlerinin etkili olduğu günümüzde, ürettiklerimizi oturduğumuz yerden satmak mümkün değil ve onları tüm dünyaya, yeni pazarlara satma becerisini göstermek, ihraç ürünlerimizi yeni pazarlara kavuşturmak zorundayız. İşte bu nedenle “daha iyisi henüz icat edilmemiş bir pazarlama aleti olan fuarlar” yapabildiklerimizi dünyaya tanıtan, dünyadan alıcılarla bir araya getiren en etkili ticari platformlar. Ekonominin küreselleşmesine paralel olarak küresel fuarlar pazarı da önemli bir büyüme kaydederek yaklaşık 30 milyar dolarlık hacme ulaştı. Yıllık yüzde 5 civarında büyüme göstermesi beklenen fuarcılık endüstrisi tüm dünyada çok dağınık ancak yaygın olarak faaliyetlerini sürdürüyor. Sağlam büyüme beklentilerinin yanı sıra fuar sektörü, katılımcıları dışında diğer birçok iş koluna da fayda sağlıyor. Fuarlar açıldığı şehri, hazırlandığı ülkeyi zenginleştiren faaliyetler. Fuar katılımcıları ve ziyaretçileri harcama alışkanlıkları yüksek olan kişiler. Bir fuar başlangıçta, mimarları, dekoratörleri, marangozları, elektrikçileri, kaynakçıları, boyacıları, malzeme satıcılarını alışkın oldukları gelirlerin dışında destekleyen, aklınıza gelen her mesleğe ek iş imkanı sağlayan, otelleri, lokantaları, uçakları, şehirlerarası ve uluslararası ulaşım vasıtalarını dolduran hemen herkese ek bir kazanç sağlayan çok yoğun bir çaba.

Dünyada her yıl yapılan fuar sayısı 30 binin üzerinde; 120 milyon metrekareyi aşkın alanda hazırlanan bu fuarlara 4.5 milyon firma katılıyor, 260 milyon insan da bu fuarlar nedeniyle sürekli hareket halindedir. Bütün bu çabada en büyük pay sahibi firmanın payı sadece yüzde 4. Türkiye dünya büyüklüğünden yüzde 1.5 civarında bir pay alıyor ve Avrasya coğrafyasının Dubai-İstanbul-Moskova üçgeninde en önemli oyuncularından biri. Türkiye özellikle İstanbul yatırım malları ve ara malları sergilemelerinde bölgenin bir numaralı uluslararası ticari buluşma merkezi. Her yıl 100’ü

aşkın ülkeden katılımcı firmaya 150’yi aşkın ülkeden konunun profesyoneli ziyaretçiye ev sahipliği yapıyor. Bu gelişimde Türk Hava Yolları’nın 284 noktadan İstanbul’a doğrudan uçuş bağlantısı sağlamış olması çok olumlu bir etken. Hızla değişen ekonomik gelişmeler çerçevesinde, dünya ticaretinde Türkiye’nin payını arttırmasında, ülkemizde 60 bin civarında ihracatçı firma oluşmasında fuarların katkısının büyük olduğuna inanıyorum. İhracat hedefimizin gerçekleştirilmesinde doğru hazırlanmış fuarların rolü büyük ve bu rol etkisini arttırarak sürecek.

730 deneyimli TÜYAP çalışanı, İstanbul, Bursa, Konya, Adana, Samsun ve Diyarbakır’da sahip olduğu ve yönettiği 6 fuar merkezi, beraberinde İzmir, Kayseri, Kocaeli ve Gaziantep’te her yıl düzenli olarak hazırladığı 80-85 fuar ve ayrıca yurtdışında Balkanlar’dan Kafkasya’ya, Güney Amerika’dan Avrupa’ya ve Kuzey Afrika’ya değin geniş bir coğrafyada hazırlanan uluslararası fuarlarda gerçekleştirdiği milli katılımlar ile ülke ihraç ürünlerinin yeni pazarlar, çok uluslu alıcılarla buluşmasına olanak sağlıyor. TÜYAP 37’nci yaşında ve 2020 sonuna kadar var olan hedeflerimiz bize ileriye dönük yatırımlarımız için cesaret veriyor. Yeni yatırımlarla büyütüyoruz. İstanbul’daki fuar alanımız 2017 yılı sonbaharında 120 bin metrekareden 145 bin metrekareye erişecek. Beş yıldızlı fuar otelimiz TÜYAP PALAS’a yeni ilaveler yapılıyor; 260 oda kapasitemizi 2016 yılı sonunda 630 oda, 1300 yatak kapasitesine çıkartıyoruz. Bunlar ülkemize olan güvenimizin eserleri. Bizi hedefe ulaştıracak stratejilerimizi belirlerken ihracat politikalarımızı, yatırım teşviklerini ve sektörlerle sağlanan destekleri, iç pazarın ekonomik durumunu, küresel ekonomik gelişmeleri, endüstrinin kendi içindeki rekabetinin analizlerini yapıyor, dijitalleşme, sosyal medya ve diğer teknolojik uygulamaları fuarlarımıza uyarlayabilmek için çaba sarf ediyoruz. Deneyimimiz beraberinde yenilikleri mesleğimize uyarlayarak katılımcılarımız için doğru fuarları hazırlamak en büyük sorumluluğumuz.

Sedat Gümüşoğlu
U.N. Ro-Ro İşletmeleri A.ő. İcra Kurulu Başkanı

İhracat hedefleri için intermodal taşımacılık

U.N. Ro-Ro, Türkiye'den Avrupa'ya düzenli gerçekleştirdiği Ro-Ro seferleri, sonrasında bağlantılı demiryolu hatları ve şoförlerin uçuş transferleri ile karayolu, denizyolu, demiryolu ve havayolunu birleştiren, Türkiye'nin Avrupa ile arasındaki en büyük intermodal altyapısı ile ihracatımızın güvenilir iş ortağıdır.

TÜRKİYE'nin ekonomik büyümesindeki en önemli katkı, ihracat hacminin büyümesiyle sağlanabilir. Rekabet gücü yüksek bir ihracat stratejisinin ise en verimli taşıma metotlarını içeren intermodal bir taşıma altyapısı ile olması gerektiğine inanıyoruz. Bu yolda da U.N. Ro-Ro, en önemli ticaret ortağımız olan Avrupa ile Türkiye arasındaki en büyük intermodal altyapı sağlayıcısı olarak, ihracatımıza değer yaratmaya devam edecektir. Mevcut altyapımızın büyüklüğü, ihracatımızdaki yüzde 40'lık büyümeyi kaldıracak kapasitede yarınlara hazır.

U.N. Ro-Ro'nun kurulduğu 1994 yılında, Türkiye'nin şirketimiz hedefindeki Avrupa ülkelerine olan ihracatı 8.5 milyar dolar iken, 2015 yılında aynı ihracat değeri 52 milyar olarak gerçekleşmiş ve son 21 senede 6 katından fazla büyümüştür. İhracat hedeflerimiz kapsamındaki 500 milyar seviyesinin yakalanabilmesi için mevcut ihracat seviyelerinin en az üç katına çıkarılması gerekmektedir. Bu kapsamda hedeflerin yakalanabilmesi için rekabetçi bir ihracat stratejisine ilaveten, en verimli taşıma metotlarının bu hedeflere destek olması gerektiğine inanıyoruz. Dünyada uluslararası taşımacılık alanında yapılan araştırmaların sonucunda, en verimli taşıma metotları arasında yer alan "intermodal taşımacılık"; gerek maliyetler, gerekse çevreye olan etkenler dikkate alındığında öne çıkmaktadır. Uluslararası ticaret arenasında sürdürülebilir büyümeyi gerçekleştirmek ve Türk ihracatçılarımızın bölgemizde avantajlı konuma gelmesi için Türkiye'nin en önemli ihracat pazarlarına verimli intermodal taşımacılık hatları kurulması ve işletilmesi bir gerekliliktir.

U.N. Ro-Ro'nun 22 yıllık geçmişindeki vizyonu, uluslararası karayolu nakliyesi ve lojistik firmalarına değer yaratarak, Türk ihracatının desteklenmesi olmuştur. Kurulduğu günlerdeki asıl hedefi olan Balkan sorunlarının aşılması sonrasında, verimli ve ekonomik bir taşıma modeli haline

gelen Ro-Ro taşımacılığı hedef pazarlarda bugüne kadar gerçekleşen ihracat artışlarına önemli bir hizmet sağlayıcı olarak görev almıştır. Bu kapsamda U.N. Ro-Ro, Türkiye'den Avrupa'ya düzenli gerçekleştirdiği Ro-Ro seferleri, sonrasında bağlantılı demiryolu hatları ve şoförlerin uçuş transferleri ile karayolu, denizyolu, demiryolu ve havayolunu birleştiren, Türkiye'nin Avrupa ile arasındaki en büyük intermodal altyapısı ile ihracatımızın güvenilir iş ortağıdır.

U.N. Ro-Ro bugüne kadar yapmış olduğu yenilikçi projeleri ve yatırımları ile ön plana çıkmıştır. Mersin ile Trieste'yi 2009 yılında birbirine bağlamış, özellikle Anadolu'da bulunan ihracatçılarımızın düşük navlun ve kısa transit sürelerle rekabetçi olmasını sağlamıştır. 2010 yılında Fransa'ya başlayan Ro-Ro seferleri ile yükselen ihracat pazarlarımız olan İspanya, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerde ciddi ihracat artışlarına destek olmuştur. Bu kapsamda 2015 itibarıyla filomuzdaki 12 gemiyle Dünya'nın Ro-Ro pazarında yer alan 4'üncü büyük denizcilik şirketiyiz. Denizyollarına ilaveten limanlara yapılan yatırımlar ile taşımaların en verimli şekilde gerçekleşmesini sağlamaktayız. Trieste'de çalışmakta olduğumuz Ro-Ro terminalinin satın alınması ile birlikte, ilk defa bir Türk denizcilik şirketi yurtdışında bir Ro-Ro limanı satınalmı gerçekleştirmiştir.

Hâlihazırdaki yüzde 65'lik pazar payımızın artması ve karayolu ile diğer alternatif taşıma metotlarından daha hızlı büyüyebilmek adına, Trieste'deki Ro-Ro terminali yatırımlarına devam edilmesi, Trieste'de yeni demiryolu terminali yatırımlarının tamamlanması, filomuzdaki gemilerin kapasitelerinin ve sefer sıklıklarının artırılması, yeni hatlar açılması ve müşterilerimize ek değerler katacak lojistik hizmetlerin sağlanması hedeflenmektedir. İhracatçılarımız ve onlara hizmet veren lojistik firmaları için bugünün intermodal altyapısının, yarına hazır bir hale gelmesi adına, güvenilir bir iş ortağı olarak yatırımlarımıza devam edeceğiz.

Recep Palamut
CPM Yazılım Yönetim Kurulu Başkanı

2016, potansiyeli yönetme yılımız olacak

Yüzde 25 karlılık garantimiz ile hedefimiz; ülke çapında akla ilk gelen Türk yazılım firması olmak.

YÜZDE YÜZ yerli sermayeyle kurulan CPM Yazılım olarak, büyük ve küçük ölçekli tüm sektörler için özel geliştirdiğimiz ERP yazılımlar ile işletmelerin stok takibinden malzeme ihtiyaç planlamaya, risk yönetiminden kredilere, yasal defterlerden uluslararası raporlamaya, doküman yönetiminden kurumsal satın alma ve gider yönetimine, satış öncesi CRM'den satış sonrası servis hizmetlerine, kalite yönetiminden toplam verimlilik yönetimine kadar tüm sorunlarını ortadan kaldırıyor ve çözümler sunuyoruz. İlk hedefimiz ülke çapında akla ilk gelen Türk yazılım firması olmak... Bunun yanı sıra yerli yazılımın ve Türk yazılımcılarının farkını ortaya koymak. Bu hedeflere ulaşmak için de en temel gereksinimin kaliteli ve sürdürülebilir hizmet olduğuna inanıyoruz.

CPM; Türkiye genelinde 5 bölgede hizmet veren büyük bir aile olup, geliştirdiğimiz ERP yazılımlar, paket yazılımdan kaynaklanan eksiklikleri gidererek ilk aydan itibaren yüzde 10 ile yüzde 25 arasında karlılık sağlıyor. 1989 yılından bu yana birbirinden farklı birçok sektöre yazılımlar geliştirerek Türkiye'de sanayi sektörüne hız ve esneklik kazandırıyoruz. Kullanıcı ve IT dostu olmanın yanında yönetici dostu olmayı da başaran CPM ERP yazılımımız, tüm bilgi akışını tek bir havuzda toplayarak, gerek raporlamada gerek veri girişinde kullanıcılarına ciddi zaman ve maliyet tasarrufu sağlıyor. Risk kaybını da minimuma indiren CPM ERP bir işletmenin sadece stok-cari-muhasebe çözümünü değil, tüm iş sürecini tek bir çatı altında yönetmesine imkan sağlamakta kalmıyor, şirketlerinizin sayısı ne kadar fazla olursa olsun tüm birimlerin aynı dili konuşmasına fırsat sunuyor.

Stok takibinden Malzeme İhtiyaç Planlamaya, Risk Yönetiminden Kredilere, Yasal Defterlerden Uluslararası Raporlamaya ve Kalite Yönetiminden Toplam Verimlilik Yönetimine kadar birçok sistemin bir arada çalıştığı entegre sistemler bütünü olan ERP, katman mimarisine sahip bir uygulama olarak her türlü ihtiyacı sistem üzerinde hızlıca

karşılıyor. CPM'i bir lego gibi düşünün. Lego parçacıklarıyla nasıl istediğiniz şekli verebiliyorsanız CPM de yazılım mühendisleri tarafından bu esneklikte tasarlanmıştır. En güzel tarafı bunu bize ihtiyaç duymadan da yapabilirsiniz veya biz de sizin adınıza programı geliştirebiliriz.

2016'yı CPM olarak "Potansiyeli Yönetme" yılı olarak belirledik. Türkiye'de birçok şirketin potansiyeli gördüğünden çok daha fazla. Biz kar ve zaman kayıplarını CPM ERP ile minimize ediyoruz. Kısacası müşterilerimizin gerçek potansiyellerini ortaya çıkarmalarına önayak oluyoruz. Rakiplerinizden her daim bir adım ileride olmanızı sağlıyoruz.

Ayrıca Birleşmiş Milletler'in İran'a uyguladığı ambargoyu kaldırmasıyla birlikte rotamızı İran'a çevirdik. İran pazarında yüzde 10'luk pazar payına ulaşmayı hedefliyoruz ve Türkiye'de uyguladığımız "Bölgesel Çözüm Ortaklığı" modelimizi de İran'a entegre etmeyi planlıyoruz. İlk adım olarak yazılımlarımızı İran'a uyumlu hale getirmek için ekip çalışmasına ve ülkedeki bilişim şirketleriyle ilgili AR-GE çalışmalarımıza başladık. Eminim yıllardır uluslararası yaptırımlar altında var olma savaşı veren İranlı şirketler de sunduğumuz yüzde 25 karlılık fırsatını değerlendirmek ve potansiyellerini daha iyi yönetmek isteyeceklerdir.

ERP çözümlerimizle Türk ekonomisine hizmet eder konuma yerleşerek bu alanda hizmet sunan diğer dünya yazılım şirketlerinden çok daha esnek ve entegre çözümler geliştirebildiğimizi ispat ettik. Şimdi bu deneyimi ve başarıyı komşularımıza ve gelecek vadeden Orta Doğu pazarına taşımanın zamanı geldi.

Yazılım sektörünün devletin ihracat kayıtlarında çok küçük rakamlarla ifade edilmesine de dikkat çekmek istiyorum. Yıllar içinde sürekli bir artış grafiği gözlemlense de devletin ilgili makamları ile gerçekleştirilecek ortak mutabakatlar sonucunda yazılım ihracatının önümüzdeki dönemde çok daha hızlı artacağını öngörüyorum.

TURKEY

Discover
the potential

Türkiye

Discover
the potential

TÜRKİYE'NİN HİKAYESİ

Başbakanlık, Ekonomi Bakanlığı, tüm Bakanlıklar ile
Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye'nin önde gelen
şirketlerinin de paydaşımız olduğu Türkiye Markası yani
"Turkey.DiscoverThePotential" Projesiyle Türkiye'nin
gücünü göstermeye devam ediyoruz.

Türkiye

Discover
the potential

Türkiye'nin Hikayesi

BİLGİNİN herkes tarafından kolay erişilebildiği, organizasyonlar arasındaki rekabet ve fark yaratma unsurlarının git gide esneklik kazandığı bir dönemdeyiz. Çağımızda artık güçlü olan değil, değişimlere hızla ayak uydurabilen organizasyonlar varlıklarını sürdürebiliyorlar. Bu durum rekabet gücü sağlayan tüm etkenlerin kırılma noktasını artırıyor. Sadece bir rekabet unsuru var ki onun önemi eksilmeyip, küresel ekonomide aksine giderek artıyor; markalaşma.

Gerek firmaların, gerekse ülkelerin kaderini, rekabetin en temel unsuru olarak markalaşma

belirliyor. Türkiye de geleceğin güçlü Türkiye'sini inşa ederken bu farkındalıkla hareket ediyor. 2023 hedeflerine doğru tüm kurum ve kuruluşların ortak kararlılıkla, markalaşma için gösterdikleri çabayı sevinçle takip ediyoruz. Biz de 63 bin ihracatçının temsilcisi, Türkiye İhracatçılar Meclisi olarak ülkemizin markalaşması, küresel markalar çıkarması açısından büyük bir sorumluluk hissediyoruz. Bu sorumluluk duygusuyla 28 Şubat 2012 tarihinde gerçekleştirilen Sektörel Tanıtım Grupları Koordinasyon Kurulu toplantısında tohumlarını attığımız Türkiye

Markası çalışmaları; kamu kurum ve kuruluşlarımız tarafından büyük ilgi gördü. Önceki dönemlerde, farklı kurum ve kuruluşların farklı logo ve slogan kullanmaları algıda karışıklık yaratan bir durumdu. Ortak bir logo ve sloganla marka algısının yaratılması, bu minvalde ülkemize yönelik yurtdışındaki bakış açısını yönetebilmek adına önemli bir girişimdi. Nitekim, ilgili kurum ve kuruluşlarımız da duyarlılık göstererek en önemli paydaşlarımız arasında yer aldılar.

Başbakanlık, Ekonomi Bakanlığı, tüm bakanlıklar ile Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye'nin önde gelen şirketlerinin de paydaşımız olduğu Türkiye Markası yani Turkey Discover The Potential Projesi; 28 Eylül 2014 tarihinde Çırağan Sarayı'nda Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde kamuoyuna tanıtıldı. 11 Nisan 2015 tarihli Başbakanlık Genelgesi'yle Türkiye Markası İzleme Komitesi kurulmuş, yurtdışı tanıtımlarında marka kullanımı bu genelgeyle zorunlu hale getirilmişti. Başbakanlığımızın yayınladığı genelgenin ardından Türkiye Markası faaliyetlerimiz artan bir ivmeyle devam etti. 25 Aralık 2015 tarihinde Türkiye Markası'nın tanıtım kampanyasıyla ilgili detayları ve yol haritamızı da, Sayın Başbakanımız Ahmet Davutoğlu'nun himayelerinde halkımıza arz ettik. Yurtiçi ve yurtdışı tanıtım filmlerini sergilediğimiz bu lansmanda; 300 yıldır süregelen, biz batı mıyız yoksa doğu muyuz tartışmasını "biz hem doğuyuz hem batıyız!" diyerek noktaladık. Türkiye'nin sesini dünyaya duyurma yolunda attığımız büyük adımda, devletimizin yanı sıra özel sektörden de birçok organizasyon bizleri yalnız

bırakmadılar. Türkiye'nin saygın şirketleri desteklerini esirgemediler. Türk Hava Yolları, Airbus A321 uçağını Türkiye Markası motifleri ile giydirdi. Bu uçağın basına tanıtıldığı 8 Ocak 2016'da gerçekleştirilen lansmanda, her zaman en yakın destekçilerimiz arasında yer alan Ekonomi Bakanımız Sayın Mustafa Elitaş da bizleri yalnız bırakmadılar.

Türkiye Markası'nın halkımızca tanınması ve benimsenmesi sürecinde 15 büyükşehir belediyemiz, tanıtım mecralarında ve toplu taşıma araçlarında markamıza yer vererek önemli destekçilerimiz arasında yer aldılar. Billboardlarda, üst geçitlerde, toplu taşıma araçlarında Türkiye Markası görsellerini sergiledik. Yurtdışında da 6 farklı ülkenin öne çıkan gazetelerinde, dergilerinde ve diğer tanıtım mecralarında marka projemizin globalde de bilinirliğini artırmak adına çalışmalarımızı sürdürdük. Markalaşma yolunda çalışmalarımıza sürekli artan bir tempoyla devam edeceğiz. İnanıyoruz ki, ülkemizin vizyonuna inanan ve bu vizyona katkı sağlayan tüm paydaşlarımızla Türkiye'yi hedeflerine ulaştıracacağız. Ülkemizin sahip olduğu potansiyeli tüm dünyaya duyuracak, herkesi bu potansiyeli yakından tanımaya davet edeceğiz.

YENİ TÜRKİYE BU YÜZYILA DAMGASINI VURMAYA HAZIR. SLOGANI İSE: **“TURKEY. Discover the Potential”**

Tüm medeniyetlerin beşiği Anadolu topraklarında tam 33 uygarlık doğdu, yaşadı, sona erdi. Ama mutlaka geride birer iz bıraktı. Tarihi İpek yolu buradan geçiyordu, Doğunun gizemini Batının zenginliği ile buluşturan da yine bu topraklardı. Osmanlı İmparatorluğu sayesinde, bölgede yüzyıllar boyunca her kültürle iletişim sağlandı. Türkiye bugün ihracatını her yıl yüksek oranlarda artırarak yoluna devam ediyor ve dünyanın dört bir yanına ürettiği kaliteli ürünlerle ulaşıyor. İşte Türkiye bu gücünü yepyeni sloganı ve markasıyla dünyaya duyurmaya başladı. 30 saniyelik “Turkey. Discover the Potential” küresel kampanya filmi İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, ABD ve Ortadoğu-Körfez bölgesindeki TV kanallarında gösteriliyor. Yeni Türkiye markası bir yandan yabancı yatırımcıları Türkiye'ye davet ederken, diğer yandan Türk işadamlarına yeni bir motivasyon kaynağı olma özelliğiyle dikkat çekiyor. Türk şirketleri bu yeni markayla kendi ürün ve markalarını birleştiren çalışmaları yapmaya başladılar bile.

Logonun esin kaynakları

Logoda bugünün Türkiye'sini besleyen zengin köklerden izler göreceksiniz. Mezopotamya ve Orta Asya'dan süzülüp gelen "elibelinde", Selçukluların en iyi örneklerini verdikleri, İslam uygarlığının dünyaya en şık armağanlarından biri Kufi yazı ve Osmanlı'nın sanatının inceliğinin en rafine örneklerini sergileyen çiniler... Bu üç element, Anadolu uygarlıklarının ortak mirasından damıtılan sekiz motifle ve çağdaş bir yorumla birleşiyor. Logoda ana renk olarak turkuaz tercih edildi. İsmi de Blue Mosque'dan alıyor. Vaktiyle Batılılar burada gördükleri çinilerdeki rengi çok beğenir ve ona Türk mavisi anlamına gelen "turquoise" derler.

Birlik

Birlik olma Türkiye'nin yapıtaşıdır. Türkiye; İslam hoşgörüsü, Antik Roma bilgeliği, kadim Anadolu ruhu, Mezopotamya ustalığı, Orta Asya dinamizmi ve Avrupa'nın inovatif yaklaşımının mirasçısıdır. Temelinde birlik olma duygusunun yer aldığı farkında olan Türkiye herkesi kucaklıyor. "Ne olursan ol gel" Türkiye'nin ana felsefesidir.

Buluşma

Akdeniz ve Karadeniz ya da Avrupa ve Asya tektonik tabakalarının birleşim yeri olmakla beraber, Türkiye; maneviyatın ve zihnin, duygunun ve aklın, geçmişin ve geleceğin buluşma noktasıdır. Türkiye, bugün bu potansiyelini temel alarak iş adamlarının, sanatçıların, sporcuların ve filozofların buluşma merkezi olacaktır.

İnovasyon

Dünyanın en önemli düşünürleri, hocaları ve mucitleri tarih boyunca Anadolu kütüphanelerinde, saraylarda, medreselerde çalıştı. Bugün bu miras iyi bir kılavuz ve odaklanmış bir dinamizme dönüştü ve Türkiye'nin inovatif yaklaşımı, Türkiye'yi bölgenin lider gücü haline getirip, daha ilerisi için basamakları tırmanmasını sağlıyor.

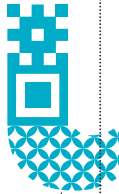
Sinerji

Nasıl bir fikir yalnızca birkaç kelimeden ibaret değilse; Türkiye de sadece hava, su ve topraktan oluşmuyor. Ateşi körükleyen, elementleri bir araya getiren, maddeye "anlam" veren şey onun ruhudur ve bu ruhla Türkiye bir ülkeden çok daha fazlasıdır. Türkiye'nin sinerjisi, yalnızca kararlılığının ve başarının değil, aynı zamanda bitmek tükenmek bilmeyen dinamizminden harekete geçen bütün paydaşlarını kapsar.

Büyüme

Tarihte bilinen ilk şehir Çatalhöyük, Anadolu'nun bereketli topraklarında doğdu. Hititlerden Osmanlı Devleti'ne, Anadolu'nun hayat verdiği tüm medeniyetleri kendisiyle beraber büyüttü. Bugün, Türkiye aynı dinamizmi kucaklıyor; tarihten gelen geleneği ile modern enstrümanları birleştirerek daha da büyüyor.

Doğu ve Batı

Avrupa ve Asya'da toprakları bulunan Türkiye tam anlamıyla iki farklı kültürü birleştiren bir köprüdür. İki bölgenin de özelliklerini gösteren kültürel elementlere sahip Türkiye, işte bu uçsuz bucaksız medeniyet tarihinin mirasçısı.

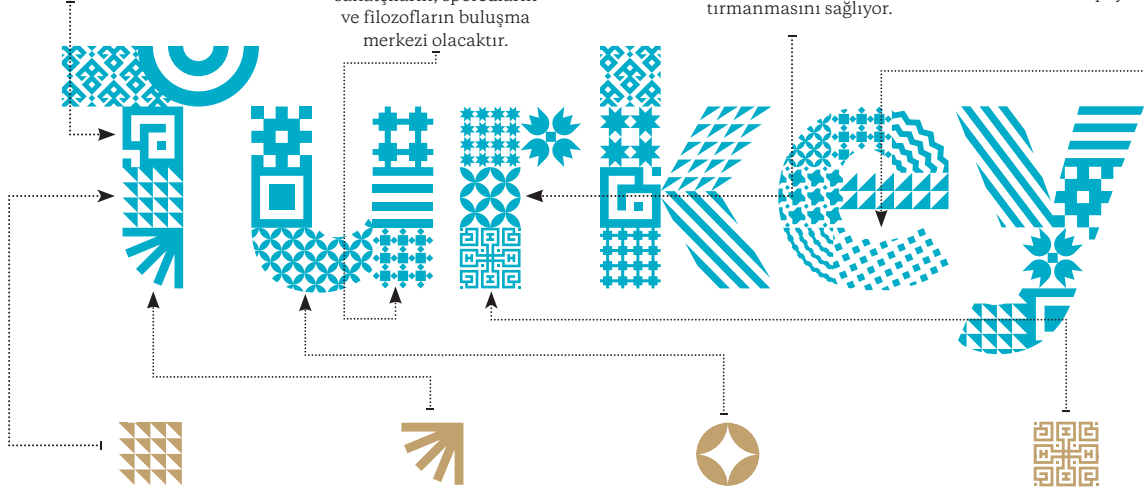
Dünya

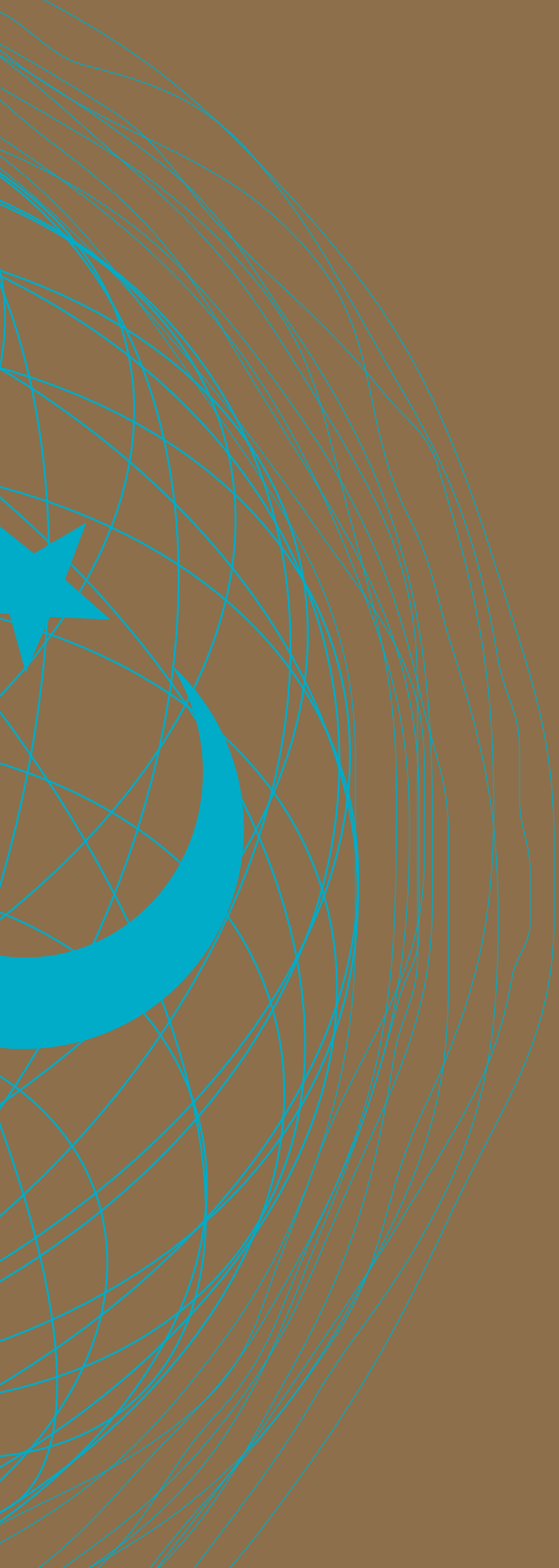
Küreselleşme sürecini hızla tamamlayan ve tüm dünyayla ekonomik, siyasal ve kültürel olarak bütünleşen Türkiye, kendisini hiçbir zaman izole etmedi. Dünyanın sıkıntalarına ve acılarına karşı asla duyarız ve hareketsiz kalmadı. Entegre dünyanın önemli bir parçası olan Türkiye, bu bütünün en kıymetli bileşenlerindedir.

Ahenk

Oldukça geniş ve renkli bir tarihi olan Türkiye, güzelliğini bütün renklerinin eşsiz uyumuna borçlu. Her renge bir rol bahsedilen Türkiye'de, bu renk yelpazesinin oluşturduğu birliklik, işbirliği ve ahenk temsil ediyor. Türkiye'nin tüm bileşenleri, farklılığın uyumunda bütünleşerek Türkiye'yi meydana getiriyor.

2015 YILI
TÜRKİYE'NİN
İLK 1000
İHRACATÇI
FİRMA
ANALİZİ

İLK 1000'İN 2015 YILINDAKİ İHRACATI: 82,7 MİLYAR DOLAR

2015'TE DIŞ TİCARET HACMİ 351 MİLYAR DOLARI BULAN TÜRKİYE'NİN İHRACATI, BİR ÖNCEKİ YILA GÖRE YÜZDE 8.8 DÜŞÜŞ GÖSTEREREK 143 MİLYAR 729 MİLYON DOLAR SEVİYESİNDE KALDI. İHRACATÇI İLK 1000 FİRMANIN ULAŞTIĞI TOPLAM İHRACAT BÜYÜKLÜĞÜ İSE 82 MİLYAR 734 MİLYON DOLAR OLDU.

İhracat küresel etkilerin gölgesinde yol aldı

DÜNYA genelinde yaşanan olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye, 2015'i TÜİK verilerine göre yüzde 4 büyüme ile kapattı. Piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleşen bu rakam, aynı zamanda gelişmekte olan ülkeler liginde Çin ve Hindistan'ın ardından büyüme hızımızı belli bir seviyenin üzerinde tutmayı başardığımızı gösterdi. Ancak 2015'te dış ticaret hacmi 351 milyar doları bulan Türkiye'nin ihracatı, TİM ekonomi ve dış ticaret raporlarına göre 143 milyar 729 milyon dolar seviyesinde kaldı. İthalat da buna bağlı olarak düştü ve TÜİK verilerine göre 207 milyar 206 milyon dolar oldu.

2015, uluslararası ticaretin dünyada ve özellikle içinde bulunduğumuz coğrafyada siyasi, ekonomik ve sosyal dalgalanmalardan olumsuz etkilendiği bir yıl oldu. Türkiye'nin dünya pazarlarındaki ihracat performansı yıl boyu bu etkilerin gölgesinde gelişti. 2014'te ihracatımızın 157.622 milyar dolar olduğu göz önünde bulundurulursa söz konusu etkilerin Türkiye ihracatına faturası, 13.892 milyar dolar kayıp yani yüzde 8.8 düşüş oldu. İhracat cirosunda sektörel düşüş ve artışların değerlendirmesine geçmeden önce söz konusu kümülatif düşüşün nedenleri üzerinde kısaca durmakta fayda var.

Geçen yıl dünya ekonomisinde yaşanan durgunluğa temel olarak emtia, enerji ve petrol fiyatlarındaki sert düşüşler etki etti. Dünya Ticaret Örgütü'nün verilerine göre, dünya ticaretinde yüzde 11 düzeyinde gerileme yaşandı. Emtia piyasaları ve döviz kurlarındaki dalgalanmaların yanı sıra Avrupa ülkelerinde kronik hale gelen düşük büyüme oranları pozitif dönme olsa da canlılığa yönelik bir işaret vermemesi ve tabii Türkiye'ye komşu ülkelerdeki karışıklık-

ların devam etmesi dış pazarlarda hem mal ve hizmet talebini azalttı hem de ihracatçı Türk şirketlerinin yönetmek zorunda olduğu riskleri artırdı.

EN BÜYÜK İHRACAT DARALMASI RUSYA, IRAK VE ALMANYA'DA

2015 yıl sonu itibarıyla ABD'de büyüme yüzde 2.4 olurken, Avrupa Birliği ülkelerinde ortalama yüzde 1.9'da kaldı. Sanayi üretiminin yıllık büyüme hızı, reel kesim ve tüketici güveni 2015 yılında Euro Bölgesi'nde aşağı yönlü eğilimini korumaya devam etti. Avrupa bölgesi, 2013'teki eksi büyümenin ardından artı büyümeye geçmiş de olsa ekonomilerin canlanma hızı halen yavaş seyrediyor. Elbette bu grafik, ihracatımızın yüzde 45'lik kısmını oluşturan bu pazara dair beklentileri de aşağı çekiyor. 2014'te Türkiye, Avrupa Birliği ülkelerine 67.5 milyar dolarlık ihracat yaparken 2015 yılında yüzde 8.2 düşüşe paralel, yaklaşık 62 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Ülkeler bazında ise Almanya'dan elde ettiğimiz ihracat geliri yüzde 11.3 düşerek 13 milyar dolara geriledi.

TÜRKİYE'NİN SON BEŞ YILLIK DİŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

	Dış ticaret hacmi (bin \$)	Dış ticaret dengesi (bin \$)	İhracatın ithalata karşılama oranı (%)
2010	299.427.551	- 71.661.113	61.4
2011	375.748.545	-105.934.807	56.0
2012	389.006.877	- 84.083.404	64.5
2013	403.463.887	- 99.858.613	60.3
2014	399.787.275	- 84.566.959	65.1
2015*	351.056.885	- 63.356.133	69.4

TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, Mart 2016

di. Düşüş oranları Fransa'da yüzde 10, Hollanda'da yüzde 8 oldu.

Yakın coğrafyalardaki istikrarsızlık ve karışıklığın ihracat bilançolarına yansımaları ise Ortadoğu pazarında yüzde 10.4, BDT'de yüzde 31 kayıp şeklinde oldu. 2014 yılında 10.6 milyar dolarlık ürün sattığımız Irak'a 2015'te 8.3 milyar dolarlık ihracat yaptık. Rusya'ya olan ihracatımız önceki yıl 6 milyar dolar iken, iki ülke arasında yaşanan siyasi kriz ve ticari restleşmeler sonucunda yüzde 39 düşerek 3.6 milyar dolara geriledi.

Dünyada yükselen ekonomilere dair 2015 yılı göstergelerine gelince... Son dönemin parlayan ekonomilerinden Hindistan, yıllık bazda yüzde 7.3 büyüme kaydetti. Hindistan ekonomisinin yılın son çeyreğindeki performansına bakıldığında, özel tüketimde yaşanan canlılık göze çarparken yatırımların temposunda ise bir yavaşlama olduğu gözlemlendi. Öte yandan BRICS blokunun bir diğer üyesi Güney Afrika ekonomisi, 2015 yılını yüzde 1.3 oranında büyümeyle geride bıraktı. Bir diğer yükselen ekonomi Endonezya'da ise özel tüketimde yavaşlama ve ihracatta düşüş görülmekle birlikte, kamu harcamaları ve yatırımlardaki hızlanmalar büyümeyi destekleyen unsurlar oldu.

YÜKSEK KUR DEZAVANTAJ OLDU

Yıl boyunca yükselişini sürdüren kur, Türk ihracatçıları için bir dezavantaj olmayı sürdürdü. Euro'nun dolar karşısında değer kaybetmesi, ihracatçının önünü görmesini engelledi ve yıl ortasında tüm sektörlerin 2015 hedeflerini revize etmesi gündeme geldi. Örneğin Temmuz ayında ihracattaki düşüş daha keskin olurken, dış ticaret hacminde ciddi bir daralma yaşandı. Ağustos

Geçen yıl dünya ekonomisine emtia, enerji ve petrol fiyatlarındaki sert düşüşler etki etti. DTÖ verilerine göre, küresel ticaret yüzde 11 düzeyinde daralma gösterdi.

2015 itibarıyla Türk Lirası son bir yılda dolara karşı yüzde 26, euro'ya karşı ise yüzde 15 değer kaybetti. Yılın sekizinci ayında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre, hem ithalat hem de ihracatın aynı anda azalmış olduğu göze çarptı.

Kurdaki istikrarsızlık sektörlerin rekabetçi fiyatlamaya yapmasını engelleyen bir faktör. Türkiye'de ithal girdi ve ara malı ile üretim yapılması maliyetleri yukarı çekiyor. Yüksek kur karşısında ucuzlayan TL nedeniyle ihracat fiyatları düşebilecekken ihracat maliyetlerinin TL değil dolar olması bu avantajı ortadan kaldırıyor. Türkiye'nin ihracat kompozisyonunu değiştirecek ve ithal girdi bağımlılığını azaltacak yapısal düzenlemelere olan ihtiyaç, uzmanların 2015'te de altını çizdiği bir konu olarak önemini sürdürdü.

İLK 1000 FİRMANIN İHRACATTAKİ KAYBI YÜZDE 10.7

TİM İlk 1000'de yer alan firmaların toplam ihracat içerisindeki performansının bu gelişmelerin etkisinde seyrettiği göz önünde

ÜLKELER BAZINDA İHRACATTAKİ DEĞİŞİM

	2014 (\$)	2015 (\$)	Değişim (%)
Almanya	14.854.415,04	13.163.067,18	-11,39
Birleşik Krallık	9.654.131,96	9.242.791,28	-4,26
Irak	10.662.858,76	8.326.470,96	-21,91
İtalya	7.026.599,66	6.694.988,32	-4,72
Birleşik Devletler	6.264.886,80	6.252.527,05	-0,20
Fransa	6.446.368,54	5.801.356,81	-10,01
İspanya	4.756.935,40	4.747.899,75	-0,19
İran İslam Cum.	4.012.545,10	3.687.082,42	-8,11
Rusya Federasyonu	6.057.946,26	3.679.739,24	-39,26
Suudi Arabistan	3.031.403,99	3.461.595,19	14,19
Mısır	3.312.940,70	3.164.262,59	-4,49
Birleşik Arap Emirlikleri	3.220.006,66	3.147.985,78	-2,24
Hollanda	3.395.314,48	3.107.642,96	-8,47
Romanya	3.032.320,51	2.822.054,04	-6,93
İsrail	2.925.016,63	2.685.453,08	-8,19
Belçika	2.918.734,19	2.520.233,47	-13,65
Çin Halk Cumhuriyeti	2.851.410,40	2.385.613,74	-16,34
Polonya	2.406.203,22	2.335.312,47	-2,95
Azerbaycan-Nahçıvan	2.882.642,37	1.912.729,62	-33,65
Türkmenistan	2.230.970,26	1.855.841,04	-16,81

ÜLKE GRUPLARINA GÖRE İHRACATTAKİ DEĞİŞİM

	2014 (\$)	2015 (\$)	Değişim (%)
Avrupa Birliği	67.537.743,47	61.960.262,40	-8,26
Ortadoğu	29.165.648,76	26.120.985,58	-10,44
Afrika	13.486.767,93	12.294.367,98	-8,84
Bağımsız Devletler Topluluğu	17.143.440,26	11.732.667,12	-31,56
Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi	7.404.648,97	7.242.991,75	-2,18
Diğer Avrupa Ülkeleri	4.386.320,31	3.963.043,85	-9,65
Diğer Asya ülkeleri	4.325.261,42	3.825.980,74	-11,54
Uzakdoğu	2.476.264,73	2.376.766,14	-4,02
Serbest Bölgeler	2.087.866,76	1.794.728,01	-14,04
Diğer Amerikan ülkeleri	2.355.701,24	1.713.983,32	-27,24
Okyanusya	765.358,81	621.059,79	-18,85
Diğer ülkeler	17.759,93	17.690,21	-0,39

İLK 1000 İHRACATÇI FİRMANIN SEKTÖREL PERFORMANSI

	Firma sayısı	İhracat 2015 (\$)	İlk 1000 toplam ihracatından aldığı pay (%)	İhracatta şirket ortalaması (\$)
Otomotiv	90	19.284.824.833,66	23,31	214.275.831
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	171	10.246.866.589,93	12,39	59.923.196
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	105	9.328.992.354,45	11,28	88.847.546
Elektrik - Elektronik ve Hizmet	54	7.798.228.500,22	9,43	144.411.639
Çelik	82	7.600.471.521,46	9,19	92.688.677
Demir ve Demir Dışı Metaller	46	4.520.152.158,11	5,46	98.264.177
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	68	4.198.548.611,16	5,07	61.743.362
Tekstil ve Hammaddeleri	72	3.610.745.164,57	4,36	50.149.238
Fındık ve Mamulleri	18	2.639.078.752,11	3,19	146.615.486
Madencilik Ürünleri	31	2.511.657.615,68	3,04	81.021.213
Mücevher	17	1.577.536.202,58	1,91	92.796.247
Makine ve Aksamları	30	1.568.306.539,01	1,90	52.276.885
Savunma ve Havacılık	14	1.555.790.716,34	1,88	111.127.908
İklimlendirme	31	1.433.017.966,11	1,73	46.226.386
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	21	1.391.536.437,85	1,68	66.263.640
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	26	1.304.955.192,98	1,58	50.190.584
Tütün	12	932.132.024,27	1,13	77.677.669
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	24	928.717.706,47	1,12	38.696.571
Halı	20	827.864.263,97	1,00	41.393.213
Gemi ve Yat	15	762.398.263,67	0,92	50.826.551
Kuru Meyve ve Mamulleri	18	741.721.886,79	0,90	41.206.771
Yaş Meyve ve Sebze	21	677.808.251,60	0,82	32.276.583
Deri ve Deri Mamulleri	7	240.537.643,58	0,29	34.362.521
Meyve Sebze Mamulleri	8	231.909.090,29	0,28	28.988.636
Süs Bitkileri ve Mamulleri	1	29.304.780,97	0,04	29.304.781
Zeytin ve Zeytinyağı	1	21.255.557,83	0,03	21.255.558

bulundurulacak sonuçlar değerlendirilmeli. Şöyle ki, toplam ihracat içerisinde İlk 1000'in ulaştığı büyüklük 2015'te 82.734 milyar dolar oldu. Bir önceki yıl bu rakam 92.654 milyar dolar idi. Yaklaşık 9.92 milyar dolarlık bir ihracat kaybı söz konusu. Kayıp oranı, Türkiye'nin toplam ihracatında yüzde 8.8 iken ilk 1000 firmada yüzde 10.7 oldu. Bu da ihracattaki genel düşüşün negatif yansımaları en şiddetli olarak İlk 1000 firmanın hissettiği anlamına geliyor.

İlk 1000 firmanın toplam ihracattan aldığı pay ise geçen yıla göre az da olsa bir azalma göstererek yüzde 57.5'te kaldı (bir önceki yıl bu oran yüzde 58.8 idi). 2010-14 dönemi boyunca İlk 500 ve İkinci 500 arasında kapanma eğiliminde olan makas aralığı aynı trendi bu yıl da sürdürdü. Bu noktada her iki grupta da ulaşılan ihracat rakamlarının anlattıklarına odaklanmakta fayda var... İlk 500 firma 70 milyar dolarlık ihracat yaparken, İkinci 500 12.6 milyar dolarlık ihracat yaptı. Toplam ihracattan İlk 500'ün aldığı pay yaklaşık 48.7 iken, İkinci 500'ün yüzde 8.8 oldu.

Ancak mukayeseli bir bakış attığımızda Türkiye ihracatının bu yıl ortaya koyduğu tablonun İlk 500 ve İkinci 500'ün performansına bire bir yansıdığını görüyoruz. İlk 500'ün ihracatı bir önceki yıla göre 7.8 milyar dolar azalırken, İkinci 500'de 2.1 milyar dolarlık düşüş yaşandı. Oransal kayıp ise ilk 500'de yüzde 10 iken, ikinci 500'de yüzde 14.42 oldu.

MARMARA YİNE ŞAMPİYON

İlk 1000 ihracatçı firmanın sergilediği rakamsal performans kadar ihracatın bölgelelere dağılımı da ekonominin sürdürülebilirliği ve istikrarı için önem taşıyan bir konu. Zira ihracat pastasını kendi içinde daha fazla firmaya bölüştürmekten ziyade toplam ihracatı artırıp bölgelerin ve illerin bu artıştan daha fazla pay almasını sağlamak ve ekonominin dinamosu konumundaki ihracatı tabana yaymak Türkiye'nin 2023 hedefleri başta olmak üzere orta ve uzun vadeli büyüme planlarında yer alan maddeler. Bu çerçeveden bakıldığında İlk 1000 İhracatçı arasında 593 firma adediyle Marmara Bölgesi her zaman olduğu gibi ipi yine önde göğüsledi.

İlk 1000 firmanın 2015'te ulaştığı ihracat büyüklüğü 82.734 milyar dolar oldu. Toplam ihracattan İlk 500 yüzde 48.7, İkinci 500 yüzde 8.8 pay aldı.

İkinci sırada 138 firma ile Ege Bölgesi geldi. 83 firma ile (2014'te bu rakam 82 idi) İç Anadolu Bölgesi üçüncü sırada yer aldı. Bu yıl dördüncü sıraya düşen Güneydoğu Bölgesi'nin 2015'te ihracatçı firma sayısı 79 oldu. 73 firmayla ihracat yarışını sürdüren Akdeniz Bölgesi ise firma sayısındaki artışla (10 yeni firma ihracata katıldı) tablonun en dikkat çeken bölgesi oldu. Artış konusunda Karadeniz Bölgesi'nin performansı için olumlu denebilir; 2014'te 28 iken 2015'te firma sayısı 30 oldu. Geçen yıl 11 firma ile sıralamada yer bulan Doğu Anadolu'nun bu yıl firma sayısı 4'te kaldı. Bu kriterde listenin her yıl en alt sırasında yer alan Doğu Anadolu aynı konumunu sürdürdü.

İLLER SIRALAMASINDA SÜRPRİZ YOK

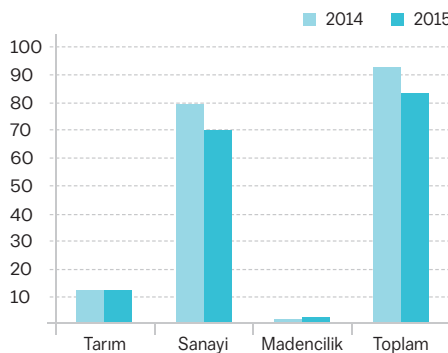
İhracatçı firma sayısı ile Türkiye ekonomisi içerisinde öne çıkan iller kriteri üzerinden TİM araştırmasının sonuçlarına baktığımızda, 439 ihracatçı firma sayısı ile İstanbul 2015'te de birinci oldu. Bu yılki sıralamada İzmir 77 firma ile ikinci, Kocaeli 66 firma ile üçüncü, Gaziantep 62 firma ile dördüncü, Bursa 59 firma ile beşinci oldu. İhracatçı ilk 10 il sıralamasında Bursa'nın ardından gelen iller ise Ankara, Adana, Denizli, Manisa ve Mersin... İhracat hacmi olarak Türkiye'nin en çok öne çıkan illeri arasında yer alan Kayseri, Konya, Trabzon bu yıl da listenin devamında yer buldular. Listedeki konumunu geliştiren iller hangileri, diye baktığımızda 2015 yılının konjonktürel etkilerinin bu anlamda karşılığını yine bire bir görebiliyoruz. Turizm odaklı gelir kaynaklarını sanayi ve ihracat ile çeşitlendirmek konusunda kararlı bir kent olan Antalya önceki yıl 6 firma ile listeye girerken bu yıl bu rakamı 10'a çıkardı. Bursa 57 olan firma sayısını 59'a çıkardı. İzmir 2014 yılında 67 firma ile ihracat yaparken 2015 yılında firma sayısını 77'ye çıkardı. Kocaeli 62 olan firma sayısını 66'ya çıkardı. Aksaray, Bilecik, Sivas ise önceki yıl ihracatı olmayan iller arasında yer alırken bu yıl birer firma ile listeye girmeyi başardılar.

2014-15 dönemi illerin ihracat göstergelerine burada bir virgül koyup illeri performans bakımından 2006-15 aralığında incelemek de açıklayıcı olacaktır. Örneğin, ilk 20'nin istik-

rarlı illerinden Ankara, Bursa, İzmir, Kayseri ve Manisa'nın aynı dönem aralığında şirket sayısı bakımından hep belli bir bant aralığında kaldığı dikkat çekiyor. Geçen 10 yılda ciddi artış kaydeden iller ise Kocaeli (firma sayısı 32 iken 66'ya çıktı), Gaziantep (firma sayısı 34 iken 62'ye çıktı), Adana (firma sayısı 13 iken 22'ye çıktı) ve Tekirdağ (firma sayısı 7 iken 16'ya çıktı) şeklinde sıralanabilir.

İLK 1000 FİRMANIN SEKTÖRLERE GÖRE TOPLAM İHRACATI (MİLYAR \$)

Aynı dönem aralığında ivme kaybeden iller hangileri, diye sorduğumuzda ise İstanbul birinci geliyor. İstanbullu ihracatçı firma sayısı, 2006 yılında 546 iken 2015'e gelindiğinde 439'a geriledi. Denizli (firma sayısı 34 iken 21'e düştü) ve Hatay (firma sayısı 20 iken 12'ye düştü) ise bu kriterde İstanbul'u takip eden diğer iller.

İHRACAT YARIŞINA OTOMOTİV SEKTÖRÜNDEN KATILIM ARTTI

Geride bıraktığımız yıl İlk 1000 firmanın ulaştığı toplam ihracat büyüklüğünün 82.734 milyar dolar olduğunu yukarıda belirtmiştik. Bu büyüklük içerisinde sektörel dağılım da yine Türkiye ekonomisinin ihracat gücünün nereden geldiğini görmek bakımından önem taşıyor. İhracatın üç sacayağını oluşturan tarım, sanayi ve madencilik sektörlerinin pastadan aldığı pay büyüklükleri, ülke olarak önümüze koyduğumuz katmadeğerli ve inovasyona dayalı ürün geliştirmek, marka değerini artırmak ve ihracat segmentlerini

çeşitlendirmek yönündeki hedeflerin gerçekleşmesi yolunda önemli birer gösterege.

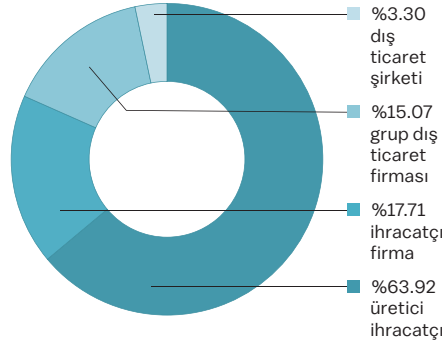
Sektörlerin ürettiği ihracat değerlerine baktığımızda sanayi sektörü ihracatının 2015 yılında 69.314 milyar dolar olduğunu görüyoruz. 2014 yılı sonunda Türkiye sanayisinin ürettiği toplam ihracat değeri 79.198 milyar dolar olmuştur. Önceki yıla göre 9.884 milyar dolarlık bir düşüş söz konusu. Değişim oranı ise yüzde 12.48 düşüş.

YÜKSEK TEKNOLOJİ FARK YARATTI

Sanayide alt kırılımların performansına bakıldığında sanayi ihracatının yüzde 27.8'sini gerçekleştiren otomotiv endüstrisinin mevcut konjonktürde istikrarı korumayı başardığını söylemek mümkün. 19.284 milyar dolar ile en fazla ihracat yapan sektör olarak ilk sıraya yerleşen otomotivin önceki yıl ulaştığı ihracat rakamı 20.219 milyar dolardı. İlk 1000'de 90 firma ile yer alan otomotivin önceki yıl firma sayısının 83 olduğunu göz önünde bulundurursak ihracat yarışına otomotivde katılımın arttığını belirtmeliyiz. İhracat İlk 1000 araştırmasına göre, otomotiv 214 milyon dolar ile 2015'te şirket başına düşen ihracat ortalaması en yüksek sektör oldu.

Küresel ticarete rekabet kriterleri günümüzde sadece ihracat cirosunun büyüklüğü ve ülkeler arası sıralamadan ibaret değil. İhracat edilen üründen elde edilen katma değer

İLK 1000 FİRMANIN KONUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

bu kulvarda başarının önemli bir göstergesi. İnovasyon, verimlilik ve Ar-Ge ile elde edilen katma değerlerin ekonomiye kazandırdığı değer, hem daha fazla kâr hem de sürdürülebilirlik demek. Türkiye ihracatında yüksek teknolojiye dayalı üretim ile otomotivi takip eden sektör elektrik-elektronik ve hizmet oldu. 54 şirket ile ihracat ortalaması 144 milyon dolar olan sektör, 132 milyon dolarlık geçen yılki ortalamasının da üstüne çıkmayı başardı. Elektronik aynı kriterde 111 milyon dolar ile savunma ve havacılık sanayii takip etti. İhracatçı firma sayısını 11'den 14'e çıkarmayı başaran savunma ve havacılık sanayininin 2015 yılı ihracatı da bir

önceki yıla göre artış göstererek 1.555 milyar dolara çıktı. Sektörün 2023 hedefinin 25 milyar dolar olduğunu bu noktada belirtmek gerekiyor.

Firma adedi bazında sektörel dağılıma bakıldığında 171 firma ile hazır giyim ve konfeksiyon birinci oldu. Dünya pazarlarında Türkiye'nin en önemli ihracat kalemlerinin başında gelen hazır giyim, 2015 itibarıyla yine 10 milyar doların üstüne çıkmayı başardı. Şirket başına düşen yaklaşık 60 milyon dolarlık ihracat ortalaması ise markalaşma ve katma değerli ürün geliştirme konusunun sektörün gündeminde yer almasına devam edeceğini işaret ediyor. Tasarım konusunda büyük bir yol kat eden Türkiye hazır giyim endüstrisi, rekabet gücünü bu şekilde artırmayı kendine hedef olarak belirledi. Ancak başta Çin olmak üzere Uzakdoğu ve Hindistan'ın aynı kulvardaki performansı, AB ülkelerinde düşen refah ve alım gücü gibi negatif etkiler Türk hazır giyim ihracatçılarına yeni pazarlarda daha dinamik hareket etmeye zorluyor.

Türk çelik sektörü de aynı şekilde dünya çelik fiyatlarındaki düşüş, en önemli ihracat pazarları arasında yer alan MENA Bölgesi'nde istikrarın sağlanamaması ve Çin'in agresif ihracat politikası gibi birçok zorlukla mücadele ediyor. Türkiye'nin çelik ihracatı 2015 yılında önceki yıla kıyasla miktar bazında yüzde 7.8 azalış ile 16.2 milyon ton olarak gerçekleşti. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Ortadoğu sektörü için en büyük ihracat pazarı olmayı sürdürdü. İlk 1000 toplam ihracatından yüzde 9'un üstünde pay alan sektör, 2016 yılında dünyadaki rekabet gücünü artırmak konusunda kararlı görünüyor. Bu doğrultuda bu yıl sektör, ihracatını yüzde 2 oranında artışla 16.4 milyon ton civarına çıkarma hedefi belirledi.

10 MİLYAR DOLAR ÇİTASINI İKİ SEKTÖR AŞABİLDİ

İlk 1000 İhracatçı Firma araştırmasında yer alan bir diğer veri daha, ihracatın genel seyrini anlamak bakımından önem taşıyor: 1 milyar doların üzerine çıkan sektör sayısı. 2014 yılında bu çitayı 18 sektör aşmıştı. 2015 yılında ise bu rakam 16'ya geriledi. Tü-

İLK 1000'İN AR-GE HARCAMASI 2015'TE 4 MİLYAR TL'Yİ AŞTI

	Ar-Ge merkezi olan firma sayısı	Ortalama Ar-Ge çalışanı (%)	2015 yılında Ar-Ge'ye yapılan harcama tutarı (TL)	2016 yılında Ar-Ge için planlanan harcama tutarı (TL)
İlk 500	114	89,41	3.716.003.026,15	2.051.628.579,17
İkinci 500	78	31,43	375.253.891,28	460.967.599,03

Sadece Ar-Ge harcaması olan firmalar dikkate alınmıştır.

İLK VE İKİNCİ 500 FİRMANIN KÂRLILIK ARTIŞI (\$)

		2014	2015
İlk 500	İhracat	57.245.053.919,43	51.584.266.304,39
	Ortalama kur (TL)	2,1875	2,7210
	Kârlılık tutarı	16.331.762.439,30	19.950.109.416,40
İkinci 500	İhracat	9.919.183.505,73	7.707.451.874,88
	Ortalama kur (TL)	2,1875	2,7210
	Kârlılık tutarı	4.285.751.948,92	5.465.462.356,87

Sadece kârlılık açıklayan firmalar dikkate alınmıştır.

Türkiye ihracatının bu yıl ortaya koyduğu tablonun İlk 500 ve İkinci 500'ün performansına bire bir yansıdığını görüyoruz. İlk 500'ün ihracatında bir önceki yıla göre 7.8 milyar dolar, İkinci 500'ün ihracatında 2.1 milyar dolar düşüş gerçekleşti.

tün ile su ürünleri ve hayvansal mamuller, İlk 1000 ihracat büyüklüğünde 1 milyar dolar çitasının altına düşen sektörler oldu.

Aynı şekilde 2015'in tüm ihracat rakamlarını aşağı çeken genel tablo, 10 milyar dolar sınırını aşan sektörler sıralamasını da değiştirdi. Önceki yıl otomotiv, kimya, hazırgiyim ve çelik sektörleri 10 milyar dolar sınırını geçmeyi başardılar, hatta elektrik-elektronik 9.413 milyar dolar ile listeyi zorluyordu. 2015'te ise 10 milyar dolar sınırını geçenler sadece otomotiv ve hazırgiyim oldu.

Sektörlerin İlk 1000'de ulaştığı ihracat büyüklükleri sıralamasında performansıla dikkat çekenler arasında demir ve demir dışı metaller sektörü de yer alıyor. Önceki yıl 2.575 ihracat ile sekizinci sırada yer bulan sektör, bu yıl ihracat toplamını 4.520 milyar dolara çıkararak altıncı sıraya yükseldi.

Sanayinin ardından gelen tarım sektörü 11.676 milyar dolarlık ihracat değerine ulaştı. Tarımda kayıp yüzde 2.9'da kalırken Türkiye ihracatının üçüncü sacayağını oluşturan madencilik sektörü 1.743 milyar dolar ihracat ile bir önceki yılın kayıplarını biraz olsun telafi etti. Her ne kadar 2015 rakamı, 2013'te elde edilen 2.4 milyar dolar ihracat gelirinin gerisinde kalsa da yüzde 22 artış altı çizilmesi gereken bir başarı.

İHRACATIN FORMÜLÜ AR-GE'DE...

Türkiye ihracatının son 10 yılında şirket cirolarıyla Ar-Ge yatırımları arasındaki doğrusal ilişki ilk bakışta göze çarpıyor. Türk şirketlerinin Ar-Ge konusundaki atağı rakamlarda da kendini gösteriyor. 2014 yılında ilk 1000 içerisinde Ar-Ge merkezi olan şirket sayısı 183 iken 2015 itibariyle bu rakam ilk 500'de 114, ikinci 500'de 78 oldu. Bununla birlikte 2015 ciroların düştüğü, ihracatın olumsuz etkilendiği bir yıl olmasına rağmen Ar-Ge yatırımlarında TL bazında artış hız kesmedi. 2012'de 2 milyar TL seviyesinde olan ilk 1000 toplam Ar-Ge yatırımı, 2013'te

2.6 milyar TL'ye, 2014'te 3.1 milyar TL'ye çıktı. 2015'te ise 4 milyar TL'yi geçti.

Yapılan bu yatırımların patent ve marka sayısı anlamında geri dönüşü de olumlu oldu. İlk 500 firmanın tescillenen uluslararası marka sayısı 5 bin 595'e çıktı, ki bu rakam bir önceki yıl 4 bin 452 idi. İkinci 500'de ise 1269'da kaldı. Önceki yıl ikinci 500'ün uluslararası tescilli marka sayısı 2 bin 118 olmuştur.

25.4 MİLYAR DOLAR TOPLAM KÂR...

İlk 1000 - 2015 araştırmasında sermaye yapısını açıklayan 907 şirketin 184'ünü yabancı sermayeli firmalar oluşturuyor. Her ne kadar yabancı sermayeli firma oranı yüzde 20.3 olsa da kârlılıkta yabancıların İlk 1000'den aldığı pay yüzde 31.46. İlk 1000'in ihracat kâr toplamı olan 25.415 milyar doların yaklaşık 8 milyar dolarlık kısmını yine yabancı firmalar üretti. Bu da verimlilik ve katma değerli ürün ihracatı konusunda yabancı sermayeli firmaların çitayı biraz daha yukarıda tuttuğunun göstergesi. Türkiye'nin çokuluslu şirketler için üretim ve A-Ge konusunda bir hub olarak görüldüğü göz önünde bulundurulursa, ihracattaki yüksek kâr oranlarının önümüzdeki dönemde doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında bir motivasyon kaynağı olması beklenebilir.

İLK 1000 FİRMANIN KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

	2015 yılı kapasite kullanımı	2016 yılı içinde planlanan kapasite artırım	2017 yılı içinde planlanan kapasite artırım
%100 - 91	110	5	5
%90 - 81	131	7	4
%80 - 71	130	5	1
%70 - 61	72	5	3
%60 - 51	48	-	1
%50 ve altı	37	174	125

Üretici ihracatçı firmalar dikkate alınmıştır.

Her adımda, birlikte daha da yükseğe...

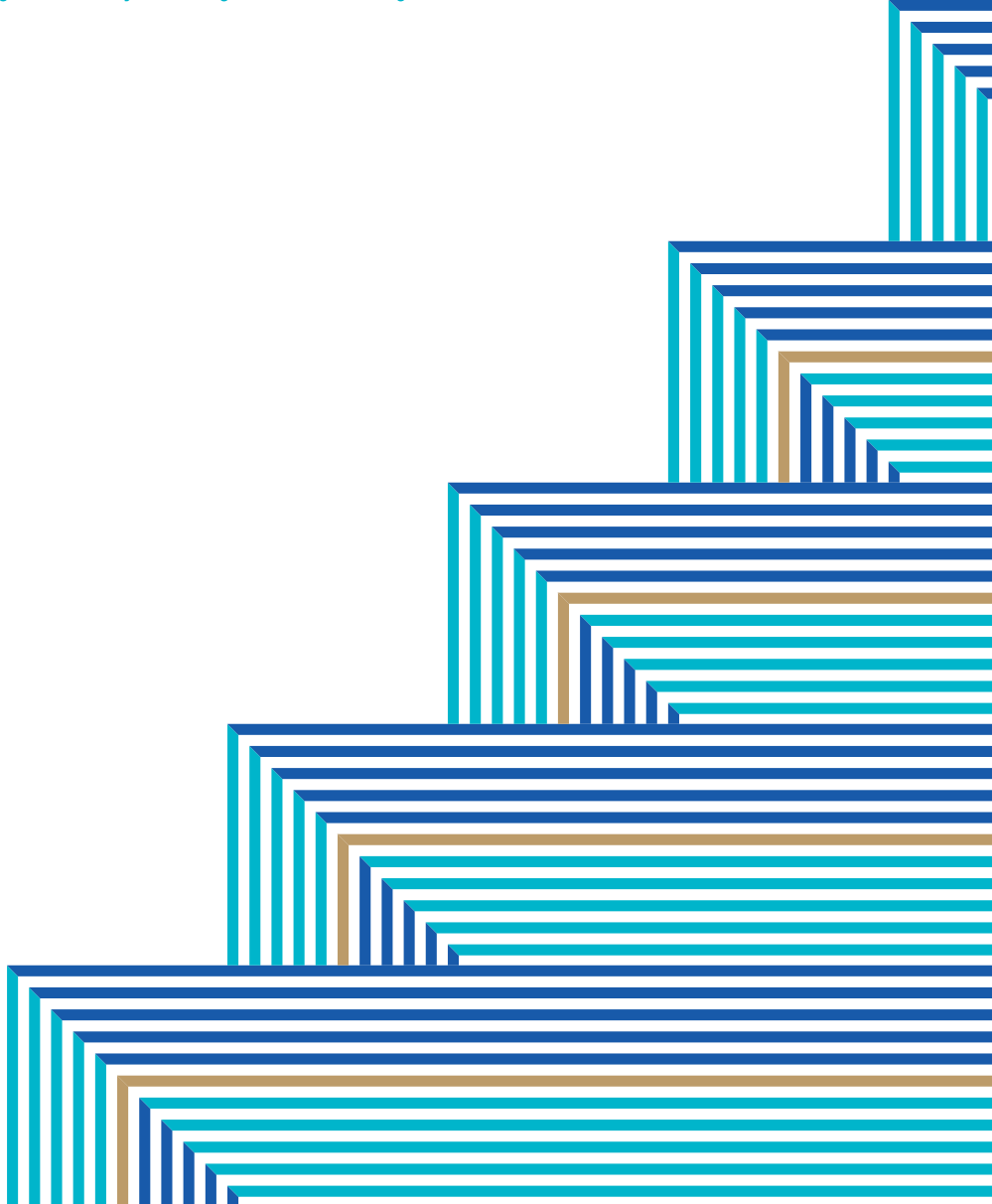
Her başarı ilham verici bir hikaye ile başlar. Büyüme azmiyle atılan ilk adımı, çalışma tutkusu ile dolu diğerleri takip eder. Geçmiş gelecek ile buluşur; adımlar zirveye giden bir yol yaratır.

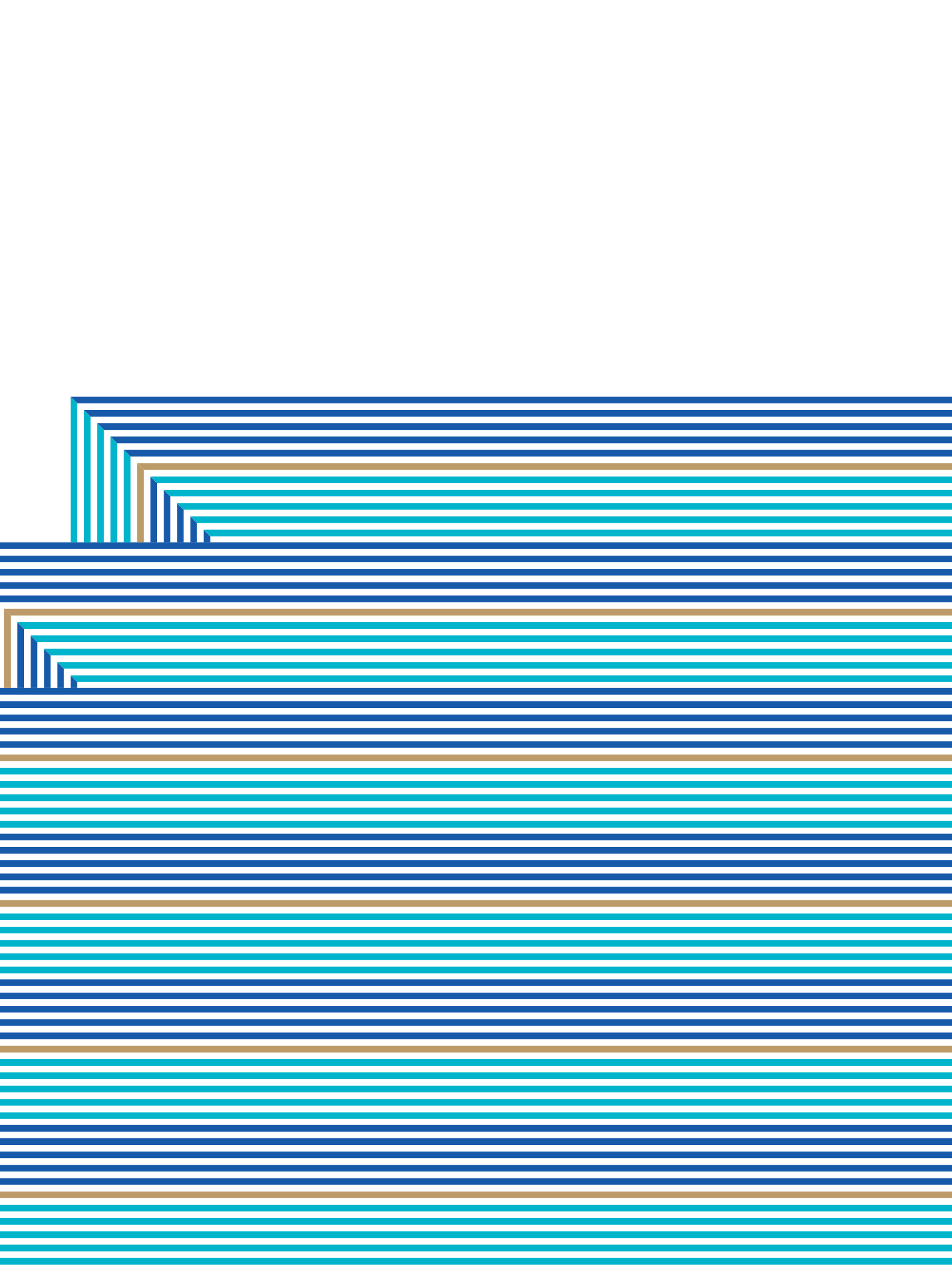
Hiç bitmeyecek başarı hikayesinde kararlılıkla yürüyen Türkiye, tüm dünyayı gücünü ve potansiyelini keşfetmeye davet ediyor.

Gücünü keşfetmek için:
turkeydiscoverthepotential.com

Discover
the potential

İHRACATIMIZA DEĞER KATAN
ÇÖZÜM ORTAKLARIMIZ

Red Business ile tarifmeniz 51 ÷lkede geçerli

Kord İplik, Red Business ile yurtiçi tarifmesini yurtdışında da aynen kullandı, y÷kl÷ cep faturalarından kurtuldu.

Arayın, gelelim: 0850 542 42 42

Vodafone

Red Business

Yurtdışında kullanım, Her Şey Dahil Pasaport ile g÷nl÷k 12,90 TL karşılığında sağlanmaktadır.
Geçerli ÷lkeler için: vodafone.com.tr/redbusiness

Red Business Tarifelerindeki yurtdışında kullanım, Her Şey Dahil Pasaport ile 51 ÷lkede sağlanmaktadır. Red Business tarifelerine girenler, tarifelerine ait hizmetlerden faydalanma haklarına sahip olacaklardır. Hizmetlerin içeriğini, Őartlarını, s÷resini değiştirme, hizmetleri iptal etme hakkı Vodafone'da saklıdır. Hizmetler üç÷nc÷ şahıslara devredilemez. Vodafone'un kampanya ve tarife özelliklerinde ve ücretlendirmesinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından belirlenen usullere uygun olarak değişiklik yapma hakkı saklıdır. Fiyatlara vergiler dahildir. Detaylar için: vodafone.com.tr/redbusiness

**“Yurtdışında cep telefonumla
konuşuyorum, internete giriyorum.
Kendimi Türkiye’deymiş gibi rahat
hissediyorum.”**

Osman Necipoğlu

Kord İplik Genel Müdür Yardımcısı

*Altı Fuar Merkeziyle
Ülkemiz Ekonomisine
Hizmet Sunmaktan
Onur Duyuyoruz.*

*Türkiye'nin
En Büyük ve Etkili Fuar Merkezi*

120.000 m²
14 Sergi Salonu

ÜLKEMİZİN GELECEĞİNE GÜVENİYORUZ

2015 YILINDA;

705 Tüyap gönüllüsü çok çalıştık.

Düzenlediğimiz fuarlarda **102** ülkeden
12.738 katılımcı kuruluşa, **157** ülkeden
3.877.879 ziyaretçiye ev sahipliği yaptık.

Brezilya, İran, Sırbistan, Gürcistan ve Cezayir'de
yapılan fuarlarda ülkemizin milli katılımını
gerçekleştirdik.

2016 YILINDA;

İstanbul'da yeni fuar salonları yatırımıyla
Tüyap Fuar ve Kongre Merkezini **120.000 m²** den
145.000 m² ye büyütüyoruz.

Otelimiz Tüyap Palas'a **140** yeni oda ilave ediyor.

Eylül ayında beş yıldızlı **400** oda ile
hizmet sunacağız.

Hazırlayacağımız **93** fuarla çok çalışmaya
devam edeceğiz.

Uluslararası ticaretin Türkiye'deki buluşma noktası TÜYAP

37 yıldır ihracatçılarımızı
dünya pazarları ile buluşturuyoruz.

Kuruluşumuzdan bugüne yurtiçinde **1465** fuarda,
114 ülkeden **275.913** katılımcı kuruluşa,
179 ülkeden **46** milyonu aşkın ziyaretçiye
ev sahipliği yaptık.

Yurtdışında **37** ülkede **164** fuarda
ihracatçılarımızı hedeflerine ulaştırdık.

37 YILLIK TECRÜBE İLE ÖNCÜ VE ÖNDE

**Bu yıl da 705 çalışmamızla ülkemiz ekonomisine
hizmet etmek için çok çalışacağız.**

Fuar programına ulaşmak ve
fuurlarımızla ilgili detaylı bilgi
almak için
www.tuyap.com.tr

U.N. RO-RO
İŞLETİM LİMİTEDİ A.Ş.

Dumankaya Vizyon İşyeri Blokları Esentepe Mah. Milangaz Cad. No:77 Kat:2 Ofis No: 83-92 34870 Kartal - İstanbul
Tel: +90 216 585 15 00 Faks: +90 216 310 42 16 - 585 15 99 E-posta: unroro@unroro.com.tr

U.N. RO-RO BÜYÜYOR MESAFELER KISALIYOR

**Tarifeli Ro-Ro seferleri ile Pendik-Trieste,
Ambarlı-Trieste, Mersin-Trieste ve Pendik-Toulon**

**Demiryolları ile Avrupa'nın merkezlerine
intermodal bağlantılar ile yollar kısalıyor**

**Yolcuların havayolu ve liman ile olan
transferlerinin organizasyonu**

**Pendik-Trieste 62 saat, Ambarlı-Trieste 72 saat,
Mersin-Trieste 73 saat, Pendik-Toulon 73 saat**

**Kara, deniz, demir ve havayolu bir arada
kombine taşımacılığın sınırlarını zorluyor**

CPM ERP ile tüm iş süreçleri kontrolünüz altında

Doğru ERP ile tüm iş süreçlerinizi kolayca yönetin. Hiç bir şey gözünüzden kaçmasın.

All business processes are under your control with the CPM ERP.

Manage all your business processes easily with the correct ERP, without missing anything!

CPM Yazılım A.Ş.
Flatofis, Eyüp İstanbul / TURKEY

444 8 177 > cpm.com.tr

cpm
Yerli yerinde
çözümler

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
**İLK 500 İHRACATÇI
FİRMASI**

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
1	2	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.464.635.083,89	3.847.112.066,44	11,04
2	1	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A. Ş.	3.741.975.611,65	2.911.830.132,46	-22,18
3	3	2	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB. A.Ş.	3.020.378.943,88	2.678.134.392,98	-11,33
4	5	1	KİBAR DIŞ TİC. A.Ş.	2.320.547.488,39	2.433.034.659,34	4,85
5	4	1	VESTEL TİCARET A.Ş.	2.419.798.291,61	2.155.184.402,00	-10,94
6	7	3	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	1.916.863.317,06	2.057.743.801,33	7,35
7	6	2	ARÇELİK A.Ş.	2.024.080.571,39	1.783.545.474,49	-11,88
8	8	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.812.755.831,54	1.184.161.964,13	-34,68
9	10	6	BOSCH SAN.VE TİC. A.Ş.	1.136.788.970,71	1.059.074.611,46	-6,84
10	11	1	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	908.063.766,10	1.004.507.377,34	10,62
11	9	1	HABAŞ SINAI VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	1.195.273.582,17	870.981.673,22	-27,13
12		1	Araştırmaya Katılmıyor	562.176.690,47	831.867.070,21	47,97
13	12	3	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	879.301.423,65	794.407.275,19	-9,65
14	14	1	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	839.209.265,65	767.799.636,95	-8,51
15	17	1	ŞİŞECAM DIŞ TİC. A.Ş.	793.042.495,30	680.555.373,02	-14,18
16	16	2	PERGAMON STATUS DIŞ TİC. A.Ş.	806.981.894,49	654.131.057,02	-18,94
17	15	2	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULASIM SANAYİ A.Ş.	836.797.675,35	650.442.505,02	-22,27
18	20	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	662.029.302,96	644.985.450,05	-2,57
19	24	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	509.500.392,05	484.287.470,93	-4,95
20		2	EKOM ECZACIBASI DIŞ TİC. A.Ş.	499.811.711,18	460.964.379,91	-7,77
21	19	3	DİLER DIŞ TİCARET A.Ş.	740.870.368,86	457.602.569,03	-38,23
22	18	4	ÇOLAKOĞLU DIŞ TİC. A.Ş.	755.091.792,87	456.397.257,79	-39,56
23	28	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN. A.Ş.	404.766.596,48	432.186.537,62	6,77
24	23	3	BIRGI BİRLEŞİK GİYİM İHR.DIŞ TİC. A.Ş.	554.258.296,19	427.741.241,78	-22,83
25	13	1	ROYSAR GIDA DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	847.280.514,46	395.269.685,56	-53,35
26	27	1	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	406.421.223,86	369.597.586,88	-9,06
27	26	1	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK. A.Ş.	428.538.602,22	368.346.130,38	-14,05
28	30	1	AK-PA TEKS. İHR. PAZ. A.Ş.	369.780.111,24	363.332.048,91	-1,74
29	40	21	POLİMEKS İNŞAAT TAAHHÜT VE SAN TİC.A.Ş.	274.442.205,63	362.870.451,65	32,22
30	41	2	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	268.140.700,19	353.190.159,39	31,72
31	22	5	YÜCEL BORU İHR.İTH.VE PAZ.A.Ş.	558.759.392,36	344.837.776,78	-38,29
32	31	2	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	358.244.636,79	312.992.847,92	-12,63
33		5	TAHA KARGO DIŞ TİCARET A.Ş.		306.239.416,23	
34	53	8	MAN TÜRKİYE A.Ş.	225.865.779,69	301.453.980,08	33,47
35	33	3	SANKO DIŞ TİC. A.Ş.	336.998.154,15	299.875.503,05	-11,02
36	49	3	BALSU GIDA SAN.VE TİC. A.Ş.	240.227.114,81	291.931.937,76	21,52
37	38	6	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN.VE TİC. A.Ş.	294.606.976,92	277.593.407,66	-5,78
38	39	1	BOSCH TERMOTEKNİK İSITMA VE KLİMA SAN.VE TİC. A.Ş.	293.531.032,93	270.309.322,71	-7,91
39	37	7	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	297.293.428,00	264.490.817,00	-11,03
40	32	10	TÜRK PIRELLİ LASTİKLERİ A.Ş.	343.771.317,43	263.881.257,89	-23,24
41	36	9	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	297.507.224,74	263.163.295,26	-11,54
42	75	4	ALSTOM GRID ENERJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	173.048.817,16	255.048.697,21	47,39
43	141	4	AKİNTEK TEKSTİL SAN.İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	107.976.224,15	254.536.892,01	135,73
44		1	Adının Açıklanmasını İstemiyor	243.838.612,20	246.750.231,39	1,19
45		2	Araştırmaya Katılmıyor	72.582.475,81	244.937.911,63	237,46
46	54	12	TOYOTA MOTOR EUROPE ADAPAZARI ŞUBESİ	225.662.020,11	234.621.353,17	3,97
47	52	2	TUSAŞ MOTOR SANAYİ A.Ş.	228.108.449,60	229.434.621,43	0,58
48	45	3	BAŞAK METAL TİC.VE SAN.A.Ş.	245.931.318,46	226.702.051,88	-7,82
49	149	6	USLU TEKS.GIDA İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	105.049.432,42	218.653.488,38	108,14
50	51	2	KORDSA GLOBAL ENDÜST.İPLİK VE KORD BEZİ SAN. VE TİC.A.Ş.	234.623.950,18	216.544.069,69	-7,71

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	6.023.356.112,00	865.828.239,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:41.04 YSP:41.04 Halka Arz:17.92	10.745	2.679	8.066	1
	29.382.395.738,56	1.916.291.041,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	4.712	1.032	3.680	2
	2.647.936.623,05	580.474.817,72	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:49 YSP:51	6.007	1.306	4.701	3
	143.983.091,99	445.279,09	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00		52		4
	2.434.820.501,22	-51.917.460,22	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1.437	963	474	5
	4.516.020.459,73	402.351.157,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:62.14 YSP:37.86	6.934	1.520	5.414	6
	6.232.961.329,89	430.271.640,67	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	15.568	2.503	13.065	7
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	2.459	384	2.075	8
	1.010.021.894,00	-36.528.371,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	7.985	1.067	6.918	9
			Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	22	19	3	10
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.663	667	996	11
								12
	2.976.556.431,00	423.816,20	Üretici-İhracatçı	YSP:99.96 Halka Arz:0.04	5.405	2.127	3.278	13
	74.379.445,93	1.247.896.102,30	Üretici-İhracatçı	KSP:100.00	4.174	1.713	2.461	14
		9.033.234,10	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	19	19		15
		3.940.000,00	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	27	25	2	16
	3.731.228.553,33	-60.934.405,52	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.773	448	3.325	17
	9.852.757.134,16		Üretici-İhracatçı	ÖSP:15 YSP:85	5.992	1.661	4.331	18
	3.179.567.385,00	573.827.236,00	Üretici-İhracatçı	KSP:0.01 YSP:56.31 Halka Arz:43.68	2.451	533	1.918	19
								20
	33.289,66	1.838.057,07	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		39		21
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	17	17		22
	803.803.303,57	552.553.851,24	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	4.900	2.364	2.536	23
	929.921,12	576.005,33	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	15	15		24
	4.207.606,25		İhracatçı	ÖSP:100.00	25	13	12	25
	4.196.104,79	11.801.663,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	289	71	218	26
	2.164.193.477,00	301.610.265,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:37.55 YSP:37.50 Halka Arz:24.95	3.129	690	2.439	27
	72.775.632,01	10.603.800,83	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	38	31	7	28
	1.062.380.484,26	36.397.171,53	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	332	332		29
	176.622.005,03		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	110	38	72	30
		2.731.468,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		24		31
	1.560.980.739,00	36.336.750,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	687	404	283	32
	532.590,80	268.001,30	İhracatçı	ÖSP:100.00	302	140	162	33
	130.405.018,06	29.702.887,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.02 YSP:99.98	1.645	350	1.295	34
	2.249.620,57	3.983.047,57	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	13	13		35
	329.236.501,86		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				36
	799.336.739,00	151.022.854,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:93.33 YSP:6.67	1.264	216	1.048	37
	372.353.318,00	201.322.967,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	736	203	533	38
	5.119.264.938,00	720.535.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	5.405	1.823	3.582	39
	549.083.783,50	71.791.384,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.16 YSP:99.84	2.242	267	1.975	40
	808.558.268,73	83.363.756,60	Üretici-İhracatçı	KSP:25.4 YSP:74.6	1.433	273	1.160	41
	310.308.040,49	87.487.832,63	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.01 YSP:99.99	1.018	318	700	42
	101.331.845,70	3.084.459,76	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	110	6	104	43
	531.320.087,27		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	974	274	700	44
								45
			İhracatçı	YSP:100.00	119	119		46
	156.660.000,00	113.270.000,00	Üretici-İhracatçı	KSP:53.4 YSP:46.6	1.564	633	931	47
		8.058.000,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	9	6	3	48
	131.608.587,55	17.672.395,24	İhracatçı	ÖSP:100.00	29		29	49
	174.142.715,46	78.741.055,13	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.105	273	832	50

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
51		2	HAYAT KİMYA SAN. A.Ş.	205.162.523,46	213.823.843,05	4,22
52		11	HYUNDAI-ASSAN OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	126.106.033,00	212.988.962,76	68,90
53	50	6	CINER İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	236.377.286,22	209.745.901,57	-11,27
54		7	LC WAIKIKI MAĞAZACILIK HİZM. TİC. A.Ş.	167.283.614,57	205.518.009,28	22,86
55		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	251.150.281,21	205.139.423,09	-18,32
56	91	4	DURAK FINDIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	152.636.273,79	203.400.029,09	33,26
57	48	13	ZORLU DIŞ TİC.A.Ş.	240.486.714,78	198.684.794,95	-17,38
58		5	Araştırmaya Katılmıyor	245.640.249,14	198.639.101,83	-19,13
59		3	İSTANBUL ALTINONS KUYUMCULUK GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		195.379.353,87	
60	59	14	CMS JANT VE MAKİNA SAN. A.Ş.	210.952.775,91	191.902.412,20	-9,03
61	42	5	POLİMER KAUCUK SAN.VE PAZ.A.Ş.	255.554.623,24	188.729.183,12	-26,15
62	72	13	MAXION İNCİ JANT SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	177.102.268,49	187.916.471,54	6,11
63		6	Adının Açıklanmasını İstemiyor	175.552.167,92	186.526.729,18	6,25
64		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor	207.707.980,88	171.945.957,67	-17,22
65	29	8	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	377.982.828,14	171.002.569,52	-54,76
66	94	2	ŞÖLEN ÇİKOLATA GIDA SAN.VE TİC. A.Ş.	147.482.013,91	170.901.628,11	15,88
67	77	8	TAHA PAZ.VE MAĞAZACILIK A.Ş.	169.698.395,32	170.615.045,59	0,54
68	67	7	SCHNEIDER ELEKTRİK SAN.VE TİC. A.Ş.	182.106.056,19	170.168.851,85	-6,56
69	56	9	SASA POLYESTER SAN.A.Ş.	220.093.336,38	170.160.853,64	-22,69
70		4	Adının Açıklanmasını İstemiyor	224.922.060,74	168.260.457,28	-25,19
71	65	11	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FAB.A.Ş.	202.027.590,50	167.870.053,68	-16,91
72		5	Araştırmaya Katılmıyor	158.212.072,93	165.269.376,68	4,46
73	100	4	FNSS DIŞ TİCARET A.Ş.	141.953.656,97	164.516.712,73	15,89
74		1	Araştırmaya Katılmıyor	153.309.878,22	163.892.501,09	6,90
75	138	4	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.	109.093.077,47	162.698.834,53	49,14
76		1	Adının Açıklanmasını İstemiyor	177.252.172,74	160.996.685,61	-9,17
77	60	10	MENDERES TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	208.582.954,11	160.887.269,07	-22,87
78	103	9	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA MOTORLU ARAÇLAR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	137.807.040,68	157.293.584,84	14,14
79	35	9	TOSYALI DIŞ TİCARET A.Ş.	304.310.454,41	156.481.313,69	-48,58
80	89	10	EKSPER GIDA PAZ SAN.VE TİC. A.Ş.	154.176.548,80	155.486.251,27	0,85
81	69	3	PERFETTI VAN MELLE GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	178.730.726,03	154.903.152,47	-13,33
82	66	24	HEMA EXİM TİCARET A.Ş.	184.861.731,36	154.584.639,66	-16,38
83	74	19	VALEO OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	173.078.429,23	154.198.534,18	-10,91
84	63	10	KOCAER HADDECİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	205.086.992,25	153.661.086,15	-25,08
85	70	15	TÜRKMEN GRUP İTH. İHR. DIŞ TİC. A.Ş.	177.785.716,77	153.542.375,10	-13,64
86	108	14	ZER YAĞ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	132.969.337,30	151.322.330,17	13,80
87		7	KOROZO DIŞ TİC. A.Ş.		149.548.448,89	
88	85	14	DTS DENİZLİ TEKSTİL DIŞ TİC. A.Ş.	158.242.087,17	149.136.524,59	-5,75
89	400	4	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN. VE TİC.A.Ş.	48.949.405,49	148.458.122,10	203,29
90	68	17	PETLAS LASTİK SANAYİ VE TİC. A.Ş.	181.870.194,84	147.302.273,59	-19,01
91		18	FEDERAL MOGUL DIŞ TİC. A.Ş.		146.306.674,42	
92	126	7	RAM DIŞ TİCARET A.Ş.	116.175.751,66	145.811.726,74	25,51
93	101	12	CROSS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	141.064.932,57	145.036.834,75	2,82
94	79	2	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE Tütün SAN.TİC. A.Ş.	162.811.081,00	144.819.350,37	-11,05
95	82	10	TEKLAS KAUCUK SAN. VE TİC.A.Ş.	160.023.724,57	144.075.291,63	-9,97
96	118	8	SEVAL İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA TİC. LTD.ŞTİ.	122.055.968,59	142.136.282,27	16,45
97	95	4	BOYTEKS TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	147.429.417,11	141.875.768,84	-3,77
98	99	16	İLERİ GİYİM SAN VE DIŞ TİC. AŞ.	142.398.879,27	140.735.401,34	-1,17
99		11	MERTAS TUR.-DENİZC.NAKL. VE TİC. A.Ş.		139.811.200,96	
100		14	Araştırmaya Katılmıyor	202.623.777,10	139.733.376,71	-31,04

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
								51
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:30 YSP:70	2.453	483	1.970	52
	768.788,23	417.093,08	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				53
	5.994.167.432,46	1.225.809.937,71	Üretici-İhracatçı	ÖSP:99 YSP:1	23.142	2.781	20.361	54
	150.595.997,00	17.079.600,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:6.43 YSP:93.57	1.638	216	1.422	55
	324.089.972,60	8.081.998,30	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	48	16	32	56
		12.417.891,57	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		57
								58
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				59
	203.666.723,76	35.551.116,16	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.615	357	1.258	60
	114.963.895,00	18.998.507,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.939	103	1.836	61
	177.539.121,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:40 YSP:60	972	96	876	62
			Grup Dış Ticaret	YSP:100.00				63
	1.361.100.990,00	198.372.924,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:43 KSP:14 YSP:43				64
	1.180.950.921,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.129	372	757	65
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.695	411	1.284	66
	919.392,97	387.214,95	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	7	7		67
	752.469.000,00	6.771.000,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.351	620	731	68
	617.084.870,00	72.112.634,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.084	262	822	69
	35.819.370.118,87	557.532.160,84	İhracatçı	KSP:100.00	2.963	1.346	1.617	70
	95.313.444,11		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	47	45	2	71
								72
		10.831.844,03	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		73
								74
	2.352.851.366,00	12.903.212,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	271	219	52	75
	144.404,95	1.393.786,26	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				76
	99.364.879,88	-38.500.783,21	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.378	295	2.083	77
	85.652.523,89		Üretici-İhracatçı	ÖSP:84.37 YSP:15.63	397	208	189	78
	116.432.132,37		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		79
	7.771.585,28	10.463.258,57	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	80	80		80
	314.466.976,66	90.067.475,27	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	907	102	805	81
		311.274,86	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				82
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				83
	375.472.901,81	27.069.658,67	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	684	130	554	84
	868.900,40		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00				85
	69.690.295,48	2.560.535,82	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	300	50	250	86
	8.873.311,00	2.376.427,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	63	63		87
	132.717,50	387.289,98	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	11	11		88
	362.582.061,38	16.118.274,52	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	400	50	350	89
	506.600.142,00	101.749.559,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.079	389	1.690	90
	8.114.358,39	3.131.319,87	Grup Dış Ticaret	ÖSP:50 YSP:50		1		91
	1148.029.657,99	10.643.727,49	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	29	29		92
	230.343,19	609.842,81	İhracatçı	ÖSP:100.00		4		93
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:25 YSP:75	854			94
	112.176.380,72	119.908.131,97	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.988	363	1.625	95
	762,78	1.442.445,11	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		11		96
	217.293.763,69	134.894.369,93	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.620	192	1.428	97
			Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	7	7		98
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	17	3	14	99
								100

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
101	107	5	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	133.515.352,93	138.599.674,39	3,81
102	96	5	ARPAS İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA A.Ş.	145.354.100,09	136.215.460,14	-6,29
103	123	5	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN. VE TİC.A.Ş.	118.951.519,45	134.569.872,62	13,13
104	104	18	ERPA HAZIR GIYIM İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	135.425.831,21	134.352.091,21	-0,79
105	57	3	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	219.091.204,17	132.073.165,15	-39,72
106	92	2	UĞUR SOĞUTMA MAKİNALARI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	149.232.960,83	130.514.848,74	-12,54
107	109	3	T.T.L. TÜTÜN SAN.VE DIŞ TİC.AŞ	130.904.785,39	130.149.769,52	-0,58
108	102	5	INTERSWEET DIŞ TİC.A.Ş	140.802.408,91	128.084.283,32	-9,03
109	76	3	ROKETSAN ROKET SAN. VE TİC.A.Ş.	170.192.440,48	127.518.173,51	-25,07
110	93	4	BOSCH REXROTH OTOMASYON SAN.VE TİC. A.Ş.	148.340.519,42	125.682.194,50	-15,27
111	111	8	KÖKSAN PET VE PLASTİK AMB.SAN. VE TİC. A.Ş.	127.926.376,92	124.883.431,03	-2,38
112		6	Adının Açıklanmasını İstemiyor	104.222.143,70	124.726.748,05	19,67
113	148	7	ÖZGÜN GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	105.712.766,31	123.621.860,17	16,94
114	289	6	KADDOĞLU YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş.	63.142.715,28	122.578.023,49	94,13
115	58	12	KAPTAN METAL DIŞ TİCARET VE NAKLİYAT A.Ş.	214.024.902,32	119.915.037,74	-43,97
116	139	1	TERSAN TERSANECİLİK SAN. VE TİC. A.Ş	108.916.951,13	118.528.166,33	8,82
117	81	13	MESCİER DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	160.601.727,87	117.430.048,45	-26,88
118	352	2	BESİKTAŞ GEMİ İNŞA. A.Ş.	54.721.907,38	117.295.418,47	114,35
119	135	10	KİPAŞ PAZARLAMA VE TİCARET AŞ.	110.889.911,65	117.252.537,75	5,74
120		22	Araştırmaya Katılmıyor	162.360.819,78	116.696.259,26	-28,13
121	106	20	AUTOLIV CANKOR OTO.EMNİYET SİS SAN. VE TİC. A.Ş	133.777.385,32	116.248.296,40	-13,10
122		5	Araştırmaya Katılmıyor	109.752.881,53	115.872.481,50	5,58
123		4	Adının Açıklanmasını İstemiyor	134.516.439,51	115.292.980,35	-14,29
124	145	1	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.İHR. VE TİC. A.Ş.	106.397.491,64	114.893.893,24	7,99
125	83	5	ETİ KROM A.Ş.	159.839.665,82	114.528.193,69	-28,35
126	127	7	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş	114.921.636,03	113.325.014,78	-1,39
127	176	3	SANMAR DENİZCİLİK MAKİNA VE TİC.A.Ş.	94.966.568,01	113.262.422,48	19,27
128		20	Araştırmaya Katılmıyor		112.120.271,59	
129	147	9	ARBEL BAKLIYAT HUBUBAT SAN. TİC. A.Ş.	105.716.154,25	110.336.796,42	4,37
130	140	2	ORTADOĞU RULMAN SAN. VE TİC.A.Ş	108.730.758,08	109.564.455,61	0,77
131	180	15	AYGAZ A.Ş.	89.025.752,57	106.984.530,88	20,17
132	117	3	BOYDAK DIŞ TİC. A.Ş.	123.239.478,72	106.556.833,17	-13,54
133	302	9	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.Ş.	60.715.749,98	106.533.119,80	75,46
134		24	Adının Açıklanmasını İstemiyor	121.479.262,79	106.511.965,85	-12,32
135		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor	50.667.738,36	106.173.867,82	109,55
136	134	17	ÜNİLEVER SAN. VE TİC.TÜRK A.Ş.	111.374.542,92	105.844.601,36	-4,97
137	154	1	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. AŞ.	103.709.029,43	104.749.171,44	1,00
138		6	ISKUR İPLİK KUMAŞ MENS. TİC. VE SAN. A.Ş.	126.532.554,90	104.395.533,47	-17,50
139		25	NAKSAN DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		104.300.865,09	
140	88	19	AKİNTEK TEKSTİL ÜRÜN.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	156.481.008,90	103.286.688,26	-33,99
141	156	21	TEMSA GLOBAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	103.104.929,90	102.623.545,96	-0,47
142	170	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	97.962.443,73	101.959.968,91	4,08
143	132	10	ATOM KABLO SAN.VE TİC. A.Ş.	112.161.501,08	101.862.207,75	-9,18
144	220	11	GEMLİK GÜBRE SANAYİİ A.Ş.	76.569.332,35	100.944.517,92	31,83
145	189	8	OBA FOOD GIDA SAN.TİC. A.Ş.	86.840.234,80	100.023.321,91	15,18
146		20	Adının Açıklanmasını İstemiyor	75.376.384,34	99.620.778,81	32,16
147		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	119.541.321,98	97.283.611,16	-18,62
148		35	LESAFFRE TURQUİE MAYACILIK ÜRETİM VE TİC. AŞ		97.183.515,16	
149		14	KARDEMİR DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		96.905.779,93	
150	84	15	ÖZKAN DEMİR ÇELİK SANAYİİ A.Ş.	159.607.646,55	95.795.983,87	-39,98

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	2.281.109.803,00	103.217.981,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	4.846	3.447	1.399	101
	17.267.977,35	13.601.176,31	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.055	220	835	102
	660.807.000,00	95.275.591,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.071	17	2.054	103
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		2		104
		307.700.113,82	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	455	140	315	105
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.905	358	1.547	106
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	217	199	18	107
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	39	39		108
	375.982.951,00	207.581.997,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.938	1.191	747	109
	124.837.970,08	-9.872.392,62	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	853	161	692	110
	575.054.837,43		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	545	148	397	111
								112
	150.788.889,55	13.053.663,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	98	12	86	113
	206.628.951,20	4.601.242,43	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	237	56	181	114
	21.550.470,44	3.495.333,09	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	29	29		115
	8.740.475,74		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	376	163	213	116
	8.937.702,00	2.584.181,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	15	15		117
	6.649.232,03	30.491.149,67	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	468	166	302	118
	1.961.231,30	1.815.554,02	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	35	35		119
								120
	427.611.081,00	24.861.564,67	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	2.149	285	1.864	121
								122
		445.255,94	Grup Dış Ticaret	ÖSP:0.13 YSP:99.87				123
	5.520.072,83	2.910.502,45	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	10	10		124
	11.154.553,43	103.263.310,20	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	643	141	502	125
	14.598.372,11	22.567.830,40	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	55	55		126
	71.428.215,79	86.497.923,20	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	274	82	192	127
								128
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				129
	188.483.592,12	94.130.724,62	Üretici-İhracatçı	ÖSP:96.65 YSP:3.35	2.028	287	1.741	130
	5.092.242.447,00	226.887.451,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.077	566	511	131
	1.268.737,36	20.566.252,45	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	131	67	64	132
	194.994.800,40	28.746.305,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.172	378	794	133
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				134
	122.181,50	2.088.045,20	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	72	2	70	135
	4.089.786.841,13	183.353.345,79	Üretici-İhracatçı	KSP:0.02 YSP:99.98	2.476	1.614	862	136
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				137
	148.129.712,38	-8.638.264,12	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	100	100		138
	85.008,66		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00		1		139
	183.746.068,48	5.640.798,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	275	31	244	140
	780.557.153,19		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.531	432	1.099	141
	892.778.428,00	302.225.336,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.136	512	624	142
	5.327.801,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	152	38	114	143
	516.420.732,07	105.700.433,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	509	109	400	144
	12.891.747,80	1.356.187,26	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				145
	912.847,34	2.749.972,18	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		10		146
	161.908.640,61	-72.834.026,15	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.977	336	1.641	147
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	584	171	413	148
		162.026,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		149
	361.597.203,32	13.304.023,55	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	656	83	573	150

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
151		12	Adının Açıklanmasını İstemiyor	127.879.565,86	95.789.551,12	-25,09
152	143	3	YAŞAR DIŞ TİC.A.Ş.	106.874.948,45	93.188.117,41	-12,81
153	144	4	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	106.741.037,73	92.549.102,49	-13,30
154	200	8	ARSLANTÜRK TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ İHRACAT VE İTHALAT A.Ş.	82.709.243,72	91.713.481,83	10,89
155	211	21	KOTON MAĞAZACILIK TEKS.SAN. VE TİC. A.Ş.	79.493.789,73	91.581.834,30	15,21
156		23	LİM OTOMOTİV TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		91.494.002,93	
157	113	16	YÜKSEL DIŞ TİC.İNŞ.SAN.LTD.ŞTİ.	127.598.224,18	90.592.531,54	-29,00
158		12	Araştırmaya Katılmıyor	100.028.073,41	90.238.177,63	-9,79
159	128	77	ETSUN ENTEGRE TAR.ÜR.SAN. VE TİC. A.Ş.	113.825.075,52	89.950.988,00	-20,97
160	151	17	BORUSAN İSTİKBAL TİC. AŞ.	104.332.919,64	88.823.116,09	-14,87
161	214	7	ORTA ANADOLU TİC.VE SAN.İŞLET. T.A.Ş.	78.707.021,22	88.487.234,15	12,43
162	116	18	NOKSEL ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	124.387.762,34	88.389.024,72	-28,94
163	191	11	MUTLU MAKARNACILIK SAN.VE TİC. A.Ş.	85.980.374,22	87.061.916,01	1,26
164	97	19	NURSAN METALURJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	143.994.675,91	86.936.700,95	-39,63
165	110	1	DSD DERİ SANAYİCİLERİ DIŞ TİC. A.Ş.	128.940.330,16	85.047.536,41	-34,04
166	133	9	YAVUZ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	111.462.273,92	84.789.554,03	-23,93
167	451	6	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	43.841.111,78	84.721.114,84	93,25
168		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor	121.767.533,89	83.984.650,30	-31,03
169	182	3	DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	88.397.257,03	83.152.855,29	-5,93
170		12	PAMUKKALE DIŞ TİC. A.Ş.		82.819.172,32	
171	257	11	TURK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.Ş.	69.875.203,03	82.815.253,76	18,52
172		3	Adının Açıklanmasını İstemiyor	102.012.227,31	82.553.663,35	-19,07
173		22	Araştırmaya Katılmıyor	99.097.218,13	82.539.383,93	-16,71
174	263	4	TEKNİK ALÜMİNYUM SANAYİ A.Ş.	69.354.330,00	82.323.928,29	18,70
175	197	26	GAMATEKS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	84.010.209,46	82.249.921,38	-2,10
176	44	22	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	246.148.077,79	82.236.925,15	-66,59
177	248	5	ASAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	71.048.580,37	81.787.272,43	15,11
178	246	13	ALTINMARKA GIDA SAN.VE TİC. A.Ş.	71.315.086,35	81.515.305,48	14,30
179	229	10	GÜRSOY TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	73.831.734,22	80.427.700,38	8,93
180	157	6	EKİN MADEN TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	102.910.731,24	80.205.913,96	-22,06
181	210	17	KARBEL TEKSTİL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	79.578.162,03	80.150.574,11	0,72
182		1	ASYA GIDA NAKLİYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.		80.124.004,12	
183		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	87.893.984,72	79.512.252,11	-9,54
184	186	23	FORE ULUSLARARASI PAZ.VE TİC. A.Ş.	87.482.467,71	79.198.741,69	-9,47
185	166	4	KASTAMONU ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	99.200.862,07	79.181.737,24	-20,18
186	232	16	NEXANS TÜRKİYE END.VE TİC.A.Ş.	73.530.158,01	78.857.887,54	7,25
187	188	15	ABB ELEKTRİK SAN.A.Ş.	86.915.863,39	78.854.091,88	-9,28
188		14	Araştırmaya Katılmıyor	61.405.618,92	78.774.593,54	28,29
189	173	5	ELEKS DIŞ TİCARET A.Ş.	96.682.768,83	78.704.817,58	-18,59
190		3	Adının Açıklanmasını İstemiyor	82.185.375,89	78.694.142,79	-4,25
191	192	16	ORGANİK KİMYA SAN.VE TİC. A.Ş.	84.749.961,85	77.549.488,25	-8,50
192		15	Araştırmaya Katılmıyor	67.943.416,24	77.158.383,69	13,56
193	305	24	BAYKAN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	60.233.521,01	76.585.013,00	27,15
194	175	23	MİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ TÜRK A.Ş.	95.794.655,92	76.146.703,79	-20,51
195	206	29	ELZEYYUNE TEKSTİL DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	80.517.845,65	75.817.903,48	-5,84
196	226	30	SARTEN AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	74.568.247,12	75.428.447,10	1,15
197	373	63	İLK İNŞAAT TAAHHÜT SAN VE TİC. A.Ş.	52.418.478,67	75.398.364,94	43,84
198		2	KALYONCU NAKLİYAT TURİZM TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.		74.807.310,39	
199	122	25	TAYPA TEKS.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	119.242.491,49	74.595.576,90	-37,44
200	171	18	AKDENİZ KİMYASAL ÜR.PAZ.İC VE DIŞ TİC. A.Ş.	96.910.157,40	73.616.408,32	-24,04

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	355.407.417,97		Üretici-İhracatçı	ÖSP:1 YSP:99	1.040	700	340	151
	5.000,00	-614.206,98	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	32	32		152
	8.271.766.763,16	129.619.734,77	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	468	121	347	153
	192.737.213,61	4.135.048,64	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	215	48	167	154
	1.689.160.839,11	118.720.498,86	İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	6.566	2.350	4.216	155
		672.379,13	İhracatçı	ÖSP:100.00	4	4		156
		711.594,10	İhracatçı	ÖSP:100.00	11	9	2	157
								158
	3.835.303,14	3.050.723,63	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	YSP:100.00	41	41		159
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		160
	301.214.917,00	39.161.140,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.586	207	1.379	161
	266.974.119,08	11.523.921,49	Üretici-İhracatçı	ÖSP:60 YSP:40	757	113	644	162
	132.329.145,53	2.827.743,20	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	351	29	322	163
	639.265.273,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	495	60	435	164
			Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00				165
	62.539.899,53	5.775.883,93	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	162	32	130	166
	702.385.070,50	47.641.832,64	Üretici-İhracatçı	KSP:100.00	5.641	2.632	3.009	167
	934.157.712,65	16.657.563,94	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.045	168	877	168
	136.590.329,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	688	189	499	169
		321.416,10	İhracatçı	ÖSP:100.00				170
	1.240.298.526,00	30.130.243,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:16.25 YSP:83.75	440	86	354	171
	767.346.944,70	26.139.952,55	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.238	568	2.670	172
								173
	115.956.871,54		Üretici-İhracatçı	ÖSP:49 YSP:51	268	91	177	174
	59.605.296,00	54.786.954,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.791	243	1.548	175
	6.151.712.124,00	2.007.561.359,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6.395	1.839	4.556	176
	745.127.042,90	2.782.581,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.038	438	1.600	177
	797.074.168,60		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	233	37	196	178
	95.606.641,15	3.116.558,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	317	26	291	179
			İhracatçı	ÖSP:100.00	51	30	21	180
	3.760.558,00	449.288,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		3		181
			İhracatçı	ÖSP:100.00				182
			Grup Dış Ticaret	YSP:100.00		24		183
	1.038.342,47	396.307,26	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	7	7		184
	1.960.855.517,00	-98.149.040,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.354	604	1.750	185
	230.992.434,63	6.828.731,79	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	458	129	329	186
	1.443.607.359,11	103.499.247,82	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.04 YSP:99.96	1.291	762	529	187
								188
		469.868,15	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	35	35		189
	95.338.010,00	34.160.254,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	588	88	500	190
			Üretici-İhracatçı		280	220	60	191
								192
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		193
	194.009.064,40	37.900.963,96	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	428	167	261	194
			İhracatçı	ÖSP:100.00	8			195
	662.847.222,51	23.243.652,88	Üretici-İhracatçı	ÖSP:85 YSP:15	2.484	445	2.039	196
	64.390.467,31	8.124.501,32	İhracatçı	ÖSP:100.00	614	158	456	197
	230.151.659,70		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00			350	198
	7.027.334,90	-4.862.303,05	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		6		199
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				200

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
201	282	11	POYRAZ POYRAZ FINDIK ENTEGRE SAN.VE TIC.A.Ş.	64.806.033,29	73.081.994,49	12,77
202		19	Araştırmaya Katılmıyor	102.457.146,36	73.031.106,35	-28,72
203	198	21	BAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	83.536.576,05	72.631.248,25	-13,05
204	169	24	BORÇELİK ÇELİK SAN.TIC. A.Ş.	98.694.786,96	72.610.505,47	-26,43
205	251	2	DOST KARDEŞLER TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	70.806.505,43	72.601.114,85	2,53
206		27	Araştırmaya Katılmıyor	82.458.398,38	72.496.464,15	-12,08
207	168	5	ALLIANCE ONE TUTUN A.S.	98.757.877,19	72.424.368,51	-26,66
208		20	Adının Açıklanmasını İstemiyor	80.201.466,76	72.262.401,85	-9,90
209	177	2	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN. A. Ş.	93.984.719,36	71.885.924,64	-23,51
210	439	28	YAKAMOZTEKS TEKSTİL GIDA TURZ.İNŞ.LTD.ŞTİ.	44.754.378,16	71.195.261,52	59,08
211	178	33	CEVHER DÖKÜM SANAYİ A.Ş.	93.741.953,08	70.386.427,63	-24,91
212	303	34	DANIŞ GIYIM DIŞ TIC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	60.708.602,57	70.370.791,75	15,92
213		14	Araştırmaya Katılmıyor		70.312.670,75	
214		18	Adının Açıklanmasını İstemiyor	90.905.559,06	69.658.904,87	-23,37
215	219	26	DURMAZ LOJİSTİK İTH. VE İHR. LTD.ŞTİ.	77.081.839,36	67.934.749,15	-11,87
216		54	Adının Açıklanmasını İstemiyor	99.281.200,59	67.707.802,97	-31,80
217		19	Araştırmaya Katılmıyor	66.452.073,98	67.603.084,19	1,73
218	256	25	S.S.P OTOMOTİV SANAYİ VE DIŞ TIC. A.Ş.	69.969.315,07	67.354.149,39	-3,74
219	264	21	ENPAY ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA VE YATIRIM A.Ş.	69.238.061,47	67.028.424,95	-3,19
220		22	Adının Açıklanmasını İstemiyor	61.437.059,27	66.904.703,19	8,90
221	259	4	KAPLANLAR TEKSTİL DIŞ TIC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	69.755.904,54	66.676.757,89	-4,41
222	204	9	RE-MA METAL TEKSTİL INS.GIDA SAN.TIC.LTD.STİ.	81.168.358,80	66.625.148,91	-17,92
223	241	26	TIRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	72.174.222,29	66.573.450,06	-7,76
224	196	29	YONCA GIDA SAN.İŞL.İÇ VE DIŞ TIC.A.Ş.	84.258.873,85	66.533.834,56	-21,04
225		30	Adının Açıklanmasını İstemiyor	73.681.766,08	65.911.830,71	-10,55
226		23	Adının Açıklanmasını İstemiyor	72.204.566,00	65.509.176,99	-9,27
227	271	29	NORM CIVATA SAN.VE TIC. A.S.	67.012.523,95	65.013.074,85	-2,98
228	161	5	ONTEX TÜKETİM ÜRÜN SAN.VE TIC. A.Ş.	100.333.479,57	64.984.016,20	-35,23
229		27	İNCİ GS YUASA AKÜ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		64.814.979,94	
230	603	3	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	34.679.649,12	64.767.194,98	86,76
231	199	4	CEMRE MARİN ENDÜSTRİ A.Ş.	83.048.120,44	64.664.354,93	-22,14
232		40	Araştırmaya Katılmıyor	104.510.308,74	64.598.918,80	-38,19
233	183	16	ANI BİSKÜVİ GIDA SAN.VE TIC. A.Ş.	88.278.274,19	64.593.213,53	-26,83
234		6	Adının Açıklanmasını İstemiyor		63.928.069,13	
235	163	8	BOSSA TIC.VE SAN.İŞL.T.A.Ş.	99.877.774,53	63.769.982,88	-36,15
236	325	17	NUR GIDA PETR.ÜRN.ULUS.NAK.MAD.TEKS.SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	57.818.759,49	63.734.563,36	10,23
237	235	23	UNAT YAĞ GIDA SAN.VE TIC.A.Ş.	72.831.124,83	63.723.181,89	-12,51
238	258	18	KÜÇÜKBAY YAĞ VE DETERJAN SANAYİ A.Ş.	69.788.144,07	63.242.336,55	-9,38
239	228	28	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAK.TUR.İNŞ.SAN.VE TIC. A.Ş.	74.131.016,48	63.058.851,58	-14,94
240	253	25	METAL MARKET DIŞ TIC.A.Ş.	70.485.655,58	62.960.502,18	-10,68
241		9	ÇALIK DENİM TEKSTİL SAN.VE TIC. A.Ş.		62.780.448,13	
242	283	2	ÖZGÜR TARIM ÜRÜNLERİ İNŞAAT SAN. VE TIC. A. Ş.	64.287.252,02	62.623.979,07	-2,59
243	247	27	EROL DIŞ TIC.LTD.ŞTİ	71.071.448,02	62.346.686,50	-12,28
244	415	12	AKINAL SENTETİK TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş.	47.120.173,60	62.161.922,64	31,92
245	336	4	TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.	56.124.507,07	62.084.525,12	10,62
246	269	19	BİFA BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	67.629.535,89	61.854.724,31	-8,54
247	314	37	YİLTEKS İÇ VE DIŞ TIC. A.Ş.	59.093.238,72	61.382.031,87	3,87
248		28	YOLBULAN BAŞTUĞ METALURJİ SANAYİ A.Ş.		61.050.806,00	
249	275	31	BVB TEKS.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	66.216.793,10	61.002.970,53	-7,87
250		6	MARMARA PAM.MENS.SAN.TIC.VE ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.		60.810.530,73	

2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
105.832.662,84	7.500.603,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	30	30		201
							202
77.981.358,00	3.779.089,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	563	115	448	203
2.026.566.226,57	187.915.418,84	Üretici-İhracatçı	ÖSP:54.67 YSP:45.33	764	264	500	204
75.914.820,00	10.402.554,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	229	5	224	205
							206
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	83	83		207
199.874.605,58	41.679.678,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	760	117	643	208
1.684.128.748,58	105.002.397,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:83.68 YSP:16.32	4.470	673	3.797	209
518.823,17	1.505.564,96	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	72	2	70	210
8.446.824,64		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	746	124	622	211
2.513.882,00	92.461,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	62	22	40	212
							213
80.543.193,00	-1.183.919,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	479	176	303	214
155.696,90	980.204,62	İhracatçı	ÖSP:100.00	23	6	17	215
	2.132.895,71	İhracatçı	ÖSP:100.00	11	2	9	216
							217
	8.522.111,52	İhracatçı	ÖSP:100.00	16	16		218
120.297.296,78		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	907	172	735	219
151.394.809,64	42.469.469,64	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.229	188	2.041	220
9.318,28	680.329,42	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	8	8		221
		İhracatçı	ÖSP:100.00	24	20	4	222
620.735.195,59		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	455	175	280	223
266.203.751,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	388	114	274	224
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		2		225
339.959.205,52	1.824.030,74	Üretici-İhracatçı	ÖSP:75 YSP:25	614	150	464	226
321.358.445,00	49.213.581,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	586	170	416	227
334.054.491,05	15.127.092,51	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	512	167	345	228
242.560.153,52		Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	676	178	498	229
119.157.785,00	24.230.995,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.203	193	1.010	230
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	34	16	18	231
							232
83.589.896,10	42.517.021,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.436	133	1.303	233
21.476.896.197,00	1.707.578,51	İhracatçı	ÖSP:100.00	45	45		234
199.325.285,00	27.962.725,50	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.902	366	1.536	235
72.483,45	1.601.211,34	İhracatçı	ÖSP:60 YSP:40	30	7	23	236
38.860.343,50	5.117.586,49	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	133	26	107	237
720.929.004,72	35.174.087,56	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	470	85	385	238
102.309.165,22	9.505.730,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	531	130	401	239
832.487,85	2.997.634,47	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	49	38	11	240
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.534	146	1.388	241
33.169.883,95	3.257.643,18	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	199	43	156	242
		İhracatçı	ÖSP:100.00	18	6	12	243
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	698	98	600	244
476.559.948,00	12.705.181,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	833	454	379	245
451.941.092,00	74.664.208,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.122	156	2.966	246
9.262,59	20.193,60	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				247
1.779.297.814,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	776	504	272	248
871.543,07	52.563,19	İhracatçı	ÖSP:100.00		2		249
204.940.371,00	32.902.880,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	573	200	373	250

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
251		4	Adının Açıklanmasını İstemiyor	63.639.888,54	60.755.243,63	-4,53
252		29	Araştırmaya Katılmıyor	66.823.004,31	60.498.893,84	-9,46
253	374	7	IŞIK ORGANİK GIDA TARIM ÜR. HAYV.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	52.311.763,85	60.353.295,13	15,37
254	308	26	BAGFAS BANDIRMA GÜBRE FABRİKALARI A.Ş.	60.070.206,26	60.229.711,06	0,27
255	227	32	BEYPA DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	74.171.691,34	60.165.889,74	-18,88
256	221	36	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SANAYİ PAZ. VE TİC. A.Ş.	76.231.368,20	60.100.153,91	-21,16
257	261	6	MEGA METAL SAN.VE TİC.LTD.STİ.	69.725.893,96	60.098.571,13	-13,81
258	306	8	ALP HAVACILIK SAN.TİC. A.Ş.	60.172.452,00	60.024.635,00	-0,25
259	193	30	MAXION JANTAŞ JANT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	84.482.666,47	59.586.279,97	-29,47
260	267	27	RAVAGO PETROKİMYA SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	68.272.523,85	59.414.031,25	-12,98
261	217	14	SARAY DÖKÜM VE MADENİ AKSAM SANAYİ TURİZM A.Ş.	77.331.085,41	59.307.663,86	-23,31
262	286	33	NSN TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	63.866.650,53	59.036.398,19	-7,56
263	244	7	TURKCAN KUYUMCULUK SANAYİ A.Ş.	71.537.640,82	58.935.803,91	-17,62
264	265	44	SAMPA OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	68.766.991,54	58.744.922,80	-14,57
265	270	17	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş.	67.435.679,07	58.428.304,31	-13,36
266	185	6	SUNEL TİCARET TURK A.Ş.	87.787.703,31	57.923.798,59	-34,02
267	187	21	ERİŞLER GIDA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	87.441.604,28	57.852.923,77	-33,84
268	252	20	AKSA JENERATOR SANAYİ A.Ş.	70.646.539,35	57.796.902,64	-18,19
269		31	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.922.228,33	57.625.101,87	75,03
270		50	Adının Açıklanmasını İstemiyor	59.559.370,03	57.498.024,36	-3,46
271	769	5	ÇELİK TRANS DENİZ İNŞAAT LTD. ŞTİ.	28.081.282,78	57.104.301,78	103,35
272	337	6	ERMAKSAN MAKİNA SAN.VE TİC. A.Ş.	56.095.334,87	57.056.642,99	1,71
273		11	Adının Açıklanmasını İstemiyor	74.969.571,43	57.040.999,38	-23,91
274	216	11	MAGNESİT A.Ş.	77.475.536,65	56.755.547,13	-26,74
275	343	28	POLİBAK PLASTİK FİLM SAN. VE TİC. A.Ş.	55.746.800,02	56.493.225,16	1,34
276	407	7	ALTEK DÖKÜM HADDE MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	48.216.622,91	56.344.195,37	16,86
277	366	30	SAPRO TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	53.010.216,23	56.331.808,15	6,27
278	333	7	AGT DIŞ TİCARET A.Ş.	56.702.524,06	56.313.048,15	-0,69
279	307	31	CONTITECH LASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.	60.122.719,52	56.157.371,77	-6,60
280	334	7	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	56.596.923,75	56.006.954,24	-1,04
281		22	NADİR YAĞ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		55.927.590,51	
282	375	4	SÜRSAN SU ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC. A.Ş.	52.264.914,37	55.816.946,94	6,80
283		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	75.830.592,55	55.652.398,90	-26,61
284		44	Araştırmaya Katılmıyor	58.442.841,12	55.231.080,51	-5,50
285		29	Adının Açıklanmasını İstemiyor	59.040.877,71	55.113.100,22	-6,65
286	155	32	ASIL ÇELİK SAN.VE TİC.A.Ş.	103.196.921,89	54.950.664,86	-46,75
287	260	36	NAZ DIŞ TİC.A.Ş.	69.741.882,80	54.948.950,76	-21,21
288	585	39	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35.614.888,06	54.943.167,80	54,27
289	342	31	FARBA OTOMOTİV AYDINLATMA VE PLASTİK FAB.A.Ş.	55.749.732,18	54.887.275,50	-1,55
290	317	34	ADOPEN PLASTİK VE İNŞ.SAN.A.Ş.	58.808.567,45	54.760.479,11	-6,88
291		24	Araştırmaya Katılmıyor	39.506.603,28	54.415.243,26	37,74
292	295	35	REAL İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	62.016.051,61	54.387.928,03	-12,30
293	460	14	TEKSİS TEKSTİL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA A.Ş.	43.141.391,21	54.272.263,69	25,80
294	398	32	SANDOZ İLAÇ SAN.VE TİC. A.Ş.	49.234.147,81	53.957.345,47	9,59
295	329	32	BELTAN VIBRACOUSTIC TITRESİM ELEMANL.SAN.VE TİC. A.Ş.	57.487.396,28	53.865.355,16	-6,30
296		8	MİDAL KABLO SAN. VE TİC. A.Ş.		53.864.184,90	
297	304	25	ŞİMŞEK BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	60.456.722,25	53.759.372,96	-11,08
298	364	33	ROMA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	53.426.335,04	53.520.950,47	0,18
299	356	5	AGROMEY GIDA VE YEM SAN.TİC.A.Ş.	54.194.377,87	53.147.930,37	-1,93
300	667	13	ARDA MÜHENDİSLİK SAN.VE TİC. LTD.STİ.	32.068.917,16	53.127.569,45	65,67

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	1.261.860.070,00	336.933.602,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:39.76 YSP:39.72 Halka Arz:20.52	1.139	556	583	251
								252
	2.617.853,35		İhracatçı	ÖSP:100.00	1	1		253
	297.634.463,33	-1.787.662,20	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	369	62	307	254
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	14	14		255
	610.128.324,49	32.315.259,32	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	2.014	397	1.617	256
	175.229.225,78	5.021.584,03	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	250	25	225	257
	3.066.141,00	8.407.250,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	561	187	374	258
	98.302.532,49	61.219.052,67	Üretici-İhracatçı	ÖSP:40 YSP:60	421	73	348	259
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	457	117	340	260
	371.067.599,10	133.818.238,57	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	571	82	489	261
	1.306.968,37	154.572,48	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		262
	6.028.168,87	320.611,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	29	8	21	263
	33.928.336,85	6.015.327,84	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	918	269	649	264
	186.680.039,61	-117.105.178,93	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	609	134	475	265
	37.655.408,22	2.762.432,44	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	134	121	13	266
	276.281.989,23	6.188.759,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	429	156	273	267
	455.966.804,54	6.607.935,15	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	230	80	150	268
	46.045.000,00	39.865.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	190	60	130	269
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.189	409	1.780	270
	714.676,07	17.663.355,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	92	27	65	271
	65.594.141,26	2.490.415,78	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	724	168	556	272
	105.560.475,00	5.219.826,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.537	311	1.226	273
	46.891.791,00	11.657.734,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	203	44	159	274
	253.277.034,00	14.693.557,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	448	87	361	275
	198.325.552,48	16.825.765,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	240	55	185	276
	60.785.495,93	15.082.172,15	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	358	54	304	277
		5.373.362,04	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	10	10		278
	29.336.124,47	59.529.721,78	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	268	30	238	279
	36.363.453,37	15.348.925,31	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	655	90	565	280
	304.621.930,04	1.446.561,85	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				281
	36.013.209,13	35.672.234,60	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	563	48	515	282
	3.356.049,71	22.328.410,90	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	10	10		283
								284
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	804	581	223	285
	486.534.704,00	7.886.545,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	897	260	637	286
	1.513.200,00	-773.565,59	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				287
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	447	216	231	288
	155.001.505,37		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.032	249	783	289
	286.254.451,51	4.733.303,22	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.213	179	1.034	290
								291
	598.343,26	454.195,06	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		292
		3.925.162,98	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	9	9		293
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	364	114	250	294
	23.439.965,89	18.414.063,88	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	410	55	355	295
	143.574.787,02	-1.487.448,73	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	169	25	144	296
	156.808.179,24	28.885.171,66	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.563	120	1.443	297
	72.191.629,00	32.890.976,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	620	90	530	298
	274.639.547,09		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	354	81	273	299
	920,00	75.314.496,14	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	43	31	12	300

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
301	513	26	ULUSOY UN SANAYİ VE TİC. A.Ş.	39.460.650,80	52.824.214,72	33,87
302	478	7	DEKANYA OTOMOTİV SAN. TİC. A.Ş.	41.579.124,72	52.658.290,60	26,65
303	213	40	ÜNSA AMBALAJ SAN.VE TİC. A.Ş	78.722.828,81	52.565.145,01	-33,23
304	404	38	UOB MODA TEKSTİL DIŞ TİC. A.Ş.	48.474.385,78	52.223.152,98	7,73
305	812	22	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	26.824.842,52	52.160.129,80	94,45
306		5	Adının Açıklanmasını İstemiyor	60.054.166,19	51.914.047,35	-13,55
307	243	8	ÖZDOĞU İNŞAAT VE TİC.LTD.ŞTİ.	71.686.721,88	51.624.795,59	-27,99
308	402	6	K.F.C.GIDA TEKSTİL SANAYİ İTHALAT İHRACAT YATIRIM A.Ş.	48.875.214,33	51.550.680,51	5,47
309	371	59	SUNJÜT SUNİ JÜT SAN.VE TİC.A.Ş	52.555.275,40	51.399.360,48	-2,20
310		27	Araştırmaya Katılmıyor	65.309.148,71	51.395.981,58	-21,30
311		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	58.831.271,46	51.368.381,21	-12,69
312	412	15	KIVANÇ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	47.609.544,98	51.137.690,28	7,41
313	279	7	KLİMASAN KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.	65.259.202,90	51.121.562,70	-21,66
314	393	12	SABIRLAR FINDIK İHR. LTD.ŞTİ.	49.734.242,45	51.061.227,74	2,67
315	382	6	ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKS.SAN. A.Ş.	50.825.422,25	50.950.564,81	0,25
316	482	33	SELÇUK İPLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	41.391.296,53	50.685.075,46	22,45
317	378	28	MERSİN UN SAN. VE TİC.A.Ş.	51.975.468,03	50.471.519,61	-2,89
318	262	39	EFES TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	69.501.826,12	50.265.757,68	-27,68
319		34	Adının Açıklanmasını İstemiyor	58.017.104,57	50.253.061,87	-13,38
320	335	32	KÜÇÜKÇALIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	56.150.155,05	49.992.062,59	-10,97
321	344	55	MAKBAŞ ALÜMİNYUM PROFİL İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	55.628.728,01	49.928.674,75	-10,25
322	190	6	ARÇELİK-LG KLİMA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	86.382.707,18	49.896.616,17	-42,24
323	181	15	KALDE KLİMA PAZARLAMA VE TAAH. A.Ş.	88.552.398,36	49.638.273,39	-43,94
324	254	34	EMRE METAL DIŞ TİC.LTD. ŞTİ.	69.986.675,50	49.625.570,56	-29,09
325		41	GLOBAL SOURCING DIŞ TİC. A.Ş.		49.576.080,32	
326	276	33	KAPTAN DEMİR ÇELİK END.TİC. A.Ş.	65.878.022,15	49.340.166,94	-25,10
327	452	42	TANDEM İHRACAT A.Ş.	43.839.656,80	48.748.968,34	11,20
328	313	10	SARBAK METAL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	59.211.355,94	48.708.265,81	-17,74
329		40	Adının Açıklanmasını İstemiyor	64.192.420,89	48.583.819,20	-24,32
330	447	3	TUĞRUL TARIM VE PETROL ÜR.TİC. VE SAN. A.Ş.	44.119.381,18	48.427.547,83	9,76
331	209	43	MİLTEKS SPOR GİYİM TEKSTİL SAN.VE TİC. A.Ş.	79.746.574,35	48.419.172,57	-39,28
332		23	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.910.216,54	48.371.468,13	24,32
333	239	7	ÖZ-EGE TÜTÜN SAN.TİC. A.Ş.	72.296.056,34	48.139.086,56	-33,41
334	338	45	ALPİN TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ	56.077.979,03	48.006.167,69	-14,39
335		8	Adının Açıklanmasını İstemiyor	50.417.872,88	47.632.066,02	-5,53
336	395	9	ANATOLIA TAR.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC A.Ş.	49.668.900,18	47.599.780,95	-4,17
337	535	46	APS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	38.341.133,62	47.460.114,04	23,78
338	658	7	GÜMÜŞDOĞA SU ÜRÜN.ÜRETİM İHR VE İTH.AŞ	32.570.719,43	47.412.213,32	45,57
339	327	35	VATAN PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş	57.566.895,09	47.274.112,77	-17,88
340	369	20	AYDIN TEKS.TİC.VE PAZ.A.Ş	52.702.887,94	47.184.140,93	-10,47
341		37	Adının Açıklanmasını İstemiyor	54.925.310,64	47.140.803,26	-14,17
342		36	Adının Açıklanmasını İstemiyor	37.549.691,78	46.993.434,09	25,15
343		38	Araştırmaya Katılmıyor	43.445.215,04	46.962.619,67	8,10
344	215	45	GES TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.AŞ.	78.426.452,90	46.791.074,20	-40,34
345	403	47	EDA DIŞ TİC.VE TEKS.PAZ.A.Ş.	48.822.231,20	46.703.294,46	-4,34
346		3	Adının Açıklanmasını İstemiyor		46.525.577,36	
347	218	35	CAG ÇELİK DEMİR VE ÇELİK ENDÜSTRİ A.Ş.	77.304.684,85	46.358.581,98	-40,03
348		49	SİYAM TEKSTİL İNŞAAT VE İNŞ.MALZ A.Ş.		46.326.293,55	
349	287	48	VENÜS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	63.749.336,22	46.071.250,44	-27,73
350		54	Araştırmaya Katılmıyor	55.884.299,19	46.061.282,43	-17,58

2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
711.963.426,14	24.894.799,79	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	211	109	102	301
345.344,82	22.006.106,36	İhracatçı	ÖSP:100.00	13	13		302
21.446.123,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	917	92	825	303
	461.302,36	İhracatçı	ÖSP:100.00	30	21	9	304
	774.959,66	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				305
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	18	18		306
76.372.898,59	111.753.313,65	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	204	22	182	307
5.436.436,50	15.845.272,04	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	815	96	719	308
23.226.144,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.116	137	979	309
							310
2.151.346,34	6.324.535,94	İhracatçı	ÖSP:100.00	17	17		311
73.331.435,00	24.823.480,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.165	132	1.033	312
74.052.274,00	24.355.482,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	890	160	730	313
2.554.869,64	-1.235.696,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	24	18	6	314
1.666.026.485,99	92.614.615,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.408	434	1.974	315
268.760.230,32	18.456.261,58	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.171	82	1.089	316
178.426.416,59	7.580.615,78	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	50	20	30	317
	1.770.038,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	23	23		318
368.857.328,11	29.564.412,94			90	45	45	319
124.499.381,84	24.684.583,50	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.330	241	1.089	320
		İhracatçı	ÖSP:100.00	13	10	3	321
357.860.895,00	15.957.451,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	549	150	399	322
51.062.989,14		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	65	50	15	323
179.956.724,27	552.782,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	23	5	18	324
411.043,85	154.546,62	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00				325
711.814.570,00	1.066.017,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	836	138	698	326
	6.213.759,82	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	47	32	15	327
231.395.000,00	12.107.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	251	33	218	328
154.809.994,66	84.101.857,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	439	53	386	329
59.802.164,11	194.444,72	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	221	21	200	330
303.681,27	10.465.309,69	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	8			331
60.344.598,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:87.07 YSP:12.93	239	85	154	332
38.306.818,51	11.052.770,01	İhracatçı	ÖSP:100.00	86	80	6	333
	826.388,65	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		334
225.119.864,37		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	292	90	202	335
3.029.005,77		Üretici-İhracatçı	ÖSP:64.55 YSP:35.45	270	40	230	336
21.466.925,66	2.533.254,62	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	731	41	690	337
234.640.893,93	78.974.416,71	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	820	76	744	338
265.698.329,55	324.342,42	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	348	73	275	339
72.120.341,17	5.729.099,39	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	46	4	42	340
463.485.273,59	9.927.144,51	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.162	336	826	341
1.785.829.902,00	143.992.592,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.550	3.319	231	342
							343
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		344
	1.155.465,41	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1.331	181	1.150	345
141.794.633,59	1.600.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	316	70	246	346
110.274.101,22	-10.710.676,15	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	306	27	279	347
65.757.663,09	1.361.173,65	İhracatçı	ÖSP:100.00	1		1	348
994.599,71	10.595.351,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	551	53	498	349
							350

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel/Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
351		36	Araştırmaya Katılmıyor	60.944.561,49	45.978.324,47	-24,56
352		51	Adının Açıklanmasını İstemiyor	64.275.952,89	45.900.957,66	-28,59
353		5	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.043.245,78	45.815.587,84	-10,24
354	597	9	ETİ ELEKTROMETALURJİ A.Ş.	35.009.569,07	45.685.825,87	30,50
355	370	69	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SAN. A.Ş.	52.657.614,89	45.625.417,76	-13,35
356	362	4	TEK ASYA TARIM ÜRÜNLERİ TİC.LTD.ŞTİ	53.706.389,67	45.613.258,78	-15,07
357	871	120	GRUP İMPEKS METAL SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	25.385.550,49	45.512.280,58	79,28
358	350	4	OSMAN AKÇA TARIM ÜRÜN.İTH. İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	54.953.235,72	45.464.242,51	-17,27
359	416	22	NİTTO BENTO BANTÇILIK SAN.VE TİC. A.Ş.	47.004.433,91	45.434.193,37	-3,34
360	434	8	SOZER KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	45.116.478,96	45.408.549,68	0,65
361	399	30	DİCLE GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	49.198.772,03	45.369.976,59	-7,78
362	389	9	HİDROMEK HİDROLİK VE MEKANİK İML.SAN.VE TİC. A.Ş.	50.112.827,73	44.971.849,31	-10,26
363	331	37	YOLBULAN METAL SAN.TİC. A.Ş.	57.097.538,79	44.863.285,09	-21,43
364	242	80	SUMMA TURİZM YATIRIMCILIK A.Ş.	71.911.412,42	44.835.887,94	-37,65
365		50	Araştırmaya Katılmıyor	25.680.513,30	44.804.162,68	74,47
366		74	Araştırmaya Katılmıyor		44.717.254,37	
367	705	32	YAYLA AGRO GIDA SAN.VE NAK. A.Ş.	30.363.900,51	44.384.246,50	46,17
368	419	61	CESUR AMBALAJ SAN.VE TİC. A.Ş.	46.704.795,24	44.237.387,62	-5,28
369		8	Araştırmaya Katılmıyor	84.321.480,45	44.118.087,20	-47,68
370	517	5	ORKA TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ.	39.255.826,40	44.068.641,92	12,26
371	322	35	GRAMMER KOLTUK SIST.SAN.VE TİC. A.Ş.	58.047.650,90	43.932.907,76	-24,32
372	476	1	GÖKNUR GIDA MADDELERİ ENERJİ İMALAT İTH.İHR.TİC.VE SAN. A.Ş.	41.730.024,38	43.932.543,90	5,28
373		8	Araştırmaya Katılmıyor	46.349.344,25	43.903.630,83	-5,28
374		52	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.786.430,00	43.867.772,83	13,10
375	355	10	DÜNYA TAŞ İTHALAT İHRACAT MADENCİLİK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	54.470.019,76	43.751.204,06	-19,68
376		51	Adının Açıklanmasını İstemiyor	58.509.810,82	43.494.928,75	-25,66
377		55	VERİTAS TEKSTİL KONFEKSİYON PAZARLAMA SANAYİ TİCARET A.Ş.		43.237.013,56	
378	502	31	ULAŞ GIDA UN TEKSTİL NAKLİYAT TİC. VE SAN A.Ş.	39.782.551,19	43.149.022,81	8,46
379		38	BEKAERT KARTEPE ÇELİK KORD SAN. VE TİC. A.Ş.		43.122.067,08	
380		26	Adının Açıklanmasını İstemiyor	57.903.881,94	42.971.354,08	-25,79
381		2	Araştırmaya Katılmıyor	38.677.154,40	42.809.121,61	10,68
382		6	SEDEF GEMİ İNŞ.A.Ş.		42.799.875,00	
383		23	Adının Açıklanmasını İstemiyor	45.403.229,64	42.694.760,67	-5,97
384	359	11	KALE KILIT VE KALIP SAN.AŞ.	53.869.169,45	42.537.632,94	-21,04
385		41	Araştırmaya Katılmıyor	112.988.482,75	42.393.127,92	-62,48
386	444	8	TORUN BAKIR ALAŞIMLARI METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	44.220.663,45	42.329.185,38	-4,28
387	472	76	ALMES İÇ VE DIŞ TİC.NAK.A.Ş.	42.102.995,72	42.251.396,85	0,35
388		53	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.915.855,06	42.193.016,31	17,48
389	386	41	ARGON KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş.	50.659.560,54	42.039.002,79	-17,02
390	426	18	MATESA TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	46.370.310,90	41.993.464,68	-9,44
391		7	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.562.218,24	41.920.988,26	5,96
392		42	Adının Açıklanmasını İstemiyor		41.798.261,01	
393	459	39	GÜNEY ÇELİK HASIR VE DEMİR MAM.SAN.TİC.A.Ş.	43.198.902,86	41.726.492,44	-3,41
394	245	21	PREKONS İNŞAAT SANAYİ A. Ş.	71.458.454,37	41.684.889,12	-41,67
395	524	25	ELSAN ELEKTRİK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	38.880.260,12	41.682.686,97	7,21
396	436	6	GRANİSER İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	44.972.753,80	41.660.014,19	-7,37
397	490	31	FİLPA AMBL.VE DIŞ TİC. A.Ş.	40.553.936,31	41.630.420,26	2,65
398		40	Adının Açıklanmasını İstemiyor	107.340.064,67	41.544.525,71	-61,30
399	424	54	REHA TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.A.Ş.	46.388.121,08	41.470.365,71	-10,60
400	455	24	CMK KABLO ELEKT.SAN. İÇ VE DIŞ LTD.ŞTİ.	43.518.677,76	41.187.393,53	-5,36

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
								351
	142.293.294,36	33.562.437,29	Üretici-İhracatçı	ÖSP:97 YSP:3	1.495	121	1.374	352
			Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	620	30	590	353
	24.568.459,79	39.660.448,18	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	406	46	360	354
	156.700.631,00	8.326,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	809	215	594	355
	2.125.984,94	1.592.178,57	İhracatçı	ÖSP:100.00	117	36	81	356
	18.381.823,80	15.258.200,38	İhracatçı	ÖSP:100.00	59	59		357
	6.582.467,48		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.168	73	1.095	358
	203.308.309,91		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	430	85	345	359
	9.959.507,73	662.599,06	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	150	12	138	360
	3.519.050,00	2.076.420,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	54	20	34	361
	575.934.027,38	152.929.516,83	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.409	661	748	362
	271.934.705,63		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	402	37	365	363
		60.358.776,56	İhracatçı	ÖSP:100.00				364
								365
								366
	408.229.528,42	18.600.281,99	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	450	135	315	367
	24.998.823,39	21.316.239,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	536	136	400	368
								369
	48.293.911,23	2.463.220,11	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	228	40	188	370
	38.478.725,91	11.875.332,22	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	513	83	430	371
	94.912.088,10		Üretici-İhracatçı	ÖSP:16.5 YSP:83.5	290	90	200	372
								373
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	115	75	40	374
	104.973,71	14.833.587,09	İhracatçı	ÖSP:100.00		49		375
			Grup Dış Ticaret	YSP:100.00				376
	44.979.484,40	14.739.256,71	İhracatçı	ÖSP:100.00	63	20	43	377
	165.978.988,25	8.433.647,55	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	114	39	75	378
	102.732.802,92	43.956.239,76	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	367	44	323	379
	88.767.158,00	11.971.615,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	900	100	800	380
								381
	12.754.998,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	325	130	195	382
	91.935.827,75		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.590	139	1.451	383
	288.026.923,00	53.364.094,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.690	298	1.392	384
								385
	12.825.637,65	16.996.889,70	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				386
	305.985,29	646.346,10	İhracatçı	ÖSP:60 YSP:40	31	10	21	387
	274.059.138,46	25.684.031,79	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.130	990	1.140	388
	90.514.167,51	6.357.742,74	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	128	26	102	389
	250.030.230,85	32.252.270,34	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.084	55	2.029	390
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				391
	23.902.145,00	19.108.872,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	456	48	408	392
	169.825.094,80	36.251,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	370	74	296	393
	396.097,13	2.634.254,36	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	311	129	182	394
	168.892.402,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	290	40	250	395
		5.086.959,27	Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	14	14		396
	3.648.221,09	1.480.580,58	İhracatçı	ÖSP:100.00	37	9	28	397
	1.094.641.312,00	-381.628.505,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:30 YSP:70	493	132	361	398
	5.732.528,45	1.349.256,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.000	200	800	399
	9.704.692,98	2.241.771,03	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	83	13	70	400

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
401	348	9	YILDIZ ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	55.201.818,34	41.032.864,91	-25,67
402		40	Adının Açıklanmasını İstemiyor	49.728.000,00	41.004.968,62	-17,54
403	600	5	MENAS MERSİN ZIRAI ÜRÜNLER İŞL. İHR.SAN.TİC.A.Ş.	34.857.651,88	41.003.009,31	17,63
404	277	41	MMK METALURJİ SAN.TİC.VE LİMAN İŞLETMELİĞİ A.Ş.	65.412.994,67	40.985.410,41	-37,34
405	341	27	SURTEL AMBALAJ DAGIT.SAN.VE TIC.AS.	55.810.628,80	40.913.869,27	-26,69
406		56	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.386.096,70	40.813.906,67	12,17
407	965	63	ZÜHUR DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	22.886.714,89	40.772.567,18	78,15
408	971	9	NADİR METAL RAFİNERİ SAN.VE TIC. A.Ş.	22.851.846,42	40.687.825,04	78,05
409		57	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.683.453,00	40.629.684,30	5,03
410	448	58	OZ TEKSTİL SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	44.104.688,43	40.621.250,45	-7,90
411	430	44	KOSAN KOZMETİK PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	45.444.151,43	40.505.586,44	-10,87
412	514	19	AKDAS DOKÜM SAN.VE TIC.A.Ş.	39.322.269,67	40.443.108,05	2,85
413	488	102	ALTUNSOY ULUSLARARASI NAK.İNŞ. İTH.İHR.TİC.LTD.ŞTİ.	40.960.698,97	40.406.216,89	-1,35
414		23	Araştırmaya Katılmıyor	49.537.689,70	40.321.634,95	-18,60
415	497	46	ASLANKAYA İNŞ.VE TIC.LTD.ŞTİ.	40.053.943,60	40.255.502,40	0,50
416		38	Adının Açıklanmasını İstemiyor	46.631.040,80	40.222.220,06	-13,74
417	290	55	ERKUNT SANAYİ A. Ş.	62.820.102,66	40.047.734,00	-36,25
418	581	19	FİSTAŞ DIŞ TIC.PAZ.SAN.VE TIC. A.Ş.	35.713.420,48	40.025.627,15	12,07
419	644	28	EBİON KABLO SANAYİ TİC.A.Ş.	32.948.742,48	39.968.150,99	21,30
420	433	9	COŞKUNÖZ RADYATÖR VE ISI SANAYİ TİCARET A.Ş.	45.241.294,61	39.934.829,27	-11,73
421	312	43	CEMTAS ÇELİK MAKİNA SAN.VE TIC.A.Ş.	59.495.265,16	39.725.273,28	-33,23
422	565	11	POLİN DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	36.318.477,64	39.688.610,93	9,28
423	299	39	ÖZTİRYAKİLER MADENİ EŞYA SAN. TİC. A.Ş.	61.259.965,28	39.685.748,11	-35,22
424	544	10	KUTAS TARIM ÜRÜNLERİ DIŞ TIC. VE SAN.A.Ş.	37.697.628,26	39.610.578,48	5,07
425	423	53	3 M SANAYİ VE TİC.A.Ş.	46.620.592,06	39.507.547,63	-15,26
426	522	42	HASÇELİK SAN.VE TIC.A.Ş.	39.002.462,39	39.424.414,52	1,08
427	429	43	BİLİM İLAÇ SAN. VE TIC. A.Ş.	46.053.766,27	39.379.321,03	-14,49
428		65	Adının Açıklanmasını İstemiyor	73.787.431,42	39.360.954,33	-46,66
429	462	60	SUFİ ÇORAP VE TEKS.ÜRÜNL.SAN. VE TIC.LTD.ŞTİ	43.073.073,04	39.239.827,93	-8,90
430	541	12	KINAN DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	37.887.517,21	39.190.417,44	3,44
431		18	DORÇE PREFABRİK YAPI VE İNŞAAT A.Ş.		39.162.021,36	
432	345	12	EMTA KABLO SAN.VE TIC.A.Ş.	55.591.067,39	39.123.231,48	-29,62
433		62	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.203.430,68	39.075.415,43	-5,16
434		10	Adının Açıklanmasını İstemiyor		39.024.963,01	
435	392	8	PAGYSA PAMUK GIDA YERLİ ÜRÜNL. TIC.VE SAN.A.Ş.	49.878.252,09	39.000.647,21	-21,81
436	567	29	TEKSAN JENERATOR-ELEKTRİK SAN. VE TIC.A.Ş.	36.271.419,19	38.938.720,67	7,35
437	675	11	EZUMA İNŞAAT İTHALAT İHRACAT TİCARET VE SANAYİ LTD.ŞTİ	31.650.686,71	38.815.010,24	22,64
438		46	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.470.047,19	38.768.104,81	-8,72
439		45	Adının Açıklanmasını İstemiyor	50.771.159,57	38.729.431,21	-23,72
440	499	10	AKYEM ADANA YEM YAĞ BİODİZEL TAR.VE SAN.TİC.A.Ş.	40.011.589,97	38.534.967,52	-3,69
441	618	49	MEMİŞOĞLU TARIM ÜRÜN.TİC.LTD.ŞTİ.	33.966.698,53	38.495.586,84	13,33
442		33	Araştırmaya Katılmıyor	48.934.904,53	38.473.434,99	-21,38
443	586	34	DÜNYA-93 DIŞ TIC. VE TURİZM LT D.ŞTİ.	35.590.720,77	38.439.740,69	8,00
444	453	42	FERRO DÖKÜM SANAYİ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	43.678.133,40	38.405.389,19	-12,07
445	516	47	SANDOZ GRUB SAĞ.ÜR.İLAÇ.SAN.VE TIC.A.Ş.	39.275.930,60	38.402.340,69	-2,22
446	234	10	GÜNESGİL KUYUMCULUK İHR.İTH. TIC.VE SAN.A.Ş.	73.075.773,39	38.399.791,15	-47,45
447		36	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.635.566,80	38.374.940,11	-0,67
448		44	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.876.746,95	38.369.642,61	-8,37
449		37	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.402.083,20	38.263.522,27	11,22
450		12	Araştırmaya Katılmıyor	27.530.081,66	38.252.081,37	38,95

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	2.667.822.545,27		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.136	623	1.513	401
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	579	70		402
	2.974.280,87	9.380.748,52	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	33	11	22	403
	1.324.807.888,88		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.235	385	850	404
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				405
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				406
			İhracatçı	ÖSP:10 YSP:90	2			407
	833.510.872,00	1.266.647,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				408
	1.094.215,14	527.924,10	İhracatçı	ÖSP:100.00				409
	12.774.756,04	1.422.709,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	356	68	288	410
	130.423.210,00	16.558.167,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:49 YSP:51	562	224	338	411
	19.937.802,29	4.136.573,22	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	550	85	465	412
	2.141.006,62	538.720,01	İhracatçı	ÖSP:100.00	32	10	22	413
								414
	1.649.199,93	745.135,13	İhracatçı	ÖSP:100.00	66	21	45	415
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.15 YSP:99.85	1.196	588	608	416
	55.578.162,47	5.503.644,07	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.114	225	889	417
		2.269.178,23	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	10	10		418
	31.163.125,00	1.509.372,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	100	25	75	419
	62.640.640,41	12.072.610,70	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	245	43	202	420
	141.451.552,71	6.384.280,37	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	398	114	284	421
		6.973.466,34	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	339	127	212	422
	177.903.596,00	7.985.185,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	485	347	138	423
	2.026.745,18	532.595,87	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	389	49	340	424
	532.138.556,71	31.262.797,09	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	589	290	299	425
	497.854.521,17	577.491,84	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	270	131	139	426
	934.715.468,81	62.154.367,55	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.546	1.211	335	427
	191.647.490,07	112.323.413,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.291	114	1.177	428
	4.439.484,90	729.338,52	İhracatçı	ÖSP:100.00	47	37	10	429
			İhracatçı	ÖSP:65 YSP:35				430
	9.167.747,39	35.142.980,94	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	472	182	290	431
	138.493.211,96	3.852.242,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	141	29	112	432
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				433
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	5	2	3	434
	948.343,78		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	366	45	321	435
	168.988.446,57	18.851.883,60	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	367	150	217	436
		441.646,90	İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		437
	174.922.841,09	29.080.260,65	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	461	142	319	438
	105.347,33	975.436,23	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	10	8	2	439
	219.212.705,40	964.780,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.515	515	1.000	440
	216.623.774,46	16.079.499,57	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	319	44	275	441
								442
		713.336,54	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	18	18		443
	149.229.842,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	572	133	439	444
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	269	85	184	445
	119.279.384,91		İhracatçı	ÖSP:100.00		9		446
	20.047.898,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	313	83	230	447
	327.624.129,81	-13.129.020,42	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	255	90	165	448
	1.150.127.283,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	769	297	472	449
								450

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ilk 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
451	519	13	RÜYA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	39.121.108,49	38.250.482,76	-2,23
452	512	72	ÇELİKEL ALÜMİNYUM DÖKÜM İMALAT SAN. VE TİC. A. Ş.	39.460.938,43	38.190.573,91	-3,22
453		81	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.297.462,04	38.183.356,49	-7,54
454		31	EGO ELEKT. ALETLER SAN. A.Ş.	47.683.455,53	38.149.750,46	-19,99
455	495	13	CEHA BÜRO MOBİLYALARI A.Ş.	40.121.283,08	38.125.393,56	-4,97
456		37	Adının Açıklanmasını İstemiyor	37.005.037,16	38.080.869,84	2,91
457	280	45	ERCIYAS ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	65.169.690,81	38.015.748,13	-41,67
458	266	36	BORSAN KABLO ELEKTRİK AYDINLATMA İNŞAAT SAN. VE TİC. A.Ş.	68.300.239,48	37.957.338,68	-44,43
459	413	12	SILVERLINE EV GEREÇLERİ SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	47.531.385,71	37.922.916,47	-20,21
460	537	68	SARAR GİYİM TEKS.ENERJİ SAN. VE TİC.A.Ş.	38.249.697,33	37.802.875,49	-1,17
461	454	21	KASAR VE DUAL TEKS.SAN.A.Ş.	43.670.651,19	37.714.590,13	-13,64
462	446	39	JANTSA JANT SANAYİ VE TİC.A.Ş.	44.121.376,79	37.631.743,52	-14,71
463	354	39	AMYLUM NIŞASTA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	54.561.945,77	37.535.007,95	-31,21
464	326	30	VATAN KABLO METAL ENDÜSTRİ VE TİC. A.Ş.	57.771.206,64	37.328.671,66	-35,39
465		66	Adının Açıklanmasını İstemiyor	54.142.669,70	37.278.143,18	-31,15
466		38	JOHNSON CONTROLS GEBZE OTOM. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		37.199.202,92	
467	648	11	MİORO HEDİYELİK EŞYA SAN.VE TİC.A.Ş.	32.793.448,87	37.044.183,14	12,96
468	612	40	AKHAN UN FABRİKASI TARIM ÜRÜN. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	34.271.749,80	37.022.347,50	8,03
469		78	Araştırmaya Katılmıyor	42.846.056,51	36.955.481,96	-13,75
470		86	Adının Açıklanmasını İstemiyor		36.852.399,84	
471		64	FG KONFEKSİYON TEKSTİL SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		36.824.688,98	
472		14	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.467.041,03	36.707.219,10	-28,68
473	538	40	KOREL ELEKT.SAN.VE TİC.A.S.	38.127.543,45	36.654.527,70	-3,86
474	887	10	HEPER METAL DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	24.727.953,03	36.572.441,84	47,90
475	465	26	GÜRTEKS PAZARLAMA A.Ş.	42.644.084,55	36.562.179,63	-14,26
476	534	41	SAYINLAR İHR.İTH.VE TİC.A.Ş.	38.414.518,24	36.547.045,04	-4,86
477	922	65	GB TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	23.882.946,85	36.362.486,20	52,25
478	619	42	DURUM GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	33.957.850,90	36.197.544,38	6,60
479	358	84	KÜÇÜKER TEKS.DIŞ TİC.AŞ.	54.023.359,83	35.967.738,98	-33,42
480	456	41	ACCELL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	43.470.113,14	35.915.676,84	-17,38
481	576	69	HAN TEKSTİL TURİZM İNŞAAT SAN.VE TİC.A.Ş.	35.798.769,95	35.910.934,28	0,31
482	410	52	EFOR İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .	47.753.091,35	35.826.270,35	-24,98
483		49	Adının Açıklanmasını İstemiyor	44.523.354,30	35.793.205,97	-19,61
484	474	67	DOMINO TEKS.ÜRÜN. SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	41.913.221,29	35.768.829,14	-14,66
485	409	24	ÜNVER TEKSTİL KONF.İML.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	47.826.674,73	35.737.035,70	-25,28
486		99	Araştırmaya Katılmıyor		35.728.588,61	
487		85	DEFACTO PERAKENDE TİC.A.Ş.		35.706.915,73	
488	445	7	NUH ÇİMENTO SANAYİ A.Ş.	44.143.189,19	35.684.173,71	-19,16
489	203	54	VOLGA DIŞ TİC. VE DANIŞMANLIK A.Ş.	81.903.245,30	35.645.808,91	-56,48
490		47	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.874.343,22	35.633.881,33	2,18
491		11	HST OTOMOTİV İMALAT SAN.VE TİC. A.Ş.		35.604.314,31	
492	391	32	KABTEK KABLO İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	49.905.715,93	35.562.638,33	-28,74
493	584	15	ERUSLU İÇ VE DIŞ TİC.PAZ.A.Ş.	35.665.083,61	35.522.261,22	-0,40
494		10	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.502.929,23	35.499.702,44	-14,46
495	479	61	MİKROPOR MAKİNA SAN. VE TİC. A. Ş.	41.518.587,30	35.470.357,63	-14,57
496	384	6	SAFYÜN HALI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	50.691.035,13	35.424.810,80	-30,12
497	962	165	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC.NAK.TAŞ. LTD.ŞTİ.	22.906.061,29	35.389.575,43	54,50
498	583	72	İNTERTEKS GIDA TEKS.DIŞ.TİC. A.Ş.	35.677.349,30	35.358.527,86	-0,89
499		48	Adının Açıklanmasını İstemiyor		35.256.601,36	
500		18	Adının Açıklanmasını İstemiyor	44.986.902,80	35.256.213,61	-21,63

* 2015 İhracat tutarı, yürürlükteki ihracat rejimine göre İhracatçı Birlikleri'nde kaydı alınan doğrudan ihracat değerini FOB USD cinsinden ifade eder. Bu tutara serbest bölgelerden yapılan ihracat, ihracat kaydı ile yapılan satış ve teslimler, transit ticaret, geçici olarak yurtdışına gönderilmiş eşya, bedelsiz ihracat, 1 Ocak-31 Aralık 2015 tarihleri dışında beyan edilen ihracat, yabancılara ihracat rejimi dışında yapılan mal ve hizmet satışları, grup şirketi dahi olsa tüzel kişiliği farklı olan firmaların ihracatı dâhil değildir.

2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
		İhracatçı	ÖSP:100.00				451
42.285.750,62		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	455	62	393	452
	1.391.917,09	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		453
22.524.096,00	4.309.087,90	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	640	92	548	454
1.952.027,49	4.868.454,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	700	45	655	455
2.575.073.407,82	258.723.582,62	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6.122	1.219	4.903	456
258.816.731,96	25.100.674,75	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	343	47	296	457
244.652.349,36	106.548,84	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	406	99	307	458
141.291.501,49	10.143.049,25	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	814	174	640	459
264.297.705,99	29.613.905,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.822	319	1.503	460
92.264.747,66	6.391.027,85	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	971	245	726	461
53.580.476,00	17.892.560,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:80.4 Halka Arz:19.6		125	535	462
367.135.725,00	102.530.879,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	159	63	96	463
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				464
		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00				465
220.410.777,78	25.745.485,85	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00		46	458	466
3.179.304,26		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	249	76	173	467
167.599.357,00	2.501.462,90	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	21	9	12	468
							469
16.284.022,88	1.052.949,25	İhracatçı	ÖSP:100.00	12	4	8	470
	-429.765,63	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		471
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	10	6	4	472
201.141.459,84		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.640	82	1.558	473
8.286.394,91	645.248,97	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	67	26	41	474
5.775.775,66	473.719,05	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	27	27		475
	200.406,44	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		476
564.196,68	9.559.699,94	İhracatçı	ÖSP:100.00	17	17		477
		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				478
302.617,58	170.933,96	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		3		479
		Grup Dış Ticaret	YSP:100.00	1	1		480
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		481
3.359.926,67		İhracatçı	ÖSP:100.00	11	11		482
50.954.033,00	71.478.603,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	400	50	350	483
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	259	48	211	484
	183.874,10	İhracatçı	ÖSP:100.00	13	11	2	485
							486
1.539.262.163,67	15.004.917,27	İhracatçı	ÖSP:89 YSP:11	6.722	6.478	244	487
589.187.799,32	437.290.150,11	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	544	161	383	488
		İhracatçı	ÖSP:100.00	46	44	2	489
	435.138,28	İhracatçı	ÖSP:100.00	5	5		490
38.665.050,00	1.260.358,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	95	28	67	491
	52.768,52	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	11	11		492
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				493
232.784.459,00	1.465.848,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	488	111	377	494
40.860.774,00	28.534.859,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	517	84	433	495
85.959.881,60	17.340.453,35	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	632	61	571	496
97.967.056,39	237.680,44	İhracatçı	ÖSP:95.5 YSP:4.5	42	2	40	497
2.711.638,72		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		27		498
126.050.711,58	10.267.704,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	310	58	252	499
6.529.484,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	340	101	239	500

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
**İKİNCİ 500 İHRACATÇI
FİRMASI**

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
501	153	43	AVES ENERJİ YAĞ VE GIDA SANAYİ A.Ş.	103.716.255,08	35.130.946,40	-66,13
502	981	18	EKREM NARİN İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	22.560.586,88	35.126.534,19	55,70
503	740	8	ŞENPİLİÇ GIDA SAN. A.Ş.	29.033.219,45	35.088.975,92	20,86
504	509	25	MOGUL KUMAŞ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	39.519.132,64	35.083.294,78	-11,22
505	291	24	HALİLOĞLU DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	62.767.389,75	35.038.128,83	-44,18
506	702	70	BİLKONT DIŞ TİC.VE TEKS.SAN. A.Ş	30.499.612,61	35.015.033,64	14,80
507		9	Araştırmaya Katılmıyor		35.000.000,00	
508	678	29	İSFA METAL TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	31.512.092,39	34.841.680,39	10,57
509		49	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.824.612,59	34.839.593,24	-5,39
510	353	48	ACARSAN MAKARNA UN GID.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	54.644.877,85	34.821.464,30	-36,28
511	489	10	BADE DIŞ TİC. A.Ş.	40.880.079,82	34.793.698,71	-14,89
512		46	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.164.318,18	34.763.556,43	-1,14
513		47	TOSCELİK PROFİL VE SAC END.A.S		34.621.160,51	
514	484	15	KURTOĞLU BAKIR KURSUN SANAYİ A.S.	41.211.838,72	34.613.627,92	-16,01
515	431	48	MMC MET. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	45.431.311,54	34.557.469,77	-23,93
516	367	2	ADESA MAĞ.TEKS.VE DERİ SAN. TİC.A.Ş	52.940.406,66	34.551.217,42	-34,74
517		6	LİDER GIDA SANAYİ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.		34.512.640,70	
518	492	43	KATMERCİLER ARACUSTU EKİPMAN SAN.VE TİC.A.S.	40.389.561,75	34.451.291,19	-14,70
519		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor	66.361.069,61	34.385.697,81	-48,18
520		44	SUNAR PAZ. VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		34.368.737,85	
521	487	57	CENGİZ MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	41.089.405,32	34.299.468,67	-16,52
522	677	50	ZENTİVA SAĞLIK ÜR. SAN VE TİC. AŞ	31.528.304,66	34.208.107,02	8,50
523	730	9	NOORDZEE SU ÜRÜN.İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	29.429.478,40	34.200.508,51	16,21
524		45	Araştırmaya Katılmıyor	29.009.727,92	34.147.944,07	17,71
525	208	51	KENT GIDA MAD.SAN.VE TİC.A.Ş.	79.962.268,95	34.100.083,04	-57,35
526	763	11	DAIKIN İSİTMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	28.324.033,10	34.063.866,83	20,26
527	758	56	MERSİN ŞEKER TARIM ÜRÜNLERİ DOĞAL VE MİNERAL SU VE İÇ. NAK. SAN. TİC. A. Ş	28.505.751,93	34.050.567,22	19,45
528		51	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.903.745,80	33.994.171,71	17,61
529		12	ROY SAR ALTIN TİCARET İTHALAT VE İHRACAT LTD. ŞTİ.		33.891.657,26	
530		13	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.571.570,62	33.823.589,13	27,29
531		46	YAZAKI WIRING TECHNOLOGIES TÜRKİYE ELEK.SIS.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.		33.820.012,31	
532	498	51	GÜLERMAK AĞIR SANAYİ İNŞAAT VE TAAHHÜT A.Ş.	40.021.064,03	33.795.496,60	-15,56
533	420	45	ELİTA GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	46.660.924,11	33.759.147,26	-27,65
534		94	Araştırmaya Katılmıyor	24.447.689,93	33.656.914,00	37,67
535	408	10	S.S.TARİŞ ÜZÜM TARIM SAT.KOOP BİRLİĞİ KISA ADI TARİŞ ÜZÜM	47.879.442,65	33.608.729,21	-29,81
536		33	Adının Açıklanmasını İstemiyor	55.530.515,36	33.560.247,06	-39,56
537	473	30	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMULLERİ SAN.A.Ş.	42.075.831,60	33.489.729,66	-20,41
538		88	Araştırmaya Katılmıyor	28.964.074,01	33.471.477,28	15,56
539		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.992.597,92	33.457.599,10	-35,65
540		20	Adının Açıklanmasını İstemiyor	58.515.232,88	33.442.025,23	-42,85
541	557	57	KANCA EL AL.DOVME ÇELİK VE MAK.SAN.A.S.	36.856.517,82	33.441.928,76	-9,26
542	405	16	OZER METAL SANAYİ A.S.	48.395.587,10	33.242.575,43	-31,31
543	471	25	ERKU DIŞ TİC.PAZ.VE TURİZM A.Ş.	42.211.052,66	33.224.314,57	-21,29
544		50	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.816.089,24	33.148.489,27	-7,45
545		50	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.933.195,53	33.076.708,69	-24,71
546		52	Araştırmaya Katılmıyor	40.225.161,96	33.007.301,59	-17,94
547	505	47	YAZAKI OTOM.YAN SAN.VE TİC.A.Ş	39.662.678,14	32.985.844,88	-16,83
548		27	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.408.940,51	32.968.739,44	-4,19
549	574	7	STAR TARIM ÜRÜNLERİ NAKLIYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	35.875.667,00	32.850.089,50	-8,43
550	650	71	BİLSAR DIŞ TİCARET A.Ş.	32.775.833,85	32.831.748,83	0,17

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	305.139.995,90		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	218	70	148	501
	45.329.369,79	413.134,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	67	2	65	502
	1.134.561.124,50		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.682	411	2.271	503
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		504
	2.804.882,53	1.691.957,37	İhracatçı	ÖSP:100.00	17	16	1	505
	102.421.526,63	-13.185.522,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	591	97	494	506
								507
	827.262,20	1.931.410,88	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	11	5	6	508
	25.152.198,87	18.312.838,29	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	222	44	178	509
	48.152.137,00	5.348.034,17	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	207	49	158	510
		855.501,37	İhracatçı	ÖSP:99.98 YSP:0.02	2	2		511
	6.432,83	762.062,08	İhracatçı	ÖSP:67 YSP:33	10	10		512
	2.282.853.720,91		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.481	551	1.930	513
	87.191.578,00	8.403.889,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	458	62	396	514
			İhracatçı	ÖSP:100.00	5	3	2	515
	13.772.740,30	235.762,05	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	36	36		516
	68.810.998,36	4.919.624,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	33	8	25	517
	207.081.476,60	30.260.531,51	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	227	72	155	518
		44.102.620,88	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	174	142	32	519
	2.886.746,57		İhracatçı	ÖSP:100.00	56	6	50	520
	45.383.518,45	34.230.126,19	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	565	83	482	521
	310.030.125,62	97.381.422,24	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	697	298	399	522
	10.696.002,36	21.283.610,26	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	192	32	160	523
								524
			Üretici-İhracatçı	YSP:99.46 Halka Arz:0.54				525
	632.027.825,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	889	392	497	526
	258.455.762,32	7.683.429,77	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	192	66	126	527
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.025	823	202	528
			İhracatçı	ÖSP:100.00	7	3	4	529
	22.164.270,95		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	193	61	132	530
	137.159.156,94	3.293.090,84	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	2.014	100	1.914	531
	513.584.312,93	164.643.261,35	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	341	96	245	532
	337.852.309,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	206	127	99	533
								534
	27.886.614,84	6.782.227,56	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	78	53	25	535
	10.157.126,05	38.118.257,87	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	4	4		536
	90.893.762,49	1.833.838,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	664	137	527	537
								538
	7.072.248,34		Üretici-İhracatçı	ÖSP:20 YSP:80	54	53	1	539
	694.291.731,51	57.074.004,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:99.99 YSP:0.01	1.072	254	818	540
	98.180.664,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	530	110	420	541
	185.626.251,92	33.219.538,08	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	119	20	99	542
			İhracatçı	ÖSP:100.00	10	10		543
	7.917.550,56		İhracatçı	ÖSP:100.00	8	8		544
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				545
								546
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.855	152	1.703	547
	339.900.852,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	309	63	246	548
	1.261.383,00	1.696.145,61	İhracatçı	ÖSP:100.00	75	3	72	549
	38.904.191,80	21.928.445,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	970	95	875	550

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
551		39	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.304.289,31	32.826.499,70	-22,40
552		52	ARCELORMİTTAL RZK ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN. TIC. A.Ş.		32.726.799,17	
553	503	34	ELECTRIFIL UNIFIL OTOM.SAN.VE TIC.A.S.	39.750.503,67	32.651.635,91	-17,86
554	653	14	KALE NOBEL AMBALAJ SAN.VE TIC. A.Ş.	32.681.475,38	32.638.532,96	-0,13
555		53	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.414.855,20	32.462.643,89	-15,49
556		69	Araştırmaya Katılmıyor		32.461.758,36	
557	418	11	ELMAS DIŞ TIC.A.Ş.	46.959.263,20	32.402.347,24	-31,00
558		8	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TIC.A.Ş.		32.379.841,79	
559	470	17	SİSTEM ALUMİNYUM SAN.VE TIC. A.S.	42.238.175,17	32.374.771,59	-23,35
560		28	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.654.733,72	32.361.185,36	-18,39
561	562	77	YNS TEKS.VE KONF.SAN.DIŞ TIC. LTD.ŞTİ.	36.495.360,88	32.147.510,60	-11,91
562		73	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.961.303,18	32.046.918,38	0,27
563	685	12	ERTÜRK ÜZÜM VE TARIM ÜRÜNLERİ İŞLETMELERİ İTHALAT İHRACAT TİCARİT VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ	31.355.738,05	31.968.120,63	1,95
564	481	7	BOSSAN TEKS.İTH.İHR.SAN.VE TIC LTD.ŞTİ.	41.423.723,85	31.886.309,21	-23,02
565	578	29	OĞUZ TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş.	35.752.292,59	31.757.822,25	-11,17
566	839	75	EDT HAZİR GİYİM PAZARLAMA VE İTHALAT İHRACAT LTD.ŞTİ.	26.223.278,19	31.731.593,24	21,01
567	552	84	AKD DÖKÜM TİCARET A.Ş.	37.282.170,44	31.478.443,20	-15,57
568	368	8	EKİN GIDA DIŞ TİCARET VE TAŞIMACILIK LTD. ŞTİ.	52.823.683,40	31.406.572,42	-40,54
569	639	48	ZF SACHS SÜSPANSİYON SİST. SAN.VE TIC. A.Ş.	33.235.878,35	31.345.733,73	-5,69
570	556	17	ÇUKUROVA İNŞAAT MAKİNALARI SAN VE TIC.A.Ş.	36.936.600,17	31.314.870,92	-15,22
571	559	49	SİO AUTOMOTIVE PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	36.681.027,59	31.285.976,88	-14,71
572	937	13	İŞİK AHŞAP PROFİL LOJİSTİK SAN VE TIC.A.Ş.	23.455.913,34	31.280.172,63	33,36
573	683	19	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SAN.VE TIC.A.S.	31.376.394,26	31.233.590,82	-0,46
574	751	82	İŞBİR SENTETİK DOKUMA SAN.A.Ş.	28.721.158,06	31.232.673,06	8,74
575	508	30	ARMEN İPLİK ÖRME TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	39.551.930,39	31.208.653,73	-21,09
576	721	81	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş.	29.753.537,45	31.068.111,97	4,42
577	614	11	GİMAS GİRGİN DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	34.147.853,78	31.040.341,79	-9,10
578	551	83	BURSALI DIŞ TİCARET A.Ş.	37.334.118,72	30.970.921,47	-17,04
579	641	11	KOPUZMAR SU ÜRÜNLERİ SAN.VE DIŞ TIC.A.Ş.	33.155.883,23	30.948.344,68	-6,66
580	748	59	FİCOSA INTERNATIONAL OTOMOTİV SAN.VE TIC.A.S.	28.803.481,67	30.886.188,76	7,23
581		54	Adının Açıklanmasını İstemiyor	58.286.735,47	30.741.251,55	-47,26
582		93	Araştırmaya Katılmıyor	36.579.036,81	30.726.755,07	-16,00
583	486	11	MERİNOS HALI SAN.VE TIC.A.Ş.	41.176.768,37	30.720.859,94	-25,39
584		51	FM MOTORPARTS OTOMOTİV A.Ş.		30.630.247,13	
585	580	52	TIRYAKİLER OTO MAKİNATICARET VE SANAYİ A.S.	35.724.561,39	30.592.917,61	-14,36
586		35	Araştırmaya Katılmıyor		30.501.668,19	
587	582	22	FRİMPEKS KİMYA VE ETİKET SAN. TIC. A.Ş.	35.683.327,79	30.301.057,95	-15,08
588	679	13	YAVUZKAN HAZEL GIDA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	31.510.874,11	30.272.078,65	-3,93
589	708	8	KAPLANSER HALI GIDA VE TEKS. SAN.VE TIC. LTD. ŞTİ.	30.231.285,77	30.259.189,89	0,09
590		57	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.592.245,36	30.251.080,71	9,64
591	540	55	KALİBRE BORU SAN.VE TIC.A.S.	37.960.491,66	30.188.920,19	-20,47
592	579	61	BAŞHAN TARİMSAL ÜRN.PAZ.SAN. DIŞ TIC.A.Ş.	35.733.164,33	30.133.998,90	-15,67
593	511	38	M.T REKLAM A.Ş.	39.467.884,68	30.084.289,15	-23,78
594	955	78	MAKSİMUM DİS TİCARET A.S.	22.996.003,71	30.066.309,20	30,75
595		8	Araştırmaya Katılmıyor		30.060.000,00	
596		54	Araştırmaya Katılmıyor	29.722.651,87	30.012.504,04	0,98
597	628	53	ARFESAN ARKAN FREN ELEMANLARI SAN.TIC.A.Ş.	33.578.496,89	30.007.477,26	-10,63
598		9	Araştırmaya Katılmıyor		30.000.000,00	
599	428	56	GİZEM FRİT PAZARLAMA VE DIŞ TIC. A.Ş.	46.193.931,36	29.995.160,86	-35,07
600	845	50	ERDEMİR ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN.VE TIC.A.S.	26.042.594,00	29.976.425,00	15,11

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	282.969.817,47		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.092	310	782	551
			İhracatçı	YSP:100.00	449	139	310	552
	3.034.168,00	3.445.313,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	246	73	173	553
	112.268.265,76		Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	449	80	369	554
	330.583.436,07	24.712.102,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	575	116	459	555
								556
	77.393.990,85	2.500.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	495	45	450	557
	553.495.512,00	77.868.648,30	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	951	269	682	558
	192.703.137,82	1.555.775,67	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	502	60	442	559
	89.086.235,33	1.554.818,00	İhracatçı	ÖSP:100.00				560
	663.837,97	17.318.642,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	65	21	44	561
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				562
	5.012.046,00	10.294.968,68	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	123	20	103	563
	3.387.502,04	1.131.337,68	İhracatçı	ÖSP:100.00	13	13		564
	170.210.010,97	24.517.348,24	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	915	63	852	565
	4.965,00		İhracatçı	ÖSP:100.00				566
		3.999.596,71	İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		567
	4.628.621,20	791.052,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	13	1		568
	121.486.284,30	19.751.147,37	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	599	115	484	569
	69.651.237,00	19.611.380,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	598	98	500	570
	10.075.218,43	815.070,93	İhracatçı	ÖSP:100.00	6	6		571
	223.764.418,06	19.753.834,43	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00		85	295	572
	49.984.310,51	81.366.474,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	470	58	412	573
	112.764.357,52	3.705.313,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	206	73	133	574
	5.075.212,09	1.503.575,60	İhracatçı	ÖSP:100.00	27	27		575
	7.892.824,12	979.471.296,06	İhracatçı	ÖSP:100.00	16.758	1.536	15.222	576
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	5	5		577
	97.488.905,00	4.864.019,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	414	56	358	578
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		2		579
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	396	39	357	580
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				581
								582
	579.959.758,28	36.037.430,57	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.990	160	1.830	583
	180.131.226,08	74.802.598,37	İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	44	44		584
	277.612,18		İhracatçı	ÖSP:100.00	13	9	4	585
								586
	162.490.622,96	20.593.594,33	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	223	78	145	587
	11.791.713,67	528.435,89	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	68	12	56	588
	740.612,08	6.020.407,53	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	332	42	290	589
	55.808.386,94	13.109.075,42	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	145	89	56	590
	121.481.867,86	44.641.396,90	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	414	99	315	591
	256.372.217,20	10.321.424,07	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	258	69	189	592
	17.000.164,51	2.151.594,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	232	83	149	593
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				594
								595
								596
	15.342.080,66		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	228	87	141	597
								598
		508.288,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		6		599
	1.622.961.925,00	15.177.199,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	304	88	216	600

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin İkinci 500 İhracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
601	437	12	ELKON BETON MAKİNALARI SAN. VE TİC. A.Ş.	44.883.970,30	29.934.385,20	-33,31
602	491	65	YARIS KABIN SAN.VE TİC.A.S.	40.490.083,36	29.851.554,40	-26,27
603	521	9	JTI YAPRAK TÜTÜN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	39.040.499,50	29.776.721,70	-23,73
604		56	Araştırmaya Katılmıyor	35.054.022,28	29.759.175,41	-15,10
605		79	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.197.737,98	29.709.621,68	-24,21
606		80	Adının Açıklanmasını İstemiyor		29.648.950,02	
607	616	9	ÖZKAPLAN KARPET İÇ VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	34.055.865,27	29.605.940,03	-13,07
608	649	163	AKTEK GİY.SAN.VE TİC.A.Ş	32.785.065,79	29.569.217,95	-9,81
609	625	53	AZİM UN GIDA TARIM İNŞAAT NAKLİYE PETROL SANAYİ VE TİC.A.Ş.	33.655.025,00	29.567.580,00	-12,15
610	972	18	LİLİTAŞ MAD. MÜH. İNŞ. İTH. İHR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	22.841.830,04	29.541.931,49	29,33
611		12	Adının Açıklanmasını İstemiyor	46.379.962,92	29.479.860,36	-36,44
612		10	Araştırmaya Katılmıyor	34.630.165,11	29.478.532,00	-14,88
613		19	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.435.685,05	29.418.756,02	-12,01
614	689	9	SCHOTT ORIM CAM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	31.238.489,81	29.333.094,91	-6,10
615		73	NATA INS.TURİZM TİC.VE SAN.A.S.		29.304.780,97	
616	772	89	ÖZDİLEK İTHALAT İHRACAT VE PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	28.049.372,24	29.202.426,90	4,11
617	588	4	GEZER AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35.458.161,82	29.154.024,80	-17,78
618	659	37	DİNA VANELLİ TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	32.502.069,08	29.118.542,63	-10,41
619	390	56	MAHMUTOĞLU DIŞ TİC.İNŞ.NAK. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	50.081.559,67	29.052.608,03	-41,99
620		67	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.307.930,33	29.000.638,25	-15,47
621	532	13	KEMAL BALIKÇILIK İHR.LTD.ŞTİ.	38.480.213,92	28.924.354,72	-24,83
622	363	82	ALKAR INS.İTH.İHR.VE TİC.LTD. ŞTİ.	53.541.613,54	28.885.190,90	-46,05
623	466	58	SHELL&TURCAS PETROL A.S.	42.555.327,11	28.883.179,01	-32,13
624	704	10	KÜTAHYA PORSELEN SAN. A.Ş.	30.379.792,64	28.816.874,65	-5,14
625		37	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.509.888,51	28.811.241,26	-8,56
626	718	20	ERDOĞANLAR ALÜMİNYUM SAN.VE TİC.A.Ş.	29.876.650,45	28.794.854,42	-3,62
627	450	59	ASAL DIŞ TİC.A.Ş	43.912.225,86	28.781.033,76	-34,46
628		87	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.941.111,75	28.728.334,92	-4,05
629	464	38	VİKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK END.SAN.VE TİC.A.S.	42.671.261,26	28.687.020,35	-32,77
630	568	34	ERDEM TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	36.224.543,51	28.582.890,97	-21,10
631		21	Araştırmaya Katılmıyor	38.817.199,01	28.565.516,03	-26,41
632	746	91	AYTİM TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş	28.863.228,47	28.546.507,69	-1,10
633	236	12	TEKFEN İNŞ.VE TESİSAT A.Ş	72.648.258,51	28.515.750,58	-60,75
634		90	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.455.218,05	28.502.253,89	-14,80
635		16	Araştırmaya Katılmıyor	34.606.083,50	28.495.177,14	-17,66
636	553	3	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC.A.Ş.	37.115.281,59	28.494.229,46	-23,23
637	700	60	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TİC. A.Ş	30.669.948,99	28.352.937,72	-7,55
638	657	20	KAŞMİR HALI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	32.583.087,48	28.314.702,53	-13,10
639	604	92	AKKUŞ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	34.663.087,42	28.303.868,62	-18,35
640		15	KARTONSAN KARTON SAN.TİC.A.Ş.		28.288.153,00	
641	828	103	EL MUSUL DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	26.512.480,97	28.283.700,17	6,68
642	995	58	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇ. SAN.VE TİC.AŞ	22.194.238,93	28.155.498,68	26,86
643	632	21	AYVAZ SİNAİ ÜRÜNLER TİC. VE SAN.A.Ş	33.457.830,42	28.110.293,22	-15,98
644	622	59	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİ TİCARET A.S.	33.816.368,35	28.102.325,11	-16,90
645	676	3	ERBAK - ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM A.Ş.	31.614.387,16	27.955.315,81	-11,57
646		20	Adının Açıklanmasını İstemiyor		27.949.304,65	
647	723	82	AUTOLIV METAL PRES SAN.VE TİC. A.S.	29.736.762,35	27.920.436,25	-6,11
648		169	Araştırmaya Katılmıyor		27.903.499,26	
649		58	Adının Açıklanmasını İstemiyor	54.956.357,49	27.893.099,24	-49,25
650		41	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.934.474,71	27.877.860,51	-6,87

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	1.440.400,00	1.066.901,13	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	68	40	28	601
	258.343.145,37	16.770.446,91	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	968	148	820	602
	131.739,00	9.395.204,75	İhracatçı	YSP:100.00	9	9		603
								604
	2.165.114,39	2.837.000,92	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	107	29	78	605
	82.562.240,64	2.043.318,14	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	9	9		606
	70.335,16		İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		607
		46.246,73	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		608
	206.258.440,85		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	43	3	40	609
		4.779.685,74	İhracatçı	ÖSP:100.00				610
	845.660.841,61	13.286.846,98	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.748	261	2.487	611
								612
	25.638,42	15.080.494,54	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				613
	99.177.068,73	20.861.416,81	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	360	101	259	614
	3.516.696,17	409.171.871,89	İhracatçı	ÖSP:100.00	66	26	40	615
	397.791,16	173.484,59	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		616
	299.364.000,00	16.481.895,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.240	372	1.868	617
	10.750,26	1.704.333,80	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	15	15		618
	1.652.334,74		İhracatçı	ÖSP:100.00				619
			İhracatçı	ÖSP:100.00	4	4		620
	266.385.377,00	607.051,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	334	50	284	621
	9.288.680,03		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	18			622
	19.347.138.591,64		Üretici-İhracatçı	KSP:30 YSP:70	114	35	79	623
	199.115.945,18	28.309.570,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.997	338	1.659	624
	157.554.998,00	23.448.423,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	623	69	554	625
	68.890.334,93		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	335	53	282	626
			İhracatçı	ÖSP:100.00	22	22		627
	78.131.488,29	190.824,40	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		628
	283.187.662,17	38.461.762,73	Üretici-İhracatçı	ÖSP:1.38 YSP:98.62	849	360	489	629
	166.969.584,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	850	100	750	630
								631
	3.902.823,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	716	150	566	632
	2.572.222.296,16	222.375.011,11	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6.416	4.774	1.642	633
		4.015.379,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	6	6		634
								635
	260.565.601,83		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				636
	872.444.348,00	13.218.757,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:70.26 YSP:29.74	855	279	576	637
	82.488.732,84	8.343.283,76	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	389	53	336	638
	460.628,00	1.465.479,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	320	130	190	639
	176.411.005,00	-14.722.754,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	263	91	172	640
			İhracatçı	ÖSP:10 YSP:90	4			641
	118.984.106,00	5.909.460,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	490	95	395	642
	7.810.347,90	4.179.194,72	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	30	3	27	643
	131.814.167,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	290	50	240	644
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	924	383	541	645
	68.200,00	2.343.696,01	İhracatçı	ÖSP:100.00	10	6	4	646
	33.250.513,33	3.719.338,06	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	342	111	231	647
								648
	973.335.475,54	89.027.233,09	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6.474	823	5.651	649
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		650

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel/Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
651	819	60	ESKAPET PET ÜRÜNLERİ KİMYA GIDA NAK SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ	26.653.756,24	27.842.696,16	4,46
652	811	22	ASTAS ALUMİNYUM SAN.VE TIC.A.S	26.833.945,21	27.797.263,81	3,59
653		95	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	33.440.608,94	27.771.213,48	-16,95
654	602	58	ÖZYAŞAR TEL VE GALVANİZLEME SAN.A.Ş	34.779.115,40	27.729.804,23	-20,27
655		64	CIMTAS ÇELİK İMALAT MON.VE TES.A.S.		27.721.717,18	
656	791	68	ŞARA DIŞ TİC.A.Ş.	27.324.743,66	27.625.642,56	1,10
657		9	Araştırmaya Katılmıyor	99.596.942,70	27.583.218,58	-72,31
658		96	Adının Açıklanmasını İstemiıyor		27.567.538,02	
659		104	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	35.550.661,15	27.564.014,66	-22,47
660		72	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	33.747.828,46	27.525.422,38	-18,44
661	822	35	ALMODO ALTUNLAR DIŞ TİC.A.Ş.	26.576.082,17	27.459.981,98	3,33
662	713	18	NİMEKS ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	29.962.557,43	27.454.969,34	-8,37
663		14	YILMAZ TAR.ÜRÜN.SAN.VE TİC.A.Ş.		27.437.383,24	
664		31	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	27.727.303,72	27.405.988,61	-1,16
665	332	62	EKİNCİLER DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	57.030.130,02	27.350.242,15	-52,04
666	504	97	PET DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	39.664.702,27	27.342.305,72	-31,07
667	564	98	MODAVİZYON TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	36.339.793,42	27.309.398,27	-24,85
668	850	14	LARTH İSİTMA VE SİHHİ TESİSAT MALZEMELERİ TİC.A.Ş.	25.864.972,55	27.306.113,74	5,57
669	595	62	SEHA MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK TİCARET MAKİNA SAN.A.Ş.	35.087.926,35	27.283.253,31	-22,24
670	652	48	CANAN İPLİKÇİLİK SAN.VE TİC.A. Ş.	32.735.310,58	27.268.665,57	-16,70
671	939	11	SELAH MAKİNE VE GEMİCİLİK ENDÜSTRİ TİC.A.Ş.	23.428.425,48	27.268.453,84	16,39
672		63	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	30.836.934,86	27.143.170,15	-11,98
673		60	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	32.597.753,37	27.142.173,28	-16,74
674	888	60	BOSKAY METAL SAN.VE TİCARET LTD.STİ.	24.707.290,32	27.019.028,99	9,36
675	640	101	SUGLOBAL TEKSTİL VE KONFEKSİYON SAN.A.Ş.	33.156.983,21	26.982.671,11	-18,62
676		100	Araştırmaya Katılmıyor	32.026.171,38	26.952.826,20	-15,84
677		24	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	24.526.430,28	26.891.557,35	9,64
678	755	51	İLAY DIŞ TİC.A.Ş.	28.607.119,88	26.879.878,18	-6,04
679		61	İLHAN DEMİR ÇELİK VE BORU PROFİL ENDÜSTRİSİ A.Ş.		26.874.850,59	
680		64	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	27.306.245,03	26.860.520,27	-1,63
681		36	SAF MENSUCAT SAN. VE TİC. A.Ş.		26.812.686,80	
682	660	10	IMPERIAL TOBACCO SİGARA VE TÛTÛNCÛLÛK SAN.VE TİC.A.Ş	32.489.749,05	26.806.909,47	-17,49
683		21	GÛMÛŞTAŞ DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş.		26.736.146,07	
684		13	KAHRAMAN TARIM ÜRÜNLERİ TİC.VE SAN.A.Ş.		26.726.787,62	
685		25	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	96.219.361,52	26.674.907,06	-72,28
686	862	137	YENİ KAYATÛRK GIDA İNŞ.TEKSTİL TAR.İTH.İHR.ÛRN.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	25.599.299,54	26.597.041,14	3,90
687		61	MARZİNC DIŞ TİC. A.Ş.		26.571.469,75	
688	701	12	ART DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	30.631.928,08	26.460.641,15	-13,62
689		22	Araştırmaya Katılmıyor		26.401.652,33	
690		108	Araştırmaya Katılmıyor		26.394.784,95	
691		38	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	28.293.501,84	26.379.574,04	-6,76
692		40	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	32.669.687,04	26.352.173,81	-19,34
693	711	67	ROLLMECH AUTOMOTIVE SAN.VE TİC.A. S.	30.067.092,23	26.330.778,94	-12,43
694		26	Araştırmaya Katılmıyor	27.727.090,48	26.301.655,77	-5,14
695	794	13	ALAPALA MAKİNA GIDA SAN. TİC. A. Ş.	27.246.028,95	26.247.094,41	-3,67
696	613	55	SYNGENTA TARIM SAN.VE TİC.A.Ş	34.265.405,08	26.174.656,02	-23,61
697		105	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	31.731.549,17	26.156.936,96	-17,57
698	664	41	İPEK İDROFİL PAMUK SAN.VE TİC. A.Ş	32.262.633,71	26.151.209,82	-18,94
699		23	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	28.172.437,03	26.085.105,92	-7,41
700	728	10	ÖZLER TARIM ÜRÜN ÜRETİM PAZ. SANAYİ VE TİC.A.Ş.	29.475.448,23	25.981.967,45	-11,85

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	130.683.679,60	1.500.912,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	198	37	161	651
	91.597.877,02	2.836.998,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	399	73	326	652
	373.397.769,12	11.943.439,71	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1.690			653
	97.084.700,45	487.512,55	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	261	35	226	654
	190.582.207,15	196.056.093,97	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	732	193	539	655
		568.695,67	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	21	21		656
								657
	13.004.384,81	42.368.968,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	285	164	121	658
			İhracatçı	YSP:100.00				659
	155.312.138,26	10.079.046,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	371	110	261	660
	623.522,41	159.770,17	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		1		661
	1.184.760,02		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	75	25	50	662
	113.125.643,51		İhracatçı	ÖSP:100.00				663
	138.715.594,73		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	185	141	44	664
	436.585.242,91		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	685	235	450	665
		22.676,84	İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		666
	23.137.150,00	27.383.991,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	3.612	140	3.472	667
			Grup Dış Ticaret	YSP:100.00				668
	15.554.223,44		İhracatçı	ÖSP:100.00	43	25	18	669
	72.609.793,00	287.683,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		670
	2.272.679,20	4.134.349,37	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	90	55	35	671
	22.619.140,77	2.122.175,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	366	76	290	672
	37.063.617,89	4.884.860,22	İhracatçı	ÖSP:100.00		54		673
	40.869.612,26		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	216	18	198	674
	5.516.454,62	6.111.109,94	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	404	122	282	675
								676
	220.030.312,70	1.676.027,25	İhracatçı	ÖSP:100.00	30	5	25	677
		671.526,93	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	9	9		678
	386.639.225,72		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	209	60	149	679
	12.358.531,00	4.000.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	48	8	40	680
	12.607.059,69		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	179	11	168	681
	72.549.469,56	-25.532.790,85	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	109	26	83	682
			İhracatçı	ÖSP:100.00		1		683
	36.065.864,90	1.077.586,10	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	66	14	52	684
			İhracatçı	ÖSP:100.00	73	30	43	685
	1.015.495,53	-16.206.449,77	İhracatçı	ÖSP:100.00	51	51		686
		56.152,63	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				687
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		3		688
								689
								690
	44.854.543,39	1.129.913,81	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	68	20	48	691
	231.481,77	36.700,84	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	16	16		692
	204.180.799,35		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	777	115	662	693
								694
	19.646.790,06	4.134.234,39	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	390	116	274	695
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	234	234		696
	7.433,35	2.179.405,80	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	27	15	12	697
	21.363.995,25	561.173,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:74 YSP:26	336	50	286	698
	7.698.966,13	39.303.658,99	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	274	37	237	699
	17.696.064,49		İhracatçı	ÖSP:100.00	22	8	14	700

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
701		79	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	27.861.623,57	25.958.672,37	-6,83
702		106	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	30.008.783,64	25.949.669,22	-13,53
703		71	Araştırmaya Katılmıyor	37.615.159,25	25.918.354,17	-31,10
704	443	27	P.M.S.METAL PROFİL ALUMINYUM SAN.VE TIC.A.S.	44.310.118,45	25.841.292,10	-41,68
705	570	107	FINTEKS TEKS.VE HALI SAN.LTD. ŞTİ	36.016.533,83	25.730.499,88	-28,56
706	895	17	KAP-SO DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA TURİZM LTD.ŞTİ.	24.599.330,92	25.693.337,97	4,45
707	858	46	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SAN.A.Ş	25.667.105,91	25.676.975,93	0,04
708	778	24	OLIMAR MADENCİLİK İTH.VE İHR. SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	27.791.306,49	25.669.350,67	-7,64
709		62	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	27.140.971,15	25.643.629,28	-5,52
710		63	ABDI İBRAHİM İLAÇ SAN. VE TIC. A.Ş.		25.582.962,29	
711		39	BAYLAN ÖLÇÜ ALETLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.		25.562.883,09	
712		11	SEĞMEN TARIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.		25.507.630,16	
713		65	CORBUS METAL İC VE DIS TIC. LTD.ŞTİ.		25.483.309,91	
714	773	44	AKIM METAL SANAYİ VE TİCARET A. S.	27.945.546,46	25.376.855,49	-9,19
715		131	ATLAS PORT DIŞ TİC.TURZ.TAŞM.LTD.ŞTİ.		25.349.578,87	
716	601	11	YURTBAY SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	34.801.050,68	25.343.897,30	-27,17
717		109	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	32.903.817,66	25.333.152,25	-23,01
718	571	63	HAZ GIDA PAZARLAMA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	35.961.338,57	25.307.195,52	-29,63
719		66	TIRSAN KARDAN SAN. VE TİC. A. Ş.		25.302.684,40	
720		57	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	28.708.455,71	25.299.951,03	-11,87
721	902	28	SİSTEM METAL VE YAPI REKLAM MALZ. SAN.TİC.A.S.	24.502.667,03	25.280.572,75	3,17
722		110	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	39.047.734,02	25.232.434,04	-35,38
723	630	14	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCIL. SAN. VE TIC. A.Ş.	33.527.691,67	25.200.838,68	-24,84
724	440	58	EKO TURKA TEKS.TAR.HAYV.SAN.TİC.A.Ş.	44.595.696,81	25.081.709,81	-43,76
725		95	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	34.144.617,48	25.055.764,48	-26,62
726		12	Adının Açıklanmasını İstemiıyor		24.997.406,10	
727		15	CIRAV GIDA SANAYİ İNŞAAT DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.		24.997.103,71	
728	328	75	SA-RA ENERJİ İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.S.	57.536.959,02	24.983.349,14	-56,58
729	607	12	ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FAB. T.A.Ş.	34.425.666,00	24.968.248,19	-27,47
730	573	111	TANER TRİKO SAN.TİC.A.Ş	35.907.644,57	24.923.763,56	-30,59
731	249	66	HURSAN PASLANMAZ ÇELİK GERİ DONUSUM TESİSİ.TİC.SAN.A.S.	70.917.607,90	24.922.693,25	-64,86
732		42	BİSKA TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.		24.916.112,09	
733		112	AKARTEKS TEKS.ÜRÜNLERİ SAN.PAZ. VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		24.899.698,17	
734	834	4	ANADOLU EFES BİRACİLİK VE MALT. SANAYİ A.Ş	26.351.322,99	24.874.924,88	-5,60
735	806	25	İTER ABRASİV SAN.VE TİC.A.Ş.	26.908.914,70	24.826.089,65	-7,74
736	360	70	ÖZDEMİR BORU PROFİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	53.777.296,19	24.820.311,15	-53,85
737	737	43	DOĞAN TEKSTİL LTD.ŞTİ	29.267.396,38	24.801.576,24	-15,26
738		28	FORMÜL PLASTİK VE METAL SAN. A.Ş.		24.800.203,77	
739	726	44	HASIRCI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	29.690.277,36	24.773.643,27	-16,56
740	698	59	TAT NİŞASTA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	30.818.555,01	24.630.361,66	-20,08
741		72	LİDERSAN SAĞLIK VE GIDA ÜRÜNLERİ A.Ş.		24.523.661,99	
742		68	CPS PRESSFORM SAN.VE TİC.A.Ş.		24.473.469,11	
743	591	14	ALEXANDRA GOLD KUYUMCULUK SAN.VE TİC.A.Ş.	35.230.317,98	24.435.528,33	-30,64
744	788	122	İSTANBUL ÇORAP SAN.A.Ş	27.426.506,88	24.431.558,81	-10,92
745	422	74	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ. TİC. A.Ş.	46.625.089,35	24.392.594,70	-47,68
746	886	14	DURKAR DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.729.586,63	24.384.821,57	-1,39
747	536	114	HAMARATLI TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş	38.332.072,32	24.349.062,20	-36,48
748	724	113	ETİK DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	29.736.687,02	24.328.597,35	-18,19
749		60	Adının Açıklanmasını İstemiıyor	29.530.415,36	24.289.389,76	-17,75
750	918	66	TRİSTONE FLOWTECH İSTANBUL OTOMOTİV SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.020.644,59	24.212.450,66	0,80

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	19.530.491,00	3.641.320,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	366	52	314	701
	1.876.077,89	290.556,50	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				702
								703
	114.219.893,67	146.005,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	282	70	212	704
	8.494.640,18	-1.760.696,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	370	89	281	705
	57.176,56	2.582.536,84	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	13	13		706
	118.480.088,78	21.123.717,39	Üretici-İhracatçı	ÖSP:8 YSP:92	820	177	643	707
			Üretici-İhracatçı					708
	55.639.917,48		Üretici-İhracatçı	ÖSP:20 YSP:80	278	83	195	709
	1.043.058.350,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.377	1.969	408	710
	69.820.956,00	5.571.270,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	615	35	580	711
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	47	30	17	712
			İhracatçı	ÖSP:100.00	8	8		713
	105.527.738,70	19.656.680,49	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	779	153	626	714
	11.335,83	714.294,52	İhracatçı	ÖSP:100.00	23	8	15	715
	134.781.134,79	10.290.470,83	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	878	228	650	716
	1.117.290,00	1.506.542,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				717
			İhracatçı	ÖSP:100.00	24	8	16	718
	162.885.698,44		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	678	83	595	719
	258.909.748,71	17.446.322,23	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	358	70	288	720
	82.970.000,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	156	67	89	721
	1.580.505,90	-243.048,88	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	508	419	89	722
	346.670.930,46	14.828.751,91	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.370	120	1.250	723
	23.868.000,00	3.338.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	72	26	46	724
		821.438,32	İhracatçı	ÖSP:100.00	33	6	27	725
	27.538.065,17	1.766.278,40	İhracatçı	ÖSP:100.00	29	12	17	726
	27.670.106,22	782.561,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	19	5	14	727
	255.491.099,76	33.143.486,71	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.147	240	907	728
	347.270.978,00	79.990.854,00	Üretici-İhracatçı	YSP:98.00 Halka Arz:2.00	392			729
	12.473.355,19		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	215	50	165	730
	15.158.723,76	-1.292.323,43	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	47	20	27	731
	90.549.731,19		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	375	24	351	732
			İhracatçı	ÖSP:100.00	12	12		733
	3.695.880.795,00	-162.937.365,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:44 YSP:0.24 Halka Arz:32	922	372	550	734
	10.971.809,00	12.528.138,61	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	187	43	144	735
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	195	35	160	736
	21.525.074,28	1.066.485,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	275	30	245	737
	17.095.181,00	1.379.700,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	230	40	190	738
	143.440.380,64	15.546.056,16	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	300	20	280	739
	134.229.989,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	245	30	215	740
	736.272.058,67	15.798.452,63	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	709	82	627	741
	30.622.210,68	-7.377.373,96	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				742
			İhracatçı	ÖSP:100.00		47		743
	116.363.395,98	758.893,72	Grup Dış Ticaret	ÖSP:84 YSP:16				744
	15.528.089,38	4.859.272,63	İhracatçı	ÖSP:100.00	25	4	21	745
		2.182.665,92	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				746
	2.134.790,99	7.384.768,29	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	349	65	284	747
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	469	88	381	748
	513.538.935,58	46.236.961,04	Üretici-İhracatçı	ÖSP:74 YSP:26	341	144	197	749
	14.275.369,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	378	61	317	750

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
751		64	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.108.433,17	24.190.731,91	-7,35
752	674	115	BİRLEŞİK TEKS.SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ	31.658.275,67	24.058.400,72	-24,01
753	766	138	GNA LOJİSTİK DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	28.207.208,06	24.051.330,41	-14,73
754		117	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.798.647,51	24.029.999,29	-19,36
755	790	116	AYDIN TEKSTİL İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	27.369.977,00	24.025.244,20	-12,22
756	865	13	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	25.525.284,20	24.018.552,29	-5,90
757		67	Araştırmaya Katılmıyor	62.633.534,31	23.996.000,00	-61,69
758	824	49	SEPA MENSUCAT SAN.VE TİC.A.Ş	26.548.356,06	23.983.383,94	-9,66
759		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.262.268,02	23.932.644,04	-32,13
760	732	67	BASARLAR HIRDAVAT PAZARLAMA SANAYI VE TİCARET LTD.STİ.	29.368.008,74	23.923.405,15	-18,54
761	610	75	GENTAŞ GENEL METAL SANAYI VE TİCARET A.Ş.	34.355.314,20	23.918.513,16	-30,38
762	957	13	AKGÜN SERAMİK SAN.VE TİC.A.Ş.	22.987.883,84	23.909.090,37	4,01
763	672	62	ÇAĞLA ŞEKERLİ MAMÜLLER SAN.VE TİC.A.Ş.	31.741.773,84	23.855.908,63	-24,84
764	397	27	CVS MAKİNA İNŞ. SAN. VE TİC.A.Ş.	49.238.997,28	23.841.455,35	-51,58
765		101	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.637.115,23	23.835.543,03	-26,97
766	842	8	KORHAN PAZARLAMA VE DIŞ TİC. A.Ş.	26.198.588,90	23.785.358,67	-9,21
767	875	102	ASAŞ AMBALAJ BASKI SAN.VE TİC. A.Ş	25.248.500,57	23.763.385,56	-5,88
768	881	13	ESMA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ	25.041.839,71	23.680.210,75	-5,44
769		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor		23.665.087,34	
770	598	77	BOYÇELİK METAL SAN.VE TİC.A.Ş.	34.961.881,40	23.658.973,14	-32,33
771	840	124	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.S.	26.213.917,49	23.645.516,57	-9,80
772		35	PERFEKTUP AMBALAJ SAN. VE TİC. A.S.		23.637.900,28	
773	985	118	ŞAHİNTÜRKLER TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	22.511.888,51	23.629.805,24	4,97
774		68	Adının Açıklanmasını İstemiyor		23.581.235,48	
775		42	Araştırmaya Katılmıyor	33.154.331,63	23.530.462,12	-29,03
776	827	105	GEMİ KAYA İNŞ.TAAH.VE DIŞ TİC. LTD.STİ.	26.523.684,28	23.519.041,35	-11,33
777		133	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.404.174,22	23.490.801,65	-3,74
778	853	5	LİDYA KONSERVEÇİLİK MÜTEAHHİTLİK İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET LIMITED ŞİRKETİ	25.799.662,34	23.456.208,37	-9,08
779	910	71	TAN-ALİZE KOZMETİK VE TEMİZLİK URUN.SAN.VE TİC.A.S.	24.290.780,46	23.454.283,37	-3,44
780		69	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.477.756,37	23.436.363,14	-27,84
781		70	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.740.071,93	23.433.577,19	-28,43
782		119	ALGODON TEKS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.		23.390.179,01	
783		26	ALABANDA MADENCİLİK DIŞ TİC.AŞ		23.382.390,38	
784	786	130	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞL.A.Ş.	27.520.157,65	23.365.634,25	-15,10
785		94	TRELLEBORG CERKEZKOY İTH.VE İH.ROTO.TİC.A.S.		23.305.643,31	
786		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.785.743,24	23.292.875,23	-9,67
787		31	ERTANLAR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET LTD.STİ.		23.269.619,62	
788	944	23	YATSAN SÜNGER VE YATAK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	23.284.969,51	23.261.034,81	-0,10
789		47	HASIRCI DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		23.195.822,05	
790	803	71	HISARLAR İTHALAT İHRACAT PAZARLAMA A. Ş.	27.062.589,93	23.170.057,66	-14,38
791	501	15	AFYON YUMURTA İTH.İHR.VE TİC. A.Ş.	39.839.702,00	23.072.724,25	-42,09
792		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.241.698,60	23.054.350,57	-21,16
793		74	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.946.862,39	23.007.506,81	-55,71
794	846	99	CLARIANT(TÜRKİYE) BOYA KİMYEVİ MADDELER VE MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	25.952.407,98	23.004.080,24	-11,36
795		73	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.954.864,97	22.962.814,48	-14,81
796		5	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.888.630,08	
797		121	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.		22.871.872,37	
798		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.871.637,27	
799		76	SUBOR BORU SANAYİ VE TİC.A.S.		22.854.906,73	
800	759	70	YAŞARTEKS TEKSTİL SANAYİ TİC. A.Ş.	28.444.070,88	22.846.748,63	-19,68

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	1.308	1.006	302	751
65.482.551,27	3.819.717,10		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	176	20	156	752
5.313,00	3.212.519,00		İhracatçı	ÖSP:100.00	42	8	34	753
1.379.014,76	1.569.858,22		İhracatçı	ÖSP:100.00		7		754
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				755
6.092.462,28	5.499.646,66		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	47	41	6	756
								757
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	133	7	126	758
805.445,14	499.785,62		İhracatçı	ÖSP:100.00	7	7		759
			Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00		3		760
106.346.847,35	9.438.046,34		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	474	99	375	761
88.983.286,09	8.656.216,06		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	257	98	159	762
28.370.766,19	5.052.545,60		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	350	60	290	763
39.594.765,08			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	258	141	117	764
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				765
3.794.159,54	1.526.752,15		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	57	27	30	766
156.243.610,94	2.796.961,26		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	316	86	230	767
			İhracatçı	ÖSP:100.00				768
11.981.429,85			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	21	21		769
313.655.534,51	17.254.661,27		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	578	63	515	770
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.470	135	1.335	771
62.733.545,00	12.470.722,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	375	71	304	772
	1.172.690,28		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	6		773
99.637.519,00	14.380.638,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	144	52	92	774
								775
1.935.669,24	1.992.882,37		İhracatçı	ÖSP:100.00	48	37	11	776
85.251,70			İhracatçı	ÖSP:100.00				777
21.733.017,97	456.140,26		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	141	41	100	778
22.519.482,27	8.443.511,58		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	246	60	186	779
93.233.220,17			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	311	107	204	780
150.641.009,00	26.424.228,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:25 YSP:75	172	35	137	781
970.777,50	3.802.323,57		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	72	29	43	782
	341.468,24		İhracatçı	YSP:100.00		1		783
8.732.752,32	4.003.157,33		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	463	65	398	784
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		785
121.174.726,29	485.200,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	10	10		786
82.457.326,39	19.985.675,88		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	307	11	296	787
98.513.884,00	5.225.806,00		İhracatçı	ÖSP:2 YSP:98	741	114	627	788
	30.378,73		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				789
1.796.820,23	1.260.597,66		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	2	2		790
120.655.403,28	1.878.141,01		İhracatçı	ÖSP:100.00	150	10	140	791
10.176.006,73	8.256.527,25		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	296	87	209	792
280.384.672,00	123.053.003,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	578	65	513	793
			Üretici-İhracatçı	YSP:100.00				794
42.205.119,24			Üretici-İhracatçı	ÖSP:49 YSP:51	66	13	53	795
27.143.994,07	-7.981.625,10		İhracatçı	ÖSP:100.00	353	287	66	796
472.137,53	151.783,58		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		797
892.673.583,76	187.690,20		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	8	3	5	798
112.727.370,87			Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	233	50	183	799
	327.229,80		İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		800

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
801		78	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş.		22.820.275,01	
802	781	123	POLİMER PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş.	27.691.473,54	22.812.383,61	-17,62
803		26	MAKRO GRANİT KARGO İNŞAAT VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		22.806.434,04	
804	525	159	LOW PROFILE İSTANBUL TEKS.SAN. VE DIŞ TİC.A.Ş.	38.835.087,38	22.793.258,81	-41,31
805		126	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.451.559,72	22.784.715,30	-31,89
806	897	90	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	24.589.957,50	22.767.143,84	-7,41
807		125	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.747.646,02	
808		140	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.747.107,14	
809		30	DYTECH OTOMOTİV SAN.TİC.VE PAZ.LTD.ŞTİ.		22.729.583,51	
810	643	29	BERKE PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş.	32.962.421,43	22.704.592,83	-31,12
811		6	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.407.281,43	22.670.028,06	-3,15
812	900	32	ALİMEX ALÜMİNYUM SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	24.537.700,51	22.665.578,28	-7,63
813		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor	31.360.085,52	22.645.098,98	-27,79
814		127	Araştırmaya Katılmıyor	24.335.412,27	22.638.211,29	-6,97
815		135	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.639.303,30	22.615.722,38	-4,33
816		14	Araştırmaya Katılmıyor	35.180.556,87	22.585.960,94	-35,80
817	686	89	METAL MATRİS SAN.VE TİC.A.Ş.	31.313.285,87	22.483.732,10	-28,20
818	899	129	SENPA SENTETİK VE PAMUKLU ENT. GİYİM SAN.TİC.VE TURZ.A.Ş.	24.568.911,08	22.466.587,41	-8,56
819	877	25	BIMED TEKNİK ALETLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25.128.530,55	22.460.532,09	-10,62
820	747	144	JEANCI KONF.TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	28.821.674,92	22.454.669,64	-22,09
821	867	132	NATURAL TEKSTİL TİC.LTD.ŞTİ.	25.451.751,11	22.449.213,00	-11,80
822	731	162	ÖZDEMİR ÜÇ TEKS.SAN.TİC.LTD. ŞTİ	29.425.600,98	22.448.942,28	-23,71
823	699	13	BAHTIYAR AV MALZEMELERİ PAZARLAMA İNŞAAT TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	30.769.914,28	22.442.966,93	-27,06
824		78	Araştırmaya Katılmıyor		22.437.112,60	
825	753	7	EURO GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28.700.842,92	22.425.588,99	-21,86
826		69	AKDENİZ ÇİVİ TEL SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.		22.378.355,09	
827		128	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.974.330,90	22.371.665,99	-34,15
828	953	21	ÇEMSAN DIŞ TİCARET A.Ş.	23.044.847,07	22.322.944,46	-3,13
829	742	170	TURAN TEKS.SAN.İTH.İHR.VE TİC. LTD.ŞTİ	28.980.289,59	22.282.131,23	-23,11
830	831	15	AKAŞ TARIM ÜRÜNLERİ İNŞ.AHŞAP PLASTİK AMB.SAN VE TİC.A.Ş.	26.382.814,46	22.266.973,77	-15,60
831		14	Araştırmaya Katılmıyor		22.262.832,62	
832		171	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.586.495,12	22.253.414,79	-9,49
833	925	79	ÜÇGE DIŞ TİC.VE PAZ.A.Ş.	23.793.169,30	22.252.109,37	-6,48
834	347	77	MECAPLAST OTOMOTİV URUNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	55.251.739,82	22.224.543,40	-59,78
835	923	43	UNTEL KABLOLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.848.829,28	22.211.936,08	-6,86
836		153	LEBES TEKSTİL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		22.185.840,06	
837	856	23	KONVEYOR BEYAZ ESYA VE OTOMOTİV YAN SAN.TİC.A.Ş.	25.761.392,30	22.183.744,67	-13,89
838		134	YFA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.		22.176.323,08	
839	692	19	PAKSEL KİMYA SAN.VE TİCARET AŞ	31.023.796,29	22.159.145,01	-28,57
840	693	14	KIRICI KURU MEYVA VE GIDA TEKSTİL TUR.SAN.VE TİC.A.Ş.	30.993.924,69	22.150.747,45	-28,53
841		18	ESTAŞ KAM MİLİ İML.İTH.İHR.SAN .TİC.LTD.ŞTİ.		22.144.443,59	
842	989	19	KUTLUSAN TARIM EKİPMAN LOJİSTİK GIDA SAN. İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	22.433.402,23	22.108.002,72	-1,45
843		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor		22.080.724,13	
844	919	97	İŞİLPLAST PLASTİK SANAYİ VE TİC. A.Ş.	24.008.424,19	22.034.593,15	-8,22
845	735	136	HİSAR GİYİM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	29.340.891,45	22.007.540,50	-24,99
846		13	YARDIMCI GEMİ İNŞA A.Ş.		22.000.000,00	
847		26	SILVAN SANAYİ A.Ş.		21.987.951,69	
848	921	33	KAYALAR BAKIR ALAS.SAN.VE TİC. A.Ş.	23.927.917,08	21.885.914,04	-8,53
849		12	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.		21.857.797,00	
850		70	ZF LEMFÖRDER TLM DIŞ TİC.LTD.ŞTİ		21.847.247,33	

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	61.424.240,60	37.862.069,59	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	392	50	342	801
	8.594.703,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	144	40	104	802
	9.118,65	1.494.097,20	İhracatçı	ÖSP:70 YSP:30	15	11	4	803
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.01 YSP:99.9	125	31	94	804
	4.490.135,00	4.799.213,63	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	380	60	320	805
			Üretici-İhracatçı	KSP:2.46 YSP:97.54	1.059	270	789	806
		1.059.570,95	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	3		807
	1.513.933,73	774.704,59	İhracatçı	ÖSP:100.00				808
	93.280.181,00		Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	593	64	529	809
	104.943.354,57	1.016.302,65	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	279	49	230	810
	802.951,42	910.660,75	Üretici-İhracatçı	ÖSP:88 YSP:12	200	50	150	811
	432.328,53	2.351.220,12	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	314	44	270	812
	91.056,83	540.249,37	İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	19	19		813
								814
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	420	100	320	815
								816
	63.479.581,37	9.147.400,77	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	205	23	182	817
	7.044.989,14	362.617,50	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	460	45	415	818
	31.536.831,32	5.964.957,54	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	373	153	220	819
	777.598,31	3.320.241,15	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	150	60	90	820
			İhracatçı	ÖSP:100.00		1		821
	1.013.925,53	45.950.503,18	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	395	68	327	822
	5.484.762,95	6.402.247,15	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	43	8	35	823
								824
	70.899.519,16	1.320.623,19	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	164	72	92	825
	106.091.344,05	2.230.568,36	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	340	55	285	826
	1.846.276,50	2.011.761,69	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	140	61	79	827
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	23	22	1	828
	22.609.565,79	1.841.809,77	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	427	50	377	829
	6.209.957,58	209.729,99	İhracatçı	ÖSP:100.00	98	20	78	830
								831
	409.712.013,81		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.581	351	1.230	832
		3.245.000,00	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				833
	156.500.000,00	1.972.000,00	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	633	112	521	834
	79.903.803,41	11.206.946,96	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	186	52	134	835
		1.937.502,39	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	8	2	6	836
	100.000.000,00	13.000.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.200	200	1.000	837
	42.098,85	35.669,33	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	631	147	484	838
	4.498.334,00	1.721.523,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	147	27	120	839
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				840
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	1	1		841
		435.382,83	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	3	1	2	842
	1.379.611,55	296.594,28	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	208	25	183	843
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				844
	1.111.444,53	1.105.922,01	İhracatçı	ÖSP:100.00	44	9	35	845
	1.256.368,71		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	15	3	12	846
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	224	34	190	847
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	105	22	83	848
	130.208.297,58	83.437.126,65	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.198	1.198		849
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		3		850

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
851		16	GESSART ALTIN PAZARLAMA VE DAG ITIM A.S.		21.845.920,84	
852	945	19	INTERVO DIŞ TIC.VE MÜMESSİLLİK LTD.ŞTİ.	23.243.662,92	21.832.951,24	-6,07
853	982	27	DEDEMAN MADENCİLİK SANAYİ VE TIC.A.S.	22.536.710,73	21.828.377,79	-3,14
854	627	143	AL TEKSTİL KONFEKSİYON SAN.TIC LTD.ŞTİ.	33.608.910,77	21.809.046,88	-35,11
855		16	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.734.465,47	
856	620	20	NSK ARMATÜR VE AKSESUAR SAN.VE TIC.A.Ş.	33.954.347,32	21.720.170,89	-36,03
857	820	139	GENÇ TEKSTİL SAN.VE DIŞ TIC. A.Ş.	26.603.202,07	21.689.745,27	-18,47
858		82	Araştırmaya Katılmıyor		21.688.607,14	
859		166	YILDIZLAR İTHALAT İHRACAT TEKSTİL VE OTOMOTİV A.Ş.		21.630.698,72	
860		28	TUREKS-GM MERMER GRANİT SAN. VE TIC. LTD. ŞTİ.		21.601.375,64	
861	873	141	AS TEKS.SAN.İÇ VE DIŞ TIC.A.Ş	25.342.017,67	21.591.242,69	-14,80
862	880	18	GRAND DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	25.044.681,40	21.571.596,98	-13,87
863		16	MORE SU ÜRÜNLERİ TIC.A.Ş.		21.565.819,95	
864		16	OSM AĞAÇ SANAYİ DIŞ TİCARET A.Ş.		21.564.794,90	
865		57	EYMES TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş.		21.556.972,58	
866		79	Araştırmaya Katılmıyor		21.552.820,74	
867	909	17	POST HALI İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	24.329.094,21	21.535.116,13	-11,48
868	851	142	BADİRİ GİYİM SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	25.814.369,75	21.517.197,21	-16,65
869		80	Araştırmaya Katılmıyor	59.773.692,05	21.512.216,56	-64,01
870		14	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.500.000,00	
871		81	BETA KİMYA SAN.VE TIC.A.S.		21.448.001,08	
872		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.410.851,72	
873		71	NARTAŞ PET.NAK.TURZ.İNŞ.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.		21.402.000,00	
874		45	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.746.251,20	21.397.500,06	-28,07
875		104	KARADAĞLAR TOPLU TÜK. GIDA İNŞ. İÇ VE DIŞ TIC. A.Ş.		21.394.702,03	
876		18	Adının Açıklanmasını İstemiyor		21.389.383,98	
877		44	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.856.729,64	21.370.864,90	-23,28
878	688	36	AKPA ALÜMİNYUM SAN. VE TIC. A.Ş.	31.289.912,66	21.340.145,72	-31,80
879	458	23	KESKİNOĞLU İÇ VE DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	43.272.628,92	21.278.802,41	-50,83
880	959	83	UGUR SELULOZ KİMYA MAK.VE GIDA SAN.TIC.A.S.	22.955.500,96	21.277.039,56	-7,31
881		52	Araştırmaya Katılmıyor	33.374.353,24	21.275.901,42	-36,25
882		84	Araştırmaya Katılmıyor	24.706.910,48	21.264.912,49	-13,93
883		1	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK		21.255.557,83	
884	949	34	OZTURKLER METAL SANAYİ VE TİCARET A.S.	23.132.256,75	21.247.839,50	-8,15
885		29	VEDAT ZOR ADAMER MERMER TEDARİK VE KONTROL SANAYİ TİCARET		21.211.685,54	
886		88	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.050.655,28	21.165.924,43	-4,01
887		53	Araştırmaya Katılmıyor		21.157.518,93	
888	905	30	METAMAR MERMER GRANİT MADENCİLİK SAN.VE TIC.A.S.	24.386.818,59	21.144.626,94	-13,29
889		53	Adının Açıklanmasını İstemiyor	70.862.721,57	21.143.874,94	-70,16
890		164	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.144.029,31	21.136.247,25	-4,55
891	906	20	ÇELİKPAN DIŞ TIC. A. Ş.	24.376.415,02	21.129.433,73	-13,32
892		145	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.964.668,20	21.071.547,97	-15,59
893		100	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.769.236,76	21.061.395,76	-26,79
894	539	76	AYAZ DIS TICARET LTD.STI.	38.010.414,14	21.047.023,55	-44,63
895		146	PINEKS TEKS.DERİ PAZ.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.		21.016.967,07	
896		85	BAREKS PLASTİK FİLM EKSTRUZYON SAN.VE TIC.A.S.		20.997.231,29	
897	663	22	ALARKO CARRIER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	32.346.948,33	20.976.453,30	-35,15
898		16	AKBAŞ GIDA VE TEKSTİL SAN.DIŞ TIC.A.Ş.		20.963.072,16	
899	864	90	YILMAR DIS.TICARET LTD.STI.	25.548.972,43	20.950.996,47	-18,00
900	879	48	SENUR ELEKTRİK MOTORLARI SAN. VE TIC.A.Ş.	25.100.370,56	20.945.509,23	-16,55

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	14.247.075,53	1.906.420,53	İhracatçı	ÖSP:100.00	59	59		851
		2.050.268,13	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	32	5	27	852
	19.705.928,85		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	424	51	373	853
			İhracatçı	ÖSP:100.00				854
	178.350,00	39.005,53	İhracatçı	ÖSP:100.00	15	3	12	855
	22.982.363,23	3.192.108,34	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		16		856
		610.308,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	2	2		857
								858
	58.930.455,31		İhracatçı	ÖSP:100.00				859
	1.346.494,09	412.603,71	İhracatçı	ÖSP:100.00	1	1		860
	5.368.286,16		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	250	60	190	861
		894.982,35	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		7		862
		1.068.417,12	İhracatçı	ÖSP:100.00	1	1		863
		804.736,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	5	4	1	864
	269.313.082,58	501.097,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				865
								866
	5.578.927,04	622.518,17	İhracatçı	ÖSP:100.00	8	8		867
			İhracatçı	ÖSP:100.00	11	11		868
								869
	13.266.719,96	3.278.850,96	İhracatçı	ÖSP:100.00	9			870
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	180	80	100	871
	150.098.205,24	52.961.491,83	İhracatçı	YSP:100.00	280	34	246	872
			İhracatçı	ÖSP:100.00	22			873
		131.463,44	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	12	10	2	874
	21.394.702,03		Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	2	4	875
	434.545.329,75		Üretici-İhracatçı	YSP:75.26 Halka Arz:24.74	810	225	585	876
	33.966.762,36	8.184.614,13	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	127	31	96	877
	179.372.516,32	10.490.540,74	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	637	40	597	878
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	44	11	33	879
	12.956.767,06	3.501.754,30	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	170	34	136	880
								881
								882
	301.929.487,00	50.212.806,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	359	76	283	883
	117.247.385,56	1.196.909,96	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	180			884
	450.529,00	1.992.000,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	27	8	19	885
	117.608.432,18	15.418.678,11	Üretici-İhracatçı	ÖSP:10 YSP:90	218	65	153	886
								887
	31.876.219,53	924.298,57	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.102	106	996	888
	1.384.307.000,00	614.019.000,00	İhracatçı	ÖSP:95.52 YSP:4.48	1.318	450	868	889
			İhracatçı	ÖSP:100.00	60	10	50	890
	1.242.739,54	1.996.052,78	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				891
	525.038,98	2.417.121,25	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		1		892
	30.264,61	718.275,29	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	11	11		893
			Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	YSP:100.00	5			894
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	23	11	12	895
	55.967.982,52	8.646.446,93	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	136	31	105	896
	379.179.404,00	44.857.051,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:58 YSP:42	611	387	224	897
	9.254.559,00	3.437.679,79	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	104	9	95	898
	3.612,60	166.687,83	İhracatçı	ÖSP:100.00	18	16	2	899
	110.645.856,00	1.285.259,38	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	423	77	346	900

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
901		88	NURSAN KABLO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.		20.943.724,92	
902	860	16	SİSTEM REKLAMCILIK AYDINLATMA VE İNŞAAT SAN.A.Ş.	25.635.105,31	20.936.265,50	-18,33
903	964	150	HÜRSAN HAVLU ÜRETİM SAN.VE TİC. A.Ş.	22.901.438,84	20.926.039,46	-8,63
904	817	86	BAŞBUĞ OTO YEDEK PARÇA SAN.İTH İHR.VE TİC.AŞ.	26.677.595,78	20.919.522,24	-21,58
905		54	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.919.047,99	
906		55	Araştırmaya Katılmıyor		20.916.279,03	
907		23	ALTUNTAŞ HAVALANDIRMA TURİZM SAN.TİC.A.Ş.		20.877.478,01	
908		37	Araştırmaya Katılmıyor		20.843.709,57	
909	970	69	YAYCILI KARDEŞLER PAZARLAMA VE TİCARET LTD.ŞTİ.	22.857.225,86	20.820.968,99	-8,91
910		6	LOTA AYAKKABI VE DERİ SAN.TİC.A.Ş.		20.790.911,30	
911		31	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.497.905,89	20.752.505,17	-21,68
912	546	154	ŞENMAR DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	37.563.748,64	20.746.676,17	-44,77
913		86	A B GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.		20.738.763,39	
914	739	147	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SAN. VE TİC. A.S	29.176.900,34	20.723.024,02	-28,97
915		17	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.701.395,20	
916	765	149	ERA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	28.222.354,95	20.679.677,90	-26,73
917	844	72	MTC METAL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	26.092.119,48	20.659.074,91	-20,82
918		148	NBG ÇORAP SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.		20.616.119,79	
919		73	Araştırmaya Katılmıyor		20.612.807,77	
920		56	Araştırmaya Katılmıyor	27.191.894,88	20.598.590,97	-24,25
921	932	17	PAGMAT PAMUK TEKSTİL GIDA SAN. VE TİC.A.Ş.	23.612.524,58	20.528.402,44	-13,06
922	682	46	UNIKA UNIVERSAL KABLO SANAYİ VE TİCARET A.S.	31.462.630,75	20.502.620,85	-34,84
923		47	Araştırmaya Katılmıyor		20.496.365,84	
924		64	KENT BORİNGER DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		20.462.687,53	
925	542	151	RE TEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	37.777.530,80	20.446.140,57	-45,88
926		17	Araştırmaya Katılmıyor		20.438.463,30	
927	799	152	SERİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	27.186.517,46	20.398.616,02	-24,97
928		15	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.374.006,41	
929		75	Araştırmaya Katılmıyor	46.971.636,57	20.363.984,11	-56,65
930	927	74	PE-GA OTOMOTİV SÜSPANSİYON SAN. VE TİC.A.Ş.	23.783.478,08	20.329.143,37	-14,52
931		87	IBA KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.S.		20.305.001,04	
932	990	103	NEŞE DIŞ TİCARET AŞ.	22.411.776,17	20.300.194,13	-9,42
933	979	98	SUPERLİT BORU SAN.A.Ş.	22.604.957,01	20.229.606,35	-10,51
934		87	MİTA KALIP VE DÖKÜM SANAYİ A. Ş.		20.213.405,93	
935	891	19	ALGAN İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.654.801,49	20.201.664,91	-18,06
936		158	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.184.474,52	
937		24	AS ÇELİK DÖKÜM İŞLEME SANAYİ VE TİCARET A. Ş.		20.153.210,70	
938		83	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.099.082,26	
939	978	65	CONFETTİ HALI SANAYİ A.Ş.	22.614.813,73	20.051.937,62	-11,33
940	907	70	MAHMUT YARIM GIDA İTH.İHR. SAN.VE TİC.A.Ş.	24.336.873,71	20.036.500,29	-17,67
941		81	PETROGAS MAKİNA BASINÇLI KAPLAR İTH. İHR. SAN. VE TİC. A.Ş.		20.030.627,48	
942		76	Araştırmaya Katılmıyor		20.024.841,63	
943		14	Adının Açıklanmasını İstemiyor		20.000.000,00	
944	849	42	AYGUN ALUMİNYUM SAN.VE TİC.A.S	25.874.988,60	19.981.409,39	-22,78
945		24	VISSMANN MANİSA SATIŞ PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.		19.963.646,92	
946		65	ALEMDAR UN NAKLİYE TARIM İNŞAAT PETROL SAN.TİC.A.Ş.		19.945.520,00	
947		17	DEMİREKS YAPI ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ		19.814.556,49	
948	916	85	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SAN.A.Ş.	24.129.651,90	19.779.489,74	-18,03
949	863	155	YUSER TEKS.DIŞ TİC.A.Ş.	25.561.878,31	19.775.942,43	-22,64
950		160	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.		19.718.034,67	

	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.300	240	2.060	901
	44.543.337,56	17.472.942,93	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	449	111	338	902
	63.443.800,23		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	920	131	789	903
	168.468.046,72	20.387.424,37	İhracatçı	ÖSP:100.00	218	104	114	904
		193.251,03	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2			905
								906
	43.926.146,53	10.437.927,04	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	220	20	200	907
								908
	158.523,37	4.169.907,96	İhracatçı	ÖSP:100.00	35	10	25	909
	46.233.411,91	7.701.267,49	İhracatçı	ÖSP:100.00	50	27	23	910
	28.109.739,75	19.494.485,75	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	355	86	269	911
		2.526.835,97	Sektörel / Sermaye Dış Ticaret	ÖSP:100.00	6	4	2	912
	129.686.610,15		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	482	62	420	913
	1.841.248,74	5.874.340,54	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	42	12	30	914
			Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	159	18	141	915
	1.076.691,64		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	209	60	149	916
	5.495.739,60	8.219.118,34	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		14		917
		65.622,55	İhracatçı	ÖSP:100.00	7	7		918
								919
								920
	36.027.917,00	6.573.433,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	321	60	261	921
	33.183.810,00	631.777,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	150	38	112	922
								923
			İhracatçı	ÖSP:100.00	10	10		924
	55.563.208,25	3.276.478,23	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	510	97	413	925
								926
		1.543.078,24	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	43	43		927
	232.225.270,00		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.612	552	1.060	928
								929
	9.465.643,65		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	168	35	133	930
	113.357.404,48	29.666.326,87	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	298	97	201	931
	3.356.340,58	375.195,88	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	236	26	210	932
	65.950.457,29	25.377.256,94	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	262	75	187	933
	26.209.958,45	8.249.035,39	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	326	49	277	934
			İhracatçı	ÖSP:100.00		9		935
	92.346.172,58	39.837.315,40	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	516	55	461	936
	25.588.794,73	4.922.053,48	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	343	43	300	937
	50.998.584,13	10.305.841,36	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	483	332	151	938
	43.230.385,00	1.328.096,87	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	258	38	220	939
	2.967.777,56	800.823,05	İhracatçı	ÖSP:100.00	34	19	15	940
			Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00		8		941
								942
		21.722.290,68	İhracatçı	ÖSP:100.00	9	4	5	943
	2.081.284,51	4.352.846,26	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	522	180	342	944
	42.339.431,76	2.297.560,46	İhracatçı	YSP:100.00				945
	61.514.333,24	1.163.234,44	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	20			946
	60.626,65		İhracatçı	ÖSP:100.00	15	15		947
	1.014.925.095,00	87.840.303,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.339	617	1.722	948
		896.418,90	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	6	3	3	949
	2.660.484,92	2.452.437,86	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	40	9	31	950

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Türkiye'nin ikinci 500 ihracatçı Firması

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
951	710	27	SANICA DIŞ TİCARET A. Ş.	30.133.207,90	19.705.125,55	-34,61
952		11	Araştırmaya Katılmıyor		19.696.011,02	
953	976	156	NEPAŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	22.694.133,12	19.682.284,21	-13,27
954		89	Araştırmaya Katılmıyor	22.112.688,99	19.671.353,20	-11,04
955		22	MOLINO MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.S.		19.613.905,58	
956	750	18	PİLYEM GIDA TARIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	28.729.741,41	19.613.441,31	-31,73
957	549	7	MATRAŞ DIŞ TİC.A.Ş.	37.465.788,12	19.611.094,11	-47,66
958	668	19	GARİP TAVUKÇULUK GIDA VE YEM SAN.TİC.A.Ş.	32.034.288,52	19.608.913,01	-38,79
959	961	21	OSKAR ORMAN ÜRN.PETR.TEKS.GIDA DAY.TÜK.MAL.SAN.DIŞ TIC.LTD.ŞT	22.907.432,29	19.598.990,96	-14,44
960		17	MSÜ ASYA TARIM ÜRÜN.GIDA TURZ. TIC.İNŞ.İTH.İHR.LTD.ŞTİ.		19.595.895,71	
961		66	HAZAL BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.		19.534.028,57	
962		20	M B H GIDA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .		19.508.127,46	
963	936	59	BTD TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	23.469.507,49	19.505.290,88	-16,89
964		28	DİRİNLER DÖKÜM SANAYİ TURİZM LIMAN İŞLETMECİLİĞİ VE TİC.A.Ş.		19.501.155,69	
965		15	Araştırmaya Katılmıyor	22.950.000,00	19.500.000,00	-15,03
966		161	Araştırmaya Katılmıyor	25.946.861,07	19.491.283,18	-24,88
967	729	21	ERPİLİÇ ENTEGRE TAVUKÇULUK ÜRETİM PAZARLAMA VE TİC.LTD.ŞTİ.	29.437.583,60	19.467.643,56	-33,87
968		22	EMRE PİLİÇ GIDA SAN.VE TİC.LTD .ŞTİ.		19.452.201,27	
969		167	SEDAT UĞURLU İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		19.444.576,50	
970		61	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHR. İTH. PAZ.AŞ.		19.419.218,17	
971		62	ALMER TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.		19.376.561,94	
972		68	Araştırmaya Katılmıyor		19.374.495,81	
973	893	43	SIMTEK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	24.619.358,91	19.351.081,25	-21,40
974		91	Araştırmaya Katılmıyor		19.318.984,30	
975	890	29	BORUSAN MAKİNA VE GUC SIST.SAN .VE TİC.A.S.	24.704.234,03	19.310.274,11	-21,83
976	876	49	VIANET TELEKOMÜNİKASYON İLE.HİZM.VE TİC.A.Ş.	25.216.326,86	19.301.277,39	-23,46
977	717	18	MGT TARIM ÜRN. İTH.İHR.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	29.911.714,70	19.290.728,59	-35,51
978		92	VEKON PREFABRİKE YAPI ÇÖZÜMLERİ SAN. TİC. A.Ş.		19.288.729,37	
979		19	EŞMELER TARIM TARIM ÜRÜNLERİ PAKETLEME DEPO. NAKL. TAAH. İTH. İHR.TİC. LTD. ŞTİ.		19.238.372,43	
980		25	İMAŞ MAKİNA SAN.A.Ş.		19.234.640,29	
981		24	AKDENİZ TOPTAN HIRDAVAT PAZARLAMA TİC.LTD.ŞTİ		19.234.598,08	
982	761	50	OCS KABLO SAN.VE TİC.A.S.	28.389.742,94	19.176.025,41	-32,45
983		93	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.108.747,38	
984		20	AKSUN TARIMSAL ÜRÜNLER İTHALAT İHRACAT SAN TİC AŞ.		19.102.754,73	
985		96	CAMBRO ÖZAY PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş.		19.078.787,27	
986	691	21	SEMT TARIM ÜRÜNLERİ İTH.İHR. TAŞ.VE GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	31.039.368,55	19.061.862,80	-38,59
987		80	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.034.707,69	
988		45	Adının Açıklanmasını İstemiyor		19.025.257,62	
989		26	Araştırmaya Katılmıyor	32.096.675,23	19.021.755,59	-40,74
990		20	METAL YAPI HOLDİNG A.Ş.		18.993.282,20	
991		157	GELİŞİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.		18.987.242,05	
992	1000	12	EUROPEAN TOBACCO SİG.VE TÜTÜN SAN.VE TİC.A.Ş.	22.050.000,87	18.978.587,45	-13,93
993		46	Adının Açıklanmasını İstemiyor		18.970.699,10	
994		63	Araştırmaya Katılmıyor		18.957.369,90	
995		66	GENTAFİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.		18.950.680,69	
996		168	Araştırmaya Katılmıyor		18.932.425,28	
997		68	Adının Açıklanmasını İstemiyor		18.925.463,59	
998		18	EGE SERAMİK İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.		18.923.495,99	
999		52	EMSA ENERJİ PAZ.VE DIS TIC.LTD STI.		18.904.121,61	
1000		64	FILIDEA TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş .		18.901.366,34	

* 2015 İhracat tutarı, yürürlükteki ihracat rejimine göre İhracatçı Birlikleri'nde kaydı alınan doğrudan ihracat değerini FOB USD cinsinden ifade eder. Bu tutara serbest bölgelerden yapılan ihracat, ihracat kaydı ile yapılan satış ve teslimler, transit ticaret, geçici olarak yurtdışına gönderilmiş eşya, bedelsiz ihracat, 1 Ocak-31 Aralık 2015 tarihleri dışında beyan edilen ihracat, yabancılara ihracat rejimi dışında yapılan mal ve hizmet satışları, grup şirketi dahi olsa tüzel kişiliği farklı olan firmaların ihracatı dâhil değildir.

2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)	Firmanın Konumu	Sermaye Payı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	2015 Genel Sıralaması
	989.026,66	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	7	7		951
							952
		İhracatçı	ÖSP:100.00	5	5		953
							954
3.494.973,14	7.753.650,97	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	133	31	102	955
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	131	15	116	956
68.476,62		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	5	5		957
124.386.976,60	1.542.000,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	474	50	424	958
280.043,48	403.751,64	İhracatçı	ÖSP:80 YSP:20	6	4	2	959
59.811.034,52	2.170.965,99	İhracatçı	ÖSP:100.00	54	10	44	960
38.114.999,19		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	1.000	65	935	961
		İhracatçı	ÖSP:100.00				962
37.783.415,00	1.360.889,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	60	40	20	963
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	207	45	162	964
							965
							966
1.001.989.000,00	4.228.771,00	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	2.543	96	2.447	967
71.868.334,67	10.403.328,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	280	33	247	968
	229.690,00	İhracatçı	ÖSP:100.00		1		969
	341.640,31	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00				970
29.320.235,41	-409.614,52	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	295	273	22	971
							972
4.755.284,03	11.591.253,32	Üretici-İhracatçı	YSP:100.00	287	17	270	973
							974
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:93.1 YSP:6.9	728	728		975
	2.094.040,00	İhracatçı	ÖSP:100.00	4	4		976
336.913,53	1.950.700,77	Grup Dış Ticaret	ÖSP:99 YSP:1	47	7	40	977
35.134.660,65	1.560.793,32	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	177	35	142	978
2.132.018,48	1.479.657,69	İhracatçı	ÖSP:100.00	68	24	44	979
24.913.803,30	14.103.552,06	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	175	45	130	980
64.276.949,48	370.434,00	İhracatçı	ÖSP:100.00				981
5.555.692,48	69.323,16	İhracatçı	ÖSP:100.00	11	11		982
87.814.016,16	5.057.362,47	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	231	64	167	983
2.210.451,20	21.038.429,45	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	45	25	20	984
11.557.750,72	15.565.684,02	Üretici-İhracatçı	ÖSP:0.01 YSP:99.99	223	42	181	985
		Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	19	9	10	986
357.462.722,47	25.330.925,44	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00				987
24.128.338,19	742.242,12	İhracatçı	ÖSP:100.00		5		988
							989
1.916.927,87	932.369,60	İhracatçı	ÖSP:100.00	14	14		990
6.482.010,04	1.964.328,38	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	489	81	408	991
13.240.028,70		Üretici-İhracatçı	ÖSP:60 YSP:40	244	66	178	992
37.610.270,00	852.651,50	İhracatçı	ÖSP:100.00	10	5	5	993
							994
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	340	80	260	995
							996
12.400.380,69	3.436.857,74	Üretici-İhracatçı	ÖSP:100.00	365	40	325	997
	2.030.391,73	Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	15	15		998
		Grup Dış Ticaret	ÖSP:100.00	152	87	65	999
22.142.886,42	4.504.635,80	Üretici-İhracatçı	ÖSP:50 YSP:50	231	29	202	1000

* KSP: Kamu Sermaye Payı ÖSP: Özel Sektör Payı YSP: Yabancı Sermaye Payı HAP: Halka Arz Payı

Prof. Dr. Emre Alkin

2016 yılı 2015'ten iyi olacak

IMF'nin oldukça temkinli hatta kötümser öngörülerini bir kenara bırakılırsa, uzmanların ve uluslararası kuruluşların büyük çoğunluğu 2016'nın bitmekte olan seneden daha iyi olacağı görüşünde. Dünya ticaretiyle ilgili beklentiler de benzer şekilde olumlu.

KÜRESEL büyümenin yüzde 3.3 ile yüzde 3.6 arasında olması bekleniyor. Türkiye'nin bu seviyenin üzerinde olması çok önemli. Uzmanlara göre Türkiye, Brezilya ve Rusya 2016'da rahatlayacakmış gibi gözükse de, son zamanlarda meydana gelen gerginlikleri kimse hesaba katmamış. Bana göre Türkiye ile Rusya arasındaki gerginlikten en hızlı etkilenen Rusya olacak. Türkiye'nin etkilenmesi ise daha yavaş ama kademe kademe olacak. Eğer gerginlik devam ederse Türkiye'nin büyüme rakamı biraz şaşabilir ancak Rusya için aynı şeyi söylemek mümkün değil. Petrol fiyatları daha da düşerse Rusya'yı ciddi bir kriz bekliyor demektir. Hindistan'ın büyümesinin 2016'da yüzde 7.9'a ulaşması mümkün. Geçen yıla göre performansını artırması beklenirken, Çin ile ilgili aynı beklentiyi paylaşmıyoruz. Bana göre Çin Balonu patladı. Yuan'ın önümüzdeki dönemde değer kazanması kaçınılmaz olacak. ABD toparlanırken Çin'in gerilemesi hisse senedi piyasalarında da dengeleri bozacak.

Küresel sermayenin, FED'in faiz artışıyla beraber gelişmiş piyasalara yaklaşacağını söylemek falcılık olmaz. Gelişen ülkelerin yeni bir hikaye sunmadan kaynak çekme imkanı yok. Dolayısıyla gelişen ülkelerin hisse senedi piyasalarında volatiliteler artacak. Çünkü fazla para bağlama-

dan işlem yapmak revaçta olacak. Hangi ülke yatırımcıya güven verirse diğerlerinden olumlu şekilde ayrışacak. FED'in faizleri yükseltmesiyle beraber küresel anlamda faizlerin yükseldiğine şahit olacağız.

Eğer kredi faizine etki eden faktörleri de ilave edersek Türkiye'de de piyasa faizlerinin yükseleceğine hazırlıklı olmalıyız diye düşünüyorum. Banka harici finans kurumlarının fonlama maliyeti daha yüksek olduğu için faizler ciddi seviyelere gelebilir. Faizlerin yükseldiği bir ortamda yatırım ortamı hemen bozulmaz. Piyasaları bozacak olan gelişme kurdaki şiddetli dalgalanmalar olacaktır. Bu sebeple her ne kadar 2016'yı 2015'ten daha iyi bekleysek de, bazı ekonomik aktörleri zor günler bekliyor. Özetle 2016 yılında bazı ülkelerin yarıştan geri kalmaya başladığı bir yıl olacak. Çin yavaşlarken ABD hızlanacak. Avrupa ise "acı veren yavaşlıktaki" toparlanmasına devam edecek. Hindistan gözde olacak. Brezilya ve Rusya'nın kaderi emtia fiyatlarına bağlı. Türkiye ise yepyeni bir büyüme modeli ile sahneye çıkmak mecburiyetinde. Bu modelin dayandığı saç ayakları teknoloji, inovasyon, marka ve katma değer olmalı.

Özetle, bugün ihracatta, istihdamda ve katma değerde öne çıkan sektörler gelecekte de var olacaklar. Bunların yanına yüksek teknoloji ve bilgi

üreten sektörleri de koymak zorundayız ki, büyümede istikrar sağlanabilsin. Taşa toprağa değil, insana yatırım yapan bir yaklaşımla bunu başarmak mucize olmayacaktır.

Türkiye'de cari işlemler açığı düşmeye devam edebilir. Başka şartlar altında olsaydı bu sevindirici bir gelişme olarak kabul edilebilirdi. Ancak, ithalatı kısmak değil Türkiye'deki yatırım ortamını bir adım daha ileriye taşımak ve Türkiye'nin cazibesini artırmak gerekiyor. Türk Tüketicisi "küresel markalar kadar kaliteli olması" şartıyla yerli ürün satın almak istiyorlar. Küreselleşen dünyanın insanları üretilen ürünün öncelikle kalitesine bakıyorlar. Çünkü seçenek bol ve rekabet çetin. Dolayısıyla tüketiciler bütçeleri ne olursa olsun optimal tercihi yapmaktan geri durmuyorlar.

"Madem çok istiyor o zaman vergisi neyse ödesin" mantığına itiraz etmek zor. Dünyanın her yerinde böyle. Ancak sürekli artan vergilerin de tasarruflar üzerindeki olumsuz etkisi atlanıyor. Faiz tartışmalarında olduğu gibi vergi tartışmalarında da hem teori hem de pratikten uzaklaşıyor. Burada amaç küresel markalarla işbirliği yapacak kadar cazibeli bir ülke yaratmak olmalı. Ancak bu şekilde yüzlerce yılın bilgi birikimi yakından takip edilip, en az onlar kadar uygun çözümler yaratılabilir.

2015 yılında başı çeken ihracatçı firmalar

2015 yılı Türkiye sektör ihracat liderlerimizi performansları nedeniyle kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

2015 yılı sektör birincileri

2015 Sektör Lideri	2015 Sektörel Sıralaması	2015 Genel Sıralaması	Firma Ünvanı	Sektör	İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
*	1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	Otomotiv Endüstrisi	3.847.112.066,44	3.798.828.905,33
*	1	2	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2.911.830.132,46	2.911.830.132,46
*	1	4	KİBAR DIŞ TİC. A.Ş.	Demir ve Demir Dışı Metaller	2.433.034.659,34	473.540.515,38
*	1	5	VESTEL TİCARET A.Ş.	Elektrik Elektronik ve Hizmet	2.155.184.402,00	2.097.958.283,63
*	1	10	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1.004.507.377,34	729.131.598,83
*	1	11	HABAŞ SİNİAİ VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	Çelik	870.981.673,22	869.573.895,67
*	1	12	Araştırmaya Katılmıyor	Fındık ve Mamulleri	831.867.070,21	831.815.377,96
*	1	14	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	Madencilik Ürünleri	767.799.636,95	230.852.296,45
*	1	15	ŞİŞECAM DIŞ TİC.A.Ş.	Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	680.555.373,02	310.733.285,34
*	1	23	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	Savunma ve Havacılık Sanayii	432.186.537,62	415.516.884,26
*	1	25	ROYSAR GIDA DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	Mücevher	395.269.685,56	395.269.685,56
*	1	26	ALTUNKAYA İNŞ. NAK. GIDA TİC. A.Ş.	Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	369.597.586,88	170.962.522,77
*	1	26	ALTUNKAYA İNŞ. NAK. GIDA TİC. A.Ş.	Meyve Sebze Mamulleri	369.597.586,88	49.188.336,82
*	1	27	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	Makine ve Aksamları	368.346.130,38	338.079.605,10
*	1	28	AK-PA TEKS. İHR. PAZ. A.Ş.	Tekstil ve Hammaddeleri	363.332.048,91	305.942.053,52
*	1	38	BOSCH TERMOTEKNİK ISITMA VE KLİMA SAN.VE TİC. A.Ş.	İklimlendirme Sanayii	270.309.322,71	269.436.470,23
*	1	44	Adının Açıklanmasını İstemiyor	Tütün	246.750.231,39	232.736.102,65
*	1	74	Araştırmaya Katılmıyor	Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	163.892.501,09	148.405.203,70
*	1	76	Adının Açıklanmasını İstemiyor	Halı	160.996.685,61	124.560.833,45
*	1	116	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	Gemi ve Yat	118.528.166,33	117.020.057,89
*	1	124	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.İHR.VE TİC. A.Ş.	Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	114.893.893,24	114.893.893,24
*	1	137	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. AŞ.	Kuru Meyve ve Mamulleri	104.749.171,44	94.619.554,35
*	1	165	DSD DERİ SANAYİCİLERİ DIŞ TİC. A.Ş.	Deri ve Deri Mamulleri	85.047.536,41	40.717.582,87
*	1	182	ASYA GIDA NAKLİYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	Yaş Meyve ve Sebze	80.124.004,12	80.124.004,12
*	1	615	NATA İNŞ. TURİZM TİC. VE SAN. A.Ş.	Süs Bitkileri ve Mam.	29.304.780,97	642.018,50
*	1	883	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	Zeytin ve Zeytinyağı	21.255.557,83	21.255.557,83

2015 yılında başı çeken ihracatçı firmalar

İhracatı en hızlı yükselen ilk 20 firma (ihracat değişimi - %)

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)
89	4	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	48.949.405,49	148.458.122,10	203,29
43	4	AKINTEK TEKSTİL SAN. İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	107.976.224,15	254.536.892,01	135,73
118	2	BEŞİKTAŞ GEMİ İNŞA. A.Ş.	54.721.907,38	117.295.418,47	114,35
49	6	USLU TEKS. GIDA İNŞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	105.049.432,42	218.653.488,38	108,14
271	5	ÇELİK TRANS DENİZ İNŞAAT LTD. ŞTİ.	28.081.282,78	57.104.301,78	103,35
305	22	ABB İHRACAT TİC. VE ELEKTRİK SAN. A.Ş.	26.824.842,52	52.160.129,80	94,45
114	6	KADOOĞLU YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş.	63.142.715,28	122.578.023,49	94,13
167	6	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	43.841.111,78	84.721.114,84	93,25
230	3	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC. A.Ş.	34.679.649,12	64.767.194,98	86,76
357	120	GRUP IMPEKS METAL SAN. VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	25.385.550,49	45.512.280,58	79,28
407	63	ZÜHUR DIŞ TİCARET LIMITED ŞİRKETİ	22.886.714,89	40.772.567,18	78,15
408	9	NADIR METAL RAFİNERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	22.851.846,42	40.687.825,04	78,05
133	9	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.Ş.	60.715.749,98	106.533.119,80	75,46
300	13	ARDA MÜHENDİSLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	32.068.917,16	53.127.569,45	65,67
210	28	YAKAMOTTEKS TEKSTİL GIDA TURZ. İNŞ.LTD. ŞTİ.	44.754.378,16	71.195.261,52	59,08
502	18	EKREM NARIN İTH. İHR. LTD. ŞTİ.	22.560.586,88	35.126.534,19	55,70
497	165	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC. NAK. TAŞ. LTD. ŞTİ.	22.906.061,29	35.389.575,43	54,50
288	39	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35.614.888,06	54.943.167,80	54,27
477	65	GB TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	23.882.946,85	36.362.486,20	52,25
75	4	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.	109.093.077,47	162.698.834,53	49,14

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

İhracatı en hızlı yükselen ilk 20 firma (ihracat değişimi - değer)

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2014 (\$)	İhracat 2015 (\$)	İhracat Değişim (%)	İhracat Değişim (\$)
1	1	FORD OTOMOTIV SAN. A.Ş.	3.464.635.083,89	3.847.112.066,44	11,04	382.476.982,55
43	4	AKINTEK TEKSTİL SAN. İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	107.976.224,15	254.536.892,01	135,73	146.560.667,86
6	3	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	1.916.863.317,06	2.057.743.801,33	7,35	140.880.484,27
49	6	USLU TEKS. GIDA İNŞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	105.049.432,42	218.653.488,38	108,14	113.604.055,96
4	4	KİBAR DIŞ TİC. A.Ş.	2.320.547.488,39	2.433.034.659,34	4,85	112.487.170,95
89	4	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	48.949.405,49	148.458.122,10	203,29	99.508.716,61
10	1	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	908.063.766,10	1.004.507.377,34	10,62	96.443.611,24
29	21	POLİMEKS İNŞAAT TAAHHÜT VE SAN TİC. A.Ş.	274.442.205,63	362.870.451,65	32,22	88.428.246,02
30	2	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	268.140.700,19	353.190.159,39	31,72	85.049.459,20
42	4	ALSTOM GRID ENERJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	173.048.817,16	255.048.697,21	47,39	81.999.880,05
34	8	MAN TÜRKİYE A.Ş.	225.865.779,69	301.453.980,08	33,47	75.588.200,39
118	2	BEŞİKTAŞ GEMİ İNŞA. A.Ş.	54.721.907,38	117.295.418,47	114,35	62.573.511,09
114	6	KADOOĞLU YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş.	63.142.715,28	122.578.023,49	94,13	59.435.308,21
75	4	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.Ş.	109.093.077,47	162.698.834,53	49,14	53.605.757,06
36	3	BALSU GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	240.227.114,81	291.931.937,76	21,52	51.704.822,95
56	4	DURAK FINDIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	152.636.273,79	203.400.029,09	33,26	50.763.755,30
133	9	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.Ş.	60.715.749,98	106.533.119,80	75,46	45.817.369,82
167	6	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	43.841.111,78	84.721.114,84	93,25	40.880.003,06
230	3	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC. A.Ş.	34.679.649,12	64.767.194,98	86,76	30.087.545,86
92	7	RAM DIŞ TİCARET A.Ş.	116.175.751,66	145.811.726,74	25,51	29.635.975,08

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

Sıralamada en hızlı yükselen ilk 20 firma

2015 Genel Sıralaması	2014 Genel Sıralaması	Sıralama Değişimi	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
408	971	563	NADIR METAL RAFİNERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	40.687.825,04
407	965	558	ZÜHUR DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	40.772.567,18
357	871	514	GRUP IMPEKS METAL SAN. VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	45.512.280,58
305	812	507	ABB İHRACAT TİC. VE ELEKTRİK SAN. A.Ş.	52.160.129,80
271	769	498	ÇELİK TRANS DENİZ İNŞAAT LTD. ŞTİ.	57.104.301,78
502	981	479	EKREM NARİN İTH. İHR. LTD. ŞTİ.	35.126.534,19
497	962	465	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC. NAK. TAŞ. LTD. ŞTİ.	35.389.575,43
477	922	445	GB TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	36.362.486,20
474	887	413	HEPER METAL DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	36.572.441,84
230	603	373	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC. A.Ş.	64.767.194,98
534	903	369	BOSTANCI KUYM. NAK. İNŞ. PET. GID. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	33.656.914,00
300	667	367	ARDA MÜHENDİSLİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	53.127.569,45
572	937	365	İŞIK AHŞAP PROFİL LOJİSTİK SAN VE TİC. A.Ş.	31.280.172,63
610	972	362	LİLİTAŞ MAD. MÜH. İNŞ. İTH. İHR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	29.541.931,49
594	955	361	MAKSİMUM DIŞ TİCARET A.Ş.	30.066.309,20
642	995	353	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇ. SAN. VE TİC. A.Ş.	28.155.498,68
367	705	338	YAYLA AGRO GIDA SAN. VE NAK. A.Ş.	44.384.246,50
338	658	320	GÜMÜŞDOĞA SU ÜRÜN. ÜRETİM İHR. VE İTH. A.Ş.	47.412.213,32
89	400	311	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.	148.458.122,10
288	585	297	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	54.943.167,80

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

En karlı şirketler

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	2015 İç Satış Tutarı (TL)	2015 Vergi Öncesi Dönem Karı (TL)
176	22	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	82.236.925,15	6.151.712.124,00	2.007.561.359,00
2	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	2.911.830.132,46	29.382.395.738,56	1.916.291.041,48
14	2	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN. MÜD.	767.799.636,95	74.379.445,93	1.247.896.102,30
576	81	ENKA İNŞ. VE SAN. A.Ş.	31.068.111,97	7.892.824,12	979.471.296,06
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.847.112.066,44	6.023.356.112,00	865.828.239,00
39	7	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	264.490.817,00	5.119.264.938,00	720.535.000,00
3	2	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.678.134.392,98	2.647.936.623,05	580.474.817,72
19	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	484.287.470,93	3.179.567.385,00	573.827.236,00
23	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN. A.Ş.	432.186.537,62	803.803.303,57	552.553.851,24
488	7	NUH ÇİMENTO SANAYİ A.Ş.	35.684.173,71	589.187.799,32	437.290.150,11
7	2	ARÇELİK A.Ş.	1.783.545.474,49	6.232.961.329,89	430.271.640,67
615	73	NATA İNŞ. TURİZM TİC. VE SAN. A.Ş.	29.304.780,97	3.516.696,17	409.171.871,89
6	3	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.057.743.801,33	4.516.020.459,73	402.351.157,47
105	3	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	132.073.165,15		307.700.113,82
142	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	101.959.968,91	892.778.428,00	302.225.336,00
27	1	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK. A.Ş.	368.346.130,38	2.164.193.477,00	301.610.265,00
131	15	AYGAZ A.Ş.	106.984.530,88	5.092.242.447,00	226.887.451,00
633	12	TEKFEN İNŞ. VE TESİSAT A.Ş.	28.515.750,58	2.572.222.296,16	222.375.011,11
109	3	ROKETSAN ROKET SAN. VE TİC. A.Ş.	127.518.173,51	375.982.951,00	207.581.997,00
38	1	BOSCH TERMOTEKNİK ISITMA VE KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.	270.309.322,71	372.353.318,00	201.322.967,00

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

* İç satış ve karlılık verilerinde firma beyanları esas alınmıştır.

2015 yılında başı çeken ihracatçı firmalar

2015 yılında en fazla yatırım sağlayan ilk 20 firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	2015 Yatırım miktarı (TL)
6	3	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.057.743.801,33	1.301.746.655,00
2	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	2.911.830.132,46	1.219.901.000,00
9	6	BOSCH SAN. VE TİC. A.Ş.	1.059.074.611,46	744.337.621,00
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.847.112.066,44	465.991.846,00
7	2	ARÇELİK A.Ş.	1.783.545.474,49	277.205.000,00
39	7	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	264.490.817,00	275.925.738,00
142	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş.	101.959.968,91	269.188.893,00
144	11	GEMLİK GUBRE SANAYİ A.Ş.	100.944.517,92	266.895.354,94
11	1	HABAŞ SİNAİ VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	870.981.673,22	254.285.249,71
8	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.Ş.	1.184.161.964,13	246.178.000,00
176	22	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	82.236.925,15	241.521.579,00
18	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	644.985.450,05	240.620.365,00
355	69	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SAN. A.Ş.	45.625.417,76	232.456.242,00
19	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	484.287.470,93	223.779.913,00
13	3	BSH EV ALETLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	794.407.275,19	220.599.245,00
17	2	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULASIM SANAYİ A.Ş.	650.442.505,02	212.119.751,00
286	32	ASIL ÇELİK SAN. VE TİC. A.Ş.	54.950.664,86	192.029.800,00
23	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN. A.Ş.	432.186.537,62	188.262.537,89
103	5	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN. VE TİC. A.Ş.	134.569.872,62	176.054.000,00
155	21	KOTON MAĞAZACILIK TEKS. SAN. VE TİC. A.Ş.	91.581.834,30	157.565.040,00

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

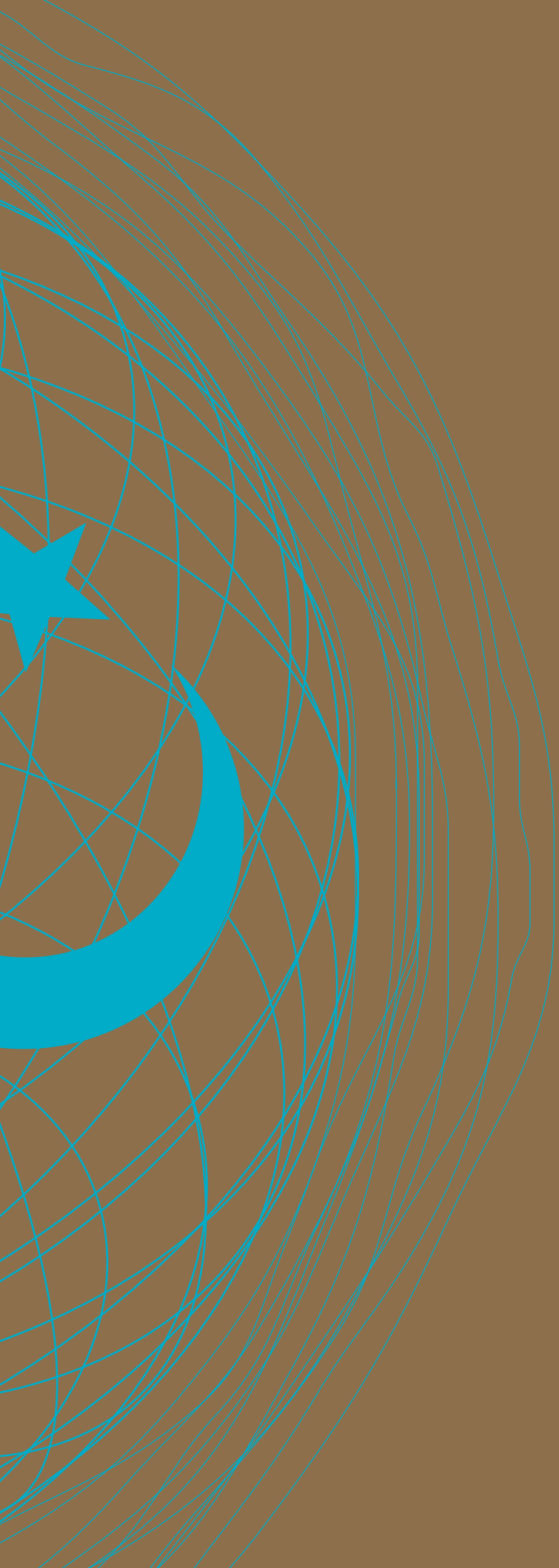
* Yatırım verilerinde firma beyanları esas alınmıştır.

En fazla istihdam sağlayanlar

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralaması	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)	Çalışan Sayısı (Beyaz Yakalı)	Çalışan Sayısı (Mavi Yakalı)	Toplam Çalışan Sayısı
576	86	ENKA İNŞ. VE SAN. A.Ş.	31.068.111,97	1.536	15.222	16.758
7	2	ARÇELİK A.Ş.	1.783.545.474,49	2.503	13.065	15.568
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.Ş.	3.847.112.066,44	2.679	8.066	10.745
9	6	BOSCH SAN. VE TİC. A.Ş.	1.059.074.611,46	1.067	6.918	7.985
6	3	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.057.743.801,33	1.520	5.414	6.934
487	88	DEFACTO PERAKENDE TİC. A.Ş.	35.706.915,73	6.478	244	6.722
155	21	KOTON MAĞAZACILIK TEKS. SAN. VE TİC. A.Ş.	91.581.834,30	2.350	4.216	6.566
633	13	TEKFEN İNŞ. VE TESİSAT A.Ş.	28.515.750,58	4.774	1.642	6.416
176	23	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	82.236.925,15	1.839	4.556	6.395
3	2	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.678.134.392,98	1.306	4.701	6.007
18	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	644.985.450,05	1.661	4.331	5.992
167	6	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	84.721.114,84	2.632	3.009	5.641
13	3	BSH EV ALETLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.	794.407.275,19	2.127	3.278	5.405
39	7	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	264.490.817,00	1.823	3.582	5.405
23	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN. A.Ş.	432.186.537,62	2.364	2.536	4.900
101	5	ASEL SAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	138.599.674,39	3.447	1.399	4.846
2	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	2.911.830.132,46	1.032	3.680	4.712
209	2	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN. A.Ş.	71.885.924,64	673	3.797	4.470
14	2	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN. MÜD.	767.799.636,95	1.713	2.461	4.174
17	2	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULASIM SANAYİ A.Ş.	650.442.505,02	448	3.325	3.773

* Adının açıklanmasını istemeyen ve araştırmaya katılmayan firmalar dikkate alınmamıştır.

* İstihdam verileriyle ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

2015 YILI
TÜRKİYE'NİN
**SEKTÖR
BİRİNCİLERİ**

Türkiye'nin Ford'u, dünyanın yükünü omuzluyor!

YENİ FORD **TİCARİ AİLESİ**

Ford Otosan'ın yarım asrı aşan tecrübesinin ürünü Ford Ticari Ailesi, Gölcük, İnönü ve Yeniköy fabrikalarında doğuyor; dünyanın yükünü başarıyla omuzluyor!

Teknolojisiyle, sağlamlığıyla, kalitesiyle kendini dünya çapında kanıtlayan Ford Ticari Ailesi ülkemiz ekonomisine değer katmaya devam edecek.

ford.com.tr

[f](#) [t](#) [v](#) /FordTurkiye

50
TRANSIT

Go Further

Dönüşümle gelişiyor, daha da güçleniyoruz

10 yıllık çalışma dönemini geride bırakırken, dönüşüm projelerimizle yolumuza hızla devam ediyoruz. Yatırımlarının büyüklüğü ve kullandığı yüksek teknoloji ile enerji sektörünün lideri Tüpraş, devreye aldığı 3 milyar dolar değerindeki Fuel Oil Dönüşüm Tesisi ile siyah ürünleri çevreci beyaz ürünlere dönüştürüyor.

Growing stronger with Deep Conversion

Leaving behind 10 years of efforts, we continue to develop rapidly along our path with the upgrading projects. Tüpraş, as being the leading company in the energy industry with the size of its investments and its high technology, is converting the heavy products into environmentally-responsible white products with the help of its \$3 billion dollars investment; Residuum Upgrading Project.

KiBAR HOLDING

Kibar Grubu, 1972 yılında kurulan Yassı Çelik Servis Merkezi ile sanayi, hizmet ve ticaret alanlarında faaliyetlerine başladı. Grup şirketlerinin her biri sektörlerinin lideri konumundadır. Kibar Grubu, sahip olduğu saygınlık ve marka imajı, güçlü ortaklıkları ve Türkiye piyasaları hakkındaki bilgi ve deneyimi sayesinde ana faaliyet alanlarında büyümüş ve Türkiye ekonomisinin gelişimine katkı sağlayan önemli bir güç haline gelmiştir. Kibar Grubu'nun uluslararası iş ortakları arasında, konularında dünyanın en önde gelen Hyundai, THY, Posco, Hanil, E-Hwa ve Heritage isimleri yer almaktadır.

Sanayi grubunda; Assan Alüminyum, Assan Demir, Assan Foods, Assan Hanil, Assan Panel, Ege Assan, Hyundai Assan, İspak, Kibar Industry, Posco Assan, TSI Uçak Koltuk Üretim şirketleri faaliyet göstermektedir.

Ticaret grubundaki şirketler; Assan Gayrimenkul, Assan Yapı, Kibar Dış Ticaret, Kibar Enerji, Kibar International'dır.

Hizmet grubunda ise Assan Bilişim, Assan Lojistik, İnteraktif Çevre Danışmanlığı, Assan Port, IRB Sigorta ve Reasürans Brokerliği şirketleri bulunmaktadır. Kibar Grubu, risk yönetimi, strateji, iş geliştirme ve insan kaynakları işlevlerinin koordine edilmesinin yanı sıra topluluk içinde yarattığı yön verici ve destekleyici rolüyle çalışanları ve paydaşlarına sağlanan değerin artırılmasını amaç edinmiştir.

Görünmeyeni görüyoruz

Tam 80 yıldır camın saydamlığında görünmeyeni, dünyanın geleceğini görüyor; yüksek teknolojimiz, yaratıcılığımız ve küresel bakışımızla geleceği üretiyoruz. Geçmişte olduğu gibi gelecekte de öncülüğe oynuyor; dünyada ilk üç içinde yer alma hedefi ile ilerliyoruz.

TUSAŞ, TSKGV'nin Bağlı Ortaklığı ve SSM'nin İştirakidir.
www.tai.com.tr / marketing@tai.com.tr

DAİMA YÜKSEKLERDE

ÖZGÜN ÜRÜNLERİYLE TÜRKİYE'NİN GURURU TUSAŞ,
SAVUNMA VE HAVACILIK İHRACAT ŞAMPİYONU.

TAI

TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.

TRACTOR OF THE YEAR 2015
BEST OF SPECIALIZED
TRACTORS

www.newholland.com.tr
www.turktraktor.com.tr

TEŞEKKÜR EDERİZ

Çiftçilerimiz tarafından
2015 yılında da
yine en çok tercih edilen
marka olduk!

TürkTraktör

SU PARKI SEKTÖRÜNDE BİR DÜNYA LİDERİ

1976 yılında İstanbul'da kurulan su kaydırakları ve su parkları tasarım, üretim, mühendislik ve montajında A'dan Z'ye hizmet sunan bir su parkı tedarikçisi olan **Polin**, bugün global arenada pazar lideridir. **97** ülkede **2500** su parkı projesi gerçekleştiren firmamız, "daima yenilikçi, dünya çapında üstün kalite ve teknoloji liderliği" vizyonuyla global su parkı sektöründe birçok ilke imza atmıştır. Bugün dünyanın her köşesinde, en büyük ve ödüllü su parklarında Polin imzası bulunmaktadır. Kendi fikri, tasarımı, mühendisliği ve işgücü ile, baştan sona yerli üretim olan bu değer, ülkemizden çıkan bir marka olarak dünya sıralamasında bir numaraya yerleşmesi gurur verici.

Bugün dünyanın en geniş ürün çeşitliliğine sahip olan su kaydırağı üreticisi konumundayız. Birçok su kaydırağımız uluslararası patentlerin ve dünyadaki en prestijli ödüllerin sahibi oldu. Örneğin sektörde yeni bir kilometre taşı olarak gösterilen kendinden temalı ilk su kaydırağı olan "**King Cobra**" su kaydırağı 2012, 2013, 2014 ve 2015 yıllarında, 4 yıl üst üste "**Avrupa'nın En İyi Su Kaydırağı**"; 2015 yılında "Yılın En İyi Atraksiyonu" seçildi ve 2013 yılında "En Yenilikçi Ürün" ödülüne layık görüldü.

Bugün Six Flags, Aqualand, OCT grubu gibi sektörün en prestijli parkları Polin'in King Cobra su kaydırağına ev sahipliği yapıyor. Dünyanın ilk "**Cartoon Network**" su parkında da Polin imzası var. **60,000 m²** üzerine kurulu bu su parkında tüm su kaydıraklarının tasarım ve üretimi Polin'e ait. Bu park 2014 yılında **Dünya Su Kaydırakları Birliği**'nin büyük ödülüne layık görülerek, Amerika dışında bu prestijli ödülü kazanan ilk park oldu. Geçen yıl Las Vegas'ta hizmete sunulan Cowabunga Bay su parkı da yılın en prestijli ödülllerinden biri

olan "Dream Design Awards"a layık görüldü. Yine tüm su parkını tasarladığımız ve kurduğumuz Tayland'daki "Santorini Water Fantasy" bir önceki yıl bu ödülün sahibi olmuştu.

Dünyanın en büyük eğlence fuarı olan IAAPA Attractions Expo'da, tasarım anlamında getirdiği yeniliklerle gerçek ahşap görüntüsündeki su kaydıraklarının yanında, grafiti desenli ve metalik efektli tasarımlarıyla sektörün temel trendi 'tema ve hikaye anlatımı' konusunda daha önce yapılmayı yaptı ve sadece su kaydırakları tasarımında değil, su kaydırağı üretim teknolojilerinde sunduğu yeniliklerle de sektörde "teknoloji lideri" olarak tanınan Polin, 2006 yılından bu yana kaydıraklarını RTM (Resin Transfer Molding) -kapalı kalıp kompozit- üretim teknolojisiyle üretmeye başladı. İki tarafı parlak yüzeyli ve pürüzsüz, daha mukavim ama daha hafif, tasarım açısından da kusursuz ürün elde etme gibi önemli avantajları olan **bu teknoloji, kaydırak üretiminde en ileri nokta olarak kabul edilmektedir. Polin bu üretim tekniğini kullanarak üretim yapan ilk ve tek su kaydırağı üreticisi olmuştur.**

Tüm ürün gamını bu teknolojiyle sunan Polin, kaydıraklarını desen, ışık ve ses efektleriyle de zenginleştirip daha heyecanlı bir kullanıcı deneyimi sunuyor. Polin bugün 500 kişilik ekibiyle ve 35,000 m² üzerine kurulu, dünyanın en büyük su kaydırağı üretim tesisi olan fabrikasıyla tüm üretimini üstün kalite anlayışıyla Türkiye'de gerçekleştirmektedir. 2012 yılında KOBİ kategorisinde "**Yılın İhracatçısı**" ödülü alan Polin; 2013 ve 2015 yıllarında da "**Türkiye'nin En Hızlı Büyüyen İlk 100 Şirketi**" arasına girdi. 2 kez üst üste bu listede yer alan 16 şirketten biri olmaktan onur duyuyoruz.

Serra Palace
Antalya, Türkiye

Crystal Waterworld
Antalya, Türkiye

Ondaland
İtalya

DENEYİMİ DENEYİMLEYİN

Agua Magica
Sevilla, İspanya

Aqualand Maspalomas
Kanarya Adaları, İspanya

Aqualand Costa Adeje
Tenerife, İspanya

Cowabunga Bay
Las Vegas, ABD

PolinWaterparks

2015 YILI TÜRKİYE
**SEKTÖREL İHRACAT
DEĞERLENDİRMELERİ**

Mustafa Çıkrıkçıoğlu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Çelik sektörünün hedefi yeni pazarlar

Türk çelik sektörü, Türkiye'nin en çok ihracat gerçekleştiren 5'inci sektörü olurken; miktar bazındaki ihracatıyla dünya çelik ihracat sıralamasında 10'unculuğu, inşaat çeliği ihracatında da dünya 2'nciliğini üstlendi.

KÜRESEL piyasalardaki olumsuzluklar ve siyasi belirsizliklerin gölgesinde geçen 2015 yılı Türk çelik sektörü açısından oldukça zorlu bir yıl oldu. Sektörümüzün ihracatı yurtiçi ve yurtdışında yaşadığı sorunlar ve çelik fiyatlarında küresel ölçekteki düşüşün etkisiyle geçmiş yıllardaki rakamların altında seyretti. Geçtiğimiz yıl yaşadığımız bu zorlu sürecin sebepleri arasında bazı üretici ülkelerin ürünlerimizin kendi ülkelerine ithal edilmesinden duydukları rahatsızlıktan dolayı koruma önlemi ve anti-damping davaları ile engelleme yollarına başvurmalarını örnek olarak gösterebiliriz. Bu süreç doğal olarak ihracatımızı olumsuz etkiliyor. Ayrıca Çin'in agresif ticaret politikası, yuanın devalüe edilmesi ile Çin'in rekabetçiliğinin daha da artması, küresel piyasalarda cevher fiyatlarında yaşanan düşüşler ve emtia fiyatlarındaki gerilemenin yanı sıra özellikle MENA bölgesinde yaşanan siyasi ve ekonomik çalkantılar son dönemde ihracat potansiyelimizin düşmesine neden oldu.

Tüm bu olumsuz gelişmeler doğrultusunda sektörümüz yılı değer bazında 9.9 milyar dolar ve miktar bazında ise 16.1 milyon ton

ihracatla kapattı. Türk çelik sektörümüz Türkiye'nin en çok ihracat gerçekleştiren 5'inci sektörü olurken; miktar bazındaki ihracatıyla dünya çelik ihracat sıralamasında 10'unculuğu, inşaat çeliği ihracatında da dünya ikinciliğini üstlendi. 2015 yılı verilerimize göre bölgeler bazında en büyük pazar paylarının sahibi Ortadoğu, AB, Kuzey Amerika ve Kuzey Afrika oldu. 2015 yılında en çok ihraç ettiğimiz ürünler ise inşaat çeliği, dikişli boru, yassı sıcak ve profil olarak sıralandı. Bugün 28'i sıvı çelik üreticisi olmak üzere birçok firmayı bünyesinde barındıran çelik sektörü, direkt olarak yaklaşık 35 bin kişiye, dolaylı olarak yaklaşık 250 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

Sektör olarak bu rakamlardan mutlu olmadığımızı ifade etmek isterim. 2015 yılı beklentilerimizin altında tamamlanan bir yıl oldu. Hedefimiz 2016 yılında bu kayıpları telafi etmek ve ihracatımızı mevcut rakamların üzerine çıkarmak. Ancak 2015 yılında yaşadığımız sorunlar, 2016'nın da sektörümüz açısından zorlu geçeceğine işaret ediyor. Rekabet giderek artıyor ve ülkelerin yerli sanayilerini geliştirmeye yönelik adımlarını

ları nedeniyle koruma duvarları yükseliyor. Diğer yandan Çin, agresif ihracat politikası ile pazarlarımızı ele geçirmeye çalışıyor. Tüm bu koşullar altında ihracat yapabilmek oldukça zor. Bu nedenle dünya ile rekabet edebilmek için sektörün üzerindeki üretim maliyetlerimizi artıran ve rekabet gücümüzü zayıflatan yüklerin hafifletilmesine ihtiyaç duyuyoruz. Aynı zamanda çelik sektörümüzün yapısal sorunlarının çözümünde gerekli olan ve müteşebbislerimizin tek başlarına gerçekleştirme imkanları bulunmayan konsolidasyon konusunda hükümetimizin sektöre rehberlik etmesini bekliyoruz.

KARAMSARLIĞA KAPILMAYACAĞIZ

Türkiye'nin ihracatında genel olarak zorluklar yaşandığı açıktır. Çelik sektöründe de durum farklı değil. Mevcut rakamlar ışığında 2023 ihracat hedeflerine ulaşmakta zorlanacağımız görülüyor. Ancak bu karamsarlığa kapılmayı da gerektirmiyor. İhracatımızın önündeki engeller neler, hangi noktalarda eksiklikler var ve bunları tamamlayabilmek adına neler yapılmalı bunlara odaklanmamız gerektiği inancındayız. Sektörümüz açısından

Çelik sektörünün ihracatını artırmak hedefiyle yeni pazar arayışlarımız devam ediyor.

hızla yapılması gerekenlerin neler olduğuna ilişkin bir strateji ortaya koyduk ve bu alanda çalışmalar yapmaya başladık.

YENİ STRATEJİLER

Türk çelik sektöründe halen ağırlıklı olarak elektrik ark ocaklarına dayalı üretim yapılıyor. Ancak cevhere dayalı entegre üretim kullanılan teknoloji ve sunduğu avantajlar nedeniyle şuan Türkiye’de artırılması hedeflenen yatırımların başında geliyor. Söz konusu yöntemle birlikte katma değerli üretime geçilecek, ihracat değeri artırılabilecek, hurda bağımlılığı ve maliyetler azaltılacak. Aynı zamanda teknolojiyi sektöre entegre ederek yeni üretim tekniklerinin geliştiril-

mesi ürün çeşitliliğini de fazlaştıracak. Bu sayede yapılan 21 milyon ton ithalata karşı ithal ikamesi ürünlerin üretilmesiyle döviz çıktısı minimuma inecek. 2015 yılı içinde Çin, Güney Kore ve Japonya’ya düzenlediğimiz heyetlerde, dünyanın sayılı çelik üreticileri arasında yer alan bu ülkelerdeki çelik üretim tesislerini yakından inceleme fırsatı bulduk. Türk çelik sektörü adına belirlediğimiz stratejinin ne kadar doğru olduğunu ve zaman kaybetmeden harekete geçmek gerektiğini de yakından gördük.

Çelik sektörünün ihracatını artırmak hedefiyle yeni pazar arayışlarımız da devam ediyor. Çelik İhracatçıları Birliğimiz, URGE Projesi kapsamında 2015 yılı içinde iki önemli ticaret heyeti organize etti. İran ve Kuveyt’e düzenlenen heyetin ardından Aralık ayında 18 sektör firmamız ile Dubai’deydik. 19th Middle East Iron and Steel konferansı ile eş zamanlı olarak düzenlenen heyet, Türk çelik sektörünün en önemli pazarları arasında bulunan Birleşik Arap Emirlikleri’nde yeni işbirliklerine de zemin oluşturdu. 2016 yılında da yeni rotalarla yolumuza devam edecek ve yeni pazarlarla sektörümüzü güçlendireceğiz.

9.9 MİLYAR DOLAR

Çelik ihracatı 2015 yılı sonunda değer bazında 9.9 milyar dolar ve miktar bazında ise 16.1 milyon ton olarak gerçekleşti.

%6.9 PAY

Çelik sektörü yüzde 6.9 pay ile Türkiye’nin en çok ihracat gerçekleştiren sektörlerinde 5. sırada.

35 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Çelik sektörünün sağladığı direkt istihdam hacmi 2015 yılında 35 bin seviyesini geride bıraktı.

1.000 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.000’i aşmaktadır.

%25 AZALIŞ

Çelik ihracatı 2015 sonunda, değer bazında geçen yıla göre yüzde 25 azalış, miktar bazında ise yüzde 7.9 düşüş yaşadı.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Devletler	1.203.918
2 Irak	858.705
3 Birleşik Arap Emirlikleri	634.860
4 Mısır	581.936
5 İsrail	388.279

2015 Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri Sektörü

Ali Özinoğlu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

200'ün üzerinde ülkeye ihracat yapıyoruz

Sektör olarak, Türkiye çimento ihracatında dünyada 6'ncı sırada, seramik ihracatında 6'ncı ve cam ihracatında 18'inci sırada yer alıyoruz. 200'ün üzerinde ülkeye ürünlerimizi ulaştırıyoruz.

ÇİMENTO, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri İhracatçıları Birliği, çeyrek asrı aşan köklü bir geçmişe sahip ve üretiminde tamamen yerli kaynak kullanan ve bu anlamda net döviz girişi ile Türkiye'nin dış ticaret dengesine pozitif katkı yapan; çimento, cam ve seramik sektörlerinin tek ve koordinatör birliğidir. 10 bine yakın üyesiyle 65 bin kişiye doğrudan istihdam sağlamaktadır. Türkiye çimento ihracatında dünya 6'ncı sırada, seramik ihracatında 6'ncı ve cam ihracatında 18'inci sırada yer alıyor. Türkiye'nin 2015 yılı ihracat performansına bakacak olursak; kısaca "zor bir yıl oldu" diye özetleyebiliriz. ABD Merkez Bankası FED'in izleyeceği faiz politikasının yılın son ayına kadar yarattığı belirsizlikler, Çin ekonomisindeki sıkıntılar, petrol fiyatlarındaki düşüşün yarattığı sorunlar ve Türkiye'nin önemli ihracat pazarları olan yakın coğrafyamızda yaşanan siyasi sorunlar, Türkiye'nin ihracat performansını da olumsuz etkiledi. 2015 yılında Türkiye'nin toplam ihracatı 143.7 milyar dolara indi. Buna paralel olarak, 2015 yılı uzun yıllar ihracatta yükselen bir grafik sergileyen Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri sektörü açısından da sıkıntılı bir yıl oldu. 2014 yılında 3.3 milyar dolar olan Birlik ihracatı, 2015 yılında yüzde 12.6 oranında düşerek 2.9 milyar do-

lara geriledi. Sektör olarak ihracatta en büyük kan kaybını Rusya pazarında yaşadık.

SEKTÖRLER KRİZLERDEN ETKİLENİYOR

Sektör olarak ihracatımızdaki kan kaybının ana nedenine baktığımızda öncelikle son birkaç yılda olduğu gibi 2015 yılında da Orta Doğu'da yaşanan siyasi krizden olumsuz etkilenmektedir. Keza Rusya'da yaşanan ekonomik kriz, petrol fiyatlarındaki düşüşün de büyük etkisiyle büyüyor. Ayrıca Kasım ayında yaşanan uçak krizi sonrasında yaşadığımız sorunların da etkisiyle 2015 yılında bu ülkeye olan ihracatımızda önemli bir azalma oldu. Azerbaycan da yakın zamanda büyük bir devalüasyon yapmak zorunda kalması nedeniyle ekonomik sıkıntı içerisindedir. Diğer yandan bu pazarlarda yaşanan sıkıntıları İtalya, ABD, İngiltere gibi gelişmiş ülkelere yaptığımız yüksek oranlı ihracat artışlarıyla telafi etmek için büyük bir çaba içerisindeyiz. Nitekim geçen yıl İtalya'ya olan ihracatımızı yüzde 88, ABD'ye olan ihracatımızı yüzde 23, İngiltere'ye olan ihracatımızı ise yüzde 14 oranında artırarak önemli bir hamle yaptık. 2016 yılına bakacak olursak en büyük ihracat pazarlarımızda jeopolitik riskler artarak büyüyor. Yine Çin ekonomisindeki yavaşlama ve ABD Merkez Bankası'nın faiz politikasına ilişkin belirsizlikleri tüm sektörler gibi

biz de yakinen takip ediyoruz. İhracatta yaşanan sorunun ana nedeni olan global talep daralması, bu yıl da devam edecek. Dünya mali ticaretinde 2016 yılı için yüzde 2.5-3'lük küçülme beklentisinden söz ediliyor. Bu koşullar altında ihracat hedefimizi ancak pazar ve ürün çeşitlendirme ile yapabiliriz. Yine Türkiye'nin tüm alanlarında olduğu gibi bizim sektörümüzün de inovasyon kültürünü güçlendirmesi gerekmektedir.

ÜÇ SEKTÖRÜN İHRACAT PERFORMANSI

Seramik: Türkiye, en eski ve en hızlı ilerleyen sektörlerinden biri olan seramik sektörüyle dünyada da algısı en güçlü 3 ülkeden biri durumunda. Son 10 yılda karo ve vitrifiye ürünlerimizde çok sayıda markamız dünyadaki ödüllerini topluyor. Ticaret hacmi olarak baktığımızda ihracatta dünyada seramik kaplama malzemelerinde 4'üncü, sağlık gereçlerinde ise 5'inci konumdayız. Sektör olarak her geçen yıl ürün yapımızı geliştirip çeşitlendiriyoruz. Keza ihracatta yerli kaynakları en çok kullanan ve ithal ürünlere bağımlılığı en az olan sektör olarak Türk ekonomisine katkısı oldukça önemlidir. Ancak ihracat anlamında geçen yıl sektör de payına düşen olumsuzluktan etkilendi. Seramik sektörü, geçen yılı bir önceki yıla kıyasla yüzde 15.4 kayıpla 935 milyon dolar seviyesinde tamamladı.

Türkiye, seramik sektöründe, dünyada algısı en güçlü 3 ülkeden biri durumunda. Son 10 yılda karo ve vitrifiye ürünlerimizde çok sayıda markamız dünyadaki ödülleri topluyor.

Çimento sektörü: 2015 yılında ihracattaki kan kaybımız çok ciddi oranlarda gerçekleşti. Türkiye çimento ihracatı 2015 yılında bir önceki yıla kıyasla yüzde 18 düşerek 530 milyon dolara geriledi. İhracatta yaşadığımız sorunların temel nedeni yakın coğrafyamızda yaşanan jeopolitik riskler. Keza bugün de büyük ihracat pazarlarımızdaki sıkıntılar sürüyor. Sektör olarak uzun zamandır pazar çeşitlenmesine yöneldik. Afrika ve Güney Amerika yeni hedeflediğimiz pazarlardır.

Cam sektörü: Birlik ihracatından yüzde 30 pay alan Türkiye cam sektörü, girdilerinin tamamına yakını yurtiçinden temin eden, ihracatçı, ülke ekonomisine net katma değer yaratan bir sektördür. Dünya cam üretiminde 12'inci, Avrupa cam üretiminde 5'inci sırada-

yız. Güçlü rekabet yapısı nedeniyle tüm sektörlerin ciddi kan kaybettiği 2015 yılında cam sektörü, tüm zorluklara rağmen geçen yıl bir önceki yıla kıyaslandığında durumunu koruyabilen nadir sektörlerden biri oldu. 2015 yılında bir önceki yıla göre cam sektörü ihracatı değişmeyerek 880 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Yerel ve uluslararası deneyime sahip cam sektörü, bir üst seviyeye, yani küresel marka yaratabilme potansiyeline sahiptir. Bu anlamda kaliteli üretim, inovatif olma, Ar-Ge yatırımlarına ağırlık vererek katma değer artırılması gerekmektedir.

2016 YILI HEDEFLERİ

Sonuç olarak, dünya ekonomisinin mevcut görünümü bugün de çok parlak görünmektedir. Bu koşullar altında 2016 yılını bir çeşit verimliliğe odaklanma, stratejik planlarımızı gözden geçirip orta uzun vade adına hazırlık yapılabilecek rehabilitasyon yılı olarak görmemiz gerekiyor. Ürün ve müşteri gamının elden geçirildiği, belki hacimden çok karlılığa odaklanılan bir yıl olacağı öngörülmektedir. Küresel ekonomi koşullarının hızla değiştiği günümüzde; Türkiye ekonomisinin sürdürülebilir büyümesini sağlamak tüm sektörlerde olduğu gibi çimento, cam ve seramik sektörlerimiz için de ortak hedefdir. Çalışmalarımıza aynı hedef ile devam edeceğiz.

2.9 MİLYAR DOLAR

2015 yılında birlik ihracatı 2.9 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%1.9 PAY

2015 yılında birliğin ihracatı Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 1.9'unu oluşturdu.

65 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektördeki şirketler 65 bin kişiye doğrudan istihdam sağlıyor.

10.000 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 10.000'dir.

%12.6 AZALIŞ

Birliğin ihracatı çimento sektörünün özellikle Ortadoğu'daki siyasi krizden etkilenmesi sonucunda 2015 yılında yüzde 12.6 oranında düşüş yaşadı.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1. Almanya	197.783
2. İtalya	196.427
3. Birleşik Krallık	189.920
4. Birleşik Devletler	154.079
5. Irak	142.249

2015 Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü

Tahsin Öztiryaki
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

AR-GE'de atılım yapacağız

Demir ve demir dışı metaller ihracatı, 2015 yılında 6.4 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bu rakam miktar bazında 1.79 milyon ton oldu.

DEMİR ve Demir Dışı Metaller Sektörü çerçevesinde hammadde maliyeti ürün maliyeti içinde önemli yer tutmaktadır. Bu çerçevede, geçtiğimiz yıl sektörün temel hammaddeleri olan Alüminyumda yüzde 10.7, Bakır'da yüzde 19.5, Paslanmaz Çelik'te yüzde 25 seviyesindeki gerilemeler göz önüne alındığında, Euro/Dolar paritesinin düşüş gösterdiği ve siyasi gerginliklerin yüksek olduğu 2015 döneminde görece olarak ihracatımızdaki gerileme olumlu değerlendirilebilir. Geçtiğimiz yıl Avrupa Birliği ülkeleri ihracatımızda yüzde 50 pay aldı diğer Avrupa ülkelerini de eklediğimizde yüzde 65 oranında ihracatımızın Avrupa'ya olduğunu görüyoruz. Yüzde 21 oranında ihracatımız da Orta Doğu'ya (Yakın Asya ve Kuzey Afrika) gerçekleşti. Yani Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü ihracatı yüzde 86 oranında Avrupa ve Orta Doğu'ya yapıldı. İhracatımız doğal olarak daha önceki dönemlerde de olduğu gibi Avrupa'ya yoğunlaştı. Sektörümüz 2015 yılında 228 ülke ve serbest bölgeye ihracat gerçekleştirdi. Fakat ihracatımızı önemli ölçüde artırdığı-

mız pazarlarımız mevcut. Güney Amerika ülkelerinden Brezilya'ya yüzde 140 artışla 18.5 milyon dolar ihracat gerçekleştirdik. Peru'ya yüzde 63, Kolombiya'ya yüzde 48, Panama'ya yüzde 45 ve Şili'ye yüzde 18 ihracat artışlarımız var. Yani Güney Amerika'ya açıldık diyebiliriz.

ANA MAL GRUPLARINDA DURUM

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü iştiğal alanında yer alan ana mal gruplarından; sektörde 2.35 milyar dolarla en çok ihracat yapılan mal grubu olan Alüminyum mamulleri ihracatı 2015 yılında değer bazın-

da yüzde 6.5 gerilemiş diğer taraftan miktar olarak ihracatı yüzde 3.1 oranında artmıştır. Demir Çelik Mamulleri 2015 yılında miktar bazında yüzde 8.3, değer bazında yüzde 17.5 oranında gerileme kaydeden mal grubu 12 aylık dönemde 1.47 milyar dolar değerinde 520 bin ton ihracat gerçekleştirmiştir. Miktar olarak en çok gerileme kaydeden mal grubu olmuştur. Aynı zamanda Alüminyum grubundan sonra en çok ihracat gerçekleştirilen mal grubudur. Bakır Mamulleri ihracatı miktar olarak yüzde 4.9, değer olarak yüzde 19.9 azalarak 161 bin ton ve 1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bakır mamulleri değer olarak ihracatı en çok düşüş gösteren mal grubu olmuştur. 2015 yılında Metalden Mamul Sofra ve Mutfak Eşyaları ürün grubunda ihracatımız değer bazında bir önceki yıla göre yüzde 13.7 gerileyerek 676 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Metal dışındaki mutfak ürünlerini de dahil ettiğimizde tüm Mutfak Sektörü ihracatı ise yine yüzde 13.2 gerileyerek 4.97 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. El aletleri, hediyelik eşyalar, metal mobilya gibi grupları içinde bulundu-

2023 hedefi

*Sektörün 2023 hedefleri
doğrultusunda
25 milyar dolar ihracat
yapması öngörülmüştür.*

ran Metallerden Eşyalar mal grubu ihracatı dolar bazında yüzde 10.3 azalarak 1.45 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, miktar olarak ise yüzde 4.9 oranında bir artışla 396 bin ton ihracat yapılmıştır.

EN ÇOK ALÜMİNYUM PROFİL İHRAÇ EDİLDİ

Alüminyum Profiller 437 milyon dolar ile önceki yıl olduğu gibi en çok ihraç edilen ürün olurken, Bakır Tel ve Halatlar 317 milyon dolar ve Gaz Yakıtlı Ocaklar 186 milyon dolarla takip eden ürünler oldu. Alüminyumdan İnşaat Aksamları ise 166 milyon dolar ile 2015 yılında en çok ihraç edilen dördüncü ürün oldu. Alüminyum Folyolar yüzde 7 oranında ihracat artışı kaydederek 260 milyon dolarlık ihracatıyla en çok ihracat artışı kaydedilen ana ürün grubu oldu. İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği üyesi 6000 kadar irili ufaklı firma var. Türkiye çapındaki diğer üç birliğimizin üyelerini de dahil edersek 10.000 kadar üye firma/şahıs var. TÜİK verilerinden yola çıkarak sektörümüz konusu ürünler imalatı ile ilgili

alanlarda çalışan yaklaşık 220 bin kişinin olduğunu hesaplıyoruz.

AR-GE'DE ATILIM YAPACAĞIZ

Geçtiğimiz aylarda Sanayi Bakanlığımızın açıkladığı Ar-Ge Teşvik paketinin de verdiği ivme ile bu yıl özellikle Ar-Ge alanında sektörün atılım yapacağını ve sektörümüz alanında çalışan, hali hazırda sayısı beş olan Ar-Ge merkezlerinin katlanarak artacağını öngörmekteyiz. Bununla beraber sektörümüz büyük oranda girdi ithal eden bir sektör. Girdi güvenliğini güvenceye almamız gerekiyor. Bu konuda da Demir Dışı Metaller Lojistik Merkezi gibi girişimlerimizin 2016 yılında filizleneceğini öngörüyoruz. Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü olarak 2023 yılında 25 milyar dolar ihracat gerçekleştirmeyi hedeflemekteyiz. Bu rakam aynı zamanda Türkiye'nin 500 milyar dolar ihracat hedefinin yüzde 5'ini oluşturuyor. 2015 yılında bir önceki yıla göre Türkiye ihracatındaki payımız yüzde 4.5'tan, yüzde 4.3'e gerilemiş olsa da toplam ihracattaki payımızı da yüzde 5 seviyesine çıkarmayı hedefliyoruz.

6.4 MİLYAR DOLAR

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü ihracatı 2015 yılında 6.4 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%4.3 PAY

Sektör ihracatının Türkiye toplam ihracatındaki payı.

220 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü 220 bin kişiye iş sağlıyor.

6.000 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 6 bindir.

%12.2 AZALIŞ

Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörü ihracatı 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 12.2'lik bir azalış yaşadı.

228 ÜLKEYE İHRAÇAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 228 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	814.427
2 İtalya	388.805
3 Irak	321.832
4 Fransa	305.599
5 Birleşik Krallık	290.369

Mustafa Şenocak
TIM Sektörler Konseyi Üyesi

Deri sektörünü bütün dünyada tanıtıyoruz

Yaşanan gelişmeler sektörümüzün geleneksel pazarları yerine yeni ihracat pazarlarına odaklanmasını zorunlu kıldı. Hedefimiz, uzak ama zengin coğrafyalarda pazar payımızı arttırmak.

TÜRK deri ve deri ürünleri sektörü 2015 yılını yaklaşık 1.5 milyar dolar değerinde ihracat ile kapattı, sektörümüzün Türkiye'nin toplam ihracatı içerisindeki payı yüzde 1 oldu. Rusya Federasyonu, çok uzun yıllardır olduğu gibi 2015 yılında da en önemli pazarımız olma özelliğini korumuştur. Ancak Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan siyasi kriz ve sonrasında ortaya çıkan gelişmeler, Rusya ekonomisini ciddi şekilde sıkıntıya sokmuş ve bu ülkeye ihracatımızı olumsuz etkilemişti. Rusya ile son dönemde yaşanan krizin de etkisiyle en büyük ihracat pazarımıza yönelik ihracatımız değer bazında 2014 yılına kıyasla yüzde 46.8 azalmış ve yaklaşık 234 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. Rusya'da yaşanan kaybı İtalya, Almanya ve İngiltere başta olmak üzere AB ülkeleri ile bir miktar dengeleyebildik. İspanya, AB ülkeleri içerisinde yüzde 23.7'ye

varan ihracat artış oranı ile dikkat çeken bir diğer önemli pazarımızdır.

EN BÜYÜK PAY AYAKKABIDA

Ürün gruplarımızın ihracat performansına bakacak olursak Ayakkabı yüzde 46 pay ile en büyük alt sektörümüz. 2015 yılı ihracat hacmi 672 milyon dolar. Deri konfeksiyon ve kürk giyim ise yüzde 23.6'lık payı ve 344.5 milyon dolarlık ihracat değeri ile ikinci büyük ürün grubumuz. Çanta, kemer ve diğer aksesuarları içeren Saraciye ürünleri ise yüzde 13.6'lık payları ve 199 milyon dolarlık ihracat hacmi ile bir diğer önemli ürün grubumuz. Ayakkabı ihracatımız bir önceki yıl ile neredeyse aynı seviyede kalmışken Deri Konfeksiyon ve Kürk giyim ihracatımız Rusya'da yaşanan sıkıntılardan en olumsuz şekilde etkilenen ürün grubu olarak yüzde 38 küçüldü. Sektörde yüzde 16'lık payı olan İşlenmiş

Deri ve Kürk ürün grubunda yüzde 26'lık bir küçülme oldu ve 240 milyon dolarlık ihracat yapıldı. Saraciye ihracatında ise yüzde 19 gerileme kaydedildi. Sektörümüzdeki istihdam verileri için en sağlıklı kaynak olan SGK verilerine göre, deri ve ilgili ürünler imalatında faaliyet gösteren firma sayısı 2015 yılında yaklaşık 6.600 iken, bu işletmelerde yaklaşık 61 bin kişiye istihdam sağlanmaktadır.

DERİ TANITIM GRUBU'NUN ÇALIŞMALARI SÜRECEK

Sektörümüzün tanıtım faaliyetleri yoğun olarak, bu amaç için oluşturulmuş Deri Tanıtım Grubu (DTG) üzerinden yürütülmektedir. Bu çerçevede hedef ülkelerimizden İtalya ile yola çıkılarak en önemli kentleri arasında yer alan Milano ve Floransa'da çok önemli çalışmalara imza atılmıştır. Milano'daki ünlü Duomo Katedrali ve yine bu kentte yer alan vitrin-

2023 hedefi

Sektörün 2023 ihracat hedefi 5.2 milyar dolardır.

lerin bir kısmı Türk Deri Ürünlerinin tanıtımı amacıyla DTG tarafından giydirilmiştir. Çin, Japonya, Kanada ve ABD'ye yönelik tanıtım ve pazarlama faaliyetlerimiz de bir başka koldan yürüyor. 2015 yılında İran'a, Çin'e ve Hong Kong'a verimli ticaret heyeti organizasyonları gerçekleştirdik. 2016 yılı içerisinde bu faaliyetlere ilave olarak Çin, Kenya, Vietnam ve Almanya-Hollanda'ya yönelik olarak birer Ticaret Heyeti organize edilmektedir. Son dönemde sayısı sürekli artarak 2015 itibariyle 7 adede çıkan uluslararası fuarlara milli katılım organizasyonu, İstanbul'da düzenlenen

İDF ve AYMÖD Fuarları ile eş zamanlı Alım Heyetleri Organizasyonu İDMİB tarafından organize edilen, sektörümüzün önemli tanıtım ve pazarlama faaliyetleridir. Ayrıca bu yıl dördüncüsü düzenlenecek olan Deri Tasarım Yarışmamız ve uluslararası Ayakkabı Tasarım Yarışmamız, sektörümüze yeni yeteneklerin kazandırılması yönündeki diğer önemli projelerimizdir. Sektörümüzün kayıtlı verilerine göre 2023 ihracat hedefimiz 5.2 milyar dolardır. Ancak bu noktada kayıt zorunluluğu olmayan özel faturalı ihracat ve turistik yörelerde yabancılara yapılan doğrudan satışlar da dikkate alındığında bu hedefin 10 milyar dolar olarak dile getirilmesi mümkündür. Kıymetli kürklerin ithalatında uygulanan Özel Tüketim Vergisinin talebimiz doğrultusunda kaldırılması mümkün olabilirse bu rakamın dahi üstünde bir ihracat hacmine ulaşılması mümkün olabilecektir.

1.5 MİLYAR DOLAR

Deri ve deri ürünleri sektörü 2015 yılını 1.5 milyar dolar değerinde ihracat ile kapattı.

%1 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatı içerisindeki payı yüzde 1 olmuştur.

61 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

SGK verilerine göre sektördeki işletmelerde yaklaşık 61 bin kişiye istihdam sağlanmaktadır.

6.600 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 6.600'dür.

%21 AZALIŞ

Sektör ihracatı Rusya'daki gelişmelerin etkisiyle 2014'e kıyasla yüzde 21'lik daralma yaşadı.

195 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 195 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Rusya Federasyonu	233.508
2 Irak	130.220
3 İtalya	108.239
4 Almanya	106.008
5 Birleşik Krallık	68.378

2015 Elektrik-Elektronik ve Hizmetler Sektörü

Dr. Güven Uçkan
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Yeni strateji çalışmaları planlıyoruz

Elektrik-Elektronik sektörü, yaklaşık 11 milyar dolarlık ihracatıyla Türkiye'nin toplam ihracatından yüzde 7'nin üzerinde pay alarak ülkemizin 144 milyar dolarlık ihracatında dördüncü sırada yer almakta, 2016 yılını ise elde edilen bu değer üzerinde bir ihracat seviyesiyle kapatmayı hedeflemektedir.

ELEKTRİK-Elektronik sektörü, 2015 yılında da, üretim bazlı başarılı performansını devam ettirerek, ihracatını miktar olarak artırdı; ancak emtia fiyatlarındaki düşüş ve Euro/Dolar paritesindeki seyir sebebiyle değer bazlı ihracatımız olumsuz etkilendi ve sektör ihracatımız geçen yıla göre değerinde yüzde 13.5 azalarak 10.7 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2015 yılında sektörün dünya pazar payı yüzde 0.28 olarak gerçekleşti. 2023 yılı vizyonundaki 31,4 milyar dolarlık ihracat hedefine giden yolda yıllık yüzde 14'lük bir artış (CAGR) ile yüzde 0.48'lik dünya pazar payı hedeflenmektedir. 2015 yılında sektörümüzün en fazla ihracat yaptığı ülkeler sırasıyla; İngiltere, Almanya, Fransa, Irak, Türkmenistan, İtalya, Suudi Arabistan ve İspanya olmuştur.

Elektrik-Elektronik sektörü alt ürün gruplarında (Beyaz Eşya, Tüketici Elektronik, Elektrik Üretim, Dağıtım Ekipmanları ve Kablo) durum ise şöyle oldu. Emtia fiyatlarındaki düşüş özellikle Kablo sektörünü olumsuz yönde etkiledi; sektör ihracatı miktarda yüzde 0.5 artarken değerinde yüzde 21.5 azaldı. Ürün grubumuzda 2015 yıl sonu ihracat değeri 1.71 milyar dolar oldu. Euro-Dolar paritesinin seyri ise özellikle Beyaz Eşya ve

Elektrik Üretim Dağıtım Ekipmanları sektörlerini negatif etkiledi. 2014 yılına göre beyaz eşya ihracatı miktarda yüzde 6 artarken dolar bazlı değerinde yüzde 11 azalmış; elektrik üretim dağıtım ekipmanları ise miktarda yüzde 2.2 artarken değerinde yüzde 11.8 azaldı. 2015 sonu itibariyle Beyaz Eşya ihracat değerimiz 3.12 milyar dolar, Elektrik üretim dağıtım ekipmanları 2.74 milyar dolar olarak gerçekleşti. Tüketici elektroniği ihracatı miktarda yüzde 8 azalırken, değerinde de yüzde 12.6 düşüş yaşadı. Bu ürün grubumuzda ihracat 2015 sonu itibariyle 3.14 milyar dolar oldu.

ALTERNATİF PAZAR ARAYIŞLARI DEVAM EDİYOR

Yakın coğrafyamızda ve mevcut pazarlarımız olan ülkelerde devam eden siyasal karışıklıklar ve ekonomik istikrarsızlıklar genel olarak sektörü negatif etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Bu itibarla, Elektrik, Elektronik ve Hizmet İhracatçıları Birliği (TET) olarak küresel olumsuzluklardan minimum seviyede etkilenmek ve sektör ihracatımızı artırmak için alternatif pazar arayışlarına ağırlık vermekte; hedef pazarlar olarak belirlediğimiz Orta Doğu, Afrika, Uzak-

doğu ve Güneydoğu Asya ülkelerine yönelik düzenlediğimiz Ticaret Heyetleri ile ihracat kapasitemizin artırılmasını amaçlamaktayız. 2015 yılı, sektörümüzdeki olumsuz gelişmelerin yaşandığı çevresel etkenler göz önünde bulundurulduğunda ihracatımız açısından zor bir yıl oldu; ancak Birliğimiz bu zorlukları aşabilmek için Ticari Heyet Organizasyonları, UR-GE Projeleri, sektörel AR-GE çalışmaları gibi piyasa çeşitlendirmeleriyle üyelerimizin önünü açacak çalışmalarını sürdürdü. Sektör ihracatımızı artırmak adına geçtiğimiz yıl tüm alt sektörlerimizde önemli çalışmalar gerçekleştirdik. Ekonomi Bakanlığımız tarafından uygulanan Hedef Ülkeler ile Ticari ve Ekonomik İlişkileri Geliştirme Stratejisi kapsamında sektör firmalarımızı Etiyopya, Sudan, Kamboçya, Myanmar, Venezuela, Panama, İsveç, Norveç, Polonya ve Çek Cumhuriyeti pazarları ile buluşturduk. 2016 yılında ise Kenya-Mozambik, Çin, İran-Pakistan, Güney Kore-Japonya, Sri Lanka, Singapur ticaret heyetleri düzenleyeceğiz. 2016 yılında TET olarak geleneksel hale getirdiğimiz AR-GE Proje Pazarı'nın beşincisini gerçekleştirdik. AR-GE kuruluşları ve teknopark çalışanları ile araştırmacıları bir araya getiren etkinliğimiz; iş dünyasının

2023 hedefi

*Hizmet Sektörünün
2023 yılı ihracat hedefi
150 milyar dolardır.*

ve sektörün önemli temsilcileri de yoğun ilgi gösterdi. Geçtiğimiz yıllarda birçok başarılı projenin başvurduğu etkinlikte bugüne kadar 20 proje ticarileşti. Bu sene projelerin ticarileşmesine katkı sağlamak amacıyla, Kuluçka Merkezlerini de paydaş olarak süreçlerimize kattık. Birliğimiz faaliyet alanına dahil edilen Hizmet Sektörlerine ilişkin olarak Merkez Bankası verilerine göre 2015 yılı hizmet sektörleri gerçekleşen ihracat değeri 46 milyar dolar oldu. Bu yıl da önceki yıllarda olduğu gibi Turizm-Seyahat sektörü, hizmet ihracatı genelinden aldığı yüzde 60 pay ile sektörün lokomotifidir.

STRATEJİ ÇALIŞMALARINI PLANLIYORUZ

GSYH'mızın yarısından fazlası Hizmet Sektörlerinden gelmekte ve ülkemizin Dünya

Hizmet Ticaretinden aldığı pay yüzde 1.03 olduğu göz önünde bulundurulduğunda Hizmet sektörlerinin öneminin her geçen gün artmakta olduğunu düşünüyoruz. Birliğimiz de bu yıl öncelikli çalışmaları arasında hizmet sektörünün 2023 hedefi olan 150 milyar dolar hedefine ulaşması ve sektörel stratejilerin hazırlanması amacıyla Hizmet İhracat Stratejisi çalışmalarını başlattı.

8 alt sektörde gerçekleştirilmesi planlanan strateji çalışmalarının bu sene içerisinde tamamlanması ile hizmet sektörlerinin kendi ihracatçı birliklerini kurmaları yönünde büyük bir adım atılmış olacaktır. Birliğimize üye olan elektrik elektronik sektöründe 9 bini aşkın üyemiz var. Elektrik-Elektronik sektörünün önde gelen ihracatçı firmaları Birliğimiz bünyesinde ihracat çalışmalarını sürdürmekte ve 2015 yılında aktif olarak ihracat gerçekleştiren 3.800'ün üzerinde üye firmamız bulunmaktadır. Bu sayıya hizmet sektör firmalarının da eklendiği düşünüldüğünde üyelerimizin sayısı her geçen gün daha da hızlı artmaktadır. Birliğimiz, Elektrik Elektronik ve Hizmet Sektörleriyle toplamda 57 milyar dolar ihracat tutarıyla en fazla ihracat gerçekleştiren birlik konumundadır.

57 MİLYAR DOLAR

2015 yılında hizmet sektörünün de birlik çatısı altına alınmasıyla 57 milyar dolarla en fazla ihracatı gerçekleştiren birlik oldu.

%7.4 PAY

Elektrik-elektronik sektörünün Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay.

130 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Hali hazırda sektör 130 bin kişiye iş imkanı sağlamaktadır.

9.000 FİRMA

2015 yılında sektörde aktif ihracat yapan firma sayısı 3.834'tür.

%13.5 AZALIŞ

Sektör ihracatı geçen yıla göre değerinde dolar bazında yüzde 13.5 azaldı.

194 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200'ün üzerinde ülke ve bölgeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Krallık	1.481.536
2 Almanya	1.137.511
3 Fransa	756.559
4 Irak	562.689
5 Türkmenistan	461.696

Edip Sevinç
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Fındık ihracatında yeni rekor

Tarımsal bir ürün olan fındıkta ihracat miktar ve değeri rekor miktarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Ancak rekoltede bir sıkıntı olmadığı takdirde, Türkiye fındık ve mamulleri ihracatının miktar bazında 275-300 bin ton/iç seviyelerinde gerçekleşmesi olağan hale geldi.

2015 yılında konjoktürel anlamda yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen ülkemiz fındık ihracatı 2 milyar 827 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir ki, bu yeni bir rekoru teşkil etmektedir. Geçen yıl 2 milyar 314 milyon dolar olan ihracatımıza göre 2015 yılında yüzde 22 oranında bir artış sağlanmıştır. Öte yandan, fındık ihracatından elde edilen dövizin, hiçbir ithal girdisi içermediği için net döviz girdisi olduğunu da vurgulamak yerinde olacaktır. Diğer taraftan, sektörün ülkemizin toplam ihracatındaki payı 2015 yılında yüzde 2.1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir diğer önemli konu; Çin Halk Cumhuriyeti'ne yönelik tanıtım faaliyetlerimizin somut sonuçlarını 2015 yılında net olarak görmeye başlamamızdır. Söz konusu ülkede tanıtım faaliyetlerine başladığımız 2001 yılında 165 ton ihracat gerçekleştirmiş iken 2015 yılında ihracatımız iç fındık bazında 3.550 ton 42.540.571.- dolara yükselmiştir. Buna göre 2014 yılında 1.609 ton 14.798.802.- dolar olan ihracatımız 2015 yılında miktar bazında yüzde 121 değer bazında ise yüzde 187 oranında artış göstermiştir. Bu verilerden hareketle önümüzdeki yıllarda ÇHC'nin en büyük fındık ithalatçısı

ülkelerden birisi olacağı artık bir iddia değil, bir realite haline gelmiştir.

TANITIM GRUBUMUZ FAALİYETLERİNİ SÜRDÜRÜYOR

Fındık ihracatımız ağırlıklı olarak AB ülkelerine gerçekleştirilmekte olup, bu tek pazara bağımlılığın getirdiği riskleri azaltmak için kurulmuş olan Fındık Tanıtım Grubu 1995 yılından bu yana reklam ve tanıtım faaliyetlerine aralıksız olarak devam etmektedir. Arzu edilen sonuçlara henüz tam olarak ulaşamamışsa da yakın zamanlara kadar AB ülkelerinin fındık ihracatımızda yüzde 85 olan payı yüzde 73 seviyelerine düşürmüştür. Yukarıda da zikredildiği gibi ÇHC'ye

2023 hedefi

Sektörde 2023 yılında 350 bin ton/iç ihracat karşılığında 3.5 milyar dolar döviz girdisi sağlanması öngörülmüştür.

yönelik ihracatımızda çok önemli gelişmeler yaşanmaktadır. 2015 yılındaki fındık ihracatını alt ürün grupları bazında incelediğimizde, natürel fındık ihracatının yüzde 59, işlenmiş fındık ihracatının ise yüzde 41 seviyesinde gerçekleştirildiği görülmekte olup, son yıllarda gerçekleşen düşük rekoltelere bağlı olarak oluşan yüksek fiyatların da etkisiyle son beş yıldır ürün grupları bazında ihracatımız stabil bir görünüm arz etmektedir. Sektörün 2023 yılı hedefi, işlenmiş fındık ihracatı payının yüzde 70'ler seviyesine çıkartılmasıdır. Ayrıca 2015 yılında gerçekleştirilen 2.8 milyar dolar tutarındaki ihracat 305 firma tarafından gerçekleştirilmiş olup, sektörün yarattığı istihdam sayısı 25 bin kişi olarak tahmin edilmektedir.

AR-GE FAALİYETLERİ ÇOK ÖNEMLİ

Tarımsal bir ürün olan fındıkta ihracat miktar ve değeri rekor miktarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Ancak rekoltede bir sıkıntı olmadığı takdirde, ülkemiz fındık ve mamulleri ihracatının miktar

bazında 275-300 bin ton/iç seviyelerinde gerçekleşmesi olağan hale gelmiştir.

Öte yandan ihrac fiyatlarının oluşması da doğrudan reelte miktarı ile ilgili olduğu için ve bu aylarda reeltenin ne olabileceği konusunda hiçbir tahmin yapmak mümkün olmadığından, 2016 yılında döviz girdisinin ne olabileceğini şimdiden söylemek doğru olmaz. Ama genel olarak hedefimiz her yıl hem miktar hem de değer olarak ihracatımızı bir önceki yıla göre artırmaktır.

Sektör, ihracatımızın artırılmasına olabilecek katkılarını göz önünde bulundurarak Ar-Ge faaliyetlerine de büyük önem vermektedir. Bu bağlamda, "Fındıklarda Aflatoksin Oluşumuna Etki Eden Faktörlerin ve Önleyici Tedbirlerin Alınması", "Fındık ve Fındıklı Ürünlerin Raf Ömürlerinin Belirlenmesi ve Uzatılması Çalışmaları", "Aflatoksin Analizi İçin Fındık Örnekleme", "Fındığın Besin Öğeleri Açısından Önemi", "Kalp-Damar Hastalıklarına Yol açan Kolesterol ve Serum Lipitleri Üzerine Etkisi" gibi projeler gerçekleştirilmiştir.

FINDIĞA OLAN TALEP ARTACAK

Bugün, kuruyemiş tüketiminin insan sağlığı üzerine olan olumlu etkileri hemen herkes tarafından bilinmekte ve fındığın insan sağlığı üzerine olan olumlu etkilerini ön plana çıkaran bilimsel çalışmalar yapılmaktadır. Söz konusu çalışmalar dünyanın önde gelen bilimsel dergilerinde yayınlanmakta olup, fındık tüketiminin artırılması için tanıtım etkinliklerimiz sırasında etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Söz konusu bilimsel çalışmaların artarak devam etmesi ve özellikle fındığın insan sağlığına olan etkilerinin farklı boyutlarıyla ortaya çıkartılması, fındığa olan tüketici talebini artıracığından 2023 hedeflerimize ulaşılmasını kolaylaştıracaktır. Diğer taraftan, Fındık Araştırma Enstitüsü tarafından Fındık Tanıtım Grubu'nun finanse ettiği pek çok Ar-Ge projesi yürütülmektedir. Ayrıca, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım İl Müdürlükleri ile birlikte fındıkta verim ve kaliteyi arttırmaya yönelik çok sayıda proje gerçekleştirilmekte ve çiftçilere eğitimler verilmektedir.

2.8 MİLYAR DOLAR

Sektör, 2015'te yaşanan olumsuzluklara rağmen 2 milyar 827 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek yeni bir rekor kırdı.

%2.1 PAY

Fındık ve Fındık Mamulleri sektörü ihracatı Türkiye genel ihracatının yüzde 2.1'ini oluşturdu.

25 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde istihdam edilen kişi sayısı 25.000'dir.

305 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan toplam firma sayısı.

%22 ARTIŞ

Fındık ve Fındık Mamullerinin ihracatı 2015'te bir önceki yıla göre yüzde 22 arttı.

112 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 112 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	713.336
2 İtalya	572.658
3 Fransa	288.900
4 Polonya	140.428
5 İsviçre	109.428

Başaran Bayrak
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Hedefimiz yeni pazarlar

Gemi ihracatımızda en büyük alıcımız başta Norveç olmak üzere Avrupa Birliği ülkeleri, buna ilave olarak Marshall Adaları, Malta, Suudi Arabistan, Körfez ülkeleri, Rusya gibi ülkeler de ihracat yaptığımız diğer ülkeler. Bu pazarlarımız dışında, İzlanda, Kanada, İran, Sahra üstü Afrika ülkeleri yeni hedef pazarlarımız arasında.

GEMİ ve Yat ihracatının ithalatı karşılama oranı uzun süredir ihracat lehine olumlu seyir etmektedir. Ancak sektör ihracatımızda bu yıl geçtiğimiz yıla oranla yüzde 19'luk bir gerileme olmuş ve ihracat rakamı 1 milyar 30 milyon dolar olarak ölçülmüştür. 2008 yılında 2.65 milyar dolar olarak beliren gemi ve yat ihracatı, 2011'de 800 milyon dolara gerilemiş, daha sonraki yıllarda ise 1.1 milyar dolar ve 1.2 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. 2011 yılındaki gerilemenin ardından takip eden yıllarda ciddi bir artış eğilimine sahip olmasına rağmen, 2009 yılında Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından belirlenen ve bir devlet politikası olarak benimsenmiş olan ihracat hedef stratejileri dikkate alındığında 2023 yılında 10 milyar dolar olarak koyulan Gemi ve Yat İhracatının bugün gösterdiği performans ile söz konusu hedeflere ulaşmaktan uzak olduğunu gözlemlemekteyiz. Ancak mevcut ihracat rakamlarına bakıldığında benzer sapmaları ülkenin genel ihracatında da gözlemleyebiliriz. Bu duruma yol açan bir çok sebep bulunmakla birlikte Gemi ve Yat sektörü açısından bakıldığında özellikle küresel kriz nedeni ile dünya ticaretindeki daralma ve buna bağlı olarak uluslararası taşımacılıktaki talep düşüşü, Uzak Doğu ülkelerinde aşırı desteklerle oluşmuş olan ihtiyaç fazlası gemi arzı, çevre ülkelerde uzun süredir devam eden siyasi istikrarsızlıklar ve petrol fiyatlarındaki istikrarsızlığın neden olduğu

Off-shore piyasasındaki kriz başlıca sebepler olarak karşımıza çıkmaktadır.

YENİ PAZARLARA AÇILACAĞIZ

Gemi ihracatımızda en büyük alıcımız başta Norveç olmak üzere Avrupa Birliği ülkeleridir, buna ilave olarak Marshall Adaları, Malta, Suudi Arabistan, Körfez ülkeleri, Rusya gibi ülkeler de ihracat yaptığımız diğer ülkelerdir. Yukarıda bahsi geçen geleneksel bu pazarlarımız dışında, İzlanda, Kanada, İran, Sahra üstü Afrika ülkeleri yeni hedef pazarlarımız arasındadır. 2015 yılı ihracat verileri incelendiği zaman yıl sonu ihracatının 1 milyar 29 milyon olarak gerçekleştiği, en çok ihracat yapılan ülkenin son yıllarda alışılacağı üzere Norveç (165 milyon dolar - toplam ihracatın yüzde 16'sı) olduğu gözlemlenmektedir. 2015 yılının öne çıkan ihracat ürünleri yük gemileri ve römorkörler olmuştur. Yapılan yük gemisi ve römorkör ihracatı yaklaşık olarak 300 milyon dolar seviyesindedir.

SEKTÖR İHRACATINI YUKARI TAŞIMAYA ÇALIŞIYORUZ

Bizler, Gemi ve Yat İhracatçıları Birliği olarak sektör ihracatını yukarı taşımak için birçok çalışma yapmaktayız. Öncelikle sektörün uluslararası anlamda bilinirliğini artırmak adına projeler yürütüyor, dünyanın önde gelen denizcilik fuarlarına, uluslararası denizcilik sempozyumlarına katılım sağlıyoruz. SMM Hamburg, Posidonia Atina, Neva St.

Petersburg, Norshipping Oslo gibi dünyanın en prestijli denizcilik fuarlarına milli katılım organizasyonları tertip ediyor, Türk denizcilik firmalarının yurtdışında tanınması için organizasyonlar düzenliyoruz. Sektörümüzün geleceği olarak gördüğümüz öğrencilerimiz için her yıl düzenli olarak Ulusal Gemi ve Yat Tasarım Yarışmaları düzenliyoruz. Sektörün tam olarak içinde bulunmadığı offshore pazarı, Ortadoğu pazarı gibi pazarlarda yer almasını sağlamak amacıyla hedef bölge ve pazarlara sektörel ticaret heyeti organizasyonları düzenliyoruz. Değerlendirmemize verilen siparişler açısından baktığımızda geçen yıla göre bir miktar düşüş gözlemlemekteyiz, bunun nedenlerinden yukarıda bahsetmiştik, bölgemizde yaşanan siyasi istikrarsızlık halen devam etmekte olup bu durum gemi ve yat talebine olumsuz yansımaktadır. Bunun haricinde sektörümüz oluşan kapasite fazlasını tamir ve bakım hizmetlerinde kullanarak krizi en az hasarla atlama gayreti içerisindeyiz. İhracatımızı olumsuz etkileyen başlı-

2023 hedefi

Gemi ve yat sektörü 2023 hedefini 10 milyar dolar olarak belirledi.

ca problemler, üretim maliyetindeki artışlardan kaynaklanan artan işçilik maliyetleri, bu artışlara bağlı olarak sosyal giderlerin artışı, ithal ekipmanlara bağlı olarak girdi maliyetlerinin artışı, bankacılık hizmetlerinin maliyetlerinin yüksekliği, üretimde inovatif yatırımlar yapılmamasından kaynaklanan verimlilik olarak ifade edilebilir.

SEKTÖR DESTEKLENMELİ

Gemi üreten hemen hemen bütün ülkeler, doğrudan veya dolaylı bir şekilde sektörlerini desteklemektedirler. Son derece stratejik

bir olan ve yoğun iş gücü kullanan bu sektörün diğer ülkelerle eşit şekilde desteklenmedikçe uluslararası ölçekte rekabet edebilmesi son derece güçtür. Bu nedenle mutlaka devlet tarafından sağlanacak özel desteklere ihtiyaç vardır. Gemi ve Yat olarak sektörümüzde alt yükleniciler ile birlikte yaklaşık 40 bin kişi çalışmaktadır, sektörün oldukça yoğun olduğu dönemlerde bu rakam 150 bin kişiyi aşmakta idi. Tüm sektörlerde olduğu gibi bizim sektörümüzde de yetişmiş eleman açığı vardır. Özellikle ara eleman açığı çok belirgindir. Ancak yükseköğrenimini tamamlamış eleman açığı bulunmamasıyla birlikte fazlasının olduğu söylenebilir. Bu nedenle ara eleman yetiştirecek nitelikli teknik okul ve kurslarla bu eleman açığı giderilebilir. Bunların yanı sıra sosyal yardım adı altında verilen devlet yardımları çalışabilecek iş gücü üzerinde tembelliğe sebebiyet vermektedir, bu tür yardımlar verilirken daha dikkatli olunmalı, yardımlar gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmalıdır.

1.03 MİLYAR DOLAR

Gemi ve yat sektörü 2015 yılı ihracatını 1 milyar 30 milyon dolar ile kapattı.

%0.7 PAY

Sektörün ülke ihracatından aldığı pay yüzde 0.7 civarındadır.

40 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Toplam sektörel istihdam alt yükleniciler ile birlikte 40 binin üzerindedir.

150 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 150'dir.

%19 AZALIŞ

Bir önceki yıllara mukayese edildiğinde ihracatta yüzde 19 gibi bir azalış söz konusudur.

143 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 143 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Norveç	165.276
2 Faroe Adaları	120.342
3 Panama	70.199
4 İtalya	54.882
5 Suudi Arabistan	54.098

Salahattin Kaplan
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Makine halısında ilk sıradayız

Ülkemiz, makine halısı ihracatında dünyada ilk sırada yer alıyor. Aynı zamanda, makine halısı ihracatı sektörümüzün toplam ihracatının da yüzde 95'lik kısmına denk gelmekte. Makine halısını yüzde 5'lik oranla el halısı ihracatımız takip ediyor.

TÜRKİYE İhracatçılar Meclisi (TİM)'in rakamlarına göre Halı sektörü olarak 2014 yılında 2 milyar 355 milyon dolar seviyesinde olan ihracatımız 2015 yılında yüzde 14.4'lük bir düşüş kaydederek 2 milyar 16 milyon dolar seviyesine gerilemiş olup, bu rakam toplam Türkiye ihracatının yaklaşık olarak yüzde 1.4'lük dilimine denk gelmektedir. Özellikle Ortadoğu'da yaşanan iç karışıklıklar ve güvenlik sorunlarına paralel olarak 2015 yılında böyle bir düşüş beklenmekteydi. Ancak, sektörde yaşanan düşüşün dönemsel ve geçici olduğunu düşünmekteyiz. 2015 yılında sektörün başlıca pazarlarından Suudi Arabistan (yüzde 4.4) ve ABD (yüzde 1.5)'de artış yaşanırken; Irak (yüzde 8), Almanya (yüzde 9.1) ve İngiltere (yüzde 1.5)'de düşüş yaşanmıştır. Bu ülkelere ek olarak sektör ihracatının yoğunlaştığı diğer ülkeler sırasıyla, Libya, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, İsrail ve Çin'dir.

ABD PAZARINDA İSTIKRARLI BÜYÜME

Hiç şüphesiz kuzeyimizde ve güneyimizdeki komşu ülkelerde yaşanan istikrarsızlık, sektörümüz açısından en önemli riskleri ortaya çıkarmıştır. Ancak dinamik ve girişimci bir ruha sahip ihracatçılarımız, alternatif ticaret şekli ve pazar çeşitlendirmeleri ile bir neb-

ze olsun sıkıntıları bertaraf edebilmişlerdir.

ABD pazarında birkaç yıldır yaşanan istikrarlı büyüme ortamı ihracatın istikrarı, pazar çeşitliliği ve finansman güvencele-ri sebebiyle sevindiricidir. Hem Halı Sektör Kurulu Başkanı ve hem de sektörün çok ciddi bir kısmını temsil eden Güneydoğu Anadolu Halı İhracatçıları Birliği Başkanı olarak bu pazara özel bir önem vermekteyiz. Hazırlanan ve firmalarımızla da paylaşılan ABD Sektör Raporu ve yürüttüğümüz URGE projesi kapsamında yapılan temas ve ziyaretler neticesinde firmalarımız ABD pazarını daha yakından tanımakta ve buna göre stratejiler geliştirebilmektedir. Ayrıca, yürütmekte ol-

2023 hedefi

*Halı sektörü için
3.5 milyar dolar olarak
belirlenen ihracat hedefi,
Halı Sektör Kurulu
tarafından 5.5 milyar
dolara yükseltilmiştir.*

duğumuz URGE projesi ile önümüzdeki yıllarda Çin, Güney Amerika, Afrika gibi önem verdiğimiz diğer pazarlara yönelik ticari faaliyetler gerçekleştirilecektir.

MAKİNE HALISINDA İLK SIRADA

Ülkemiz, makine halısı ihracatında dünyada ilk sırada yer almaktadır. Aynı zamanda, makine halısı ihracatı sektörümüzün toplam ihracatının da yüzde 95'lik kısmına denk gelmektedir. Makine halısını yüzde 5'lik oranla el halısı ihracatı takip etmektedir. Hem makine hem de el halısı ihracatımızda, önceki yıllardaki istikrarlı artışın aksine bir düşüş yaşanmıştır. Türkiye'nin en çok ihracat yapan altıncı şehri olan Gaziantep'te halı sektörü şehrin başlıca sektörlerindedir. Bu sektör 180 üreticisi ile yan sanayisiyle birlik-

te yaklaşık 50 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. Ayrıca, Gaziantep dünya Makine Halısı ihracatının tek başına yüzde 57'sini yapmaktadır. Firmalarımız artık daha tecrübeli, daha donanımlı ve daha olgun adımlarla doğru bir üretim ve pazarlama modeline doğru yürümektedirler. Özellikle son dört-beş yılda Gaziantep'te sektörel yatırımların artması ve yeni girişlerle, sektörün doygunluk noktasına yaklaştığını müşahade ediyoruz. Bu kapsamda 2016 yılında sektöre yeni girişler ve yapılacak kapasite artışlarından ziyade mevcut kapasitenin daha verimli kullanılmasını, insan kaynaklarına verilen önemin artırılmasını ve buna bağlı olarak da sektörün ortalama kârlılık seviyesinin artmasını bekliyoruz. Elbet-tek her yıl asgari yüzde 10 seviyesinde olan büyüme hedefini 2016 yılında da bekliyoruz.

2023 HEDEFİNE YAKLAŞIYORUZ

Halı sektörümüzün son yıllarda yakalamış olduğu yüksek ihracat performansı, 2023 ihracat hedeflerine ulaşılması açısından son derece önemli bir göstergedir. Daha önce TİM tarafından hazırlanan 2023 İhracat Stratejisi kapsamında Halı sektörü için 3.5 milyar dolar olarak belirlenen ihracat hedefi, Halı Sektör Kurulu tarafından 5.5 milyar dolara yükseltilmiştir. Ayrıca, belirlenen strateji ve hedefler doğrultusunda sektörümüzün gelişim gösterdiğine tanık olmaktayız. Sektörde bu yıl yaşanan geçici düşüşü göz ardı edersek, önceki yıllardaki gibi ihracatımızda görülen istikrarlı artışın devam etmesi halinde, 2023 hedefimize kolaylıkla ulaşabileceğimizi hatta aşabileceğimizi tahmin etmekteyiz.

2.016 MİLYAR DOLAR

Halı sektörü 2015 yılında 2 milyar 16 milyon dolar seviyesinde ihracat gerçekleştirmiştir.

%1.4 PAY

Halı sektörünün Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yüzde 1.4 seviyesindedir.

50 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektör Gaziantep'te üretim operasyonlarında yaklaşık 50 bin kişiyi istihdam etmektedir.

3.015 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 3.015'dir.

%14.4 AZALIŞ

Halı sektörünün ihracatı 2015 yılında yüzde 14.4 oranında azaldı.

150 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 150 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Suudi Arabistan	388.247
2 Birleşik Devletler	275.938
3 Irak	181.729
4 Almanya	117.812
5 Birleşik Krallık	80.800

Süleyman Kocasert
TIM Sektörler Konseyi Üyesi

Lokomotif sektörler arasında yer alıyoruz

Hazirgiyim ve konfeksiyon sektörümüz Türkiye ihracatında en önde gelen sektörler arasında yer almaktadır. İstihdama sağladığı katkı ile de ülkemiz ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

DİĞER taraftan 2015 yılı ihracat performansına baktığımızda yüzde 9 oranında bir düşüş ile 17 milyar dolar olarak gerçekleştiğini görüyoruz. Bu ihracat değeri ile sektör toplam ihracattan yüzde 12 oranında pay aldı. Esasen bu gerileme, ülke toplam ihracatında yaşanan gerilemeye paralel bir durum olarak değerlendirilebilir. Bir başka ifade ile, bu tablonun sebebi sektöre özel olmayıp, diğer sektörleri de etkileyen nedenlerden kaynaklanmaktadır. Öne çıkan nedenler ise paritede yaşanan gelişmeler, emtia fiyatlarının gerilemesi ve genel olarak küresel ticaret hacminde ortaya çıkan gerilemedir. Aslına bakarsanız, ihracat değerlerini dolar yerine euro üzerinden karşılaştıracak olursak, 2015 yılı ihracatında dolar değeri üzerinden yapılan karşılaştırmadakine benzer

bir gerileme ortaya çıkmıyor. Ya da ihracat miktar bazında incelediğimizde de dramatik bir düşüşle karşılaşmıyoruz.

EN ÇOK İHRACAT AB ÜLKELERİNE

2015 yılında Hazirgiyim ve Konfeksiyon sektöründen yapılan ihracat önceki yıllarda da olduğu gibi daha ziyade Avrupa Birliği ülkelerine yoğunlaştı. Sektörün en çok ihracat gerçekleştirdiği 10 ülkeye baktığımızda ise, Avrupa ülkeleri dışında Irak ve Amerika Birleşik Devletlerine de ihracat gerçekleştirildiğini görebiliyoruz. İstatistiklerdeki dikkat çekici gelişme ise şu; Avrupa ülkelere gerçekleştirilen ihracatta genelde gerileme yaşanırken, Irak ve ABD'de bir yükselme yaşanmış durumda. Bu durum paritenin etkisini gösteriyor. Dolar ile ihracat yapı-

bildiğimiz ülkelere daha fazla yoğunlaşmamız gerekiyor. Başta Kuzey Amerika ülkeleri olmak üzere, diğer pazarları da mercek altına almamız gerektiğini düşünüyorum. Sektörümüz istihdamda da öncü konumunda. Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre, 2015 yılı Aralık ayında Giyim Eşyaları sektöründe faaliyet gösteren iş yeri sayısı 33.265. Aynı kurumun verilerine göre çalışan sayısı ise 482.816. Tekstil sektörü ile birlikte değerlendirdiğimizde, bu rakamların yaklaşık olarak iki katına çıktığının altını çizmek gerekiyor.

AR-GE'YE BÜYÜK ÖNEM VERİYORUZ

Dünya ticaretinde bir adım öne geçmek istiyorsanız, sadece üreterek bunu başarmamız artık mümkün değil. Ürettiklerinizin

2023 hedefi

*2023 hedefleri
doğrultusunda sektörün
52 milyar dolar ihracat
yapması hedeflenmektedir.*

kendine özgü, farklı taraflarının olması başarı için kaçınılmaz. Hazırgiyim sektöründe ise bu farklılığı ya tasarımla yakalayabiliyorsunuz ya da özellikli kumaşların kullanıldığı akıllı giysilerle farklılaşabiliyorsunuz. Her iki alternatifte de Ar-Ge'ye yatırım yapmanız gerekiyor. İhracatçı firmalarımızın artık bir çoğu kendi tasarımlarını üretiyorlar.

Sadece fason üretime odaklanmış değiller. Kendi koleksiyonları ile uluslararası pazarlarda tercih ediliyorlar. Teknik tekstilde de bir gelişme sürecinden geçiyoruz fakat önümüzde alınacak çok mesafe var. Bu noktada altını çizmek istediğim, Ar-Ge'ye yatırım yapacak olanlara devletin sağlamakta olduğu önemli destekler var. Ben inanıyorum ki her firmamıza uygun bir destek mekanizması mevcut. Bu konuda sunulan imkanları etkin şekilde değerlendirmemiz gerekiyor.

Türkiye'nin 2023 yılına ilişkin hedeflerinde hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün hedefi 52 milyar dolar. Bir başka ifade ile, 2023 yılında gerçekleştirilecek olan ihracatın yaklaşık yüzde 10'luk kısmını ya da daha fazlasını hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün gerçekleştirmesini öngörüyoruz.

17 MİLYAR DOLAR

Hazırgiyim sektörü 2015 yılında 17 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

%12 PAY

Hazırgiyim sektörü 2015 yılında Türkiye'nin toplam ihracatından yüzde 12'lik pay aldı.

1 MİLYON KİŞİYE İSTİHDAM

Sektör 1 milyon civarında istihdam sağlıyor.

14.700 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 14.700'dür.

%9 AZALIŞ

Sektör ihracatı 2015 yılında yüzde 9 azaldı.

196 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 196 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	3.189.859
2 Birleşik Krallık	2.206.244
3 İspanya	1.671.182
4 Fransa	879.446
5 Hollanda	810.664

2015 Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektörü

Zekeriya Mete
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Uzak pazarlarımızda artış var

Geniş bir ürün yelpazesi olan sektörümüzün ihracatı da dünyanın farklı bölgelerine yoğunlaşmaktadır. Belirli ürün gruplarında, örneğin katma değeri yüksek olan şekerli mamuller alt sektöründe Peru, Arjantin, El Salvador ülkelerinde yüzde 300'den fazla artış yaşandı.

DÖVİZ kurundaki yükseliş ve pazarlarımızdaki siyasi çalkantılardan meydana gelen tahsilat sorunları, hammadde temininde, özellikle şeker temininde karşılaşılan sorunlar 2015'te ihracatımız adına yaşanan başlıca sorunları oluşturdu. Komşu ülkelerde özellikle Ortadoğu'da yaşanan siyasi krizler ihracatımızı olumsuz etkiledi. Bunun yanında gümrüklerde yaşanan sorunlar, tarife dışı engeller, telafi edici vergiler başta olmak üzere ihracatçımızı yıpratıcı konularda İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği her aşamada ihracatçımıza destek olmaya çalışmıştır. Tarım sektöründe en büyük paya sahip alt sektör olan Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri 2015'te 2014'e göre yüzde 8.7 küçülme ile 6.1 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Tüm sektörler içindeki ihracat payı yüzde 4.3 olmuştur.

UZAK BÖLGELERE YOĞUNLAŞTIK

Geniş bir ürün yelpazesi olan sektörümüzün ihracatı da dünyanın farklı bölgelerine yoğunlaşmaktadır. En çok ihracat yaptığımız

ülkeler Irak, Suriye, Suudi Arabistan, Amerika Birleşik Devletleri ve Sudan olmuştur. Özellikle Güney Amerika ve Afrika da ihracatımızı arttırdığımız ülkeler oldu. Belirli ürün gruplarında, örneğin katma değeri yüksek olan şekerli mamuller alt sektöründe Peru, Arjantin, El Salvador ülkelerinde yüzde 300'den fazla artış yaşandı. Bu sene alt sektörlerimizde Pastacılık Ürünleri, Bitkisel Yağlar ve Değirmencilik Ürünleri ilk üç sırayı paylaşırken maalesef genel ihra-

2023 hedefi

Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörünün 2023 yılı ihracat hedefi 19.2 milyar dolar olarak öngörülmüştür.

cat düşüşünden etkilenen sektörler oldular. Yağlı tohumlar ve meyveler sektörümüzde ise ihracat rakamlarımız diğer ürün gruplarına göre düşük kalsa da, geçen seneye göre artış göstermiştir.

GENİŞ İSTİHDAM

Dediğimiz gibi geniş bir ürün yelpazesine sahip olan sektörümüz Türkiye'nin her yerinde küçük, orta ve büyük işletmeler olarak faaliyet göstermektedir. Sektörümüz 2-3 kez sanayiye giren ürünleri barındırıyor. Yarattığı katma değer yüksek olduğu için tarımsal üretimin ilk aşamasından tüketiciye ulaşan nihai ürüne kadar birçok alanda istihdam

sağlanmaktadır. Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörü olarak öncelikli hedefimiz sektörümüzü dünya piyasalarında layıkıyla tanıtarak, hem sektörümüze hem de ülke ihracatına ve ekonomisine faydalı olabilmektir. Bu doğrultuda diğer tüm sektör kuruluşları ile kapsamlı bir işbirliği içinde olmak daha hızlı ve daha etkin çalışmalarımızı sağlayacaktır. Sektörümüzce Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler başta olmak üzere dünyanın başka bölgelerinde yaşanabilecek ekonomik ve siyasal çalkantıların sektör ihracatına etkisi ve yaz aylarının sektör ihracatına getirdiği yavaşlamanın etkisini gidermek amaçlarıyla ihracat yapı-

lan ülke sayısını artırma ve yeni pazarlara yönelim planlanmaktadır.

İNNOVASYON BİZİM İÇİN DE ÇOK ÖNEMLİ

Sektörümüze her zaman inovasyonu, daha akılda kalıcı ve daha güçlü bir marka olmanın yani markalaşmanın önemini anlatıyor ve bu alanda tasarım yarışmaları, Ar-Ge proje pazarları başta olmak üzere çalışmalar yapıyoruz. Ayrıca gerçekleştirilen sektörel ticaret heyetlerinin ve alım heyetlerinin sayısını en az iki katına çıkarmayı planlıyoruz. Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörü olarak 2023 yılı ihracat hedefimiz, Türkiye Geneli 19.2 milyar dolardır.

6.1 MİLYAR DOLAR

Tarım sektöründe en büyük paya sahip alt sektör olan sektör 2015'te 6.1 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi.

%4.3 PAY

Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörünün ihracatının payı yüzde 4.3 olmuştur.

GENİŞ İSTİHDAM

Sektör tarımsal alandaki üretimi ile yüzbinlerce kişiye iş sağlıyor.

1.095 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan toplam firma sayısı 1.095'dir.

%8.7 AZALIŞ

Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri ihracatı 2015'te yüzde 8.7 azaldı.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Irak	1.683.121
2 Suriye	467.012
3 Sudan	242.781
4 Suudi Arabistan	213.035
5 Birleşik Devletler	167.366

Salih Zeki Poyraz
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

2016 geri dönüş yılı olacak

Yakın coğrafyada yaşanan siyasi düzensizlikler ve dış ticaretimizin bu durumdan zarar görmesi sektörün ihracatında bir azalma yaratsa da 2016 yılından çok umutluyuz. Nitekim yılın ilk iki ayında elde edilen veriler de buna işaret ediyor.

SEKTÖRÜMÜZÜN 2015 yılı ihracatı 3.7 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bir önceki yıla oranla yaklaşık olarak yüzde 17 oranında bir azalma söz konusu. Sektör şu anda Türkiye ihracatından yaklaşık yüzde 2.5 oranında bir pay alıyor. Petrol fiyatındaki düşüş ve bunun dibe yakın seviyelerde süre gidiyor olması, ABD Dolarındaki güçlenme eğilimi, Çin ekonomisindeki yavaşlama, Rusya ve Ukrayna arasındaki siyasi sorun, Rusya pazarının ülkemiz ürünlerine kapanması, Suriye krizinin güçlenerek yeni göç dalgaları yaratması, dünya genelinde yaşanan kriz ve ülkelerin ithalatta getirdiği yeni uygulamalar yıl sonu rakamlarını direkt olarak etkileyen olaylardı. Tüm bunlara ek olarak dolar/euro paritesinde görülen dalgalanmalar sektörümüzü olumsuz yönde etkiledi. Sektörün ihracat yapısını düşünürsek dolar ile yarı mamul alıp çoğunlukla euro bazında Avrupa'ya ihracat yapar durumdayız. Bu sebeple karlılıklarda çok büyük kayıplar yaşandı.

İklimlendirme Sektörü olarak ağırlıklı olarak Avrupa ülkeleri ve komşu ülkelere ihracat gerçekleştiriyoruz. 2015 yılında en çok ihracat gerçekleştirilen 5 ülke sırasıyla Almanya, İngiltere, Irak, Rusya ve Romanya oldu. Bununla birlikte özellikle yakın coğrafyada yaşanan siyasi düzensizlikler ve

dış ticaretimizin bu durumdan zarar görmesi sektörü alternatif pazar arayışına itmiştir. Sektörün dünya üzerindeki bir çok ülkeye aktif ihracatı mevcut ve bu mevcut pazarlardaki payımızın artırılmasını hedefliyoruz elbette. Bu kapsamda özellikle Gana, İtalya ve Katar gibi ülkeler ihracatta önemli miktarda artış yaşanan ülkelerdir.

2016 BİR TOPARLANMA YILI OLACAK

Sektörümüz ürünleri kullanım alanlarına ve amaçlarına göre 6 ana grup altında incelenmektedir. Sektör ihracatından en büyük payı alan Tesisat Sistem ve Elemanları'nın 2015 yılında ihracatı 1.5 milyar dolar seviyesindedir ve yüzde 18.5 oranında düşmüştür. Isıtma Sistem ve Elemanları ihracatı ise 1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş ve yüzde 12 oranında düşüş görülmüştür. Soğutma Sistemlerinde yüzde 17.1, Klima Sistemlerinde yüzde 22.4, Havalandırma Sistemlerinde yüzde 23.1, Yalıtım Malzemelerinde ise yüzde 23.7 oranında düşüş görülmüştür. Bizim ürünlerimizin bazıları inşaatlarda, evlerde kullanılan temel ürünler arasında iken bazıları ise konfor ürünü olarak nitelendirilebilecek ürünler. O nedenle bu tarz ekonomik daralma yaşanan dönemlerde diğer sektörlerle oranla tüm

pazarlarda daha az kullanılır ve ihracat-ithalatındaki kayıplar daha fazla olur. Sektörümüzde 2.000'den fazla firma faaliyet göstermektedir. 2016 yılı ilk iki ayı verileri geçtiğimiz yıla oranla çok daha iyi geldi. Bu kapsamda, 2016 yılının bir toparlanma ve geri dönüş yılı olacağını düşünüyoruz. Ama yine de geçen yılki düşüşü telafi edebilir miyiz, 4.5 milyar dolar seviyesini bu sene zorlayabilir miyiz noktasında çok umutlu değiliz. Firmalarımız yeni yatırımlar yapmaktalar. Özellikle AR-GE yatırımlarının ve yeni ürünler geliştirmenin önemi tüm sektöre biliniyor ve yatırım yapmaya devam ediliyor. Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri ise her firma tarafından değişik yönetilmektedir.

2023 hedefi

Sektörün hedefi 2023 yılında Türkiye ihracatından yüzde 5 pay almak ve 25 milyar dolar rakama ulaşmak.

Fuar katılımları, yerinde ziyaretler, müşteri davetleri, birebir tanıtımlar vb. Biz ise İSİB (İklimlendirme Sanayi İhracatçıları Birliği) olarak bu konuda firmalarımıza elimizden geldiğince yardım etmeye çalışıyoruz.

2023 yılında İklimlendirme Sektörü ihracat hedefimiz 25 milyar dolar. Türkiye ihracatından yüzde 5 oranında pay almak istiyoruz. Tabii ki bu hedefler konulurken bu tarz darboğazların çok daha seyrek görüleceğini ve siyasi olarak komşu ülkelerin daha istikrarlı bir yapıda olacaklarını düşünmüştük. Ancak sektörümüzün geçmiş yıllarda gösterdiği performansa bakarak 25 milyar dolar ihracat hedefini yakalayacağımıza olan inancımız devam ediyor.

Umarım 2016 yılı ihracatımızın arttığı, ekonomik refahın ve siyasi huzurun sağlandığı bir yıl olur. Biz 2016 yılında sektör ihracatının artması için her türlü çalışmayı gerçekleştirmeye devam edeceğiz.

3.7 MİLYAR DOLAR

Sektörün 2015 yılındaki ihracat miktarı 3.7 milyar dolar oldu.

%2.5 PAY

Sektör şu anda Türkiye ihracatından yüzde 2.5 oranında bir pay alıyor.

2.000 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 2.000 civarındadır.

%17 AZALIŞ

Bir önceki yıla oranla yüzde 17 oranında bir azalma söz konusu.

209 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 209 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	356.525
2 Birleşik Krallık	281.440
3 Irak	197.865
4 Rusya Federasyonu	181.524
5 Romanya	128.439

2015 Kimyevi Maddeler ve Mamulleri Sektörü

Murat Akyüz
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Türkiye'nin ihracattaki 3. büyük gücü

Kimya sektörü, Türkiye'nin lokomotif sektörlerinin başında geliyor. 2015 yılında da 15 milyar 469 milyon dolarlık ihracatımızla, Türkiye'nin ihracatından en fazla pay alan üçüncü sektör olduk.

KİMYA sektörü 2015 yılını 15 milyar 469 milyon dolarlık ihracatla tamamladı. İhracatımız bir önceki yıla göre değerinde yüzde 13.28 azalırken, miktarda yüzde 12.59 artarak 17.3 milyon tona ulaştı. Küresel ekonomideki yavaşlama ile komşu ülkelerdeki gelişmeler ihracatımızı belirleyen etkenler arasında yer alıyor. Ancak, tüm bu yaşananlara rağmen kimya halen Türkiye ihracatından en fazla pay alan üçüncü sektör.

Geride bıraktığımız yıl Mısır, Irak ve Almanya en fazla ihracat yaptığımız ülkeler oldu. Birleşik Arap Emirlikleri, İtalya, İran, İspanya, Suudi Arabistan, Yunanistan ve İngiltere ilk 10'da yer alan diğer ülkeler olarak sıralandı. Avrupa ülkelerine yaptığımız ihracat yüzde 34.8 oranında arttı ve toplam kimya ihracatının 4.9 milyar dolarlık kısmını oluşturdu.

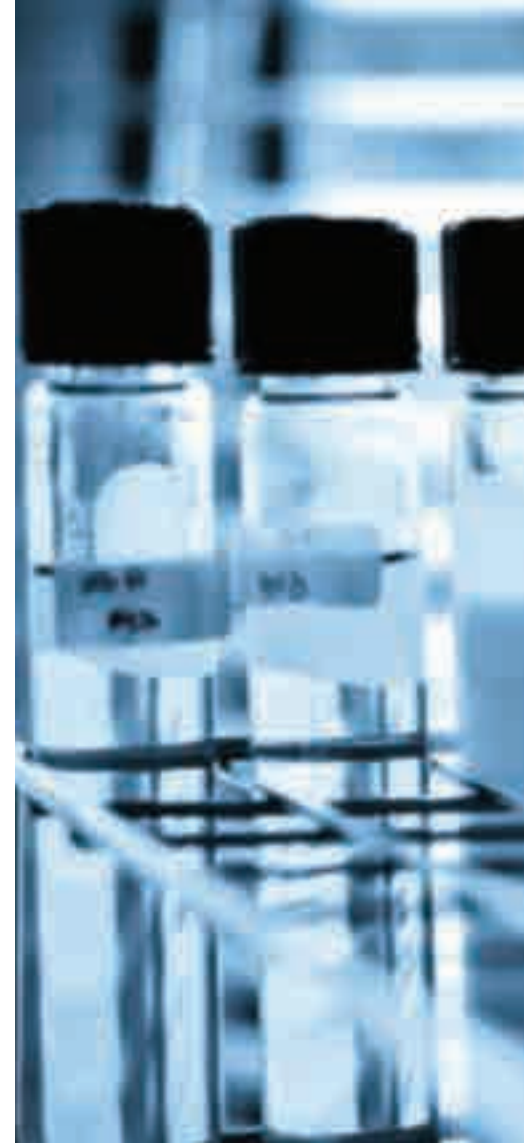
ALTERNATİF PAZARLARA YÖNELİYORUZ

Son yıllarda ihracatımızı alternatif pazar stratejisiyle yürütüyoruz ve kimya sektörü alternatif pazar yaratma konusunda oldukça başarılı. 2015 yılında da alt sektörler bazın-

da potansiyelin yüksek olduğu ülkeleri araştırmayı sürdürdük. Güney Amerika, Sahra Altı Afrika, Uzakdoğu ve Asya gibi pazarlar yakın takibimizdeydi ve olmaya da devam ediyor. Sektörümüz çok zengin bir alt ürün grubu potansiyeline sahip. 2015 yılında en fazla ihracat yaptığımız ürün grubu 5 milyar 104 milyon dolar ile plastikler ve mamulleri oldu. 1 milyar 160 milyon dolarla anorganik kimyasallar ikinci, kauçuk ve kauçuk eşyalar ise 1 milyar 122 milyon dolar ile üçüncü sırada yer aldı. Özellikle plastik mamuller, kozmetik, ilaç ve eczacılık ürünleri, medikal, kauçuk gibi öne çıkan alt sektörlerimizin ihracat performanslarında önemli bir potansiyel var ve bu potansiyeli iyi değerlendirmeye yönelik çalışmalarda bulunuyoruz.

YURTDIŞI FUARLAR BİZİM İÇİN ÖNEMLİ

Kimya ihracatımızı artırmak için geçtiğimiz yıl ihracatçı firmalarımızı yine dünyanın farklı coğrafyalarıyla bir araya getirdik. ABD'den Panama ve Kolombiya'ya, Dubai'den Hong Kong ve ABD'ye kadar binlerce kilometre yol kat ettik. Plastik, kozmetik, boya, ilaç, medikal, mutfak eşyaları gibi sektörleri-

imizde uluslararası katılımlı fuarlar ve ticaret heyetleri ile yeni pazarlar kazanmanın yollarını araladık. Yurtdışından alım heyetlerini ülkemizde ağırladık. Ekonomi Bakanlığımızın desteği ile kurduğumuz URGE takımları, düzenlediğimiz sektörel ticaret heyetlerinde verimli geçen görüşmeler yaptılar.

2016'DA HEDEF 16 MİLYAR DOLAR İHRACAT

Kimya ihracatçımız için 2015 zorlu bir yıl oldu. 2016'nın daha iyi bir yıl olmasını diliyoruz. Yıl sonunda 16 milyar dolar civarında bir ihracata ulaşacağımızı öngörüyoruz. Bu amaçla da çalışmalarımızı tüm hızıyla sürüyor. Kimya sektörü olarak önümüzde kısa ve uzun vadeli hedefler var. Komşu ülke sorunları ile ekonomik yapı ve kurda sağlanacak

2023 hedefi

Kimyevi maddeler ve mamulleri sektörünün 2023 yılı ihracat hedefi 50 milyar dolardır.

istikrar en büyük temennimiz. Dünya genelinde dengeler hızla değişiyor ve ülke olarak çok sıcak bir gündemimiz var. Sanayicilerimizin ve ihracatçılarımızın uzun vadeli planlar yapabilmesi ancak istikrar ve güven ortamına sahip olmamıza bağlı. Diğer yandan sektörün gelişim ivmesi dış etken faktörlerinin iyileşmesinin yanı sıra AR-GE ve inovas-

yon çalışmalarının artırılmasıyla yakından ilgili. Sürdürülebilir ihracata ulaşmamız ancak yüksek katma değerli üretim ile mümkün olacak. Bunun için de bu alandaki çalışmaların daha artırılması önemli bir gereklilik.

2023 İÇİN HEDEFİMİZ BÜYÜK

Türkiye'nin 2023 yılı 500 milyar dolarlık ihracat hedefine 50 milyar dolar ile katkı sağlamak en büyük hedefimiz. Önümüzde çok kısa bir süre var. Kimya sektörü olarak bu hedefe kilitlenmiş durumdayız. İnovasyon, Ar-Ge, tasarım ve markalaşma ise yüksek katma değerli üretimin vazgeçilmezleri. Kimya, katma değer açısından oldukça zengin bir sektör. Bu potansiyeli doğru kullandığımız takdirde daha iyi konumlara gelebileceğimize inanıyoruz.

15.4 MİLYAR DOLAR

Türkiye ekonomisi içinde çok önemli bir paya sahip olan kimya sektörü 2015'te 15.4 milyar dolarlık ihracat yaptı.

%10.7 PAY

Türkiye'nin en çok ihracat yapan üçüncü sektörünün toplam ihracattaki payı yüzde 10.7 olmuştur.

300 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde 300 bin kişi istihdam edilmektedir.

7.000 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 7.000'dir.

%13.2 AZALIŞ

Sektör 2015 yılında değer bazında yüzde 13.2'lik bir düşüş yaşadı. Miktar da ise yüzde 12.59 artarak 17.3 milyon tona ulaştı.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Mısır	971.949
2 Irak	939.550
3 Almanya	795.113
4 Birleşik Arap Emirlikleri	733.026
5 İtalya	573.081

Abdulkadir Çıkmaz
TIM Sektörler Konseyi Üyesi

Kuru meyvede dünya lideriyiz

Ülkemiz, kuru kayısı, kuru incir ve çekirdeksiz kuru üzümde dünyada söz sahibi olup, ihracatta ilk sıradadır. Önceki yıllarda olduğu gibi 2015'te de sektörde en çok ihracatı yapılan ürünler olarak bu ürünler ön plana çıkmaktadır.

KURU MEYVE ve Mamulleri Sektörü olarak 2014 yılında 1 milyar 438 milyon dolar seviyesinde olan ihracatımız 2015 yılında aynı seviyesinde kalarak 1 milyar 346 milyon dolar olmuştur. Bu rakam toplam Türkiye ihracatının yaklaşık yüzde 1'lik dilimine denk gelmektedir. Türkiye genelindeki ihracat artışımızın düşük kalmasının temel sebepleri arasında yıl içinde yaşanan don ve kuraklık hadiseleri vardır. Üretim düşük kalmasına neden olan bu olaylardan ötürü fiyatlar ciddi şekilde artmıştır ve bu durum uluslararası rekabet gücümüzü önemli ölçüde zayıflatmıştır. Ayrıca; Irak, Suriye ve Ukrayna'da yaşanan çatışma ortamı, Rusya'da yaşanan ekonomik sıkıntılar ve Avrupa Birliği ülkelerindeki talep düşüklüğü kuru meyve ihracatımızı olumsuz etkileyen önemli nedenler olarak ortaya çıkmaktadır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen yine de ihracatımızda görüldüğü üzere önemli bir azalış gerçekleşmemiştir. Kuru Meyve Sektörü olarak 2015 yılında 1006 aktif ihracatçı firmamızla dünyada yaklaşık 142 farklı ülkeye ihracat gerçekleştirdik. 2015 yılında sektör ihracatının en yoğun olduğu ülkelere bakıldığında ilk sırada 174 milyon dolarlık ihracatla İngiltere'nin yer aldığı görülmektedir. İngiltere'yi 172 milyon dolar ile Almanya ve 105 milyon dolar ile İtalya takip etmektedir. Amerika, Hollanda, Fransa, Avustralya ve Irak

ise kuru meyve ihracatımızın yoğun olarak yapıldığı diğer ülkeler.

KURU KAYISI, İNCİR VE ÇEKİRDEKSİZ KURU ÜZÜMDE DÜNYA LİDERİYİZ

Ülkemiz, kuru kayısı, kuru incir ve çekirdeksiz kuru üzümde dünyada söz sahibi olup, ihracatta ilk sıradadır. Önceki yıllarda olduğu gibi 2015'te de sektörde en çok ihracatı yapılan ürünler olarak bu ürünler ön plana çıkmaktadır. Rakamsal olarak ifade edecek olursak çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı 430 milyon dolar, kuru kayısı ihracatı 303 milyon dolar ve kuru incir ihracatı 230 milyon dolar olmuştur. Ayrıca, dünyada söz sahibi olduğumuz bir diğer geleneksel ihracat ürünümüz de Antep fıstığıdır. Sektörümüzün 2023 yılı ihracat hedefi 4 milyar dolardır. Buna yönelik olarak kuru meyve sektörü, yapısal sorunlarının çözüme kavuşması, küresel rekabet gücünün artırılması amaçlarına yönelik olarak eğitim, inovasyon, Ar-Ge'ye yönelik projelerin oluşturulması ve bu amaçla üniversite-sanayi işbirliğinin en üst düzeyde tutulmasının sağlanması hedeflenmiştir. Sektörde gerek çalışan işgücünün yeteneklerini, tecrübelerini ve yeni teknolojik gelişmelerle ilgili bilgilerini geliştirme gerekse sektöre kazandırılacak işgücünün hazırlanması konularında eğitime yönelik projeler oluş-

turulacaktır. Bununla birlikte, Kuru Meyve Tanıtım Grubu sektörün yurtdışı tanıtım faaliyetlerinin belirlenen ürün gruplarında özellikle hedef ülkeler odaklı olarak geliştirilmesi için çalışmalarında bulunmaktadır. Bu çerçevede, alım heyetleri, ticaret heyetleri, belirlenen yurtdışı fuarlara info stantla katılım faaliyetleri devam edecektir. Bu hedeflere ulaşabilmek için yüksek teknolojiye dayalı yeni yatırımların gerçekleştirilmesi ve yüksek katma değerli ürünlerin üretilerek dünya pazarlarına sunulması gerekiyor. Bunun için de elbette markalaşma, AR-GE ve inovasyon ile tasarım çalışmalarına yoğunluk verilmesi başarıya giden yolda olmazsa olmazlarımız arasında yer almaktadır.

"TÜRK KURU MEYVELERİ" İMAJINI OLUŞTURACAĞIZ

Mevcut işletmelerimizin kapasiteleri ve altyapılarının bu hedefe uygun hale getirilmesi yönünde çalışmalar yürüteceğiz. Yapılması

2023 hedefi

Sektörün 2023 ihracatı hedefi 4 milyar dolardır.

gereken başlıca çalışmalar, dünya tüketicilerinin tercih ettiği ürünleri, gıda kodeksine uygun şekilde üretmek, ülkemiz coğrafyasının ve ekolojisinin elverdiği ürünlerin örneğin; kuru kayısı, ceviz, badem, erik kurusu, incir, çam fıstığı, kuru üzüm ve Antep fıstığı üretimini yükselen global talebe uygun şekilde artırmak, ülkemiz üretiminin yetersiz kaldığı durumlarda ihtiyaç duyulan ürünleri dahilinde işleme rejimi kapsamında ithal ederek işledikten sonra talebe göre kendi ürünlerimizle karışık halde dış piyasalara sunmak ve hepsinde de önemlisi "Türk Kuru Meyveleri" imajını dünya piyasalarına yerleştirmektir.

TANITIM ATAKLARIMIZ SÜRECEK

Çin başta olmak üzere özellikle Uzakdoğu'da potansiyel arz eden Japonya, Endonezya, Malezya, Güney Kore gibi alıcı ülkelerle yapılacak ikili anlaşmalarla vergi oranlarının düşürülmesi sektörümüze güç katacağına inanmaktayız. 2016 yılıyla ilgili eylem planında hedeflerin mevcut pazarlardaki payın artırılması yanında hedef pazarlardaki arayışın sürdürülmesi olmasının altını çizerek 2016 yılında mevcut ihracatımızın üstüne koyarak daha üst seviyelere getirmeyi planlıyoruz.

Ülkemizin ortaya koyduğu 2023 vizyonunun gerçekleştirilmesi ve ürünlerimizin dünyanın her tarafına pazarlanabilmesi için tanıtım başta olmak üzere her türlü çalışmanın içerisinde yer alacağız. Belirttiğimiz sorunların kısmen de olsa çözüme kavuşması durumunda, sektörümüzün önceki yıllarda kaydetmiş olduğu muazzam ihracat artışına yeniden kavuşacağını ve 2023 hedefimizin kolayca aşılacağını tahmin ediyoruz.

1.34 MİLYAR DOLAR

Kuru meyve ve mamulleri sektörünün 2015 yılında yaptığı ihracat 1 milyar 346 milyon dolar olmuştur.

%1 PAY

Kuru meyve sektörü toplam ihracatın yüzde 1'ine denk gelmektedir.

GENİŞ İSTİHDAM

Sektörün Türkiye'de geniş bir istihdam potansiyeli bulunmaktadır.

1.006 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.006'dır.

%7.6 AZALIŞ

Sektör ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 7.6 azalmıştır.

142 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 142 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Krallık	174.047
2 Almanya	172.686
3 İtalya	105.298
4 Fransa	98.005
5 Birleşik Devletler	83.349

Ali Kahyaoglu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Diğer sektörlerle de katkı sağlıyoruz

Madencilik sektörü ihracatta kendi ürünlerinin yanı sıra cam seramik, çimento, demir çelik ve gübre üretiminde önemli bir hammadde tedarikçisi konumundadır.

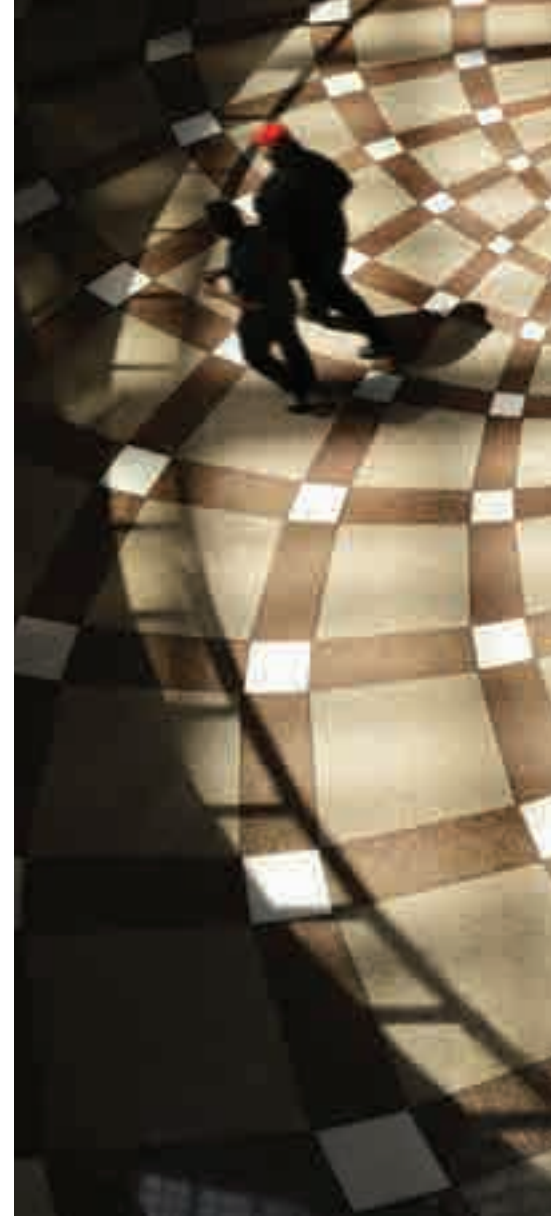
DÜNYA genelinde emtia fiyatlarında yaşanan düşüş, özellikle de metalik cevherlerin fiyatında yaşanan dalgalanma 2015 yılı için sektörde önemli derecede ihracat geliri kaybı yaşanmasına neden oldu. 2014 yılında 4.6 milyar dolar seviyesinde tamamlanan maden ihracatı yüzde 15.96'lık kayıp ile 2015 yılını 3.9 milyar dolar seviyesinde kapatmıştır. 3.9 milyar dolarlık ihracata Türkiye genelinde ihracat yapan 5452 firmanın çabası ile ulaşılmıştır. Sektör 3.9 milyar dolar ihracat ile Türkiye'nin toplam ihracatında yüzde 2.7'lik bir paya sahip olmuştur. Miktar bazında ise madencilik sektörü bir önceki yıla göre yüzde 5'lik bir kayıp ile 20 milyon ton ihracat gerçekleştirmiştir.

KRİZLER SEKTÖRLERİ ETKİLİYOR

Rusya ile yaşanan siyasi kriz her sektörde olduğu gibi madencilik sektörünü de olumsuz etkilemiş de ihracatta gerçekleşen düşüşün asıl sebebi madencilik sektörünün en büyük ihracat pazarı olan Çin'de yaşanan ekonomik büyümede yavaşlama ve bunun yansıması olan talep azalmasıdır. Madencilik sek-

törü ihracatta kendi ürünlerinin yanı sıra cam seramik, çimento, demir çelik ve gübre üretiminde önemli bir hammadde tedarikçisi konumunda olması sebebi ile sanayi ve kimya sektörlerine de katkı sağlayarak ülkenin GSMH'de yaklaşık yüzde 3.5 - yüzde 4'lük bir paya sahiptir. Sektörümüz, yaptığı üretim sayesinde yan sektörler de dahil olmak üzere yaklaşık 200 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. Madencilik sektörünün toplam ihracatını incelediğimizde 1.9 milyar dolar ihracat seviyesi ile doğaltaşlar ön plana çıkmaktadır. Bu değer, toplam maden sektörü ihracatının neredeyse yarısına denk gelmektedir.

Bölge bazlı ihracatı incelediğimizde madencilik sektörü için 1.7 milyar dolar ithalat ile Çin, Hindistan, Tayvan ve Güney Kore'yi kapsayan Doğu Asya bölgesi ilk sıradadır. 2015 yılında bu bölgeye yapılan ihracatta önemli kayıplar yaşanmış olup yaşanan bu kayıplar toplam ihracat seviyesine de yansımıştır. Fakat bu dönemde çeşitli ürün gruplarında yeni pazarlara da giriş yapma başarısı gösterilmiştir. 2015 yılında İsveç'e metalik cevher ihracatımız ön plana çıkarak daha önce çok fazla

varlık göstermediğimiz bu pazarda yer almayı sağlamıştır. Genel olarak ülke sıralamasına baktığımızda ise Çin 1.4 milyar dolarla ilk sırada yer alırken, bu ülkeye olan ihracatımızda bir önceki yılın aynı dönemine oranla yüzde 22.3 oranında azalış kaydedilmiştir. ÇHC'yi sırasıyla, 410 milyon dolarla ABD (yüzde 4.6 azalış), 129 milyon dolarla İtalya (yüzde 2.5 azalış), 126 milyon dolarla Suudi Arabistan (yüzde 0.49 azalış) ve 97 milyon dolarla İsveç (yüzde 31 artış) takip etmiştir.

SIKINTILARI AŞMAK İÇİN ÇABA GÖSTERİYORUZ

Sektörümüz ihracatının artmasının önünde engel oluşturan sıkıntıların aşılması için

2023 hedefi

Sektör 2023 yılı için ihracat seviyesini 15 milyar dolara yükseltmeyi hedefliyor.

büyük bir çabanın içerisindeyiz. Sektörümü-
zü tanıtmak ve ihracat potansiyelini artırmak
için ticaret heyetleri, fuarlar ve çeşitli tanıtım
organizasyonları düzenlemekteyiz. Ayrıca
Ar-Ge yatırımlarına önem vererek sektörün

üretim maliyetlerini düşürmeyi hedeflemek-
teyiz. 2016 yılını değerlendirdiğimizde sektö-
rümüzün global gelişmelere paralel bir seyir
izleyeceğini düşünmekteyiz. Global ekono-
minin ileriki dönemlerde toparlanmaya baş-
laması ile sektörümüz tekrardan büyüme ra-
kamlarını yakalayacaktır. Cumhuriyetimizin
100. yılında resmi hükümet politikası olarak
benimsenen 500 milyar dolar hedefine ulaşıl-
masında madencilik sektörünün çok önemli
bir paya sahip olduğunu belirtmeliyim. Sek-
tör sadece kendi yapacağı ihracat ile değil,
diğer sektörlerle sağladığı hammadde tedar-
iği ile bu misyonu üstlenmiş olup 2023 yılı
sonunda 15 milyar dolarlık ihracat seviyesi-
ne ulaşmayı amaçlamaktadır.

3.9 MİLYAR DOLAR

2015 yılında Türkiye'nin maden ihracatı 3.9 milyar dolar olarak gerçekleşti.

%2.7 PAY

Madencilik sektörü 2015 yılı toplam ihracatının yüzde 2.7'sini gerçekleştirdi.

200 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Madencilik sektörü, yan sektörlerle birlikte yaklaşık 200 bin kişiye çalışma olanağı sunuyor.

5.452 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 5.452'dir.

%15.9 AZALIŞ

2015 yılında Türkiye'nin maden ihracatı, yüzde 15.9 azalış göstermiştir.

199 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 199 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Çin Halk Cumhuriyeti	1.403.489
2 Birleşik Devletler	410.161
3 İtalya	129.778
4 Suudi Arabistan	126.027
5 İsveç	97.501

Adnan Dalgakıran
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Stratejik pazarlarda büyüme devam ediyoruz

Türk makine imalat sanayi, 2015 yılında rakamsal sonuçlar itibarıyla bir önceki yılın gerisinde kalmış gibi görünse de yarattığı yüksek katma değer, mühendislik becerileri ve rekabetçi fiyatlarla üretimi sonucunda uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artırdı.

DÜNYA mal ticaret hacmindeki istikrarsızlık ve döviz kurundaki volatilité tüm sektörlerin yıl sonu verilerini doğrudan etkilediği 2015 yılı sonunda, rakamlar reel sektör beklentilerinin altında oluştu. 2015 yılında toplam ihracatı 13.4 milyar dolar olarak gerçekleşen makine sektörünün ise Türkiye'nin toplam ihracatı içinde aldığı pay, sektörün bugüne kadar elde ettiği en yüksek orana ulaşarak yüzde 9.3 olarak gerçekleşti. Türk makine imalat sanayi, 2015 yılında rakamsal sonuçlar itibarıyla bir önceki yılın gerisinde kalmış gibi görünse de yarattığı yüksek katma değer, mühendislik becerileri ve rekabetçi fiyatlarla üretimi sonucunda uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artırdı.

Makine sektörünün en çok ihracat gerçekleştirdiği ülkeler Almanya, ABD, İngiltere, İtalya ve Fransa gibi stratejik öneme sahip yüksek teknolojiye hakim pazarlar oldu. Makineciler açısından hem ekonomik hem de teknolojik anlamda kritik bir ortak olan

Almanya ise 2 milyar doları aşan ihracat payıyla sektörümüzün toplam ihracatı içinde yüzde 15 dolayında bir paya sahip oldu.

MAKİNECİLİK ÜLKE EKONOMİSİNE DEĞER KATIYOR

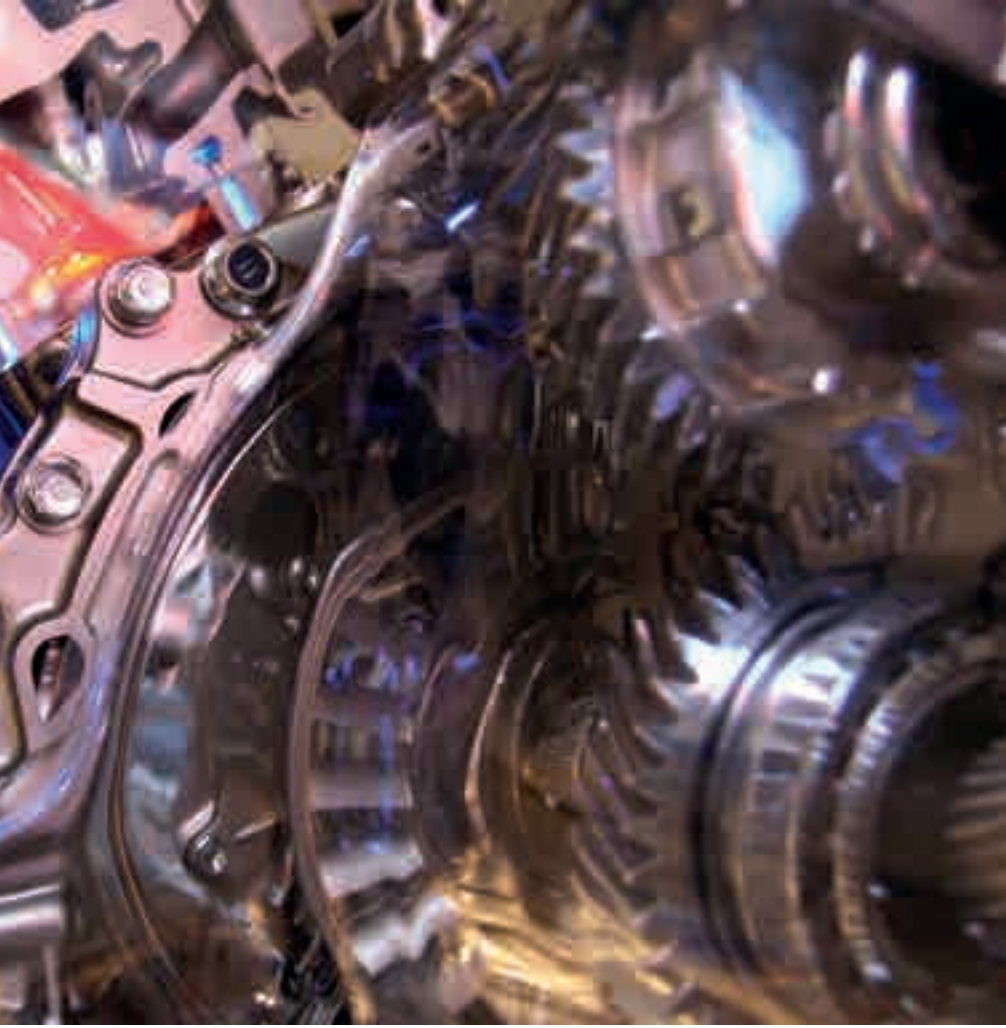
İhracatta birçok ülkede miktar bazlı artış sağlamış da olsak, bu durum dış ticaret verilerinin dolar kurunda açıklanması nedeniyle 2015 yılı ihracat bilançolarımızda tam karşılığını bulamadı. Bunun sonucunda ise Türkiye'nin ihracat birim fiyatı 5.9 dolar/kg olarak gerçekleşti. ABD dolarının diğer para birimlerine göre değer kazanması, yılsonu rakamlarımızı doğrudan etkilemiş olsa da imalat sanayi içinde katma değer performansı en yüksek orana sahip unsurlardan biri olarak makine sektörü, 2002 yılında yüzde 27 olan ihracatın ithalatı karşılama oranını 2015 yılı itibarıyla yüzde 51'e çıkardı. Makinecilik ihracatta yarattığı hareketlilikle eş zamanlı olarak, istihdam kapasitesiyle de ülke eko-

nomisine değer katmayı sürdürdü. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın girişimci bilgi sistemi verilerine göre makine sanayinde 11 bine yakın firma bulunmaktadır ve çalışan sayısı ise yaklaşık 173 bin'dir.

2016'DA GÖZÜMÜZÜ YENİ PAZARLARA ÇEVİRDİK

Makine sektörü olarak, 2015 yılında ihracat performansımızı doğrudan etkileyen gelişmeler yaşadık. Sektör olarak paritedeki oynaklıktan, ihracat pazarlarımızdaki ekonomik iniş çıkışlardan ve yakın coğrafyamızdaki jeopolitik risklerden etkilendik. Aynı şekilde petrol, enerji ve emtia ihracat eden ülke pazarlarında yavaşlama ve dünya ticaretinde durağanlık gibi gelişmeler bizim için ihracatta rekabeti zorlaştıran temel başlıklardı. Sektör olarak 2016 yılında ise öncelikli hedefimiz, bir önceki yıl yaşanan ihracat düşüşünü telafi edebilmek, mevcut pazarları korurken bunlara yeni pazarlar eklemek olacak. Bizim için

2023 hedefi

*2023 yılında,
makine sektörünün
100 milyar dolar ihracat
hedefi bulunmaktadır.*

stratejik olan pazarlarda yaşanacak ekonomik gelişmelerin de ihracat rakamlarımıza olumlu yansımaları olacağını tahmin ediyoruz.

2016 yılının makine sektörünün Türkiye'nin toplam ihracat payı içindeki oranını daha da yukarı çektiği bir yıl olacağına inanıyoruz. Bu ivmenin bizi 2023 yılında, toplam ihracat içinde yüzde 20 pay alma hedefimize biraz daha yakınlaştıracığını düşünüyoruz. Yıllık hedeflerimizi yakalamak için bizi yukarı taşıyacak kaldıraçları teknolojik ürün gamımızı artırmak ve kilogram başındaki

6-7 dolarlık ortalamamızı 20 dolar seviyesine çıkarmak olduğunu düşünüyoruz.

ATILIM YAPACAK GÜCE SAHİBİZ

İyi eğitilmiş insan gücü, teşvik sisteminde yatırım tarafında yapılması gereken değişiklikler, yapısal olarak küçük nitelikteki şirketlerin daha entegre, daha büyük boyutlara ve ölçek ekonomisine yönelmesi bu hedefe erişmemizi hızlandıracak unsurlardır. Sözü ettiğimiz düzenlemeler ve desteklere ek olarak; mevcut Ar-Ge ve inovasyon kapasitesiyle Türk makinecilığının bu atılımı yapacak güce sahip bir sektör olduğuna inanıyoruz.

2023 yılında 500 milyar dolar hedeflenen toplam ihracat içerisinde 100 milyar dolar makine ihracatı gerçekleştirerek dünyada ilk 5 makine ihracatçısı ülke arasına girmek gibi bir hedefimiz var. Ancak biz Türkiye'ye sadece doğrudan rakamlarımızla değil, bir çarpan etkisiyle her alanda sağladığımız katkılarla da değer katmak istiyoruz.

13.4 MİLYAR DOLAR

Makine sanayi 2015 yılında ihracatını 13.4 milyar dolara yükseltmiştir.

%9.3 PAY

Sektörün gerçekleştirdiği ihracat 2015 yılında Türkiye'nin yaptığı ihracattan yüzde 9.3 pay almıştır.

173 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın verilerine göre makine sanayinde çalışan sayısı 173 bin civarındadır.

21.442 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 21.442'dir.

220 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 220 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1. Almanya	2.086.12
2. Birleşik Devletler	937.800
3. Birleşik Krallık	783.010
4. İtalya	555.980
5. Fransa	530.620

Rıza Seyyar
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Olumsuzluklara rağmen gelecekte umutluyuz

Politikadaki belirsizlikler, komşu ülkelerdeki istikrarsızlıklar ve kurlarda yaşanan dalgalanmalar her sektörü olduğu gibi bizi de etkiledi ama buna rağmen Türkiye geneli Meyve Sebze Mamulleri sektöründe miktarda yüzde 4 oranında artış gerçekleşti ve ihracatımız 1.3 milyar dolar oldu.

TÜRKİYE geneli Meyve Sebze Mamulleri sektöründe miktarda yüzde 4 oranında artış gerçekleşerek 1.3 milyon ton, değerinde ise yüzde 6 azalış ile 1.3 milyar dolarlık ihracat kayıt altına alınmıştır. Toplamda gerçekleşen 3.4 milyar dolar ihracatın yüzde 40'ını ise meyve sebze mamulleri oluşturmaktadır. Önemli ihraç pazarlarımızdan olan Körfez ülkelerinde yaşanan siyasi karışıklıkların meyve sebze mamullerinde yaşanan düşüşte etkili olduğu söylenebilir. 2015 yılında politika belirsizliklerinin devam etmesi, komşu ülkelerde yaşanan siyasi istikrarsızlıklar ve kurlarda yaşanan dalgalanmaların tüm sektörleri etkilediği gibi meyve sebze mamulleri sektörünü de olumsuz etkilediği söylenebilir. 2015 yılının sonunda Rusya Federasyonu ile

yaşanan siyasi krizin de önümüzdeki dönem ihracat politikalarında belirleyici olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte 2015 yılında meyve sebze mamulleri sektöründe C şekeri sıkıntısı nedeniyle firmalar şeker temininde zorluklar yaşamış ve mamul ihracatçılarımız girdi maliyetlerinde yükselmeler meydana gelmiştir. AB ülkelerine değer bazında ihracatımızın dolar olarak kayıt altına alınması sebebiyle değerlendirmede bir yanılgıya düşülebilir. Bu bölgeye ihracatımız Euro bazında dikkate alındığında bir miktar artış olduğu görülmektedir.

EN FAZLA İHRACAT ALMANYA'YA

Ege Bölgesi'nden en fazla ihracatı gerçekleştiren meyve sebze mamulleri ürün bazında

incelendiğinde ise kurutulmuş domates ve turşu ihracatının ön planda olduğu görülecektir. Mamul ihracatında Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği aynı zamanda en fazla ihracat yapılan birlik durumundadır. Ülkelere göre ihracata baktığımızda ise, 2015 yılında 170 ülkeye meyve sebze mamulleri ihracatı gerçekleştirildiğini görüyoruz. 2015 yılında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya'dır. Ardından sırasıyla Irak ve ABD takip etmektedir. İlk 10 ülkeye gerçekleştiren ihracatımız toplam ihracatın yüzde 70'ini oluşturmaktadır. 2016 yılındaki tablonun 2015 yılına benzer bir şekilde olacağı öngörülmektedir. İhraç pazarlarımızdaki sıkıntıların devam etmesi, sektörü yeni pazar bulmaya zorunlu hale getirmektedir. Bu kapsamda Uzakdoğu ülkeleri

2023 hedefi

Sektörün 2023 ihracatı hedefi 4 milyar dolardır.

başta olmak üzere ihracatımızı artırabileceğimiz pazarlarda tanıtım çalışmaları yapılması büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevede 2015 yılı Eylül ayında içerisinde Hong Kong'ta Asia Fruit Logistica fuarına katılım sağlandı. 2016 yılı içerisinde yine su ürünleri dışında bütün gıda sektörlerinde uygulanacak Turquality projemiz var. Yurtdışında ülkemizin ürünlerini tanıtmaya yönelik

projemiz için de çalışmalarımız başladı.

2023 HEDEFİMİZE ULAŞACAĞIZ

2008 yılında meyve sebze mamulleri sektöründe 2023 yılı için 4 milyar dolarlık ihracat hedefi koymuştuk. Bu kapsamda yıllık yüzde 9 oranında ihracat artışı ile 2023 hedefine ulaşmak mümkün olacaktır. Her ne kadar 2015 yılında ihracatta düşüş yaşansa ve büyüme ivmesi duraksamış olsa da, sektörün 2023 yılında 4 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşacağına inanıyorum. 4 milyar dolar hedefe ulaşmak, şu an yüzde 13 civarında olan dünya sektör ihracatındaki payımızın yüzde 2.1 oranına ulaşması anlamına gelmektedir ve bu da pazar payını artırarak büyüme anlamına gelmektedir.

1.3 MİLYAR DOLAR

2015 yılında sektör ihracatı 1.3 milyon tona yükselerek değer bazında 1.3 milyar dolar oldu.

%1 PAY

Sektörün 2015 yılında Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yüzde 1 olarak gerçekleşti.

850 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde tarla ve fabrikalarda yaklaşık 850 bin kişi istihdam edilmektedir.

1.860 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.860'dır.

%6 AZALIŞ

2015 yılında bir önceki yıla göre miktarda yüzde 4 artış, değer bazında ise yüzde 6 azalış yaşanmıştır.

170 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 170 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	176.128
2 Irak	158.735
3 Birleşik Devletler	142.759
4 Hollanda	85.737
5 Birleşik Krallık	79.963

2015 Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri Sektörü

Ahmet Güleç
TIM Sektörler Konseyi Üyesi

Mobilya Ülkesi: Türkiye

Sektörün ihracatta mevcut pazarların kırılma eğilimini aşması ve geleneksel, alım gücü yüksek AB ve Kuzey Amerika pazarlarına ulaşması için tasarım, markalaşma ve pazarlama alanında performansını yükseltmesi gerekiyor. 2023'te ilk 5 mobilya ülkesinden biri olmak istiyoruz.

2015 TÜM dünya ekonomilerinde durgunlukların yaşandığı bir yıl oldu. Bölgesel siyasi krizler, çatışma ortamları, ülkeler arası gerilen ilişkiler ve Türkiye'nin üst üste geçirdiği iki seçim ortamı nedeniyle mobilya ihracatı çok küçük bir düşüş kaydetti. Alt verilerde ise anlamlı büyümeler gördüğümüz bir yıl oldu. İhracat noktalarımız 176 iken, 204'e yükseldi. Yine, bir önceki yıl 1 milyon dolar ihracat barajını geçen firma sayısı 400 iken, bu yıl 571'e yükselmiştir. Sektörde toplam ihracatçı firma sayımız da 10 bini bulmuştur. Öte yandan Türkiye'nin genel ihracatının yüzde 1.61'ini mobilya sektörü gerçekleştirdi. Üstelik, genel ihracatımızdaki düşüş yüzde 8'lere ulaşırken, mobilya sektörümüzde bu sadece yüzde 3 civarında seyretti.

SEKTÖR YENİ PAZARLARA AÇILIYOR

Sektörün ihracatı sırayla en çok Irak, Suudi Arabistan, Libya, Almanya, Azerbaycan,

Türkmenistan, Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelere yoğunlaştı. Libya'da düşüş yaşanırken, sektör Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi pazarlarda yükseliş kaydetti. Cezayir de açıldığımız yeni pazarlardan biri. 2015 ihracat verileri gösteriyor ki, alt ürün grupları ihracatımızı çeşitlendirmemiz gerekiyor. 2015 ihracatında en çok pay alan ürün ve ürün grupları; oturma grupları, ya-

2023 hedefi

Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektörünün 2023 hedefi 10 milyar dolar ihracat gerçekleştirmektir.

taklar, mutfak mobilyaları, büro mobilyaları ve bahçe mobilyaları olarak sıralandı. Sektör Anadolu'nun yaklaşık 81 ilinde üretim yapan birçoğu KOBİ niteliğinde 36 bin firma ve bunların direkt olarak istihdam ettiği 170 bine yakın (SGK, 2014) kişiden oluşuyor. Ancak sektörde kayıt dışılığın yaygın olduğunu ve Suriyelilerin de mobilya sektörüne katılımını düşünürsek, bu sayının daha da yüksek olduğunu tahmin edebiliriz.

2016'NIN EN ÖNEMLİ GELİŞMESİ AR-GE

Sektörün AR-GE ve tasarım alanında 2016'daki en önemli gelişmesi yeni AR-GE ve tasarım yasasının çıkması. Buna göre 10 tasarımcı ve mühendisle oluşturulan bir tasarım merkezine devlet birçok teşvik kalemi sunuyor. Türkiye'nin yerleşik ve istikrarlı pazarlarda var olabilmesi için tasarımda eşik atlamasına ihtiyacı var. Mobilya sektörü 2015'te tasarım patent tescili alanında yüzde

8'e yakın büyümeyle dünyada 5'inci sektör. Ancak, Türkiye mobilyası bundan payına düşeni alamamış gözüküyor. Yatırım alanında büyüyebilmek için küçük şirketlerin birleşmeleri ve ihtisas organize sanayi bölgelerinde yer alan daha büyük fiziksel alanlarda üretim yapılması büyük önem arz ediyor. Tanıtım alanında ise gerek Türkiye ihracatının üst sloganı olan "Türkiye Potansiyelini Keşfet" gerekse sektörümüzün üst sloganı olan "Mobilya Ülkesi: Türkiye" başlıkları altında onlarca tanıtım, fuar, UR-GE, markalaşma, ihracat vb. teşviki bulunuyor. Bununla birlikte bizim tanıtımda en önemli aracımız, dünyanın 2'nci, Avrupa'nın 1'inci büyük mobilya fuarı olan CNRİMOB olacaktır.

2016 ihracat hedeflerine geldiğimizde ise; sektörün güçlü olduğu mevcut Ortadoğu, Türk Cumhuriyetleri pazarlarına ek olarak geleneksel pazarlarda ihracatını artırması beklentilerimiz arasında. ABD, Almanya, Fransa,

İngiltere pazarları hedef pazarlar. Ayrıca Katar ve ambargonun kalkmasıyla İran bu yıl çok derinleşmeyi umduğumuz pazarlar arasında.

2023 HEDEFLERİ

Sektör temsilcileri olarak 2023 ihracat hedefini 10 milyar dolar olarak belirlemiş vaziyeteyiz. 2023'te mobilyamızın kilogram değerini ise 7 dolara yükseltmek istiyoruz. Sektörün ihracatta mevcut pazarların kırılabilirliğini aşması ve geleneksel, alım gücü yüksek AB ve Kuzey Amerika pazarlarına ulaşması için tasarım, markalaşma ve pazarlama alanında performansını yükseltmesi gerekiyor. Bu alanlarda kat edilecek mesafe kendiliğinden ihracat büyümesini getirecektir. Ancak ihracatta büyümek yetmez. Katma değeri yüksek mobilya satmak zorundayız. Bugün mobilya sektörü dünyada ihracatta 12'nci sıradadır. 2023'te ilk 5 mobilya ülkesinden biri olmak istiyoruz.

4.07 MİLYAR DOLAR

Mobilya, kağıt ve orman ürünleri sektör ihracatı, 2015 yılında 4.07 milyar dolara yükselmiştir.

%2.8 PAY

Sektörün 2015 yılında Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı.

170 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Mobilya sektörü Türkiye ekonomisine 170 bin kişilik istihdam sağladı.

10.000 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 10 bin civarındadır.

%9.8 AZALIŞ

2014 yılında sektörün ihracatında %9.8'lik bir düşüş yaşandı.

204 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 204 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Irak	606.288
2 İran (İslam Cum.)	288.983
3 Azerbaycan-Nahcivan	218.514
4 Birleşik Krallık	200.877
5 Suudi Arabistan	186.985

Ayhan Güner
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Mücevher sektörünün hedefi büyük

Türkiye dünyanın en güçlü montör endüstrisine sahip. Bu topraklardaki 5000 yıllık kuyumculuk geleneği o kadar köklü ki; bunu geliştirmek ülkemize çok büyük bir değer kazandıracak.

MÜCEVHER sektörü son 4 yılı ciddi krizleri yöneterek geçirdi. 2015 için ise söylenebilecek çok fazla şey yok. 365 gün içinde iki seçim yaşadık, ulusal ve uluslararası gündem terör ve savaş odaklı oldu. En güçlü olduğumuz Rusya, Ukrayna, Almanya, Mısır, Irak, Suriye gibi pazarları kaybettik. Almanya, Libya ve Kuzeyi de olsa Irak pazarlarında olumlu gelişmeler gözlemledik. Yaşadığımız tüm ciddi dalgalanmalara rağmen 2010 yılında 1.2 milyar dolar olan ihracat 2014 yılında yüzde 157 oranında artarak 3.1 milyar dolara kadar yükseldi. Ancak ne yazık ki çok verimli pazarlarımızı kaybettik. Bu anlamda Singapur pazarı son yıllarda adeta parlayan yıldızımız oldu diyebiliriz. ABD, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) gibi pazarlar ise gerçekten istikrarları ile sektöre umut veriyor. 2014 yılında 3.1 milyar dolara ulaşan ihracatımız 2015 yılında 2.6 milyar dolar olarak gerçekleşti. Tabi bu rakamlarda turiste yapılan satış yer almıyor. 1 milyar doların üzerinde gerçekleşmesini beklediğimiz turiste yapılan satış da eklediğimiz zaman 4 milyar dolara yakın bir mücevher ihracatı olduğunu söyleyebiliriz ve 2016'da da yaklaşık 4 milyar dolar civarında bir gerçekleşme hedefliyoruz.

2015'TE YENİ ÜLKELERE AÇILDIK

2014'te ihracat gerçekleştirilmeyip 2015 yılında gerçekleştirilen ülkeler Burundi ve Somali oldu. İhracatın en çok yoğunlaştığı ülkeler İran, BAE ve ABD oldu. Bu yıl en

fazla ihracat yaptığımız ilk 20 ülkeden 9 tanesinde 2014'e göre artış; 11'inde ise azalış gerçekleşti. İran, BAE, Irak, Hong Kong, Almanya, Kırgızistan, Belçika, Libya, Azerbaycan&Nahcivan, Kazakistan ve Rusya Federasyonu pazarları 2015 yılında gerileme gösterdi. En yüksek Pazar kaybı yüzde 71 ile Rusya'da yaşanırken en düşük pazar kaybı yüzde 2.93 ile BAE pazarında yaşandı. 2015 yılında Lübnan (yüzde 21.67) ve Meksika (yüzde 27.27) pazarlarının yanı sıra ABD (yüzde 15.84) pazarı çift haneli büyüme gösterirken, İsrail, İtalya, Singapur, Polonya, İngiltere ve Romanya pazarlarına dönük çalışmalar da olumlu sonuç verdi. Son dönemde Katar pazarında da önemli bir hareketlilik göze çarpıyor.

EN YÜKSEK PAY, ALTINDAN MAMUL TAKI VE MÜCEVHERDE

Mücevher sektörü ihracatında altından mamul takı ve mücevher ürün grubu çok önemli

2023 hedefi

2023 hedefleri doğrultusunda mücevher sektörünün 12 milyar dolarlık ihracata imza atması öngörülmüyor.

bir paya sahip. Elmas ve benzeri değerli ve yarı değerli taşlarla ilgili olarak da radikal olmasa da bir hareketlilik var. Gümüşten mamul takı ve mücevherler, inci ile bijuteri ürünleri de yine ihracatın önemli kalemleri arasında yer alıyor. Bu konuda rakamlar sürekli değişmekle beraber, 25 bin civarında firma ve yaklaşık 200 bin kişinin doğrudan istihdam edildiğini söyleyebiliriz. Dolaylı olarak yarattığı istihdam ise yaklaşık 800 bin kişidir. 2016 yılında öncelikle ihracat pazarlarındaki riskimizi yönetmek istiyoruz. Bu nedenle agresif bir tanıtım ve pazarlama çalışması yürütmeye devam edeceğiz. Bu anlamda dünyanın en güçlü alım heyetleri ilk kez ülkemize geliyorlar. Çin ve Avrupa'dan bu sene ilk kez fuara gelecek olan heyetlerin ifade ettiği büyüklüğü rakamlarla ifade edersek; 8 binden fazla mağaza ve 50 milyar doların üzerinde ciro yeterli fikir verecektir. 2023 hedefleri kapsamında bizim ihracat hedefimiz 12 milyar dolar idi. Biz değişen koşullara rağmen bu hedefe ulaşmakta kararlıyız. Ancak Rusya, Ukrayna, Irak, Mısır, Libya, Almanya gibi gerçekten

güçlü olduğumuz pazarları geri kazanmamız lazım. Bugün eğer bu pazarları kaybetmeseydik ihracatımız 6 milyar doları aşabilirdi.

HEDEFİMİZ BÜYÜK

Mücevher İhracatçıları Birliği (MİB) olarak pek çok alanda çalışmalar yürütüyoruz. Öncelikle nitelikli işgücü yetiştirmek üzere hem teknoloji hem de insan üzerine çalışmalar yapıyoruz. Türkiye dünyanın en güçlü montör endüstrisine sahip. Bu topraklardaki 5000 yıllık kuyumculuk geleneği o kadar köklü ki; bunu geliştirmek ülkemize çok büyük bir değer kazandıracak. Bu anlamda değerli ve yarı değerli taşların kesilmesi ve işlenmesi konularında önemli adımlar attık. İstanbul Elmas Borsası ile ilgili eksik mevzuatı tamamladık ve 2016 itibarıyla borsamız dünyanın diğer borsaları ile aynı koşullarda işlem yapılabilir bir borsa oldu. Mücevherde en önemli katma değer tasarım diyebiliriz. Bu nedenle son 2 yıldır AJUR Mücevher ve Takı Tasarım Yarışmasını sürekli daha iyiye taşıyoruz. İstanbul

Jewelry Show'u dünyanın en büyük 3 fuarından birisi yapmak için aralıksız çalışmaya devam ettik. Çalışmalarımızın neticesinde 2016 yılında bugüne kadar Türkiye'ye hiç gelmemiş çok büyük zincirler geliyorlar. 8 binden fazla mağaza ve 40-50 milyar dolar civarında ticaret hacmi olan 37 kişilik bir heyeti de bu sene VIP davetlilerimiz arasına ekledik. Mücevher sektörünün pek çok sıkıntısı var. Ancak hiçbir bahane başarının yerini tutmaz. Biz bahaneleri sıralayarak sorumluluktan sıyrılmıyoruz, tam tersine tam anlamıyla sorumluluk alıyoruz. Devletimizin de desteğiyle yine çok büyük bir alım heyetine imza atıyoruz. Bu sene 1500 VIP alıcı gelecek. AJUR Final gecesinde ödül kazanan tasarımcılarımıza ödülleri verirken dünyanın en önemli sanatçılarından biri olan Haifa Wehbe'yi davet ettik. O muhteşem bir konser verecek. Fuar fuar ve ülke ülke gezen heyetlerimiz fuara gerçekten güçlü bir destek sağladılar. Koşulların olumlu olması halinde 2016 için hedefleri aşacak bir performans bekliyoruz.

2.6 MİLYAR DOLAR

Sektör 2015'te 2.6 milyar dolarlık ihracata imza attı.

%1.8 PAY

Sektörün toplam ihracat içindeki payı yaklaşık yüzde 1.8 olmuştur.

200 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Kuyumculuk sektöründe 200 bin kişi doğrudan istihdam edilmektedir.

1.747 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.747'dir.

%14.6 AZALIŞ

Sektörde değer bazında yüzde 14.6 oranında azalış, miktar bazında yüzde 9.77 civarında azalış yaşandı.

153 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 153 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 İran (İslam Cum.)	881.306
2 Birleşik Arap Emirlikleri	527.684
3 Irak	171.173
4 Birleşik Devletler	150.393
5 Hong Kong	68.547

Ömer Burhanoglu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

2015, otomotivin altın yılı oldu

Otomotiv endüstrisi olarak 10'uncu kez ihracat şampiyonu olduğumuz 2015 yılı bizim için sayısal olarak üretim ve iç pazarda rekorların kırıldığı bir yıldır. 2015'te sektörümüz altın yıllarından birini yaşadı.

TÜRKİYE Geneli Otomotiv Endüstrisi İhracatı 2015 yılında adet bazında ve euro değeri olarak da tüm zamanların rekorunu kırmasına rağmen dolar bazında geçen yıla göre yüzde 5 azalarak 21.2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Buna rağmen otomotiv endüstrisi üst üste 10'uncu ihracat şampiyonluğuna ulaşmıştır. 2015 yılı ayrıca sayısal olarak üretim ve iç pazarda rekorların kırıldığı bir yıl olarak kayıtlara geçmiştir. Özetle Türkiye otomotiv sanayi 2015'te altın yıllarından birini yaşamıştır. 2015 yılında otomotiv ihracatımızı etkileyen en önemli unsur parite kaynaklı ihracat kaybı oldu. Yılın tamamında parite kaynaklı ihracat kaybımız 3 milyar dolara ulaştı. Bu rakam pek çok sektörün yıllık ihracatının üzerinde, çok büyük bir kayıptır. Diğer bir deyişle 2015 yılında parite 2014 yılı ile aynı seyretse otomotiv ihracatımız 24 milyar doların üzerinde gerçekleşmiş olacaktı. 2015 yılında otomotiv endüstrisinin Türkiye ihracatından aldığı pay da yüzde 15 oldu. Almanya 2015 yılı otomotiv ihracatımızda 3.3 milyar dolar ile ilk sırada yer alan ülke. Bu ülkeye yönelik ihracat geçtiğimiz yıla göre yüzde 10 azaldı. Almanya'yı 2.7 milyar dolar ile Birleşik Krallık ve 2.1 milyar dolar ile Fransa takip etmiştir. 2015 yılında en fazla ihracat yapılan ülkeler arasında yer alan Birleşik Devletler'e yüzde 65, İspanya'ya yüzde 12, Slovenya'ya yüzde

11 ihracat artışı yaşanırken, Rusya Federasyonu'na yönelik ihracat yüzde 65 gerilemiştir. 2015 yılında AB Ülkelerinin Türkiye Otomotiv ihracatındaki payı yüzde 76 olurken, AB ülkelerine yönelik ihracat, yüzde 2 azalarak 16.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında en dikkat çeken ihracat artışı yüzde 20 ile Amerika ülkelerine yönelik gerçekleşirken, Eski Doğu Blokuna yönelik ihracat yüzde 54 gerilemiştir.

EN BÜYÜK PAY OTOMOTİV YAN SANAYİDE

2015 yılında Otomotiv Yan Sanayi yüzde 40 pay ile 8.6 milyar dolarlık ihracata imza atmıştır. Onu 6.9 milyar dolar ihracat değeri ve yüzde 33 pay ile binek otomobiller, 4.2 milyar dolar ihracat ve yüzde 20 pay ile eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ve 1.2 milyar dolar ihracat ve yüzde 6 pay ile otobüs-minibüs-midibüs ürün grupları takip etmiştir. 2016 yılında paritenin 2015 yılına göre daha dengeli seyretmesini bekliyoruz. Bu nedenle parite kaynaklı ihracat kayıpları 2015 yılındaki kadar etkili olmayacaktır. Bunun yanı sıra AB pazarındaki büyüme, yeni yatırım ve modellerin etkisi ile 2016 yılı için 23 milyar dolarlık bir ihracat hedefi belirledik. Rusya ile ilgili kısa vadede sorunların devam etmesi beklenmekte. Orta ve uzun vadede ise bugünkü sorunlar aşıldığı takdir-

de, Rusya önemli bir alternatif pazarımız olmaya devam edecektir. 2016 yılında da ihracatımızdan ortalama yüzde 75 pay alan AB ülkelerinin ağırlığının devam etmesini bekliyoruz. Ambargoların kalkması ile İran'ın öneminin giderek artacağını düşünüyoruz. Yaşanan tüm istikrarsızlıklara rağmen Kuzey Afrika Ülkeleri ile Ortadoğu Ülkeleri 2016 yılında da başlıca alternatif pazarlarımız olmaya devam edecektir.

Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği olarak, 2016 faaliyetlerimizde Suudi Arabistan'dan Meksika'ya, ABD'den Çin'e 7 farklı ülkeye milli katılım organizasyonları takvimimizde bulunuyor. Ayrıca Fas'tan Cezayir'e, İngiltere'den Kazakistan'a ticaret heyetlerimiz de hız kesmeden devam edecek. Firmalarımızın hem mevcut pazarlardaki konumlarını güçlendirmeleri, hem de alternatif pazarlara ulaşabilmeleri için, OİB olarak yoğun bir şekilde çalışmaya devam edeceğiz. Diğer taraftan, artık geleneksel hale getirdiğimiz Otomotiv Sektöründe Ar-Ge Proje

2023 hedefi

2023 yılı için sektör 75 milyar dolarlık ihracat geliri hedeflemektedir.

Pazarı ve Komponent Tasarım Yarışması'nın 5.'sini TÜBİTAK MAM ve İTÜ Arı Teknokent işbirliğinde 5-6 Mayıs 2016 tarihlerinde gerçekleştirdik.

REKABET İÇİN KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRÜNLER

Otomotiv endüstrimiz 2023 yılı için 4 milyon adet araç üretimi, 3 milyon adetlik ihracat ve otomotiv yan sanayi ile birlikte 75 milyar dolarlık ihracat geliri hedeflemektedir. Bu hedeflere ulaşabilmek için bir yandan ülkemize büyük otomotiv yatırımlarını çe-

kebilmeli, bir yandan da katma değeri yüksek araçlar, aksam ve parçalar üretebilmeliyiz. Günümüzün yoğun rekabet ortamında öne çıkabilmek için teknoloji ve inovasyon ağırlıklı, katma değeri yüksek ürünlere ihtiyaç duymaktayız. Otomotiv sektörümüz de bu bilinçle davranarak, üretim merkezi konumunu, inovasyon, Ar-Ge ve tasarım merkezi konumuna dönüştürmeyi hedeflemektedir. İhracatta katma değeri yüksek ürüne ağırlık vermenin yolu, Ar-Ge ve inovasyondan geçmektedir. Otomotiv sektörümüz de gelecek hedeflerine ulaşmak için özgün tasarımı, katma değeri yüksek, ileri teknoloji ürünler geliştirmelidir. 2015 yılı göstergelerine bakarak bu hedeflere ulaşmanın oldukça zor olduğu söylenebilir. Ancak otomotiv endüstrimiz ülkemiz imalat sanayinin ve ihracatının itici gücü olarak bu hedefler doğrultusunda çalışmalarına devam edecek, dünyada yaşanan gelişmelere paralel, doğru alanlara yatırım yaparak 2023 hedeflerinde kilit rol üstlenmeye devam edecektir.

21.2 MİLYAR DOLAR

Sektör yılı 21.2 milyar dolarlık bir ihracat rakamı ile kapattı.

%15 PAY

2015 yılında otomotiv endüstrisinin Türkiye ihracatından aldığı pay yüzde 15 olmuştur.

250 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Otomotiv endüstrisi, 50 bin ana sanayi, 200 bin de yan sanayi olarak 250 bin kişiyi istihdam etmektedir.

1.828 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 1.828'dir.

200 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 200 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	3.295.358
2 Birleşik Krallık	2.656.531
3 Fransa	2.109.892
4 İtalya	1.870.244
5 İspanya	1.086.443

Latif Aral Aliş
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

İhracatı artan sektörlerden biriyiz

Türkiye, genel ihracatta yaşanan daralmaya rağmen dünya pazarlarındaki payını artırdı. Savunma ve Havacılık sanayii de ihracatını artıran sektörlerden biri oldu.

GEÇTİĞİMİZ yıl Türkiye geneli ihracat 2014 yılına oranla yüzde 8.7 azaldı. 2015 yılı tüm dünyada daralma ile gerçekleşti. Türkiye ihracattaki azalmasına rağmen dünya pazarlarındaki payını artırdı. Demek ki Türkiye'nin yaşadığı kayıp diğer ülkelere göre daha az oldu. Sektörümüze bakacak olursak tüm sanayii sektörleri arasında sadece savunma ve havacılık sanayi ihracatını arttırdı ve 2015 yılında 1,655 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdik. Birliğimiz, Türk savunma ve havacılık sanayiini tüm dünyaya tanıtmaya gayesi ile çalışmalarına devam etmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği (AB) ülkeleri sektörümüzün ihracatının en çok olduğu bölgelerin başında gelmekte. Ortadoğu pazarındaki etkinliğimizi arttırarak sürdürmekteyiz. Uzakdoğu pazarı ise Birliğimizin önem verdiği, yatırımlarda bulunduğu ve ihracatını arttırdığı bir pazar oldu.

ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİNDE GENİŞ BİR PORTFÖYE SAHİBİZ

Türk Savunma ve Havacılık Sanayii bugün erişmiş olduğu seviye itibarıyla uydu sistemlerinden asker postasına kadar çok geniş

bir yelpazede kaliteli ürün ve hizmet üretebilmektedir. Yapılan yatırımlar neticesinde artan ürün çeşitliliği sayesinde alt ürün gruplarına yeni ihracat kalemleri eklenmektedir. Bu kadar geniş bir portföye sahip olmanın avantajıyla yeni pazarlara daha rahat girebiliyoruz. Birliğimize üye firma sayısı 400'ü geçti. 60 üye ile başladığımızı düşünürsek cazibe merkezi olarak çok hızlı bir büyüme gerçekleştirdiğimizi söyleyebilirim. Sektörümüzün gösterdiği performans sebebiyle bu büyümenin devam edeceğini düşünüyorum. Savunma ve havacılık sektörü rekabetin küresel düzeyde çok sert geçtiği bir alan. İyi bir ürün

2023 hedefi

2023'te Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği'nin 25 milyar dolarlık ihracat yapma hedefi bulunmaktadır.

için Ar-Ge yatırımlarımızı aralıksız sürdürmelisiniz. Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri ise bizim için en öncelikli konular arasında yer almakta. Her sene yer aldığımız fuar sayısı artmakta. Milli katılıma önem veriyoruz. Boy gösterdiğimiz her fuarla birlikte Türk savunma ve havacılık sanayiinin bilinirliği ve saygınlığı her geçen yıl daha da artmakta. Bu amaç ile kurulmuş olan Savunma ve Havacılık Tanıtım Grubu "Turkish Defence Alliance (TDA)" çok önemli bir görevi sürdürmekte.

İNOVASYON, BİZİM İÇİN ÖNEMLİ

2012 yılında bir çalıştay gerçekleştirdik. Bu arama konferansında sektörün tüm aktörleri bir araya geldi. Bu toplantıda 2023 yılı

lndaki 500 milyar dolarlık Türkiye'nin ihracat hedefi ile orantılı olarak, sektörümüzün tüm alt bileşenleri ile 25 milyar dolarlık bir hedef öngördük. Savunma ve havacılık sektörü denilince insanların aklına silah ve mühimmat geliyor.

Oysa hava, kara ve deniz araçları hatta uçuş sistemlerine yönelik bir çok yazılım, simülasyon, bakım-onarım hizmetleri, siber güvenlik ve iletişim gibi son dönemde en çok inovasyon yatırımı yapılan ve hızla gelişen faaliyet alanları bulunmaktadır. Bu zorlayıcı hedefi gerçekleştirmek için var gücümüzle yatırımlarımıza devam ediyoruz. Sektörün ihracatçı firmalarını tek çatı altında toplayan Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları

birliği (SSI) olarak hedefimiz ihracatta da Türkiye'yi savunma sanayiinde merkez ülke yapmak. 2023 hedeflerimiz doğrultusunda bunu yapmalıyız. Bu yüzden karamsarlığa düşmeden, yeni pazarlara açılmalıyız. Yeni pazarlara girebilmek için rekabetçi, yenilikçi ve üstün özelliklere sahip ürünler geliştirmelisiniz. Geçtiğimiz sene boyunca ihracat rakamları ortalamamızın altında seyrediyordu ancak yılın son çeyreği ile birlikte artan performansımız bizi 2016 yılı için umutlandırdı. Bu yıl, 2 milyar dolar seviyesinin üstüne çıkan bir ihracatı yakalayacağımızı düşünüyorum. Uluslararası gündem oldukça hareketli. Bu koşullarda zor ama başarabileceğimiz bir hedef olarak değerlendiriyorum.

1,65 MİLYAR DOLAR

Savunma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği, 2015 yılında 1 milyar 655 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir.

%1.2 PAY

Sektörünün ihracatının tüm sektörler içindeki payı yüzde 1.2 olmuştur.

33 BİNDEN FAZLA KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörde yaklaşık olarak 33 binden fazla kişiye iş imkanı sağlanıyor.

413 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 413'tür.

%0.5 ARTIŞ

Sektörün toplam ihracatı açısından 2014 yılına göre yüzde 0.5'lik bir büyüme oranı yakalandı.

159 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 159 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Birleşik Devletler	556.456
2 Malezya	121.642
3 Suudi Arabistan	106.638
4 Almanya	103.025
5 Fransa	88.664

2015 Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörü

Ali Can Yamanyılmaz
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Ürünlerimizi dünyaya tanıtıyoruz

Kanatlı Tanıtım Grubu ve Su ürünleri Tanıtım Grubu'muz 2016 yılı içerisinde dünya çapında 10'dan fazla fuara katılarak, ticaret ve alım heyetleri düzenleyerek ürünlerimizi dünyaya tanıtmaya devam edecekler.

SU ÜRÜNLERİ ve Hayvansal Mamuller Sektörü olarak 2015 yılında, 2014 yılına kıyasla yüzde 20 oranında düşüş göstererek 1.8 milyar dolar ihracat gerçekleştirdik. Sektörümüzün Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay ise yüzde 2.8 olmuştur.

2015 yılında ürünlerimize uygulanan ithalat yasağına rağmen Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektörümüzün en çok ihracat yaptığı ülke toplam ihracatımızın yüzde 31'lik payını oluşturan Irak olmuştur. Kuş gri-bi nedeniyle Irak'ın ürünlerimize uyguladığı ithalat yasağı yüzünden 2015 yılında Irak'a yapılan sektör ihracatımızın, 2014 yılına kıyasla yüzde 36 oranında düşmesine rağmen Irak'ın 2015 yılında da ilk sırada yer alması dikkat çekicidir. 2015 yılında yaklaşık 140 ülkeye ihracat gerçekleştirdik. 2015 yılında sektörümüzün en çok ihracat yaptığı ülke sıralamasında Irak'ın ardından sırasıyla Hollanda, İtalya, Almanya ve Suriye gelmektedir. Sektör ihracatımız, ülkelere göre incelendiğinde, 2014 yılında 80 milyon dolar olan Rusya'ya ihracatımızın 2015 yılında yüzde 30 düşüşle 56 milyon dolara düştüğü görülmektedir.

LİDERLİK KANATLI ETİNDE

Su ürünleri ve hayvansal mamuller sektörü; canlı hayvanlar, süt ve süt ürünleri, su ürünleri ve balıklar, kanatlı eti, yumurta,

hayvansal ürünler ve bağırsak alt gruplarına ayrılmıştır. Alt sektörlerde ihracat değeri bakımından liderlik konumunu kanatlı eti almaktadır, bunu sırasıyla taze balıklar, yumurta sektörü izlemektedir. Kanatlı eti ihracatımız, 2015 yılında 2014 yılına kıyasla yüzde 32 oranında düşüş göstermesine rağmen sektör ihracatında yüzde 24'lük pay ile ilk sıradaki yerini almıştır. Kanatlı etinin ardından sırasıyla yüzde 19 pay ile balıklar, yüzde 15 ile yumurta ve yüzde 9 ile peynirler gelmektedir. Kanatlı eti ürün grubunun, 2015 yılında sektörde yaşanan sıkıntılar sonucu ihracat rakamını yüzde 32 oranında düşürmesine rağmen 2015 yılında hayvansal mamuller alt sektör liderliğini elde etmesi dikkat çekicidir.

2023 hedefi

Sektörün 2023 ihracat hedefi 2.5 milyar dolar olarak belirlenmişti. Sektörün başarısı üzerine bu rakam 5 milyar dolar olarak revize edildi.

Türkiye genelinde 2016 yılı itibariyle Su ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektöründe faaliyet gösteren ve ihracat gerçekleştiren 937 adet ihracatçı firma bulunmaktadır. Bununla birlikte, T.C. Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı nezdinde kayıt ve onay almış 100 binin üzerinde işletme bulunmaktadır. 2015 yılı tarım sektöründe aylık olarak yaklaşık 5 milyonun üzerinde kişi istihdam edilmiştir. Bu kişilerin büyük çoğunluğu Su ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektöründe faaliyet gösteren işletmeler tarafından istihdam edilmektedir.

ALTERNATİF PAZARLAR YARATMANIN ÖNEMİ

Sektörümüzün 2015 yılını değerlendirirken, bu yıl yaşanan sıkıntılar iyi bir şekilde incelenmelidir. Yaşanılan sıkıntılar nedeniyle sektör için alternatif pazarlar yaratmanın önemi ortaya çıkmıştır. En büyük pazarımız olan Irak'ta yaşanan sıkıntılar yükseliş eğiliminde olan ihracat rakamlarımızı

oldukça kötü etkilemiştir. 2016 yılı ve sonrası için mevcut pazarlarımızı korumakla birlikte ürünlerimiz için yeni kapılar açmalıyız. Sektör için önümüzdeki dönemde alternatif pazarlar olarak Uzakdoğu ülkeleri, Güney Afrika ve Amerika olarak belirlenmiştir. Özellikle Tarım Bakanlığımızın Uzakdoğu ülkeleri ile ikili anlaşmalarının sektörümüz için oldukça faydalı olacağı öngörülmektedir. Özellikle Japonya'nın kanatlı ürünlerimiz için önemli bir pazar olacağına inanıyoruz. Ayrıca Türk Hava Yolları'nın sektörümüzün çabuk bozulabilen ürünlerinin uzak destinasyonlara ulaşması için ihracatçılarımıza rekabetçi navlun fiyatları hususunda yardımcı olmasını talep ediyoruz. Bununla birlikte yine Türk Havayolları'nın ürünlerimizin pek çok ülkeye ulaştırılması için uçakların kargo kapasitelerinin artırılması için destek talep ediyoruz. Bu koşullar sağlandığında sektörümüzün ihracat rakamlarını oldukça artıracığını öngörüyoruz. İhracatçılarımız da belirlenen ye-

ni hedef pazarlara girebilmek için fuarlara katılmalı, ticaret heyetleri düzenlemeli, bu ülkelerden alım heyeti davet etmelidir.

KÜRESEL DÜZEYDE TANITIM ATAĞI

Bu noktada Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörümüzün hizmet eden 2 adet tanıtım grubu bulunmaktadır. Birincisi Kanatlı Tanıtım Grubu diğeri ise Su ürünleri Tanıtım Grubu. Bu iki tanıtım grubumuz da 2016 yılı içerisinde dünya çapında 10'dan fazla fuara katılarak, ticaret ve alım heyetleri düzenleyerek ürünlerimizi dünyaya tanıttıklarıdır. Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörümüz için, 2015 yılı öncesinde, 2023 hedefi olarak 2.5 milyar dolar ihracat hedefi belirlenmişti. Fakat sektörümüz 2015 yılında 2.27 milyar dolar ihracat gerçekleştirdiğinden dolayı 2023 ihracat hedefimiz 5 milyar dolar olarak belirlenmişti. 2015 yılında ihracatımızda düşüş yaşanmasına rağmen sektörün 2023 yılında 5 milyar dolar hedefine ulaşacağına olan inancımız tamdır.

1.8 MİLYAR DOLAR

Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller Sektörü 2015 yılında 1.8 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi.

%2.8 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatından aldığı pay yüzde 2.8 seviyesine ulaşmıştır.

5 MİLYON KİŞİYE İSTİHDAM

Tarım sektöründe çalışan 5 milyon kişinin büyük çoğunluğu sektör tarafından istihdam edilmektedir.

937 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 937'dir.

%20 AZALIŞ

Sektörün ihracatı 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 20'lik bir azalış yaşadı.

140 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 140 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Irak	557.363
2 Hollanda	145.222
3 İtalya	94.607
4 Almanya	94.478
5 Suriye	87.476

Osman Bağdatlıoğlu
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Expo 2016 ile dünyanın gözü bizde olacak

2016 yılında Expo 2016 Antalya'nın açılması ile çok önemli organizasyonlar ve tanıtımlar olacak. Bu yıl Expo nedeniyle tüm dünyanın gözü Türkiye'de ve süs bitkileri sektöründe olacak. Expo, Birliğimizin başından beri içinde yer aldığı, sektörümüze ve ülkemize önemli katkılar sağlayacak bir proje.

TÜRKİYE'DE süs bitkileri sektörü hem üretim hem ihracat yönünden hızla gelişen bir sektör. Bugün tüm dünya Türkiye'deki bu potansiyelin farkında ve bizi önemli bir üretici/ihracatçı ülke olarak kabul etmiş durumda. Türkiye süs bitkileri ve mamulleri ihracatı 2015 yılında bir önceki yıl aynı döneme kıyasla değer bazında yüzde 6 azalış gösterdi ve toplam 77 milyon 665 bin dolarlık ihracat yapıldı. İhracat pazarlarımız bu yıl da genişlemeye devam etti. Toplam 50'den fazla ülkeye süs bitkileri ihracatı gerçekleştirilirken, sektör ihracatında en önemli pazarlarımız Türkmenistan, Hollanda, İngiltere, Almanya, Irak, Rusya, Azerbaycan, Romanya, Bulgaristan ve Özbekistan oldu.

TANITIM FAALİYETLERİMİZ DEVAM EDİYOR

2015'te Süs bitkileri sektöründe önemli tanıtım faaliyetleri, yurtdışı heyet ve fuar organizasyonları gerçekleştirdik. Süs Bitkileri Tanıtım Grubu bünyesinde ihracatı artırmak

adına yurtdışında pekçok organizasyona imza attık. Hedef pazarlarımız olan Hollanda ve Almanya'da önemli sektörel fuarlara katılım sağladık. Yurtiçinde de sektörel bilinci artırmak ve tüketimi artırarak ihracata dolaylı olarak destek vermek amacıyla tanıtım faaliyetleri yapıldı. Bunların en önemlisi Mayıs ayında Antalya'da düzenlediğimiz Çiçek Festivali oldu. Uluslararası bir boyut kazanan festivalde ihracatçı firmalarımızın tasarım araçları ödüllendirildi.

2016 yılında ihracatımızın 100 milyon dolara ulaşmasını hedefliyoruz. Hedefimize ulaşmak için hem Birlik hem de Tanıtım Grubu olarak yeni projelere ve etkin tanıtım çalışmalarına devam edeceğiz. Bu yıl da hedef ülkelerde fuar ve heyet çalışmalarımız olacak. Dünya çiçek ticaretinde önemli kuruluşlar olan Union Fleurs ve AIPH'te ülkemizi temsil edeceğiz. Yeşil Şehirler temalı projeler geliştirerek hem sektörümüzü hem yaşadığımız çevreyi geliştirecek çalışmalara imza atacağız.

2023 hedefi

2023'te sektörün 500 milyon dolar süs bitkileri ihracatı gerçekleştirmesi ve 300 bin kişiye doğrudan istihdam sağlaması hedefleniyor.

EXPO İLE DÜNYANIN GÖZÜ BİZDE...

2016 yılında Expo 2016 Antalya'nın açılması ile çok önemli organizasyonlar ve tanıtımlar olacak. Bu yıl Expo nedeniyle tüm dünyanın gözü Türkiye'de ve süs bitkileri sektöründe olacak. Expo, Birliğimizin başından beri içinde yer aldığı, sektörümüze ve ülkemize önemli katkılar sağlayacak bir proje. Expo ile başlayan süreç sonunda, önümüzdeki süreçte ülkemizde özellikle peyzaj ve dış mekan bitkileri alanında sektörel yatırımların artması ve bu alanda ihracatımızın

daha da fazla gelişmesini bekliyoruz.

2023 İÇİN HEDEFİMİZ BÜYÜK

Süs bitkileri sektörünün 2023 yılı hedefini 500 milyon dolar ihracat gerçekleştirilmesi ve 300 bin kişiye istihdam sağlanması olarak belirledik. 500 milyon dolar ihracat hedefimizi gerçekleştirdiğimizde dünya ticaretinden sektörde aldığımız payı binde 2'den yüzde 2'ye yükseltmiş olacağız. Bu da ülkemizin sektörde etkili ülkeler arasına girmesini sağlayacak.

77.6 MİLYON DOLAR

2015 yılında süs bitkileri ve mamulleri ihracatı 77 milyon 665 bin dolar oldu.

%0.1 PAY

Sektörün Türkiye ihracatından aldığı pay yüzde 0.1 seviyesindedir.

25 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektör Türkiye genelinde 25 bin kişiye istihdam sağlarken vasıfsız işgücüne de imkan sunuyor.

319 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 319'dur.

%6 AZALIŞ

2015 yılında süs bitkileri ve mamulleri ihracatı yüzde 6 azaldı.

50 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 50 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Türkmenistan	16.363
2 Hollanda	14.047
3 Birleşik Krallık	10.237
4 Almanya	7.291
5 Irak	5.513

İsmail Gülle
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

İhracatın lokomotif sektörlerinden biri

Mevcut ve potansiyel yatırımlar ile son dönemdeki üretim eğilimimize bakarak, 2023 yılında teknoloji ve inovasyona dayalı ürünlerle 20 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştireceğimize inanıyoruz.

TEKSTİL ve hammaddeleri sektörü olarak 2015 yılında yüzde 10.4 oranında gerileme ile 8 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştirdik. Bu ihracat değeri ile sektörümüz Türkiye'nin toplam ihracatından yüzde 5.5'lik bir pay aldı ve 2015 yılında da Türkiye'nin ihracatında önde gelen lokomotif sektörlerden biri olmaya devam etti. 2015 yılında tekstil ve hammaddeleri sektörümüzün ihracatında önde gelen ülkeler İtalya, Rusya Federasyonu, İran, Almanya, ABD, İngiltere ve Bulgaristan oldu. 8 milyar dolar değerinde gerçekleştirdiğimiz tekstil ve hammaddeleri ihracatımızdan geçtiğimiz yıl sırasıyla İtalya yüzde 9.4, Rusya yüzde 6, İran yüzde 5, Almanya yüzde 4.8, ABD yüzde 4.3, İngiltere yüzde 4.1 ve Bulgaristan yüzde 3.9 pay aldı. 2015 yılında en fazla ihracatı yüzde 46.5 ile AB ülkelerine gerçekleştirdik ve AB ülkeleri arasında en rekabetçi olduğumuz pazar olarak İtalya önemli bir yer tutmakta. Rusya Federasyonu'nda yaşanan ekonomik ve politik gelişmelerin yarattığı olumsuz koşullar ile rublenin istikrarsız seyri ve sonrasında batı dünyası tarafından uygulanan yaptırımlar en büyük ve yakın ihracat pazarımız olan Rusya'nın, 2015 yılında ihracat yaptığımız ülke-

ler arasında 2'nci sıraya gerilemesine yol açtı. Rusya ile ilgili olarak yoğun mesai harcamaya, bu pazar nedeniyle oluşan zararı telafi etmenin yollarını aramaya devam ediyoruz. Bu kapsamda yeni ve alternatif pazarlara yönelik çalışmalarımız da sürüyor.

YENİ YÜKSELEN PAZARLAR

2015 yılının bir diğer önemli gelişmesi olarak, İran'a olan ihracatımızda kaydedilen artışı gösterebiliriz. İran'a ihracatımız 2014 yılına göre yüzde 15.5 yükseldi ve İran, 2015 yılında sektörümüzün dikkat çeken ihracat pazarı oldu. 2015 yılında ayrıca ABD, ihracatımızı arttırdığımız önemli bir pazar olarak öne çıktı. 2015 yılında ihracatımızda yükselecek yeni pazarlar olarak, Asya kıtasında Çin

2023 hedefi

*2023 kapsamındaki hedef
20 milyar dolar ihracat
seviyesine ulaşmak.*

ve Bangladeş gibi ülkeler öne çıkarken, Japonya hedef ihracat pazarı olarak önemini korudu. Ayrıca Tunus ve Fas gibi Kuzey Afrika ülkeleri ile Brezilya ve Kolombiya gibi ülkeler, tekstil ve hammaddeleri sektörümüzün ihracatını arttırmak istediği diğer ülkeler olarak gösterilebilir. Alt ürün grupları bazında sektörümüzü değerlendirmek gerekirse 2.6 milyar dolarlık ihracat değeri ile dokuma kumaş en fazla ihracat yaptığımız ürün grubudur. Dokuma kumaşın kendi alt sektörlerinde ise pamuklu dokuma kumaş 1.1 milyar dolar ihracat değeri ile birinci sırada yer alırken, hemen ardından sentetik-suni filament ipliklerinden dokuma kumaş 953 milyon dolar ihracat değeri ile takip etmektedir. İhracatta diğer önde gelen ürün grupları sırasıyla 1.6 milyar dolar ihracat değeri ile iplik ihracatı ve 1.5 milyar dolar ihracat değeri ile örme kumaş ihracatımızdır. 2015 yılında ev tekstili ihracatımız 1.8 milyar dolar ve teknik tekstil ihracatımız ise 1.5 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. Tekstil ve hammaddeleri sektörümüzde halihazırda faaliyet gösteren 17 bin adet firma var ve işgücümüz de 420 bin civarında. SGK kayıt-

larından alınan bu verilere ek olarak tekstil sektörüyle bağlantılı diğer sektörleri de dikkate aldığımızda, toplam üretim işgücünün yüzde 12'sini karşılayan tekstil sektörümüzün toplumda esasında çok daha fazla kesime gelir sağladığını söyleyebiliriz. Tekstil ve hammaddeleri sektörümüz olarak, yaşanan bölgesel ve ekonomik gelişmeleri de dikkate alarak 2016 yılında, öncelikli olarak kayıplarımızı telafi etmeyi ve sonrasında yüzde 10 civarında bir artış yakalamayı hedefliyoruz. Ayrıca girdi tedarikimizi güvence altına almayı, ihracat pazarlarımızda yaşanan gelişmeleri takip ederek gereken önlemleri almayı, yeni pazarlara odaklanmayı ve sektörde üretim yapımızı güçlendirmeyi planlıyoruz. 2016 yılında güçlü bir alt yapısı bulunan tekstil sektörümüzün haksız rekabetin olumsuz etkilerine karşı çalışmalarımızı devam ettireceğiz. Ayrıca, sektörümüzdeki atıl kapasitenin kullanılması için kurulu tesislerin mevcut yerlerinde desteklenmesine yönelik teşvik önerilerimizi yineleyeceğiz. Yine, ihracat pazarlarımızı çeşitlendirmek için hedef pazarlara yönelik sektörümüzü tanıttığımız çalışmalarımıza hız vereceğiz.

KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRÜNLER

Sektörümüzde Ar-Ge yatırımları ve çalışmalarını teşvik edilmekte ve bu sayede birçok tekstil firması Ar-Ge Merkezine kavuşarak katma değeri yüksek tekstil ürünleri üretmekte. Bu bağlamda tekstil ve hammaddeleri sektöründe Ar-Ge, Ür-Ge ve teknoloji kullanımı gerektiren üretimin yaygınlaşması, sanayicilerimizin rekabet edebilme kabiliyetlerini arttıracak ve sektörümüzün ihracat hedeflerimize ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Sektörümüzün 2023 vizyonu kapsamındaki hedefi 20 milyar dolar ihracat seviyesine ulaşmak. Bu hedefe konvansiyonel tekstil ürünlerinin yanı sıra çok fonksiyonlu akıllı kumaşlarda ve teknik tekstilde üretimimizi ve ihracatımızı artırarak ulaşmayı hedefliyoruz. Sektörümüzdeki mevcut ve potansiyel yatırımlar ile son dönemdeki üretim eğilimimizi izlediğimizde, 2023 yılında teknoloji ve inovasyona dayalı ürünlerle 20 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştiren, Türkiye'nin en önemli ihracat sektörlerinden biri olmaya devam edeceğimize Türk tekstil ve hammaddeleri sektörü olarak yürekten inanıyoruz.

8 MİLYAR DOLAR

Tekstil ve hammaddeleri sektörü 2015 yılında 8 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştirdi.

%5.5 PAY

Bu ihracat değeri ile sektör Türkiye'nin toplam ihracatından yüzde 5.5'lik bir pay aldı.

420 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörün işgücü 420 bin civarında. Bağlantılı diğer sektörleri de ele aldığımızda toplam üretim işgücünün yüzde 12'sini karşılıyor.

9.988 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 9.988'dir.

%10.4 AZALIŞ

Sektör 2015 yılında yüzde 10.4 oranında düşüş yaşadı.

202 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 202 ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 İtalya	749.308
2 Rusya Federasyonu	475.214
3 İran (İslam Cum.)	394.150
4 Almanya	384.990
5 Birleşik Devletler	344.204

Noyan Gürel
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Rekabet için yatırımlarımız sürüyor

Tarım sektöründe ürün izlenebilirliği en yüksek seviyede olan sektör tütün sektörüdür. Yaptığımız yatırımlarla dünyadaki itibarımız ve rekabetimiz güçlenerek artıyor.

SEKTÖRÜMÜZDE çiftçi eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarına yoğun bir şekilde devam edilmektedir. Özellikle yabancı madde konusunda bütün yaprak tütün yetişen bölgelerde TAPDK'nın da desteği alınarak geziler düzenlenmiştir. Bu geziler esnasında 3 bin 500 civarında köy temsilcisine eğitim verilmiştir. Sektörde çalışan Tütün Ekspertleri vasıtasıyla da 60 bin civarında tütün üreticisine birebir ulaşıldı. Bu eğitimler esnasında yabancı maddelerin ülkeden sevk ettiğimiz ürün üzerindeki olumsuz etkileri vurgulandı. Özellikle üretim alanlarında sentetik plastik malzemelerin kullanılmasının mahsurları işlendi. Üreticiler arasında oluşturulan grupların yaprak tütün işleme tesislerimize ziyaretlerinde, işleme esnasında yaşadığımız yabancı madde zorlukları birebir gösterildi. Yabancı alıcıların hiçbir şekilde yabancı madde içeren ürünü tolere etmedikleri ve eğer bulunduğu takdirde de ürünün alınmadığı vurgulandı. Bu çalışma ile konunun önemi ve ileriye yönelik ciddiyeti bir defa daha vurgulanmış oldu.

Yaprak Tütün üretiminin verimini artırma ile alakalı sektörün yaptığı çalışmalar

hızlı bir şekilde devam etmektedir. Buradaki amaç tamamıyla çiftçinin verimini artırarak ona kalacak geliri artırmak için yapılan çalışmalardır. Geleneksel olarak Tekel müessesesine bağlı bir sektör olarak bu ve buna benzer çalışmalar şimdiye kadar çok ihmal edilmişti ve şimdi bu çalışmalar için geç kalınmış olsa da telafisi hızla yapılmaktadır. Sektörümüzün sürdürülebilir tarım yapabilmesi açısından bu çalışmalar elzemdir. Son senelerde fidelik hazırlama ve dikim makineleri yenilenmesi ile verimde yüzde 15 civarında bir artış sağlanmıştır. Gene verimi artırma çalışması olarak geliştirdiğimiz, hastalığa daha dayanıklı ve verimi daha yüksek sertifikalı tohum programımız devam etmektedir.

REKABET İÇİN YATIRIMA ÖNEM VERİYORUZ

Sektör bu sene de üretimin izlenmesi için data ve bilgisayar yatırımlarını devam ettirmiştir. Tarım sektöründe ürün izlenebilirliği en yüksek seviyede olan tütün sektörüdür. Bu izleme sistemleri sayesinde herhangi bir sorun yaşandığında bu sorunun nereden kaynaklandığı ve bir defa daha tekrarlanmaması

açısından çok kısa sürede tespitler yapılabilir. Sorunun tespiti üzerine yalnız o sorun ile alakalı eğitim programları geliştirilip sorun kökünden halledilmektedir. Bu tip eğitimler ve çalışmalar ülkemizde yetişen ürünler ile alakalı dünyadaki itibarımızı ve rekabetimizi artırmaktadır. Tütün ve Tütün Mamulleri sektöründe ihracatçı toplam 47 firma bulunmaktadır. 60 bin adet civarında üretici ile sözleşmeli üretim yapılmaktadır. Toplam Türkiye ihracatından alınan pay ise yüzde 0.6'dır.

RİSKLERİ YÖNETMEK İÇİN PROGRAMLAR GELİŞTİRMEKTEYİZ

Arz-talebin dengede olduğu, üretimlerimizin tamamının peşin siparişe dayalı yapıldığı bir sektöürüz. En büyük riskimiz hava şartlarının istediği gibi gelişmediği zamanlarda istenilen kalitenin dışında gelişen ürün riskidir. Bu riskleri yönetmek ve paylaşmak açısından daha uzun vadeli kontratlara dayalı üretim programları geliştirmeye çalışmaktayız. Sene içerisinde toplam Yaprak Tütün ihracatımız 385 milyon dolar olmuştur. Bu toplamın yüzde 35'i Amerika Birleşik Devletleri'ne yapılmıştır. Yaprak Tütün ihra-

2023 hedefi

Tütün ve tütün mamulleri sektörünün 2023 vizyon hedefleri doğrultusunda 1 milyar dolarlık ihracata ulaşması öngörülmüyor.

catının gerçekleştiği diğer ülkeler Belçika, Endonezya ve Rusya Federasyonu'dur. Belçika nihai kullanıcı bir ülke değildir, Belçika'da mevcut büyük antrepolar bizim gönderdiğimiz ürünü orada depolamaktadır ve oradan talep doğdukça sevkiyatlar bütün dünyaya gitmektedir. Eğer ileride bizim de kanunlarımız değişir ve Yaprak Tütünün ithalat ve depolanmasının önü açılırsa Belçika'da mevcut olan bu antrepolara benzer antrepolar ülkemize yapılabilir. Bu ekstra ilave gelir de ülkemizde kalma imkanına sahip olur. Tütün Mamulleri ihracatına genel olarak bakarsak toplam ihracatımızın 532 milyon dolar oldu-

ğunu görüyoruz. Buradaki ihracat pazarlarımız sırasıyla İran, Bahreyn ve Irak'tır.

2023'E HAZIRIZ

Sektörün 2023 hedefi, mümkün olduğu kadar olan pozisyonunu korumaya çalışmaktır. Bu da toplam Tütün ve Tütün mamulleri ihracat rakamının 1 milyar dolar civarında olması demektir. Bazı iç ve dış etkenlere bağlı olarak bu rakam +/- yüzde 10 oynayabilir. Şu anda dünyada ve özellikle bizim geopolitik yakınımızda karışıklıklar had safhadadır. Böyle zamanlarda genelde alım güçleri düşen tüketiciler maalesef sahte ve kaçak ürünlere yönelmektedirler. Yaptığımız tahminlere göre halihazırda dünyadaki mamul tütün ticaretinin yüzde 25'i sahte ürünlerden oluşmaktadır. Bu da tarihi bir rekordur ve bize gelen talebi direkt olarak etkilemektedir. Genelde dış talebe bağlı olarak yaprak tütün üretimi azalma içerisindedir ama değer artışlarını da göz önünde tutarsak parasal olarak bir azalma olmayabilir. Dünyada doların değer kazanması, bazı ülkeleri alım güçlerinin zayıflaması anlamında büyük bir baskı altında tutmaktadır.

532 MİLYON DOLAR

Sektör 2015 yılında 532 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

%0.6 PAY

Sektörün Türkiye ihracatındaki payı 2015 yılında yüzde 0.6 olarak gerçekleşti.

300 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektördeki kişi sayısı tarımda çalışanlarla birlikte 300 bin'dir.

47 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 47'dir.

%5 AZALIŞ

Sektörün 2015 yılında gerçekleştirdiği ihracat yüzde 5 azaldı.

94 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 94 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

	Ülke	Bin Dolar
1	İran (İslam Cum.)	133.516
2	Bahreyn	85.076
3	Irak	52.526
4	İsrail	43.481
5	Birleşik Arap Emirlikleri	34.800

Mustafa Satıcı
TİM Sektörler Konseyi Üyesi

Yeni pazarlara yöneleceğiz

Yaş meyve sebze sektörü yapısı gereği çok dinamik ve güncel gelişmelere adaptasyonu yüksek bir sektör. Bu çerçevede, 2016 yılında öncelikli olarak Rusya krizi sonrası oluşan boşluğu yeni pazarlarla doldurmanın arayışı içindeyiz.

KÜRESEL ekonominin sorunlarla mücadele ederek geçirdiği 2015 yılının olumsuz etkileri doğal olarak ülkemiz ihracat sektörlerinde de hissedilmiştir. Söz konusu makro etkenlere ilave olarak yakın ve çevre coğrafyamızda cereyan eden karışıklıklar ve ülkemiz ile Rusya arasında yaşanan sıkıntılar da eklendiğinde ana pazarı bu bölgeler olan yaş meyve sebze sektörünün sorunları katlanmıştır diyebiliriz. Tüm bu olumsuzlukların sonucu olarak sektörün ihracatı 2015 yılında bir önceki yıla oranla yüzde 13 seviyesinde bir gerileme ile 2 milyar 84 milyon dolar olarak gerçekleşmiş ve Türkiye geneli ihracattan yüzde 1.5 oranında pay almıştır.

İHRACATIMIZDA ASLAN PAYI RUSYA'NIN

2015 ihracatımızda aslan payı 877 milyon dolar ile Rusya'nın olmuştur. Diğer önemli pazarlarımız ise 265 milyon dolar ile Irak ve

157 milyon dolar ile Almanya olmuştur. Diğer taraftan sektörün gelişimini destekleyecek yeni pazarlarımızı da oluşturmaya çalışıyoruz. Bu kapsamda, 2015 yılında önemli oranda ihracat artışı yakaladığımız S. Arabistan ve Avusturya'yı örnek gösterebiliriz. Ayrıca, Uzakdoğu'ya narenciye ve Çin'e kiraz ihraç etmek için yoğun şekilde çalışmalar yürütüyoruz.

Öncelikle ürün grupları olarak baktığımızda 842 milyon dolarlık dış satım yaptığımız narenciye ürünleri ilk sırada yer almaktadır. 627 milyon dolarlık meyve grubu ve 591 milyon dolarlık da sebze ihraç etmiş durumdayız. Ürün detayına indiğimizde ise 368 milyon dolar ile domates en önemli ihraç kalekimiz. Mandarin, limon, portakal, üzüm, kiraz, nar ve biber ise önem arz eden diğer ürünlerimiz olarak sıralanmaktadır. 2015 yılı itibariyle sektör ihracatçı sayımız

2.000'e doğru ilerliyor. Tabii doğrudan ihracat yapmayan ama ihracat odaklı üretim yapan binlerce üreticiyi de hesaba katmak gerekir. Yaş meyve sebze sektörü istihdam sağlanması noktasında stratejik bir öneme sahip. Geçimini doğrudan veya dolaylı olarak bu sektörden sağlayan insan sayısı milyonlarla ifade edilebilir.

Yaş meyve sebze sektörü yapısı gereği çok dinamik ve güncel gelişmelere adaptasyonu yüksek bir sektör. Bu bakımdan uluslararası gelişmelere hızlı reaksiyon gösterip yeni yollar bulmakta oldukça mahir. Bu çerçevede, 2016 yılında öncelikli olarak Rusya krizi sonrası oluşan boşluğu yeni pazarlar ile doldurmanın arayışı içindeyiz. Özellikle uzakdoğu pazarlarına yönelik narenciye ve kiraz özelinde önemli girişimlerimiz var. Ayrıca, geleneksel pazarlarımızdan olan Avrupa ve gelir düzeyi yüksek körfez ülkelerinde

2023 hedefi

Yaş sebze meyve sektörünün 2023 yılı ihracat hedefi 5.5 milyar dolardır.

Ülkemiz yaş meyve sebze sektörünü hakım kılmak için uğraş veriyoruz. Bu noktada, fuarlara katılıyor, Ekonomi Bakanlığımızın desteği ile URGE projeleri yürütüyor, ticaret ve alım heyeti organizasyonları düzenliyoruz. Ayrıca, tüm bunlarla yetinmiyor, akademik çevrelerle işbirliği halinde toplantılar, paneller, seminerler düzenliyor, sektöre yönelik ar-ge ve inovasyon arayışları peşinden koşuyoruz. Ülkemizin 2023 ihracat hedefleri

gerçekten de heyecan verici. Yaş meyve sebze sektörü olarak bizler de bu hedefe koşarken tüm enerjimizi ortaya koyuyoruz. Bizim 2023 hedeflerimiz arasında 60 milyon ton üretim ve 5.5 milyar doların üzerinde ihracat yapmak var. Bu hedefi yakalayacak altyapımız, birikimimiz ve en önemlisi bitmez tükenmez bir dinamizmimiz var.

Yaş meyve sebze sektörü insanoğlu var olduğu sürece devam edecek nadir sektörlerden birisi. Dönemsel krizler, gelip geçici sorunlar olabiliyor ama sektör her defasında kaldığı yerden devam etmeyi sürdürüyor. Gerek yarattığı istihdam, gerek sağladığı döviz girdisi ve gerekse sahip olduğu stratejik önem nedeniyle özel bir sektörümüz var. Yapmamız gereken kaliteli ürünlerle yepyeni pazarlarda kendimizi göstermek ve ar-ge ve inovasyona dayalı adımlarla daha güçlü şekilde yarınlara ilerlemek.

2.084 MİLYAR DOLAR

Türkiye'nin yaş sebze ve meyve ihracatı 2015 yılında 2 milyar 84 milyon dolar oldu.

%1.5 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yüzde 1.5 dolaylarındadır.

50 BİN KİŞİYE İSTİHDAM

Sektörün gerçekleştirdiği istihdam tarım alanlarında çalışanlarla birlikte 50 bine çıkmaktadır.

2.000 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 2.000'dir.

%13 AZALIŞ

Türkiye'nin 2015'te yaptığı yaş sebze meyve ihracatı 2014 yılına göre yüzde 13 azaldı.

123 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 123 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Rusya Federasyonu	876.870
2 Irak	264.482
3 Almanya	157.508
4 Ukrayna	94.652
5 Romanya	76.097

Mehmet Emre Uygun
TIM Sektörler Konseyi Üyesi

İhracatımızın yüzde 80'i kutulu yapılıyor

Geride bıraktığımız 2014/2015 sezonunun tamamında Türkiye geneli zeytinyağı ihracatımız 14 bin 856 ton olarak gerçekleşmiş, bu miktara karşılık 66 milyon dolar tutarında döviz geliri elde edilmiştir.

BU RAKAMLAR önceki sezonda 26 bin 343 ton zeytinyağı ve 99 milyon dolar olarak gerçekleşmişti. 2014/2015 sezonunda Türkiye geneli sofralık zeytin ihracatımız ise miktar olarak 71 bin 474 ton olarak gerçekleşmiş, değer olarak ise 125 milyon dolar tutarında döviz geliri elde edilmiştir.

Ülkemizden 2013/14 ihracat sezonunda 26 bin 343 ton, değer olarak ise yaklaşık 99 milyon dolarlık zeytinyağı ihracatı gerçekleştirilmiştir. Bu dönem ihracatımız dökme 2 bin 121 ton, varilli 2 bin 223 ton, kutulu ise 21 bin 999 ton olarak gerçekleşmiştir. 2014/15 dönemindeki ihracatımız 14 bin 856 ton, değer olarak ise 66 milyon dolar olmuştur. İhracat miktarında dökme 1.693 ton, varilli 1.312 ton, kutulu zeytinyağı ihracatı ise 11 bin 850 ton olarak gerçekleşmiştir. Burada dikkat çeken en önemli husus; toplam zeytinyağı ihracatının ortalama yüzde 80'inin kutulu olarak gerçekleşmesidir. 2014/2015 sezonunda Türkiye genelinde toplam 119 ülkeye ve Türkiye sınırları içinde yer alan 5 serbest bölgeye zeytinyağı ihracatı yapılmıştır. Bu ülkeler arasında ABD, Suudi Arabistan, Japonya, Irak ve İran tutar bakımından en çok ihracat yapılan ülkeler olarak ilk sıralarda yer almaktadır. İlk 10 ülkeye gerçekleştirilen zeytinyağı ihracatımız toplam ihracatın yüzde 75'ini oluşturmaktadır. 2014/2015 sezonunda 56 bin 513 tonu siyah, 14 bin 961 tonu ise ye-

şil zeytin olmak üzere toplamda 71 bin 474 ton sofralık zeytin ihracatı gerçekleştirilmiştir. Türkiye genelinde toplam 102 ülkeye ve Türkiye sınırları içinde yer alan 4 serbest bölgeye sofralık zeytin ihracatı gerçekleştirilirken, en çok sofralık zeytin ihraç ettiğimiz ülkelerin başında Almanya, Irak, Romanya ve ABD gelmektedir.

ZEYTİNCİLİK ÖNEMLİ BİR İSTİHDAM KAYNAĞI

Zeytincilik, zeytin ağacı varlığımızın 90 milyon adet civarında olduğu 2000'li yılların başlarına kadar 400 bin aileye geçim sağlayan, tarımda sezonluk 1 milyon kişiye istihdam oluşturan bir sektör olarak değerlendirilirdi. Bugün devlet destekleriyle ağaç varlığımız 170 milyon adetlere ulaşmıştır. Sektördeki son durumu değerlendiren bir durum raporu Zeytincilik Araştırma İstasyonu ve sektör bileşenleri işbirliğiyle hazırlanmaktadır. İzmir Ticaret Borsası'ndan temin edilen kesin olmayan verilere göre sektördeki kayıtlı işletme sayısı 10 bin 659'dur. Bunlardan 9 adedi prina yağı işletmesi, 1.250 adedi zeytinyağı işleme tesisi, 400 adedi zeytinyağı paketleme tesisi, 8000 adet sofralık zeytin işleme ve 1000 adet sofralık zeytin paketleme tesisi olarak belirlenmiştir. Tarımda istihdam verilerinden ülkemizde 2 milyon civarında kişinin geçimini zeytin tarımından sağladığı sonucuna varılabilir.

2016 HEDEFLERİMİZ

Öncelikli hedefimiz, üretimde yaşanan daralmaya rağmen kazanılmış pazarlarımızı kaybetmemektir. Hedeflerimize ulaşmada değişen koşullardan kaynaklanan sorunları sektörel işbirliği ve uzlaşa ile çözmeyi hedefliyoruz. Ancak, önümüzdeki 2015/2016 sezonu için açıklanan rekoltenin (Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi koordinasyonunda Birliğimizin de katıldığı rekolte tespit çalışmalarında 143 bin ton zeytinyağı, 397 bin ton sofralık zeytin üretimi tahmin edilmiştir) ülkemizde yaşanan olumsuz iklim koşulları nedeniyle gerçekleşmesinin zor olacağını, bu nedenle ihraç pazarlarımızda 2016 yılında da sıkıntılar yaşanacağını düşünülmektedir. Birliğimizin girişimleri ile 2007 yılında kurulan ve ağırlıklı olarak yurtdışında ülkemizde üretilen zeytin ve zeytinyağının tanıtımı için çalışmalarını sürdüren Zeytin ve Zeytinyağı Tanıtım Komitesi'nin 2016 yılında katılacağı fuarlarla yurtdışında tanıtımlarımızı sürdüreceğiz.

2023 hedefi

Sektör 2023 yılında yüzde yüz yerli ürünle 3.8 milyar dolarlık ihracat yapmayı hedefliyor.

2023 HEDEFLERİMİZ

Ülkemizin 2023 yılı zeytinyağı üretim hedefi 700 bin ton, sofralık zeytin üretim hedefi 1 milyon 250 bin ton'dur. 9 yıl önce 88 milyon olan zeytin ağacı varlığımız bugün 176 milyon adettir. Önümüzdeki birkaç yılda kültürel bakım ve doğa şartlarının uygun olması durumunda zeytinyağı rekoltemizin 400 bin tona ulaşabileceği tahmin edilmektedir. Artan ağaç sayımıza rağmen içinde bulunduğumuz dönem gibi rekoltenin düşük gerçekleştiği, ürün arzının yetersiz olduğu dönemlerde kutulu zeytinyağı ihracatı

mızın sürdürülmesi ve dünya pazarlarındaki pazar payımızın korunması için iç piyasadan temini mümkün olmayan ürünün, yılın belli bir döneminde DİR kapsamında ithaline izin verilmesi gerekmektedir. Ülkemizin sahip olduğu coğrafi konumun sağladığı ürün kalitesi ve çeşitliliği, zeytin tarımına açılacak tarım alanlarının halen var olması, zeytincilikteki tecrübe ve know-how birikimimiz, mevcut zeytinlikler ve yeni dikim alanlarının talebi giderek artan organik yetiştiricilik için de uygun olması, ayrıca devletin ihracat odaklı gelişme stratejisi ile 330 milyon zeytin ağacı hedeflenmesi, Türkiye'yi zeytinyağı üretiminde İspanya'dan sonra dünya ikincisi, sofralık zeytinde dünya birincisi olma konumuna taşıyacaktır.

Zeytin ve Zeytinyağında hep birlikte el ele vererek, Türkiye imajını yükselterek, yeni pazarlar kazanarak, bu ürüne değer katarak, ihracatımızı artırarak yüzde 100 yerli ürünle 3.8 milyar dolarlık 2023 hedefimizi gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

189 MİLYON DOLAR

Zeytin ve zeytinyağı sektörünün 2015 yılındaki toplam ihracatı 189 milyon dolar oldu.

%0.1 PAY

Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatı içerisindeki payı yüzde 0.1 olmuştur.

2 MİLYON KİŞİYE İSTİHDAM

Tarımda istihdam verilerine göre sektörde 2 milyon kişiye istihdam sağlanmaktadır.

532 FİRMA

2015 yılında sektörde ihracat yapan firma sayısı 532'dir.

%19 AZALIŞ

Sektör ihracatı 2014/2015 döneminde bir önceki döneme göre yüzde 19'luk bir düşüş yaşadı.

199 ÜLKEYE İHRACAT

Serbest bölgeler de dahil olmak üzere 199 ülkeye ihracat gerçekleştirilmektedir. İlk 5 ülke:

Ülke	Bin Dolar
1 Almanya	35.896
2 Irak	35.406
3 Birleşik Devletler	17.488
4 Romanya	12.660
5 Suudi Arabistan	12.268

Dr. Can Fuat Gürlesel
TIM Ekonomi Danışmanı

Dünya ticaretinde gelişmeler ve Türkiye'nin ihracat performansı

Dünya ekonomisi 2015 yılında yüzde 2.5 ile yine beklentilerin ve potansiyelinin altında büyüme göstermiştir. Gelişmiş ülkeler 2014 yılındaki yüzde 1.8 büyümenin ardından 2015 yılında yüzde 1.9 büyümüştür.

GELİŞEN ülkelerin büyüme performansı 2015 yılında zayıflamıştır. Gelişen ülkeler 2015 yılında yüzde 4 büyüme göstermişlerdir. Dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeler ve eğilimler doğrudan ve dolaylı olarak dünya mal ticaretini de etkilemekte. Gelişmiş ülkelerde büyümenin hızlanması dünya mal ticaretini olumlu etkilerken, Euro bölgesinde yeniden büyüme uzun süre sonra ilk kez ithalatta artışa yol açarak dünya ticaretine olumlu katkı sağladı. Çin ve gelişen ülkelerde yavaşlama, talebi sınırlamaktadır. Deflasyon eğilimi ticarete konu olan malların fiyatlarını düşürerek ticaret büyüklüğünü sınırlamaktadır.

DÜNYA MAL TİCARETİNDE KÜÇÜLME

Dünya mal ticareti üç yıldır yaşadığı yavaşlamanın ardından 2015 yılında yüzde 10.2 küçülmüştür. Dünya mal ticareti bu gerilemeye bağlı olarak 2014 yılında 18.49 trilyon dolar iken 2015 yılında 16.6 trilyon dolara inmiştir. Dünya mal ticaretinde miktarsal olarak büyüme ise 2015 yılında da sürmüştür ve dünya mal ticareti miktar olarak yüzde 2.7 büyümüştür. 2015 yılında ticarete konu olan petrol ve enerji ürünlerinin fiyatları bir önceki yıla göre ortalama yüzde 14.5 düşmüştür. Yine mal ticaretine konu olan metaller ile diğer emtia fiyatları da bir önceki yıla göre ortalama yüzde 11 gerilemiştir. İmalat sanayi ürünlerinin ortalama fiyatlarında ise uzun süre sonra ilk kez yüzde 2 gerileme yaşanmıştır. Dünya mal ticaretinde gelişen ülkelerde yavaşlama ithalat talebini sınırlamaktadır. Gelişmiş ülkelerde büyüme ithalatta ilave talebe yol açmaktadır. Petrol ve emtia fiyatları uzun süre düşük kalabilecektir. Çin'de ekonomik yavaşlama bu ülkeye yönelik ihracat artışını sınırlamaktadır. Bölgesel ve yeni nesil ticaret anlaşmaları öne çıkmaktadır. 2015 yılında sektörler itibarıyla ihracatta en önemli belirleyici ticarete konu olan malların fiyatlarındaki gerilemeler olmuştur. Buna bağlı olarak 2015 yılında tarımsal hammaddeler ve gıda tarım ürünleri, petrol-do-

ğalgaz-madencilik ürünleri ile imalat sanayi ürünlerinin tamamında ihracat gerilemiştir.

TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İHRACAT PERFORMANSI

Küresel mal ticaretinde özellikle değer bazında yaşanan daralma Türkiye'nin dış ticaret göstergelerini de etkilemiştir. Değer bazında gerilemeler yaşanırken, miktarsal bazda sınırlı büyümeler olmuştur. Paritelerdeki gelişmeler ile enerji ve emtia fiyatlarındaki düşüşler de belirleyici olmuştur. Özellikle ithalattaki azalmada enerji fiyatlarındaki gerileme etkilidir. İhracatı etkileyen bir önemli unsur ise önemli ihracat pazarlarında ortaya çıkan jeopolitik gelişmeler olmuştur.

2015 yılında ihracat 143.8 milyar dolar olmuştur. İthalat yüzde 14.5 azalmış ve 207.2 milyar dolara gerilemiştir. Dış ticaret açığı da 63.3 milyar dolara inmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 69.6 ile son dört yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2015 yılında Türkiye'nin yüzde 8.7 olan ihracattaki değersel gerilemesi dünya ihracatındaki yüzde 10.2 küçülmenin altında gerçekleşmiştir. Türkiye'nin ihracatı 2015 yılında miktar olarak yüzde 2 artmıştır. Son iki yıldır küresel talepteki daralmaya rağmen ihracat miktar olarak artmaktadır. Türkiye'nin dünya mal ticareti içindeki payı 2015 yılında yüzde 0.87'ye yükselmiştir. 2013 yılında yüzde 0.83 olan pay 2014 yılında yüzde 0.85'e yükselmişti. 2015 yılında dünya mal ihracatındaki gerilemenin altında bir düşüş gösteren ihracat ile payımız 2015 yılında yüzde 0.87'ye yükselmiştir. Türkiye 2015 yılında gerçekleştirdiği 143.8 milyar dolar ihracat ile dünya ihracatındaki 31. sırasını korumuş ve sırasında değişiklik olmamıştır. İlk 30 büyük ihracatçı ile karşılaştırıldığında Türkiye 2015 yılında yüzde 8.7 ile göreceli ihracatını daha sınırlı düşüren ülkeler içinde yer almaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Euro cinsinden ihracatı 2015 yılında yüzde 11.2 artarak 51.7 milyar Euro'dan 57.7 milyar dolar Euro'ya yükselmiştir.

Prof. Dr. Murat Çak
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi

Türkiye'nin ihracatındaki zorlu dönemeç: 2015

Ihracatçılarımız zorlu bir yılı geride bıraktı. Yıllık ihracat rakamlarına bir göz attığımızda 2013 yılındaki yüzde 0.4'lük küçük düşüşün ardından, aslında 2014 yılındaki toparlanma sürecinde de beklenen ivme tam olarak yakalanamasa da yukarı yönlü pozitif trendin vermiş olduğu güvenle 2015 yılına giriş yapan ihracatçılarımız, ortalama olarak yılı yüzde 8.7'lik kayıpla kapatmışlardır.

BÖLGE ülkelerinde ortaya çıkan jeopolitik ve ekonomik gelişmeler nedeniyle Irak'a ve Rusya'ya yapılan ihracatın yüksek oranda gerilemesi ile euro/dolar paritesindeki gelişmeler, ihracatın genel anlamdaki azalış eğiliminin temel nedenlerini oluşturmaktadır. Nitekim döviz türlerine göre ihracat ve ithalatın genel dağılımına baktığımızda parite etkisini daha net görebiliriz. 2014 yılında ihracat yoluyla elde edilen gelirin yaklaşık yüzde 47.4'ü dolar kaynaklı iken yüzde 44.4'ü euro şeklinde gerçekleşmiştir. Aynı yıl yapılan ithalat içerisinde doların payı ise yaklaşık yüzde 64 seviyesindedir. Başka bir söylemle, maliyetlerin daha büyük bir kısmı dolar ile gerçekleşirken, elde edilen gelirden Euro ile doların ağırlıkları neredeyse birbirlerine yakındır. Bu durum parite etkisinin daha fazla hissedilmesine neden olmaktadır.

Yine ABD Merkez Bankası'nın uzun süre faiz artırımı konusundaki belirsizliğinin gelişmekte olan ülke piyasaları üzerinde oluşturduğu tedirgin ortam da, özellikle döviz piyasalarında faiz artırımının kendisinden daha fazla olumsuz etki meydana getirmiştir. Tüm bu gelişmelerin yanı sıra başta Çin olmak üzere gelişen ülkelerin büyüme düzeylerindeki yavaşlama her türlü hammadde talebini kısıtlayıcı yönde etki yapmaktadır. Petrol ve diğer emtia fiyatlarındaki gerilemeler de hem ihracat maliyetlerini zorlamakta hem de değer olarak ticaretin küçülmesine yol açmaktadır.

SEKTÖRLERİN PAYI

Sektörler bazında 2015 yılının ihracat rakamları incelendiğinde otomotiv sektörünün yine liderliği kapılmadığını görmekteyiz. Otomotivi sırasıyla hazır giyim ve konfeksiyon ile kimyevi maddeler ve mamulleri izlemiştir. Otomotiv endüstrisinin 2015 yılında toplam ihracat

cat içindeki payı yüzde 14.7 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Türkiye'nin toplam ihracatındaki azalmaya paralel olarak otomotiv endüstrisi ihracatı da ortalama yüzde 5 oranında azalma göstermiştir. Bu dönemde, 12.9 milyar dolar düzeyinde gerçekleşen otomotiv ana sanayi ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 2; 8.6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşen yan sanayi ihracatı ise yüzde 9 oranlarında azalmıştır.

HAZIRGIYIM PERFORMANSINDA KAYIP YOK

Türkiye hazır giyim ve konfeksiyon sektörlerine baktığımızda günümüzdeki gelişim düzeyini özellikle AB pazarına yapılan ihracat ağırlıklı üretimle gerçekleştirdiği görülecektir. Hazırgiyim ve konfeksiyon sektöründe Türkiye, Gümrük Birliği Anlaşmasının getirdiği avantajlar, büyük pazarlara yakınlık, kalifiye insan kaynağı ve tedarik zincirinin güçlü olması gibi sebeplerle dünyanın en rekabetçi ülkeleri arasında yer almaktadır. Buna rağmen sektörün 2015 yılı ihracat performansı geçen yılın aynı dönemine göre miktar olarak bir kayıp olmamasına karşın paritedeki değişim nedeniyle yaklaşık yüzde 9.4 düşüşle gerçekleşmiştir.

2015 yılını 15 milyar 469 milyon dolarlık ihracatla tamamlayan kimyevi maddeler ve mamulleri sektörü, otomotiv ile hazır giyim ve konfeksiyonun ardından üçüncü sırada yer almıştır. Sektörün ihracatı bir önceki yıla göre değerinde yüzde 13.28 azalırken, miktarda yüzde 12.59 artarak 17.3 milyon tona ulaşmıştır. 2015 yılında yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen başarıyla ayakta duran ve Türkiye Ekonomisi'nin büyümesine en ciddi katkıyı sunan ihracatçılarımızın 2016 şubat ayında gelen pozitif verilerle moral bulduğunu ve yakaladıkları ivme ile 2016'ya daha büyük bir umutla baktıklarını belirtmek isterim.

Ali Orhan Yalçınkaya
Ekonomist/TİM

Çılgın kalabalıktan uzakta*

2015 yılı gelişmekte olan ülkeler için zayıf küresel büyüme, güçlü dolar ve zayıf emtia fiyatları nedeniyle sarsıcı olurken, MSCI gelişen ülkeler endeksi yüzde 17 gerilemişti. Bu gelişmenin arkasındaki neden FED'in 2015 yılı içerisinde izlediği para politikasıydı. FED, dünya piyasalarını faiz artırımına hazırlarken, beraberinde doların yerel para birimleri karşısında güçlendiği bir sürecin de yaşanmasına neden oldu.

BÜTÜN bunlarla birlikte Çin ekonomisinde yaşanan yavaşlamanın dünya ekonomisinde sert inişe yol açacağına ilişkin beklentiler de katalizör görevi gördü. 2015 Aralık ayında gerçekleşen faiz artışı sonrası, 2016 yılı içerisinde gerçekleştirilecek faiz artışlarının kademeli olacağına yönelik beklentiler, küresel piyasalarda kaybolan risk iştahının geri gelmesine neden oldu. 2003 yılı başında 23 dolar/varil değerinden sonra en düşük seviyeye 2016 başında 27 dolar/varil ile gerileyen Brent petroldeki toparlanma da buna katkı yaptı. Çin Merkez Bankası'nın Çin ekonomisinde yaşanan yavaşlamayı yönetebildiğinin görülmesi de bir diğer faktördü. Avrupa Merkez Bankası'nın, büyümeyi canlandırmak için uyguladığı genişlemeci para politikası da yukarıda bahsettiğimiz doların yerel para birimleri karşısındaki güçlenmesini sınırlandıran bir faktör olarak karşımıza çıktı. Merkez Bankalarının faiz indirdiği, negatif faiz döneminin başladığı bu kervana son olarak Japonya Merkez Bankası katıldı.

Bu tablo içerisinde, emtiaların çöküşü yaşadığı, özellikle petrol fiyatlarında yaşanan düşüş Türkiye ekonomisi lehine bir tabloyu karşımıza çıkardı. Petrol fiyatındaki gerileme, cari açık ve enflasyon gibi iki önemli sorunun çözümünü konusunda ekonomi yönetimine alan kazandırdı. Düşen fiyatlar ithalatı daraltırken, cari açığın gerilemesine yardımcı oldu. Dünya Ticaret Örgütü'nün açıkladığı verilere göre 2015 yılında küresel ticaret yüzde 13.5 daralarak 16.482 milyar dolar olurken; ithalat yüzde 12.2 daralarak 16.766 milyar dolar oldu. Türkiye'nin dünyaya yaptığı ihracat dünyaya göre daha az yavaşlayarak yüzde 8.7 daraldı. Bu dönemde dikkat çeken en önemli husus euro/dolar paritesinin seyriydi. 2014 başında 1,3630 seviyesinde bulunan parite 2015 sonuna gelindiğinde yüzde 25 değer yitirerek 1,0865'e kadar geriledi. Paritedeki bu hızlı değer kaybının etkisini ihracat rakamlarında 12.6 milyar dolarlık parite kaynaklı negatif bir etki olarak gördük. 2016 yılı Mart ayından itibaren euro/dolar paritesinin olumsuz etkisinin ortadan kalkması; euro'nun dolar karşısında 2015'e göre daha

güçlü seyretmesi ve Avrupa ekonomilerinde işaretleri görünmeye başlayan toparlanmanın hızlanması, dış ticaret dengemizde iyileştirici etkisinin olmasını bekleyebiliriz.

IMF ve OECD'nin Türkiye için 2015 yılı büyüme tahminleri yüzde 3 ve yüzde 3.1 iken 2015 yılında (2016-2018 Orta Vadeli Planda (OVP) öngörülene paralel) beklentilerin üzerinde yüzde 4 büyüme gerçekleşti. Devletin tüketim harcamaları ve hanehalkı tüketim harcamalarının yüzde 6.7 ve yüzde 4.5 ile yüksek seyretmiş olmasının yanında ithalat artış hızının yavaşlamasının bunun nedenleri olduğunu söyleyebiliriz. Yıl içerisinde en yüksek büyüme yüzde 5.7 ile son çeyrekte gerçekleşirken, yılın üçüncü çeyrek büyümesi de yüzde 4'ten yüzde 3.9'a revize edildi. İhracattaki toparlanma ile birlikte ithalatın azalması sayesinde dış ticaretin büyümeye katkısı pozitif oldu. Bu ivmenin 2016 ilk çeyreğinde de gücünü koruduğunu görmekteyiz. Asgari ücretteki artışın iç talebe olan katkısı devam ederken, jeopolitik gerginlikler ve turizm sektöründe yaşanan gelişmeler aşağı yönlü riskler olarak karşımıza çıkmakta.

OVP'de 2016 yılı için yüzde 7.5 olarak hedeflenen enflasyon rakamına Mart ayı itibarıyla ulaşılmış olsa da gıda enflasyonunda Mayıs ayından itibaren azalacak baz etkisi ve emtia fiyatlarındaki yukarı doğru hareketlenme yukarı yönlü riskler olarak görünmekte.

FED'in faiz artırım temposu, Gelişmekte Olan Ülkeler (GOÜ) yönelik fon akımının seyrini belirlerken bu konuda tutturacağı ton, GOÜ'lere faiz konusunda alan açacaktır. Merkez Bankası'nın faize ilişkin atacağı adımları bu bağlamda değerlendirmek gerekiyor. Gerçekleştirilecek yapısal reformlar da cari açığın finansmanına ilişkin seyri belirleyecek. Geçtiğimiz yıl güçlü dolar ve zayıf emtia fiyatlarının ekonomileri sarstığı, gelişmekte olan ülkelere kaçış çılgınlığına dönüşme potansiyelinin olduğu 2016 yılında, Türkiye, yazacağı hikâye ve gerçekleştireceği yapısal reformlarla pozitif ayrışmayı başarabilirse bu çılgın kalabalıktan çok daha güvenle önüne bakabilir.

(*) Thomas Hardy'nin romanının isminden esinlenerek

Doç. Dr. Ümit İzmen
İstanbul Kültür Üniversitesi

Ekonomilerde rekabet edebilmenin koşulu teknoloji

Dünya ekonomisinde devam eden düşük performans, düşen emtia fiyatları ve sürekli tirmanan jeopolitik riskler, küresel ticareti olumsuz etkiliyor.

2015 yılının üçüncü çeyreğinde dünya ticaret hacminin artış oranı miktar endeksleriyle ölçüldüğünde yüzde 0.5'e gerileyerek adeta durdu. Küresel ticaret artışı ilk kez 2008 krizinden bu yana bu kadar yavaşlamış durumda. Küresel ticaret artışının 1997-2006 döneminde yüzde 6.8 artmış olduğu dikkate alındığında tüm dünyada ihracatçıların zor günlerle karşı karşıya olduğu anlaşılıyor.

2014 yılının son çeyreğinde ham petrol fiyatlarında görülen sert düşüşün ardından petrol fiyatları düşük seyrediyor. Küresel durgunluk ve özellikle Çin ekonomisindeki yavaşlama genel olarak bütün emtia gruplarında fiyatları aşağı çekiyor. 2014 ortalarından bu yana petrol fiyatlarındaki düşüş yüzde 70'ten fazla oldu. Dünya Bankası petrol dahil 46 emtianın 37'sinde 2016 için fiyat düşüşü bekliyor. Düşen fiyatlara rağmen belirsizlik ve tedirginlik nedeniyle talep artmıyor. Hammadde fiyatlarındaki düşüş, emtia üreticisi ülkelerin gelirlerini azaltarak durgunluğun daha da derinleşmesine neden oluyor. Hammadde fiyatlarındaki düşüş, hammadde ithalatçısı ülkelerin dış dengeleri üzerinde ise olumlu bir etkiye yol açıyor. Türkiye gibi enerji faturası yüksek olan ülkeler için önemli bir fırsat yaratıyor. Nitekim Türkiye'nin yıllık mineral yakıt ithalat faturası da 56 milyar dolardan 38 milyar dolara geriledi. Türkiye'nin dış ticaret açığının 2013 sonunda 100 milyar dolardan, 2015 sonunda 63 milyar dolara gerilemesi, ihracattaki artıştan ziyade ithalattaki azalmadan kaynaklanıyor. Küresel ekonominin normale dönmesiyle beraber Türkiye'nin dış ticaret açığı da yeniden yükselebilecektir.

YÜKSEK TEKNOLOJİYE ODAKLANMAK

Türkiye ihracatının performansının yükselmesinin yolu yüksek teknoloji ürünlerine odaklanmaktan geçiyor. Dünya, giderek daha karmaşık bir hale geliyor. Özellikle bilişim teknolojileri kaynaklı gelişmeler tüm sektörleri etkiliyor. Bugün çalışma hayatına yeni başlayanlar için, dünya doğdukları zamandan çok farklı. Ancak değişim

tüm hızıyla devam ediyor. ABD'de yapılan bir çalışmaya göre, bugünkü mevcut teknolojilerle işlerin yüzde 45'i kısaca ya da orta vadede makineler tarafından yapılabilecek. Teknolojideki bu değişim karşısında rekabet gücünü koruyabilmenin yolu yaratıcılığı artırmak ve piyasa ve ürün çeşitlenmesine gitmek. Dünyada ekonomik performansın ülkeler arasında büyük farklılıklar göstermesi, ihracatçıların dış pazarları tek bir bütün olarak ele almak yerine ülkeler arasındaki büyüme, talep, fiyat, para politikası vb. farklılaşmalarını dikkate alarak hedef pazarlara dönük olarak ürün bazlı stratejiler geliştirmesini gerektiriyor.

Türkiye'nin ihracat performansı ile ihracatta yüksek teknoloji sektörlerin payının yükselmesi arasında yakın bir ilişki var. 2000-2008 döneminde Türkiye ihracatını 4.8 kat artırırken gelişmekte olan ülkelerin ihracatı 3 kat artmıştı. Türkiye'nin ihracatının belli başlı rakipleriyle karşılaştırması, ihracat bileşiminin yüksek beceri ve yüksek teknoloji sektörlerine daha fazla yönelmesinin gerektiğini ortaya koyuyor. Türkiye'nin yüksek teknoloji ürün ihracatındaki performansı düşük. Dünya ortalaması itibarıyla yüksek beceri ve yüksek teknoloji ürünlerin toplam ihracat içinde payı yüzde 27-30 bandında yer alırken, Türkiye için 1995'te yüzde 6.3 olan bu pay 2014'te yüzde 11.3'e yükselebilmiş durumda. Yüksek beceri ve yüksek teknoloji ürünlerin toplam ihracat içinde payı Çin'de ve Kore'de yüzde 37. Bu veriler, Türkiye'nin ihracatında kalıcı bir sıçrama yapabilmesinin yolunun yüksek teknoloji ihracata yönelmek olduğunu, bunun için de Ar-Ge, teknoloji geliştirilmesi ve inovasyon konularına önem verilmesi gerektiğini gösteriyor.

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
İHRACATÇI İLK 10
VE SEKTÖR BİRİNCİSİ
FİRMALARININ
DEĞERLENDİRMELERİ

2015 Yılı Türkiye İhracat Lideri

2015 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

● Otomotiv Endüstrisi

Haydar Yenigün
Ford Otosan Genel Müdürü

Ford Otosan, Türkiye ihracat şampiyonu

2015 yılında tüm segmentlerde pazarın üzerinde büyüyerek Türkiye otomotiv pazarında ticari araç lideri olan Ford Otosan, yurtdışı pazarlardaki performansını da yüzde 11 oranında artırdı ve 3.9 milyar dolar ihracat geliri elde ederek Türkiye ihracat şampiyonluğu unvanını kazandı.

FORD'UN 2015 yılında Avrupa'da elde ettiği ticari araç liderliği başarısına Türkiye'de üretilerek ihraç edilen ticari araçlarla önemli bir katkıda bulunan Ford Otosan, Türkiye'nin ticari gücü olmaya devam etti. Ford Otosan olarak; sanayide yenilikçiliğin, güvenilir üretimin ve başarının uzun soluklu bir edim olduğunun bilinciyle, yarım asrı aşkın süredir ülke ekonomisine katma değer yaratmak amacıyla tüm gücümüzle çalışıyoruz. Türkiye otomotiv sektörünün öncü sanayi kuruluşu Ford Otosan olarak, 2015 yılı bizim için başarılarla dolu bir yıl oldu. Üretim, satış ve ihracat rakamlarımız ile rekor kırdık. Son 5 senedir üst üste elde ettiğimiz sektörün ihracat şampiyonu olma başarımızı, 2015'te Türkiye ihracat liderliğiyle taçlandırdık. Ürettiğimiz araçlarla Ford'u Avrupa'nın bir numaralı ticari araç markası konumuna taşıdık. Ford Otosan'ın iç pazardaki başarısını artırırken, ihracat odaklı büyüme devam ettik. Ar-Ge, inovasyon ve mühen-

dislik yeteneklerimizden aldığımız güçle global başarılarımıza yenilerini eklerken, bugünkü geldiğimiz noktada, bölgesel bir otomotiv şirketi olmanın ötesinde, otomotiv teknolojilerinin küresel oyuncusu haline geldik.

2015'te, bir önceki yıla göre yüzde 32 artışla 253.644 adet araç ihraç ederek kendi rekorumuzu da kırdık ve Türkiye ticari araç ihracatının yüzde 65'ini gerçekleştirdik. İhracat gelirimizi geçen seneye göre yüzde 11 artırarak 3.9 milyar dolar ihracat geliri elde ettik. 2014 yılında 73 olan ihracat pazarı sayımızı, bu yıl 82'ye çıkararak ihracat pazarlarımızda da büyüdük. Son 5 yılda elde ettiğimiz 3 milyar dolar ihracat geliri ile ekonomiye net ihracatçı olarak katkıda bulunmaya devam ediyoruz. Ford Otosan olarak, 2015 yılında Türkiye otomotiv pazarındaki satışlarımızı önceki yıla göre yüzde 35 oranında artırarak yılı 126.468 satış adediyle kapattık ve yüzde 12,6 pazar payı ile Türkiye sıralamasında 2. olduk. Otomobilde, 2014 yı-

lına göre yüzde 26 büyüme ile 47.158 adet satış gerçekleştirdik. Her ana segmentte pazar payımızı artırdık. Hafif ve orta ticari pazarda da satış rakamlarımızı yüzde 44 artırarak 71.482 seviyesine taşıdık ve hafif ticaride en çok tercih edilen marka olduk. Ford Tourneo Courier 30.838 adet ile en çok satan hafif ticari araç oldu. Ağır ticari araç satışlarımızla da büyük bir başarıya imza attık. Pazar yüzde 8 büyürken biz yüzde 16 büyüdük ve yılı 7.828 satış adediyle tamamlarken, ağır ticaride toplam pazar payımızı yüzde 23'e ulaştı.

SEKTÖRÜMÜZÜN EN GENİŞ VE EN GENÇ ÜRÜN PORTFÖYÜNE SAHİBİZ

2015 yılı, bizim için aynı zamanda ürün gamımızda pek çok yeniliğe imza attığımız heyecan dolu bir yıl oldu. Mondeo'dan C-Max'e, Focus dizel otomatikten Mustang'e uzanan geniş bir skalada yeni araçlarımızı pazara sunduk. Yıllardır beklenen Ford Mustang'in Türkiye'de pazara sunulması müşterilerimiz

FORD OTOSAN

Ford Otosan (Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.), Ford Motor Company ve Koç Holding'in eşit oranda hisse sahibi oldukları halka açık bir şirkettir. 2005 yılından bu yana, Türkiye'nin en fazla ihracat yapan ilk 3 şirketi arasında yer alan Ford Otosan, son 4 yıldır elde ettiği otomotiv sektörü ihracat şampiyonluğunu, 2015 yılında 5 kıtada, 82 ülkeye yaptığı araç ve parça ihracatı ile Türkiye ihracat şampiyonluğuna yükseltmiştir. Kocaeli'deki Gölcük ve Yeniköy Fabrikaları, Eskişehir'deki İnönü Fabrikası, İstanbul'daki Sancaktepe Ar-Ge merkezi ve Yedek Parça Deposu ile 3 ana merkezde faaliyet gösteren Ford Otosan, 10.000'i aşkın kişiye istihdam sağlamaktadır. 1959'da kurulan Ford Otosan, 55 yıllık tarihini takiben 2015 yıl sonu itibarıyla 415 bin ticari araç ve 80 bin adet motor ve 140.000 adet aktarma organı üretim kapasitesi ile Ford Avrupa'nın en büyük ticari araç üretim merkezi konumundadır. Ford fabrikaları arasındaki değerlendirmelerde Kocaeli ve İnönü fabrikaları Ford'un "En İyi Araç Üretim Merkezleri" arasında gösterilmektedir.

Yüzde 65

Ford Otosan 2015 yılında Türkiye ticari araç ihracatının yüzde 65'ini gerçekleştirdi.

tarafından büyük heyecanla karşılandı. 2015 yılı Ağustos ayında Transit'in 50. yılını kutlamaya başladık ve kutlamalarımıza bu yıl da devam edeceğiz. Otomobil ve ticari araç ürün gamımızda sunduğumuz yeniliklerle ortama ürün yaşımız 1.2 yıl oldu. Sektörümüzün en geniş ve en genç ürün portföyüne sahip olmaktan gurur duyuyoruz. 2015'te Ford Otosan olarak Türkiye'de büyük başarılarla imza atarken, Ford da Avrupa'da 260.400 adet ticari araç satışı ve yüzde 12.6 pazar payıyla Avrupa'nın 1 numaralı ticari araç mar-

kası oldu. Avrupa'da ticari araç pazarının bir önceki yıla göre yüzde 11.6'lık artış göstermesi de bu sonuçlarda etken oldu. Ford'un Avrupa'daki en büyük ticari araç üretim merkezi olarak, Courier'den Transit'e uzanan geniş ürün portföyümüzle Ford'u Avrupa'da ticari araç liderliğine taşımış olduk. 2015 yılı, Ford Otosan için 1.6 milyar dolarlık yatırımını tamamlayıp, meyvelerini almaya başladığı bir yıl oldu. Sektördeki öncü rolümüzü sürdürerek, bir önceki yıla oranla yüzde 37 artışla, 334 bin 622 adet rekor üretim gerçekleştirdik. Türkiye'nin ticari gücü olarak, 2015 yıl sonu itibarıyla, Türkiye ticari araç üretiminin yüzde 59'unu gerçekleştirdik.

2015 yılında, gurur kaynaklarımızdan biri olan ağır ticari araç markamız Ford Trucks ile global pazarlarda büyümeye devam ettik. Afrika pazarında stratejik üs olarak kabul edilen Fas'ta açtığımız bayiyle, Rusya ve Ortadoğu'nun ardından Ford Trucks'in büyümesini Afrika'ya taşıdık. Umman ve

Bahreyn'de açtığımız Ford Trucks bayiyle, Ortadoğu'da genişleme operasyonunu büyük oranda tamamladık. Bu pazarlarda, Ar-Ge gücümüzle bölgenin koşullarına göre geliştirdiğimiz özel modelleri satışa sunduk. Ford Trucks markamız ile yapılanmamızı, 2020 yılına kadar 50 ülkede faaliyet gösterecek şekilde güçlendirirken, uzun vadede ihracat pazarlardaki varlığımızı artırarak, ürettiğimiz 3 ağır ticari araçtan birini ihraç etmeyi hedefliyoruz. 2015 yılında, ülkemiz için önemli bir değer merkezi olarak konumlandığımız, Türkiye'nin en büyük Ar-Ge Merkezi olan Sancaktepe Ar-Ge Merkezi'mizin resmi açılışını gerçekleştirdik. 'Bir aracı sıfırdan ticari bir ürün haline dönüştürmeye kadar, motoru da dahil olmak üzere komple tasarlayacak, geliştirecek ve test edecek tüm yetenek ve altyapıya sahip tek Türk otomotiv şirketi' olarak, 1.500 mühendisimiz ile tüm dünyaya Türkiye'den araç ve motor geliştirmeye devam ediyoruz.

2015 Yılı Türkiye İhracat 2.'si

2015 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

● Kimyevi Maddeler ve Mamulleri

İbrahim Yelmenoğlu
Tüpraş Genel Müdürü

Fuel oil dönüşüm tesisi üretime başladı

Tüpraş, Cumhuriyet tarihinin tek seferde yapılan en büyük sanayi yatırımını tamamladı. Ülkemizin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak misyonu ile üretimini sürdüren Tüpraş'ın, uluslararası piyasadaki rekabet gücünü artırmak ve sürdürülebilirliğini korumak amacıyla yatırımına başladığımız Fuel Oil Dönüşüm Tesisimiz Mayıs 2015 itibariyle tam kapasite üretime başladı.

LİMAN ve demiryolu bağlantıları gibi tamamlayıcı yatırımları ile birlikte toplam değeri 3 milyar doları aşan tesis, ülkemiz cari açığının 1 milyar dolar/yıl azaltılmasına katkı sağlayacak. Türkiye'de tüketilen akaryakıt ürünleri ihtiyacının önemli bir kısmını üreten, ülkemizin en büyük sanayi kuruluşu olmasının yanı sıra yıllardır en çok ihracat yapan şirketler sıralamasında da ilk sıralarda yer alan Tüpraş, taşıdığı stratejik önemin bilinciyle daha aydınlık ve müreffeh bir Türkiye için her koşulda üretmeye devam etmektedir.

RAFİNAJ SEKTÖRÜNDE GENEL GÖRÜNÜM

2015 yılına 55 dolar/varil seviyesinden başlayan ham petrol fiyatı, Çin ve gelişen ülkelerdeki ekonomik riskler, global bazda yaşanan ham petrol üretim ve stok artışı, ABD ham petrol ihraç yasağının kalkması ve İran yaptırımlarının kaldırılacağı beklentisi ile yıllık 36 dolar düzeyinden kapatmıştır. 2014 yılında 92.80 milyon varil/gün olan dünya pet-

rol tüketimi, 2015 yılında 1.61 milyon varil/gün artışla 94.4 milyon varil/gün düzeyinde gerçekleşmiştir. Araç parkındaki büyüme ve düşük petrol fiyatının küresel ürün tüketimini desteklemesiyle artan benzin, jet yakıtı ve motorin fiyat rasyolarının olumlu etkisiyle Akdeniz Rafineri Marjı, geçen yılki 1.95 dolar/varil değerinden 4.83 dolar/varile yükselmiştir. 2016 yılında ise dünya ekonomisinin yüzde 3.4 büyümesi ve petrol talebinin de

2.9 milyar \$

Tüpraş, 2015 yılında toplam 2.9 milyar dolar değerinde 6.5 milyon ton ürün dışsatımı gerçekleştirdi.

yüzde 1.2 artması beklenmektedir. Türkiye motorin tüketimi EPDK verilerine göre 2015 yılında yüzde 15.8 yükselişle 20.2 milyon tona ulaşmıştır. Motorin tüketimindeki artışta ekonomik büyümenin tüketime yansımalarının yanı sıra özellikle 3. İstanbul Havalimanı ve Boğaz Köprüsü gibi önemli altyapı projeleri ile düşük petrol ürünleri fiyat ortamı ve yasal düzenlemelerin pozitif sonuçları da etkili olmuştur, benzinli araç motorlarındaki verimlilik artışı ve araç parkındaki büyümenin yanı sıra, fiyatın talebi desteklemesinin etkisiyle 2015 yılında benzin tüketiminde de yüzde 9.1 artış kaydedilmiştir.

2015 YILINDA TÜPRAŞ

Akdeniz Marjındaki iyileşme ve 2015 Mayıs ayında üretime başlayan Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin etkisiyle Tüpraş, 2015 yılı toplam kapasite kullanımını önceki yıla göre yüzde 27.6 artırarak 12 aylık dönemde maksimum kapasite kullanımına ulaşmıştır. Fuel

Tüpraş

● Türkiye'nin rafine sektöründeki tek üreticisi Tüpraş, dört rafinerisinde yıllık 28.1 milyon tonluk ham petrol işleme kapasitesi, taşımacılıktaki bağlı ortaklığı Ditaş ve akaryakıt dağıtım sektöründeki iştiraki Opet ile birlikte ülkemizin en büyük sanayi şirketidir. Hisselerinin yüzde 49'u İMKB ve Londra Borsası'nda işlem görmektedir. Avrupa'nın 7'inci büyük rafineri şirketi olan Tüpraş, hem pazar payı ve kurumsal güvenilirliği hem de üretim kompleksleri ve ortaklıklarıyla entegre bir petrol şirketi olarak hizmet vermektedir. 37 çeşit petrol ürününün Türkiye genelinde tedarikini sağlayan Tüpraş'ın doğrudan satış yaptığı müşteriler EPDK tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, madeni yağ dağıtım firmaları, petrokimya sanayi, boya sanayi, Karayolları Genel Müdürlüğü, Belediyeler ile bu kurumlar tarafından onaylanmış müteahhit firmalar ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır.

● Tüpraş, 2.58 milyon m³ ham petrol olmak üzere, ürün ve yarı mamul dâhil toplam 7.17 milyon m³ tank kapasitesine sahip olup, bu miktar ülke kapasitesinin yüzde 59'una karşılık gelmektedir.

● Tüpraş, 2015 yılında 22.245 milyon ton yurt içi olmak üzere üretim ve ithalat yoluyla temin edilen toplam 28.739 milyon ton ürünün satışını gerçekleştirmiştir. 2015 yılında endüstriyel ürünler dışındaki petrol ürünlerinde yaklaşık yüzde 60 toplam pazar payına sahiptir. Havayolu taşımacılık sektöründeki gelişmeye paralel olarak Tüpraş'ın yurt içi sivil jet yakıtı satışı geçtiğimiz yılın 893 bin ton üzerinde gerçekleşmiştir.

● 2015 yılında toplam 2.9 milyar dolar değerinde 6.5 milyon ton ürün dış satımı gerçekleştirilmiştir. İhracatın 3.1 milyon tonunu benzin, 2.6 milyon tonunu fuel oil, 69 bin tonunu motorin, 395 bin tonunu reformate, 280 bin tonunu jet yakıtı, nafta ve LPG oluşturmuştur.

● Tüpraş, bir Koç Holding şirketi olarak, son 10 yılda ana yatırım planı kapsamında tamamladığı projeler dâhil 5.5 milyar dolar yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

Oil Dönüşüm Tesisi ile sağlanan yüksek üretimin de katkısıyla Tüpraş'ın 12 aylık dönemdeki yurtiçi satış hacmi yüzde 32'lik yükselişle, ülke tüketiminden daha fazla artmıştır. Artan üretim ve güçlü Akdeniz ürün rasyolarının desteğiyle geçen yıla göre ürün ihracatı yüzde 22, toplam satışlar ise yüzde 29 artışla 28.7 milyon tona ulaşmıştır. Tüpraş'ın endüstriyel ürünler dışındaki ürünlerde toplam pazar payı yaklaşık yüzde 60 olurken, jet yakıtında yüzde 97, motorinde yüzde 45 olarak gerçekleşmiş, benzinde ise talebin tamamına yakını karşılamıştır. 2015 yılında Akdeniz rafineri marjındaki yükseliş ve yüksek kapasite kullanımının artması ile birim maliyetlerde elde edilen tasarruf sayesinde, Tüpraş'ın net rafineri marjı 2014 yılına göre 3.26 dolar/varil artış ile 6.47 dolar/varil'e yükselmiştir. Petrol fiyatında gözlemlenen düşüş ve dolar kurunda yaşanan yükselişin olumsuz etkilerine rağmen vergi öncesi kar 2.042 milyon TL artışla 2.225 milyon TL olarak gerçekleşmiş-

tir. Fuel Oil Dönüşüm yatırımı teşvikinden kaynaklanan ertelenmiş vergi gelirinin katkısıyla Tüpraş 2015 yılında 2 milyar 550 milyon TL net kâr elde etmiştir.

Yatırım yoğun bir sektör olan rafine sektöründe Tüpraş sürdürülebilir karlılık için 2015 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi için yapılan harcamalar dâhil olmak üzere toplam 344 milyon dolar yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir. Tüpraş, tüm ileri teknoloji ve programları uygulayarak, enerji verimliliği projeleri ile kalite ve performansını düşürmeden mevcut enerji kayıplarının önlenmesi yoluyla tüketilen enerji miktarını en aza indirmeyi ve 2017'de Avrupa'da düşük emisyonlu sahip rafineriler kategorisine girmeyi hedeflemektedir. Bu amaç için maliyet azaltıcı, verimlilik artırıcı projelerin uygulanması ile 2008 yılında 119,1 düzeyinde olan ortalama enerji yoğunluğu endeksi (EII) değerini, 2014 yılında 101.6'ya, 2015 yılında ise 99.2'ye düşürmüştür.

2015 Yılı Türkiye İhracat 3.'sü

Tunç Başeğmez
Oyak Renault Otomobil Fabrikaları Genel Müdürü

2015: Rekorlarla Dolu Bir Yıl

2015 yılı, Oyak Renault için rekorlarla dolu bir yıl olarak tamamlandı. 5 milyonuncu araç ve 4 milyonuncu motor üretimini yıl içerisinde kutlayan Oyak Renault, Türkiye’de bu üretim adetlerini aşan ilk fabrika olarak üretimde liderliğini 18. yılda da sürdürdü. Bunun yanında Oyak Renault, otomobil ihracatının 3’te birini karşılayarak adet bazında Türk Otomotiv Sanayi ihracat birincisi, Türkiye ihracat üçüncüsü oldu.

2015 yılında Türkiye otomotiv pazarındaki artış, Oyak Renault’da da birçok rekor ile karşılığını buldu. Türkiye’nin 2015 yılında ürettiği 790 bin 27 adetlik otomobilin 339 bin 240 adedi Oyak Renault tarafından üretildi. Toplam binek otomobil üretiminin yüzde 43’ünü oluşturan bu üretim adediyle kendi üretim rekorunu da kıran Oyak Renault, 1998 yılından beri elinde tuttuğu binek otomobil üretimi liderliğine 2015 yılında da devam etti.

2015 yılı Oyak Renault için sadece araç üretimiyle değil, mekanik organ ve parça üretimlerinde de rekorlarla geçti. Mekanik fabrikamızda 346 bin 257 adet motor, 275 bin 204 vites kutusu, 347 bin 139 ön, 380 bin 33 adet arka takım şasi ürettik. Ürettiğimiz bu meka-

nik aksamaları hem kendi araçlarımız için ürettiyor, hem de ihraç ediyoruz. Gerçekleştirdiğimiz motor, vites kutusu, şasi üretimleriyle ve fabrikamızda yer alan İttifak Uluslararası Lojistik Merkezi aracılığı ile gerçekleştirdiğimiz ihracatlarıyla Türkiye ekonomisine ve ihracatına katkı sunmaya devam ediyoruz.

İHRACAT AĞIRLIKLI BİR YAPIMIZ VAR

Türkiye’de yapılan 604 bin 683 adet otomobil ihracatının 270 bin 299 adedi Oyak Renault tarafından yapıldı. 70’i aşkın ülkeye yapılan bu ihracat rakamı, Türkiye’nin toplam otomobil ihracatının yüzde 45’ine karşılık geliyor. Üretimimizin yüzde 80’ini oluşturan bu rakam, Oyak Renault’nun ihra-

cat ağırlıklı yapısını ve Türkiye ihracatı için önemini gösteriyor.

Oyak Renault Otomobil Fabrikaları’nın bu başarılarının arkasında elbette birçok etken rol oynuyor. Bu etkenlerin en önemlilerinden biri de Oyak Renault’nun imalatçıları ile birbirine ve Türkiye’ye duydukları güven ve bu güvenin yarattığı sinerji ile ortaya koydukları uzun vadeli strateji çerçevesinde yapılan doğru yatırımlar. Biz Oyak Renault olarak yerleşirme oranlarımızı artırarak ve Renault Nissan İttifakı’nın ortak satın alma platformlarına taşıyarak, Türk Otomotiv Yan Sanayi’nin ve dolayısıyla hem sektörün hem de Türkiye ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunmaya devam ediyoruz.

Yüzde 43

Oyak Renault, 2015 yılı Türkiye otomobil üretiminin yüzde 43'ünü gerçekleştirdi.

TEDARİKÇİLERİMİZİ ÖNEMSIYORUZ

Küresel otomotiv sanayinin yüksek rekabet ortamında Oyak Renault olarak bu yüksek rekabetin içerisindeki güçlü konumumuzu korumak ve daha ileriye taşımak için ortaklarımızın gücünün yanı sıra nitelikli çalışanları-

mızı ve bizimle birlikte gelişen ve büyüyen tedarikçilerimizi çok önemsiyoruz. Özellikle yerleştirme projelerimize verdiğimiz öncelik ile hem ülke ekonomisine katkıda bulunuyoruz, hem de yüksek rekabet ortamındaki gücümüzü artırıyoruz. Türk otomotiv sektörü, son yıllarda ihracatını önemli rakamlara taşıyarak ciddi başarılar imza attı. Bir önceki yılla göre de 2015 yılında ihracatını yüzde 12 artırdı. İhracatın yanı sıra iç pazarda da önemli bir başarı yakalandı. İhracattaki bu gelişmeyi sürdürülebilir kılmak kadar, iç pazarın gelişmesi de sektörün büyümesi için çok önemli. İç ve dış pazar dengesini kurarak otomotiv sektörünü daha da güçlü kılmak için sektör yapılan teşviklerin devam etmesi gerekiyor.

- Bursa'da bulunan Oyak Renault Otomobil Fabrikaları, yıllık 360 bin otomobil ve 600 bin motor üretim kapasitesi ile Renault'nun Batı Avrupa dışında en yüksek kapasitesine sahip üretim tesislerinden biridir. Oyak Renault, Clio IV, Clio Sport Tourer ve Fluence modellerini, ayrıca bu modellerde kullanılan motor ve mekanik aksamı üretmekte ve ihraç etmektedir. 338.241 m²'si kapalı olmak üzere 582.483 m² üzerinde kurulu üretim tesislerinde, Karoseri-Montaj ve Mekanik-Şasi Fabrikaları, Arge Merkezi ve Uluslararası Lojistik Merkezini bulunmaktadır.
- 1969 yılında Bursa'da kurulan Oyak Renault Otomobil Fabrikaları'nda 2015 yılı sonu itibarıyla 6 bin 248 kişi çalışıyor olup aynı yıl cirosu 3.6 milyar dolar, ihracat cirosu ise 2.7 milyar dolar olmuştur. 1998 yılında otomotiv sektörünün ihracat atağına başlamasında büyük pay sahibi olan Oyak Renault'nun, son on yılda ulaştığı toplam ihracat ise 30 milyar doları aşılıyor.
- Oyak Renault Otomobil Fabrikaları, 2015 yılında Türkiye'de üretilen otomobillerin yüzde 43'ünü üretti. Yine Türkiye'nin ihraç ettiği otomobillerin yarısına yakını aynı Oyak Renault bantlarında üretildi.
- Türkiye'deki 47 yıllık tarihi boyunca Renault ve Tedarikçileri, ortak çalışmalarında kalite standartlarını ön planda tutmalarıyla dikkat çekti. Bu doğrultuda Oyak Renault Kalite Güvence Sistemi'ni 1996 yılında ISO 9001 belgesiyle onaylatan ilk Türk otomobil üreticisi oldu. Eylül 1999'da "sıfır hata" ile ISO 14001 belgesini alan Oyak Renault, Renault Grubu'nun tüm fabrikaları gibi çok bilinçli bir çevreci tutum çerçevesinde faaliyetlerini sürdürüyor. 1990'lı yıllardan günümüze yaşanan önemli kriz dönemlerinde her türlü olumsuz koşula rağmen Oyak Renault Otomobil Fabrikaları çalışanlarına ve üretim tesislerine yatırımlarını aksatmadan sürdürerek Renault Grubu içerisinde stratejik bir konuma yerleşti ve Türk Otomotiv Sanayi'nde de üretim ve ihracatta liderlik konumunu 18 yıldır aralıksız sürdürdü.

2015 Yılı Türkiye İhracat 4.'sü

2015 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

• Demir ve Demir Dışı Metaller

Serdar Koçtürk
Kibar Dış Ticaret A.Ş. Genel Müdürü
ve Kibar Holding Yönetim Kurulu Üyesi

Kibar Grubu, yeni yatırımlarla büyümeye devam ediyor

Faaliyet gösterdiği tüm alanlarda ülke ekonomisine ve topluma değer yaratan Kibar Grubu, küresel bir oyuncu olma hedefiyle önemli yatırımlara imza atıyor. Kibar Grubu, hayata geçirdiği yeni yatırımlarla bulunduğu sektörlerde Avrupa liderliğini hedefliyor.

1972 yılında faaliyetlerine başlayan ve bugün Türkiye'nin en büyük grupları arasında yer alan Kibar Holding ve iştirakleri, metal, otomotiv, esnek ambalaj, yapı malzemeleri, gayrimenkul, lojistik, çevre danışmanlığı ve enerji sektörlerinde, 20'yi aşkın grup şirketi ve 7 binden fazla çalışanıyla hizmet veriyor. Kibar Grubu, tarihsel gelişiminin ayrılmaz bir parçası olan "inovasyon" ile geleceği şekillendirmeye devam ediyor. Bu çerçevede; Hyundai Assan 2014 yılı itibarı ile kapasitesini 2 katına çıkararak araç üretimini yıllık 200 bin adede ulaştırdı ve yeni kasa Hyundai i10 için tek üretim merkezi unvanını aldı. 2015'te üretim tarihinde bir ilki başararak 1 milyon 359 bin adede ulaştı. Aynı dönemde ihracat 1 milyon adet sınırına dayandı ve yılı yüzde 12'lik artışla, 992 bin adetle kapattı. Binek otomobil ve hafif ticari araç satış rakamı da yüzde 26 oranında artarak 968 bini geçti. Bu gelişmeler paralelinde Hyundai Assan, yıllık 226 bin adet araç üretimi ile rekor kırdı. Üretim yüzdesi 77'sini ihracat pazarlarına yönlendiren Hyun-

dai Assan pazarının üzerinde bir büyüme gerçekleştirdi. Otomotiv yan sanayinin önemli oyuncularından olan Assan Hanil, müşterilerinden gelen talepleri karşılayabilmek adına kapasite artışına yönelik önemli yatırımlar yaptı. Assan Hanil ve Türk Hava Yolları işbirliği ile kurulan TSI Uçak Koltuk Üretim A.Ş. ilk yerli tasarım uçak koltuklarının teslimatını 2014 yılı içerisinde gerçekleştirdi. Sandviç panel sektörünün lideri Assan Panel ise ürün gamını genişleterek 2013 yılında polikarbonat hattı yatırımı yaptı ve üretime başladı. Gru-

1.5 milyon ton

Şirketin dış ticaret hacmi, yılda 1.5 milyon ton seviyelerindedir.

bun yurtdışındaki ilk yatırımı olan Kibar Industry'nin Ürdün'deki fabrikasında sandviç panel üretim yatırımı 2013 yılında tam kapasiteye ulaştı. Bunun yanında Kibar Grubu, Posco Assan ile Türkiye'nin ilk soğuk haddelemiş paslanmaz çelik üretim tesisini yıllık 200 bin ton kapasite ile faaliyete geçirdi.

ASSAN ALÜMİNYUM TURQUALITY® İLE DÜNYA YILDIZLARI ARASINA GİRİYOR

Türkiye alüminyum sektörünün lideri Assan Alüminyum'un 2012 yılında başlayan ve 40 milyon dolar yatırım öngörülen yeni bobin boyama hattı yatırımı 2013 yılında tamamlandı. Şirket, bu yıl Türkiye'nin ilk modern ve en geniş en alüminyum sıcak haddeleme tesisi yatırımını gerçekleştirmeyi planlıyor. Bu yatırım ile sektörde ihtiyaç duyulan teknolojik dönüşümü sağlamayı, sektörün global ölçekte rekabetçiliğini ve gelişimini güvence altına almayı hedefliyor. Bu kapsamda, uzay-savunma-havacılık, ulaşım ve özel paketleme sektörlerine yönelik 260.000 ton kapasiteli en-

KibarDışTicaret

Kibar Holding bünyesinde 2001 yılında Lozan'da, Kibar International faaliyetlerine başladı. 2005 yılında Assan Panel'in İskenderun'daki tesisleri hayata geçti. Ardından 2006 yılında Assan Alüminyum Dilovası Tesisleri faaliyetlerine başladı ve aynı yıl içerisinde Assan Bilişim kuruldu. 2007 yılında Sıçpa Assan Ürün Güvenliği alanında, Assan Yapı ise İnşaat alanında faaliyetlerine başladı. 2009 yılında Balıkesir Tesislerini, 2010 yılında Dilovası Metal Boyama Tesislerini, Assan Panel bünyesinde hayata geçirdik. Türkiye'nin Akdeniz'deki 3. koyteyner limanı olan Assan Liman İşletmeleri ise 2010 yılında İzmir Serbest Bölgede kurulan Ege Assan Gıda Pazarlama ile birlikte faaliyete geçti. 2011 yılında Grubumuz'un enerji alanındaki ilk yatırımı olan Kibar Enerji kuruldu. Aynı yıl içerisinde, grubun ilk yurtdışı üretim tesisi olan Kibar Industry Ürdün'de faaliyete geçti. 2013 yılında Dilovası'nda Assan Alüminyum, İzmit'te Assan Hanil Boyama Tesisleri ile birlikte, Türkiye'nin ilk Paslanmaz Çelik Soğuk Haddeleme Tesisi olma unvanını taşıyan Posco Assan faaliyetlerine başladı.

tegre yüksek alaşım ve mukavemetli yassı alüminyum slab döküm ve sıcak haddeleme tesisi kurulması planlanıyor. Yatırımın ilk aşaması kapsamında 2017 başında devreye girmesi planlanan iki yeni döküm tesisi, yılda 36 bin ton ilave döküm kapasite sağlayacak. Turquality programına dahil olmaya hak kazanan Assan Alüminyum, uluslararası alanda da global marka gücünü artırmayı hedefliyor. 2014 yılında ISO 500 sıralamasında Türkiye'nin 55. en büyük sanayi kuruluşu seçilen Assan Alüminyum, Türkiye'de toplam üretimin yarısından fazlasını gerçekleştiriyor.

İSPAK ESNEK AMBALAJ, TPM MÜKEMMELLİKTE KARARLILIK ÖDÜLÜ'NÜ KAZANDI

Esnek paketleme alanındaki grup şirketi İSPAK'taki faaliyetlerin, Asım Kibar Organize Sanayi içerisinde yepyeni bir tesis ile 2 katına çıkarılması planlanıyor. İspak Ambalaj, TPM Ödülleri'nin ikinci basamağı olan TPM Mükemmellikte Kararlılık Ödülü'nü (Award

For Excellence in Consistent TPM Commitment) almaya hak kazandı. Gayrimenkul faaliyetlerini daha da geliştirmeyi planlayan Kibar Holding, bu alanda otel yatırımına yönelik çalışmalarını önümüzdeki yıl başlatmayı öngörüyor. Grup, Tuzla ve Kartal'daki fabrika arazilerinde de önemli yatırımlar planlıyor. Buna ek olarak enerji sektöründe özellikle yenilenebilir alanda satın alma fırsatları da grubun planları arasında.

1980 yılında üretime sürekli sıcak daldırma galvaniz üretimi ile başlamış olan Assan Galvaniz tesisleri, nihai kullanıcıların ve sanayi firmalarının ihtiyaçlarına önem veren anlayış ile yassı çelik ürünleri üzerine servis hizmeti veriyor. 1998 yılında Balıkesir Susurluk'ta kurulan Assan Gıda, her zaman en yeni teknolojilerle üretim yapan tesisleriyle bugün 40 milyon dolarlık bir yatırım değerine sahip. Sektöre ilk olarak domates salçası üretimi ile adım alan Assan Gıda, bugün Türkiye'nin en büyük ketçap ve mayonez üreticisi konumunda.

Kibar Grubu'nun dış ticaret etkinliklerini örgütlemek amacıyla 1985 yılında kurulan Kibar Dış Ticaret, Türkiye'nin önde gelen birçok özel ve devlet sanayi kuruluşunun ihracatını ve bu kuruluşların hammadde gereksinimlerinin bir bölümünün ithalatını gerçekleştiriyor. Ayrıca dış ülkelerden üçüncü ülkelere yüksek tonajlı ticaret yapıyor. Şirketin dış ticaret hacmi yılda 1.5 milyon ton seviyelerindedir. Dünya çapında yaygın temas noktaları ve dış ticaret bilgi ve birikimiyle Kibar Dış Ticaret, Türkiye'nin en iyi 10 ihracatçıları listesindedir.

Ar-Ge alanında farklı projelerini geliştirme aşamasında olan Kibar Holding, metal ve metal dışı sektörlerde hizmet edebilecek bir Ar-Ge üssü kurmak için çalışmalar yapıyor. Bu üste, yüksek teknoloji, inovatif ve katma değerli ürün geliştirebilmeyi hedefleyen şirket, yurtdışından bazı merkezler ile görüşmelerini sürdürüyor. Tüm bu gelişmelerle Kibar Grubu, sürdürülebilir, sorumlu ve yenilikçi bir yönetim anlayışı ile gelişme ve büyümeye hızla devam ediyor.

2015 Yılı Türkiye İhracat 5.'si

2015 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

• Elektrik-Elektronik ve Hizmet Sektörü

Turan Erdoğan
Vestel Şirketler Grubu İcra Kurulu Başkanı

Vestel, TV ihracatındaki tecrübesini mobil teknolojilere aktaracak

18 yıl boyunca elektronik sektöründe Türkiye'nin ihracat şampiyonluğunu elinde tutan ve 2015 yılında ihracat yaptığı ülke sayısını 152'ye çıkararak Vestel, Avrupa pazarının LCD TV üretiminde ilk üç, beyaz eşyada ise ilk on üreticisinden biri.

AKILLI telefon markamız Venus ile birlikte TV ihracatındaki başarımızı ve tecrübemizi mobil teknolojilere taşımaya odaklandık. Akıllı telefon pazarı TV pazarından daha büyük. Hedef ülkelere yatırım yaparak pazarda pay sahibi olmak ve ihracat haritasını ve ürün gamını genişletmek için sistematik çalışmalar yürütüyoruz. VESTEL, Türkiye'nin en bilinen ve prestijli 10 markası arasında yer alıyor. Yurt içi ve yurt dışı pazarlarda pay sahibi olmamızı sağlayan proaktif stratejilerle yönetilen güçlü ticari yapılarımızla, ürünlerimizi milyonlarca tüketiciye sunuyoruz. 18 yıl boyunca elektronik sektöründe ihracat şampiyonluğunu elinde tutan ve 2015 yılında ihracat yaptığı ülke sayısını 152'ye çıkararak Vestel, Avrupa pazarının LCD TV üretiminde ilk üç, beyaz eşyada ise ilk on üreticisinden biri. Akıllı telefon markamız Venus ile birlikte TV ihracatındaki başarımızı mobil teknolojilere taşımaya odak-

landık. Akıllı telefon pazarı TV pazarından daha büyük. Büyümekte olan pazarlara sahip ülkelere yatırım yaparak akıllı telefon pazarında pay sahibi olmak ve ihracat haritasını ve ürün gamını genişletmek için sistematik çalışmalar yürütüyoruz. Avrupa dışında Avustralya, Hindistan, Afrika, Orta Doğu, Okyanusya ve Latin Amerika pazarlarına da elektronik ve beyaz eşya ihracatı yapıyoruz. 400 milyona yakın nüfusuyla hem ekonomi hem de ürün satışı açısından en dinamik pazarlar arasında yer alan Latin Amerika'nın, Vestel'in Avrupa'dan sonra en önemli ihracat pazarı olacağını öngörmekteyiz.

CARİ AÇIĞI AZALTACAK HAMLE

Cari açığa neden olan en önemli kalemlerden biri akıllı telefon ithalatı. Bunun önüne geçecek, cari açığı azaltacak çalışmalara odaklandık. Artık akıllı telefon üreten ve bu telefonları dünyaya ihraç eden bir Türkiye

var. Akıllı telefon sektöründe hem ürün, hem hizmet ihracatı ile cari açığın azalmasına ve doğrudan istihdamın artmasına katkı sağlayacak projelerimizi hayata geçiriyoruz. Vestel, dünyadaki teknolojik trendlere paralel olarak 2013 yılında mobil ürün serisini üretmeye ve ihraç etmeye başladı. Tablet PC ve akıllı telefon üzerine yoğun Ar-Ge faaliyetleri 2013 yılında sonuçlandı ve ilk Tablet PC 2013 yılında, akıllı telefon 2014 yılında ihraç edildi. Fransa, Almanya, İspanya, İngiltere, Hollanda, İtalya, Finlandiya, Rusya ve Romanya'da bulunan iştirak şirketleri bu ülkelerde yerel satış ve dağıtım ağı oluşturma görevini üstleniyor. Vestel küresel arenada 8 Ar-Ge merkeziyle dünyaya teknolojilerini sunuyor.

Vestel ayrıca, ana ihracat pazarı olan ve önde gelen ODM üreticilerinden biri olduğu Avrupa pazarı dışındaki coğrafyalarda da daha aktif bir oyuncu olmayı hedefliyor. Bu pazarlara erişebilmek için, ilgili bölgelerde yatı-

VESTEL

Elektronik, beyaz eşya, bilgi teknolojileri ve led aydınlatma alanlarında faaliyet gösteren ve 16'sı yurtdışında olmak üzere toplam 23 şirketten oluşan Vestel Şirketler Grubu, toplam 152 ülkeye ihracat gerçekleştiriyor. Sektöründe Türkiye ve uluslararası pazarların güçlü oyuncularından ve dünyanın en büyük üreticilerinden biri olan Vestel, tüketici elektroniği, beyaz eşya, bilgi teknolojileri ve dijital alanlarında geniş bir ürün yelpazesi sunuyor. Vestel'in, Manisa'da bulunan 1 milyon metrekarelik alana sahip fabrikası Vestel City, Avrupa'nın tek lokasyonda üretim yapan en büyük endüstri kompleksi olma özelliğini taşıyor. Ar-Ge gücü ve inovasyona verdiği önemle dünyaya teknoloji ihracı konusunda Türkiye'nin sadece gücü konumunda olan Vestel, dünya standartlarındaki üretim anlayışı, yenilikçi ve kaliteli ürünleri ve sahip olduğu vizyonla sadece ülkemizde değil, global arenada da pazarı yönlendiren güçlü bir oyuncu profili çiziyor.

Yüzde 19

Vestel'in konsolide cirosu 2015 yılında yüzde 19 büyüme ile 9.3 milyar TL'ye ulaştı.

rım, ortaklık ve sözleşmeli üretim gibi değişik alternatifleri değerlendiriyoruz. Bir yandan ODM üretim gerçekleştirdiğimiz müşteri ve ürün çeşitliliğini artırırken, öte yandan kendi markalarımızla büyüme hedefimiz var. Türkiye pazarında marka imajını, dağıtım gücünü ve hizmet kalitesini güçlendirerek kendi markalarımızla sahip olduğumuz pazar payını artırmayı planlıyoruz. Yine kendi markalarımızla yakın pazarlardaki aktivitelerimizi geliştirerek bu ülkelerde de pazar konumunu

güçlendirmeye odaklandık. Manisa'da bulunan Vestel City günde 76 bin adet ürün, yılda 20 milyon adet elektronik ve 10 milyon adet beyaz eşya üretme kapasitesine sahip.

BÜYÜMEMİZ SÜRÜYOR

Vestel 2015'te yurtiçi ve yurtdışı piyasalarda yaşanan tüm olumsuz etkenlere karşın büyümesini sürdürme başarısını göstermiştir. 2015 yılında konsolide ciromuz yüzde 19 büyüme ile 9.3 milyar TL'ye ulaşmıştır. Toplam satışlarımızın içinde yurtiçi satışların payı 2014 yılındaki yüzde 29 seviyesinden yüzde 35'e yükselmiştir. Vestel, 152 ülkeye ihracat yaparak Türkiye TV ihracatının yaklaşık yüzde 90'ını, Türkiye beyaz eşya ihracatının ise yaklaşık yüzde 30'unu gerçekleştirmiştir. Avrupa TV pazarının küçüldüğü bu dönemde, bu pazarın üç büyük oyuncusundan biri olarak yüksek üretim kapasitemiz, esnek üretim kabiliyetimiz ve Ar-Ge ve tasan-

rım üstünlüğümüz sayesinde pazar payımızı artırmayı başardık. Beyaz eşyada, gerek yeni A markalı müşteri kazanımlarımız, gerekse Sharp ile yapılan lisans anlaşması kapsamında bu yıl ilk defa başlayan Sharp markalı satışların ciroya yaptığı olumlu katkıyla beyaz eşya ihracatımızı artırdık. İhracatımız artarken iç pazarda da büyümemizi sürdürdük. Çoklu kanal stratejimiz kapsamında 2013 yılında başlattığımız yeni kanallara açılım hamlemizin pozitif etkilerini 2015 yılında da görmeye devam ettik. Özellikle teknomarket kanalında artan penetrasyonumuz sayesinde 2015'in son aylarında perakende satışlara göre TV'de yeniden Türkiye pazar lideri olduk ve pazar payımızı 2014 yılına kıyasla daha üst bir seviyeye taşıdık. Ayrıca FATİH Projesi kapsamında bu yıl teslimatlarının büyük kısmını tamamladığımız akıllı tahta ve artan akıllı telefon satışlarının da tüketici elektroniği segmenti cirosuna olumlu katkısı oldu.

Cengiz Eroldu
Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. CEO

Tofaş, Egea projesiyle 2015 yılında büyük ihracat hamlesi başlattı

TOFAŞ 1 milyar dolarlık büyük yatırımla hayata geçirdiği Egea Projesi kapsamındaki Fiat Egea Sedan'ın üretimine Ekim 2015'te başladı. Aracın ilk olarak iç pazar satışına başlayan Tofaş, aynı ürünü, öngörülenden önce, 2015 Aralık ayında Avrupa'ya ihraç etti. Üretim ve ihracat rakamları ile yılı sektör ortalamasının üzerinde performans sergileyerek kapatan Tofaş, başarı grafiğini 2016 yılında pazara sunulacak, model ailesinin diğer üyeleri ile yukarı taşımaya devam edecek.

TOFAŞ, kurulduğu günden bu yana geçirdiği 48 yıllık süreçte, en değerli kazanımını, Ar-Ge'de oluşturduğu birikimleri küresel projelere başarıyla dönüştürmesiyle elde etmiştir. Bu yolda büyük adımlar attığımız ve son yıllardaki önemli yatırımlarımızı hayata geçirdiğimiz 2015 yılı, Tofaş'ın tarihinde başarılı bir yıl olarak anılacaktır.

2015'in en önemli hamlesi kuşkusuz, Tofaş'ın mühendis ve işçiliğinin başarısını küresel ölçekte ortaya koyan Egea Sedan'ın üretimine başlanması oldu. Hemen akabinde 'en iyi otomobilin en makul fiyata pazarlanması' destekleyen AutoBest tarafından Avrupa'da 'Yılın En İyi Otomobili' seçilerek bizleri gururlandıran Fiat Egea tüketiciyle bulunduğu andan itibaren yalnızca Türki-

ye'de değil uluslararası alanda da çok beğenilen bir otomobil olarak yerini aldı.

2015 BİZİM İÇİN ÇOK BAŞARILIYDI

1 milyar dolarlık büyük bir yatırımla hayata geçirilen Egea model ailesi kapsamında, proje ömrü boyunca 1.3 milyon adet üretim ve 10 milyar dolar ihracat hedefliyoruz. Projenin sağladığı ekonomik katma değerini yanı sıra Tofaş'ın en büyük kazancı, ürün geliştirme ve üretim alanındaki yetkinliklerini küresel seviyeye taşıması olacaktır.

Bu projenin ötesinde, Tofaş'ta genel olarak başarılı bir yıl geçirdik. 2015 yılında üretim, satış ve ihracat adetlerinde rekor seviyede başarılar elde ettik. Ülkemizin toplam otomotiv üretiminin yüzde 20'sini üstlen-

dik. Toplam üretimimiz, bir önceki yıla göre yüzde 25 artarak 278 bin adet oldu.

2015 yılında üretimin 174 bin adedini ihraç ederek bir önceki yıla oranla yüzde 22 artış sağladık. Yıl içerisinde toplamda 80 ülkeye gerçekleştirdiğimiz otomobil ihracatı ile 415 milyon dolarlık dış ticaret fazlası gerçekleştirdik. İhracat gelirimizi de yaklaşık 2 milyon Euro'ya yükselttik. Fiat Egea ile ihracat pazarlarımızı arttırdık. Bugün ihracat pazarlarımız Fildişi Sahilleri'nden Dubai'ye, İsrail'den Nijerya'ya kadar uzanıyor. Fiat markasının yanı sıra çatımız altında faaliyetlerini yürütmekte olan Alfa Romeo, Jeep, Maserati ve Ferrari markalarıyla da 2015'te yükselen bir grafik çizerek 114 bin adetlik satış ile yüzde 12'lik bir pay elde ettik.

Temelleri 1968 yılında Koç Topluluğu'nun kurucusu merhum Vehbi Koç tarafından atılan, Koç Holding ve Fiat Chrysler Automobiles'ın (FCA) eşit hissedar olduğu Tofaş, günümüzde FCA'nın Avrupa'daki iki Ar-Ge merkezinden biri konumundadır. Türkiye'nin 9'uncu büyük sanayi kuruluşu olan Tofaş, yılda 400 bin araçlık üretim kapasitesine ve 8000'i aşan çalışana sahiptir. 350 bin m²'si kapalı, toplam 1 milyon m² alan üzerinde faaliyet gösteren Tofaş Bursa fabrikası, rekabet gücünü sürekli artırmaktadır. Türkiye'nin hem binek otomobil hem de hafif ticari araç üreten tek otomotiv şirketi olan Tofaş, Fiat Linea ve Egea otomobil modellerinin yanı sıra, MiniCargo projesi kapsamında Fiat, Citroen ve Peugeot markalarına, Yeni Doblò projesi kapsamında ise Fiat, Opel, Vauxhall, RAM ve Dodge markalarına üretim yapmaktadır. Şirket iç pazarda 6 markanın (Fiat, Alfa Romeo, Lancia, Jeep, Maserati, Ferrari) distribütörlüğünü üstlenmektedir.

AR-GE HARCAMALARINDA İLK SIRADAYIZ

Tüm bu başarının ardında Ar-Ge'ye uzun yıllardan bu yana yaptığımız yatırımların payı büyük. 2015 ayrıca son 10 yıldır ciromuzun yüzde 3'ünü tahsis ettiğimiz Ar-Ge Merkezi açısından da unutulmaz bir başarı yılıydı.

2015 yılında, Tofaş Ar-Ge Merkezi, Avrupa Komisyonu'nun Ar-Ge harcamaları sırlamasında Türkiye'de ilk sırayı aldı. Ayrıca Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 'Otomotiv Sektöründe En Başarılı Ar-Ge Merkezi' ve 'Tüm Sektörlerde En Başarılı üçüncü Ar-Ge Merkezi' seçildi. Tofaş, 'Ar-Ge Harcama Yoğunluğu' ve 'Proje Kapasitesi' kriterlerinde de tüm Ar-Ge merkezleri arasında ilk sırada yer aldı. Ar-Ge

Yüzde 22

*2015 yılında üretimin
174 bin adedini ihraç
ederek bir önceki
yıla oranla yüzde 22
artış sağladık.*

alanındaki büyüme ve başarılar Tofaş'ın yararına yön verecek yeni projelerin zeminini oluşturmada, ekonomiye, ülkemiz ihracatına ve istihdama sağladığımız katkıyı büyüt-

mede son derece önemli bir yere sahip.

Tofaş; 2015 yılında performansını artırmanın yanı sıra tüm paydaşlarına ve müşterilerine değer üretmeye devam etti. 2015 yılsonu itibarı ile çalışan sayımız 8 bin kişinin üzerine çıktı, istihdam ve yeni yatırımlarla tedarik zincirimizi de kapsayan etki alanımızda yarattığımız ekonomik ve sosyal katma değer giderek artıyor. Bugünkü başarılarımız, Türkiye'de bir hedefe inanıp, omuz omuza vererek, tutkuyla çalışan insanların neler başarabildiğini bir kez daha gözler önüne seriyor. Başarı ivmemizin 2016'da yeni modellerin de aileye eklenmesi ile devam edeceğine inanıyorum. Ekip olarak özellikle ihracat pazarlarında daha ön plana çıkacağımız bir yıla hazırız.

Hakan Bulgurlu
Arçelik A.Ş. Genel Müdürü

Global ve markalı büyüme yolunda kararlılıkla yürüyoruz

Stratejik hedeflerimiz doğrultusunda yeni coğrafyalara açılıyor. Sürdürülebilirliği iş modellerimize entegre ederek rekabet gücümüzü artırıyoruz. Ar-Ge birikimimiz ve inovasyon yetkinliklerimiz her pazara ve ihtiyaca uygun ürün geliştirebilme yeteneğimize katkı sağlarken; yarının dijital dünyasına tam anlamıyla hazır hale gelmek için yeni iş modelleri geliştiriyoruz.

EV TEKNOLOJİLERİNDE Türkiye'nin lider, Avrupa'nın 3. büyük şirketi konumunda yer alıyoruz. Romanya'da Arctic ve Güney Afrika'da Defy markalarımız ile açık ara pazar liderliğimizi koruyoruz. Beko Avrupa'da son 7 yılda pazar payını en çok artıran beyaz eşya markası olurken; solo beyaz eşya pazarında da liderliğe yükseldi. Belgrad'da faaliyete başlayan Beko Balkan ofisimizin ardından, Malezya ve Vietnam'da açılan yeni ofislerle dünya genelindeki satış ve pazarlama ofislerimizin sayısı 30'a ulaştı. Ev elektroniğinin tüm kategorilerinde ürün sunan tek Avrupalı marka olan Grundig; Almanya, İskandinavya ve İngiltere'de beyaz eşya pazarında büyümesini sürdürdü. İspanya, İtalya, Belçika Hırvatistan, Fransa, Avusturya, Malta, Güney Kore ve Güney Afrika pazarında beyaz eşya gamını tüketicilerin beğenisine sundu. Türkiye'nin dört bir yanında yeni konsept mağazalar açarak Türkiye'nin en büyük perakende ağını başarıyla yönetmeyi sürdürdük. Konsolide ciromuz 2015 yılında yüzde 13.2 artışla 14.17 milyar TL ye

ulaşırken; satış gelirlerimizin yüzde 59.6'sını uluslararası pazarlardan elde ettik.

AR-GE EKOSİSTEMİMİZİ GENİŞLETİYORUZ

Global Ar-Ge organizasyonumuzun genişlemesi kapsamında Tayvan'dan sonra İngiltere'de Cambridge Üniversitesi Science Park'ta Ar-Ge merkezimizi açtık. Türkiye'deki 8, yurtdışında 2 Ar-Ge merkezimiz olmak üzere toplam 10 Ar-Ge merkezimizde çalışan sayımız 1000'i aştı. Almanya ve ABD'de de yeni merkezler kurmak için çalışmalar yürütüyoruz. Toplamda 2000'den fazla patent başvurusu ile Türkiye'de sektöründe Ar-Ge lideri konumundayız. Türkiye'den Dünya Fikri Haklar Örgütü'ne (WIPO) yapılan uluslararası patent başvurularının 1/3'ünü gerçekleştirdik. Son 10 yıldır, Dünya Fikri Haklar Örgütü'nde en çok uluslararası patent başvurusuna sahip ilk 200 şirket arasındaki tek Türk şirketiyiz. Enerji ve su verimli, tasarımları ve akıllı kullanıcı ara yüzleriyle öne çıkan, sağlıklı

yaşamı destekleyen, ses kaliteleriyle üstün ve yüksek performanslı ürün geliştirmek için çalışmalar yürütüyoruz. Beyaz eşyaları mobil cihaz veya televizyon üzerinden kontrol etme imkanı sunan akıllı ev konsepti HomeWhiz, Türk kahvesi kültürünün dünyaya yayılmasında öncü bir rol oynama amacıyla tasarladığımız Kapsüllü Türk Kahvesi Makinesi, dokunmatik kontrol ekranlardaki teknolojiyi bir adım ileriye taşıyan ve projeksiyon teknolojisiyle ürünlerin kontrolünü sağlayan VUX (Virtual User eXperience), Avrupa'nın ilk otomatik dozaj sistemli bulaşık makinesi, buz yapma süresini yarı yarıya düşürerek 40 dakikaya indiren Auto Ice Making özellikli buzdolabı, ön cam yüzeyleri ekran olarak tasarlanan geleceğin fırınları, lekeye özel yıkama programları sunan StainExpert özellikli çamaşır makinesi 2015 yılındaki yenilikçi çalışmalarımızdan bazıları. İnovasyonu sadece ürün ve hizmetle sınırlı tutmuyor, bütün değer zincirimizi inovatif bakış açısıyla yönetiyoruz. Kendi Ar-Ge kaynaklarımızın yanı sıra; MIT ve

Arçelik A.Ş.

Koç Holding bünyesinde faaliyet gösteren Arçelik A.Ş. 1955 yılında kurulmuştur. Fortune 500'e göre dünyanın en büyük 500 şirketi arasında yer alan, yurtiçi ve yurtdışında lider pozisyonlar elde eden Koç Holding, enerji, otomotiv, dayanıklı tüketim, finans başta olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet göstermektedir. Arçelik A.Ş.; dünya çapında 27 bin çalışanı, Türkiye, Romanya, Rusya, Çin, Güney Afrika ve Tayland'da olmak üzere 15 üretim tesisi, 30 ülkede satış ve pazarlama ofisi ve 10 markasıyla (Arçelik, Beko, Grundig, Blomberg, Elektrabregenz, Arctic, Leisure, Flavel, Defy ve Altus) 130 ülkede ürün ve hizmet sunmaktadır. Türkiye'de beyaz eşya, ankastre ve klima ürün kategorilerinde liderliğini koruyan Arçelik A.Ş., beyaz eşya sektöründe Avrupa'nın üçüncü büyük şirkettir. Arçelik, Romanya'da Arctic, Güney Afrika'da Defy markası ile pazar lideridir. Global beyaz eşya markası Beko, son 7 yılda Avrupa pazarında pazar payını en çok artıran marka konumundadır. Avrupa solo beyaz eşya pazarının lider markası Beko, FC Barcelona resmi sponsorudur.

Yüzde 59.6

*Satış gelirlerimizin
yüzde 59.6'sını
uluslararası pazarlardan
elde ettik.*

Cambridge gibi dünyaca ünlü üniversiteler ve araştırma kuruluşları ile teknoloji geliştirme çalışmalarımız ve işbirliklerimiz sürüyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin düzenlediği İnovasyon Haftasında geçen yıl da aldığımız 'Ar-Ge Liderliği' ve 'Teknoloji Geliştirmede Liderlik' ödüllерinin yanı sıra, Uluslararası IMP³rove İnovasyon Yarışması'nda büyük ölçekli firmalar kategorisinde finale kalan tek Türk şirketi olmamız bizleri daha da cesaretlendirdi. İklim değişikliği etkilerinin azaltılmasına yönelik global girişimlere destek vermeye devam ediyoruz. Dünya Bankası'nın Washington'da Düzen-

lediği 'İklim Hareketi ve Yeşil Rekabetçilik' Etkinliğine katılarak iklim değişikliği ile mücadelede küresel dayanışma, sürekli yatırım ve inovasyonun önemini vurguladık. Paris'te düzenlenen COP21 İklim Değişikliği Zirvesi'ne katılarak, ülkemizin beyaz eşya sektörünü temsil ettik. Türkiye'de sektörde bir ilk olarak, Eskişehir ve Bolu'daki geri dönüşüm tesislerinde, yüksek enerji tüketen 100.000'in üzerinde eski ürününün geri dönüştürülmesiyle; ülkenin enerji kazancına her biri 2.5 megawatt'lık 6 rüzgar türbininin üreteceği enerji kadar katkı sağladık. MSCI Global Sürdürülebilirlik Endeks Serileri'nde en yüksek seviye olan 'AAA' notu ile derecelendirildik. BIST sürdürülebilirlik endeksine girmeye hak kazanan 30 şirket arasında yer aldık.

SPONSORLUKLARLA MARKA ALGIMIZI GÜÇLENDİRİYORUZ

FC Barcelona ile işbirliğimiz sayesinde, markamız futbolun zirvesinde temsil ediliyor. Beko ile Türkiye'de Beşiktaş sponsorlu-

ğunu, Almanya'da Beko Basketball Bundesliga ve İtalya'da LegaBasket'in sponsorluğunu üstlenmeye devam ettik. Beko ve Grundig ile Türkiye'de düzenlenen ulusal ve uluslararası bir çok önemli golf turnuvasına sponsor olduk. Grundig markamız Fenerbahçe Bayan Voleybol Takımı ile Norveç'te de Hentbol Ligi'nin sponsorluğunu üstlenmeyi sürdürdü. Koç Topluluğu, "Ülkem İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği'ni Destekliyorum" temasıyla Türkiye'de kararlı ve çözüm odaklı adımlar atıyor. Bu kapsamda, kadın iş gücü artışının global ekonomik gelişime katkısını vurgulamak amacıyla düzenlenen G(irls)20 Zirvesi'nde, Koç Holding'i temsil ettik. Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından yürütülen ve Koç Holding'in Türkiye'de yerel ortağı olduğu HeForShe kampanyasına çalışanlarımız ve bayilerimiz aracılığıyla güçlü destek vermeye devam ediyoruz. Faaliyet gösterdiğimiz pazarlarda güçlenirken, heyecan verici global yolculuğumuzu yeni coğrafyalarda büyümemizi istikrarlı kılacak yatırımlarla devam ettireceğiz.

Hiroshi Kato
Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye AŞ.
Genel Müdür ve CEO

Yeni bir kilometre taşı olacak projemizi hayata geçiriyoruz

2016 yılında, Türkiye’de üretilen ilk crossover ve ilk hibrit otomobil, halen üretimini sürdürdüğümüz Corolla ve Verso ile birlikte üretim hatlarımızdan çıkacak. Yeni modelimiz Toyota C-HR, Türkiye’de üretilmesi nedeniyle, herkesin gururlandığı bir araç olacak.

TÜRKİYE ekonomisine katkıları açısından büyük önem taşıyan “Otomotiv Sanayii” için 2015 yılı çok parlak bir yıl oldu. Toplam 1 milyon 360 bin araç üretilirken, bununun 992 bin adedi ihraç edildi. Hem üretim ve ihracat, hem de iç pazar satışları açısından geçtiğimiz yıl tarihi rekorlara imza atıldı. Bu sonuç, Türkiye’de üretim faaliyetlerini sürdürmekte olan tüm otomotiv şirketlerinin ne kadar başarılı olduklarının bir göstergesidir. Hiç şüphem yok ki, gelecek yıllarda, bu başarılı performansın sürmesi ile birlikte daha da yüksek rakamlara erişilecek ve yeni rekorlara ulaşılabilecektir. Türkiye’de otomotiv sanayi, çarpıcı bir gelişim göstermiş ve böylelikle ülkenin rekabet gücü artmıştır. Bugün Türkiye, yüksek kaliteli ve katma değerli üretim faaliyetleri sayesinde, otomotiv ana ve yan sanayi açısından bölgesel bir üs durumuna gelmiştir. Öte yandan, otomotiv sanayi yoğun ihracat

faaliyetleri ile uzun yıllardan bu yana dış ticaret fazlası vererek, Türkiye ekonomisine pozitif bir katkı sağlamaktadır.

TARİHİMİZİN EN ÖNEMLİ PROJESİ

Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye olarak 2015 yılı toplam üretim adedimiz 116 bin olarak gerçekleşti. İhracat düşüşümüzü yurtiçi satışlardaki artışla kısmen dengelemiş olsak bile, bu yıl 80 bin adet civarında araç ihracatı gerçekleştirdik. Aşlında, mevcut faaliyetle-

116 bin adet

Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye olarak 2015 yılı toplam üretim adedimiz 116 bin olarak gerçekleşti.

rimizin dışında, 2015 yılı bizim için çok zorlu bir yıl oldu. Çalışanlarımızın ve yan sanayimizin yoğun çabaları ile, 21 yıllık tarihimizin en önemli projesi için hazırlık sürecimizi tamamladık. Hem şirketimiz Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, hem de Türkiye otomotiv sanayii için, yeni bir dönüm noktası, yeni bir kilometre taşı olacak projemizi hayata geçirme yönünde ilk adımlarımızı attık.

KAPASİTEMİZİ YÜKSELTİYORUZ

2016 yılında, Türkiye’de üretilen ilk crossover ve ilk hibrit otomobil, halen üretimini sürdürdüğümüz Corolla ve Verso ile birlikte üretim hatlarımızdan çıkacak. Yeni modelimiz Toyota C-HR, Türkiye’de üretilmesi nedeniyle, herkesin gururlandığı bir araç olacak. Bu önemli adımın diğer bir yönü ise yeni modelimizin Toyota Yeni Global Platformu’nda (TNGA) üretilecek olmasıdır. Çünkü fabrikamız, bu proje ile TNGA platformunda üretim

● 1937 yılında kurulan Toyota Motor Corporation, bugün 29 ülkede gerçekleştirdiği üretim faaliyeti ve dünyanın çeşitli ülkelerindeki 344 bin çalışanı ile dünyanın lider otomotiv üreticilerinden birisidir. Toyota markası ile üretilen araçlar, 170'ten fazla ülkede tüketicilere ulaştırılmaktadır. 2015 yılında, 10 milyonun üzerinde toplam üretim ve satış adedi ile art arda dördüncü defa dünyanın en çok üreten ve satan markası ve aynı zamanda en beğenilen şirketi olmuştur.

● Toyota Global Vizyonu "dünyaya saygı" konusuna vurgu yapmaktadır. Özellikle, hibrit araçlar, şirketin temel çekirdek teknolojisini oluşturmaktadır. Ürettiği hibrit, elektrikli ve hidrojen yakıt hücreli araçlar ile Toyota, 2005 mali yılına kıyasla, 2015 mali yılı sonuna kadar küresel ortalama yakıt verimliliğinde yüzde 25 oranında bir iyileştirme gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

● Avrupa'daki 9 üretim tesisinden biri olarak Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, üretim faaliyetlerine 1994 yılında Corolla sedan modeli ile başladı. 2002 yılında, ilk ihracatını yaptı. Her yıl üretiminin ortalama yüzde 80'i oranında ihracat gerçekleştirmektedir.

● Bugün Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, Sakarya'daki üretim tesislerinde en yüksek kalite standartlarında Corolla ve Verso modellerini üretmekte ve 50'den fazla ülkeye ihraç etmektedir. Bu modellere ilaveten, 2016 yılında yepyeni bir üçüncü modelin üretimi de başlayacaktır. Bu yeni model, Türkiye'de üretilen ilk crossover ve ilk hibrit araç olacaktır. Yeni proje için yapılan yatırım da dahil olmak üzere şirket bugüne kadar 1.7 milyar euro'nun üzerinde yatırım gerçekleştirmiştir. Halen 3000 kişilik istihdam sağlayan Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, 2015 yılında yaklaşık 1.2 milyar dolar değerindeki ihracatı ile yine Türkiye'nin ihracat liderleri arasında yer almış olup, listenin sekizinci sırasında yer almaktadır. Şirketin bugüne kadar gerçekleştirdiği toplam ihracat yaklaşık 22 milyar dolar olup, Sakarya'ya ve Türkiye ekonomisine katkıda bulunmaya devam etmektedir.

yapan Toyota'nın ilk denizaşırı fabrikası olma sorumluluğunu da üstlenmiş durumdadır. Yeni projenin de katkısı ile yıllık üretim kapasitemiz 150 bin adetten, 280 bin adede yükselecek. Bu çarpıcı artış, Toyota'nın Avrupa üretim stratejisinde Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye'nin üstlendiği önemli rolü ve yeni aracın beklenen popülerliğini yansıtmaktadır. Bu proje için yaptığımız 350 milyon Euro yatırım ile, toplam yatırım tutarımız 1.7 milyar Euro'yu geçmiş olacaktır. Bu proje ile artan üretim hacmimizi karşılayabilmek için ilave bin kişinin üstünde istihdam sağlayacak ağız. Ortalama olarak, üretimimizin yüzde 80'ini ihraç etmekte iken, bu proje ile birlikte ihracat oranımız yüzde 90 seviyelerine gelecektir. Yeni istihdam fırsatları ile birlikte Sakarya yerel ve Türkiye ulusal ekonomisine katkımız da artmış olacaktır. Bir sonraki hedefimiz ise ihracat yaptığımız pazarların sayısını artırarak, global bir ihracatçı durumuna gelmektir.

TÜRKİYE'DE İLERİYE DÖNÜK YATIRIMLARIMIZA DEVAM EDECEĞİZ

Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye, çalışanları, tedarikçileri ve diğer iş ortaklarının büyük destek ve gayretleri ile yeni bir yolculuğa çıkmış bulunuyor. Tüm paydaşlarımıza, destek ve anlayışları için en içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, Türkiye'de otomotiv sektörünün gelişimine katkıları nedeniyle Türk hükümetinin desteklerine müteşekkirim olduğumuzu bu vesile ile yeniden belirtmek isterim. Biz, güvenilir, saygın ve değerli bir şirket olma yolunda çalışmalarımıza ve çabalarımıza devam edeceğiz ve cesur adımlarla Türkiye'deki ileriye dönük yatırımlarımız için mücadele edeceğiz. Ekonomiye katkımızın yanı sıra, yaşadığımız topluma karşı sorumluluklarımızı da yerine getirmeye devam edeceğiz. Toyota olarak, Türkiye'nin uzun vadeli ekonomik büyüme potansiyeline kuvvetle inanıyoruz.

Steven Young
Bosch Türkiye ve Orta Doğu Başkanı

Bosch Grubu'nun gözbebeği Türkiye

Kurucumuz Robert Bosch'un 1886 yılında Stuttgart'taki bir atölyede, daha iyiyi arama ve keşfetme isteğiyle başlattığı yolculuğumuza, bugün dört ana sektörde 375 bin kişiye ulaşan dev bir aile olarak devam ediyoruz.

TOPLAM 60'tan fazla ülkede 350 şirketimizle, dünya çapında 150 ülkede satış ve servis ortağı olarak teknoloji ve hizmetler alanında en yeni teknolojik gelişmelere imza atıyoruz. 130 yıldır 'yaşam için teknoloji' üreten şirketimiz, her yıl daha da büyüyerek ve yeni gelişmelere imza atarak yolculuğunu sürdürüyor. Bosch Grubu, 2015 yılında 70.6 milyar euro ile tüm zamanların en yüksek satış rakamına ulaştı. Bosch, Türkiye'deki yatırımlarını da hız kesmeden sürdürüyor. Bosch'un büyük değer verdiği ve büyüme potansiyeli gördüğü pazarların başında gelen Türkiye'de, her yıl toplam ihracatın yaklaşık yüzde 1.5'ini gerçekleştiriyoruz. Sadece Dizel ve Benzinli Sistemler fabrikamızın şirketi Bosch Sanayi ve Tic. A.Ş.'nin ihracat performansı Türkiye'nin en çok ihracat yapan şirketleri arasında 9. sıradayız. 2015 yılında ise tüm şirketlerimizle birlikte 2.1 milyar euro ihracat yaptık. Türkiye'de dört sektörde faaliyet gösteren; İstanbul, Bursa,

Kocaeli, Manisa ve Tekirdağ'da üretim tesislerimiz var. İki Bursa'da, biri Manisa'da ve biri de Çerkezköy'de olmak üzere 4 Ar-Ge Merkezimizdeki 537 çalışanımız aralıksız yenilikçi ürün ve teknolojiler geliştiriyor. Böylece Türkiye'nin de inovasyon çalışmalarına katkıda bulunurken, toplam 97 ülkeye Ar-Ge ihracatı gerçekleştiriyoruz.

BSH Ev Aletleri şirketinin yüzde 100 Bosch bünyesine katılmasıyla toplam istihdamımız 16 bin 600 kişiye ulaştı. Bosch Türkiye olarak, çalışan sayısı bakımından dünyada Almanya, Çin, Hindistan ve Amerika'dan sonra beşinci; Avrupa'da ise Almanya'dan sonra ikinci sırada yer alıyoruz. İş kolları ve faaliyet alanlarındaki başarımızın yanı sıra rekabetçi gücümüz ve interaktif yapımızla Ortadoğu Bölgesi'nin de merkezi haline geldik. Bugün, Ortadoğu'daki 16 ülkeyi Türkiye'den yönetiyoruz ve bu bölgenin sorumluluğunu başarılı bir şekilde üstleniyoruz. Ne mutlu ki, Türkiye ekonomisinde hem üretim

hem de ihracatta lokomotif rol almayı sürdürüyoruz.

"TÜRKİYE'Yİ AR-GE VE İHRACAT ÜSSÜNE DÖNÜŞTÜRME HEDEFİMİZE HIZLA İLERLİYORUZ"

2015 yılında Türkiye'de 300 milyon Euro daha yatırım gerçekleştirdik. Bunun önemli bir kısmı, Bursa'daki yatırımlarımıza aktarıldı. Bursa, Bosch Grubu için stratejik önemde bir üretim merkezi konumunda bulunuyor. Bosch Dizel ve Benzinli Sistemler Fabrikaları, şirketimizin olduğu kadar, otomotiv yan sanayisi anlamında Bosch Grubu'nun da dünyadaki en değerli, en modern üretim tesisi olma özelliği taşıyor. Bursa'da, 30'dan fazla araç markası için üretim gerçekleştiriyor. Bugün dünyadaki 5 dizel araçtan birinin enjektörünü Bursa'da üretiyoruz.

Bursa'daki bir diğer üretim tesisimiz olan Fren Sistemleri Fabrikamız, yenilenen üretim hattıyla 1.3 milyon araçlık servo fren

- Bosch Grubu tam 1910 yılından bu yana Türkiye'de...
- Mobilite çözümleri, Sanayi teknolojileri, Dayanıklı Tüketim Malları ile Enerji ve Bina teknolojileri sektörlerinde 5 ayrı şirketle faaliyet gösteriyor.
- Türkiye'ye 44 yılda 2.5 milyar euronun üzerinde yatırım yaptı.
- Türkiye'de 2015 rakamlarıyla 16.537 çalışanı; 3.4 milyar euro cirosu ve 2.1 milyar euro (BSH hariç) ihracatı var.
- Türkiye'den 5 kıtada 40'tan fazla ülkeye ihracat yapıyor. Türkiye'nin yıllık ihracatındaki payı yüzde 1.5...
- Bursa'da iki, Manisa ve Tekirdağ'da bulunan 4 ayrı Ar-Ge Merkezinde yaklaşık 537 çalışanı var...
- Son 3 yıldaki Ar-Ge yatırım rakamımız yaklaşık 100 milyon euro...
- Ar-Ge Merkezleri, 2015 yılında 97 ülkeye Ar-Ge ihracatı yaptı.

kapasitesini 2.2 milyona yükseltti. Sanayi teknolojileri alanında faaliyet gösteren şirketimiz Bosch Rexroth, sadece geçtiğimiz yıl 1 milyonun üzerinde hidrolik pompa üretti. Bosch Grubu'nun dünyada kapalı alana sahip olan en büyük Rexroth fabrikası niteliği taşıyan Bosch Rexroth Bursa Fabrikası, pistonlu motor ve pompa gruplarından her biri için Avrupa pazarının tüm ihtiyacını karşılıyor. Bosch Türkiye olarak, geleceğin teknolojilerini geliştirmek ve Bosch dünyasında Türkiye'yi Ar-Ge ve ihracat üssüne dönüştürmek hedefine hızla ilerliyoruz.

BOSCH, 'ENDÜSTRİ 4.0' İLE DÜNYADA ÖNCÜ ROL ÜSTLENİYOR

Bosch olarak tüm dünyada, 'Endüstri 4.0' teknolojisine geçişte büyük bir destekçi ve sağlayıcı rolünü üstleniyoruz. Dünya genelindeki 250'nin üzerindeki üretim tesisimiz ile Endüstri 4.0'ın temellerini atıyoruz. Köklü geçmişimizden ve bugün sahip olduğumuz

Yüzde 1.5

Bosch, Türkiye'nin yıllık ihracatının yüzde 1.5'ini yapıyor.

Ar-Ge donanımından güç alarak, Almanya'da ve tüm dünyada Endüstri 4.0 konusunda öncü bir role soyunduk.

Bosch Türkiye olarak Bursa'da Endüstri 4.0 çalışmalarına 2014 yılında başladık. Tamamı Türk mühendislerden oluşan ekibimiz etkili sonuçlar almaya başladı. Endüstri 4.0 ekibi, 2014 yılından beri 5 farklı pilot proje yürütüyor. Bakım maliyetlerinden tasarruf etmek ve üretim kapasitesini artırmak amacıyla bu projelerden üç tanesi, önümüzdeki Haziran ayında hayata geçirilecek. Ayrıca Bosch, arıza durumunda müdahale süresini kısaltarak bu yılın sonu itibarıyla Bursa'da bakım mali-

yetlerini yüzde 30 oranında azaltmayı, üretim kapasitesini ise yüzde 5 ila yüzde 10 arasında artırmayı hedefliyor. Bursa I4.0 zincirinin küresel parçalarından bir tanesi ve biz Bursa'ya son teknolojileri getirmeye devam edeceğiz. Endüstri 4.0 ile dünya genelinde 250'nin üzerindeki fabrikamızda yüzlerce milyon euro tasarruf sağlamayı hedefliyoruz. 2020 yılı itibarıyla bunun bir sonucu olarak kendi global üretimimizde yıllık tasarrufu 1 milyar euroya çıkartmayı bekliyoruz. Bosch olarak, Endüstri 4.0 ile üretim tesislerimizde tasarruf sağlarken, iş ortaklarımız ve paydaşlarımız için de yeni değerler yaratmaya devam ediyoruz.

Sonuç olarak dünyada Endüstri 4.0 dönüşümü çoktan başlamış durumda. Türkiye de bölgesel bir merkez olarak yerini daha da sağlamlaştırmak için üretim teknolojilerinde 'Endüstri 4.0' dönüşümünü bir an evvel sağlamalı diye düşünüyoruz. Biz de Bosch olarak bu konuda elimizden gelen desteği vermeye hazır olduğumuzu bu fırsatta belirtmek isteriz.

2015 Yılı Türkiye İhracat 10.'su

2015 Yılı Türkiye Sektör Birincisi

● Hazırgiyim ve Konfeksiyon

Ali Tanrıverdi
TGS Dış Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

Hedeflerimize ulaşıyoruz

Kurulduğu günden bu yana faaliyet gösterdiğimiz sektörümüzde başarılı ve öncü çalışmalara imza atan TGS DIŞ TİCARET AŞ. olarak bu anlamda fark yaratmaya devam ediyoruz.

DIŞ ticaret sermaye şirketleri 1980'li yıllarda İktisadi Kararları ile girilen yeni dönemde Japonya örneği alınarak Türk ekonomisini dışa açmak için getirilen yeniliklerden birisidir. Dış Ticaret Sermaye Şirketleri Türkiye'nin ihracatı geliştirme çabalarının bir parçası olarak düşünülebilir. Dış Ticaret Sermaye Şirketi statüsüne sahip olabilmek için belirli koşullar gerekir. Bunlar arasında ödenmiş sermayeleri en az 2 milyon TL'ye sahip olmak ve bir önceki takvim yılında gümrük beyannamesi bazında; en az (FOB) 100 milyon ABD doları veya eş değerdeki fiili ihracat gerçekleştirmiş olmak, ayrıca bu statüye kavuşturulduktan sonra da her yıl belirli oranda ihracat artışı sağlamak gibi koşullar yer almaktadır. Dış ticaretin küçük ihracatçılar yerine büyük şirketlerce gerçekleştirilmek istenmesinin özel nedenleri arasında dış satımda küçük satıcılar arasındaki rekabe-

ti önlemek, ihracatta süreklilik ve satış sonrası hizmetler sağlamak, dış piyasa araştırmaları yapılmasını mümkün kılmak gibi nedenler sayılabilir. Biz de uluslararası düzeyde itibarlı bir kurumsal yapıya ulaşmak ve bu kurumsal yapı ile farklılık yaratmak hedefi ile çıktığımız yolculuğumuzda 17 yılı geride bırakmış bulunuyoruz. Her başarının temelinde bir hedef ve bu hedefin gerçekleşmesi için yapılması gerekenleri hayata geçirmek vardır. Bizler hep bu doğrultuda hareket ettik.

HİZMET YELPAZEMİZİ GENİŞLETİYORUZ

2012 yılında halka açılmak suretiyle paylarının "BİST"de işlem görmeye başlaması bizler adına çok önemli bir gelişme idi. Bu sayede müşteri sayımızdaki olumlu gelişmeler hizmet kalitemizi daha da perçinlemesi adına, T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığın-

ca belli sayıda elit firmaya tanınan A Gurubu Onaylanmış Kişi Statüsü olarak firmalarımızın ihracat işlemlerinde başlıca maliyet/emtia'nın alıcısına teslimi gibi birçok konuda rahatlık sağlamış bulunmaktayız. Bütün bu olumlu girişimlerimize rağmen geride bıraktığımız 2015 yılı içerisinde başta Ortadoğu ülkeleri ve Rusya olmak üzere dünya globalinde yaşanan gelişmeler ülke ihracatını olumsuz yönde etkiledi, kurlarda dalgalanmalar oldu ve elbette ki bütün bunlar ihracatı da etkiledi. Ama biz hedeflerimiz doğrultusunda çalışmalarımıza devam ettik.

Hizmet kalitemizi daha da perçinlemek için KOBİ'lere verdiğimiz hizmet yelpazesinin daha genişletilmesi adına 2015 yılı Şubat ayı içerisinde TGS Dış Ticaret A.Ş. Ege Bölge Müdürlüğü'nün faaliyete geçmesi ile bünyemizde 300'ün üzerinde tamamı işlet-

TGS DIŞ TİCARET A.Ş.

TGS Dış Ticaret A.Ş. 1999 yılında kurulmuş olup, ihracat operasyonlarını Sektörel Dış Ticaret unvanıyla gerçekleştirmiştir. Şirket 2004 yılında "Dış Ticaret Sermaye Şirketi" unvanını kazanmıştır. TGS, ihracatçı ortakları ve müşterileri ile yurtdışındaki ithalatçı şirketler arasında aracılık görevi yapmaktadır. TİM'in son beş yıllık verilerine göre 2009 yılında yakaladığı ivme ile 469 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek, 2008 yılına göre yüzde 116,01 artışla Türkiye'nin en büyük ihracatçısı listesinde, 19'uncu sırada yer alan TGS 2010'da 4 basamak birden ilerleyerek yüzde 41 artışla 15'inci sıraya yerleşmiş, 2011'de 14'üncü olmuştur. 2012 sonu itibarıyla ise 1 milyar 48 milyon dolar ihracat hacmi ile Türkiye sıralamasında 12'nci sıraya yerleşmiş olup 2013 yılında ise yüzde 11.17 artışla 1.171 milyon dolar ihracat hacmi ile Türkiye sıralamasında ilk on firma içerisinde yer almıştır. 2014 yılında 908 milyon dolar ihracat hacmi ile Türkiye sıralamasında 11'inci sırada yer almıştır. Bununla birlikte Hazır Giyim ve Konfeksiyon sektöründe 2012 ve 2013 1'inciliğini 2014 ve 2015 yılında da devam ettirmiştir. TGS, şu anda 7.500.000TL ödenmiş sermayesi ile 300'ün üzerinde ihracatçıya hizmet vermektedir.

300 ihracatçı

*TGS Dış Ticaret A.Ş.
şu anda 300'ün üzerinde
ihracatçıya hizmet
vermektedir.*

mece ve sanayici olan firmalarımızın ihracat işlemlerine aracılık hizmeti vererek 2015 yılını 1 milyar dolar civarındaki ihracat performansı ile kapatmalarına öncülük ettik.

KENDİ SEGMENTİMİZDE BİRİNCİYİZ

Şirketimizin gerçekleştirmiş olduğu bu performans Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre; Türkiye genelinde İlk 1000

ihracatçı firma sıralamasında Şirketimiz 10. sırada yer alırken "Dış Ticaret Sermaye Şirketleri" arasında kendi segmentinde birinci olan yerini her yıl olduğu gibi yine muhafaza etmiştir. Şirketimiz adına ihracat gerçekleştiren firmalara ihracat, kambiyo, gümrük ve diğer mevzuatlar yönünden kalkan görevi üstlenmekle beraber çeşitli avantajlardan firmalarımızın en üst düzeyde yararlanmalarını sağlamak ve İhracatın her aşamasında firmalara gerek teknik gerekse lojistik destek sağlamak, görev edindiğimiz konuların başında gelmektedir. TGS Dış Ticaret A.Ş. olarak hedefimiz geçmiş yıllarda yakalamış olduğumuz başarıların üzerine koyarak devamı sağlamaktır. Şirketimizin başarılarında en büyük destekçimiz olan, bize inanan ve her geçen gün artan değerli iş ortaklarımıza, özverili çalışanlarımıza ve değerli yatırımcılarımıza sonsuz teşekkür ederiz.

Marco Votta
TürkTraktör Genel Müdürü

TürkTraktör

TürkTraktör, Türkiye'nin traktör ihracatının yüzde 91'ini gerçekleştiriyor!

Faaliyetlerine 1954 yılında başlayan TürkTraktör, gösterdiği kesintisiz büyüme ile yıllar içinde gelişerek yerel üretimin yüzde 71'ini gerçekleştiren Türkiye'deki en büyük traktör üreticisi oldu.

ŞİRKETİMİZİN kurumsal yapısı, Koç Holding ve dünyanın en büyük traktör ve zirai ekipman üreticilerinden CNHI ortaklığından oluşmakta. Traktörlerimiz, Türkiye'de Türk mühendisleri tarafından tasarlanıyor ve üretimlerinde kullanılan parçaların neredeyse tamamı da yerel tedarikçiler tarafından imal ediliyor. Hem devlet hem CNHI tarafından resmi olarak tescillenmiş AR-GE merkezimiz ile yenilikçi teknolojilere ve AR-GE yatırımlarına odaklanıyoruz. New Holland TDD ve Case IH JX serisi traktörler için de dünya çapındaki mühendislik ve ana üretim merkezi, Utility Light serisi traktörler ve şanzımanlar için tek imalat ile TDD aktarma organları için CNHI'nın tek üretim ve mühendislik merkezi ve ayrıca S8000 motorların ana üreticisi konumundayız. Geçtiğimiz 8 yılda olduğu gibi, bugün de, Türkiye'de satılan her iki traktörden birinin TürkTraktör tarafından üretiliyor olması, başarımızın önemli bir göstergesi.

Şirket tarihimizin "en yüksek üretim adedine" ulaştığımız 2015'te ürettiğimiz 47 bin 536 adet ile bugüne kadar toplamda 780 binin üzerinde traktör üretmiş bulunuyoruz. LEED (Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik) Altın Sertifikası'na sahip Erenler Fabrikası'nda da Aralık 2015'te 50 bininci traktörümüzü ürettik.

2015 yılında toplam satışımız, 33 bin 002 adedi yurtiçi ve 14 bin 122 adedi uluslararası pazara olmak üzere 47 bin 124 adede ulaştı. 130'dan fazla ülkeye yaptığımız ihracatla, Türkiye'nin toplam traktör ihracatının yüzde 91'ini gerçekleştiriyoruz. CNH Industrial ortaklığıyla, 2013 yılında Case ve New Holland markalarıyla birlikte iş makinele-

ri pazarına girerek kurumsal gelişimimize yeni bir boyut kattık. Ankara ve İzmir'deki iş makineleri tesislerimizin ardından bu alandaki yatırımlarımızı sürdürerek, İstanbul İş Makineleri Tesisi'ni Gebze'de açtık. Türkiye çapında kapsamlı bir satış ve satış sonrası hizmet ağı sunuyoruz. Genişletmeye devam ettiğimiz bayi ağımla, toplam 132 bayiye ulaştık. Ödüllü traktörlerimiz dışında kalitemizi, çevre ve iş gücü güvenliğimizi garanti altına alan entegre yönetim sistemimiz için çeşitli sertifika firmalarından aldığımız bir çok ödül ve sertifikamız mevcut.

Ankara ve Erenler Fabrikalarımızda, yapılan değerlendirmeler sonucunda Bureau Veritas tarafından "ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Sertifikası" almaya hak kazandık. Aynı zamanda 2015 yılında Enerji ve Doğal Kaynaklar Bakanlığının Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen Sanayide Enerji Verimliliği (SENER) Proje Yarışması'nın "Enerji Verimli Endüstriyel Tesis" (EVET) kategorisinde de birincilik ödülüne layık görüldük. Yakın zamanda da, Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) tarafından düzenlenen "42. Yan Sanayi ve İhracat Başarı Ödülleri"nde "İhracat Başarı (Altın Ödül)" ve "Teknoloji Başarı" ödüllerini kazandık.

Ar-Ge çalışmalarısıyla rekabette fark yaratan şirketimiz, 2015 yılında gerçekleştirdiği patent başvuruları ile Türkiye'de 20'nci sırada yer aldı. Patent konusuna yaptığımız yatırımlarla portföyümüz 154 patent, 11 endüstriyel tasarım, 32 marka ve 44 internet alan adından oluşuyor. İşimize olan bağlılığımız 2015'te elde ettiğimiz sonuçlara ve başarılarımıza da yansımıştır.

2015 Türkiye Sektör Birincisi

• Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri Sektörü

Görkem Elverici

Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. Mali İşler Başkanı
ve Şişecam Dış Ticaret A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

Hedefimiz dünyada ilk 3'e girmek

Şişecam, üretim kapasitesi açısından cam ev eşyasında dünyanın üçüncü, cam ambalajda dördüncü, düzcamda ise dünyanın beşinci büyük üreticisidir.

TÜRKİYE'nin en köklü kuruluşları arasında yer alan Şişecam Topluluğu, bugün düzcam, cam ev eşyası, cam ambalaj ve cam elyafı gibi camın tüm temel alanları ile soda ve krom bileşiklerini kapsayan iş kollarında küresel bir oyuncudur. Türkiye'nin yanı sıra Almanya, İtalya, Bulgaristan, Romanya, Slovakya, Macaristan, Bosna Hersek, Rusya Federasyonu, Gürcistan, Ukrayna, Mısır ve Hindistan olmak üzere toplam 13 ülkede 44 tesisle üretim yapmaktadır. Bugün Şişecam, üretim kapasitesi açısından cam ev eşyasında dünyanın üçüncü, cam ambalajda dünyanın dördüncü, düzcamda ise dünyanın beşinci büyük üreticisidir. Dünyanın 10'uncu büyük soda üreticisi olan Topluluğumuz, aynı zamanda dünyanın dördüncü büyük kromik asit üreticisi ve lider sodyum bikromat ve bazik krom sülfat üreticisi konumundadır. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) 2015 verilerine göre; Türkiye'nin en büyük 15'inci ihracatçısı konumunda olan Şişecam, "Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri" kategorisinde ise ihracat lideridir. Yatırımlara ve büyümeye devam ettiğimiz 2015 yılında 4.2 milyon ton cam, 2.2 milyon ton soda külü ve 3.6 milyon ton endüstriyel hammadde üretimi gerçekleştirirken, 1.1 milyar TL seviyesinde yatırım harcamasına imza attık. Satış gelirlerimiz 7.4 milyar TL'ye ulaşırken, 1.3 milyar dolar seviyesinde de uluslararası satış gerçekleştirdik.

Düzcam, cam ambalaj, cam ev eşyası, cam elyaf ve kimyasallar yelpazesinde yeni ürün ve yeni teknoloji geliştirmeye yönelik Ar-Ge yeteneği ile dünyadaki önemli şirketlerden biri olan Şişecam'ın 2015 yılındaki

yeni ürün geliştirmeye yönelik çalışmaları inovatif ve fonksiyonel ürün projeleri ile devam etti. Şişecam Bilim ve Teknoloji Merkezi'nde hammaddeden nihai ürüne kadar üretim süreçlerinin her aşaması ile ilgili yürütülen Ar-Ge faaliyetleri kapsamında, ürün portföyünü zenginleştiren ileri teknoloji ürünlerinin yanı sıra maliyet düşürmeye ve verimliliği artırmaya yönelik yatırımlar da sürdürüldü.

Şişecam, 80 yılı aşkın deneyimi, 21 binden fazla çalışanı, 13 ülkeye yayılan üretim faaliyetleri ve 150 ülkeye ulaşan satışlarıyla uluslararası ölçekte bir topluluktur. Faaliyet gösterdiğimiz tüm alanlarda dünyada ilk üçe girmeyi hedefleyerek, organik ve inorganik yatırımlarımıza ve sürdürülebilir karlı büyümemize devam ediyoruz. 2016 yılında da üretim noktalarımızın optimizasyonuna yönelik çalışmaların hızını artırarak sürdürürken, maliyetlerimizi de başta artan otomasyon kullanımı olmak üzere tüm etkin yöntemleri kullanarak optimize etmeye devam edeceğiz.

Muharrem Dörtkaşı
TUSAŞ Genel Müdürü

Küresel bir havacılık markası olma yolundayız

2005 yılından bu yana geliştirdiğimiz ürünlerle küresel havacılık markası olma yolunda önemli mesafeler kat ettik. Bugün, 1 milyar dolarlık ciromuz ile dünya havacılık firmaları sıralamasında 68'inci sırada yer alıyoruz.

TUSAŞ'ın, 2005 yılında değişen ortaklık yapısı ile milli bir şirket olmasının ardından geçen 10 yıl içerisinde, ciromuzu yaklaşık 10 kat büyütürken, önemli küresel havacılık firmalarının alt yüklenicisi konumundan kendi hava araçlarını tasarlayan Ana Ekipman Üreticisi seviyesine ulaştık. 2015 yılında gerçekleştirilen faaliyetlerimizde bakıldığında, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne önemli destek sağlayan T129 ATAK helikopterlerinin teslimatlarına devam edilmiş ve toplam 10 adet helikopter envantere kazandırılmıştır. Avrupa Havacılık Güvenliği Ajansı (EASA) isterlerine göre sertifikasyon süreci başarı ile devam eden HÜRKUŞ Yeni Nesil Temel Eğitim Uçağı'nda ise kanat yükleme ve detay yapısal testleri içeren yoğun statik ve uçuş test dönemleri sürdürülmüştür. HÜRKUŞ'ta hedefimiz 2016 yılı ortasında EASA Sertifikasyon sürecini tamamlayıp seri üretim fazına geçmektir. Stratejik ortaklıklarımız sürüyor. Ülkemizde tasarlanan en büyük insansız hava aracı olan ANKA'nın, yüksek performanslı Blok B ve S tiplerine yönelik test uçuşlarına devam edildi.

Uzay alanında ise önemli projelere katkı sağlayacağına inandığımız Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezi'ni (USET) Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla Mayıs 2015'te açtık. 2023 vizyonu kapsamında yer alan Milli Muharip Uçağı (MMU) Programı'nda, kendi savaş uçağımızı geliştirmek için SSM ve Hv.K.K.'lığı ile yoğun çalışmalar gerçekleştirdik. MMU Projesi kapsa-

mında hedefimiz, 2016 yılı içerisinde çalışma modelini nihai hale getirerek çalışmalarımızı hızlandırmaktır.

Şirketimiz aynı zamanda büyüme eğiliminde olan dünya sivil havacılık pazarındaki konumunu güçlendirmek ve iş payını artırmak amacıyla, Airbus ve Boeing gibi dünya havacılık şirketleri ile stratejik iş ortaklıklarını geliştirmeye devam etmektedir. Bu kapsamda Airbus firması ile mevcut işbirliklerimize ilave olarak A320 uçak ailesinin 19 numaralı gövde bölümünü üretme sorumluluğunu da aldık. Şirketimizi, önümüzdeki yıllarda küresel rekabette daha yüksek konumlara taşımak üzere Ekim ayında Hissedarlarımızın katılımı ile bir Strateji Çalıştayı gerçekleştirdik ve önümüzdeki 25 yılda, geçmiş dönemlerde olduğu gibi önemli projelere imza atmayı ve ülkemizin havacılık alanındaki teknolojik yetkinliğini artırmayı hedef belirledik.

2015 yılında konsolide net satışlarımız yüzde 3.4 artarak 1.035 milyar dolara ulaşmış ve geçmiş yıllarda olduğu gibi şirketimiz, sektöründe lider konumunu korumuştur. İhracatımız ise yüzde 3.7 artarak 487 milyon dolara ulaşmıştır. Türkiye 2023 Vizyonu çerçevesinde konulan "İhracatta 500 milyar dolar" hedefine ulaşılması yolunda; mevcut iş portföyümüzü yeni projelerle ve uluslararası işbirlikleri ile büyütmeyi, yeni teknolojilerin kazanılması ile özgün ürünlerimizi geliştirmeyi ve rekabetçiliğimizi artırma yolunda yatırımlar yapmayı planlıyoruz.

Suat Aydın
AK-PA Genel Müdürü

Akkök'ün iç ve dış ticarete açılan penceresi

Akkök Holding çatısı altında Ak-Pa olarak, grup şirketlerimiz olan Aksa Akrilik Elyaf, AkKim Kimya, DowAksa Karbon Elyaf ve Gizemfirit Firit üretimlerine aracı ihracatçı faaliyetimizle sinerji ve değer yaratma konusunda katkı sağlamaktayız. Ayrıca Uzak Doğu'dan yaptığımız tekstil hammaddeleri ithalatıyla Türkiye tekstil piyasasının önemli bir tedarikçisiyiz.

2015 yılında Ak-Pa, 364 milyon dolar ihracat ve 21 milyon dolar ithalat rakamları ile Türkiye'nin tekstil ve hammaddeleri alanındaki lider şirketi olma özelliğini geçmişte olduğu gibi bu yıl da devam ettirmiştir. 2014 yılında başlayan dünya emtia fiyatlarındaki dalgalanmaların ve düşüşlerin 2015 yılında hızlanarak devam etmesi ve tüm pazarları etkilemesine rağmen 2015 yılı ihracatımızda değer bazında yüzde 1.5 düşüş, buna karşılık miktar bazında yüzde 22 ve ihracat yapılan ülke sayısında yüzde 13 artış sağlamış bulunmaktayız. İlk 10 ana pazar sıralamalarımızda bazı yer değişiklikleri ile bazı pazarlarda yüzde 200'e varan artışlar sağlanmıştır.

Grup şirketlerimizin her birinin sektörlerinde lider konumları ve dünya sıralamalarında ilk üçte yer almaları sebebiyle, şirketlerimiz piyasanın beklentilerini ve sorumluluklarını da üstlenmek zorunda kalmaktadır. Şirketlerimizin sürekli geliştirdikleri ve piyasaya sundukları katma değeri yüksek yeni ürünler ile hem piyasa beklentilerini karşılamak, hem de değişen pazar koşullarında zamanı yakalamak gayreti içindeyiz. Değişime hazır olma, değişimi yönetme konusundaki gayret ve çabamız grubumuza ve şirketlerimize büyük bir güç ve dinamizm vermektedir.

Ak-Pa olarak grup dışı Tekstil Hammaddeleri ticaretinde "Polyester, Nylon, Viskon ve karışımli ipliklerle" Türkiye'nin en büyük tedarikçisi konumundayız. 2015 yılının

tüm olumsuzluklarına rağmen şirket olarak hedeflerimizi küçük sapmayla gerçekleştirdik. 2016 yılında dünyada ekonomik bozulmaların devam edeceği ve yeni sıkıntılarının gündeme geleceği beklentilerini dikkate alarak, risklerimizi ve hedeflerimizi yeniden belirledik. Bu yıl temkini, iyimserliği elden bırakmadan ve hesaplanmış risklerin dışına çıkmadan hedeflerimize ulaşmaya çalışacağız. Dünya ve Türkiye'deki gelişmeleri yakından takip ederek, operasyonel mükemmelliğe ağırlık vererek daha çok değer yaratmaya çalışacağız. Sürdürülebilirlik, inovasyon konuları her zaman olduğu gibi önceliğimiz olup, yeni iş fırsatlarını takip ederek değerlendirmeye çalışacağız.

2016 yılının tüm olumsuz beklentilerini bir kenara bırakarak, esnek çalışma yapımız ile içerde ve dışarda değişen koşullara hızlı ve zamanında reaksiyonlar vererek, başarılı olmak için çalışacağız.

Akın Kazak
Bosch Termoteknik Ticari Birimlerden
Sorumlu Genel Müdür

Bosch Termoteknik'in üretim, ihracat ve ar-ge üssü: Manisa

Bosch Termoteknik dünyasında üretim, ihracat ve Ar-Ge başarılarıyla dikkati çeken Bosch Termoteknik Türkiye yükselişini kararlılıkla sürdürüyor.

ENERJİ verimli ısıtma sistemleri ile sıcak su çözümlerinde Avrupa'nın lider tedarikçisi olan Bosch Termoteknik bünyesinde faaliyet gösteren şirketimiz Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. ve Tic. A.Ş., Türkiye'nin yanı sıra Orta Doğu ve Kafkasya bölgesindeki 17 ülkeden oluşan bir sorumluluk alanına sahip bulunuyor. Türkiye dâhil bu ülkeler için, duvar tipi kombilerde 23 cihaz ailesinde 500'den fazla tipte üretim gerçekleştiriyoruz.

Fabrikadaki üretimimizin yüzde 60'ı yoğuşmalı, yüzde 40'ı konvansiyonel kombilerden oluşuyor. Yıllık üretimimizin yüzde 70'i ise Türkiye'den geniş bir coğrafyadaki 34 ülkeye ihraç ediliyor. Bosch Termoteknik Türkiye olarak 2015 yılı ihracat performansımızla Türkiye genel ihracat sıralamasında 61 bin ihracatçı firma arasında 38'inci sıraya yükseldik. Ayrıca İklimlendirme Sanayi Sektöründe de Türkiye ihracat birincisi ve lideri olmaktan dolayı gururluyuz.

Bugüne kadarki sayısız başarımızın altında; kırdığımız üretim rekorları, yetkin çalışanlarımız, ciro büyümemiz ve artan üretimimizle disiplinli ve verimli çalışmalara

rimız yer alıyor. Manisa Fabrika olarak aynı zamanda, bu süreçte karşı karşıya kaldığımız bazı zorluklar da oldu. Bunlardan en önemlisi, geçen yıl Avrupa Enerji Yönetmeliği (ERP) ile Avrupa'da konvansiyonel cihazların portföyden çıkartılmasıydı. Portföydeki konvansiyonel cihazlar, yoğuşmalı cihazlar ile değiştirildi ve fabrikamızda ürettiğimiz cihazların yüzde 40'ından fazlası bu değişimden etkilendi. Geçiş süreci pazarda büyük bir belirsizliğe yol açtı. Ancak Manisa Fabrika olarak, bu geçiş sürecini çok iyi yönettik. Üretimden müşteriye giden yolda, karşılaştığımız değişken ve belirsiz ortama uyum göstererek, müşterilerimizin beklentilerine hızlı cevap verebildik. Tüm değer akışımızdaki yüksek esnekliğimiz ile bu değişkenliği yönetebilmemiz, ihracat rakamlarımızın bu süreçte pozitif etkilenmesine yol açtı. 2015 yılında ürettiğimiz 5.555.555'inci kombimiz ihracat rakamlarımızı önemli ölçüde artırdı.

Tüm bu başarılarla Bosch Termoteknik Türkiye olarak Bosch Global dünyasının çok önemli bir parçası olmaya devam ediyoruz.

İbrahim Erdemoğlu

Erdemoğlu Holding Yönetim Kurulu Başkanı
Merinos Halı Yönetim Kurulu Üyesi

Dünyanın en büyük parça halı üreticisiyiz

Kullandığımız ileri teknoloji ile kaliteden ödün vermeden, konforlu, çevreye zarar vermeyen doğa dostu malzemelerle, tüketiciye kaliteli ürün ve hizmet sunarak, mevcut değerlerimize bağlı kalarak çalışmalarımıza devam edeceğiz.

MAKİNE halısı üretiminde dünya lideri olan Merinos Halı, istikrarlı büyümesini sürdürüp, her kesimden tüketici beklentilerine cevap vermek için çalışarak uzun yıllardır olduğu gibi bu yıl da ihracat şampiyonluğuna layık görüldü. Firmamızda çok güçlü bir tasarım ve ar-ge ekibi yer alıyor. Düzenli olarak gerek yurtiçi gerekse yurtdışında yapılan sektörel fuarları ve gelişmeleri takip ediyoruz. Sektör lideri olarak yenilikçi bir anlayışla geleceğin modasını yaratmakta öncü olmak için çok çalışıyoruz.

Gaziantep'te bulunan, 1 milyon 100 bin metrekare büyüklüğündeki arsa üzerine kurulu, 425 bin metrekare kapalı alandan oluşan 3 tam entegre üretim tesisimizle bugün dünyanın en büyük parça halı üreticisiyiz.

Rusya'nın Rostov şehrinde ise 200 bin metrekare açık ve 45 bin metrekare kapalı alanda kurulu parça halı üretim tesisimiz, ülkedeki en büyük üretim tesisi olarak, 2009 yılından bu yana faaliyet gösteriyor.

Türkiye ve Rusya'daki fabrikalarımızdan dünya genelinde 70'in üzerinde ülkeye ihracat yapıyoruz. Dolayısı ile sadece Türkiye'de değil dünyanın pek çok ülkesinde

Merinos mağazaları görmek mümkün.

Ülkemizin kalkınmasının yolunun eğitim, üretim ve ihracattan geçtiğini bildiğimiz için, bu konulardaki yatırımlarımız artarak devam ediyor. Kullandığımız ileri teknoloji ile kaliteden ödün vermeden, konforlu, çevreye zarar vermeyen doğa dostu malzemelerle, tüketiciye kaliteli ürün ve hizmet sunarak, mevcut değerlerimize bağlı kalarak çalışmalarımıza devam edeceğiz.

2015 Türkiye Sektör Birincisi

• Meyve ve Sebze Mamulleri • Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri

Mahsum Altunkaya
Altunkaya Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Üyesi

İnovasyon ve verimlilik odaklı yatırımlarımıza devam edeceğiz

Altunkaya Şirketler Grubu olarak faaliyet gösterdiğimiz sektörleri bu yıl da başarı ile tamamladık. Toplamda 369.5 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek Türkiye'nin en büyük 26'ncı ihracatçısı olduk.

SON 3 YILDA olduğu gibi bu yıl da meyve sebze mamulleri ihracat şampiyonu olmanın yanı sıra hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri Türkiye ihracat şampiyonu, zeytin ve zeytinyağı Türkiye üçüncüsü ve tekstil ve hammaddeleri Türkiye altıncısı olmanın gururunu yaşıyoruz. Altunkaya Şirketler Grubu merkezi Gaziantep'te bulunan ve birçok alanda faaliyet gösteren dev bir işletmedir. 10'un üzerinde markamızla gıda sektöründen içecek sektörüne, sağlık ve temizlik sektöründen tarım ve hayvancılık sektörüne kadar birçok alanda Türkiye'yi dış pazarlarda temsil ediyoruz. 2000'e yakın çalışanı olan Altunkaya Şirketler Grubu 1980 yılından beri Türkiye'ye değer katıyor ve sürekli büyüyüp gelişiyor.

2015 yılında ihracatçılar komşu ülkelerdeki siyasi problemler ve petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan dolayı zor bir yıl geçirdi. Özellikle petrol fiyatlarındaki düşüş nedeniyle gelirleri sadece petrolden olan Ortado-

ğu ülkelerinde taleplerde düşüşler meydana geldi. Altunkaya Şirketler Grubu olarak bütün bu olumsuz gelişmelere rağmen yatırımlarımıza devam ettik. Önümüzdeki dönemde de mevcut pazarlarda yakaladığımız başarıyı devam ettirerek sürdürülebilir başarı elde etmek ve yeni pazarlarda başarıya ulaşmak için inovasyon ve verimlilik odaklı yatırımlarımıza devam etmeyi planlıyoruz. Sürekli değişen ve gelişen pazar dinamiklerine karşı hızlı bir şekilde aksiyon alarak müşterilerimizin beklentilerini en iyi şekilde karşılamak için gerekli iş gücü ve teknoloji yatırımlarını şirketimizin değişmez politikası olarak benimsiyoruz. Bu kapsamda Ar-Ge çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Altunkaya Şirketler Grubu'nun vizyonu, iş ortakları ve dinamik kadrosuyla faaliyet gösterilen tüm alanlarda pazar lideri olmak misyonu ise yenilikçi ve sürdürülebilir büyüme sağlayan yatırımlarla ülke ekonomisine ve ihracat hedeflerine katkı sağlamaktır.

Hidamet Asa
Marmarabirlik Yönetim Kurulu Başkanı

Marmarabirlik 49 ülkeye ihracat yapıyor

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) ihracat şampiyonları listesinde, zeytin ve zeytinyağı sektör şampiyonu olarak yer almanın gururunu yaşamaktayız.

ÖNCELİKLE ihracatçı firmalara sunduğu desteklerle ekonomiye daha fazla döviz girdisi sağlanmasına vesile olan Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne teşekkürlerimi iletmek isterim. Marmarabirlik, 32 bin ortağı ve 8 kooperatifi ile "birlikten kuvvet doğar" sözünün en güzel örneklerinden biridir. Marmarabirlik, bir üreticinin tek başına ulaşamayacağı, 49 ülkeye uzanan ihracat ağı ile dev bir organizasyon haline gelmiştir. Bu başarının altında birlik beraberlik yatmaktadır. Marmarabirlik olarak planlı değişim ve dönüşüm çalışmalarıyla ihracatımızı her geçen gün daha iyi noktalara taşımaktayız. Marmarabirlik'in ihracatı, 2015 yılı itibariyle 6 bin tonlara ulaşmıştır. Yıl sonunda ise ihracatımızı 6 bin 500 tonlara taşımayı hedeflemekteyiz. Zeytin ve zeytinyağı sektöründe 3 kez şampiyon olan Marmarabirlik'in, 4'üncü kez şampiyonluk ödülünü alması, bizler için önemli bir motivasyon kaynağı olacaktır. Sofralık siyah zeytin sektörünün lideri Marmarabirlik,

yurtdışı satışlarını artırmak amacıyla yeni bir yol haritası belirlemiştir. 2016 yılında, bir yandan etnik pazardaki market raflarında sahip olduğumuz yeri genişletirken, diğer yandan farklı damak tadına uygun ürünlerle etnik pazar dışındaki ulusal market raflarında yerimizi almak hedeflerimiz arasındadır. Bu hedefler doğrultusunda, az tuzlu ve kalamata gibi ürünlerin Ar-Ge departmanımız tarafından üretilmesi planlanmaktadır. Aynı zamanda etnik pazar dışındaki tüketicinin damak tadına uygun olan yeşil zeytin ve zeytinyağı transit ticaret ile temin edilerek, AB kotasından doğan vergi yükü de ortadan kaldırılmış olacaktır. 8 kooperatifi ve 32 bin ortağı olan Marmarabirlik olarak hedefimiz, daha çok ihracat yaparak, ülkemize döviz girdisi sağlamak ve Marmarabirlik'i bir dünya markası haline getirmektir. İhracat Şampiyonları Ödül Töreni'nin düzenlenmesinde emeği geçen herkesi kutluyor, ödül alan ihracatçı firmalarımızı tebrik ediyorum.

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
İHRACAT YILDIZLARI

Arçelik demek yenilik demek.

3 BÜYÜK İNOVASYON ÖDÜLÜ

Uluslararası IMP³rove İnovasyon Yönetimi Yarışması'nda,
büyük ölçekli firmalar kategorisinde finale kalan **tek Türk şirketi** olan Arçelik,
Ar-Ge Liderliği Ödülü,
Teknoloji Geliştirmede Liderlik Ödülü ve
YGA işbirliğiyle **Sosyal İnovasyon Ödülü**'nün sahibi oldu.

Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne, bu başarıya katkı sağlayan tüm çalışanlarımıza
ve daima daha ilerisi için bize güç veren sizlere teşekkür ederiz.

İHRACAT
BAŞARIMIZDA
KATKISI OLAN
TÜM İŞ
ORTAKLARIMIZA
TEŞEKKÜRLER

TOYOTA

Kazaya karşı en iyi koruma, kazayı önlemektir. Kazayı öngören sürücü destek sistemleri ile güvenle yolculuk yapın.

Kazayı öngören sürücü destek sistemleri her zaman tetikte olarak sürücülerden daha hızlı harekete geçiyor. Sistem kazaların olmasını engellemekle birlikte, eğer çarpışma kaçınılmaz ise kazanın etkilerini en aza indirmeye yardımcı oluyor. Stereo kamera, sensör gibi ekipmanlarla hareket eden objeleri anında fark edebiliyor. Sistem sürücüyü uyarıyor ve frenlemesine yardımcı oluyor. Sürücü bu uyarıya karşılık vermez ise sistem otomatik olarak kontrolü ele alıyor. Ağa bağlı akıllı destek sistemleri sıfır kaza vizyonunu işte böyle hayata geçirmeye yardımcı oluyor.

www.bosch-mobility-solutions.com

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Sürdürülebilir verimli mobilite: yenilikçi güç aktarım sistemleriyle ekonomik sürüş.

Enerji kaynakları çok daha değerli olmaya başlıyor – ve onları araçlarda verimli kullanmak da giderek daha çok önem kazanıyor. Bosch, sürekli olarak güç aktarım sistemlerinde yaptığı iyileştirmelerle, yalnızca tüketim ve emisyon seviyelerini değil mobilite maliyetini de azaltıyor. Bosch'un içten yanmalı motorlar için geliştirdiği verimli sistemler, önemli tasarruf potansiyeli sunan hibrit sistemlerin yaratılması için, yenilikçi elektrikli tahrik ünitelerine bağlanabiliyor. Elektrikli araçlar için geliştirilen Bosch sistemleri, yakıt tüketimini ve CO2 salımını neredeyse %100 oranında azaltıyor. Bosch, temiz ve ekonomik sürüşü bu şekilde sağlıyor.

www.bosch-mobility-solutions.com

BOSCH

Yaşam için teknoloji

BİZ, DÜNYAYI BÖYLE DEĞİŞTİRİYORUZ.

İnovasyona verdiğimiz önem, teknolojimizi geliştirmemize; sürdürülebilirliğe verdiğimiz önem, doğal kaynakları verimli kullanmamıza ve çevreye olan saygımızın artmasına sebep oldu. Çünkü sadece bugün değil, yarınlar da bizim.

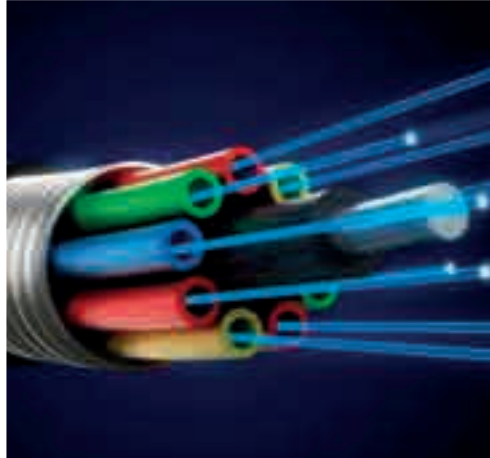

B/S/H/

"hayatın her alanına dokunuyoruz"

"hayatın her alanına dokunuyoruz"

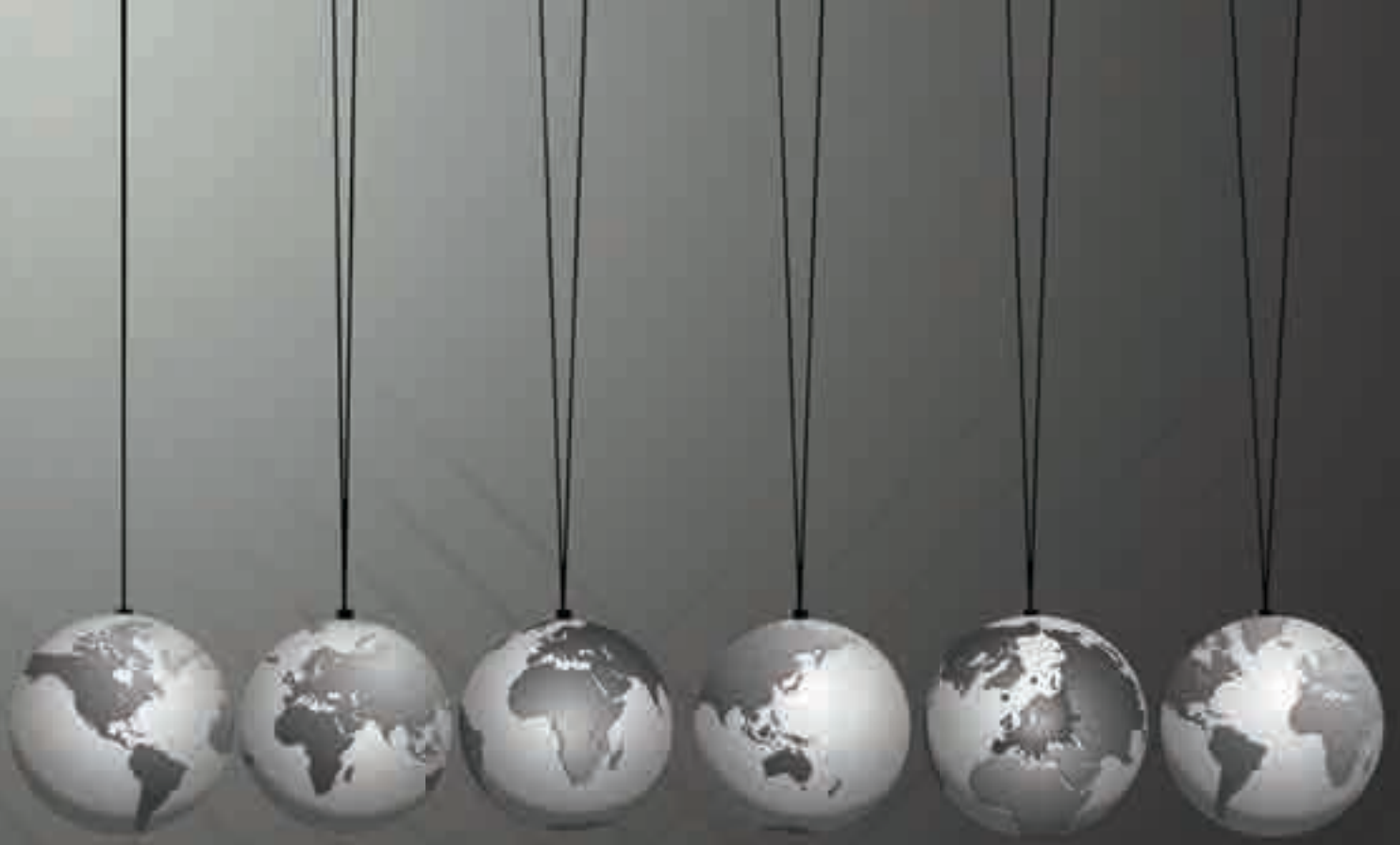

SİNERJİ YARATIYORUZ

*Tekstil - Enerji - İnşaat - Ambalaj - İş ve Tarım Makinaları - Bilişim
Gayrimenkul - Finans - Eğitim - Sağlık - AVM*

SANKO

5 Kıtada 100'e Yakın Ülkede

Hayat Kimya, 5 kıtada 100'e yakın
ülkede markalarını tüketicilerle
buluşturuyor ve bulunduğu bölgelerde
lider ilk 3 marka arasında yer alıyor.*

*Üretim yapılan ülkelerde

molfix

Papia

Dünya'da Hayat var!

familia

Joly

www.hayat.com.tr

işimizi **aşkla** yapıyoruz.

sektörünün lideri

dünya markamızla gurur duyuyoruz.

sölen

Bizim için sürdürülebilirlik geleceğe sahip çıkmaktır.

Enerjiye erişimin temel bir insan hakkı olduğuna yürekten inanıyor ve gezegenimiz üzerindeki herkesin güvenli, güvenilir, verimli ve sürdürülebilir enerjiye erişmesini istiyoruz. Bunun için Schneider Electric olarak sürdürülebilir büyümenin hizmetinde, yenilikçi çözümler geliştiriyoruz.

Sürdürülebilir bir gelecek için ortak güç yaratmaya devam ediyoruz.

schneider-electric.com.tr

Life Is On

Schneider
Electric

For us, sustainability is about protecting the future.

We deeply believe that access to energy is a basic human right and work to ensure that every individual living on the planet has safe, secure, efficient and sustainable access to energy. To secure this, we develop innovative solutions for a sustainable growth at Schneider Electric.

We continue to create a collaboration for a sustainable growth.

Life Is On

Schneider
Electric

ZİRVEYE DOĞRU DAHA GÜÇLÜ

Seval Kablo "Orta Gerilim Kablo" üretimiyle var olan zengin ürün gamını daha da genişleterek sizlere en iyi hizmeti sunmayı hedeflemektedir.

"Orta Gerilim Kabloları" üretim bandına girdiği an itibariyle kendi sınıfındaki çeşitliliği ile ihtiyaç duyulan her yerde hızlı ve kaliteli çözümler sunacaktır.

FORBES
FORTUNE
500

72 ÖLKEYE
İHRACAT

400 PERSONEL

EN İYİ FİYAT
EN İYİ HİZMET

YILLIK 42000 TON
BAKIR İŞLEME KAPASİTESİ

6 ÜRETİM TESİSİ

36 YILLIK DENEYİM

 **SEVAL
KABLO**
www.sevalkablo.com

 roketsan

www.roketsan.com.tr

Roket ve füze tasarımı, geliştirilmesi ve üretimi konularında lider bir kurum olan **Roketsan**, ürünleri ve teknolojik altyapısını dost ve müttefik ülkelere sunmaktan gurur duyar.

© 2020 Roketsan A.Ş. Tüm hakları saklıdır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır.

ÜLKER; 13 TESİSİYLE 90'A YAKIN ÜLKEDE MİLYONLARCA TÜKETİCİYLE BULUŞUYOR, 71 YILLIK DENEYİMİYLE DÜNYANIN DÖRT BİR KÖŞESİNE MUTLULUK DAĞITTIYOR.

ÜLKER
MUTLULUK HER YERDE

Mutluluk
HER YERDE

MAKİNA ve KİMYA ENDÜSTRİSİ KURUMU

www.mkek.gov.tr

Geçmişten geleceğe miras...

DOĞADAN MEDENİYETE

Türkiye'nin, demir dışı maden ve metal ticareti konusunda faaliyet gösteren lider firması olarak, deneyimlerimizden ve hedeflerimizin büyüklüğünden aldığımız güç ile, küreselleşen pazarlarda ülkemizi gururla temsil ediyoruz.

Maden Tic. ve San. A.Ş.

Büyükdere Caddesi USO Center No:245 Kat:11 Maslak/İstanbul
T: 0 212 329 0 329 • F: 0 212 329 0 398
W: www.ekinmaden.com.tr E: info@ekinmaden.com.tr

“Dünya parmaklarımızın ucunda”

ORGAL®

Polimer Emülsiyonları

ve

ORP®

Toz Polimerleri

Yenilikçi ürünler ile
80 ülkede, 2000'den fazla müşteriye
ihracat yapan Organik Kimya

Dünya çapında bir çözüm ortağı

olmaktan gurur duyar.

ORGANİKKİMYA

the chemistry between us

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
**SEKTÖRLERİNE
GÖRE İLK 1000
İHRACATÇI FİRMASI**

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
Çelik				
1	11	HABAŞ SİNAİ VE TIBBİ GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	870.981.673,22	869.573.895,67
2	17	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULASIM SANAYİ A.Ş.	650.442.505,02	649.397.505,02
3	21	DİLER DIŞ TİCARET A.Ş.	457.602.569,03	457.602.569,03
4	22	ÇOLAKOĞLU DIŞ TİC.A.Ş.	456.397.257,79	456.397.257,79
5	31	YÜCEL BORU İHR.İTH.VE PAZ.A.Ş.	344.837.776,78	344.837.776,78
6	37	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN.VE TİC.A.S.	277.593.407,66	277.014.315,97
7	39	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	264.490.817,00	239.385.320,66
8	65	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	171.002.569,52	171.002.569,52
9	79	TOSYALI DIS TİCARET A.S.	156.481.313,69	156.481.313,69
10	84	KOCAER HADDECİLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	153.661.086,15	153.661.086,15
11	99	MERTAS TUR.-DENİZC.NAKL.VE TİC.A.S.	139.811.200,96	139.811.200,96
12	115	KAPTAN METAL DIŞ TİCARET VE NAKLİYAT A.Ş.	119.915.037,74	119.181.837,74
13	117	MESCİER DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	117.430.048,45	117.089.625,76
14	149	KARDEMİR DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	96.905.779,93	96.905.779,93
15	150	OZKAN DEMİR ÇELİK SANAYİ A.S.	95.795.983,87	95.710.661,72
16	157	YÜKSEL DIŞ TİC.İNŞ.SAN.LTD.ŞTİ.	90.592.531,54	90.592.531,54
17	160	BORUSAN İSTİKBAL TİC. A.Ş.	88.823.116,09	88.822.904,78
18	162	NOKSEL ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	88.389.024,72	88.357.658,26
19	164	NURSAN METALURJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	86.936.700,95	86.936.700,95
20	128	Araştırmaya Katılmıyor	112.120.271,59	83.074.069,05
21	29	POLİMEKS İNŞAAT TAAHHÜT VE SAN TİC.A.Ş.	362.870.451,65	82.824.452,56
22	176	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI. TİC. A.Ş.	82.236.925,15	78.184.980,90
23	194	MİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ TÜRK A.Ş.	76.146.703,79	75.720.908,87
24	204	BORCELİK ÇELİK SAN.TİC.A.S.	72.610.505,47	72.610.505,47
25	240	METAL MARKET DIS TİC.A.S.	62.960.502,18	62.938.101,10
26	215	DURMAZ LOJİSTİK İTH. VE İHR. LTD.ŞTİ.	67.934.749,15	62.799.578,97
27	243	EROL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	62.346.686,50	61.518.510,09
28	248	YOLBULAN BAŞTUĞ METALURJİ SANAYİ A.Ş.	61.050.806,00	61.050.806,00
29	227	NORM CIVATA SAN.VE TİC.A.S.	65.013.074,85	60.438.632,61
30	196	SARTEN AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	75.428.447,10	57.723.755,69
31	269	Adının Açıklanmasını İstemiyor	57.625.101,87	56.933.067,19
32	286	ASIL ÇELİK SAN.VE TİC.A.S.	54.950.664,86	54.950.664,86
33	326	KAPTAN DEMİR ÇELİK END.TİC.A.S	49.340.166,94	49.340.166,94
34	324	EMRE METAL DIS TİC.LTD. ŞTİ.	49.625.570,56	49.317.039,65
35	347	CAG ÇELİK DEMİR VE ÇELİK ENDUSTRI A.S.	46.358.581,98	46.358.581,98
36	351	Araştırmaya Katılmıyor	45.978.324,47	45.946.470,47
37	363	YOLBULAN METAL SAN.TİC.A.S.	44.863.285,09	44.863.285,09
38	379	BEKAERT KARTEPE ÇELİK KORD SAN. VE TİC. A.Ş.	43.122.067,08	43.063.652,46
39	393	GÜNEY ÇELİK HASIR VE DEMİR MAM SAN.TİC.A.Ş.	41.726.492,44	41.726.492,44
40	398	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.544.525,71	41.544.525,71
41	404	MMK METALURJİ SAN.TİC.VE LİMAN İŞLETMELİĞİ A.Ş.	40.985.410,41	40.964.766,04
42	426	HASCELİK SAN.VE TİC.A.S.	39.424.414,52	39.424.414,52
43	421	CEMTAS ÇELİK MAKİNA SAN.VE TİC.A.S.	39.725.273,28	38.998.899,08
44	448	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.369.642,61	38.369.642,61
45	457	ERCİYAS ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	38.015.748,13	37.801.501,75
46	415	ASLANKAYA İNŞ.VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.255.502,40	34.725.716,13
47	513	TOSCELİK PROFİL VE SAC END.A.S	34.621.160,51	34.534.834,36
48	515	MMC MET. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	34.557.469,77	34.530.310,33

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
49	509	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.839.593,24	34.260.643,06
50	600	ERDEMİR CELİK SERVİS MERKEZİ SAN.VE TIC.A.S.	29.976.425,00	33.770.569,05
51	532	GÜLERMAK AĞIR SANAYİ İNŞAAT VE TAAHHÜT A.Ş.	33.795.496,60	33.657.825,43
52	552	ARCELORMİTTAL RZK ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN. TIC. A.Ş.	32.726.799,17	32.726.799,17
53	555	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.462.643,89	31.779.495,08
54	581	Adının Açıklanmasını İstemiyor	30.741.251,55	30.741.251,55
55	591	KALİBRE BORU SAN.VE TIC.A.S.	30.188.920,19	30.182.166,90
56	619	MAHMUTOĞLU DIŞ TIC.İNŞ.NAK. GIDA SAN.TIC.LTD.ŞTİ.	29.052.608,03	28.798.199,03
57	541	KANCA EL AL DOVME CELİK VE MAK SAN.A.S.	33.441.928,76	28.333.473,30
58	654	ÖZYAŞAR TEL VE GALVANİZLEME SAN.A.Ş.	27.729.804,23	27.729.561,80
59	644	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİ TİCARET A.S.	28.102.325,11	27.530.957,51
60	674	BOSKAY METAL SAN.VE TİCARET LTD.STİ.	27.019.028,99	27.018.628,99
61	679	İLHAN DEMİR ÇELİK VE BORU PROFİL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	26.874.850,59	26.874.850,59
62	665	EKİNCİLER DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	27.350.242,15	26.655.735,44
63	197	İLK İNŞAAT TAAHHÜT SAN VE TIC. A. Ş.	75.398.364,94	26.487.850,93
64	655	CİMTAS CELİK İMALAT MON.VE TES A.S.	27.721.717,18	26.321.359,45
65	713	CORBUS METAL İC VE DİS TIC. LTD.STİ.	25.483.309,91	25.483.309,91
66	731	HURSAN PASLANMAZ CELİK GERİ DONUSUM TESİSL.TIC.SAN.A.S.	24.922.693,25	24.877.780,86
67	757	Araştırmaya Katılmıyor	23.996.000,00	23.996.000,00
68	656	ŞARA DIŞ TIC.A.Ş.	27.625.642,56	22.797.310,97
69	826	AKDENİZ ÇİVİ TEL SAN.VE TIC. LTD.ŞTİ.	22.378.355,09	22.364.894,29
70	736	ÖZDEMİR BORU PROFİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	24.820.311,15	21.233.584,82
71	873	NARTAŞ PET.NAK.TURZ.İNŞ.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	21.402.000,00	20.863.000,00
72	917	MTC METAL DİS TIC.LTD.STİ.	20.659.074,91	20.568.136,23
73	615	NATA İNS.TURİZM TIC.VE SAN.A.S.	29.304.780,97	18.206.621,65
74	793	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.007.506,81	17.664.727,91
75	728	SA-RA ENERJİ İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.S.	24.983.349,14	15.892.989,72
76	894	AYAZ DİS TİCARET LTD.STİ.	21.047.023,55	15.022.502,95
77	770	BOYÇELİK METAL SAN.VE TIC.A.Ş.	23.658.973,14	13.189.466,88
78	801	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.S.	22.820.275,01	13.021.991,13
79	833	ÜÇGE DIŞ TIC.VE PAZ.A.Ş.	22.252.109,37	12.492.409,70
80	364	SUMMA TURİZM YATIRIMCILIK A. Ş.	44.835.887,94	12.289.476,39
81	576	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş.	31.068.111,97	10.692.100,94
82	622	ALKAR İNS.İTH.İHR.VE TIC.LTD. STİ.	28.885.190,90	7.277.874,02
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri				
1	15	ŞİŞECAM DIŞ TIC.A.Ş.	680.555.373,02	310.733.285,34
2	142	ÇİMSA ÇİMENTO SAN. VE TIC. A. Ş.	101.959.968,91	101.906.216,59
3	172	Adının Açıklanmasını İstemiyor	82.553.663,35	78.704.649,31
4	251	Adının Açıklanmasını İstemiyor	60.755.243,63	60.755.243,63
5	306	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.914.047,35	51.912.781,23
6	396	GRANİSER İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	41.660.014,19	41.659.558,45
7	488	NUH ÇİMENTO SANAYİ A.Ş.	35.684.173,71	36.234.040,25
8	558	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TIC.A.Ş.	32.379.841,79	32.379.841,79
9	614	SCHOTT ORİM CAM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.333.094,91	29.278.733,42
10	624	KÜTAHYA PORSELEN SAN. A.Ş.	28.816.874,65	28.539.068,31
11	716	YURTBAŞ SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25.343.897,30	25.288.874,67
12	729	ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FAB. T.A.Ş.	24.968.248,19	24.968.248,19
13	762	AKGÜN SERAMİK SAN.VE TIC.A.Ş.	23.909.090,37	23.908.752,44
14	831	Araştırmaya Katılmıyor	22.262.832,62	21.434.562,00

*Firmaların en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
15	928	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.374.006,41	20.255.042,72
16	902	SISTEM REKLAMCILIK AYDINLATMA VE INSAAT SAN.A.S.	20.936.265,50	19.650.997,73
17	947	DEMİREKS YAPI ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	19.814.556,49	19.302.294,01
18	998	EGE SERAMİK İÇ VE DIŞ TIC. A.Ş.	18.923.495,99	18.771.247,64
19	852	İTERVO DIŞ TIC.VE MÜMESSİLLİK LTD.ŞTİ.	21.832.951,24	12.771.522,38
20	990	METAL YAPI HOLDİNG A.Ş.	18.993.282,20	7.123.521,42
21	631	Araştırmaya Katılmıyor	28.565.516,03	6.618.660,25
Demir ve Demir Dışı Metaller				
1	4	KİBAR DIŞ TIC.A.Ş	2.433.034.659,34	473.540.515,38
2	32	SARUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş	312.992.847,92	307.512.897,74
3	48	BAŞAK METAL TIC.VE SAN.A.Ş.	226.702.051,88	226.702.051,88
4	174	TEKNIK ALUMİNYUM SANAYİ A.S.	82.323.928,29	82.323.928,29
5	177	ASAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	81.787.272,43	66.283.215,46
6	257	MEGA METAL SAN.VE TIC.LTD.STİ.	60.098.571,13	59.985.727,65
7	276	ALTEK DÖKÜM HADDE MAMÜLLERİ SAN.VE TIC.A.Ş	56.344.195,37	55.845.133,98
8	296	MİDAL KABLO SAN. VE TİC. A.Ş.	53.864.184,90	53.855.651,70
9	222	RE-MA METAL TEKSTİL İNS.GIDA SAN.TIC.LTD.STİ.	66.625.148,91	50.917.023,60
10	328	SARBAK METAL TİCARET VE SANAYİ A.S.	48.708.265,81	48.708.265,81
11	384	KALE KİLİT VE KALIP SAN.A.Ş.	42.537.632,94	42.276.243,52
12	432	EMTA KABLO SAN.VE TIC.A.Ş.	39.123.231,48	38.288.893,20
13	455	CEHA BÜRO MOBİLYALARI A.Ş.	38.125.393,56	35.701.940,79
14	261	SARAY DOKUM VE MADENİ AKSAM SANAYİ TURİZM A.Ş.	59.307.663,86	35.304.720,40
15	514	KURTOĞLU BAKIR KURSUN SANAYİ A.S.	34.613.627,92	33.324.567,58
16	542	OZER METAL SANAYİ A.S.	33.242.575,43	33.242.530,59
17	559	SISTEM ALUMİNYUM SAN.VE TIC. A.S.	32.374.771,59	32.029.989,94
18	431	DORÇE PREFABRİK YAPI VE İNŞAAT A.Ş.	39.162.021,36	30.627.124,47
19	412	AKDAS DOKUM SAN.VE TIC.A.S.	40.443.108,05	30.546.399,19
20	626	ERDOĞANLAR ALÜMİNYUM SAN.VE TIC.A.Ş.	28.794.854,42	28.743.140,96
21	394	PREKONS İNŞAAT SANAYİ A. Ş.	41.684.889,12	28.261.803,08
22	652	ASTAS ALUMİNYUM SAN.VE TIC.A.S	27.797.263,81	27.776.628,09
23	383	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.694.760,67	27.184.998,80
24	677	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.891.557,35	26.793.971,09
25	543	ERKU DIŞ TIC.PAZ.VE TURİZM A.Ş.	33.224.314,57	26.676.726,05
26	694	Araştırmaya Katılmıyor	26.301.655,77	25.924.511,31
27	704	P.M.S.METAL PROFİL ALUMİNYUM SAN.VE TIC.A.S.	25.841.292,10	25.841.292,10
28	721	SISTEM METAL VE YAPI REKLAM MALZ. SAN.TİC.A.S.	25.280.572,75	25.275.455,57
29	508	İSFA METAL TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	34.841.680,39	25.161.985,02
30	537	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMÜLLERİ SAN.A.Ş.	33.489.729,66	23.803.063,56
31	787	ERTANLAR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET LTD.STİ.	23.269.619,62	23.041.438,64
32	812	ALİMEX ALÜMİNYUM SAN.VE TIC. LTD.ŞTİ.	22.665.578,28	22.664.134,02
33	848	KAYALAR BAKIR ALAS.SAN.VE TIC. A.S.	21.885.914,04	21.297.234,20
34	884	OZTURKLER METAL SANAYİ VE TİCARET A.S.	21.247.839,50	21.247.839,50
35	772	PERFEKTUP AMBALAJ SAN. VE TIC. A.S.	23.637.900,28	20.506.636,42
36	878	AKPA ALÜMİNYUM SAN. VE TIC. A.Ş.	21.340.145,72	19.750.130,90
37	908	Araştırmaya Katılmıyor	20.843.709,57	17.901.782,45
38	593	M.T REKLAM A.Ş.	30.084.289,15	17.842.385,80
39	423	ÖZTİRYAKİLER MADENİ EŞYA SAN. TİC. A.Ş.	39.685.748,11	17.835.680,81
40	473	KOREL ELEKT.SAN.VE TIC.A.S.	36.654.527,70	17.622.090,96
41	650	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.877.860,51	17.434.124,22

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
42	944	AYGUN ALUMINYUM SAN.VE TIC.A.S	19.981.409,39	16.742.791,98
43	973	SİMTEK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.351.081,25	16.303.102,29
44	714	AKIM METAL SANAYI VE TİCARET A. S.	25.376.855,49	9.371.017,81
45	988	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.025.257,62	8.195.571,36
46	993	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.970.699,10	7.013.512,08
Deri ve Deri Mamulleri				
1	165	DSD DERİ SANAYİCİLERİ DİŞ TİC. A.Ş	85.047.536,41	40.717.582,87
2	516	ADESA MAĞ. TEKS.VE DERİ SAN. TİC.A.Ş	34.551.217,42	34.546.760,80
3	636	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC.A.Ş.	28.494.229,46	27.630.948,09
4	617	GEZER AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.154.024,80	23.471.912,16
5	796	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.888.630,08	22.845.256,08
6	910	LOTA AYAKKABI VE DERİ SAN.TİC.A.Ş.	20.790.911,30	20.733.790,64
7	957	MATRAŞ DİŞ TİC.A.Ş	19.611.094,11	19.598.570,88
Elektrik Elektronik ve Hizmet				
1	5	VESTEL TİCARET A.Ş.	2.155.184.402,00	2.097.958.283,63
2	7	ARÇELİK A.Ş.	1.783.545.474,49	1.520.002.377,51
3	13	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TİC.A.Ş	794.407.275,19	763.529.520,91
4	42	ALSTOM GRID ENERJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	255.048.697,21	253.969.642,45
5	58	Araştırmaya Katılmıyor	198.639.101,83	189.427.212,81
6	63	Adının Açıklanmasını İstemiyor	186.526.729,18	186.462.416,74
7	68	SCHNEIDER ELEKTRİK SAN.VE TİC. A.Ş.	170.168.851,85	167.699.285,57
8	96	SEVAL İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA TİC.LTD.ŞTİ.	142.136.282,27	141.832.473,68
9	133	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.S.	106.533.119,80	104.703.258,12
10	143	ATOM KABLO SAN.VE TİC.A.S	101.862.207,75	101.859.101,41
11	171	TURK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.S.	82.815.253,76	82.558.026,36
12	170	PAMUKKALE DİŞ TİC. A.Ş.	82.819.172,32	81.500.388,84
13	183	Adının Açıklanmasını İstemiyor	79.512.252,11	78.994.441,88
14	188	Araştırmaya Katılmıyor	78.774.593,54	78.411.927,58
15	187	ABB ELEKTRİK SAN.A.Ş	78.854.091,88	76.090.639,28
16	186	NEXANS TÜRKİYE END.VE TİC.A.S.	78.857.887,54	75.922.679,59
17	168	Adının Açıklanmasını İstemiyor	83.984.650,30	71.991.504,98
18	214	Adının Açıklanmasını İstemiyor	69.658.904,87	69.440.393,97
19	217	Araştırmaya Katılmıyor	67.603.084,19	65.245.995,10
20	268	AKSA JENERATOR SANAYİ A.S.	57.796.902,64	56.304.751,81
21	219	ENPAY ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA VE YATIRIM A.Ş.	67.028.424,95	54.382.583,25
22	305	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	52.160.129,80	52.160.129,80
23	332	Adının Açıklanmasını İstemiyor	48.371.468,13	48.165.254,20
24	400	CMK KABLO ELEKT.SAN. İÇ VE DİŞ LTD.ŞTİ.	41.187.393,53	41.187.393,53
25	395	ELSAN ELEKTRİK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. A. S.	41.682.686,97	40.907.994,02
26	380	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.971.354,08	40.701.287,89
27	405	SURTEL AMBALAJ DAGIT.SAN.VE TİC.AS.	40.913.869,27	40.531.691,59
28	419	EBİON KABLO SANAYİ TİC.A.Ş.	39.968.150,99	39.461.251,81
29	436	TEKSAN JENERATOR-ELEKTRİK SAN. VE TİC.A.S.	38.938.720,67	38.450.985,06
30	464	VATAN KABLO METAL ENDÜSTRİ VE TİC. A.Ş.	37.328.671,66	36.138.842,09
31	454	EGO ELEKT. ALETLER SAN. A.Ş.	38.149.750,46	36.057.015,20
32	492	KABTEK KABLO İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	35.562.638,33	35.562.638,33
33	536	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.560.247,06	33.560.247,06
34	553	ELECTRIFIL UNIFIL OTOM.SAN.VE TİC.A.S.	32.651.635,91	31.099.930,45
35	586	Araştırmaya Katılmıyor	30.501.668,19	30.250.826,40

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
36	458	BORSAN KABLO ELEKTRİK AYDINLATMA İNŞAAT SAN. VE TIC. A.Ş.	37.957.338,68	29.632.012,42
37	625	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.811.241,26	28.804.483,63
38	629	VIKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK END.SAN.VE TIC.A.S.	28.687.020,35	28.603.653,71
39	711	BAYLAN ÖLÇÜ ALETLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	25.562.883,09	25.366.550,84
40	329	Adının Açıklanmasını İstemiyor	48.583.819,20	24.265.808,70
41	385	Araştırmaya Katılmıyor	42.393.127,92	23.769.782,09
42	775	Araştırmaya Katılmıyor	23.530.462,12	23.488.246,07
43	835	UNTEL KABLOLARI SANAYİ VE TİCARET A.S.	22.211.936,08	22.211.936,08
44	877	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.370.864,90	21.251.484,15
45	874	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.397.500,06	20.730.276,85
46	922	UNIKA UNIVERSAL KABLO SANAYİ VE TİCARET A.S.	20.502.620,85	20.444.564,79
47	923	Araştırmaya Katılmıyor	20.496.365,84	20.416.386,47
48	900	SENUR ELEKTRİK MOTORLARI SAN. VE TIC.A.Ş.	20.945.509,23	20.179.368,19
49	976	VİANET TELEKOMÜNİKASYON İLE.HİZM.VE TIC.A.Ş.	19.301.277,39	19.292.157,70
50	982	OCS KABLO SAN.VE TIC.A.S.	19.176.025,41	19.098.103,52
51	352	Adının Açıklanmasını İstemiyor	45.900.957,66	19.049.752,35
52	999	EMSA ENERJİ PAZ.VE DIS TIC.LTD STI.	18.904.121,61	18.872.717,34
53	889	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.143.874,94	11.530.981,34
54	489	VOLGA DIŞ TIC. VE DANIŞMANLIK A.Ş.	35.645.808,91	8.921.885,95
Fındık ve Mamulleri				
1	12	Araştırmaya Katılmıyor	831.867.070,21	831.815.377,96
2	30	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TIC.A.Ş.	353.190.159,39	353.190.159,39
3	36	BALSU GIDA SAN.VE TIC.A.Ş.	291.931.937,76	291.898.606,53
4	56	DURAK FINDIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	203.400.029,09	203.323.751,21
5	72	Araştırmaya Katılmıyor	165.269.376,68	154.266.992,57
6	112	Adının Açıklanmasını İstemiyor	124.726.748,05	124.653.423,72
7	113	ÖZGÜN GIDA SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	123.621.860,17	123.621.860,17
8	154	ARSLANTÜRK TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ İHRACAT VE İTHALAT A.Ş.	91.713.481,83	91.596.283,33
9	166	YAVUZ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	84.789.554,03	84.789.554,03
10	179	GÜRSOY TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	80.427.700,38	80.423.388,87
11	201	POYRAZ POYRAZ FINDIK ENTEGRE SAN.VE TIC.A.Ş.	73.081.994,49	73.081.994,49
12	314	SABIRLAR FINDIK İHR. LTD.ŞTİ.	51.061.227,74	51.061.227,74
13	588	YAVUZKAN HAZEL GIDA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	30.272.078,65	30.272.078,65
14	663	YILMAZ TAR.ÜRÜN.SAN.VE TIC.A.Ş.	27.437.383,24	27.437.383,24
15	727	ÇIRAV GIDA SANAYİ İNŞAAT DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.	24.997.103,71	24.997.103,71
16	786	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.292.875,23	23.292.875,23
17	798	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.871.637,27	22.501.586,19
18	502	EKREM NARİN İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	35.126.534,19	21.422.049,00
Gemi ve Yat				
1	116	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TIC.A.Ş.	118.528.166,33	117.020.057,89
2	118	BEŞİKTAŞ GEMİ İNŞA.A.Ş.	117.295.418,47	116.326.174,06
3	127	SANMAR DENİZCİLİK MAKİNA VE TIC.A.Ş.	113.262.422,48	113.256.400,34
4	231	CEMRE MARİN ENDÜSTRİ A.Ş.	64.664.354,93	64.664.354,93
5	271	ÇELİK TRANS DENİZ İNŞAAT LTD. ŞTİ.	57.104.301,78	57.104.301,78
6	382	SEDEF GEMİ İNŞ.A.Ş.	42.799.875,00	42.799.875,00
7	391	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.920.988,26	41.832.639,13
8	595	Araştırmaya Katılmıyor	30.060.000,00	30.060.000,00
9	598	Araştırmaya Katılmıyor	30.000.000,00	30.000.000,00
10	612	Araştırmaya Katılmıyor	29.478.532,00	29.478.532,00

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
11	671	SELAH MAKİNE VE GEMİCİLİK ENDÜSTRİ TİC.A.Ş.	27.268.453,84	27.404.333,15
12	633	TEKFEN İNŞ.VE TESİSAT A.Ş.	28.515.750,58	22.649.171,52
13	846	YARDIMCI GEMİ İNŞA A.Ş.	22.000.000,00	22.000.000,00
14	943	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.000.000,00	20.000.000,00
15	965	Araştırmaya Katılmıyor	19.500.000,00	19.500.000,00
Hali				
1	76	Adının Açıklanmasını İstemiyor	160.996.685,61	124.560.833,45
2	205	DOST KARDEŞLER TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	72.601.114,85	72.535.282,49
3	230	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	64.767.194,98	62.416.134,88
4	221	KAPLANLAR TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	66.676.757,89	61.810.545,20
5	353	Adının Açıklanmasını İstemiyor	45.815.587,84	45.815.587,84
6	496	SAFYÜN HALI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35.424.810,80	35.317.397,38
7	564	BOSSAN TEKS.İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	31.886.309,21	30.466.071,52
8	589	KAPLANSER HALI GIDA VE TEKS. SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.	30.259.189,89	30.049.242,70
9	607	ÖZKAPLAN KARPET İÇ VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	29.605.940,03	29.601.864,60
10	511	BADE DIŞ TİC. A.Ş.	34.793.698,71	29.074.197,54
11	583	MERİNOS HALI SAN.VE TİC.A.Ş.	30.720.859,94	27.463.924,81
12	688	ART DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	26.460.641,15	26.418.328,64
13	768	ESMA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ	23.680.210,75	23.673.229,23
14	746	DURKAR DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.384.821,57	23.630.554,39
15	493	ERUSLU İÇ VE DIŞ TİC.PAZA.Ş.	35.522.261,22	22.088.657,97
16	813	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.645.098,98	21.608.347,11
17	867	POST HALI İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	21.535.116,13	21.273.122,85
18	862	GRAND DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	21.571.596,98	20.606.000,43
19	935	ALGAN İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.201.664,91	19.379.606,89
20	638	KAŞMİR HALI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	28.314.702,53	16.059.525,62
Hazırgiyim ve Konfeksiyon				
1	10	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	1.004.507.377,34	729.131.598,83
2	16	PERGAMON STATUS DIŞ TİC.A.Ş.	654.131.057,02	556.864.998,06
3	24	BİRGİ BİRLEŞİK GİYİM İHR.DIŞ TİC.A.Ş.	427.741.241,78	393.634.973,20
4	43	AKİNTEK TEKSTİL SAN.İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	254.536.892,01	254.477.148,58
5	33	TAHA KARGO DIŞ TİCARET A.Ş.	306.239.416,23	246.875.185,67
6	49	USLU TEKS.GIDA İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	218.653.488,38	200.384.341,78
7	54	LC WAIKİKİ MAĞAZACILIK HİZM. TİC. A.Ş.	205.518.009,28	187.645.447,05
8	67	TAHA PAZ.VE MAĞAZACILIK A.Ş.	170.615.045,59	167.088.031,59
9	78	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA MOTORLU ARAÇLAR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	157.293.584,84	154.309.354,31
10	77	MENDERES TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	160.887.269,07	151.992.869,15
11	71	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FAB.A.Ş.	167.870.053,68	148.646.705,66
12	93	CROSS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	145.036.834,75	145.036.834,75
13	57	ZORLU DIŞ TİC.A.Ş.	198.684.794,95	144.712.291,81
14	88	DTS DENİZLİ TEKSTİL DIŞ TİC.AS	149.136.524,59	127.869.519,16
15	85	TÜRKMEN GRUP İTH. İHR. DIŞ TİC. A.Ş.	153.542.375,10	121.832.541,21
16	98	İLERİ GİYİM SAN VE DIŞ TİC.A.Ş.	140.735.401,34	117.230.160,29
17	135	Adının Açıklanmasını İstemiyor	106.173.867,82	106.088.427,12
18	104	ERPA HAZIR GİYİM İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	134.352.091,21	105.978.273,20
19	140	AKİNTEK TEKSTİL ÜRÜN.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	103.286.688,26	103.225.222,15
20	146	Adının Açıklanmasını İstemiyor	99.620.778,81	99.620.778,81
21	155	KOTON MAĞAZACILIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	91.581.834,30	82.687.778,97
22	173	Araştırmaya Katılmıyor	82.539.383,93	82.280.737,44

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
23	184	FORE ULUSLARARASI PAZ.VE TİC.A.Ş.	79.198.741,69	78.729.459,41
24	193	BAYKAN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	76.585.013,00	76.585.013,00
25	199	TAYPA TEKS.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş	74.595.576,90	74.479.978,70
26	175	GAMATEKS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	82.249.921,38	72.587.978,53
27	206	Araştırmaya Katılmıyor	72.496.464,15	71.425.441,60
28	210	YAKAMOZTEKS TEKSTİL GIDA TURZ.İNŞ.LTD.ŞTİ.	71.195.261,52	71.195.261,52
29	195	ELZEYYUNE TEKSTİL DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	75.817.903,48	70.507.270,48
30	225	Adının Açıklanmasını İstemiyor	65.911.830,71	65.911.320,43
31	249	BVB TEKS.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	61.002.970,53	61.001.356,31
32	255	BEYPA DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş	60.165.889,74	60.141.915,20
33	262	NSN TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	59.036.398,19	59.030.427,93
34	212	DANIŞ GIYİM DIŞ TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	70.370.791,75	56.899.187,32
35	292	REAL İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	54.387.928,03	54.387.928,03
36	287	NAZ DIŞ TİC.A.Ş	54.948.950,76	53.986.623,01
37	247	YILTEKS İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	61.382.031,87	52.752.623,93
38	304	UOB MODA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	52.223.152,98	52.223.152,98
39	318	EFES TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	50.265.757,68	50.210.358,70
40	303	ÜNŞA AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş	52.565.145,01	49.617.544,98
41	325	GLOBAL SOURCING DIŞ TİC.A.Ş.	49.576.080,32	48.833.777,57
42	327	TANDEM İHRACAT A.Ş.	48.748.968,34	48.748.968,34
43	331	MİLTEKS SPOR GIYİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	48.419.172,57	48.415.793,53
44	284	Araştırmaya Katılmıyor	55.231.080,51	48.164.932,34
45	334	ALPİN TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ	48.006.167,69	48.006.167,69
46	337	APS GIYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	47.460.114,04	47.447.020,25
47	345	EDA DIŞ TİC.VE TEKS.PAZ.A.Ş	46.703.294,46	46.699.443,59
48	349	VENÜS GIYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	46.071.250,44	46.052.215,85
49	348	SİYAM TEKSTİL İNŞAAT VE İNŞ.MALZ.A.Ş.	46.326.293,55	45.564.724,00
50	365	Araştırmaya Katılmıyor	44.804.162,68	44.799.934,36
51	376	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.494.928,75	43.494.928,75
52	374	Adının Açıklanmasını İstemiyor	43.867.772,83	42.710.342,74
53	388	Adının Açıklanmasını İstemiyor	42.193.016,31	41.768.834,84
54	399	REHA TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.A.Ş.	41.470.365,71	41.468.353,61
55	377	VERİTAS TEKSTİL KONFEKSİYON PAZARLAMA SANAYİ TİCARET A.Ş.	43.237.013,56	40.861.058,74
56	406	Adının Açıklanmasını İstemiyor	40.813.906,67	40.813.906,67
57	409	Adının Açıklanmasını İstemiyor	40.629.684,30	40.629.684,30
58	410	OZ TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.STİ.	40.621.250,45	40.461.628,30
59	309	SUNJÜT SUNİ JÜT SAN.VE TİC.A.Ş	51.399.360,48	40.311.913,02
60	429	SUFİ ÇORAP VE TEKS.ÜRÜNL.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	39.239.827,93	39.238.875,45
61	368	CESUR AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	44.237.387,62	39.186.444,20
62	433	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.075.415,43	39.041.795,58
63	407	ZÜHUR DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	40.772.567,18	38.563.058,71
64	471	FG KONFEKSİYON TEKSTİL SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	36.824.688,98	36.806.686,32
65	477	GB TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	36.362.486,20	36.361.784,73
66	465	Adının Açıklanmasını İstemiyor	37.278.143,18	36.317.629,10
67	484	DOMİNO TEKS.ÜRÜNL.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş	35.768.829,14	35.689.559,11
68	460	SARAR GIYİM TEKS.ENERJİ SAN. VE TİC.A.Ş.	37.802.875,49	35.671.753,48
69	481	OĞUZHAN TEKSTİL TURİZM İNŞAAT SAN.VE TİC.A.Ş	35.910.934,28	35.257.009,50
70	506	BİLKONT DIŞ TİC.VE TEKS.SAN. A.Ş	35.015.033,64	33.587.989,69
71	550	BİLSAR DIŞ TİCARET A.Ş.	32.831.748,83	32.819.078,27

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
72	498	İNTERTEKS GIDA TEKS.DIŞ.TİC. A.Ş	35.358.527,86	32.812.402,02
73	562	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.046.918,38	32.046.918,38
74	366	Araştırmaya Katılmıyor	44.717.254,37	32.031.161,50
75	566	EDT HAZIR GİYİM PAZARLAMA VE İTHALAT İHRACAT LTD.ŞTİ.	31.731.593,24	31.731.430,57
76	387	ALMES İÇ VE DIŞ TIC.NAK.A.Ş.	42.251.396,85	31.606.965,94
77	561	YNS TEKS.VE KONF.SAN.DIŞ TIC. LTD.ŞTİ.	32.147.510,60	31.416.998,16
78	469	Araştırmaya Katılmıyor	36.955.481,96	30.969.075,07
79	605	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.709.621,68	29.709.621,68
80	606	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.648.950,02	29.648.950,02
81	453	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.183.356,49	29.527.993,49
82	574	İŞBİR SENTETİK DOKUMA SAN.A.Ş	31.232.673,06	29.458.473,27
83	578	BURSALI DIŞ TİCARET A.Ş.	30.970.921,47	29.296.392,89
84	479	KÜÇÜKER TEKS.DIŞ TIC.A.Ş.	35.967.738,98	29.264.851,24
85	487	DEFACTO PERAKENDE TİC.A.Ş.	35.706.915,73	28.833.231,14
86	470	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.852.399,84	28.723.469,49
87	628	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.728.334,92	28.715.461,64
88	538	Araştırmaya Katılmıyor	33.471.477,28	28.652.296,75
89	616	ÖZDİLEK İTHALAT İHRACAT VE PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	29.202.426,90	28.645.458,65
90	634	Adının Açıklanmasını İstemiyor	28.502.253,89	28.498.533,08
91	632	AYTIM TEKS.SAN.VE DIŞ TIC.A.Ş	28.546.507,69	28.415.248,96
92	639	AKKUŞ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	28.303.868,62	28.287.188,93
93	582	Araştırmaya Katılmıyor	30.726.755,07	28.166.761,79
94	534	Araştırmaya Katılmıyor	33.656.914,00	28.131.771,00
95	653	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.771.213,48	27.504.417,21
96	658	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.567.538,02	27.473.938,96
97	666	PET DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	27.342.305,72	27.342.305,72
98	667	MODAVİZYON TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	27.309.398,27	27.283.530,23
99	486	Araştırmaya Katılmıyor	35.728.588,61	27.238.841,11
100	676	Araştırmaya Katılmıyor	26.952.826,20	26.952.025,10
101	675	SUGLOBAL TEKSTİL VE KONFEKSİYON SAN.A.Ş.	26.982.671,11	26.951.851,62
102	413	ALTUNSOY ULUSLARARASI NAK.İNŞ. İTH.İHR.TİC.LTD.ŞTİ.	40.406.216,89	26.750.431,02
103	641	EL MUSUL DIŞ TİCARET LIMITED ŞİRKETİ	28.283.700,17	26.648.033,72
104	659	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.564.014,66	26.205.804,78
105	697	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.156.936,96	26.143.159,77
106	702	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.949.669,22	25.940.574,79
107	705	FİNTEKS TEKS.VE HALI SAN.LTD. ŞTİ	25.730.499,88	25.681.446,18
108	690	Araştırmaya Katılmıyor	26.394.784,95	25.320.426,77
109	717	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.333.152,25	25.142.122,14
110	722	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.232.434,04	24.916.043,75
111	730	TANER TRİKO SAN.TİC.A.Ş	24.923.763,56	24.903.039,83
112	733	AKARTEKS TEKS.ÜRÜNL.SAN.PAZ. VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	24.899.698,17	24.888.309,93
113	748	ETİK DIŞ TIC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	24.328.597,35	24.328.597,35
114	747	HAMARATLI TEKS.KONF.SAN.VE TİC.A.Ş	24.349.062,20	24.242.976,21
115	752	BİRLEŞİK TEKS.SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ	24.058.400,72	24.038.205,13
116	755	AYDIN TEKSTİL İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.025.244,20	24.006.792,40
117	754	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.029.999,29	23.750.698,32
118	773	ŞAHİNTÜRKLER TEKS.SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	23.629.805,24	23.625.281,98
119	782	ALGODON TEKS. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	23.390.179,01	23.382.150,32
120	357	GRUP İMPEKS METAL SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	45.512.280,58	22.931.796,47

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
121	797	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.	22.871.872,37	22.871.872,37
122	744	İSTANBUL ÇORAP SAN.A.Ş	24.431.558,81	22.840.815,58
123	802	POLİMER PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş	22.812.383,61	22.806.567,97
124	771	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	23.645.516,57	22.758.222,54
125	807	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.747.646,02	22.721.540,58
126	805	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.784.715,30	22.661.383,11
127	814	Araştırmaya Katılmıyor	22.638.211,29	22.635.826,19
128	827	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.371.665,99	22.371.665,99
129	818	SENPA SENTETİK VE PAMUKLU ENT. GIYIM SAN.TİC.VE TURZ.A.Ş	22.466.587,41	22.320.059,52
130	784	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞL.A.Ş.	23.365.634,25	22.225.843,05
131	715	ATLAS PORT DIŞ TİC.TURZ.TAŞM.LTD.ŞTİ.	25.349.578,87	22.205.042,91
132	821	NATURAL TEKSTİL TİC.LTD.ŞTİ.	22.449.213,00	22.178.365,69
133	777	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.490.801,65	22.159.899,98
134	838	YFA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	22.176.323,08	22.142.800,87
135	815	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.615.722,38	22.044.528,90
136	845	HISAR GIYIM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	22.007.540,50	22.002.196,59
137	686	YENİ KAYATÜRK GIDA İNŞ.TEKSTİL TAR.İTH.İHR.ÜRN.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	26.597.041,14	21.838.532,10
138	753	GNA LOJİSTİK DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.051.330,41	21.801.723,46
139	857	GENÇ TEKSTİL SAN.VE DIŞ TİC. A.Ş.	21.689.745,27	21.689.235,84
140	808	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.747.107,14	21.630.217,44
141	861	AS TEKS.SAN.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş	21.591.242,69	21.588.548,33
142	868	BADİRİ GIYIM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.517.197,21	21.507.640,10
143	854	AL TEKSTİL KONFEKSİYON SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	21.809.046,88	21.457.810,77
144	820	JEANCI KONF.TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş	22.454.669,64	21.138.874,53
145	892	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.071.547,97	21.071.547,97
146	895	PİNEKS TEKS.DERİ PAZ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.016.967,07	21.014.308,81
147	914	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SAN. VE TİC. A.S	20.723.024,02	20.723.024,02
148	918	NBG ÇORAP SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	20.616.119,79	20.616.119,79
149	916	ERA TEKSTİL SANAYI VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	20.679.677,90	20.601.777,40
150	903	HÜRSAN HAVLU ÜRETİM SAN.VE TİC. A.Ş.	20.926.039,46	20.490.222,09
151	925	RE TEKS TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	20.446.140,57	20.446.140,57
152	927	SERİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.398.616,02	20.369.897,00
153	836	LEBES TEKSTİL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	22.185.840,06	20.214.740,86
154	912	ŞENMAR DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.746.676,17	19.874.558,35
155	949	YUSER TEKS.DIŞ TİC.A.Ş	19.775.942,43	19.775.748,36
156	953	NEPAŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	19.682.284,21	19.680.983,24
157	991	GELİŞİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş	18.987.242,05	18.986.665,56
158	936	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.184.474,52	18.972.349,11
159	804	LOW PROFILE İSTANBUL TEKS.SAN. VE DIŞ TİC.A.Ş	22.793.258,81	18.896.714,93
160	950	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.718.034,67	18.425.732,73
161	966	Araştırmaya Katılmıyor	19.491.283,18	18.290.410,45
162	822	ÖZDEMİR ÜÇ TEKS.SAN.TİC.LTD. ŞTİ	22.448.942,28	18.067.815,51
163	608	AKTEK GIY.SAN.VE TİC.A.Ş	29.569.217,95	17.169.762,31
164	890	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.136.247,25	16.967.556,25
165	497	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC.NAK.TAŞ. LTD.ŞTİ.	35.389.575,43	16.895.094,24
166	859	YILDIZLAR İTHALAT İHRACAT TEKSTİL VE OTOMOTİV A.Ş.	21.630.698,72	15.457.263,66
167	969	SEDAT UĞURLU İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.444.576,50	14.794.336,15
168	996	Araştırmaya Katılmıyor	18.932.425,28	14.622.602,57
169	648	Araştırmaya Katılmıyor	27.903.499,26	13.491.539,79

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
170	829	TURAN TEKS.SAN.İTH.İHR.VE TİC. LTD.ŞTİ	22.282.131,23	12.798.241,13
171	832	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.253.414,79	11.496.068,42
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri				
1	26	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	369.597.586,88	170.962.522,77
2	66	ŞÖLEN ÇİKOLATA GIDA SAN.VE TİC. A.Ş.	170.901.628,11	170.886.980,07
3	81	PERFETTI VAN MELLE GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	154.903.152,47	154.776.379,28
4	89	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	148.458.122,10	145.856.295,05
5	108	INTERSWEET DIŞ TİC.A.Ş.	128.084.283,32	125.571.563,42
6	114	KADOOĞLU YAĞ SAN.VE TİC.A.Ş.	122.578.023,49	121.450.258,51
7	126	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş.	113.325.014,78	112.150.978,81
8	145	OBA FOOD GIDA SAN.TİC.A.Ş.	100.023.321,91	99.948.501,50
9	129	ARBEL BAKLIYAT HUBUBAT SAN. TİC.A.Ş.	110.336.796,42	99.878.620,33
10	80	EKSPER GIDA PAZ SAN.VE TİC.A.Ş.	155.486.251,27	88.844.140,43
11	163	MUTLU MAKARNACILIK SAN.VE TİC. A.Ş.	87.061.916,01	87.058.713,52
12	158	Araştırmaya Katılmıyor	90.238.177,63	83.632.308,02
13	178	ALTINMARKA GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	81.515.305,48	79.123.441,35
14	86	ZER YAĞ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	151.322.330,17	77.093.571,36
15	192	Araştırmaya Katılmıyor	77.158.383,69	73.807.494,08
16	233	ANI BİSKÜVİ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	64.593.213,53	64.586.511,60
17	236	NUR GIDA PETR.ÜRN.ULUS.NAK.MAD TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	63.734.563,36	62.149.548,87
18	238	KUCUKBAY YAG VE DETERJAN SANAYİ A.S.	63.242.336,55	59.978.341,41
19	246	BİFA BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	61.854.724,31	59.424.420,01
20	267	ERİŞLER GIDA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	57.852.923,77	57.852.923,77
21	281	NADİR YAĞ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	55.927.590,51	55.927.590,51
22	237	UNAT YAĞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	63.723.181,89	55.680.584,00
23	291	Araştırmaya Katılmıyor	54.415.243,26	54.066.403,21
24	297	ŞİMŞEK BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	53.759.372,96	53.755.786,72
25	301	ULUSOY UN SANAYİ VE TİC.A.Ş.	52.824.214,72	52.821.254,53
26	310	Araştırmaya Katılmıyor	51.395.981,58	50.729.052,46
27	317	MERSİN UN SAN. VE TİC.A.Ş.	50.471.519,61	48.684.342,27
28	224	YONCA GIDA SAN.İŞL.İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	66.533.834,56	44.951.891,85
29	361	DİCLE GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	45.369.976,59	43.380.884,99
30	378	ULAŞ GIDA UN TEKSTİL NAKLIYAT TİC. VE SAN A.Ş.	43.149.022,81	43.148.483,81
31	367	YAYLA AGRO GIDA SAN.VE NAK.A.Ş.	44.384.246,50	39.739.769,29
32	442	Araştırmaya Katılmıyor	38.473.434,99	38.463.485,81
33	443	DÜNYA-93 DIŞ TİC. VE TURİZM LT D.ŞTİ.	38.439.740,69	38.423.027,79
34	148	LESAFFRE TURQUIE MAYACILIK ÜRETİM VE TİC.A.Ş.	97.183.515,16	38.395.547,39
35	447	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.374.940,11	38.374.221,30
36	456	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.080.869,84	38.057.443,01
37	416	Adının Açıklanmasını İstemiyor	40.222.220,06	37.813.408,92
38	463	AMYLUM NISASTA SANAYİ VE TİCARET A.S.	37.535.007,95	37.349.871,12
39	468	AKHAN UN FABRİKASI TARIM ÜRÜN. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	37.022.347,50	36.932.682,50
40	476	SAYINLAR İHR.İTH.VE TİC.A.Ş.	36.547.045,04	36.493.483,04
41	478	DURUM GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	36.197.544,38	36.192.756,76
42	501	AVES ENERJİ YAĞ VE GIDA SANAYİ A.Ş.	35.130.946,40	35.112.406,14
43	520	SUNAR PAZ. VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	34.368.737,85	34.314.935,45
44	533	ELİTA GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	33.759.147,26	33.744.413,21
45	512	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.763.556,43	33.312.543,14
46	490	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.633.881,33	33.238.979,37

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
47	510	ACARŞAN MAKARNA UN GID.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	34.821.464,30	32.933.311,87
48	441	MEMİŞOĞLU TARIM ÜRÜN.TİC.LTD.ŞTİ.	38.495.586,84	32.671.230,07
49	545	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.076.708,69	32.018.719,01
50	525	KENT GIDA MAD.SAN.VE TİC.A.Ş.	34.100.083,04	31.098.065,83
51	482	EFOR İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .	35.826.270,35	29.913.546,80
52	609	AZİM UN GIDA TARIM İNŞAAT NAKLİYE PETROL SANAYİ VE TİC.A.Ş.	29.567.580,00	29.567.580,00
53	216	Adının Açıklanmasını İstemiyor	67.707.802,97	28.844.237,91
54	696	SYNGENTA TARIM SAN.VE TİC.A.Ş	26.174.656,02	26.120.436,83
55	527	MERSİN ŞEKER TARIM ÜRÜNLERİ DOĞAL VE MİNERAL SU VE İÇ. NAK. SAN. TİC. A. Ş.	34.050.567,22	25.419.385,35
56	720	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.299.951,03	25.256.542,36
57	724	EKO TURKA TEKS.TAR.HAYV.SAN.TİC.A.Ş.	25.081.709,81	25.081.709,81
58	740	TAT NİŞASTA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	24.630.361,66	24.305.386,06
59	749	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.289.389,76	24.193.667,73
60	592	BAŞHAN TARIMSAL ÜRN.PAZ.SAN. DIŞ TİC.A.Ş.	30.133.998,90	24.100.624,51
61	763	ÇAĞLA ŞEKERLİ MAMÜLLER SAN.VE TİC.A.Ş.	23.855.908,63	23.850.280,21
62	718	HAZ GIDA PAZARLAMA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	25.307.195,52	23.031.103,60
63	924	KENT BORINGER DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.462.687,53	19.976.481,72
64	946	ALEMDAR UN NAKLİYE TARIM İNŞAAT PETROL SAN.TİC.A.Ş.	19.945.520,00	19.945.520,00
65	961	HAZAL BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	19.534.028,57	19.534.028,57
66	972	Araştırmaya Katılmıyor	19.374.495,81	18.522.759,31
67	909	YAYCILI KARDEŞLER PAZARLAMA VE TİCARET LTD.ŞTİ.	20.820.968,99	17.704.261,41
68	940	MAHMUT YARIM GIDA İTH.İHR. SAN.VE TİC.A.Ş.	20.036.500,29	8.841.834,48
İklimlendirme Sanayii				
1	38	BOSCH TERMOTEKNİK ISITMA VE KLİMA SAN.VE TİC.A. Ş.	270.309.322,71	269.436.470,23
2	106	UĞUR SOĞUTMA MAKİNALARI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	130.514.848,74	122.538.718,47
3	190	Adının Açıklanmasını İstemiyor	78.694.142,79	78.690.072,11
4	245	TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.	62.084.525,12	59.927.023,02
5	189	ELEKS DIŞ TİCARET A.Ş.	78.704.817,58	58.155.838,42
6	322	ARÇELİK-LG KLİMA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	49.896.616,17	49.864.073,90
7	313	KLİMASAN KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.	51.121.562,70	47.599.209,91
8	386	TORUN BAKIR ALASIMLARI METAL SANAYİ VE TİCARET A.S.	42.329.185,38	41.770.528,59
9	420	COŞKUNÖZ RADYATÖR VE ISI SANAYİ TİCARET A.Ş.	39.934.829,27	39.915.463,44
10	494	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.499.702,44	34.034.715,86
11	526	DAIKIN ISITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	34.063.866,83	33.948.284,95
12	459	SİLVERLINE EV GEREÇLERİ SATIŞ VE PAZARLAMA .A.Ş.	37.922.916,47	33.195.654,63
13	300	ARDA MÜHENDİSLİK SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	53.127.569,45	30.443.814,57
14	668	LARTH ISITMA VE SİHİ TESİSAT MALZEMELERİ TİC.A.Ş.	27.306.113,74	27.271.500,05
15	323	KALDE KLİMA PAZARLAMA VE TAAH. A.Ş.	49.638.273,39	27.244.608,30
16	635	Araştırmaya Katılmıyor	28.495.177,14	26.267.622,80
17	706	KAP-SO DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA TURİZM LTD.ŞTİ.	25.693.337,97	25.586.411,23
18	500	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.256.213,61	23.740.806,07
19	573	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SAN.VE TİC.A.S.	31.233.590,82	23.245.878,27
20	891	ÇELİKPAN DIŞ TİC. A. Ş.	21.129.433,73	21.124.498,26
21	643	AYVAZ SİNAİ ÜRÜNLER TİC. VE SAN.A.Ş	28.110.293,22	21.096.145,62
22	897	ALARKO CARRIER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	20.976.453,30	20.759.552,22
23	837	KONVEYOR BEYAZ EŞYA VE OTOMOTİV YAN SAN.TİC.A.S.	22.183.744,67	20.494.095,54
24	945	VISSMANN MANİSA SATIŞ PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.963.646,92	19.945.530,20
25	819	BİMED TEKNİK ALETLER SANAYİ VE TİCARET A.S.	22.460.532,09	15.926.098,05
26	989	Araştırmaya Katılmıyor	19.021.755,59	15.530.267,24

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
27	951	SANICA DIŞ TİCARET A. Ş.	19.705.125,55	13.878.701,15
28	738	FORMÜL PLASTİK VE METAL SAN. A.Ş.	24.800.203,77	13.384.094,02
29	810	BERKE PLASTİK SAN.VE TIC.A.S.	22.704.592,83	13.342.350,14
30	809	DYTECH OTOMOTIV SAN.TIC.VE PAZ.LTD.ŞTİ.	22.729.583,51	10.953.613,73
31	664	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.405.988,61	9.202.717,61
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri				
1	2	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A. Ş.	2.911.830.132,46	2.911.830.132,46
2	14	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	767.799.636,95	536.947.340,50
3	19	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	484.287.470,93	484.241.817,39
4	70	Adının Açıklanmasını İstemiyor	168.260.457,28	168.260.457,28
5	61	POLİMER KAUÇUK SAN.VE PAZ.A.Ş.	188.729.183,12	166.064.693,10
6	53	CİNER İÇ VE DIŞ TIC.A.Ş.	209.745.901,57	143.554.738,70
7	87	KOROZO DIŞ TIC. A.Ş.	149.548.448,89	141.001.162,91
8	111	KÖKSAN PET VE PLASTİK AMB.SAN.VE TIC.A.Ş.	124.883.431,03	124.092.069,63
9	69	SASA POLYESTER SAN.A.Ş.	170.160.853,64	124.031.316,37
10	95	TEKLAS KAUÇUK SAN.VE TIC.A.Ş.	144.075.291,63	121.926.450,59
11	144	GEMLIK GUBRE SANAYII A.S.	100.944.517,92	100.944.517,92
12	151	Adının Açıklanmasını İstemiyor	95.789.551,12	95.789.089,50
13	147	Adının Açıklanmasını İstemiyor	97.283.611,16	95.062.987,73
14	100	Araştırmaya Katılmıyor	139.733.376,71	88.026.974,74
15	131	AYGAZ A.Ş.	106.984.530,88	83.067.457,55
16	191	ORGANİK KİMYA SAN.VE TIC.A.Ş.	77.549.488,25	77.453.780,32
17	136	ÜNİLEVER SAN.VE TIC.TÜRK A.Ş.	105.844.601,36	74.489.048,58
18	200	AKDENİZ KİMYASAL UR.PAZ.İC VE DİS TIC.A.S.	73.616.408,32	73.518.262,31
19	202	Araştırmaya Katılmıyor	73.031.106,35	72.211.955,58
20	208	Adının Açıklanmasını İstemiyor	72.262.401,85	71.836.156,81
21	203	BAK AMBALAJ SAN. VE TIC. A.Ş.	72.631.248,25	71.550.115,77
22	220	Adının Açıklanmasını İstemiyor	66.904.703,19	66.252.667,70
23	226	Adının Açıklanmasını İstemiyor	65.509.176,99	65.442.679,03
24	134	Adının Açıklanmasını İstemiyor	106.511.965,85	65.366.847,73
25	139	NAKSAN DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	104.300.865,09	64.969.693,84
26	254	BAGFAS BANDIRMA GUBRE FABRİKALARI A.S.	60.229.711,06	60.655.835,02
27	260	RAVAGO PETROKİMYA SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	59.414.031,25	59.401.783,16
28	275	POLİBAK PLASTİK FILM SAN. VE TIC. A.S.	56.493.225,16	56.493.225,16
29	285	Adının Açıklanmasını İstemiyor	55.113.100,22	56.433.867,07
30	277	SAPRO TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SAN.VE TIC.A.Ş.	56.331.808,15	56.174.277,93
31	279	CONTITECH LASTİK SAN. VE TIC. A.Ş.	56.157.371,77	55.967.582,90
32	294	SANDOZ İLAC SAN.VE TIC.A.S.	53.957.345,47	53.957.345,47
33	298	ROMA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET A.S.	53.520.950,47	53.418.041,09
34	290	ADOPEN PLASTİK VE İNŞ.SAN.A.Ş.	54.760.479,11	47.318.156,77
35	339	VATAN PLASTİK SAN.VE TIC.A.Ş.	47.274.112,77	47.233.266,24
36	342	Adının Açıklanmasını İstemiyor	46.993.434,09	46.991.436,95
37	341	Adının Açıklanmasını İstemiyor	47.140.803,26	45.572.655,92
38	343	Araştırmaya Katılmıyor	46.962.619,67	45.293.167,67
39	288	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.S.	54.943.167,80	45.241.531,10
40	232	Araştırmaya Katılmıyor	64.598.918,80	44.405.322,42
41	389	ARGON KİMYA SAN.VE TIC.A.Ş.	42.039.002,79	42.039.002,79
42	392	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.798.261,01	41.796.145,33
43	427	BİLİM İLAÇ SAN. VE TIC. A.Ş.	39.379.321,03	39.378.959,27

*Firmaların en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
44	411	KOSAN KOZMETİK PAZARLAMA VE TİCARET A.S.	40.505.586,44	39.010.689,97
45	439	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.729.431,21	38.718.903,88
46	438	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.768.104,81	38.565.013,35
47	445	SANDOZ GRUB SAĞ.ÜR.İLAÇ.SAN.VE TİC.A.Ş.	38.402.340,69	38.402.340,69
48	499	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.256.601,36	35.256.601,36
49	483	Adının Açıklanmasını İstemiyor	35.793.205,97	35.249.926,94
50	522	ZENTIVA SAĞLIK ÜR. SAN VE TİC. AŞ	34.208.107,02	34.190.226,05
51	528	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.994.171,71	33.988.675,63
52	546	Araştırmaya Katılmıyor	33.007.301,59	33.007.301,59
53	425	3 M SANAYİ VE TİC.A.Ş	39.507.547,63	31.647.071,82
54	350	Araştırmaya Katılmıyor	46.061.282,43	31.477.567,88
55	321	MAKBAŞ ALÜMİNYUM PROFİL İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	49.928.674,75	30.355.342,59
56	599	GİZEM FRİT PAZARLAMA VE DIŞ TİC. A.Ş.	29.995.160,86	29.898.340,43
57	590	Adının Açıklanmasını İstemiyor	30.251.080,71	29.519.809,56
58	623	SHELL&TURCAS PETROL A.S.	28.883.179,01	28.883.179,01
59	627	ASAL DIŞ TİC.A.Ş	28.781.033,76	28.718.703,35
60	651	ESKAPET PET ÜRÜNLERİ KİMYA GIDA NAK SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	27.842.696,16	27.731.781,51
61	687	MARZİNC DIŞ TİC. A.Ş.	26.571.469,75	26.571.469,75
62	709	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.643.629,28	25.444.635,59
63	710	ABDI İBRAHİM İLAÇ SAN. VE TİC. A.Ş.	25.582.962,29	25.135.117,77
64	751	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.190.731,91	24.096.059,23
65	428	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.360.954,33	23.965.877,56
66	750	TRİSTONE FLOWTECH İSTANBUL OTOMOTİV SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.212.450,66	23.948.888,99
67	760	BASARLAR HIRDAVAT PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD.STİ.	23.923.405,15	23.827.142,62
68	774	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.581.235,48	23.581.235,48
69	780	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.436.363,14	23.433.160,92
70	781	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.433.577,19	23.431.477,19
71	779	TAN-ALİZE KOZMETİK VE TEMİZLİK URUN.SAN.VE TİC.A.S.	23.454.283,37	23.352.321,65
72	660	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.525.422,38	23.240.581,14
73	795	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.962.814,48	22.962.814,48
74	745	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ. TİC. A.Ş.	24.392.594,70	22.633.984,85
75	761	GENTAŞ GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.918.513,16	22.477.824,83
76	799	SUBOR BORU SANAYİ VE TİC.A.S.	22.854.906,73	22.417.564,41
77	159	ETSUN ENTEGRE TAR.ÜR.SAN. VE TİC.A.Ş.	89.950.988,00	22.391.686,84
78	594	MAKSİMUM DİS TİCARET A.S.	30.066.309,20	22.367.490,13
79	866	Araştırmaya Katılmıyor	21.552.820,74	21.552.820,74
80	869	Araştırmaya Katılmıyor	21.512.216,56	21.510.649,56
81	871	BETA KİMYA SAN.VE TİC.A.S.	21.448.001,08	21.446.830,74
82	858	Araştırmaya Katılmıyor	21.688.607,14	21.284.326,03
83	880	UGUR SELULOZ KİMYA MAK.VE GIDA SAN.TİC.A.S.	21.277.039,56	21.277.039,56
84	882	Araştırmaya Katılmıyor	21.264.912,49	21.264.912,49
85	896	BAREKS PLASTİK FİLM EKSTRUZYON SAN.VE TİC.A.S.	20.997.231,29	20.997.231,29
86	913	A.B GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	20.738.763,39	20.341.993,59
87	931	İBA KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.S.	20.305.001,04	20.204.561,49
88	886	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.165.924,43	20.122.151,37
89	954	Araştırmaya Katılmıyor	19.671.353,20	19.623.170,49
90	806	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	22.767.143,84	19.437.578,48
91	974	Araştırmaya Katılmıyor	19.318.984,30	19.315.355,43
92	978	VEKON PREFABRİKE YAPI ÇÖZÜMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	19.288.729,37	19.234.625,99

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
93	983	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.108.747,38	19.095.778,18
94	785	TRELLEBORG CERKEZKOY İTH.VE İH R.OTO.TİC.A.Ş.	23.305.643,31	18.326.211,37
95	725	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.055.764,48	18.312.742,23
96	985	CAMBRO ÖZAY PLASTİK SAN.VE TİC A.Ş.	19.078.787,27	18.047.621,71
97	844	İŞİLPLAST PLASTİK SANAYİ VE TİC. A.Ş.	22.034.593,15	17.788.632,13
98	933	SUPERLİT BORU SAN.A.Ş.	20.229.606,35	17.764.238,70
99	794	CLARIANT(TÜRKİYE) BOYA KİMYEVİ MADDELER VE MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	23.004.080,24	15.773.025,37
100	893	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.061.395,76	15.460.166,62
101	765	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.835.543,03	13.961.939,09
102	767	ASAŞ AMBALAJ BASKI SAN.VE TİC. A.Ş.	23.763.385,56	12.179.553,05
103	932	NEŞE DIŞ TİCARET A.Ş.	20.300.194,13	9.617.401,23
104	875	KARADAĞLAR TOPLU TÜK. GIDA İNŞ. İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	21.394.702,03	9.132.100,08
105	776	GEMİ KAYA İNŞ.TAAH.VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	23.519.041,35	6.333.746,13
Kuru Meyve ve Mamulleri				
1	137	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. A.Ş.	104.749.171,44	94.619.554,35
2	242	ÖZGÜR TARIM ÜRÜNLERİ İNŞAAT SAN. VE TİC. A. Ş.	62.623.979,07	62.672.369,07
3	330	TUĞRUL TARIM VE PETROL ÜR.TİC. VE SAN.A.Ş.	48.427.547,83	48.427.547,83
4	358	OSMAN AKÇA TARIM ÜRÜN.İTH. İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	45.464.242,51	45.419.284,98
5	370	ORKA TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİC.LTD.ŞTİ.	44.068.641,92	44.067.830,58
6	308	K.F.C.GIDA TEKSTİL SANAYİ İTHALAT İHRACAT YATIRIM A.Ş.	51.550.680,51	43.004.361,45
7	253	IŞIK ORGANİK GIDA TARIM ÜR. HAYV.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	60.353.295,13	39.154.462,63
8	435	PAGYSA PAMUK GIDA YERLİ ÜRÜNL. TİC.VE SAN.A.Ş.	39.000.647,21	37.846.440,36
9	336	ANATOLIA TAR.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC A.Ş.	47.599.780,95	37.749.305,40
10	535	S.S.TARIŞ ÜZÜM TARIM SAT.KOOP BİRLİĞİ KISA ADI TARIŞ ÜZÜM	33.608.729,21	33.600.589,21
11	557	ELMAS DIŞ TİC.A.Ş.	32.402.347,24	32.015.500,73
12	563	ERTÜRK ÜZÜM VE TARIM ÜRÜNLERİ İŞLETMELERİ İTHALAT İHRACAT TİCARET VE SANAYİ LIMITED ŞİRKETİ	31.968.120,63	31.948.185,97
13	684	KAHRAMAN TARIM ÜRÜNLERİ TİC.VE SAN.A.Ş.	26.726.787,62	24.199.705,97
14	840	KIRICI KURU MEYVA VE GIDA TEKSTİL TUR.SAN.VE TİC.A.Ş.	22.150.747,45	22.150.747,45
15	843	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.080.724,13	21.924.282,41
16	898	AKBAŞ GIDA VE TEKSTİL SAN.DIŞ TİC.A.Ş.	20.963.072,16	20.960.690,11
17	921	PAGMAT PAMUK TEKSTİL GIDA SAN. VE TİC.A.Ş.	20.528.402,44	18.812.242,44
18	662	NİMEKS ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	27.454.969,34	14.746.063,74
Madencilik Ürünleri				
1	14	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	767.799.636,95	230.852.296,45
2	20	EKOM ECZACIBAŞI DIŞ TİC. A.Ş.	460.964.379,91	185.903.710,15
3	105	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	132.073.165,15	132.073.165,15
4	123	Adının Açıklanmasını İstemiyor	115.292.980,35	114.820.121,86
5	125	ETİ KROM A.Ş.	114.528.193,69	114.528.193,69
6	180	EKİN MADEN TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	80.205.913,96	70.483.304,07
7	280	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	56.006.954,24	55.994.183,29
8	307	ÖZDOĞU İNŞAAT VE TİC.LTD.ŞTİ.	51.624.795,59	51.624.795,59
9	354	ETİ ELEKTROMETALURJİ A.Ş.	45.685.825,87	45.043.553,30
10	375	DÜNYA TAŞ İTHALAT İHRACAT MADENCİLİK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	43.751.204,06	43.751.204,06
11	274	MAGNESİT A.Ş.	56.755.547,13	42.519.758,90
12	430	KINAN DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	39.190.417,44	39.172.467,78
13	451	RÜYA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	38.250.482,76	38.250.482,76
14	472	Adının Açıklanmasını İstemiyor	36.707.219,10	35.553.397,16
15	519	Adının Açıklanmasını İstemiyor	34.385.697,81	34.385.697,81
16	539	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.457.599,10	33.457.599,10

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
17	265	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş.	58.428.304,31	30.301.958,54
18	610	LİLİTAŞ MAD. MÜH. İNŞ. İTH. İHR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	29.541.931,49	29.541.931,49
19	613	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.418.756,02	29.418.756,02
20	646	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.949.304,65	27.949.304,65
21	683	GÜMÜŞTAŞ DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş.	26.736.146,07	26.736.146,07
22	689	Araştırmaya Katılmıyor	26.401.652,33	26.401.652,33
23	699	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.085.105,92	26.085.105,92
24	708	OLIMAR MADENCİLİK İTH.VE İHR. SAN.VE TİC.LTD.STİ.	25.669.350,67	25.672.041,67
25	735	İNER ABRASİV SAN.VE TİC.A.Ş.	24.826.089,65	24.501.641,07
26	783	ALABANDA MADENCİLİK DIŞ TİC.AŞ	23.382.390,38	23.382.390,38
27	853	DEDEMAN MADENCİLİK SANAYİ VE TİC.A.S.	21.828.377,79	21.828.377,79
28	860	TUREKS-GM MERMER GRANİT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	21.601.375,64	21.514.480,51
29	885	VEDAT ZOR ADAMER MERMER TEDARİK VE KONTROL SANAYİ TİCARET	21.211.685,54	21.208.629,54
30	888	METAMAR MERMER GRANİT MADENCİLİK SAN.VE TİC.A.S.	21.144.626,94	21.040.004,31
31	911	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.752.505,17	20.752.505,17
Makine ve Aksamlar				
1	27	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	368.346.130,38	338.079.605,10
2	130	ORTADOĞU RULMAN SAN.VE TİC.A.Ş	109.564.455,61	103.972.633,09
3	169	DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	83.152.855,29	82.910.049,62
4	110	BOSCH REXROTH OTOMASYON SAN.VE TİC.A.S.	125.682.194,50	81.186.952,80
5	122	Araştırmaya Katılmıyor	115.872.481,50	59.630.003,83
6	272	ERMAKSAN MAKİNA SAN.VE TİC. A. S.	57.056.642,99	56.622.821,58
7	302	DEKANYA OTOMOTİV SAN. TİC. A.Ş.	52.658.290,60	46.253.852,64
8	373	Araştırmaya Katılmıyor	43.903.630,83	43.886.594,87
9	362	HİDROMEK HİDROLİK VE MEKANİK İML.SAN.VE TİC.A.Ş.	44.971.849,31	40.715.967,36
10	434	Adının Açıklanmasını İstemiyor	39.024.963,01	39.024.963,01
11	422	POLİN DİS TİC.LTD.STİ.	39.688.610,93	38.648.500,38
12	577	GİMAS GİRGİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	31.040.341,79	30.095.637,06
13	601	ELKON BETON MAKİNALARI SAN. VE TİC. A.Ş.	29.934.385,20	29.668.292,41
14	695	ALAPALA MAKİNA GIDA SAN. TİC. A. Ş.	26.247.094,41	25.571.965,95
15	213	Araştırmaya Katılmıyor	70.312.670,75	25.317.879,32
16	769	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.665.087,34	23.072.618,27
17	792	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.054.350,57	23.054.350,57
18	570	ÇUKUROVA İNŞAAT MAKİNALARI SAN VE TİC.A.Ş.	31.314.870,92	22.638.325,10
19	841	ESTAŞ KAM MİLİ İML.İTH.İHR.SAN .TİC.LTD.ŞTİ.	22.144.443,59	22.140.062,29
20	842	KUTLUSAN TARIM EKİPMAN LOJİSTİK GIDA SAN. İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	22.108.002,72	22.089.002,72
21	856	NSK ARMATÜR VE AKSESUAR SAN.VE TİC.A.Ş.	21.720.170,89	21.269.802,11
22	828	ÇEMSAN DIŞ TİCARET A.Ş.	22.322.944,46	20.621.593,52
23	955	MOLINO MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.S.	19.613.905,58	19.613.905,58
24	907	ALTUNTAŞ HAVALANDIRMA TURİZM SAN.TİC.A.Ş.	20.877.478,01	19.298.762,58
25	937	AS ÇELİK DÖKÜM İŞLEME SANAYİ VE TİCARET A. Ş.	20.153.210,70	18.786.071,19
26	980	İMAŞ MAKİNA SAN.A.Ş.	19.234.640,29	18.579.348,55
27	847	SILVAN SANAYİ A.S.	21.987.951,69	16.128.619,75
28	764	CVS MAKİNA İNŞ. SAN. VE TİC.A.Ş.	23.841.455,35	14.819.417,46
29	964	DIRINLER DÖKÜM SANAYİ TURİZM LİMAN İŞLETMELİĞİ VE TİC..A.Ş.	19.501.155,69	14.184.161,51
30	975	BORUSAN MAKİNA VE GUC SIST.SAN .VE TİC.A.S.	19.310.274,11	7.769.888,39
Meyve Sebze Mamulleri				
1	26	ALTUNKAYA İNŞ. NAK. GIDA TİC. A.Ş.	369.597.586,88	49.188.336,82
2	372	GÖKNUR GIDA MADDELERİ ENERJİ İMALAT İTH.İHR.TİC.VE SAN. A.Ş.	43.932.543,90	42.912.084,66

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
3	381	Araştırmaya Katılmıyor	42.809.121,61	41.815.849,45
4	645	ERBAK - ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM A.Ş.	27.955.315,81	27.645.646,87
5	734	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT. SANAYİ A.Ş.	24.874.924,88	24.516.542,69
6	778	LİDYA KONSERVEÇİLİK MÜTEAHHİTLİK İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	23.456.208,37	23.229.217,99
7	778	Adının Açıklanmasını İstemiyor	22.670.028,06	22.625.980,25
8	825	EURO GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.425.588,99	22.201.775,82
9	766	KORHAN PAZARLAMA VE DIŞ TİC. A.Ş.	23.785.358,67	12.163.393,21

Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri

1	74	Araştırmaya Katılmıyor	163.892.501,09	148.405.203,70
2	51	HAYAT KİMYA SAN. A.Ş.	213.823.843,05	120.156.199,53
3	132	BOYDAK DIŞ TİC. A.Ş.	106.556.833,17	87.088.603,13
4	185	KASTAMONU ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	79.181.737,24	63.172.449,57
5	228	ONTEX TÜKETİM ÜRÜN.SAN.VE TIC.A.Ş.	64.984.016,20	62.717.325,72
6	250	MARMARA PAM.MENS.SAN.TIC.VE ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş.	60.810.530,73	60.810.530,73
7	278	AGT DIŞ TİCARET A.Ş.	56.313.048,15	55.725.049,49
8	335	Adının Açıklanmasını İstemiyor	47.632.066,02	40.717.426,27
9	401	YILDIZ ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	41.032.864,91	40.284.504,16
10	424	KUTAS TARIM URUNLERI DIŞ TIC. VE SAN.A.S.	39.610.578,48	39.163.024,61
11	437	EZUMA İNŞAAT İTHALAT İHRACAT TİCARET VE SANAYİ LTD.ŞTİ	38.815.010,24	38.714.434,58
12	450	Araştırmaya Katılmıyor	38.252.081,37	38.252.081,37
13	572	IŞIK AHŞAP PROFİL LOJİSTİK SAN VE TİC.A.Ş.	31.280.172,63	31.129.627,87
14	554	KALE NOBEL AMBALAJ SAN.VE TIC. A.Ş.	32.638.532,96	29.981.977,78
15	640	KARTONSAN KARTON SAN.TIC.A.Ş.	28.288.153,00	28.524.559,77
16	864	OSM AĞAÇ SANAYİ DIŞ TİCARET A.Ş.	21.564.794,90	21.564.794,90
17	872	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.410.851,72	21.372.340,55
18	876	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.389.383,98	21.332.596,33
19	839	PAKSEL KİMYA SAN.VE TICARET AŞ	22.159.145,01	20.238.200,10
20	540	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.442.025,23	19.125.107,05
21	959	OSKAR ORMAN ÜRN.PETR.TEKS.GIDA DAY.TÜK.MAL.SAN.DIŞ TIC.LTD.ŞT	19.598.990,96	16.858.518,26
22	587	FRIMPEKS KİMYA VE ETİKET SAN. TIC. A.Ş.	30.301.057,95	15.680.911,14
23	788	YATSAN SÜNGER VE YATAK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	23.261.034,81	13.054.038,45
24	981	AKDENİZ TOPTAN HIRDAVAT PAZARLAMA TIC.LTD.ŞTİ	19.234.598,08	11.890.182,73
25	685	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.674.907,06	9.607.791,97
26	803	MAKRO GRANİT KARGO İNŞAAT VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	22.806.434,04	8.570.114,92

Mücevher

1	25	ROYSAR GIDA DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	395.269.685,56	395.269.685,56
2	45	Araştırmaya Katılmıyor	244.937.911,63	244.937.911,63
3	59	İSTANBUL ALTINONS KUYUMCULUK GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	195.379.353,87	195.379.353,87
4	75	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.S.	162.698.834,53	162.694.915,18
5	102	ARPAS İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA A.S.	136.215.460,14	136.210.325,20
6	234	Adının Açıklanmasını İstemiyor	63.928.069,13	63.928.069,13
7	263	TURKCAN KUYUMCULUK SANAYİ A.S.	58.935.803,91	58.935.803,91
8	360	SOZER KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET A.S.	45.408.549,68	45.398.434,68
9	408	NADİR METAL RAFİNERİ SAN.VE TIC.A.S.	40.687.825,04	40.603.834,30
10	446	GUNESGİL KUYUMCULUK İHR.İTH. TIC.VE SAN.A.S.	38.399.791,15	38.397.437,44
11	467	MİORO HEDİYELİK EŞYA SAN.VE TIC.A.S.	37.044.183,14	37.038.676,26
12	529	ROYSAR ALTIN TİCARET İTHALAT VE İHRACAT LTD. ŞTİ.	33.891.657,26	33.891.657,26
13	530	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.823.589,13	33.823.589,13
14	743	ALEXANDRA GOLD KUYUMCULUK SAN.VE TIC.A.Ş.	24.435.528,33	24.435.528,33

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
15	759	Adının Açıklanmasını İstemiyor	23.932.644,04	23.932.644,04
16	851	GESSART ALTIN PAZARLAMA VE DAG ITIM A.S.	21.845.920,84	21.845.920,84
17	915	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.701.395,20	20.701.395,20
Otomotiv Endüstrisi				
1	1	FORD OTOMOTIV SAN. A.S.	3.847.112.066,44	3.798.828.905,33
2	3	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB.A.S.	2.678.134.392,98	2.643.446.572,07
3	6	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.057.743.801,33	2.042.098.785,40
4	4	KİBAR DIŞ TİC.A.Ş.	2.433.034.659,34	1.824.932.755,86
5	8	TOYOTA OTOMOTIV SAN. TÜRKİYE A.S.	1.184.161.964,13	1.180.118.178,25
6	9	BOSCH SAN.VE TİC.A.Ş.	1.059.074.611,46	1.022.169.174,88
7	18	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	644.985.450,05	632.171.950,95
8	34	MAN TÜRKİYE A.Ş.	301.453.980,08	295.392.162,44
9	41	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	263.163.295,26	262.411.476,89
10	40	TÜRK PIRELLİ LASTİKLERİ A.Ş.	263.881.257,89	245.166.448,94
11	52	HYUNDAI-ASSAN OTOMOTIV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	212.988.962,76	212.072.087,90
12	46	TOYOTA MOTOR EUROPE ADAPAZARI ŞUBESİ	234.621.353,17	205.727.346,08
13	62	MAXION İNCİ JANT SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	187.916.471,54	187.742.664,14
14	60	CMS JANT VE MAKİNA SAN.A.S.	191.902.412,20	185.652.255,37
15	64	Adının Açıklanmasını İstemiyor	171.945.957,67	171.468.157,42
16	55	Adının Açıklanmasını İstemiyor	205.139.423,09	155.654.003,27
17	90	PETLAS LASTİK SANAYİ VE TİC.A.Ş.	147.302.273,59	147.294.698,77
18	91	FEDERAL MOGUL DIŞ TİC.A.Ş.	146.306.674,42	145.206.064,89
19	83	VALEO OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	154.198.534,18	144.563.167,66
20	121	AUTOLIV CANKOR OTO.EMNİYET SIS SAN.VE TİC.A.Ş.	116.248.296,40	115.160.516,17
21	141	TEMSA GLOBAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	102.623.545,96	100.574.465,20
22	120	Araştırmaya Katılmıyor	116.696.259,26	92.629.112,46
23	156	LİM OTOMOTİV TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	91.494.002,93	91.430.594,24
24	82	HEMA EXİM TİCARET A.Ş.	154.584.639,66	77.123.751,57
25	218	S.S.P OTOMOTİV SANAYİ VE DIŞ TİC.A.Ş.	67.354.149,39	67.326.366,32
26	223	TIRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	66.573.450,06	65.647.536,08
27	229	İNCİ GS YUASA AKÜ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	64.814.979,94	64.687.555,58
28	239	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAK.TUR.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	63.058.851,58	62.537.162,38
29	252	Araştırmaya Katılmıyor	60.498.893,84	59.876.469,47
30	259	MAXION JANTAŞ JANT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	59.586.279,97	58.929.089,24
31	289	FARBA OTOMOTİV AYDINLATMA VE PLASTİK FAB.A.S.	54.887.275,50	53.526.061,96
32	295	BELTAN VIBRACOUSTIC TITRESİM ELEMANL.SAN.VE TİC.A.S.	53.865.355,16	53.339.053,94
33	211	CEVHER DOKUM SANAYİ A.S.	70.386.427,63	53.333.021,45
34	319	Adının Açıklanmasını İstemiyor	50.253.061,87	48.303.992,70
35	371	GRAMMER KOLTUK SIST.SAN.VE TİC A.Ş.	43.932.907,76	43.854.374,20
36	256	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SANAYİ PAZ. VE TİC. A.Ş.	60.100.153,91	40.717.282,09
37	449	Adının Açıklanmasını İstemiyor	38.263.522,27	38.096.139,56
38	466	JOHNSON CONTROLS GEBZE OTOM. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	37.199.202,92	37.199.202,92
39	462	JANTSA JANT SANAYİ VE TİC.A.Ş.	37.631.743,52	36.610.206,75
40	402	Adının Açıklanmasını İstemiyor	41.004.968,62	36.482.731,66
41	480	ACCELL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	35.915.676,84	35.911.983,13
42	444	FERRO DÖKÜM SANAYİ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	38.405.389,19	35.690.911,04
43	518	KATMERCİLER ARACUSTU EKİPMAN SAN.VE TİC.A.S.	34.451.291,19	33.882.864,18
44	264	SAMPA OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	58.744.922,80	33.122.791,48
45	524	Araştırmaya Katılmıyor	34.147.944,07	32.950.996,18

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
46	531	YAZAKI WIRING TECHNOLOGIES TÜRKİYE ELEK.SIS.SAN.TIC.LTD.ŞTİ.	33.820.012,31	32.751.229,85
47	547	YAZAKI OTOM.YAN SAN.VE TİC.A.Ş	32.985.844,88	32.304.798,32
48	569	ZF SACHS SÜSPANSİYON SIST. SAN.VE TIC. A.Ş.	31.345.733,73	31.338.219,99
49	571	SIO AUTOMOTIVE PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	31.285.976,88	30.945.841,01
50	270	Adının Açıklanmasını İstemiyor	57.498.024,36	30.694.201,22
51	584	FM MOTORPARTS OTOMOTİV A.Ş.	30.630.247,13	30.479.742,23
52	585	TIRYAKILER OTO MAKİNATICARET VE SANAYİ A.S.	30.592.917,61	30.471.800,10
53	597	ARFESAN ARKAN FREN ELEMANLARI SAN.TIC.A.Ş.	30.007.477,26	30.007.392,77
54	596	Araştırmaya Katılmıyor	30.012.504,04	29.999.262,11
55	417	ERKUNT SANAYİ A. Ş.	40.047.734,00	29.538.387,52
56	604	Araştırmaya Katılmıyor	29.759.175,41	28.865.972,88
57	521	CENGİZ MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	34.299.468,67	28.305.278,68
58	642	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇ. SAN.VE TIC.AŞ	28.155.498,68	28.100.425,75
59	580	FICOSA INTERNATIONAL OTOMOTİV SAN.VE TIC.A.S.	30.886.188,76	28.089.844,09
60	637	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TİC. A.Ş	28.352.937,72	27.446.072,20
61	495	MİKROPOR MAKİNA SAN. VE TİC. A. Ş.	35.470.357,63	27.384.355,21
62	669	SEHA MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK TİCARET MAKİNA SAN.A.Ş.	27.283.253,31	27.154.564,91
63	672	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.143.170,15	27.140.053,65
64	680	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.860.520,27	26.835.839,27
65	602	YARIS KABİN SAN.VE TIC.A.S.	29.851.554,40	25.309.621,67
66	719	TIRSAN KARDAN SAN. VE TİC. A. Ş.	25.302.684,40	25.186.747,92
67	693	ROLLMECH AUTOMOTİV SAN.VE TIC.A. S.	26.330.778,94	24.354.584,45
68	742	CPS PRESSFORM SAN.VE TIC.A.Ş.	24.473.469,11	22.695.053,42
69	355	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SAN. A.S.	45.625.417,76	21.573.334,29
70	850	ZF LEMFÖRDER TLM DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	21.847.247,33	21.180.184,48
71	790	HİSARLAR İTHALAT İHRACAT PAZARLAMA A. Ş.	23.170.057,66	21.150.105,99
72	452	ÇELİKEL ALÜMİNYUM DÖKÜM İMALAT SAN. VE TİC. A. Ş.	38.190.573,91	20.984.599,31
73	919	Araştırmaya Katılmıyor	20.612.807,77	20.612.807,77
74	930	PE-GA OTOMOTİV SÜSPANSİYON SAN .VE TIC.A.Ş.	20.329.143,37	20.329.143,37
75	929	Araştırmaya Katılmıyor	20.363.984,11	19.804.566,73
76	942	Araştırmaya Katılmıyor	20.024.841,63	19.006.676,84
77	834	MECAPLAST OTOMOTİV URUNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.S.	22.224.543,40	18.780.348,77
78	824	Araştırmaya Katılmıyor	22.437.112,60	18.332.450,00
79	701	Adının Açıklanmasını İstemiyor	25.958.672,37	18.239.719,19
80	987	Adının Açıklanmasını İstemiyor	19.034.707,69	17.880.466,61
81	941	PETROGAS MAKİNA BASINÇLI KAPLAR İTH. İHR. SAN. VE TİC. A.Ş	20.030.627,48	16.553.537,48
82	647	AUTOLİV METAL PRES SAN.VE TIC. A.S.	27.920.436,25	15.143.814,90
83	938	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.099.082,26	14.962.126,75
84	567	AKD DÖKÜM TİCARET A.Ş.	31.478.443,20	14.937.175,08
85	948	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SAN.A.Ş.	19.779.489,74	14.551.823,96
86	904	BAŞBUĞ OTO YEDEK PARÇA SAN.İTH İHR.VE TIC.AŞ.	20.919.522,24	13.341.927,20
87	934	MITA KALIP VE DÖKÜM SANAYİ A. Ş.	20.213.405,93	12.348.842,64
88	901	NURSAN KABLO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.	20.943.724,92	11.570.948,68
89	817	METAL MATRİS SAN.VE TİC.A.Ş.	22.483.732,10	11.344.664,89
90	899	YILMAR DIS.TİCARET LTD.STİ.	20.950.996,47	10.900.814,25
Savunma ve Havacılık Sanayii				
1	23	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	432.186.537,62	415.516.884,26
2	47	TUSAŞ MOTOR SANAYİ A.Ş.	229.434.621,43	228.176.680,87
3	109	ROKETSAN ROKET SAN. VE TİC.A.Ş.	127.518.173,51	124.871.092,00

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
4	73	FNSS DIŞ TİCARET A.Ş.	164.516.712,73	121.790.741,29
5	101	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	138.599.674,39	101.149.141,52
6	167	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	84.721.114,84	74.600.826,97
7	92	RAM DIŞ TİCARET A.Ş.	145.811.726,74	61.066.321,32
8	258	ALP HAVACILIK SAN.TİC. A.Ş.	60.024.635,00	44.692.348,83
9	507	Araştırmaya Katılmıyor	35.000.000,00	35.000.000,00
10	474	HEPER METAL DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	36.572.441,84	32.873.156,44
11	491	HST OTOMOTİV İMALAT SAN.VE TİC. A.Ş.	35.604.314,31	27.939.250,00
12	849	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.	21.857.797,00	21.857.797,00
13	823	BAHTİYAR AV MALZEMELERİ PAZARLAMA İNŞAAT TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	22.442.966,93	21.751.951,51
14	870	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.500.000,00	21.500.000,00
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller				
1	124	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.İHR.VE TİC.A.Ş.	114.893.893,24	114.893.893,24
2	209	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN. A. Ş.	71.885.924,64	71.786.026,12
3	152	YAŞAR DIŞ TİC.A.Ş.	93.188.117,41	66.816.734,72
4	282	SÜRSAN SU ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC. A.Ş.	55.816.946,94	55.816.946,94
5	299	AGROMEY GIDA VE YEM SAN.TİC.A. Ş.	53.147.930,37	53.147.930,37
6	315	ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKS.SAN. A.Ş.	50.950.564,81	49.939.012,81
7	338	GÜMÜŞDOĞA SU ÜRÜN.ÜRETİM İHR VE İTH.AŞ	47.412.213,32	45.763.536,53
8	503	ŞENPİLİÇ GIDA SAN. A.Ş.	35.088.975,92	35.088.975,92
9	523	NOORDZEE SU ÜRÜN.İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	34.200.508,51	34.200.508,51
10	440	AKYEM ADANA YEM YAĞ BİODİZEL TAR.VE SAN.TİC.A.Ş.	38.534.967,52	31.047.045,02
11	579	KOPUZMAR SU ÜRÜNLERİ SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	30.948.344,68	30.943.128,20
12	611	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.479.860,36	29.474.939,26
13	621	KEMAL BALIKÇILIK İHR.LTD.ŞTİ.	28.924.354,72	27.899.560,28
14	723	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCIL. SAN. VE TİC. A.Ş.	25.200.838,68	25.194.124,92
15	791	AFYON YUMURTA İTH.İHR.VE TİC. A.Ş.	23.072.724,25	23.072.724,25
16	863	MORE SU ÜRÜNLERİ TİC.A.Ş.	21.565.819,95	21.565.819,95
17	926	Araştırmaya Katılmıyor	20.438.463,30	20.424.857,58
18	956	PİLYEM GIDA TARIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.613.441,31	19.613.441,31
19	958	GARİP TAVUKÇULUK GIDA VE YEM SAN.TİC.A.Ş.	19.608.913,01	19.608.913,01
20	962	M B H GIDA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .	19.508.127,46	19.507.509,05
21	967	ERPİLİÇ ENTEGRE TAVUKÇULUK ÜRETİM PAZARLAMA VE TİC.LTD.ŞTİ.	19.467.643,56	19.467.643,56
22	968	EMRE PİLİÇ GIDA SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	19.452.201,27	19.452.201,27
23	879	KESKİNOĞLU İÇ VE DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	21.278.802,41	19.357.874,90
24	505	HALİLOĞLU DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	35.038.128,83	16.657.185,53
Süs Bitkileri ve Mamülleri				
1	615	NATA INS.TURİZM TİC.VE SAN.A.S.	29.304.780,97	642.018,50
Tekstil ve Hammaddeleri				
1	28	AK-PA TEKS. İHR. PAZ. A.Ş.	363.332.048,91	305.942.053,52
2	50	KORDSA GLOBAL ENDÜST.İPLİK VE KORD BEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	216.544.069,69	214.519.371,37
3	35	SANKO DIŞ TİC.A.Ş.	299.875.503,05	196.947.359,19
4	97	BOYTEKS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	141.875.768,84	130.752.766,45
5	103	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN.VE TİC.A.Ş.	134.569.872,62	119.799.617,15
6	138	Adının Açıklanmasını İstemiyor	104.395.533,47	98.461.618,90
7	161	ORTA ANADOLU TİC.VE SAN.İŞLET. T.A.Ş.	88.487.234,15	88.428.114,65
8	235	BOSSA TİC.VE SAN.İŞLT.T.A.Ş.	63.769.982,88	63.759.982,88
9	241	ÇALIK DENİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	62.780.448,13	62.654.401,57
10	119	KİPAŞ PAZARLAMA VE TİCARET AŞ.	117.252.537,75	58.145.052,00

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
11	273	Adının Açıklanmasını İstemiyor	57.040.999,38	56.374.968,85
12	244	AKINAL SENTETİK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	62.161.922,64	56.154.096,67
13	283	Adının Açıklanmasını İstemiyor	55.652.398,90	55.609.696,51
14	293	TEKSİS TEKSTİL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA A. Ş.	54.272.263,69	52.129.542,17
15	312	KIVANÇ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	51.137.690,28	51.078.012,65
16	311	Adının Açıklanmasını İstemiyor	51.368.381,21	49.798.957,48
17	181	KARBEL TEKSTİL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	80.150.574,11	43.859.397,26
18	390	MATESA TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	41.993.464,68	41.993.464,68
19	418	FİSTAŞ DIŞ TİC.PAZ.SAN.VE TİC. A.Ş.	40.025.627,15	39.888.490,85
20	340	AYDIN TEKS.TİC.VE PAZ.A.Ş	47.184.140,93	38.800.016,45
21	461	KASAR VE DUAL TEKS.SAN.A.Ş	37.714.590,13	37.714.590,13
22	359	NİTTO BENTO BANTÇILIK SAN.VE TİC.A.Ş.	45.434.193,37	36.635.797,76
23	414	Araştırmaya Katılmıyor	40.321.634,95	35.882.065,03
24	485	ÜNVER TEKSTİL KONF.İML.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	35.737.035,70	35.395.148,10
25	504	MOGUL KUMAŞ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	35.083.294,78	34.921.247,56
26	475	GÜRTEKS PAZARLAMA A.Ş.	36.562.179,63	33.465.746,01
27	548	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.968.739,44	32.967.957,44
28	560	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.361.185,36	32.624.310,83
29	565	OĞUZ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	31.757.822,25	31.757.822,25
30	575	ARMEN İPLİK ÖRME TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	31.208.653,73	31.208.653,73
31	397	FİLPA AMBL.VE DIŞ TİC.A.Ş.	41.630.420,26	30.260.229,87
32	320	KÜÇÜKÇALIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	49.992.062,59	29.783.929,19
33	316	SELÇUK İPLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	50.685.075,46	28.937.954,39
34	630	ERDEM TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	28.582.890,97	28.582.890,88
35	661	ALMODO ALTUNLAR DIŞ TİC.A.Ş.	27.459.981,98	27.459.981,98
36	681	SAF MENSUCAT SAN. VE TİC. A.Ş.	26.812.686,80	26.861.110,62
37	618	DİNA VANELLİ TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	29.118.542,63	26.454.977,77
38	691	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.379.574,04	26.345.305,25
39	551	Adının Açıklanmasını İstemiyor	32.826.499,70	26.337.662,37
40	692	Adının Açıklanmasını İstemiyor	26.352.173,81	25.259.615,76
41	698	İPEK İDROFİL PAMUK SAN.VE TİC. A.Ş	26.151.209,82	25.222.043,22
42	732	BİSKA TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	24.916.112,09	24.916.112,09
43	737	DOĞAN TEKSTİL LTD.ŞTİ	24.801.576,24	24.794.515,44
44	739	HASIRCI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	24.773.643,27	24.651.902,59
45	344	GES TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.AŞ.	46.791.074,20	24.591.465,88
46	707	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SAN.A.Ş	25.676.975,93	24.545.118,41
47	789	HASIRCI DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	23.195.822,05	23.195.304,37
48	670	CANAN İPLİKÇİLİK SAN.VE TİC.A. Ş.	27.268.665,57	22.741.340,95
49	758	SEPA MENSUCAT SAN.VE TİC.A.Ş	23.983.383,94	22.019.716,74
50	544	Adının Açıklanmasını İstemiyor	33.148.489,27	21.397.364,43
51	678	İLAY DIŞ TİC.A.Ş.	26.879.878,18	21.353.482,07
52	881	Araştırmaya Katılmıyor	21.275.901,42	21.237.676,16
53	887	Araştırmaya Katılmıyor	21.157.518,93	21.037.504,25
54	905	Adının Açıklanmasını İstemiyor	20.919.047,99	20.919.047,99
55	906	Araştırmaya Katılmıyor	20.916.279,03	20.913.314,43
56	920	Araştırmaya Katılmıyor	20.598.590,97	20.582.172,47
57	865	EYMES TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	21.556.972,58	20.475.341,22
58	649	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.893.099,24	19.984.783,44
59	963	BTD TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	19.505.290,88	19.505.290,88

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

Sektörlerine göre ilk 1000 ihracatçı Firma

2015 Sektörel Sıralama	2015 Genel Sıralama	Firma Ünvanı	Toplam İhracat 2015 (\$)	Sektörel İhracat 2015 (\$)
60	673	Adının Açıklanmasını İstemiyor	27.142.173,28	19.329.381,72
61	970	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHR. İTH. PAZ.AŞ.	19.419.218,17	19.198.938,63
62	971	ALMER TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	19.376.561,94	19.154.027,72
63	994	Araştırmaya Katılmıyor	18.957.369,90	18.957.289,50
64	1000	FİLİDEA TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	18.901.366,34	18.901.366,34
65	939	CONFETTİ HALI SANAYİ A.Ş.	20.051.937,62	18.853.290,82
66	995	GENTAFİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	18.950.680,69	18.849.837,00
67	620	Adının Açıklanmasını İstemiyor	29.000.638,25	16.623.324,72
68	997	Adının Açıklanmasını İstemiyor	18.925.463,59	15.198.651,10
69	556	Araştırmaya Katılmıyor	32.461.758,36	14.248.782,96
70	800	YAŞARTEKS TEKSTİL SANAYİ TİC. A.Ş.	22.846.748,63	13.338.604,03
71	703	Araştırmaya Katılmıyor	25.918.354,17	11.378.518,06
72	741	LİDERSAN SAĞLIK VE GIDA ÜRÜNLERİ A.Ş.	24.523.661,99	11.134.528,60
Tütün				
1	44	Adının Açıklanmasını İstemiyor	246.750.231,39	232.736.102,65
2	94	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TUTUN SAN.TİC.A.S.	144.819.350,37	134.273.556,55
3	107	T.T.L. TÜTÜN SAN.VE DIŞ TİC.AŞ	130.149.769,52	130.149.769,52
4	153	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	92.549.102,49	91.449.964,44
5	207	ALLIANCE ONE TUTUN A.S.	72.424.368,51	72.290.923,51
6	266	SUNEL TİCARET TURK A.S.	57.923.798,59	57.923.798,59
7	333	ÖZ-EGE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	48.139.086,56	48.139.086,56
8	369	Araştırmaya Katılmıyor	44.118.087,20	44.116.577,06
9	603	JTI YAPRAK TÜTÜN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	29.776.721,70	29.776.721,70
10	682	IMPERIAL TOBACCO SİGARA VE TÜTÜNCÜLÜK SAN.VE TİC.AŞ	26.806.909,47	26.378.036,03
11	952	Araştırmaya Katılmıyor	19.696.011,02	19.696.011,02
12	992	EUROPEAN TOBACCO SIG.VE TÜTÜN SAN.VE TİC.A.Ş.	18.978.587,45	18.967.952,46
Yaş Meyve ve Sebze				
1	182	ASYA GIDA NAKLİYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	80.124.004,12	80.124.004,12
2	198	KALYONCU NAKLİYAT TURİZM TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	74.807.310,39	74.129.042,08
3	346	Adının Açıklanmasını İstemiyor	46.525.577,36	46.525.577,36
4	356	TEK ASYA TARIM ÜRÜNLERİ TİC.LTD ŞTİ	45.613.258,78	45.553.891,58
5	403	MENAS MERSİN ZİRAİ ÜRÜNLER İŞL. İHR.SAN.TİC.A.Ş.	41.003.009,31	41.003.009,31
6	517	LİDER GIDA SANAYİ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.	34.512.640,70	34.494.920,70
7	549	STAR TARIM ÜRÜNLERİ NAKLİYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	32.850.089,50	32.850.089,50
8	568	EKİN GIDA DIŞ TİCARET VE TAŞIMACILIK LTD. ŞTİ.	31.406.572,42	31.406.572,42
9	657	Araştırmaya Katılmıyor	27.583.218,58	27.583.218,58
10	700	ÖZLER TARIM ÜRÜN.ÜRETİM PAZ. SANAYİ VE TİC.A.Ş.	25.981.967,45	25.955.746,35
11	712	SEĞMEN TARIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	25.507.630,16	25.507.630,16
12	726	Adının Açıklanmasını İstemiyor	24.997.406,10	24.997.406,10
13	756	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	24.018.552,29	23.830.639,03
14	816	Araştırmaya Katılmıyor	22.585.960,94	22.585.960,94
15	830	AKAŞ TARIM ÜRÜNLERİ İNŞ.AHŞAP PLASTİK AMB.SAN VE TİC.A.Ş.	22.266.973,77	22.265.762,21
16	855	Adının Açıklanmasını İstemiyor	21.734.465,47	21.734.465,47
17	960	MSÜ ASYA TARIM ÜRÜN.GIDA TURZ. TİC.İNŞ.İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	19.595.895,71	19.595.895,71
18	977	MGT TARIM ÜRN. İTH.İHR.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	19.290.728,59	19.286.069,39
19	979	EŞMELER TARIM TARIM ÜRÜNLERİ PAKETLEME DEPO. NAKL. TAAH. İTH. İHR.TİC. LTD. ŞTİ.	19.238.372,43	19.194.934,83
20	984	AKSUN TARIMSAL ÜRÜNLER İTHALAT İHRACAT SAN TİC AŞ.	19.102.754,73	19.091.037,11
21	986	SEMT TARIM ÜRÜNLERİ İTH.İHR. TAŞ.VE GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	19.061.862,80	19.061.862,80
Zeytin ve Zeytinyağı				
1	883	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	21.255.557,83	21.255.557,83

*Firmalar, en çok ihracat yaptıkları sektörde gösterilmiştir.

2015 YILI
TÜRKİYE'NİN
İLK 1000
İHRACATÇI
FİRMA
KARŞILAŞTIRMALI
VERİLERİ

Karşılaştırmalı veriler

Türkiye toplam ihracatında ilk 1000 firmanın payı

	2011	2012	2013	2014	2015
İlk 500 (\$)	74.686.964.100,52	75.307.015.200,83	76.116.856.245,94	77.864.899.690,45	70.077.552.756,90
İlk 500 Oran (%)	55,50	49,59	50,17	49,40	48,76
İkinci 500 (\$)	12.521.097.642,73	12.913.605.576,07	14.325.453.791,64	14.789.493.070,30	12.656.666.791,50
İkinci 500 oran (%)	9,30	8,50	9,44	9,38	8,81
İlk 1000 (\$)	87.208.061.743,25	88.220.620.776,90	90.442.310.037,58	92.654.392.760,75	82.734.219.548,40
İlk 1000 oran (%)	64,80	58,09	59,61	58,78	57,56
Toplam ihracat	134.906.869.000,00	151.860.846.000,00	151.707.002.000,00	157.622.057.185,83	143.729.741.022,63

İlk 1000 ihracatçı firmanın sektörlere göre ihracat dağılımı (\$)

Sektörler	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	6.156.035.940,00	7.927.237.651,99	9.199.454.801,86	10.282.099.510,72	11.256.691.125,46	12.027.063.103,45	11.676.127.073,50
Bitkisel Ürünler	5.242.041.380,00	6.453.813.276,61	7.768.754.779,82	8.262.359.208,71	8.947.285.869,06	9.455.313.491,49	9.442.454.174,05
Hayvansal Ürünler	242.692.005,00	345.391.503,78	616.504.660,87	746.366.236,92	838.273.150,82	1.080.836.819,72	928.717.706,47
Ağaç ve Orman Ürünleri	671.302.555,00	1.128.032.871,60	814.195.361,17	1.273.374.065,09	1.471.132.105,58	1.490.912.792,24	1.304.955.192,98
2-SANAYİ	50.671.461.000,00	63.785.694.321,22	76.402.332.242,42	76.411.233.788,70	76.708.191.983,96	79.198.486.730,41	69.314.234.496,17
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	4.397.157.980,00	4.297.639.475,10	4.990.254.449,47	4.873.627.751,53	5.339.910.749,53	5.140.937.078,21	4.679.147.072,12
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	5.526.678.420,00	8.613.471.482,53	10.672.168.026,93	11.406.050.130,55	10.892.095.284,71	10.921.869.390,22	9.328.992.354,45
Sanayi Mamulleri	40.747.624.600,00	50.874.583.363,59	60.739.909.766,02	60.131.555.906,62	60.476.185.949,72	63.135.680.261,98	55.306.095.069,60
3-MADENCİLİK	1.462.022.480,00	1.869.749.620,49	1.606.274.698,97	1.527.287.477,48	2.477.426.928,16	1.428.842.926,89	1.743.857.978,73
4-TOPLAM	63.536.081.685,00	73.582.681.594,00	87.208.061.743,25	88.220.620.776,90	90.442.310.037,58	92.654.392.760,75	82.734.219.548,40

Sektörlere göre toplam ihracat - İlk 500

Sektörler	İhracat (\$)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	5.956.690.235,00	6.781.338.617,30	8.157.969.918,41	8.343.908.238,06	9.231.881.891,06	9.237.305.862,84
Bitkisel Ürünler	4.886.247.155,00	5.863.363.776,64	6.830.129.780,98	6.817.558.998,42	7.501.276.731,82	7.760.570.193,94
Hayvansal Ürünler	182.163.196,00	357.593.461,64	384.143.193,12	470.215.491,27	656.973.445,50	525.830.558,25
Ağaç ve Orman Ürünleri	888.279.884,00	560.381.379,02	943.696.944,31	1.056.133.748,37	1.073.631.713,74	950.905.110,65
2-SANAYİ	55.591.640.909,00	66.752.697.722,75	66.162.397.075,62	65.708.183.706,00	67.586.609.848,05	59.510.781.510,50
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	2.998.424.638,00	3.401.130.938,70	3.448.873.681,89	3.464.453.167,00	3.538.953.935,27	3.085.590.678,35
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	7.535.376.888,00	9.440.717.830,47	10.229.864.918,56	9.525.582.340,00	9.768.918.727,14	8.107.590.742,29
Sanayi Mamulleri	45.057.839.383,00	53.910.848.953,58	52.483.658.475,17	52.718.148.199,00	54.278.737.185,64	48.317.600.089,86
3-MADENCİLİK	1.413.813.305,00	1.152.927.760,47	986.648.206,80	2.064.764.303,00	1.046.407.951,34	1.329.465.383,56
4-TOPLAM	62.962.144.449,00	74.686.964.100,52	75.307.015.200,83	76.116.856.247,06	77.864.899.690,45	70.077.552.756,90

Sektörlere göre toplam ihracat - İkinci 500

Sektörler	İhracat (ABD \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	1.970.547.417,00	2.418.116.184,56	2.124.129.592,31	2.912.782.888,00	2.795.181.212,39	2.438.821.210,66
Bitkisel Ürünler	1.567.566.121,80	1.905.391.003,18	1.432.229.427,73	2.129.726.871,00	1.954.036.759,67	1.681.883.980,11
Hayvansal Ürünler	163.228.308,09	258.911.199,23	362.223.043,80	368.057.660,00	423.863.374,22	402.887.148,22
Ağaç ve Orman Ürünleri	2.397.520.987,41	253.813.982,15	329.677.120,78	414.998.357,00	417.281.078,50	354.050.082,33
2-SANAYİ	7.512.231.967,00	9.649.634.519,67	10.248.836.713,08	11.000.008.279,00	11.611.876.882,36	9.803.452.985,67
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	1.299.214.837,25	1.589.123.510,77	1.424.754.069,64	1.875.457.583,00	1.601.983.142,94	1.593.556.393,77
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.078.094.594,18	1.231.450.196,46	1.176.185.211,99	1.366.512.945,00	1.152.950.663,08	1.221.401.612,16
Sanayi Mamulleri	5.134.922.535,71	6.829.060.812,44	7.647.897.431,45	7.758.037.751,00	8.856.943.076,34	6.988.494.979,74
3-MADENCİLİK	455.936.316,00	453.346.938,50	540.639.270,68	412.662.625,00	382.434.975,55	414.392.595,17
4-TOPLAM	9.938.715.700,00	12.521.097.642,73	12.913.605.576,07	14.325.453.792,00	14.789.493.070,30	12.656.666.791,50

Firmaların konumlarına göre ihracat tutarlarının ilk 1000 içindeki oranı (%)

Firmanın Konumu	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Üretici ihracatçı	69,2	69,0	68,0	64,8	65,31	63,92
İhracatçı Firma	-	-	-	14,6	15,31	17,71
Grup dışı ticaret firması	17,7	20,6	21,0	15,9	15,64	15,07
Dış ticaret şirketi (sektörel ya da sermaye)	13,1	10,4	11,0	4,7	3,74	3,30
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,00	100,00

* Firma statüsünün belirlenmesinde firma beyanları dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firma sermaye yapılarının ilk 1000 içindeki oranı (%)

Firmanın Konumu	2014	2015
Yerli	88,31	88,53
Kamu	1,10	1,10
Yabancı	20,18	20,29
Halka Açık	1,54	1,10

* Sermaye yapısını açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

Sermaye yapısına göre ilk 1000 ihracatçı firma

Sermaye Yapısı	2014		2015	
	Firma Sayısı	Toplam Firma Sayısına Oranı (%)	Firma Sayısı	Toplam Firma Sayısına Oranı (%)
Yabancı Sermayeli (%100)	94	10,36	91	10,03
Özel Sermayeli (%100)	717	79,05	719	79,27
Kamu Sermayeli (%100)	4	0,44	3	0,33
Halka Açık (%100)	-	-	-	-
Özel-Yabancı Sermaye Ortaklı**	73	8,05	78	8,60
Kamu-Yabancı Sermaye Ortaklı**	2	0,22	5	0,55
Kamu-Özel Sermaye Ortaklı**	2	0,22	0	0,00
Kamu-Özel-Yabancı Sermaye Ortaklı***	1	0,11	1	0,11
Özel -Halka Açık Sermaye Ortaklı****	1	0,11	1	0,11
Yabancı -Halka Açık Sermaye Ortaklı****	5	0,55	4	0,44
Özel-Yabancı -Halka Açık Sermaye Ortaklı****	7	0,77	4	0,44
Kamu-Yabancı-Halka Açık Sermaye Ortaklı****	1	0,11	1	0,11
TOPLAM*	907	100,00	907	100,00

* Sermaye yapısını açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firma arasında yabancı sermayeli firmaların oranı (%)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Yabancı sermayeli	148	170	151	168	176	183	184
Toplam	873	885	962	863	876	907	907
İlk 1000 içindeki oranı (%)	17,0	16,7	15,4	19,5	20,1	20,2	20,3

* Sermaye yapısını açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

* Firmanın sermaye yapısındaki payına bakılmaksızın hesaplanmıştır.

İlk ve ikinci 500 büyük ihracatçı firmanın ortalama karlılık oranı (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
İlk 500	7,55	5,35	8,08	7,48	5,22	6,35	4,25	4,84	5,38
İkinci 500	6,03	4,90	6,93	4,90	5,52	5,82	3,97	7,98	9,71

* Karlılık verilerini açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

Karşılaştırmalı veriler

İlk 1000 ihracatçı firma arasında toplam karlılık ve yabancı sermayeli firmaların kârlılığı

Toplam Karlılık	2014	2015
Yabancı sermayeli	6.124.577.397,51	7.996.327.482,70
Toplam	20.617.514.388,22	25.415.571.773,27
Oran (%)	29,71	31,46

* Kârlılık verilerini açıklayan firmalar arasında hesaplanmıştır.

İlk ve ikinci 500 büyük ihracatçı firmaların yurtiçi satış tutarlarının toplam satışa oranı (%)

	2014	2015
İlk 500	58,44	64,03
İkinci 500	54,91	73,77

*Yurtiçi satış verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 firmanın kapasite kullanım verileri (firma adet)

	2015 Yılı Kapasite Kullanımı	2016 Yılı İçinde Planlanan Kapasite Artırımı	2017 Yılı İçinde Planlanan Kapasite Artırımı
%100 - 91	110	5	5
%90 - 81	131	7	4
%80 - 71	130	5	1
%70 - 61	72	5	3
%60 - 51	48	-	1
%50 ve altında	37	174	125

*Üretici ihracatçı firmalar dikkate alınmıştır.

Sektörlere göre kapasite kullanımı - ilk 500

Sektörler	Kapasite Kullanım Ortalaması (%)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	78,0	81,8	71,5	72,4	73,3	75,0
Bitkisel Ürünler	76,0	73,1	70,0	70,4	69,8	71,1
Hayvansal Ürünler	75,0	85,0	85,5	90,5	85,5	88,8
Ağaç ve Orman Ürünleri	91,0	87,3	82,2	82,2	90,5	92,2
2-SANAYİ	78,0	80,1	76,6	78,1	77,1	76,5
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	83,0	84,5	83,1	80,1	84,3	83,3
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	80,0	77,4	81,0	78,9	78,3	79,3
Sanayi Mamulleri	77,0	78,3	75,0	77,8	76,2	75,1
3-MADENCİLİK	83,0	80,2	87,2	87,7	79,8	82,2
4-TOPLAM	78,0	80,8	75,8	77,3	76,4	76,3

Sektörlere göre kapasite kullanımı - İkinci 500

Sektörler	Kapasite Kullanım Ortalaması (%)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	72,0	72,9	75,5	75,2	70,8	66,3
Bitkisel Ürünler	71,0	67,0	71,2	70,8	69,2	59,8
Hayvansal Ürünler	69,0	74,4	82,5	84,6	82,5	87,7
Ağaç ve Orman Ürünleri	82,0	77,3	85,5	89,9	77,7	74,0
2-SANAYİ	76,0	74,9	75,7	76,5	75,4	77,1
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	82,0	76,7	80,9	82,1	82,7	77,7
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	77,0	71,2	70,5	73,0	68,9	74,4
Sanayi Mamulleri	75,0	76,8	75,5	75,8	75,6	77,6
3-MADENCİLİK	87,0	78,6	71,4	74,3	81,2	65,4
4-TOPLAM	76,0	73,9	75,5	76,1	74,5	74,5

Sektörlere göre planlanan kapasite artırım oranları - İlk 500

Sektörler	Planlanan Kapasite Kullanım Artırım Ortalaması (%)	
	2016	2017
1-TARIM	26,7	27,8
Bitkisel Ürünler	28,7	29,5
Hayvansal Ürünler	17,5	10,0
Ağaç ve Orman Ürünleri	20,0	-
2-SANAYİ	20,9	20,5
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	10,0	9,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	20,5	24,9
Sanayi Mamulleri	22,2	20,5
3-MADENCİLİK	49,7	-
4-TOPLAM	22,7	21,7

*Kapasite artırım verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

Sektörlere göre planlanan kapasite artırım oranları - İkinci 500

Sektörler	Planlanan Kapasite Kullanım Artırım Ortalaması (%)	
	2016	2017
1-TARIM	30,9	27,7
Bitkisel Ürünler	27,6	23,8
Hayvansal Ürünler	27,5	33,0
Ağaç ve Orman Ürünleri	48,0	36,3
2-SANAYİ	23,8	25,0
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	19,6	34,0
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	26,8	15,2
Sanayi Mamulleri	23,9	27,0
3-MADENCİLİK	12,5	10,0
4-TOPLAM	25,5	25,6

*Kapasite artırım verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

Sektörlere göre toplam personel ortalaması - İlk 500

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	483	672	454	437	526	578
Bitkisel Ürünler	455	544	394	347	371	471
Hayvansal Ürünler	970	568	593	1.125	1.125	1.272
Ağaç ve Orman Ürünleri	526	903	550	579	952	711
2-SANAYİ	767	668	842	854	869	1.039
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	548	491	575	477	660	696
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	798	726	888	956	886	1.065
Sanayi Mamulleri	791	788	875	893	897	1.080
3-MADENCİLİK	266	316	347	259	278	360
4-TOPLAM	704	619	757	753	790	932

*Geçici çalışanlar dikkate alınmamıştır.

Sektörlere göre toplam personel ortalaması - İkinci 500

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	250	528	309	348	351	297
Bitkisel Ürünler	175	333	216	275	298	163
Hayvansal Ürünler	717	959	630	681	639	844
Ağaç ve Orman Ürünleri	344	292	256	406	288	340
2-SANAYİ	310	340	354	338	445	456
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	350	313	319	339	347	463
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	394	359	453	348	484	342
Sanayi Mamulleri	284	347	346	335	458	474
3-MADENCİLİK	189	195	185	197	283	261
4-TOPLAM	294	400	339	334	422	417

*Geçici çalışanlar dikkate alınmamıştır.

Karşılaştırmalı veriler

Sektörlere göre gerçekleşen ve planlanan yatırım miktarı ortalaması - İlk 500

Sektörler	2015 yılı Gerçekleşen Yatırım Ortalaması (TL)	2016 yılı Planlanan Yatırım Ortalaması (TL)
1-TARIM	22.866.632	22.688.693
Bitkisel Ürünler	21.510.364	18.861.839
Hayvansal Ürünler	27.361.885	27.247.459
Ağaç ve Orman Ürünleri	27.865.256	42.149.189
2-SANAYİ	58.443.389	73.362.537
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	32.473.728	25.801.700
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	95.060.950	87.708.350
Sanayi Mamulleri	52.934.502	72.923.492
3-MADENCİLİK	28.865.460	12.418.116
4-TOPLAM	51.576.896	63.499.848

Sektörlere göre gerçekleşen ve planlanan yatırım miktarı ortalaması - İkinci 500

Sektörler	2015 yılı Gerçekleşen Yatırım Ortalaması (TL)	2016 yılı Planlanan Yatırım Ortalaması (TL)
1-TARIM	13.304.101	14.553.072
Bitkisel Ürünler	10.351.063	15.481.862
Hayvansal Ürünler	12.663.419	14.250.000
Ağaç ve Orman Ürünleri	27.313.542	11.495.741
2-SANAYİ	10.083.238	13.718.673
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	12.413.928	19.726.420
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	7.772.656	12.041.034
Sanayi Mamulleri	10.201.673	13.229.135
3-MADENCİLİK	4.645.593	4.260.000
4-TOPLAM	10.697.322	13.569.596

Sektörlere göre elektrik tüketimi - İlk 500

Sektörler	Elektrik tüketimi ortalaması (KWH)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	17.555.310	36.193.043	26.054.554	16.885.787	29.841.113	335.000.311
Bitkisel Ürünler	8.968.058	6.262.734	8.205.178	8.496.530	9.912.341	15.183.535
Hayvansal Ürünler	3.889.738	7.203.719	11.026.074	61.739.671	56.512.568	3.244.958.659
Ağaç ve Orman Ürünleri	86.978.803	95.112.677	58.932.410	70.605.671	163.723.616	143.484.563
2-SANAYİ	71.063.134	67.564.383	81.131.112	96.780.872	82.241.154	212.536.288
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	49.851.395	52.893.326	75.845.301	63.836.606	63.166.868	74.446.789
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	83.981.086	80.361.466	86.480.610	60.379.071	55.242.328	97.839.639
Sanayi Mamulleri	70.706.107	69.438.357	103.516.585	106.820.227	90.311.341	253.122.502
3-MADENCİLİK	39.448.715	37.677.609	51.025.664	115.985.839	67.143.277	106.120.126
4-TOPLAM	59.246.378	51.878.713	52.737.110	80.970.442	71.049.384	237.253.736

Sektörlere göre elektrik tüketimi - İkinci 500

Sektörler	Elektrik tüketimi ortalaması (KWH)					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1-TARIM	8.836.052	45.643.196	22.222.302	24.359.079	26.227.520	23.976.683
Bitkisel Ürünler	4.451.501	70.075.541	6.690.174	9.503.468	30.409.709	18.226.561
Hayvansal Ürünler	23.911.439	38.960.461	17.594.202	19.607.600	22.280.039	28.098.083
Ağaç ve Orman Ürünleri	22.580.535	27.893.587	42.382.530	117.575.143	5.578.224	51.277.361
2-SANAYİ	13.562.840	17.546.657	18.508.550	29.573.043	36.093.797	30.945.665
Tarım Dayalı İşlenmiş Ürünler	26.503.930	18.095.155	17.675.058	20.225.851	21.472.077	122.549.989
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	13.885.327	24.183.728	13.678.908	19.527.058	28.105.696	10.874.892
Sanayi Mamulleri	10.560.606	10.361.090	24.171.683	33.584.979	39.019.824	20.490.361
3-MADENCİLİK	5.432.327	35.383.170	7.606.136	25.741.923	92.138.580	7.845.592
4-TOPLAM	12.376.050	31.594.927	16.112.329	28.182.452	35.128.073	28.739.156

İlk ve ikinci 500 büyük ihracatçı firmanın ortalama personel sayıları

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
İlk 500	645	704	694	734	753	790	932
İkinci 500	272	294	353	328	334	423	417

*Geçici çalışanlar dikkate alınmamıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın Ar-Ge Profili

	Ar-Ge Merkezi Olan Firma Sayısı	Ortalama Ar-Ge Çalışanı Sayısı (%)	2015 yılında Ar-Ge'ye yaptığınız harcama tutarı (TL)	2015 yılı Ar-Ge'ye yaptığınız harcama tutarının toplam cirodan aldığı pay (%)	2016 yılı Ar-Ge'ye ayıracığınız harcama tutarı (TL)
İlk 500	114	89,41	3.716.003.026,15	1,72	2.051.628.579,17
İkinci 500	78	31,43	375.253.891,28	1,70	460.967.599,03

*Ar-Ge yapısı ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın Ar-Ge destek kullanım verileri

	Adet	Oran (%)
2015 yılında Ar-Ge desteklerinden yararlanan firma sayısı	131	
2015 yılında Yararlanılan Toplam Ar-Ge Desteği	212	100,00
TÜBİTAK	115	54,25
KOSGEB	6	2,83
EKONOMİ BAKANLIĞI	43	20,28
DİĞER	48	22,64

*Ar-Ge yapısı ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın marka tescil verileri

	Tescilli Marka Sayısı	2015 Yılında Tescillenen Marka Sayısı	2015 Yılında tescilli uluslararası marka sayısı	Patent Sayısı	2015 Yılında Alınan Patent Sayısı
İlk 500	11.707	796	5.595	4.751	846
İkinci 500	4.305	279	1.269	1.970	300

*Marka tescil verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın fuar katılım verileri

	2015 yılında katıldığı yurtiçi fuar sayısı	2015 yılında katıldığı yurtdışı fuar sayısı	Toplam Fuar Katılımı İçinde Yurtdışı Fuar Katılım Oranı(%)	2015 yılı içinde Dernek - Birlik - TİM - Bakanlık ve benzeri organizatörler aracılığıyla katıldığı yurtdışı ticari heyet sayısı
İlk 500	445	1.010	69,42	170
İkinci 500	297	707	70,42	129

*Fuar katılımları ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın tanıtım ve pazarlama verileri

	Cironun Ulusal Tanıtıma Ayrılma Oranı (%)	Cironun Uluslararası Tanıtıma Ayrılma Oranı (%)
İlk 500	1,90	2,36
İkinci 500	2,64	2,49

*Tanıtım ve pazarlama verilerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

Karşılaştırmalı veriler

İlk 1000 ihracatçı firmanın bölgelere göre dağılımı (adet)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Marmara	654	632	610	601	614	595	586	591	593
Ege	126	130	129	136	118	123	138	137	138
Güneydoğu Anadolu	48	62	72	70	83	81	88	88	79
İç Anadolu	72	78	83	82	76	89	81	82	83
Akdeniz	60	59	72	70	69	66	71	63	73
Karadeniz	32	31	30	31	34	32	30	28	30
Doğu Anadolu	8	8	4	10	6	14	6	11	4

2015 İlk 1000 ihracatçı firmanın kullandığı devlet teşvikleri

Sektörler	İlk 500		İkinci 500	
	Adet	Toplam Teşvik Miktarı İçindeki Oranı (%)	Adet	Toplam Teşvik Miktarı İçindeki Oranı (%)
Tasarım	10	1,94	8	1,81
Teknoloji	13	2,52	13	2,95
Ar-Ge	86	16,70	35	7,94
İstihdam	99	19,22	75	17,01
Tanıtım	31	6,02	28	6,35
Fuar	135	26,21	160	36,28
Pazarlama	51	9,90	61	13,83
Diğer	90	17,48	61	13,83

*Devlet teşvikleri ile ilgili bilgi veren firmaların kullandıkları teşvik sayıları dikkate alınmıştır.

2015 Yılı ihracat artış / azalış öngörü ortalaması (%)

İlk 500	10,40
İkinci 500	10,00

*İhracat öngörüsü ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

Yıl sonu dolar kuru ortalaması (TL)

İlk 500	3,13
İkinci 500	3,15

*İhracat öngörüsü ile ilgili bilgi veren firmalar dikkate alınmıştır.

Yıl sonu euro kuru ortalaması (TL)

İlk 500	3,41
İkinci 500	3,42

*Euro kuru ile ilgili tahminlerini paylaşan firmalar dikkate alınmıştır.

İlk 1000 ihracatçı firmanın illere göre dağılımı

İL	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ADANA	15	15	15	17	17	22	22	21	22
ADIYAMAN	1							4	4
AFYON	1	2	3	4	3	3	4	2	2
AKSARAY	1	1	1	1	2	1			1
AMASYA	1								
ANKARA	42	48	52	47	45	50	46	46	45
ANTALYA	9	7	7	9	10	8	9	6	10
ARTVİN	1	1	1	1		1		1	
AYDIN	8	8	10	7	6	8	8	7	7
BALIKESİR	4	4	5	5	7	6	6	5	5
BARTIN							1	1	1
BATMAN	1								
BİLECİK						1	1		1
BOLU				1	1	1	2	2	2
BURDUR	2	1	1	2	1	1	1	1	1
BURSA	57	55	52	55	48	44	50	57	59
ÇANAKKALE	1	1				1			
ÇANKIRI							1		
ÇORUM		1			1			2	1
DENİZLİ	29	28	22	27	23	24	24	25	21
DİYARBAKIR	1	1	1	2	1	1	2	3	1
DÜZCE		1					1	1	
EDİRNE	1	2	2		1	1			
ELAZIĞ	1						2	1	
ERZURUM		1							
ESKİŞEHİR	7	7	8	8	10	11	9	10	11
GAZİANTEP	33	48	49	52	63	71	67	64	62
GİRESUN	2	2	2	2	2	2	2	2	2
HAKKARİ	2	2	5	5	3	4	3	7	1
HATAY	17	16	23	18	17	13	13	11	12
İĞDIR	1	1	1	1	1			1	1
ISPARTA	1	2	1	2	2	2	2	1	1
İSTANBUL	535	503	492	484	475	464	453	445	439
İZMİR	63	65	67	66	66	61	70	67	77
KAHRAMANMARAŞ	6	5	8	6	8	8	10	7	9
KARABÜK		1	1	2	4	3	1	2	2
KARAMAN	3	4	4	4	3	5	5	4	5
KASTAMONU	1	1	1		1		1		
KAYSERİ	12	11	11	12	10	14	13	15	14
KIRKLARELİ		2	2	1	1	2	2	2	2
KİRŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1
KOCAELİ	41	47	41	44	62	56	56	62	66
KONYA	5	5	6	6	4	6	6	4	5
KÜTAHYA	4	4	4	5	3	3	3	3	3
MALATYA	3	4	3	4	2			2	2
MANİSA	16	18	20	20	14	20	18	22	18
MARDİN	4	4	7	7	10	9	8	8	5
MERSİN	11	13	17	14	13	10	12	15	17
MUĞLA	4	5	3	3	3	4	3	4	4
MUŞ							1		
NEVŞEHİR					1				
NIĞDE	1	1							
ORDU	6	3	4	3	2	2	2	2	3
OSMANIYE				1	1	2	2	1	1
RİZE	1	2	3	2	2	2	2	2	1
SAKARYA	6	8	5	6	8	8	9	7	7
SAMSUN	5	5	6	5	7	8	7	4	6
SİVAS				2		1			1
ŞANLIURFA	2	2	2	1			1	1	2
ŞIRNAK	6	7	8	8	9	10	10	8	5
TEKİRDAĞ	9	9	11	12	12	10	13	15	16
TRABZON	11	10	9	11	11	10	9	9	10
UŞAK							2	2	1
VAN	1								
YALOVA						2	2	3	3
ZONGULDAK	4	4	3	3	3	3	2	2	2

Karşılaştırmalı veriler

İlk 1000 ihracatçı firmanın firma sayısına göre il dağılımı

	İL	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	İSTANBUL	535	503	492	484	475	464	453	445	439
2	İZMİR	63	65	67	66	66	61	70	67	77
3	KOCAELİ	41	47	41	44	62	56	56	62	66
4	GAZİANTEP	33	48	49	52	63	71	67	64	62
5	BURSA	57	55	52	55	48	44	50	57	59
6	ANKARA	42	48	52	47	45	50	46	46	45
7	ADANA	15	15	15	17	17	22	22	21	22
8	DENİZLİ	29	28	22	27	23	24	24	25	21
9	MANİSA	16	18	20	20	14	20	18	22	18
10	MERSİN	11	13	17	14	13	10	12	15	17
11	TEKİRDAĞ	9	9	11	12	12	10	13	15	16
12	KAYSERİ	12	11	11	12	10	14	13	15	14
13	HATAY	17	16	23	18	17	13	13	11	12
14	ESKİŞEHİR	7	7	8	8	10	11	9	10	11
15	ANTALYA	9	7	7	9	10	8	9	6	10
16	TRABZON	11	10	9	11	11	10	9	9	10
17	KAHRAMANMARAŞ	6	5	8	6	8	8	10	7	9
18	AYDIN	8	8	10	7	6	8	8	7	7
19	SAKARYA	6	8	5	6	8	8	9	7	7
20	SAMSUN	5	5	6	5	7	8	7	4	6
21	BALIKESİR	4	4	5	5	7	6	6	5	5
22	KARAMAN	3	4	4	4	3	5	5	4	5
23	KONYA	5	5	6	6	4	6	6	4	5
24	MARDİN	4	4	7	7	10	9	8	8	5
25	ŞIRNAK	6	7	8	8	9	10	10	8	5
26	ADIYAMAN	1							4	4
27	MUĞLA	4	5	3	3	3	4	3	4	4
28	KÜTAHYA	4	4	4	5	3	3	3	3	3
29	ORDU	6	3	4	3	2	2	2	2	3
30	YALOVA						2	2	3	3
31	AFYON	1	2	3	4	3	3	4	2	2
32	BOLU				1	1	1	2	2	2
33	GİRESUN	2	2	2	2	2	2	2	2	2
34	KARABÜK		1	1	2	4	3	1	2	2
35	KIRKLARELİ		2	2	1	1	2	2	2	2
36	MALATYA	3	4	3	4	2			2	2
37	ŞANLIURFA	2	2	2	1			1	1	2
38	ZONGULDAK	4	4	3	3	3	3	2	2	2
39	AKSARAY	1	1	1	1	2	1			1
40	BARTIN							1	1	1
41	BİLECİK						1	1		1
42	BURDUR	2	1	1	2	1	1	1	1	1
43	ÇORUM		1			1			2	1
44	DİYARBAKIR	1	1	1	2	1	1	2	3	1
45	HAKKARI	2	2	5	5	3	4	3	7	1
46	İĞDIR	1	1	1	1	1			1	1
47	ISPARTA	1	2	1	2	2	2	2	1	1
48	KİRŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1
49	OSMANIYE				1	1	2	2	1	1
50	RİZE	1	2	3	2	2	2	2	2	1
51	SİVAS				2		1			1
52	UŞAK							2	2	1
53	AMASYA	1								
54	ARTVIN	1	1	1	1		1		1	
55	BATMAN	1								
56	ÇANAKKALE	1	1				1			
57	ÇANKIRI							1		
58	DÜZCE		1					1	1	
59	EDİRNE	1	2	2		1	1			
60	ELAZIĞ	1						2	1	
61	ERZURUM		1							
62	KASTAMONU	1	1	1		1		1		
63	MUŞ							1		
64	NEVŞEHİR					1				
65	NİĞDE	1	1							
66	VAN	1								

Turkey

Discover
the potential

Türkiye hikayesini dünyaya anlatıyor!

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
İHRACAT YILDIZLARI

The smart-cut technology

CALIKDENIM

www.calikdenim.com

Evinizin kombisi DemirDöküm tabii ki!

Bundan tam 62 yıl önce bu markayı yaratanların bir hayali vardı...
Türkiye'nin öncü ısıtma markası olmak...

DemirDöküm'ün başarıları kısa sürede Türkiye'nin sınırlarını aştı,
dünyanın takdirini kazandı. DemirDöküm kombiler, tasarım ve enerji
tasarrufu kategorilerinde dünyanın önemli ödülllerinden olan
Good Design ve Green Good Design ödüllerini aldı.

Fakat DemirDöküm için en büyük ödül; satış noktası ve yetkili servis hizmet
kalitesinden gelen memnuniyeti, tüketicilerinin yüzlerinde görmektir.

İşte bu yüzden evinizin kombisi,
DemirDöküm tabii ki!

Marmara Şirketler Grubu'nun öncelikli iş alanları arasında, tekstil, enerji, kağıt bobin ve hızlı tüketim sektörleri yer alıyor. Marmara Pamuklu Mensucat'la başlayan tekstil iş kolunun temelinde, Abdullah Öğücü tarafından 1964 yılında Gaziantep'te iplik üretmek amacıyla kurulmuş olan Güneydoğu İplik şirketi yer alıyor. Halen Marmara Pamuklu Mensucat, Türkiye'de iplik üretiminin önde gelen firmalarından biri olarak yer aldı.

2005 yılında mevcut tekstil tesislerinin kesintisiz, doğa dostu ve güvenilir enerji tedarikliğini karşılamak üzere başlayan enerji iş kolu da; bugün bölgenin önemli ölçekli ve bağımsız enerji santrallerinden biri konumunda. 75 MW Elektrik santrali, Tekirdağ ilinin hane tüketimini karşılayacak kapasiteye sahip.

Marmara Şirketler Gurubu 2005 yılında, hızla gelişen Türkiye'nin temizlik kağıdı pazarındaki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla %100 Türk sermayeli olarak Lila Kağıt'ı kurdu ve yatırım çalışmaları başladı. Lila Kağıt, Dünya standartlarında temizlik kağıtları üretme vizyonuyla Kasım 2007'de üretim tesislerinde faaliyetine başladı. 140.000 m²'lik alana kurulu olan Lila Kağıt 2012 Ocak ayında tamamlanan yeni yatırımlarıyla yılda 150.000 ton üretim kapasitesine ulaşmış ve sadece Türkiye'nin değil, Doğu Avrupa, Ortadoğu, Kafkaslar ve Afrika'nın tek kampüsteki en büyük kağıt üretim tesisi olarak faaliyetlerini sürdüren bir yapıya ulaşmıştır. 2015 yılında yüzde 5'lik kısmını Ar-Ge'ye ayırdığımız 50 milyon TL'lik yeni yatırımımız ile hem istihdamı artırmayı hem de yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda daha fazla tüketici ile buluşma fırsatı elde etmeyi hedeflemiştir.

Bobin ve yarı mamül kağıt satışında yurtiçi ve yakın coğrafyada lider konumda olan ve 5 kıtada 50'yi aşan ülkeye ihracat yapan Lila Kağıt bugüne kadar gerçekleştirdiği 400 milyon doları aşan ihracatı ile kağıt, karton, ambalaj, kırtasiye sektörlerinde İstanbul İhracatçı Birlikleri üyeleri arasında kurulduğu yıldan bu güne ilk 10'da yer almış ve bu başarısı 2014 yılının ihracat lideri olması ile taçlanmıştır.

Lila Kağıt, öncelikle selülozdan bobin kağıt, ardından da tüketicilerin kullanımına sunulmak üzere Marka ve Özel Marka altında paketli ürünler üretmektedir. Bu doğrultuda bir taraftan tüketicilere direk olarak ürünlerimizi sunarken, diğer taraftan yurtiçi ve yurtdışında diğer üreticilerin de hammadde tedarikçisi konumundayız.

Ürün alanını incelediğimizde, temizlik kağıdı sektörü, tüketicilerimizin beklentileri, ihtiyaçları ve alım güçlerine göre farklı segmentlere bölünüyor. Lila Kağıt olarak Sofia, Maylo, Berrak ve ev dışı kullanım pazarında ise Nua Professional markalarımızla tuvalet kağıdı, kağıt havlu, kağıt peçete ve kağıt mendil çeşitleriyle tüketicilerin beklentilerini en iyi şekilde karşılamak için çalışıyoruz. Sofia, temizlik kağıdı sektörüne kazandırdığı farklı ürün özellikleriyle pazarda yeni bir dönemin de kapılarını araladı.

En son Türkiye'nin ilk ve tek 4 katlı mutfak ve kokulu banyo havlularımızı pazara sunduk. Yine Doğal sabun kokulu Tuvalet kağıdı ve 40*40 ölçüsündeki günlük peçeteleriyle pazardaki ilklerin markası oldu. Çevreci yaklaşımımız ile tüketicilerimize her zaman ihtiyaçlarının üzerinde en yenilikçi ürünleri en yüksek otomasyon sistemleri ile sunmamız bizi farklılaştırıyor ve bugün yaklaşık 1,5 Milyar TL'lik Türkiye Temizlik Kağıtları Pazarı toplamında pazarın en genç oyuncusu olarak kendi markalarımız ve özel markalı üretimimizle %12'lik Pazar payına sahip olmamızı sağlıyor.

Vizyonumuz doğrultusunda tüketici ihtiyaçlarını ön planda tutarak geliştirdiğimiz inovatif ürünlerle markalarını, buldukları segmentlerde lider konuma getirme hedefi doğrultusunda, üretim teknolojimizde kuruluş aşamasından başlayan enerji ve diğer kaynak tasarruflarının yanı sıra tüketicilere ürüne göre yumuşaklık, kalınlık veya emicilik sağlayan bir çok farklı ekipmana ve uygulamaya sahibiz. Bunların neticesi olarak, özellikle Sofia ve Maylo markalarımızda birçok endüstriyel tescille ile dünya çapında yeniliklerin peşinde koşmayı sürdürüyoruz.

Lila Kağıt olarak, öncelikli hedeflerimizden biri, 2017 yılına kadar gıda dışı hızlı tüketim sektöründe faaliyet gösteren ilk 10 firma içerisinde yer almaktır. Bir başka deyişle, marketlerimize tüm gıda dışı ürünleri üreten ve ulaştırılan, yerli veya yabancı tüm firmalar arasında, bugüne kıyasla daha yukarıda yer almaktır. Kısa vadede bu hedefimize uygun olarak diğer kategoriler ile de müşteri ve tüketicilerimizle buluşmayı planlıyoruz.

Bu hedefi gerçekleştirmemize vesile olacak yeni yatırım ve iş ortaklıkları her zaman ilgimizi çekiyor. Gerek yeni yatırımlar gerekse iş ortaklıkları için görüşmeler halindeyiz. Sapro A.Ş ile yaptığımız iş ortaklığımız neticesinde, Sapro güvencesiyle üretilen ıslak havlu markası Hops'un Türkiye çapında tüm satış, dağıtım ve pazarlama faaliyetlerini yürütmeye başladık. Haziran 2014 tarihinden sonra Hops markasının yıllık satış cirosunu 6 aylık süreçte 2 katına yükselttik. Bu başarı, dağılımdaki artışla beraber aynı zamanda ürünlerde yaptığımız yeniliklerin de etkisiyle kazanıldı. 2015 yılını tamamladığımızda 3 kat ciro artışı sağlayarak, ıslak havlu pazarında genel kullanım markaları içinde 2.sıraya yerleşmeyi ve 2016 yılında ise genel kullanım markaları içinde lider olmayı hedefliyoruz.

Lila Kağıt olarak üretim, satış, pazarlama ve dağıtım alanında en yüksek kalite ve otomasyon ile hizmet vermenin yanı sıra markalarımızla sosyal sorumluluk projelerinde yer almayı önemsiyoruz. Bu yüzden Endüstriyel ağaç tarımı konusunda 2014 yılında ENAT'a (Endüstriyel Ağaç Tarımı A.Ş) ilk ve tek sponsor olan firma olarak endüstriyel amaçlı 50 bin ağaç dikimi gerçekleştirerek bu konudaki farkındalık için önemli bir adım attık. Bu girişimimizi üst segment markamız Sofia'nın 'Sofia Ormanları Yok Etmez' kampanyası ile destekledik. Her yıl fidan dikim sayısını artırarak sürdürmeyi planladığımız farklı projelerle; 2023 yılına kadar 600 futbol sahası büyüklüğünde bir alanda 700 bin ağaç dikimi gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Bu hedefimiz doğrultusunda çeşitli projelerle Sofia'nın her yıl yapmış olduğu satış oranı kadar Türkiye'ye endüstriyel ağaç kazandırmış olacağız.

Sofia ile yürüttüğümüz sosyal sorumluluk projemizin yanı sıra, eğitimin çocuklarımızın geleceğindeki en büyük güvencesi olduğuna inanarak, bir diğer markamız Maylo ve Türkiye Eğitim Gönülleri Vakfı (TEGV) işbirliği ile 2010 yılından bu yana bir sosyal sorumluluk projesi yürütüyoruz. Proje kapsamında Maylo markalı ürünlerimizin satışından elde edilen gelirin bir kısmını TEGV'e aktararak, 7.500'den fazla çocuğumuzun eğitimine katkı sağladık ve devam eden satışlarımızla katkı sağlamaya devam ediyoruz. Lila Kağıt olarak, toplum yararına farkındalık yaratacak farklı sosyal sorumluluk projelerine imza atmaya önümüzdeki dönemlerde de devam edeceğiz.

Markalarımızın yanı sıra, şirket olarak son yıllarda oldukça sık karşılaştığımız bir kavram olan 'Sürdürülebilirlik' kavramını önemsiyor ve bunun kaynakların bilinçli bir şekilde tüketilmesi ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanması yani bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin ihtiyaçlarının da sağlanması anlamına geldiğine inanıyoruz. Bunun için yeni yatırımlarımızda yağmur suyu toplama projesi, ileri derece enerji sağlayan elektrik sistemleri projesi, akıllı havalandırma sistemi projesi, atık ısı üreten kaynakların toplanarak tekrar üretim sürecine kazandırılması projesi gibi farklı projelerle sürdürülebilirliği katkı sağlamayı hedefliyoruz.

Sürdürülebilirliğin farkındalığının genç - yaşlı, büyük - küçük toplumun her kesiminin eğitilmesi ile mümkün olduğunu düşünüyor; Lila Kağıt olarak kurum değerlerimizde de yer alan endüstriyel sermayenin geliştirilmesine yönelik projelerin en büyük destekçilerinden biri olmaya yönelik arzumuzu pek çok platformda dile getiriyoruz.

Rusya'dan Hindistan'a,
dünyanın dört bir yanında.

TÜM TÜRKİYE'DE VE 120'DEN FAZLA ÜLKEDE...

EN SOĞUKTA...

Zackenberg Araştırma Enstitüsü / Grönland

EN SICAKTA...

Savla Çöl Yeşillendirme Projesi / Mısır

Güçlü mühendislik alt yapısı, Ar-Ge'ye yaptığı yatırımlar ve yenilikçi vizyonu ile Türkiye Ulusal Ar-Ge sıralamasında 136. olan Teksan, ürettiği yenilikçi ve farklı ürünleri Bolivya'dan Grönland'a kadar 120'yi aşkın ülkede tüketicilerle buluşturuyor.

İhracattaki istikrarlı büyümesi ve 2015 yılı performansı ile Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin ilk 500 İhracatçı Listesi'ne giren Teksan, geleceğin kesintisiz güç teknolojilerini bugünden tasarlayabilmek adına hiç durmadan var gücüyle çalışıyor.

GÜVENİLİR GÜÇ
HER ZAMAN
YANINIZDA

TEKSAN

EN YÜKSEKTE...

Fort Resort Oteli / Nepal

1994'ten beri...

A Honda for everyone!

Honda reserves the right to make changes at any time, without notice or obligation, in colors, specifications, accessories, materials and models. Some features shown herein may vary with the models available in Turkey. Please visit www.honda.com.tr or see your official Honda dealer for the terms and conditions of the 6-year/150.000 km limited warranty.

Herkes için bir Honda!

Honda, otomobillerin model, donanım, teknik özellik ve renklerinde önceden haber vermeksizin değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Fotoğraflarda görünen özelliklerle, Türkiye'de satışa sunulan modeller arasında farklılıklar olabilir. 6 yıl veya 150.000 km uzatılmış şartlı garanti ile ilgili detaylı bilgiyi <http://www.honda.com.tr> adresinden veya Honda Yetkili Satıcıları'ndan edinebilirsiniz.

Dünya'da Daikin

170 'e Yakın Ülkede **280** Bağı Şirket **82** Üretim Tesisi

Dönemsel
100.000
Çalışan

2
Milyar Euro

Türkiye'de Daikin

170 Bayi **500** Servis

Dönemsel
1.000
Çalışan

610
Milyon TL

- Dünyada ilk multi split üretimi
- Dünyada ilk VRV üretimi
- Dünyada nem miktarını kontrol eden ve havalandırma yapabilen ilk ve tek klima üretimi
- Dünyada ısı pompası için Eco-Label alan ilk üretici

Türkiye

170 Bayi
501 Servis
128.000 m² üzerine
42.000 m² kapalı alan

28 Bağılı Ortaklık

Japonya

32 Bağılı Ortaklık

Çin

38 Bağılı Ortaklık

Doğu Güney Asya,
Okyanusya

Hendek / Sakarya Üretim Tesisi
42.000 m² kapalı alan
128.000 m² toplam alan

İklimlendirme sektörüne yönelik geniş ürün yelpazesi, son teknolojiyle üretim yapan tesisi, deneyimli ve uzman ekibiyle Daikin, Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de tüketicilerin ihtiyaçlarına en uygun ve konforlu çözümleri sunmak üzere faaliyet göstermektedir.

Daikin Solution Plaza fuha İstanbul

Dünyanın en büyük, Avrupa'nın ilk ve tek iklimlendirme Deneyim merkezi Daikin Solution Plaza fuha İstanbul, 2.000 m²'lik alanda ısıtma ve soğutma çözümlerini gerçek ortam koşullarında test ederek ziyaretçilerine deneyimletiyor.

Avrupa'nın "Paslanmaz Çelik Üssü"...

Sartaş, 112.000 m²'lik tesislerinde yüksek teknoloji ile işlediği her tür paslanmaz çeliği dünyada 50'den fazla ülkeye ihraç ediyor.

Türkiye'nin paslanmaz çelik ihracatının önemli bir kısmını gerçekleştiren Sartaş, Avrupa'nın en büyük Paslanmaz Çelik Merkezi olmanın gururunu taşıyor.

PASLANMAZ ÇELİK SERVİS MERKEZLERİMİZ

RULO
SERVİS
MERKEZİ

PLATE
SERVİS
MERKEZİ

UZUN
MAMUL
SERVİS
MERKEZİ

SARITAS

SARITAS

" PASLANMAZ ÇELİK MERKEZİ "

Tekstil üretiminde,
Perakende ve Turizm
sektörlerinde;

45 yıldır ülkemizin
hizmetindeyiz.

45
yıl

Ozdilek Center / İstanbul

Ozdilek Izmir

Ozdilek Yalova

Ozdilek Kaplikaya / Bursa

Ozdilek Gemlik / Bursa

Ozdilek Alcaevler / Bursa

ÖZDİLEK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ ve TEKSTİL SANAYİ A.Ş.:

Yalova Yolu 4.km P.K. 16210 Osmangazi / Bursa Tel: +90 224 219 60 00 Faks: +90 224 219 60 70

ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ: YALOVA YOLU BURSA +90 224 219 60 00 - GEÇİT BURSA +90 224 244 90 00 - KAPLIKAYA BURSA +90 224 368 48 00
GEMLİK +90 224 513 68 00 - AFYONKARAHİSAR +90 272 252 54 00 - YALOVA +90 226 351 54 54 - İZMİR +90 232 278 12 00 - KOCATEPE +90 282 371 15 60
DEPARTMAN MAĞAZALARI: İSTANBUL VIALAND AVM +90 212 777 95 81 / TORIUM AVM +90 212 598 15 55 / MALL OF İSTANBUL AVM +90 212 801 07 00
EV TEKSTİLİ MAĞAZALARI: BURSA ÇARŞI +90 224 222 10 91 - ANKARA CEPA AVM +90 312 219 60 16 - 17 / FORUM AVM +90 312 578 00 80
+90 312 278 50 61 - ADANA OPTİMUM AVM +90 322 02 44 - AYDIN FORUM AYDIN AVM +90 256 232 02 33 - 34 / KUŞADASI AKDOĞAN PASAJI +90 256 614 66 37 -
AVM +90 374 274 10 80-83 - FETHİYE ERASTA AVM +90 252 614 50 08 - BOZÜYÜK SARAR OUTLET AVM +90 228 315 00 17 - DİYARBAKIR FORUM DİYARBAKIR
/ ARMONIPARK AVM +90 212 540 55 53 / BEYLİCİUM AVM +90 212 673 76 01 / CAROUSEL AVM +90 212 570 45 27 / CEVAHİR AVM +90 212 380 10 06 / KALE
VIAPORT-OUTLET AVM +90 212 898 14 90 / VIAPORT TUZLA MARİN AVM +90 216 504 25 49 / VIAPORT VENEZİA AVM +90 212 803 11 48 - İZMİR POINT
394 212 26 30 - GAZİANTEP PRIME MALL AVM +90 342 336 64 17 - SAFRANBOLU SAFRANPARK AVM +90 370 737 24 85 - ŞANLIURFA URFACITY AVM
KARABÜK KARES AVM OUTLET +90 370 813 15 40 - MALATYA MALATYAPARK AVM +90 422 211 12 04 - MANİSA APHİSAR NOVADA AVM +90 236 404 00 08
AVM +90 324 613 22 66 - TOKAT NOVADA AVM +90 356 214 66 10 - UŞAK FESTİVA AVM +90 276 213 62 16 - KAHRAMANMARAŞ PIAZZA AVM +90 344 235 18 74

Özdilek

YAŞAMIN İÇİNDE

Özdilek Bursa

ÖzdilekPark Antalya

Özdilek Afyonkarahisar

Özdilek Kocaeli

Özdilek Çeçit / Bursa

Özdilek Eskişehir

Özdilek İnegöl / Bursa

Özdilek Özlüce / Bursa

Özdilek Gürsu / Bursa

Özdilek
Her anı her yerde organizasyonun .COM

2009 Yılı Cumhuriyet Haftası'nda düzenlenen kampanya için Özdilek, Türkiye'nin En Değerli Markaları Araştırması Sektör Değerlendirmesi Sonuçlarıdır.

Sizin Özdilek'inizi
Sektörünüzün
Marka Değeri
Birincisi Seçildi

ATAEVLER BURSA +90 224 441 15 78 - ÖZLÜCE BURSA +90 224 413 70 54 GÜRSU BURSA +90 371 24 03 - İNEGÖL +90 224 714 85 50 -
ESKİŞEHİR +90 222 330 59 60 - ÖZDİLEKPARK ANTALYA +90 242 344 55 28 - ÖZDİLEKPARK İSTANBUL +90 212 388 88 60

ANKAMALL AVM +90 312 541 24 18 / NATA VEGA AVM +90 312 322 91 82 / ANTARES AVM +90 312 352 11 19 / PODIUM AVM +90 312 503 03 82 / TAURUS AVM
813 21 17 / KUŞADASI AVM +90 256 633 55 88 - BODRUM OASIS AVM +90 252 317 28 23 - BOLU HIGHWAY OUTLET AVM +90 374 250 11 50 / BOLU 14 BURDA
AVM +90 412 502 25 10 - ERZİNCAN ERZİNCAN PARK AVM +90 446 502 03 05 İSTANBUL AIRPORT AVM +90 212 465 87 64 / ARENAPARK AVM +90 212 470 00 53
OUTLET CENTER AVM +90 212 644 58 96 / MARMARA FORUM AVM +90 212 486 63 69 / PERLAVISTA AVM +90 212 873 06 16 / PLATO AVM +90 216 498 61 00 /
BORNOVA AVM +90 232 802 23 74 - MARDİN MARDİN AVM +90 482 802 00 54 - MERSİN FORUM AVM +90 324 531 54 35 - NEVŞEHİR FORUM KAPADOKYA +90
+90 414 314 55 69 - KAYSERİ KAYSERIPARK AVM +90 352 223 01 18 / BYZ GARAGE AVM +90 352 327 11 66 - KONYA KENT PLAZA AVM +90 332 290 15 10 -
İSKENDERUN PRIME MALL AVM +90 326 619 21 57 - GEBZE CENTER AVM +90 262 648 06 31 - TRABZON VARLIBAŞ AVM +90 462 223 27 17 - TARSUS TARSU
VAN VAN AVM +90 432 503 01 44 ZONGULDAK ZONGULDAK ESAS 67 BURDA +90 372 257 16 41 - EREĞLİ EREYLİN AVM +90 372 316 67 62

www.ozdilektheyim.com

Yakıt aldı

Hız sınırını geçti

Mola verdi

Motoru durdurdu

Hedefe ulaştı

Shell
FiloPlatform

Shell
Business Club

TTS
TAŞIT TANIMA SİSTEMİ

shellfiloplatform@shellbusinessclub.com / 444 29 14

FiLO YÖNETİMİNDE %100 KONTROL!

Taşıt Tanıma Sistemi'yle akaryakıt tüketiminde **tam kontrol** ile tanıştırdığımız şirketler, **Shell FiloPlatform** sayesinde şimdi de filo yönetiminde **%100 kontrol** ile tanışıyor!

SHELL'E HOŞ GELDİNİZ.

Şimdi cepten ve tableten de filonuzu yönetin!

DÜNDEN BUGÜNE...

Anadolu Isuzu'nun ilk aracı 1984'te Türkiye'nin yollarına çıktı.

Yola adımımızı attıktan sadece 10 yıl sonra, sınırların dışına çıktık, Türkiye için ihracata başladık.

Yaklaşık 150.000 araç ürettik.

Büydük... Çalışanları, bayi ağı, distribütörleri, tedarikçileri ve müşterileri ile dev bir aile olduk.

Birlikte sadece yolları değil, koca bir hayatı paylaştık.

Citiport ile Avrupa'nın "En Konforlu ve Ergonomik Otobüsü" ödülüne layık görüldük.

Sadece üretimin değil, araştırmanın geliştirmenin, yani geleceğin merkezi olduk.

Önümüzde uzun bir yol var.

Çünkü Anadolu Isuzu'da dahası var.

D-MAX

NOVO

N-WIDE

Konfor ve ergonomide, **Avrupa'nın 1 Numarası!**

Busworld Kortrijk 2015 otobüs fuar organizasyonu kapsamında Belçika'da düzenlenen ECW (European Coach Week) yarışmasına katılan Isuzu Citiport, Büyük Jüri tarafından Avrupa'nın "En Konforlu ve Ergonomik Otobüsü" ödülüne layık görüldü.

Alapala 'ya 3 GOOD DESIGN ÖDÜLÜ

ARION PURIFIER

SIMILAGO II

AURORA PLANSIFTER

Üretiminin %95'ini 90'dan fazla ülkeye ihraç eden,
anahtar teslimi un, irmik, pirinç ve yem fabrikaları kurulumunda
dünyanın lider markalarından olan Alapala Makina,
Chicago Athenaeum Mimari ve Tasarım Müzesi'nin
her yıl düzenlediği
dünyanın en prestijli tasarım ödülü programı
Good Design'da Endüstriyel Tasarım kategorisinde
SIMILAGO II, AURORA ve ARION ile 3 ödül birden kazandı.

AWARD 2015

THE CHICAGO
ATHENAEUM
MUSEUM OF
ARCHITECTURE
AND DESIGN

DÜNYANIN DÖR GELECEĞİ İYİLEŞTİRM

Portekiz

Bosna Hersek

Gürcistan

Türkiye

Arnavutluk

Cezayir

Irak

ABDİİBRAHİM

T BİR YANINDA EK İÇİN ÇALIŞIYORUZ.

Türkiye, Kazakistan ve Cezayir'de 3 üretim tesisimizin yanı sıra 9 ülkede kendi organizasyonel yapılanmamızla faaliyet gösteriyor, Kanada'dan İngiltere'ye yaklaşık 50 ülkeye ihracat yapıyoruz.

Dokunduğumuz hayatları iyileştirmek için dünyanın dört bir yanında tutkuyla çalışıyoruz.

Türk ilaç sanayisinin lider şirketi olarak, %100 yerli sermaye ile, uluslararası bir marka olma yolunda emin adımlarla ilerliyoruz.

**Hayatı iyileştirmek. Geleceği iyileştirmek.
İşte bizim işimiz bu.**

yatsan®

güzel bir gün geceden başlar

Adres	Gurbet Pınar Mevkii Bekir Saydam Caddesi No: 88 Pancar, Torbalı - İZMİR
Telefon	+90 232 864 24 00
Faks	+90 232 864 16 42
E-Posta	yatsan@yatsan.com
Web	www.yatsan.com

Benzersiz olmanın haklı gururu

1974 yılında başlayan üretim sürecini 'güzel bir gün geceden başlar' sloganı ile tanımlayan YATSAN, bugün Türkiye'de 150'ye yakın satış noktasının yanı sıra dünyanın 50 ülkesinde milyonlarca tüketicinin öncelikli tercihi haline geldi. Bu büyük başarının temelinde yatan itici gücü tek bir kelime ile özetlemek mümkün: **Mükemmeliyetçilik**. Yani kusursuz olana ulaşma çabası. Akla gelebilecek en karmaşık modellerden, tedariki en zor kumaşlara, özel maharet gerektiren işçilikten, zamana karşı yarışan üretim sürecine, her zaman ve her koşulda; uyku kültürüne yön veren, değiştiren ve dönüştüren bir marka olmuştur.

Herşeyin başladığı yer

Herşeye, uyku sektöründe daha konforlu ve kaliteli bir uyku deneyimini hedefleyerek başladık. Bu hedefimizi yerine getirebilmek için yatırımlarımızı teknoloji ve insan kaynaklarına yaptık: 63.000 m² alanı ile sektörde, Türkiye'deki sayılı üretim merkezlerinden birini kurduk. Son buluşları ve yenilikleri günü gününe takip ederken, kendi AR-GE çalışmalarımızın meyvelerini tüm dünya ile paylaşmayı unutmadık. Uluslararası markalar için yaptığımız sözleşmeli üretimlerimiz ve üretimimizin büyük bir kısmını yaklaşık 50 farklı ülkeye ihraç etmemiz, tüm dünyada on binlerce kişinin bizi tercih etmesini sağladı.

En'lerin ve ilk'lerin yaratıcısından yüksek kalite standartları...

Sürekli kendini yenileyerek büyüyen YATSAN'ın üretim felsefesi iki temel üzerinde yükselmektedir. Her zaman beklentileri aşarak yeni standartlar oluşturmak ve yapılan her işte en üst kalite düzeyini hedeflemek. Bu anlayışla hem ulusal hem de uluslararası perakende ve sözleşmeli pazarlarda tüketicilerine ve kurumsal müşterilerine hizmet veren YATSAN, 'özel tasarım' çözümleri ile geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadır. Farklı özelliklerdeki yay sistemlerinden visco elastic malzeme ile üretilen tamamen yaysız yataklara, lateks yataklardan, döşemeli yatak başlığı ve yatak setlerine, özel tasarımlı yat yataklarından, baza ve doğal malzemeler ile üretilmiş yataklara çok zengin bir ürün karması bugün dünyanın dört bir yanında YATSAN imzasıyla satılmaktadır. Çünkü ya en iyisini yapmalı ya da ilkin...

2011-2012-2013-2014-2015

İHRACAT ŞAMPİYONU*

www.apeltutkal.com

Siyanoakrilat Yapıştırıcılar · Poliüretan Yapıştırıcılar · Poliüretan Köpükler

apel tutkal **mitre apel**

“Mükemmel Yapıştırma, Mükemmel Sonuç”

Silikonlar · EVA Hotmelt Yapıştırıcılar · PVAc. Tutkallar · Teknik Aerosoller

dirinler

DÖKÜM SANAYİ LİMAN İŞLETMECİLİĞİ VE TİCARET A.Ş.

www.dirinlerdokum.com

Dirinler Döküm Sanayi Turizm
Liman İşl. ve Tic. A.Ş. 1974 yılından bu yana Dirinler Grubu bünyesinde faaliyet gösteren uluslararası düzeyde döküm alanında uzmanlaşmış bir dökümhanedir. 30.000m² lik kapalı alanda, iki adet 5 ton/saat ve iki adet 4 ton/saat indüksiyon ocağı, 4 adet modern kum mikseri ve yeni teknoloji ürünü dökümhane ekipmanları ile yılda 16.200 Ton demir dökümü gerçekleştirilmektedir.

EN-1561 standartlarında Lamel Grafitli Dökme Demir (Gri - Pik) ve EN-1563 standartlarında Küresel Grafitli Dökme Demir (Sfero) ve türleri olmak üzere geniş bir ürün kategorisinde hizmet verilmekte, Pik olarak tek parçada 15 ton, Sfero olarak tek parça da 12 ton'a kadar döküm yapılmaktadır.

Ürünün hazırlık, tasarım, model yapımı ve işleme hizmetleri farklı sektörlerde yer alan, her biri alanlarında lider müşterilerimiz için, yüksek kalitede ve üstün bir hizmet anlayışı çerçevesinde bir bütün olarak ta gerçekleştirilebilmektedir. Müşterilerimizin büyük bir bölümü; Rüzgâr Enerjisi Sektörü, Gemi Yapım Sanayi, Motor Yapımı, Makine Araç Gereçleri, Dişli Kutusu Üretimi, Türbin Üretimi, Pompa ve Su Aktarım Endüstrisi ve Genel Mekanik Endüstrisinde faaliyet gösteren uluslararası işletmelerdir.

İ.A.O.S.B. M. Kemal Bulv. No: 57 35620 Çiğli - İzmir / TÜRKİYE
Tel : +90.232.376 87 87 (Pbx) Fax : +90.232.376 85 87
e-mail : info@dirinlerdokum.com

TEK İŞİMİZ GÜVENLİ SÜRÜŞÜN BİR PARÇASI OLMAK

2015 YILI TÜRKİYE
**SEKTÖREL TANITIM
GRUPLARININ
DEĞERLENDİRMELERİ**

Erdal Matraş
Deri Tanıtım Grubu Başkanı

Türk derisi yeni pazarlara açılacak

DERİ Tanıtım Grubu olarak kurulduğumuz günden bugüne geçen 11 yıllık süreçte tanıtım çalışmalarımızda ciddi bir başarı yakaladık. Amerika, Asya ve Avrupa gibi hedef pazarlarımızda faaliyetlerimiz şu an en üst seviyede. Geçen yıl, İtalyan Vogue Dergisi ile 3 farklı etapta oluşan ve oldukça ses getiren bir işbirliğine imza attık. 2016'nın Şubat ayında da Arda Turan ile gerçekleştirdiğimiz projeye İtalya'da Türk derisi hakkında belirli bir farkındalık yaratmış olmanın gururunu ve sevincini yaşıyoruz. Hedef pazarlarımızda gerçekleştirdiğimiz her etkinlik ve projenin deri ihracatı üzerinde olumlu etkileri olduğunu biliyoruz. Artık Türk derisi denildiğinde, insanlarda son kalite malzeme ve son teknoloji yöntemlerle işlenmiş deri algısını oturtmayı başardık. Rusya ile yaşadığımız olumsuz duruma ve en önemli partnerimiz konumundaki Avrupa Birliği ülkele-

rinin neredeyse son 7 yıldır gösterdiği daralmaya rağmen, Amerika, Çin ve İtalya'da deri ihraç kalemlerini arttırarak kendimize bir pazar payı yarattık. Bu öngörümüzle globalde yaşanan daralmanın getireceği olumsuz etkiyi hafifletmeyi başaracağımıza inanıyorum. 2016 yılında da sektör olarak önceliğimiz yeni pazarlar yaratmak olacak. Örneğin tanıtımımızda ön planda tuttuğumuz Asya, Avrupa ve Amerika kıtasına bir de Afrika kıtasını eklemeyi hedefliyoruz. DTG olarak geçtiğimiz yıl olduğu gibi, bu yıl ve önümüzdeki kısa vadede, hem mevcut pazarları canlı tutmak, hem de yeni pazarlar geliştirmek hedefimiz olacak.

Edip Sevinç
Fındık Tanıtım Grubu Başkanı

Çalışmalarımızın meyvelerini topluyoruz

2015 yılında ülkemiz genel ihracatında yaşanan tüm olumsuz gelişmelere rağmen fındık ve mamulleri sektörü ihracatında yüzde 22.5 oranında bir artış gerçekleştirilerek 2.8 milyar dolar döviz girdisi elde edilmiş olup, bu rakam fındık ihracatımızda tüm zamanların en yüksek döviz geliri olarak tarihe geçmiş bulunmaktadır. Fındık sektörü açısından 2015 yılında yaşanan bir başka rekoru da, Fındık Tanıtım Grubu'nun (FTG) hedef ülkeleri arasında yer alan Çin'e gerçekleştirilen fındık ihracatı teşkil etmiştir. 2001 yılından bu yana tanıtım faaliyetinde bulunulan Çin'e, 2000'li yılların başında 165 ton olan ihracat miktarı, gerçekleştirilen tanıtım faaliyetlerinin etkisiyle 2015 yılında 3.550 ton'a ulaşmış ve karşılığında 42.5 milyon dolar döviz girdisi elde edilmiş olup, önümüzdeki bir kaç yıl içerisinde Çin'in ülkemizden en fazla fındık ihraçatı

tı yapılan ilk 10 ülke arasına girmesi beklenmektedir. FTG faaliyetlerinin önemli bir katkısı olduğunu düşünülen bu başarı hikayelerini görmek, 2023 ihracat hedefine ulaşılabilmesi açısından sektöre güç ve moral vermekte olup, yaşanan bu olumlu gelişmelerin devamı için 2009 yılında yürürlüğe giren "Serbest Piyasa Ekonomisi"ne devam edilmesi, serbest piyasa koşullarından ve üretici desteklenmesinin ön planda tutulduğu politikarlardan hiçbir şekilde popülizm baskısı ile vazgeçilmemesi gerekmektedir. FTG, diğer tanıtım faaliyetlerinin yanı sıra, Ar-Ge faaliyetlerine de büyük önem vermekte olup, yakın gelecekte üstünlüğümüzün devam ettirilebilmesi için üreticilerimize, budama, bahçe bakımı, zararlılar ile mücadele, modern üretim teknikleri vb. konularda ilgili kuruluşlar ile işbirliği içinde uygulamalı eğitimler verilmektedir.

Müjdat Sezer
Kanatlı Tanıtım Grubu Başkanı

Ar-ge'ye büyük önem veriyoruz

TÜRKİYE ihracatında 2002 yılından sonra yıldı- zı parlayan sektörlerden biri haline gelen Kanatlı Ürünleri Sektöründe; Türk Kanatlı Ürünlerini kapsayan Etlik Piliç, Hindi, Sofralık Yumurta, Damızlık Yumurta ve İleri İşlenmiş Kanatlı Ürünlerinin Hayvan Sağlığı, Kalitesi, Hijyen Kuralları Uygulamaları ve Güvenilirliğinin dünya piyasa- larında etkin bir şekilde rekabet edebilmesi amacı ile "Kanatlı Ürünleri Tanıtım Grubumuz kurulmuştur. Kanatlı Ürünleri Tanıtım Grubumuz Türkiye'nin 2023 ihracat stratejisi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Türk Kanatlı Ürünleri Sektörü 2002 yılından bu yana ülkemiz Hayvancılık ve Tarımsal Ürünleri Üretimine gurur kay- nağı olmuştur. 2015 yılında katıldığımız 13 ülkede 14 ulus- lararası gıda fuarında Türk Tavukçuluk sektörünü temsil ettik. Tüm bu çalışmalar ihracatımızı artırmanın yanında,

çiftlikten sanayiye 600 bin kişinin direkt istihdam edildi- ği sektördeki gelişme ve yeniliklerin takibi anlamında bü- yük fırsatlar sunuyor. Ülkemizin 2023 yılı 500 milyar dol- lar ihracat hedefi doğrultusunda sektörümüzün hedefinin 3 milyar dolar olduğunu hatırlatmak isteriz. Sektör gelişen teknolojinin de katkısıyla en sağlıklı, en verimli, en yüksek performanslı ırkların yetiştirilmesi, insan sağlığına katkı sağlayacak en güvenilir, en lezzetli ve kaliteli kanatlı ürün- lerinin üretiminin gerçekleştirilmesi için devlet destek- li Ar-Ge çalışmaları yürütmektedir. Her aşamada sağlık- lı biogüvenlik kurallarına uyulması, sürekli denetimlerle ve sürekliliği sağlanmış bir gelişmeyle bilimsel metotların araştırılıp kullanımı konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak devletle, üniversitelerle ve akade- misyenlerle sektörel çalışmalar yürütülmektedir.

Mehmet Akat
Kozmetik Tanıtım Grubu Başkanı

www.turkishcosmetics.org

Türk kozmetik ürünleri markalaşma yolunda

KOZMETİK Tanıtım Grubu, kurulduğu Kasım 2013 tarihinden bu yana, Türk ürünlerini bir dünya mar- kası haline getirmeyi, markaların ihracatını artırmayı ve Türk kozmetik sektörünün küresel pazar kanallarını ge- nişletmeyi amaçlıyor. Grubun, bu amaçlara paralel ola- rak gerçekleştirdiği faaliyetler, Türk Kozmetik sektörü ihracatına ivme kazandıracak bir pazarlama, pazar gelişt- irme, tanıtım stratejisi oluşturma hedefiyle yürütülüyor. Bu stratejiler, Türk kozmetik ürünleri algısının iyileştiril- mesini, bilinirliğinin hem yurtiçinde hem de yurtdışın- da artırılmasına katkı sağlıyor. Sabundan parfüme, ıslak mendillerde aerosol ürünlerine, esanslardan saç bakım ürünlerine, renkli kozmetikten kişisel bakım ürünlerine geniş ürün yelpazesine sahip, yüksek teknoloji ile üretim yapan, Türk kozmetik ve kişisel bakım sektörü, ihracatı-

nı 2002 yılında 246 milyon dolar seviyesinden 2014 yılı sonunda 1.27 milyar dolar seviyesine ulaştırdı. 2015 yı- lında ise, önemli pazarlarımızdaki ekonomik ve politik sorunlar ile genel olarak dünya ticaret hacminin daral- masına paralel olarak söz konusu rakam 1.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Grubun, bu amaçlara paralel ola- rak gerçekleştirdiği faaliyetler, Türk Kozmetik sektörü- ne değer kazandıracak bir pazarlama, pazar geliştirme, tanıtım stratejisi oluşturma hedefiyle yürütülüyor. Bu doğrultuda grubun yayın organı olan Beautyland Turkey Dergisi, İngilizce olarak yılda 4 kez 10.000'er adet ba- sılarak potansiyel alıcılara, Ticaret Müşavirliklerimize gönderiliyor. www.turkishcosmetics.org portalımızla da sektörü bir araya getirip, Türk ihracatçıların ortak ta- nıtım platformu olarak hizmet vermesini hedeflemekteyiz.

OSMAN ÖZ
Kuru Meyve Tanıtım Grubu Başkanı

Kuru meyveye talep hızla artıyor

KURU MEYVE Tanıtım Grubu (KMTG), kuru incir, kuru kayısı, çekirdeksiz kuru üzüm ve Antep fıstığının yurtiçi ve yurtdışı talebini artırmak adına doğru pazarlama enstrümanlarını organize bir şekilde ve ülke politikası olarak yürütmek için kuruldu. Kuru meyve ürünlerinin tanıtım ve pazarlaması yönündeki çalışmalarını “Türk Malı” imajını ön plana çıkararak markalaşma sürecini tamamlama hedefine oturtmuştur. Kuru incir, kuru kayısı, çekirdeksiz kuru üzüm ve Antep fıstığımız yıllık 1.5 milyar dolara yaklaşan ihracatın yüzde 80’inden fazlasını oluşturuyor. Ülkemizin sahip olduğu avantajlı coğrafi konum dolayısıyla, dünya genelinde giderek yaygınlık kazanan sağlıklı beslenme bilinci çerçevesinde söz konusu ürünlerimize olan talepte artış var ve bu eğilim devam edecek. Bizim amacımız da ürünlerimizin dünya genelinde bilinirliğini artırmak, belirlenen hedef pa-

zarlarımızdaki pazar payımızı artırmak ve dolayısıyla ülkeye daha fazla döviz kazandırmaktır.

Çin’i öncelikli hedef pazar olarak belirleyen Tanıtım Grubumuz, bu ülkede 2015 yılında tanıtım çalışmalarına başlamış, Pekin ve Şanghay’daki büyük hipermarketlerde tadım aktiviteleri düzenlemiş, yine Pekin kentinde Çin genelinde tanınırlığı olan program sunucusu, blog yazarı, gazete yazarları katılımıyla bir basın toplantısı düzenlemiştir. Yürütülen tanıtım çalışmaları kapsamında Çin genelinde tüketicilerin ulaşılacakları bir internet sitesi hazırlanmış, Çin’in önemli sosyal medya sitesi Weibo’da Türk Kuru Meyvesini tanıttak bir sayfa oluşturulmuş, tanıtım kampanyaları düzenlenmiştir. Hedef pazarlardaki tanıtım çalışmalarına 2016 yılında Güney Kore, 2017’de Hindistan pazarındaki çalışmalarla devam edilecektir.

Mehmet Surur Aydın
Makarna, Bulgur, Bakliyat ve Bitkisel Yağlar Tanıtım Grubu Başkanı

Yurtdışında ülkemizi ve ürünlerimizi tanıtıyoruz

MBTG, kuruluş amaçları doğrultusunda tanıtım faaliyetleri ile ilgili politika ve stratejilerin saptanmasına yardımcı olmakta ve yurtdışı tanıtım faaliyetlerine etkinliğin artırılması ve maliyetlerin azaltılması amacıyla hareket etmektedir. Bu kapsamda küresel anlamda önem taşıyan gıda fuarlarında ülkemizin ve ürünlerimizin tanıtımına büyük önem vermekteyiz. Beraberimizde götürdüğümüz açıcı heyeti tarafından pişirilen ürünler, fuarda standımızı ziyaret edenlere ikram edilmekte ve çok büyük beğeniyle karşılanmaktadır. Fuar katılımları sayesinde ihracatçı bilgilerimizi standımızı ziyaret eden potansiyel alıcılara ulaştırabildiğimiz gibi onların bilgilerini de üyelerimize iletme imkânımız bulunmaktadır. Ayrıca ürünlerimizden tadım imkânı sunarak nihai tüketicilerde ürünlerimize karşı bir farkındalık oluşturulmaktadır. Dünya ekonomisinde yaşanan yavaş-

lamayla birlikte, Türkiye’nin en önemli dış ticaret ortakları arasında bulunan Avrupa Birliği ülkelerinde yaşanan durgunluk ve Ortadoğu ülkelerinde görülen istikrarsızlık gibi dış ticaret performansını ciddi şekilde olumsuz etkileyen unsurların varlığı nedeniyle bir önceki yıla oranla yüzde 10’luk bir ihracat düşüşü söz konusu olmuştur. Miktar olarak değerlendirildiği zaman ise düşüş yüzde 4 oranındadır. 2015 yılında sektörde yer alan ürün gruplarının ihracatı 1.9 milyar dolar olmuştur. 2016 yılında hedefimiz yüzde 10 artışla yaklaşık 2.1 milyar dolara ulaşmaktır. Bu hedefe ulaşmak için fuarların dışında hedef ülkelere ticaret heyeti götürme, ikili iş görüşmeleri, akşam yemeği, resepsiyon gibi etkinlikler ile faaliyetler gerçekleştireceğiz. Yine hedef ülkelere basın mensubu heyeti getirerek basında ürünlerimizin yer alması konusunda çalışmalar yürütülmesi planlanmaktadır.

Adnan Dalgakıran
Makine Tanıtım Grubu Başkanı

**TÜRKİYE'NİN
MAKİNECİLERİ**

Makine sektörünü daha da yukarı taşıyacağız

MAKİNE Tanıtım Grubu, "Türk Makinesi" algısını güçlendirebilmek amacıyla yurtiçinde ve yurtdışında yoğun tanıtım faaliyetleri düzenlemek üzere 2007 yılında kuruldu. Özellikle hedef pazar olarak belirlenen Almanya ve ABD başta olmak üzere yoğun bir çalışma programı yürütüyoruz. Bu doğrultuda 2015 yılı içinde yurtdışında 16 uluslararası fuara katıldık. 2016'da ise 20 sektör fuarında Türk Makinesini temsil etmeyi planlıyoruz. MTG'nin katıldığı fuarlarda ziyaretçilere Türk Makine Sektörü hakkında bilgi veriyor, Türk makinesini tanıtıcı birçok reklam kampanyası yürütüyoruz. Ayrıca medya ile buluşmalar, yayınlar, heyetler, toplantılar yaparak sektör algısını uluslararası alanlarda geliştirmeye çalışıyoruz. Fuarlarda alt sektörlerin en önemli temsilcileri olan sektörel derneklerle de işbirliği yapıyoruz. Bu çerçevede, 2015 yılında, sektör

dernekleriyle Makine Sanayii Sektör Platformu çatısı altındaki birlikteliğimizi Makine İmalat Sanayii Dernekleri Federasyonu'na (MAKFED) dönüştürdük. Sektörle ilgili daha derinlemesine bilgilendirme yapmak amacıyla Türkiye genelinde 7.500 adrese ulaştırdığımız; sektörle ilgili gelişmelerin ve röportajların yer aldığı 2008'den bu yana yayınlanan Moment Expo dergimiz var. Geçtiğimiz yıl itibarıyla yeni bir strateji hazırlamak üzere düğmeye bastık. Gelecek döneme ilişkin hedeflerimizi, kararlılığımızı ve çalışma felsefemizi somutlaştırmak için de sembolik bir adım atmak istedik. Yeniden tasarlanan Makine Tanıtım Grubu logosu "Türkiye'nin Makinecileri"ni, bu ülkeden yükselen ve dünyaya ışık veren bir yıldız olarak simgelemektedir. Türkiye'nin Makinecileri olarak, firmalarımızla işbirliği içinde bu yıldızı ve sektörümüzü daha da yukarı taşıyacağız.

Ali Kavak
Narenciye Tanıtım Grubu Başkanı

İhracatçı ve üretici arasındaki köprüyüz

NARENCİYE Tanıtım Grubu (NTG), ürünlerimizin yurtiçi ve yurtdışı talebini artırmak adına 2007 yılında Ekonomi Bakanlığı başkanlığında kurulmuştur. NTG, yürüttüğü tanıtım faaliyetleri kapsamında Muhteşem Yüzyıl ekibinden Hürrem Sultan ve Kanuni Sultan Süleyman ve pop star Tarkan ile çekilen Türk Narenciyesi tanıtım filmlerini 25 ülkede yayımlanmıştır. Önümüzdeki dönemde Rusya'da televizyon mecraları, dergiler, internet siteleri ve gazetelerde tanıtım faaliyetlerini sürdürecektir, belirlenen hedef ülkelerde yoğun bir tanıtım kampanyası yürütecektir. Yeni pazarlar bulmak ve mevcut pazarlardaki ülke ihracatımızı artırmak adına tarımda modernizasyon için yapılan inovatif çalışmalara ve ar-ge çalışmalarına verdiği büyük önem sayesinde ciddi mesafeler kat eden NTG, Uzaktan Algılama Verile-

ri ve Coğrafi Bilgi Sistemleri yöntemlerini kullanarak narenciye üretim alanları haritasının yüksek çözünürlükte üretilmesini, üretimsel bilgilerin yanı sıra toprak, hidroloji ve iklim gibi çevresel koşulları içeren dinamik bir narenciye yönetim modeli oluşturulmasını sağlamıştır ve yeni çeşit geliştirme projeleri yürütmektedir. 56 ülkeden 1500 delegenin katılacağı Uluslararası Dünya Turuncgil Kongresi'nin 14'üncüsü 2020 yılında Narenciye Tanıtım Grubu'nun organizasyonunda Mersin'de yapılacaktır. Türkiye'deki narenciye üretimi 2015 yılı verilerine göre 3 milyon 787 bin ton olmakla beraber dünyada narenciye üretimi sıralamasında 9'uncu sırada yer almakta, narenciye ihracatı yapan ülkeler sıralamasında ise 3'üncü sırada yer almaktadır. NTG olarak ihracatçı ve üretici arasında köprü görevi görmeye devam edeceğiz.

Latif Aral Aliş
Savunma ve Havacılık Tanıtım Grubu Başkanı

Tanıtım faaliyetleri başarımızı artırıyor

GEÇTİĞİMİZ yıl Türkiye'nin toplam ihracatı 2014 yılına oranla yüzde 8.7 azaldı. 2015 yılı tüm dünyada dalma ile gerçekleşti. Türkiye ihracattaki azalmasına rağmen dünya pazarlarındaki payını artırdı. Demek ki Türkiye'nin yaşadığı kayıp diğer ülkelere göre daha az oldu. Sektörümüze bakacak olursak tüm sanayii sektörleri arasında sadece savunma ve havacılık sanayi ihracatını artırdı ve 2015 yılında 1,655 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdik. Sektörümüzün bu başarısında ürünlerimiz, hizmetlerimiz ve projelerimiz kadar tanıtım faaliyetlerimizin de katkısı büyük. Türk savunma sanayiinin ihracat performansını artırmak ve Türkiye'yi önemli global tedarikçilerden biri yapmak amacıyla kurduğumuz ve sektörün ihracatçı firmalarını tek çatı altında toplayan Savun-

ma ve Havacılık Sanayi İhracatçıları Birliği (SSI) olarak yeni pazarlara ulaşmak için tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine büyük önem veriyoruz. SSI ve Savunma ve Havacılık Tanıtım Grubumuz "Turkish Defence Alliance" (TDA) tarafından yapılan çalışmalar Türk savunma ve havacılık sektörünün uluslararası tanınırlığını artırıyor.

Sert rekabet ortamı içerisinde dünyanın radarında olmak, tedarik listesinde yer almak hiç de kolay değil. Bunun için üretmek kadar, uluslararası ilişkiler ve tanıtım da önemli. TDA olarak sektörün tanıtımı konusunda etkili çalışmalar yürütüyoruz, yürütmeye devam edeceğiz. Sektörün güçlenerek varlığını sürdürmesinin ihracat yoluyla olacağını bilincine, mümkün olan her mecrada, her ortamda daha fazla tanınırlık ve bilinirlik için çalışıyoruz.

Bahadır Kayan
Seramik Tanıtım Grubu Başkanı

Seramik sektöründe büyük potansiyel

TURKISHCERAMICS, Türkiye'deki seramik üretici ve ihracatçıların yurtdışı tanıtım faaliyetlerini yürüten ve bugün otuz aşkın firmanın yer aldığı Seramik Tanıtım Grubu'dur. Ekonomi Bakanlığının denetiminde ve TİM'e bağlı Orta Anadolu İhracatçıları Birlikleri'nin bünyesinde, kurulduğu 1997 yılından bu yana çalışmalarına devam etmektedir. Seramik Tanıtım Grubu'nun iletişim çalışmalarındaki amaç, yurtdışında Türk seramiklerinin algısını yukarı çekmek; böylece Türk Seramik markalarının yabancı projelerde öncelikli tercih ediliyor olmasına yardımcı olmaktadır. Bu yıl sektör tanıtımında hedef pazarlarımız olarak ABD, Kanada, İngiltere ve Almanya'yı belirlemiş durumdayız.

Hedef pazarlarımızdan İngiltere'de, Turquality® kapsamında olan Londra projemiz ile Royal Academy, Sinan: The First Starchitect Projesi, Blueprint Awards gibi birçok

sponsorluk ile tanıtım faaliyetlerimizi gerçekleştirmekteyiz. Bu etkinliklerin yanı sıra Seramik Tanıtım Grubu markası olan "Turkishceramics" ile hedef pazar ve kitlelerine ulaşmak amacıyla birçok uluslararası fuara nitelikli katılım sağlanmaktadır.

Bu sene üçüncüsü gerçekleştirilmekte olan Seramik Tasarım Yarışması, yeni ismi Xone Tasarım Ödülleri ile uluslararası bir yarışma olma yönünde ilk adımlarını atmaya başlamıştır. Xone Tasarım Ödülleri, 3 Haziran 2016 günü düzenlenecek olan ödül töreni gecesinde geleceğin tasarımcıları ile sektör profesyonellerini Esmâ Sultan Yalısı'nda buluşturacaktır. Sonuç olarak, seramik sektörünün, büyük potansiyeli ile önümüzdeki yıllarda gerçekleştirilmeye devam edilecek olan iyi tasarımlarla, ülke ekonomisinin büyümesine büyük katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Melih İşiel
Su Ürünleri Tanıtım Grubu Başkanı

İhracatı artıracak çalışmalar yapıyoruz

TÜRKİYE su ürünleri sektörü, sürdürülebilir üretim kapasitesi, tür çeşitliliği, AB standartlarına uygun üretim ve işleme teknikleri, hedef pazarlara coğrafi yakınlık gibi nedenlerle, üretim kapasitesi yanında aynı zamanda güçlü bir ihracat potansiyeline de sahip ve ihracatımız sürekli olarak yükselme eğilimi içerisinde seyrediyor. Son yıllarda ülkemizde su ürünleri üretimi, işlenmesi ve ihracatına yönelik ciddi yatırımlar gerçekleştirildi. Sürekli artan üretim kapasitesi ile dış pazarlarda önemli bir pazar payına ulaşan Türkiye su ürünleri sektörü, son yıllarda en hızlı büyüyen gıda sanayii olması ile önem kazandı, dünya çapında yetiştiricilik sektöründe önemli bir oyuncu haline geldi. Su Ürünleri Tanıtım Grubu ise, sağlıklı beslenmenin en temel öğe-

lerinden birini oluşturan su ürünlerine yönelik yurtiçi ve yurtdışı talebin, buna bağlı olarak ihracatın artırılmasına amacıyla 2008 yılında, ihracatçı firmaların talebi ile kuruldu. Grup Ege, İstanbul ve Akdeniz Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçı Birlikleri yönetim kurulu üyelerinin katılımıyla toplam onbir üyeden oluşuyor. Tanıtım Grubu, balık tüketiminin olumlu etkilerini ve insan sağlığı üzerine etkilerini tüketicilere aktararak yaptığı tanıtım faaliyetleri ile iç tüketimi artırmayı, uluslararası su ürünleri fuarlarına katılarak Türkiye su ürünleri ihracatını ve pazar payını artırmayı hedefliyor. Bu kapsamda çalışmalara hızla devam ediliyor.

Osman Bağdatlıoğlu
Süs Bitkileri Tanıtım Grubu Başkanı

Sektör için yaratıcı projelere imza atıyoruz

SÜS BİTKİLERİ sektörü son yıllarda Yeşil Şehirler ve kentsel peyzaj projelerinin öneminin de artmasıyla tüm dünyada ön plana çıkmakta. Biz de artan bu bilinçle sektörümüzün sesini artık daha fazla duyurmaya başladık. 2015 yılında sektörümüzde toplam 77 milyon dolar ihracat gerçekleştirdik. İhracatta ulaştığımız hedef pazarların sayısı her yıl artıyor. Kesme çiçek ihracatında Orta Avrupa ülkeleri, canlı bitkilerde ise Türkiye Cumhuriyetleri yeni ihracat pazarları olarak ön plana çıktı. 2015 yılında Süs Bitkileri Tanıtım Grubu olarak birçok pazarda başarılı tanıtım faaliyetleri düzenledik ve bunun olumlu dönüşlerini de alıyoruz. Bu yıl "Çiçek Açan Antalya" projemizle Türkiye'ye uluslararası yarışmada birincilik kazandırdık. Tanıtım grubumuz faaliyetlerini bu yıl da sektörün gelişimini sağlamak ve uluslararası imaj-

ını kuvvetlendirmek için sürdürecektir. 23 Nisan-30 Ekim 2016 tarihleri arasında düzenlenecek EXPO 2016 Antalya projesi de Birliğimizin başından beri içinde yer aldığı, sektörümüze ve ülkemize önemli katkılar sağlayacak bir proje. Antalya'da uluslararası bir botanik Expo'su düzenlenmesi ülkemizin ve Antalya'nın imajına büyük katkılar sağlayacak bir fırsat. "Çiçek ve Çocuk" temasıyla gerçekleştirilecek "Expo 2016" organizasyonu ile birlikte ülkemizin süs bitkileri sektöründeki yeri daha da önem kazanacak. Bu organizasyon ile ihracatın da ivme kazanmasını ve özellikle dış mekan bitkileri, peyzaj alanlarında sektörü çok geliştirmesini bekliyoruz. 2023 yılı ihracat hedefimiz olan 500 milyon dolara sektörümüz emin adımlarla ilerlerken, özveriyle sektörde emeği geçen herkese sonsuz teşekkür ediyoruz.

2015 Sektörel Tanıtım Grupları

Hidayet Kadiroğlu
Şekerli Mamuller Tanıtım Grubu Başkanı

Şekerleme tanıtımında 2016 rekor yılı olacak

NİSAN 2012'den beri yurtiçinde ve yurtdışında toplam 105 faaliyet gerçekleştiren Şekerli Mamuller Tanıtım Grubu, 2016 yılında rekora gidiyor. Bu yıl sadece yurtdışında 30'a yakın faaliyet planlıyoruz. Şekerli Mamuller Tanıtım Grubu, Nisan 2012'de kuruldu. Geçen süre zarfında bir yandan altyapı çalışmalarını sürdürürken diğer yandan yurtiçinde ve yurtdışında tanıtım faaliyetleri düzenledik. ŞTG olarak kurulduğumuz yıldan beri yurtdışında 80 ve yurtiçinde 25 olmak üzere toplam 105 faaliyet gerçekleştirdik. Bunun yanı sıra dünya çapında birçok farklı ülkede reklam kampanyaları ve tanıtım faaliyetleri organize ettik. 10 milyar dolar olan 2023 ihracat hedefimizi yıllık ortalama yüzde 15 büyüme oranıyla rahatlıkla gerçekleştirebileceğimizi öngörüyoruz. Ürettiği katma değer ile Türkiye'nin en önde gelen sektörlerin-

den olan şekerleme sektörü, son dönemlerde ihracat pazarlarındaki karışıklıklara rağmen pazar çeşitlendirme metoduyla ivme kaybetmeden yoluna devam ediyor. Bunun için özellikle Güney Amerika, Uzakdoğu ve Afrika marketlerindeki pazar payımızı artırarak 2023 hedefine büyük bir adımla yaklaşmayı hedefliyoruz. Türk şekerli mamuller sektörünün dünyada hak ettiği konuma gelmesini sağlamak için çalışmalarımıza 30'a yakın yurtdışı faaliyeti ile devam edeceğiz.

Turgay Ünlü
Un ve Unlu Mamuller Tanıtım Grubu Başkanı

Un ve unlu mamullerimizi dünyaya tanıtıyoruz

UN VE UNLU Mamuller Tanıtım Grubu (UTG) olarak kurulduğumuz günden beri amacımız UTG kapsamı ürünlerin hedef pazarlarımızdaki marka algısını geliştirerek sağlamlaştırmak ve bu ürünleri katma değeri yüksek ürünler haline getirerek ihracatımızı artırmaktır. Uluslararası hedef pazarlarımızda yaptığımız tanıtım çalışmaları ile Türk ürünlerinin her koşulda aranan ürünler olması ve ürünlerimizin kullanıcılarının sadık müşteriler haline gelmesi yönünde faaliyetler gerçekleştirmekteyiz. Bu hedefimize doğru uzun vadeli ve sürdürülebilir projeler ile sağlam adımlarla ilerlemekteyiz. 2015 yılında FCBAI Bakery Filipinler, Gulfood/Dubai, Türkmenistan Türk İhraç Ürünleri Fuarı/Türkmenistan, Food&Hotel/Endonezya, Thaifex/Tayland, Food Ingredients/Vietnam, Summer Fancy Food Show/ABD, FI South America/Brezilya, FI Asia/Tayland, Anuga/Almanya

ve FI Europe&Ni 2015/Fransa gibi sektörün birçok farklı ülkede düzenlenmiş fuarlarına ve ayrıca İtalya'da Expo Milano etkinliğine katılım sağladık. Bu fuarlarda ve etkinliklerde genel olarak sektörümüz ve ürünlerimizle ilgili bilgileri potansiyel alıcılara paylaşıyor ve ziyaretçilere Türk mutfağından çeşitli unlu mamulleri ikram ediyoruz. 2015 yılında fuar katılımları haricinde, Filipinler'de fırın ziyaretleri, fırıncı eğitimleri, yemek yazarı/bloggerlar semineri düzenlenmiş, Brezilya pazarı özelinde ise nitelikli alım heyeti faaliyeti gerçekleştirilmiştir. 2016 yılında da tanıtım faaliyetlerimize aynı hızla devam ederek Türk un ve unlu mamullerini dünyada aranan markalar haline getirme amacındayız. Buğdayın anavatanı Anadolu'dan binlerce yıllık tecrübemiz ile ürünlerimizi dünyaya ihraç etmeye devam etmekteyiz. Çalışmalarımızı www.tfyi.gov.tr web sitemizden takip edebilirsiniz.

Mehmet Kadri Gündes
Zeytin ve Zeytinyağı Tanıtım Komitesi Başkanı

Türk Zeytin ve Zeytinyağı'nı tanıtmaya devam

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI Tanıtım Komitesi 2007 yılından beri seçilen hedef pazarlarda "Türk Zeytin ve Zeytinyağı" markasını ve imajını oluşturmaya yönelik olarak tanıtım kampanyalarının yürütülmesi, iç pazara yönelik amacımızı da pazarın geliştirilmesi ve tüketimin artırılması için tüketici bilincini geliştirecek tanıtım faaliyetlerini yürütüyor. Türkiye'de dört beş yıl sonra sofralık zeytin ve zeytinyağı rekoltemizin mevcudun en azından iki katına çıkması durumunda oluşacak arz fazlasının iç piyasa tüketimi ile eritilmesi mümkün olmayacağı için şu an içinde bulunan arz yetersizliği nedeniyle özellikle kutulu ihracattaki pazarlarımızı kaybetmemek adına, önceki senelerde olduğu gibi 2015 yılında da çok aktif olarak tanıtım çalışmalarına devam eden Zeytin ve Zeytinyağı Tanıtım Komitesi Dubai Gulf Food'dan İtal-

ya'da Expo Milano'ya kadar onlarca fuara katıldı. 2016 yılı başında ise Türkmenistan Türk İhrac Ürünleri, Almanya Biofach Dubai'de Gulfood'a, Japonya'da Foodex Japan'a, Kanada'da Sial Canada fuarına katılım sağladık. İzmir'de gerçekleştirilen Olivtech Zeytin ve Zeytinyağı Teknolojileri fuarı ile eş zamanlı olarak bir alım heyeti organizasyonu yaptık ve ihracatçılarımıza Hindistan, Pakistan ve İspanya'dan gelen yüksek potansiyelli ithalatçı firmalar ile işbirliği görüşmeleri yapma imkanı sağladık. Önümüzdeki dönemde Iran Food Hospitality, ABD'de Summer Fancy Food, Hindistan'da Annapoorna World of Food 2016 ve S.Arabistan'da Foodex Saudi fuarlarına katılım gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Ülke içi tüketimin artırılmasını hedefleyen kamu spotu çalışmamız ise, www.zztk.com.tr adresinden izlenebilir.

Turkey
Discover
the potential

TC Turkish
Cosmetics
www.turkishcosmetics.org

TURKEY: made in beauty

Türk kozmetik ürünlerinin ihracat hacmi; Türkiye'nin güzellik kaynaklarının yanı sıra, gücünü üstün teknoloji ve teknik altyapılardan alan 3000'in üzerinde üreticiyle, 180'in üzerinde ülkeyi kapsamaktadır. Planlanmış ARGE çalışmalarının ve kalifiye uzmanlarının bir sonucu olarak, Türk Kozmetik ürünleri, en son teknolojiyle üretilmektedir.

#turkishcosmetics

Experience the Turkish Quality and Originality.

*Taze
&
Lezzetli*

Turkey

Discover
the potential

*Sağlıklı
&
Lezzetli*

ARDA TURAN
Rising star of world football

**TURKISH
LEATHER
THERE IS
NO BETTER**

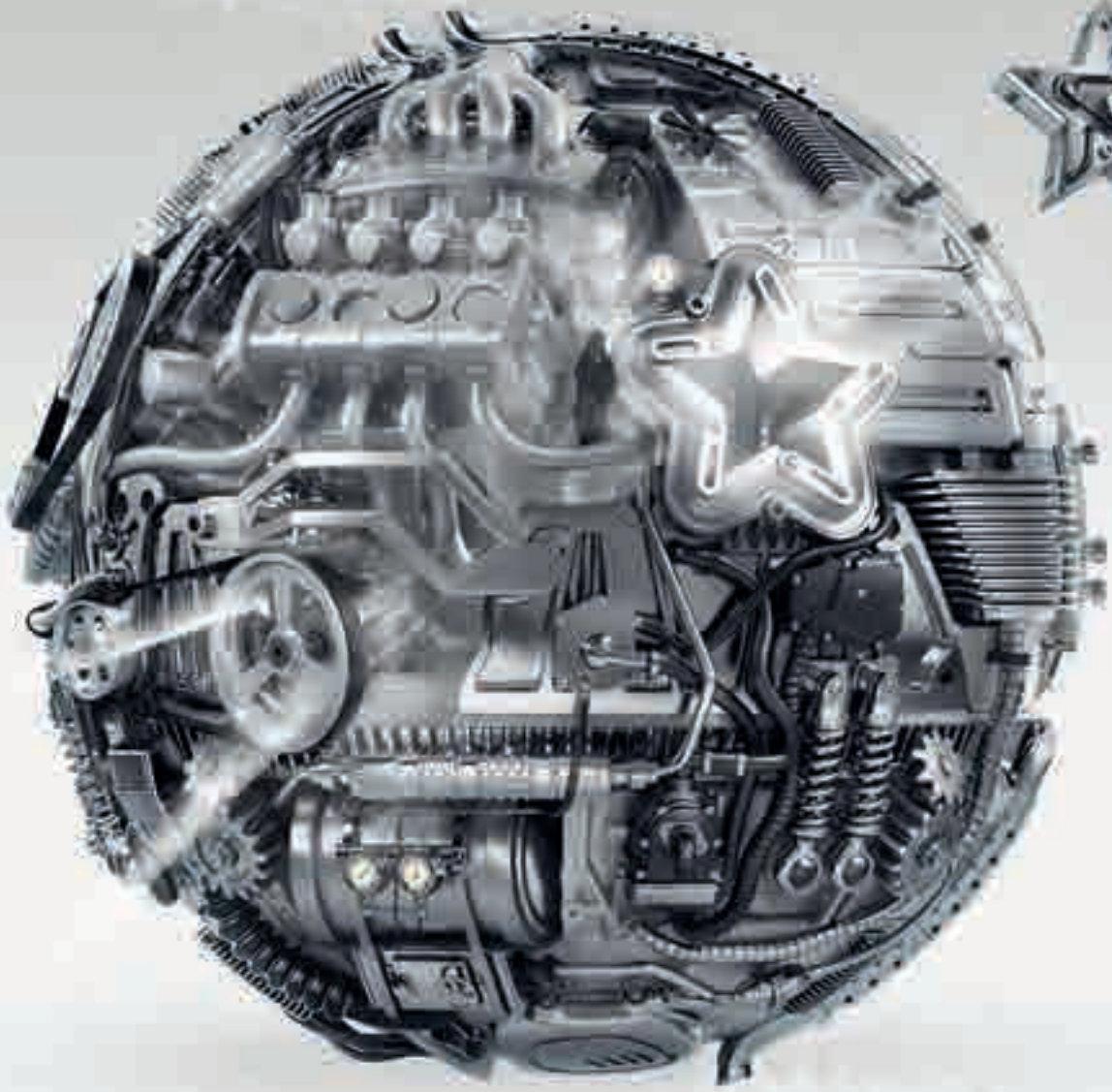

Discover
the potential

TURKISH
LEATHER
COUNCIL

[/turkishleather](#) [/turkishleathercouncil](#) turkishleather.com

Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

BİZ ÜRETİYORUZ, TÜRKİYE BÜYÜYOR.

Ürettiğimiz makineler Almanya, ABD ve İngiltere ilk üç sırada olmak üzere 200 ülkede tıkr tıkr çalışıyor. Ülkemize milyarlarca doları aşan ihracat getirisi sağlıyor. Her yıl yeni rekorlar kırılıyor, yeni fabrikalar kuruluyor. İstihdam ve refah artıyor. Türkiye bizimle büyüyor.

**TÜRKİYE'NİN
MAKİNECİLERİ**

www.turkiyeninmakinecileri.org

Geniş vizyon yeni hedefler büyük başarılar

İşinizin geleceği dünya çapında bir yatırıma dönüşüyor.

Türkiye'nin kanatlı ürünlerindeki kalitesini, zengin çeşitliliğini, teknolojik standartlarını ve enfes lezzetini bütün dünyanın tanınması, sevmesi, sofranın baş tacı etmesi için durmadan çalışan birileri var.

Kanatlı rnleri Sektörü KTG'nin önderliğinde büyümeye ve dünyada her geçen gün daha fazla ülkeye ulaşmaya devam ediyor.

2015'te 55'ten fazla ülkeye ihracat

Turkey

Discover
the potential

Türk tavukçuluk ürünleri Çiftlikten sofraya güvenle

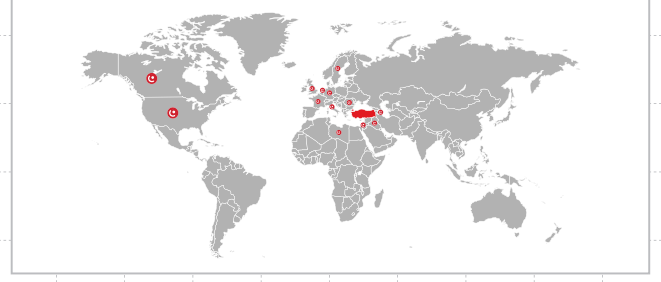

55 ülkeye toplam
1 milyar dolar
ihracat

Dünyanın kalitede
1 numaralı tercihi

Türkiye 2015 dünya seramik karo ihracatında 4. sırada ve seramik sağlık gereçleri ihracatında ise 5. sırada yer almaktadır. Aynı zamanda seramik sağlık gereçleri üretiminde Avrupa birinciliğine sahiptir. 2015 yılında değer bazında Türkiye, 500 milyon \$'ı aşkın seramik karo ve 200 milyon \$'ın üzerinde seramik sağlık gereçleri ihracatı ile toplamda 935 milyon \$ üzerinde ihracat gerçekleştirmiştir.

Türkiye seramik ile ilgili zengin bir geçmişe sahiptir, tarihteki ilk seramik üretimi 8000 yıl önce Anadolu topraklarında gerçekleştirilmiştir. Turkishceramics markası ile Seramik Tanıtım Grubu, bugün 30'u aşkın Türk Seramik üretici ve ihracatçı firmayı temsil etmektedir.

Turkishceramics olarak, yurtdışı pazarlarda aktif olarak fuar katılımları yanı sıra tanıtım etkinliklerine devam ediyoruz. Hedef pazarlarımız olan İngiltere, Almanya ve Amerika'da buluşmak istediğimiz mimar, müteahhit, proje pazarı, döşemeci ve sektör profesyonelleri ile bir araya geliyoruz. Bunlara ek olarak sektörümüzü geliştirmek üzere düzenlemekte olduğumuz Seramik Tasarım Yarışması ile de yetenekli gençlerimizin sektör ile buluşmasına aracı oluyoruz. Hali hazırda Türk Seramik firmalarımıza uluslararası alanda layık görülen tasarım ödülleri yandaki gibidir.

2015 Turkishceramics Öne Çıkan Etkinlik ve Fuarları

ISH 2015 10-14 Mart 2015, Frankfurt / ALMANYA

İki senede bir düzenlenen ISH Fuarı'nın 2015 senesi Turkishceramics katılımında, Türkiye'nin 2017 Partner ülke olma yolunda ISH yetkilileri ile sektörümüz adına görüşmeler yapıldı.

Salone Del Mobile 2015, Materials Village Etkinliği - 13-19 Nisan 2015, Milano / İTALYA

Ziyaretçiler arasında mimar ve tasarımcıların ağırlıkta olduğu etkinlik çerçevesinde, Mimar Paolo Cesaretti tarafından Türk seramikleri kullanılarak tasarlanan Kaleidoscope projemiz, Materials Village 2015'in en etkili ve dikkat çekici tasarımlarından biri oldu. Beğenilen tasarım Expo Milano'da bulunan Türk Pavyonu'na da taşındı.

II. Seramik Tasarım Yarışması Ödül Töreni Gecesi 7 Mayıs 2015, İstanbul, Esmâ Sultan Yalısı

2015 senesinde ikinci düzenlediğimiz ve katılımcı sayısında kayda değer bir artış yakalayan Seramik Tasarım Yarışması'nın ödülleri Esmâ Sultan Yalısı'nda düzenlenen törende geleceğin tasarımcıları ile buluştu. Yarışma katılımcıları bu gecede sektör profesyonelleri ile bir araya gelme imkanı buldu.

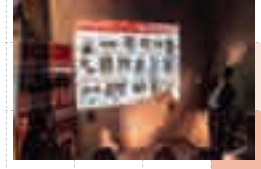

CTDA Alım Heyeti, MINI Fuar Organizasyonu 02-06 Haziran 2015, İstanbul, Conrad Otel

Türk firmalarının ürünlerini sergilediği mini fuar alanında, Amerika'dan ülkemize davet ettiğimiz Seramik Karo Dağıtıcıları Derneği (CTDA) üyeleri, Türk firmaları ile görüşme fırsatı buldu. Sektör ve Seramik Tanıtım Grubu hakkındaki sunumları dinleyen ziyaretçileri düzenlediğimiz İstanbul turları ve akşam yemekleri ile ağırladık.

Cersaie 2015 - 28 Eylül - 2 Ekim 2015, Bologna / İTALYA

Sektörün ses getiren ve her sene düzenlenen fuarı CERSAIE'de, havalimanı billboard ve animasyonlu ekranlarında ve aynı zamanda şehir içi taksileri üzerindeki TURKISHCERAMICS ilanımız ile etkin bir şekilde tanıtımımızı yaptık. Bunun yanı sıra Torre Prediparte Kulesi'nde, davetli basın mensuplarına Seramik Tanıtım Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Bahadır KAYAN "Değişen dünyada Türk seramik sektörünün yeri ve yönü" konulu bir sunum yaptı ve sunum akabinde ise basın mensupları ve sektör temsilcilerinin katılımıyla bir akşam yemeği organizasyonu gerçekleştirildi.

Seramik Sektörü Londra Projesi

Turquality® kapsamında geçen yıl, Londra'da sponsoru olduğumuz AJ Kiosk Projesi, Blueprint Awards, Clerkenwell Design Week gibi birçok başarılı faaliyet gerçekleştirmişti. 2015 yılında da Londra projelerimizin devamlılığını sağlamak amacı ile ülkenin en prestijli sanat ve kültür platformu olan Royal Academy ile bir yıllık sponsorluk anlaşması imzaladık. Londra'da bulunan bağımsız ve özel bir sanat enstitüsü olan Royal Academy'nin amacı, görsel sanatları takdir etmeyi ve yaratıcılığı; sergi, eğitim ve tartışma yoluyla desteklemektir. Bu sponsorluk sayesinde 2015 yılında aralarında mimar ve tasarımcıların da olduğu 18 etkinliğe 2.200 kişilik katılım üzerinden Türk seramiklerinin geldiği noktayı dünyaya tanıtmayı amaçladık.

İngiltere, Royal Academy of Arts Mimarlık Programı 2015 Sponsorluğu

Turkishceramics olarak Temmuz ayında dünyanın en önemli sanat kurumlarından İngiltere'deki Royal Academy of Arts Mimarlık Programı'nın 2015 senesi etkinliklerine sponsor olduk. Sene boyunca düzenlenmiş olan bu etkinliklerden ön plana çıkanlar aşağıdaki gibidir.

Ai Weiwei Private View And Breakfast 16 Eylül 2015

Turkishceramics; Hawkins/Brown, CZWG ve Haworth Tompkins gibi İngiltere'nin önde gelen mimarlık firmalarının da katılım sağladığı bir networking kahvaltısına ev sahipliği yaptı. Kahvaltının ardından ünlü sanatçı Ai Weiwei'in sergisinin özel gösterimi yapılmıştır.

Summer Exhibition Haziran - Eylül 2015 Unexpected Hill 3 Temmuz - 31 Eylül

Dört farklı mimarlık firmasının hazırladığı projeler arasından, Turkishceramics ve Royal Academy of Arts tarafından yapılan jüri elemesi sonrasında tamamı seramikten yapılmış kentsel müdahale niteliğindeki Beklenmedik Tepe (Unexpected Hill) projesinin hayata geçirilmesine karar verildi. Hayata geçirilen proje Burlington Gardens cephesinin girişinde yer aldı ve ziyaretçilerin sosyal kullanımına açıldı.

Autumn Program

Royal Academy sponsorluğu kapsamında Turkishceramics brandinglerimiz; mimari bazlı basın bültenleri, mimarlara yönelik web siteleri, RA mimarlık alanı sergileri ekranları, verilen mimarlık dersleri sırasında mimarlık etkinliklerinin açılış slidelarında ve yaz sergisi ödülleri üzerinde yer aldı.

2016 Yılı İlk Yarı - Öne Çıkan Turkishceramics Etkinlikleri XONE Tasarım Yarışması 2016

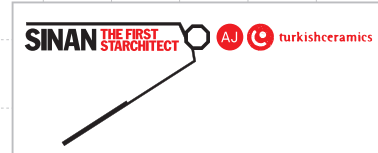

Türkiye seramik sektörünün uluslararası rekabet gücünü artırmak amacıyla sektörün önde gelen üreticileri ile seramiğin geleceğini şekillendirecek genç tasarımcıları aynı çatı altında toplayan Seramik Tasarım Yarışması, 2016 yılından itibaren XONE - Seramik Tasarım Yarışması ve XONE - Seramik Tasarım Ödülleri adı ve yeni logosu altında geleceğin tasarımcılarını sektörle buluşturmaya devam edecek. Yeni marka adı XONE, yarışmanın özgünlüğüne, seçilen işlerin 'tek ve tam aranan' olduğuna vurgu yapmak için İngilizce 'Exactly One' teriminden yola çıkarak formüle edildi. 'Zone' olarak okunan XONE, seramik yarışmasının öğrencilerden profesyonellere, akademisyenlerden sanatçılara, sektörün farklı aktörlerini buluşturan özel bir 'alan' olduğuna da dikkat çekmektedir.

Sinan Projesi Ağustos 2015 - Mayıs 2016

2014 yılında The Architects' Journal (AJ) ile beraber 2015 yılı sonu için Mimar Sinan projesinin yapılmasına karar verildi. Mimar Sinan, The first starchitect projesi; Mimar Sinan'ın eserlerinin, hayatının ve uluslararası mimarlık dünyasını etkileyen işlerinin yer aldığı ve incelendiği 100 sayfalık bir kitap ve bu kitabın içeriğinden ortaya çıkartılacak, Londra'da 2016 senesi Mayıs ayında sunulacak bir sergiden oluşuyor.

Proje'nin ilk adımı olarak İngiltere'den Türkiye'ye gelen mimarlar ile 18 - 22 Kasım 2015 tarihleri arasında İstanbul ve Edirne'de Mimar Sinan Eserleri'ni ziyaret gerçekleştirildi. Etkinlik kapsamında, mimarlara Mimar Sinan'ın eserleri ile ilgili bilgi aktarımı yapıldı. Geziye kitabın yapımında rol oynayacak önemli İngiliz mimarlar ve aynı zamanda proje kapsamında dijital ortamda düzenlenen yarışmada birinci olan bir mimar katılım sağladı.

Blueprint Awards 22 Ekim 2015, Londra

Village Underground, Shoreditch'de düzenlenen Blueprint Awards 2015 etkinliğinin bu yıl ikinci kez ana sponsoru olan Turkishceramics, aynı zamanda mimarlık ve eleştirel düşünce kategorilerindeki ödüllere de ismini verdi.

Sinan Projesi Sergisi 18 Nisan 2016, Londra

Londra Projesi kapsamında yayınlanacak olan "Sinan: The First Starchitect" Kitabı'nın sergisi, Londra Building Center'da 4 hafta süre ile sergilenecek ve açılışı 18 Mayıs tarihinde yapılacaktır.

turkishceramics

www.turkishceramics.com

+ Fındık

Sevdiğiniz bir çok lezzete Türk fıncığı eşlik ediyor. Türk fıncığının bulunduğu her tat artı değer kazanıyor.

www.ftg.org.tr

Türkiye

Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
**ALFABETİK SIRAYA
GÖRE İLK 500
İHRACATÇI FİRMASI**

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
425	53	3 M SANAYİ VE TİC.A.Ş	39.507.547,63
315	6	ABALIOĞLU YEM SOYA VE TEKS.SAN .A.Ş.	50.950.564,81
187	15	ABB ELEKTRİK SAN.A.Ş	78.854.091,88
305	22	ABB İHRACAT TİC.VE ELEKTRİK SAN.A.Ş.	52.160.129,80
480	41	ACCELL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	35.915.676,84
290	34	ADOPEN PLASTİK VE İNŞ.SAN.A.Ş.	54.760.479,11
299	5	AGROMEY GIDA VE YEM SAN.TİC.A. Ş.	53.147.930,37
278	7	AGT DIŞ TİCARET A.Ş.	56.313.048,15
412	19	AKDAS DOKUM SAN.VE TİC.A.S.	40.443.108,05
200	18	AKDENİZ KİMYASAL UR.PAZ.İC VE DİS TİC.A.S.	73.616.408,32
468	40	AKHAN UN FABRİKASI TARIM ÜRÜN. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	37.022.347,50
244	12	AKINAL SENTETİK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	62.161.922,64
43	4	AKINTEK TEKSTİL SAN.İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	254.536.892,01
140	19	AKINTEK TEKSTİL ÜRÜN.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	103.286.688,26
28	1	AK-PA TEKS. İHR. PAZ. A.Ş.	363.332.048,91
268	20	AKSA JENERATOR SANAYİ A.S.	57.796.902,64
440	10	AKYEM ADANA YEM YAĞ BİODİZEL TAR.VE SAN.TİC.A.Ş.	38.534.967,52
207	5	ALLIANCE ONE TUTUN A.S.	72.424.368,51
387	76	ALMES İÇ VE DIŞ TİC.NAK.A.Ş.	42.251.396,85
258	8	ALP HAVACILIK SAN.TİC. A.Ş.	60.024.635,00
334	45	ALPİN TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD. ŞTİ	48.006.167,69
42	4	ALSTOM GRID ENERJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	255.048.697,21
276	7	ALTEK DÖKÜM HADDE MAMÜLLERİ SAN.VE TİC.A.Ş	56.344.195,37
178	13	ALTINMARKA GIDA SAN.VE TİC.A.Ş	81.515.305,48
26	1	ALTUNKAYA İNŞ.NAK.GIDA TİC. A.Ş.	369.597.586,88
413	102	ALTUNSOY ULUSLARARASI NAK.İNŞ. İTH.İHR.TİC.LTD.ŞTİ.	40.406.216,89
463	39	AMYLUM NİSASTA SANAYİ VE TİCARET A.S.	37.535.007,95
336	9	ANATOLIA TAR.ÜR.SAN.VE DIŞ TİC A.Ş.	47.599.780,95
233	16	ANI BİSKÜVİ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	64.593.213,53
337	46	APS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	47.460.114,04
129	9	ARBEL BAKLIYAT HUBUBAT SAN. TİC.A.Ş.	110.336.796,42
7	2	ARÇELİK A.Ş.	1.783.545.474,49
322	6	ARÇELİK-LG KLİMA SANAYİ VE TİC A.Ş.	49.896.616,17
300	13	ARDA MÜHENDİSLİK SAN.VE TİC. LTD.ŞTİ.	53.127.569,45
389	41	ARGON KİMYA SAN.VE TİC.A.Ş	42.039.002,79
102	5	ARPAS İHRACAT İTHALAT VE PAZA RLAMA A.S.	136.215.460,14
154	8	ARSLANTÜRK TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ İHRACAT VE İTHALAT A.Ş.	91.713.481,83
177	5	ASAŞ ALÜMİNYUM SAN. VE TİC. A.Ş.	81.787.272,43
101	5	ASELSAN ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	138.599.674,39
286	32	ASIL ÇELİK SAN.VE TİC.A.S.	54.950.664,86
415	46	ASLANKAYA İNŞ.VE TİC.LTD.ŞTİ.	40.255.502,40
182	1	ASYA GIDA NAKLİYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	80.124.004,12
143	10	ATOM KABLO SAN.VE TİC.A.S	101.862.207,75
121	20	AUTOLİV ÇANKOR OTO.EMNİYET SİS SAN.VE TİC.A.Ş	116.248.296,40
137	1	AYDIN KURUYEMİŞ SANAYİ VE TİC. A.Ş.	104.749.171,44
340	20	AYDIN TEKS.TİC.VE PAZ.A.Ş	47.184.140,93
131	15	AYGAZ A.Ş.	106.984.530,88
254	26	BAGFAS BANDIRMA GUBRE FABRİKALARI A.S.	60.229.711,06
203	21	BAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.	72.631.248,25

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
133	9	BALIKESİR ELEKTRO MEKANİK SAN. TESİSLERİ A.S.	106.533.119,80
36	3	BALSU GIDA SAN.VE TIC.A.Ş	291.931.937,76
209	2	BANVİT BANDIRMA VİTAMİNLİ YEM SAN. A. Ş.	71.885.924,64
48	3	BAŞAK METAL TIC.VE SAN.A.Ş.	226.702.051,88
193	24	BAYKAN DIŞ TIC.LTD.ŞTİ	76.585.013,00
379	38	BEKAERT KARTEPE ÇELİK KORD SAN. VE TIC. A.Ş.	43.122.067,08
295	32	BELTAN VIBRACOUSTIC TITRESİM ELEMANL SAN.VE TIC.A.S.	53.865.355,16
118	2	BEŞİKTAŞ GEMİ İNŞ.A.A.Ş.	117.295.418,47
89	4	BEŞLER MAKARNA UN İRMİK GIDA SAN.VE TIC.A.Ş.	148.458.122,10
256	36	BEYÇELİK GESTAMP KALIP VE OTO YAN SANAYİ PAZ. VE TIC. A.Ş.	60.100.153,91
255	32	BEYPA DIŞ TIC.VE TEKS.SAN.A.Ş	60.165.889,74
246	19	BİFA BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	61.854.724,31
427	43	BİLİM İLAÇ SAN. VE TIC. A.Ş.	39.379.321,03
24	3	BIRGI BİRLEŞİK GİYİM İHR.DIŞ TIC.A.Ş.	427.741.241,78
204	24	BORCELİK CELİK SAN.TIC.A.S.	72.610.505,47
458	36	BORSAN KABLO ELEKTRİK AYDINLATMA İNŞAAT SAN. VE TIC. A.Ş.	37.957.338,68
160	17	BORUSAN İSTİKBAL TIC. AŞ.	88.823.116,09
37	6	BORUSAN MANNESMANN BORU SAN.VE TIC.A.S.	277.593.407,66
110	4	BOSCH REXROTH OTOMASYON SAN.VE TIC.A.S.	125.682.194,50
9	6	BOSCH SAN.VE TIC.A.Ş	1.059.074.611,46
38	1	BOSCH TERMOTEKNİK ISITMA VE KLİMA SAN.VE TIC.A.Ş.	270.309.322,71
235	8	BOSSA TIC.VE SAN.İŞLT.A.Ş.	63.769.982,88
132	3	BOYDAK DIŞ TIC. A.Ş.	106.556.833,17
97	4	BOYTEKS TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş.	141.875.768,84
13	3	BSH EV ALETLERİ SAN.VE TIC.A.Ş	794.407.275,19
249	31	BVB TEKS.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	61.002.970,53
347	35	CAG CELİK DEMİR VE CELİK ENDÜSTRİ A.S.	46.358.581,98
241	9	ÇALIK DENİM TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	62.780.448,13
105	3	ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.	132.073.165,15
455	13	CEHA BÜRO MOBİLYALARI A.Ş.	38.125.393,56
271	5	ÇELİK TRANS DENİZ İNŞAAT LTD. ŞTİ.	57.104.301,78
452	72	ÇELİKEL ALÜMİNYUM DÖKÜM İMALAT SAN. VE TIC. A. Ş.	38.190.573,91
231	4	CEMRE MARİN ENDÜSTRİ A.Ş	64.664.354,93
421	43	CEMTAS CELİK MAKİNA SAN.VE TIC.A.S.	39.725.273,28
368	61	CESUR AMBALAJ SAN.VE TIC.A.Ş.	44.237.387,62
211	33	CEVHER DOKUM SANAYİ A.S.	70.386.427,63
142	2	ÇİMSA ÇİMENTO SAN. VE TIC. A. Ş.	101.959.968,91
53	6	CİNER İÇ VE DIŞ TIC.A.Ş.	209.745.901,57
400	24	CMK KABLO ELEKT.SAN. İÇ VE DIŞ LTD.ŞTİ.	41.187.393,53
60	14	CMS JANT VE MAKİNA SAN.A.S.	191.902.412,20
22	4	ÇOLAKOĞLU DIŞ TIC.A.Ş	456.397.257,79
279	31	CONTITECH LASTİK SAN. VE TIC. A.Ş.	56.157.371,77
420	9	COŞKUNÖZ RADYATÖR VE ISI SANAYİ TİCARET A.Ş.	39.934.829,27
93	12	CROSS TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş	145.036.834,75
212	34	DANIŞ GİYİM DIŞ TIC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	70.370.791,75
487	85	DEFACTO PERAKENDE TIC.A.Ş.	35.706.915,73
302	7	DEKANYA OTOMOTİV SAN. TIC. A.Ş.	52.658.290,60
361	30	DİCLE GIDA VE TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	45.369.976,59
21	3	DİLER DIŞ TİCARET A.Ş.	457.602.569,03

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
484	67	DOMİNO TEKS.ÜRÜN.L SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş	35.768.829,14
431	18	DORÇE PREFABRİK YAPI VE İNŞAAT A.Ş.	39.162.021,36
205	2	DOST KARDEŞLER TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	72.601.114,85
165	1	DSD DERİ SANAYİCİLERİ DIŞ TİC. A.Ş	85.047.536,41
88	14	DTS DENİZLİ TEKSTİL DIS TIC.AS	149.136.524,59
375	10	DÜNYA TAŞ İTHALAT İHRACAT MADENCİLİK TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	43.751.204,06
443	34	DÜNYA-93 DIŞ TİC. VE TURİZM LT D.ŞTİ.	38.439.740,69
56	4	DURAK FINDIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	203.400.029,09
215	26	DURMAZ LOJİSTİK İTH. VE İHR. LTD.ŞTİ.	67.934.749,15
169	3	DURMAZLAR MAKİNA SAN.VE TİC.A.Ş.	83.152.855,29
478	42	DURUM GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	36.197.544,38
419	28	EBİON KABLO SANAYİ TİC.A.Ş.	39.968.150,99
345	47	EDA DIŞ TİC.VE TEKS.PAZ.A.Ş	46.703.294,46
318	39	EFES TEKS.SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	50.265.757,68
482	52	EFOR İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .	35.826.270,35
180	6	EKİN MADEN TİCARET VE SANAYİ A.S.	80.205.913,96
20	2	EKOM ECZACIBAŞI DIŞ TİC. A.Ş.	460.964.379,91
80	10	EKSPER GIDA PAZ SAN.VE TİC.A.Ş .	155.486.251,27
189	5	ELEKS DIŞ TİCARET A.Ş.	78.704.817,58
395	25	ELSAN ELEKTRİK GEREÇLERİ SAN. VE TİC. A.S.	41.682.686,97
195	29	ELZEYYUNE TEKSTİL DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	75.817.903,48
324	34	EMRE METAL DIS TİC.LTD. ŞTİ.	49.625.570,56
432	12	EMTA KABLO SAN.VE TİC.A.Ş.	39.123.231,48
219	21	ENPAY ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA VE YATIRIM A.Ş.	67.028.424,95
457	45	ERCIYAS ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş	38.015.748,13
176	22	EREĞLİ DEMİR VE ÇELİK FABRİKALARI TİC. A.Ş.	82.236.925,15
267	21	ERİŞLER GIDA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	57.852.923,77
417	55	ERKUNT SANAYİ A. Ş.	40.047.734,00
272	6	ERMAKSAN MAKİNA SAN.VE TİC. A. S.	57.056.642,99
243	27	EROL DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	62.346.686,50
104	18	ERPA HAZIR GIYIM İÇ VE DIŞ TİC.A.Ş.	134.352.091,21
493	15	ERUSLU İÇ VE DIŞ TİC.PAZ.A.Ş.	35.522.261,22
354	9	ETİ ELEKTROMETALURJİ A.Ş.	45.685.825,87
125	5	ETİ KROM A.Ş.	114.528.193,69
14	2	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GEN.MÜD.	767.799.636,95
159	77	ETSUN ENTEGRE TAR.ÜR.SAN. VE TİC.A.Ş.	89.950.988,00
437	11	EZUMA İNŞAAT İTHALAT İHRACAT TİCARET VE SANAYİ LTD.ŞTİ	38.815.010,24
289	31	FARBA OTOMOTİV AYDINLATMA VE PLASTİK FAB.A.S.	54.887.275,50
91	18	FEDERAL MOGUL DIŞ TİC.A.Ş.	146.306.674,42
444	42	FERRO DÖKÜM SANAYİ VE DIŞ TİCARET A.Ş.	38.405.389,19
471	64	FG KONFEKSİYON TEKSTİL SAN.DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	36.824.688,98
397	31	FİLPA AMBL.VE DIŞ TİC.A.Ş.	41.630.420,26
418	19	FİSTAŞ DIŞ TİC.PAZ.SAN.VE TİC. A.Ş.	40.025.627,15
73	4	FNSS DIŞ TİCARET A.Ş.	164.516.712,73
1	1	FORD OTOMOTİV SAN. A.S.	3.847.112.066,44
184	23	FORE ULUSLARARASI PAZ.VE TİC.A.Ş.	79.198.741,69
175	26	GAMATEKS TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	82.249.921,38
477	65	GB TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	36.362.486,20
144	11	GEMLIK GUBRE SANAYİ A.S.	100.944.517,92

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
497	165	GENTAŞ İÇ VE DIŞ TİC.NAK.TAŞ. LTD.ŞTİ.	35.389.575,43
344	45	GES TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.AŞ.	46.791.074,20
325	41	GLOBAL SOURCING DIŞ TİC.A.Ş.	49.576.080,32
372	1	GÖKNUR GIDA MADDELERİ ENERJİ İMALAT İTH.İHR.TİC.VE SAN. A.Ş.	43.932.543,90
41	9	GOODYEAR LASTİKLERİ T.A.Ş.	263.163.295,26
371	35	GRAMMER KOLTUK SIST.SAN.VE TİC A.Ş	43.932.907,76
396	6	GRANİSER İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş	41.660.014,19
357	120	GRUP İMPEKS METAL SAN.VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	45.512.280,58
103	5	GÜLSAN SENTETİK DOKUMA SAN.VE TİC.A.Ş.	134.569.872,62
338	7	GÜMÜŞDOĞA SU ÜRÜN.ÜRETİM İHR VE İTH.AŞ	47.412.213,32
446	10	GUNESGİL KUYUMCULUK İHR.İTH. TİC.VE SAN.A.S.	38.399.791,15
393	39	GÜNEY ÇELİK HASIR VE DEMİR MAM.SAN.TİC.A.Ş.	41.726.492,44
179	10	GÜRSOY TARIMSAL ÜRÜNLER GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş	80.427.700,38
475	26	GÜRTEKS PAZARLAMA A.Ş.	36.562.179,63
11	1	HABAŞ SINAI VE TIBBI GAZLAR İSTİHSAL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	870.981.673,22
426	42	HASCALIK SAN.VE TİC.A.S.	39.424.414,52
51	2	HAYAT KİMYA SAN. A.Ş	213.823.843,05
82	24	HEMA EXİM TİCARET A.Ş.	154.584.639,66
474	10	HEPER METAL DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	36.572.441,84
362	9	HIDROMEK HİDROLİK VE MEKANİK İML.SAN.VE TİC.A.Ş.	44.971.849,31
491	11	HST OTOMOTİV İMALAT SAN.VE TİC. A.Ş.	35.604.314,31
52	11	HYUNDAI-ASSAN OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	212.988.962,76
17	2	İÇDAŞ ÇELİK ENERJİ TERSANE VE ULASIM SANAYİ A.Ş.	650.442.505,02
98	16	İLERİ GİYİM SAN VE DIŞ TİC.AŞ.	140.735.401,34
197	63	İLK İNŞAAT TAAHHÜT SAN VE TİC. A. Ş.	75.398.364,94
229	27	İNCİ GS YUASA AKÜ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	64.814.979,94
108	5	INTERSWEET DIŞ TİC.A.Ş	128.084.283,32
498	72	INTERTEKS GIDA TEKS.DIŞ.TİC. A.Ş	35.358.527,86
253	7	IŞIK ORGANİK GIDA TARIM ÜR. HAYV.SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	60.353.295,13
39	7	İSKENDERUN DEMİR VE ÇELİK A.Ş.	264.490.817,00
75	4	İSTANBUL ALTIN RAFİNERİSİ A.S.	162.698.834,53
59	3	İSTANBUL ALTINONS KUYUMCULUK GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	195.379.353,87
126	7	İSTANBUL GIDA DIŞ TİC.A.Ş	113.325.014,78
65	8	İZMİR DEMİR ÇELİK SANAYİ A.Ş.	171.002.569,52
462	39	JANTSA JANT SANAYİ VE TİC.A.Ş.	37.631.743,52
466	38	JOHNSON CONTROLS GEBZE OTOM. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	37.199.202,92
288	39	JOTUN BOYA SANAYİ VE TİCARET A.S.	54.943.167,80
153	4	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ SANAYİ A.Ş.	92.549.102,49
308	6	K.F.C.GIDA TEKSTİL SANAYİ İTHALAT İHRACAT YATIRIM A.Ş.	51.550.680,51
492	32	KABTEK KABLO İNŞ. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	35.562.638,33
114	6	KADOOĞLU YAĞ SAN.VE TİC.A.Ş.	122.578.023,49
323	15	KALDE KLİMA PAZARLAMA VE TAAH. A.Ş.	49.638.273,39
384	11	KALE KİLİT VE KALIP SAN.AŞ.	42.537.632,94
280	7	KALTUN MADENCİLİK SANAYİ NAKLİYE VE AKARYAKIT TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	56.006.954,24
198	2	KALYONCU NAKLİYAT TURİZM TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.	74.807.310,39
221	4	KAPLANLAR TEKSTİL DIŞ TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	66.676.757,89
326	33	KAPTAN DEMİR ÇELİK END.TİC.A.S	49.340.166,94
115	12	KAPTAN METAL DIŞ TİCARET VE NAKLİYAT A.Ş.	119.915.037,74
181	17	KARBEL TEKSTİL DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.	80.150.574,11

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	Ihracat 2015 (\$)
149	14	KARDEMİR DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	96.905.779,93
230	3	KARTAL HALI TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	64.767.194,98
461	21	KASAR VE DUAL TEKS.SAN.A.Ş	37.714.590,13
185	4	KASTAMONU ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	79.181.737,24
4	4	KİBAR DIŞ TİC.A.Ş	2.433.034.659,34
430	12	KINAN DIS TICARET LTD.STI.	39.190.417,44
119	10	KİPAŞ PAZARLAMA VE TİCARET AŞ.	117.252.537,75
312	15	KIVANÇ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	51.137.690,28
124	1	KLC GIDA ÜRÜNLERİ İTH.IHR.VE TİC.A.Ş.	114.893.893,24
313	7	KLİMASAN KLİMA SAN. VE TİC. A.Ş.	51.121.562,70
84	10	KOCAER HADDECİLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	153.661.086,15
111	8	KÖKSAN PET VE PLASTİK AMB.SAN.VE TİC.A.Ş.	124.883.431,03
50	2	KORDSA GLOBAL ENDÜST.İPLİK VE KORD BEZİ SAN.VE TİC.A.Ş.	216.544.069,69
473	40	KOREL ELEKT.SAN.VE TİC.A.S.	36.654.527,70
87	7	KOROZO DIŞ TİC. A.Ş.	149.548.448,89
411	44	KOSAN KOZMETİK PAZARLAMA VE TİCARET A.S.	40.505.586,44
155	21	KOTON MAĞAZACILIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	91.581.834,30
238	18	KUCUKBAY YAG VE DETERJAN SANAYİ A.S.	63.242.336,55
320	32	KÜÇÜKÇALIK TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	49.992.062,59
479	84	KÜÇÜKER TEKS.DIŞ TİC.A.Ş.	35.967.738,98
265	17	KÜMAŞ MANYEZİT SANAYİ A.Ş.	58.428.304,31
424	10	KUTAS TARIM URUNLERI DIS TIC. VE SAN.A.S.	39.610.578,48
54	7	LC WAİKİKİ MAĞAZACILIK HİZM. TİC. A.Ş.	205.518.009,28
148	35	LESAFFRE TURQUİE MAYACILIK ÜRETİM VE TİC.A.Ş	97.183.515,16
156	23	LİM OTOMOTİV TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	91.494.002,93
274	11	MAGNESİT A.S.	56.755.547,13
321	55	MAKBAŞ ALÜMİNYUM PROFİL İNŞAAT SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	49.928.674,75
167	6	MAKİNA VE KİMYA ENDÜSTRİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	84.721.114,84
34	8	MAN TÜRKİYE A.Ş.	301.453.980,08
250	6	MARMARA PAM.MENS.SAN.TİC.VE ELEKTRİK ÜRETİM A.Ş	60.810.530,73
390	18	MATESA TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	41.993.464,68
62	13	MAXION İNCİ JANT SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	187.916.471,54
259	30	MAXION JANTAŞ JANT SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	59.586.279,97
257	6	MEGA METAL SAN.VE TİC.LTD.STI.	60.098.571,13
441	49	MEMİŞOĞLU TARIM ÜRÜN.TİC.LTD.ŞTİ.	38.495.586,84
403	5	MENAS MERSİN ZİRAİ ÜRÜNLER İŞL. İHR.SAN.TİC.A.Ş.	41.003.009,31
77	10	MENDERES TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	160.887.269,07
18	7	MERCEDES-BENZ TÜRK A.Ş.	644.985.450,05
317	28	MERSİN UN SAN. VE TİC.A.Ş.	50.471.519,61
99	11	MERTAS TUR.-DENİZC.NAKL.VE TİC.A.S.	139.811.200,96
117	13	MESCIER DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.	117.430.048,45
240	25	METAL MARKET DIS TIC.A.S.	62.960.502,18
296	8	MİDAL KABLO SAN. VE TİC. A.Ş.	53.864.184,90
495	61	MİKROPOR MAKİNA SAN. VE TİC. A. Ş.	35.470.357,63
331	43	MİLTEKS SPOR GİYİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	48.419.172,57
467	11	MİORO HEDİYELİK ESYA SAN.VE TİC.A.S.	37.044.183,14
194	23	MİTAŞ ENERJİ VE MADENİ İNŞAAT İŞLERİ TÜRK A.Ş.	76.146.703,79
404	41	MMK METALURJİ SAN.TİC.VE LİMAN İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	40.985.410,41
163	11	MUTLU MAKARNACILIK SAN.VE TİC. A.Ş.	87.061.916,01

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
408	9	NADIR METAL RAFINERİ SAN.VE TIC.A.S.	40.687.825,04
281	22	NADİR YAĞ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	55.927.590,51
139	25	NAKSAN DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	104.300.865,09
287	36	NAZ DIŞ TİC.A.Ş.	54.948.950,76
186	16	NEXANS TÜRKİYE END.VE TIC.A.S.	78.857.887,54
359	22	NITTO BENTO BANTÇILIK SAN.VE TIC.A.Ş.	45.434.193,37
162	18	NOKSEL ÇELİK BORU SANAYİ A.Ş.	88.389.024,72
227	29	NORM CIVATA SAN.VE TIC.A.S.	65.013.074,85
262	33	NSN TEKSTİL SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	59.036.398,19
488	7	NUH ÇİMENTO SANAYİ A.Ş.	35.684.173,71
236	17	NUR GIDA PETR.ÜRNL.US.NAK.MAD TEKS.SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	63.734.563,36
164	19	NURSAN METALURJİ ENDÜSTRİSİ A.Ş.	86.936.700,95
145	8	OBA FOOD GIDA SAN.TİC.A.Ş.	100.023.321,91
481	69	OĞUZHAN TEKSTİL TURİZM İNŞAAT SAN.VE TIC.A.Ş.	35.910.934,28
228	5	ONTEX TÜKETİM ÜRÜN.SAN.VE TIC.A.Ş.	64.984.016,20
191	16	ORGANİK KİMYA SAN.VE TIC.A.Ş.	77.549.488,25
370	5	ORKA TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TIC.LTD.ŞTİ.	44.068.641,92
161	7	ORTA ANADOLU TIC.VE SAN.İŞLET. T.A.Ş.	88.487.234,15
130	2	ORTADOĞU RULMAN SAN.VE TIC.A.Ş.	109.564.455,61
358	4	OSMAN AKÇA TARIM ÜRÜN.İTH. İHR.SAN.VE TIC.A.Ş.	45.464.242,51
3	2	OYAK-RENAULT OTOMOBİL FAB.A.S.	2.678.134.392,98
410	58	OZ TEKSTİL SAN.VE TIC.LTD.STİ.	40.621.250,45
307	8	ÖZDOĞU İNŞAAT VE TIC.LTD.ŞTİ.	51.624.795,59
333	7	ÖZ-EGE TÜTÜN SAN.TİC.A.Ş.	48.139.086,56
113	7	ÖZGÜN GIDA SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	123.621.860,17
242	2	ÖZGÜR TARIM ÜRÜNLERİ İNŞAAT SAN. VE TIC. A. Ş.	62.623.979,07
150	15	OZKAN DEMİR ÇELİK SANAYİ A.S.	95.795.983,87
423	39	ÖZTİRYAKİLER MADENİ EŞYA SAN. TIC. A.Ş.	39.685.748,11
435	8	PAGYSA PAMUK GIDA YERLİ ÜRÜNL. TIC.VE SAN.A.Ş.	39.000.647,21
170	12	PAMUKKALE DIŞ TIC. A.Ş.	82.819.172,32
355	69	PARSAN MAKİNA PARÇALARI SAN. A.S.	45.625.417,76
81	3	PERFETTI VAN MELLE GIDA SAN.VE TIC.A.Ş.	154.903.152,47
16	2	PERGAMON STATUS DIŞ TIC.A.Ş.	654.131.057,02
19	3	PETKİM PETROKİMYA HOLDİNG A.Ş.	484.287.470,93
90	17	PETLAS LASTİK SANAYİ VE TIC.A.Ş.	147.302.273,59
94	2	PHILSA PHILIP MORRIS SABANCI SİGARA VE TUTUN SAN.TİC.A.S.	144.819.350,37
275	28	POLİBAK PLASTİK FİLM SAN. VE TIC. A.S.	56.493.225,16
29	21	POLİMEKS İNŞAAT TAAHHÜT VE SAN TIC.A.Ş.	362.870.451,65
61	5	POLİMER KAUÇUK SAN.VE PAZ.A.Ş.	188.729.183,12
422	1	POLİN DİS TIC.LTD.STİ.	39.688.610,93
201	11	POYRAZ POYRAZ FİNDİK ENTEGRE SAN.VE TIC.A.Ş.	73.081.994,49
394	21	PREKONS İNŞAAT SANAYİ A. Ş.	41.684.889,12
30	2	PROGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TIC.A.Ş.	353.190.159,39
92	7	RAM DIŞ TİCARET A.Ş.	145.811.726,74
260	27	RAVAGO PETROKİMYA SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	59.414.031,25
292	35	REAL İÇ VE DIŞ TIC.A.Ş.	54.387.928,03
399	54	REHA TEKSTİL DIŞ TIC.VE SAN.A.Ş.	41.470.365,71
222	9	RE-MA METAL TEKSTİL İNS.GIDA SAN.TİC.LTD.STİ.	66.625.148,91
109	3	ROKETSAN ROKET SAN. VE TIC.A.Ş.	127.518.173,51

Alfabetik ilk 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	Ihracat 2015 (\$)
298	33	ROMA PLASTIK SANAYI VE TİCARET A.S.	53.520.950,47
25	1	ROYSAR GIDA DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	395.269.685,56
451	13	RÜYA İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	38.250.482,76
218	25	S.S.P OTOMOTIV SANAYI VE DIŞ TİC.A.Ş.	67.354.149,39
314	12	SABIRLAR FINDIK İHR. LTD.ŞTİ.	51.061.227,74
496	6	SAFYÜN HALI TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	35.424.810,80
264	44	SAMPA OTOMOTIV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	58.744.922,80
445	47	SANDOZ GRUB SAĞ.ÜR.İLAÇ.SAN.VE TİC.A.Ş.	38.402.340,69
294	32	SANDOZ İLAC SAN.VE TİC.A.S.	53.957.345,47
35	3	SANKO DIŞ TİC.A.Ş.	299.875.503,05
127	3	SANMAR DENİZCİLİK MAKİNA VE TİC.A.Ş.	113.262.422,48
277	30	SAPRO TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.A.Ş.	56.331.808,15
460	68	SARAR GİYİM TEKS.ENERJİ SAN. VE TİC.A.Ş.	37.802.875,49
261	14	SARAY DOKUM VE MADENİ AKSAM SANAYİ TURİZM A.Ş.	59.307.663,86
328	10	SARBAK METAL TİCARET VE SANAYİ A.S.	48.708.265,81
32	2	SARKUYSAN ELEKTROLİTİK BAKIR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	312.992.847,92
196	30	SARTEN AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	75.428.447,10
69	9	SASA POLYESTER SAN.A.Ş.	170.160.853,64
476	41	SAYINLAR İHR.İTH.VE TİC.A.Ş.	36.547.045,04
68	7	SCHNEIDER ELEKTRİK SAN.VE TİC. A.Ş.	170.168.851,85
382	6	SEDEF GEMİ İNŞ.A.Ş.	42.799.875,00
316	33	SELÇUK İPLİK SAN.VE TİC. A.Ş.	50.685.075,46
96	8	SEVAL İHRACAT İTHALAT VE PAZARLAMA TİC.LTD.ŞTİ.	142.136.282,27
459	12	SILVERLINE EV GEREÇLERİ SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.	37.922.916,47
297	25	ŞİMŞEK BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	53.759.372,96
15	1	ŞİŞECAM DIŞ TİC.A.Ş.	680.555.373,02
348	49	SİYAM TEKSTİL İNŞAAT VE İNŞ.MALZ.A.Ş.	46.326.293,55
66	2	ŞÖLEN ÇİKOLATA GIDA SAN.VE TİC. A.Ş.	170.901.628,11
360	8	SOZER KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET A.S.	45.408.549,68
429	60	SUFİ ÇORAP VE TEKS.ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	39.239.827,93
364	80	SUMMA TURİZM YATIRIMCILIK A.Ş.	44.835.887,94
266	6	SUNEL TİCARET TURK A.S.	57.923.798,59
309	59	SUNJÜT SUNİ JÜT SAN.VE TİC.A.Ş.	51.399.360,48
282	4	SÜRSAN SU ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC. A.Ş.	55.816.946,94
405	27	SURTEL AMBALAJ DAGIT.SAN.VE TİC.A.S.	40.913.869,27
107	3	T.T.L. TÜTÜN SAN.VE DIŞ TİC.A.Ş.	130.149.769,52
33	5	TAHA KARGO DIŞ TİCARET A.Ş.	306.239.416,23
67	8	TAHA PAZ.VE MAĞAZACILIK A.Ş.	170.615.045,59
327	42	TANDEM İHRACAT A.Ş.	48.748.968,34
199	25	TAYPA TEKS.GİY.SAN.VE TİC.A.Ş.	74.595.576,90
356	4	TEK ASYA TARIM ÜRÜNLERİ TİC.LTD.ŞTİ	45.613.258,78
95	10	TEKLAS KAUÇUK SAN.VE TİC.A.Ş.	144.075.291,63
174	4	TEKNİK ALUMİNYUM SANAYİ A.S.	82.323.928,29
436	29	TEKSAN JENERATOR-ELEKTRİK SAN. VE TİC.A.S.	38.938.720,67
293	14	TEKSİS TEKSTİL ÜRÜNLERİ PAZARLAMA A.Ş.	54.272.263,69
141	21	TEMSA GLOBAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	102.623.545,96
116	1	TERSAN TERSANECİLİK SAN.VE TİC.A.Ş.	118.528.166,33
10	1	TGS DIŞ TİC. A.Ş.	1.004.507.377,34
223	26	TİRSAN TREYLER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	66.573.450,06

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
6	3	TOFAŞ TÜRK OTOMOBİL FAB. A.Ş.	2.057.743.801,33
386	8	TORUN BAKIR ALASIMLARI METAL SANAYİ VE TİCARET A.S.	42.329.185,38
79	9	TOSYALI DİŞ TİCARET A.S.	156.481.313,69
46	12	TOYOTA MOTOR EUROPE ADAPAZARI ŞUBESİ	234.621.353,17
8	5	TOYOTA OTOMOTİV SAN. TÜRKİYE A.S.	1.184.161.964,13
330	3	TUĞRUL TARIM VE PETROL ÜR.TİC. VE SAN.A.Ş.	48.427.547,83
245	4	TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.	62.084.525,12
40	10	TÜRK PİRELLİ LASTİKLERİ A.Ş.	263.881.257,89
171	11	TURK PRYSMIAN KABLO VE SİSTEMLERİ A.S.	82.815.253,76
27	1	TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAK.A.Ş.	368.346.130,38
263	7	TURKCAN KUYUMCULUK SANAYİ A.S.	58.935.803,91
2	1	TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A. Ş.	2.911.830.132,46
85	15	TÜRKMEN GRUP İTH. İHR. DİŞ TİC. A.Ş.	153.542.375,10
47	2	TUSAŞ MOTOR SANAYİ A.Ş.	229.434.621,43
23	1	TUSAŞ TÜRK HAVACILIK VE UZAY SAN.A.Ş.	432.186.537,62
106	2	UĞUR SOĞUTMA MAKİNALARI SANAYİ VE TİC.A.Ş.	130.514.848,74
378	31	ULAŞ GIDA UN TEKSTİL NAKLIYAT TİC. VE SAN A.Ş.	43.149.022,81
301	26	ULUSOY UN SANAYİ VE TİC.A.Ş.	52.824.214,72
237	23	UNAT YAĞ GIDA SAN.VE TİC.A.Ş.	63.723.181,89
136	17	ÜNİLEVER SAN.VE TİC.TÜRK A.Ş.	105.844.601,36
78	9	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA MOTORLU ARAÇLAR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	157.293.584,84
303	40	ÜNİSA AMBALAJ SAN.VE TİC.A.Ş.	52.565.145,01
485	24	ÜNVER TEKSTİL KONF.İML.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	35.737.035,70
304	38	UOB MODA TEKSTİL DİŞ TİC.A.Ş.	52.223.152,98
49	6	USLU TEKS.GIDA İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	218.653.488,38
83	19	VALEO OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	154.198.534,18
464	30	VATAN KABLO METAL ENDÜSTRİ VE TİC. A.Ş.	37.328.671,66
339	35	VATAN PLASTİK SAN.VE TİC.A.Ş.	47.274.112,77
349	48	VENÜS GİYİM SAN.VE TİC.A.Ş.	46.071.250,44
377	55	VERİTAS TEKSTİL KONFEKSİYON PAZARLAMA SANAYİ TİCARET A.Ş.	43.237.013,56
5	1	VESTEL TİCARET A.Ş.	2.155.184.402,00
489	54	VOLGA DİŞ TİC. VE DANIŞMANLIK A.Ş.	35.645.808,91
210	28	YAKAMOZTEKS TEKSTİL GIDA TURZ.İNŞ.LTD.ŞTİ.	71.195.261,52
152	3	YAŞAR DİŞ TİC.A.Ş.	93.188.117,41
166	9	YAVUZ GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	84.789.554,03
367	32	YAYLA AGRO GIDA SAN.VE NAK.A.Ş.	44.384.246,50
71	11	YEŞİM SATIŞ MAĞAZALARI VE TEKSTİL FAB.A.Ş.	167.870.053,68
239	28	YİĞİT AKÜ MALZEMELERİ NAK.TUR.İNŞ.SAN.VE TİC.A.Ş.	63.058.851,58
401	9	YILDIZ ENTEGRE AĞAÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	41.032.864,91
247	37	YİLTEKS İÇ VE DİŞ TİC.A.Ş.	61.382.031,87
248	28	YOLBULAN BAŞTUĞ METALURJİ SANAYİ A.Ş.	61.050.806,00
363	37	YOLBULAN METAL SAN.TİC.A.S.	44.863.285,09
224	29	YONCA GIDA SAN.İŞL.İÇ VE DİŞ TİC.A.Ş.	66.533.834,56
31	5	YÜCEL BORU İHR.İTH.VE PAZ.A.Ş.	344.837.776,78
157	16	YÜKSEL DİŞ TİC.İNŞ.SAN.LTD.ŞTİ.	90.592.531,54
86	14	ZER YAĞ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	151.322.330,17
57	13	ZORLU DİŞ TİC.A.Ş.	198.684.794,95
407	63	ZÜHUR DİŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	40.772.567,18

2015 YILI TÜRKİYE'NİN
**ALFABETİK SIRAYA
GÖRE İKİNCİ 500
İHRACATÇI FİRMASI**

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
913	86	A B GIDA SAN.VE TIC.A.Ş.	20.738.763,39
710	63	ABDI İBRAHİM İLAÇ SAN. VE TIC. A.Ş.	25.582.962,29
510	48	ACARSAN MAKARNA UN GID.İNŞ.SAN.VE TIC.A.Ş.	34.821.464,30
516	2	ADESA MAĞ.TEKS.VE DERİ SAN. TIC.A.Ş.	34.551.217,42
791	15	AFYON YUMURTA İTH.İHR.VE TIC. A.Ş.	23.072.724,25
733	112	AKARTEKS TEKS.ÜRÜNL.SAN.PAZ. VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	24.899.698,17
830	15	AKAŞ TARIM ÜRÜNLERİ İNŞ.AHŞAP PLASTİK AMB.SAN VE TIC.A.Ş.	22.266.973,77
898	16	AKBAŞ GIDA VE TEKSTİL SAN.DIŞ TIC.A.Ş.	20.963.072,16
567	84	AKD DÖKÜM TİCARET A.Ş.	31.478.443,20
826	69	AKDENİZ ÇİVİ TEL SAN.VE TIC. LTD.ŞTİ.	22.378.355,09
981	24	AKDENİZ TOPTAN HIRDAVAT PAZARLAMA TİC.LTD.ŞTİ	19.234.598,08
762	13	AKGÜN SERAMİK SAN.VE TIC.A.Ş.	23.909.090,37
714	44	AKIM METAL SANAYİ VE TİCARET A. S.	25.376.855,49
639	92	AKKUŞ TEKSTİL SAN.TİC.A.Ş.	28.303.868,62
878	36	AKPA ALÜMİNYUM SAN. VE TIC. A.Ş.	21.340.145,72
984	20	AKSUN TARIMSAL ÜRÜNLER İTHALAT İHRACAT SAN TIC AŞ.	19.102.754,73
608	163	AKTEK GİY.SAN.VE TIC.A.Ş.	29.569.217,95
854	143	AL TEKSTİL KONFEKSİYON SAN.TİC LTD.ŞTİ.	21.809.046,88
783	26	ALABANDA MADENCİLİK DIŞ TIC.AŞ	23.382.390,38
695	13	ALAPALA MAKİNA GIDA SAN. TIC. A. Ş.	26.247.094,41
756	13	ALARA TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TIC.A.Ş.	24.018.552,29
897	22	ALARKO CARRIER SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	20.976.453,30
797	121	ALD DIŞ TİCARET A.Ş.	22.871.872,37
946	65	ALEMDAR UN NAKLİYE TARIM İNŞAAT PETROL SAN.TİC.A.Ş.	19.945.520,00
743	14	ALEXANDRA GOLD KUYUMCULUK SAN.VE TIC.A.Ş.	24.435.528,33
935	19	ALGAN İÇ VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	20.201.664,91
782	119	ALGODON TEKS. SAN. VE TIC. LTD. ŞTİ.	23.390.179,01
812	32	ALİMEX ALÜMİNYUM SAN.VE TIC. LTD.ŞTİ.	22.665.578,28
622	82	ALKAR INS.İTH.İHR.VE TIC.LTD. STİ.	28.885.190,90
971	62	ALMER TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	19.376.561,94
661	35	ALMODO ALTUNLAR DIŞ TIC.A.Ş.	27.459.981,98
907	23	ALTUNTAŞ HAVALANDIRMA TURİZM SAN.TİC.A.Ş.	20.877.478,01
734	4	ANADOLU EFES BİRACILIK VE MALT. SANAYİ A.Ş.	24.874.924,88
637	60	ANADOLU ISUZU OTOM.SAN.VE TIC. A.Ş.	28.352.937,72
552	52	ARCELORMİTTAL RZK ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN. TİC. A.Ş.	32.726.799,17
597	53	ARFESAN ARKAN FREN ELEMANLARI SAN.TİC.A.Ş.	30.007.477,26
575	30	ARMEN İPLİK ÖRME TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	31.208.653,73
688	12	ART DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	26.460.641,15
937	24	AS ÇELİK DÖKÜM İŞLEME SANAYİ VE TİCARET A. Ş.	20.153.210,70
861	141	AS TEKS.SAN.İÇ VE DIŞ TIC.A.Ş.	21.591.242,69
627	59	ASAL DIŞ TIC.A.Ş.	28.781.033,76
767	102	ASAŞ AMBALAJ BASKI SAN.VE TIC. A.Ş.	23.763.385,56
652	22	ASTAS ALUMİNYUM SAN.VE TIC.A.S	27.797.263,81
715	131	ATLAS PORT DIŞ TIC.TURZ.TAŞM.LTD.ŞTİ.	25.349.578,87
647	82	AUTOLIV METAL PRES SAN.VE TIC. A.S.	27.920.436,25
501	43	AVES ENERJİ YAĞ VE GIDA SANAYİ A.Ş.	35.130.946,40
894	76	AYAZ DIŞ TİCARET LTD.STİ.	21.047.023,55
755	116	AYDIN TEKSTİL İTH.İHR.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	24.025.244,20
944	42	AYGUN ALUMİNYUM SAN.VE TIC.A.S	19.981.409,39
632	91	AYTİM TEKS.SAN.VE DIŞ TIC.A.Ş.	28.546.507,69

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
643	21	AYVAZ SİNAİ ÜRÜNLER TİC. VE SAN.A.Ş	28.110.293,22
609	53	AZİM UN GIDA TARIM İNŞAAT NAKLİYE PETROL SANAYİ VE TİC.A.Ş.	29.567.580,00
511	10	BADE DIŞ TİC. A.Ş.	34.793.698,71
868	142	BADİRİ GİYİM SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.517.197,21
823	13	BAHTİYAR AV MALZEMELERİ PAZARLAMA İNŞAAT TEKSTİL SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	22.442.966,93
896	85	BAREKS PLASTİK FİLM EKSTRUZYON SAN.VE TİC.A.S.	20.997.231,29
760	67	BAŞARLAR HIRDAVAT PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD.STİ.	23.923.405,15
904	86	BAŞBUĞ OTO YEDEK PARÇA SAN.İTH İHR.VE TİC.A.Ş.	20.919.522,24
592	61	BAŞHAN TARIMSAL ÜRN.PAZ.SAN. DIŞ TİC.A.Ş.	30.133.998,90
711	39	BAYLAN ÖLÇÜ ALETLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	25.562.883,09
810	29	BERKE PLASTİK SAN.VE TİC.A.S.	22.704.592,83
871	81	BETA KİMYA SAN.VE TİC.A.S.	21.448.001,08
506	70	BİLKONT DIŞ TİC.VE TEKS.SAN. A.Ş	35.015.033,64
550	71	BİLSAR DIŞ TİCARET A.Ş.	32.831.748,83
819	25	BİMED TEKNİK ALETLER SANAYİ VE TİCARET A.S.	22.460.532,09
752	115	BİRLEŞİK TEKS.SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ	24.058.400,72
732	42	BİSKA TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	24.916.112,09
975	29	BORUSAN MAKİNA VE GUC SIST.SAN .VE TİC.A.S.	19.310.274,11
674	60	BOSKAY METAL SAN.VE TİCARET LTD.STİ.	27.019.028,99
564	7	BOSSAN TEKS.İTH.İHR.SAN.VE TİC LTD.ŞTİ.	31.886.309,21
770	77	BOYÇELİK METAL SAN.VE TİC.A.Ş.	23.658.973,14
963	59	BTD TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	19.505.290,88
578	83	BURSAI DIŞ TİCARET A.Ş.	30.970.921,47
763	62	ÇAĞLA ŞEKERLİ MAMÜLLER SAN.VE TİC.A.Ş.	23.855.908,63
985	96	CAMBRO ÖZAY PLASTİK SAN.VE TİC A.Ş.	19.078.787,27
670	48	CANAN İPLİKÇİLİK SAN.VE TİC.A. Ş.	27.268.665,57
891	20	ÇELİKPAN DIŞ TİC. A. Ş.	21.129.433,73
828	21	ÇEMSAN DIŞ TİCARET A.Ş.	22.322.944,46
521	57	CENGİZ MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.	34.299.468,67
729	12	ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FAB. T.A.Ş.	24.968.248,19
558	8	ÇİMKO ÇİMENTO VE BETON SANAYİ TİC.A.Ş.	32.379.841,79
655	64	CİMTAŞ ÇELİK İMALAT MON.VE TES A.S.	27.721.717,18
727	15	CİRAV GIDA SANAYİ İNŞAAT DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.	24.997.103,71
794	99	CLARIANT(TÜRKİYE) BOYA KİMYEVİ MADDELER VE MADENCİLİK SAN. VE TİC. A.Ş.	23.004.080,24
707	46	COATS (TÜRKİYE) İPLİK SAN.A.Ş	25.676.975,93
939	65	CONFETTİ HALI SANAYİ A.Ş.	20.051.937,62
713	65	CORBUS METAL İC VE DİS TİC. LTD.STİ.	25.483.309,91
745	74	CO-RE-NA ECZA DEPOSU DIŞ. TİC. A.Ş.	24.392.594,70
742	68	CPS PRESSFORM SAN.VE TİC.A.Ş.	24.473.469,11
570	17	ÇUKUROVA İNŞAAT MAKİNALARI SAN VE TİC.A.Ş.	31.314.870,92
764	27	CVS MAKİNA İNŞ. SAN. VE TİC.A.Ş.	23.841.455,35
526	11	DAIKIN İSITMA VE SOĞUTMA SİSTEMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	34.063.866,83
853	27	DEDEMAN MADENCİLİK SANAYİ VE TİC.A.S.	21.828.377,79
947	17	DEMİREKS YAPI ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	19.814.556,49
537	30	DEMİSAŞ DÖKÜM EMAYE MAMULLERİ SAN.A.Ş.	33.489.729,66
618	37	DİNA VANELLİ TEKS.SAN.VE TİC. A.Ş.	29.118.542,63
964	28	DİRİNLER DÖKÜM SANAYİ TURİZM LIMAN İŞLETMECİLİĞİ VE TİC.A.Ş.	19.501.155,69
737	43	DOĞAN TEKSTİL LTD.ŞTİ	24.801.576,24
746	14	DURKAR DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	24.384.821,57
809	30	DYTECH OTOMOTİV SAN.TİC.VE PAZ.LTD.ŞTİ.	22.729.583,51

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
566	75	EDT HAZIR GİYİM PAZARLAMA VE İTHALAT İHRACAT LTD.ŞTİ.	31.731.593,24
806	90	EGE PROFİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	22.767.143,84
998	18	EGE SERAMİK İÇ VE DIŞ TİC. A.Ş.	18.923.495,99
568	8	EKİN GIDA DIŞ TİCARET VE TAŞIMACILIK LTD. ŞTİ.	31.406.572,42
665	62	EKİNCİLER DEMİR ÇELİK SAN.A.Ş.	27.350.242,15
724	58	EKO TURKA TEKS.TAR.HAYV.SAN.TİC.A.Ş.	25.081.709,81
502	18	EKREM NARİN İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	35.126.534,19
641	103	EL MUSUL DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	28.283.700,17
553	34	ELECTRIFIL UNIFIL OTOM.SAN.VE TİC.A.S.	32.651.635,91
533	45	ELİTA GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	33.759.147,26
601	12	ELKON BETON MAKİNALARI SAN. VE TİC. A.Ş.	29.934.385,20
557	11	ELMAS DIŞ TİC.A.Ş.	32.402.347,24
968	22	EMRE PİLİÇ GIDA SAN.VE TİC.LTD. ŞTİ.	19.452.201,27
999	52	EMSA ENERJİ PAZ.VE DIS TİC.LTD STI.	18.904.121,61
576	81	ENKA İNŞ.VE SAN.A.Ş.	31.068.111,97
916	149	ERA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	20.679.677,90
645	3	ERBAK - ULUDAĞ PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM A.Ş.	27.955.315,81
644	59	ERBOSAN ERCİYAS BORU SANAYİ TİCARET A.S.	28.102.325,11
630	34	ERDEM TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	28.582.890,97
600	50	ERDEMİR ÇELİK SERVİS MERKEZİ SAN.VE TİC.A.S.	29.976.425,00
626	20	ERDOĞANLAR ALÜMİNYUM SAN.VE TİC.A.Ş.	28.794.854,42
543	25	ERKU DIŞ TİC.PAZ.VE TURİZM A.Ş.	33.224.314,57
967	21	ERPİLİÇ ENTEGRE TAVUKÇULUK ÜRETİM PAZARLAMA VE TİC.LTD.ŞTİ.	19.467.643,56
787	31	ERTANLAR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET LTD.STI.	23.269.619,62
563	12	ERTÜRK ÜZÜM VE TARIM ÜRÜNLERİ İŞLETMELERİ İTHALAT İHRACAT TİCARET VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ	31.968.120,63
651	60	ESKAPET PET ÜRÜNLERİ KİMYA GIDA NAK SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ	27.842.696,16
768	13	ESMA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ	23.680.210,75
979	19	EŞMELER TARIM TARIM ÜRÜNLERİ PAKETLEME DEPO. NAKL. TAAH. İTH. İHR.TİC. LTD. ŞTİ.	19.238.372,43
841	18	ESTAŞ KAM MILİ İML.İTH.İHR.SAN. TİC.LTD.ŞTİ.	22.144.443,59
748	113	ETİK DIŞ TİC.VE TEKS.SAN.A.Ş.	24.328.597,35
825	7	EURO GIDA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	22.425.588,99
992	12	EUROPEAN TOBACCO SİG.VE TÜTÜN SAN.VE TİC.A.Ş.	18.978.587,45
865	57	EYMEŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş.	21.556.972,58
580	59	FİCOSA INTERNATIONAL OTOMOTİV SAN.VE TİC.A.S.	30.886.188,76
1000	64	FİLİDEA TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	18.901.366,34
705	107	FİNTEKS TEKS.VE HALI SAN.LTD. ŞTİ	25.730.499,88
584	51	FM MOTORPARTS OTOMOTİV A.Ş.	30.630.247,13
738	28	FORMÜL PLASTİK VE METAL SAN. A.Ş.	24.800.203,77
587	22	FRİMPEKS KİMYA VE ETİKET SAN. TİC. A.Ş.	30.301.057,95
958	19	GARİP TAVUKÇULUK GIDA VE YEM SAN.TİC.A.Ş.	19.608.913,01
991	157	GELİŞİM TEKSTİL SAN.VE TİC.A.Ş.	18.987.242,05
776	105	GEMİ KAYA İNŞ.TAAH.VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	23.519.041,35
857	139	GENÇ TEKSTİL SAN.VE DIŞ TİC. A.Ş.	21.689.745,27
995	66	GENTAFİ DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	18.950.680,69
761	75	GENTAŞ GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	23.918.513,16
801	78	GERSAN ELEKTRİK TİCARET VE SANAYİ A.S.	22.820.275,01
851	16	GESSART ALTIN PAZARLAMA VE DAĞITIM A.S.	21.845.920,84
617	4	GEZER AYAKKABI DERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.154.024,80
577	11	GİMAS GİRGİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	31.040.341,79
599	56	GİZEM FRİT PAZARLAMA VE DIŞ TİC. A.Ş.	29.995.160,86

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
753	138	GNA LOJİSTİK DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	24.051.330,41
862	18	GRAND DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	21.571.596,98
532	51	GÜLERMAK AĞIR SANAYİ İNŞAAT VE TAAHHÜT A.Ş.	33.795.496,60
683	21	GÜMÜŞTAŞ DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş.	26.736.146,07
505	24	HALİLOĞLU DIŞ TIC. LTD. ŞTİ.	35.038.128,83
747	114	HAMARATLI TEKS.KONF.SAN.VE TIC.A.Ş	24.349.062,20
789	47	HASIRCI DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	23.195.822,05
739	44	HASIRCI TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	24.773.643,27
723	14	HASTAVUK GIDA TARIM HAYVANCIL. SAN. VE TIC. A.Ş.	25.200.838,68
784	130	HATEKS HATAY TEKSTİL İŞL.A.Ş.	23.365.634,25
849	12	HAVELSAN HAVA ELEKTRONİK SAN. VE TIC. A.Ş.	21.857.797,00
718	63	HAZ GIDA PAZARLAMA İÇ VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	25.307.195,52
961	66	HAZAL BİSKÜVİ VE GIDA SAN.A.Ş.	19.534.028,57
845	136	HİSAR GIYİM SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ	22.007.540,50
790	71	HİSARLAR İTHALAT İHRACAT PAZARLAMA A. Ş.	23.170.057,66
903	150	HÜRSAN HAVLU ÜRETİM SAN.VE TIC. A.Ş.	20.926.039,46
731	66	HURSAN PASLANMAZ ÇELİK GERİ DONUSUM TESİSL.TIC.SAN.A.S.	24.922.693,25
931	87	IBA KİMYA SANAYİ VE TİCARET A.S.	20.305.001,04
678	51	İLAY DIŞ TIC.A.Ş.	26.879.878,18
679	61	İLHAN DEMİR ÇELİK VE BORU PROFİL ENDÜSTRİSİ A.Ş.	26.874.850,59
980	25	İMAŞ MAKİNA SAN.A.Ş.	19.234.640,29
682	10	IMPERIAL TOBACCO SİGARA VE TÛTÛNCÛLÛK SAN.VE TIC.A.Ş	26.806.909,47
735	25	İNER ABRASİV SAN.VE TIC.A.Ş.	24.826.089,65
852	19	İNERVO DIŞ TIC.VE MÛMESSİLLİK LTD.ŞTİ.	21.832.951,24
698	41	İPEK İDROFİL PAMUK SAN.VE TIC. A.Ş	26.151.209,82
574	82	İŞBİR SENTETİK DOKUMA SAN.A.Ş	31.232.673,06
508	29	İSFA METAL TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	34.841.680,39
572	13	İŞİK AŞŞAP PROFİL LOJİSTİK SAN VE TIC.A.Ş.	31.280.172,63
844	97	İŞİLPLAST PLASTİK SANAYİ VE TIC. A.Ş.	22.034.593,15
744	122	İSTANBUL ÇORAP SAN.A.Ş	24.431.558,81
820	144	JEANCI KONF.TEKS.SAN.VE TIC. A.Ş	22.454.669,64
603	9	JTI YAPRAK TÛTÛN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	29.776.721,70
684	13	KAHRAMAN TARIM ÜRÛNLERİ TIC.VE SAN.A.Ş.	26.726.787,62
554	14	KALE NOBEL AMBALAJ SAN.VE TIC. A.Ş.	32.638.532,96
591	55	KALİBRE BORU SAN.VE TIC.A.S.	30.188.920,19
541	57	KANCA EL AL.DOVME ÇELİK VE MAK SAN.A.S.	33.441.928,76
589	8	KAPLANSER HALI GIDA VE TEKS. SAN.VE TIC. LTD. ŞTİ.	30.259.189,89
706	17	KAP-SO DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA TURİZM LTD.ŞTİ.	25.693.337,97
875	104	KARADAĞLAR TOPLU TÛK. GIDA İNŞ. İÇ VE DIŞ TIC. A.Ş.	21.394.702,03
640	15	KARTONSAN KARTON SAN.TIC.A.Ş.	28.288.153,00
638	20	KAŞMİR HALI SANAYİ VE TIC.A.Ş.	28.314.702,53
518	43	KATMERCİLER ARACUSTU EKİPMAN SAN.VE TIC.A.S.	34.451.291,19
848	33	KAYALAR BAKIR ALAS.SAN.VE TIC. A.S.	21.885.914,04
621	13	KEMAL BALIKÇILIK İHR.LTD.ŞTİ.	28.924.354,72
924	64	KENT BORİNGER DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	20.462.687,53
525	51	KENT GIDA MAD.SAN.VE TIC.A.Ş.	34.100.083,04
879	23	KESKİNOĞLU İÇ VE DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	21.278.802,41
840	14	KIRICI KURU MEYVA VE GIDA TEKSTİL TUR.SAN.VE TIC.A.Ş.	22.150.747,45
573	19	KIRPART OTOMOTİV PARÇALARI SAN.VE TIC.A.S.	31.233.590,82
837	23	KONVEYOR BEYAZ ESYA VE OTOMOTİV YAN SAN.TIC.A.S.	22.183.744,67

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	Ihracat 2015 (\$)
579	11	KOPUZMAR SU ÜRÜNLERİ SAN.VE DIŞ TIC.A.Ş.	30.948.344,68
766	8	KORHAN PAZARLAMA VE DIŞ TIC. A.Ş.	23.785.358,67
514	15	KURTOĞLU BAKIR KURSUN SANAYİ A.S.	34.613.627,92
624	10	KÜTAHYA PORSELEN SAN. A.Ş.	28.816.874,65
842	19	KUTLUSAN TARIM EKİPMAN LOJİSTİK GIDA SAN. İÇ VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ	22.108.002,72
668	14	LARTH İSİTMA VE SİHHİ TESİSAT MALZEMELERİ TİC.A.Ş.	27.306.113,74
836	153	LEBES TEKSTİL DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	22.185.840,06
517	6	LİDER GIDA SANAYİ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.	34.512.640,70
741	72	LİDERSAN SAĞLIK VE GIDA ÜRÜNLERİ A.Ş.	24.523.661,99
778	5	LİDYA KONSERVEÇİLİK MÜTEAHHİTLİK İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	23.456.208,37
610	18	LİLİTAŞ MAD. MÜH. İNŞ. İTH. İHR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	29.541.931,49
910	6	LOTA AYAKKABI VE DERİ SAN.TİC.A.Ş.	20.790.911,30
804	159	LOW PROFILE İSTANBUL TEKS.SAN. VE DIŞ TIC.A.Ş	22.793.258,81
962	20	M B H GIDA İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ .	19.508.127,46
593	38	M.T REKLAM A.Ş.	30.084.289,15
940	70	MAHMUT YARIM GIDA İTH.İHR. SAN.VE TİC.A.Ş.	20.036.500,29
619	56	MAHMUTOĞLU DIŞ TIC.İNŞ.NAK. GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	29.052.608,03
803	26	MAKRO GRANİT KARGO İNŞAAT VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	22.806.434,04
594	78	MAKSİMUM DIS TİCARET A.S.	30.066.309,20
970	61	MAR-EKS MARMARA TEKSTİL İHR. İTH. PAZ.AŞ.	19.419.218,17
687	61	MARZİNC DIŞ TIC. A.Ş.	26.571.469,75
914	147	MASS KONFEKSİYON TEKSTİL SAN. VE TİC. A.S	20.723.024,02
957	7	MATRAŞ DIŞ TIC.A.Ş	19.611.094,11
642	58	MAYSAN MANDO OTOMOTİV PARÇ. SAN.VE TİC.AŞ	28.155.498,68
834	77	MECAPLAST OTOMOTİV URUNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.S.	22.224.543,40
583	11	MERİNOS HALI SAN.VE TİC.A.Ş.	30.720.859,94
527	56	MERSİN ŞEKER TARIM ÜRÜNLERİ DOĞAL VE MINERAL SU VE İÇ. NAK. SAN. TİC. A. Ş.	34.050.567,22
817	89	METAL MATRİS SAN.VE TİC.A.Ş.	22.483.732,10
990	20	METAL YAPI HOLDİNG A.Ş.	18.993.282,20
888	30	METAMAR MERMER GRANİT MADENCİLİK SAN.VE TİC.A.S.	21.144.626,94
977	18	MGT TARIM ÜRN. İTH.İHR.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ	19.290.728,59
934	87	MİTA KALIP VE DÖKÜM SANAYİ A. Ş.	20.213.405,93
950	160	MİYA KONFEKSİYON DOKUMA TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.718.034,67
515	48	MMC MET. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	34.557.469,77
667	98	MODAVİZYON TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	27.309.398,27
504	25	MOGUL KUMAŞ SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	35.083.294,78
955	22	MOLINO MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.S.	19.613.905,58
863	16	MORE SU ÜRÜNLERİ TİC.A.Ş.	21.565.819,95
960	17	MSÜ ASYA TARIM ÜRÜN.GIDA TURZ. TİC.İNŞ.İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	19.595.895,71
917	72	MTC METAL DIS TIC.LTD.STİ.	20.659.074,91
873	71	NARTAŞ PET.NAK.TURZ.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	21.402.000,00
615	73	NATA İNS.TURİZM TİC.VE SAN.A.S.	29.304.780,97
821	132	NATURAL TEKSTİL TİC.LTD.STİ.	22.449.213,00
918	148	NBG ÇORAP SAN.VE DIŞ TIC.A.Ş.	20.616.119,79
953	156	NEPAŞ TEKS.SAN.VE TİC.A.Ş	19.682.284,21
932	103	NEŞE DIŞ TİCARET AŞ.	20.300.194,13
662	18	NİMEKS ORGANİK TARIM ÜRÜNLERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	27.454.969,34
523	9	NOORDZEE SU ÜRÜN.İHR.SAN.VE TİC.A.Ş.	34.200.508,51
856	20	NSK ARMATÜR VE AKSESUAR SAN.VE TİC.A.Ş.	21.720.170,89
901	88	NURSAN KABLO DONANIM SAN. VE TİC. A.Ş.	20.943.724,92

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	İhracat 2015 (\$)
982	50	OCS KABLO SAN.VE TIC.A.S.	19.176.025,41
565	29	OĞUZ TEKS.SAN.VE TIC.A.Ş.	31.757.822,25
708	24	OLIMAR MADENCILIK İTH.VE İHR. SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	25.669.350,67
959	21	OSKAR ORMAN ÜRN.PETR.TEKS.GIDA DAY.TÜK.MAL.SAN.DIŞ TIC.LTD.ŞT	19.598.990,96
864	16	OSM AĞAÇ SANAYİ DIŞ TİCARET A.Ş.	21.564.794,90
948	85	OTOKAR OTOMOTİV VE SAVUNMA SAN.A.Ş.	19.779.489,74
771	124	OZANTEKS TEKSTİL SAN.VE TIC.A.S.	23.645.516,57
736	70	ÖZDEMİR BORU PROFİL SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	24.820.311,15
822	162	ÖZDEMİR ÜÇ TEKS.SAN.TİC.LTD. ŞTİ	22.448.942,28
616	89	ÖZDİLEK İTHALAT İHRACAT VE PAZARLAMA LTD.ŞTİ.	29.202.426,90
542	16	OZER METAL SANAYI A.S.	33.242.575,43
607	9	ÖZKAPLAN KARPET İÇ VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	29.605.940,03
700	10	ÖZLER TARIM ÜRÜN.ÜRETİM PAZ. SANAYİ VE TIC.A.Ş.	25.981.967,45
884	34	OZTURKLER METAL SANAYII VE TICARET A.S.	21.247.839,50
654	58	ÖZYAŞAR TEL VE GALVANİZLEME SAN.A.Ş.	27.729.804,23
704	27	P.M.S.METAL PROFİL ALUMİNYUM SAN.VE TIC.A.S.	25.841.292,10
921	17	PAGMAT PAMUK TEKSTİL GIDA SAN. VE TIC.A.Ş.	20.528.402,44
839	19	PAKSEL KİMYA SAN.VE TİCARET AŞ	22.159.145,01
930	74	PE-GA OTOMOTİV SÜSPANSİYON SAN. VE TIC.A.Ş.	20.329.143,37
772	35	PERFEKTUP AMBALAJ SAN. VE TIC. A.S.	23.637.900,28
666	97	PET DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	27.342.305,72
941	81	PETROGAS MAKİNA BASINÇLI KAPLAR İTH. İHR. SAN. VE TIC. A.Ş	20.030.627,48
956	18	PİLYEM GIDA TARIM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	19.613.441,31
895	146	PİNEKS TEKS.DERİ PAZ.SAN.VE TIC.LTD.ŞTİ.	21.016.967,07
802	123	POLİMER PLASTİK SAN.VE TIC.A.Ş	22.812.383,61
867	17	POST HALI İTH.İHR.LTD.ŞTİ.	21.535.116,13
925	151	RE TEKS TEKSTİL SAN.VE TIC.A.Ş.	20.446.140,57
693	67	ROLLMECH AUTOMOTIVE SAN.VE TIC.A. S.	26.330.778,94
529	12	ROYSAR ALTIN TİCARET İTHALAT VE İHRACAT LTD. ŞTİ.	33.891.657,26
883	1	S.S.MARMARA ZEYTİN TARIM SAT. KOOP.BİRLİĞİ MARMARABİRLİK	21.255.557,83
535	10	S.S.TARIŞ ÜZÜM TARIM SAT.KOOP BİRLİĞİ KISA ADI TARIŞ ÜZÜM	33.608.729,21
681	36	SAF MENSUCAT SAN. VE TIC. A.Ş.	26.812.686,80
773	118	ŞAHİNTÜRKLER TEKS.SAN.VE DIŞ TIC.LTD.ŞTİ.	23.629.805,24
951	27	SANICA DIŞ TİCARET A. Ş.	19.705.125,55
656	68	ŞARA DIŞ TİC.A.Ş.	27.625.642,56
728	75	SA-RA ENERJİ İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.S.	24.983.349,14
614	9	SCHOTT ORIM CAM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	29.333.094,91
969	167	SEDAT UĞURLU İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	19.444.576,50
712	11	SEĞMEN TARIM SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	25.507.630,16
669	62	SEHA MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK TİCARET MAKİNA SAN.A.Ş.	27.283.253,31
671	11	SELAH MAKİNE VE GEMİCİLİK ENDÜSTRİ TİC.A.Ş.	27.268.453,84
986	21	SEMT TARIM ÜRÜNLERİ İTH.İHR. TAŞ.VE GIDA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	19.061.862,80
912	154	ŞENMAR DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.746.676,17
818	129	SENPA SENTETİK VE PAMUKLU ENT. GİYİM SAN.TİC.VE TURZ.A.Ş	22.466.587,41
503	8	ŞENPİLİÇ GIDA SAN. A.Ş.	35.088.975,92
900	48	SENUR ELEKTRİK MOTORLARI SAN. VE TIC.A.Ş.	20.945.509,23
758	49	SEPA MENSUCAT SAN.VE TIC.A.Ş	23.983.383,94
927	152	SERİN DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	20.398.616,02
623	58	SHELL&TURCAS PETROL A.S.	28.883.179,01
847	26	SILVAN SANAYİ A.S.	21.987.951,69

Alfabetik ikinci 500 ihracatçı Firma

2015 Genel Sıralaması	2015 Sektörel Sıralama	Firma Ünvanı	Ihracat 2015 (\$)
973	43	SIMTEK İTHALAT İHRACAT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.351.081,25
571	49	SIO AUTOMOTIVE PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.	31.285.976,88
559	17	SİSTEM ALUMİNYUM SAN.VE TİC. A.S.	32.374.771,59
721	28	SİSTEM METAL VE YAPI REKLAM MALZ. SAN.TİC.A.S.	25.280.572,75
902	16	SİSTEM REKLAMCILIK AYDINLATMA VE İNSAAT SAN.A.S.	20.936.265,50
549	7	STAR TARIM ÜRÜNLERİ NAKLİYAT VE TİC. LTD. ŞTİ.	32.850.089,50
799	76	SUBOR BORU SANAYİ VE TİC.A.S.	22.854.906,73
675	101	SUGLOBAL TEKSTİL VE KONFEKSİYON SAN.A.Ş.	26.982.671,11
520	44	SUNAR PAZ. VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.	34.368.737,85
933	98	SUPERLİT BORU SAN.A.Ş.	20.229.606,35
696	55	SYNGENTA TARIM SAN.VE TİC.A.Ş.	26.174.656,02
779	71	TAN-ALİZE KOZMETİK VE TEMİZLİK URUN.SAN.VE TİC.A.S.	23.454.283,37
730	111	TANER TRIKO SAN.TİC.A.Ş.	24.923.763,56
740	59	TAT NIŞASTA SANAYİ VE TİC.A.Ş.	24.630.361,66
633	12	TEKFEN İNŞ.VE TESİSAT A.Ş.	28.515.750,58
719	66	TIRSAN KARDAN SAN. VE TİC. A. Ş.	25.302.684,40
585	52	TIRYAKILER OTO MAKİNATİCARET VE SANAYİ A.S.	30.592.917,61
513	47	TOSCELİK PROFİL VE SAC END.A.S	34.621.160,51
785	94	TRELLEBORG CERKEZKOY İTH.VE İH R.OTO.TİC.A.S.	23.305.643,31
750	66	TRISTONE FLOWTECH İSTANBUL OTOMOTİV SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	24.212.450,66
829	170	TURAN TEKS.SAN.İTH.İHR.VE TİC. LTD.ŞTİ	22.282.131,23
860	28	TUREKS-GM MERMER GRANİT SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	21.601.375,64
833	79	ÜÇGE DIŞ TİC.VE PAZ.A.Ş.	22.252.109,37
880	83	UGUR SELULOZ KİMYA MAK.VE GIDA SAN.TİC.A.S.	21.277.039,56
922	46	UNİKA UNIVERSAL KABLO SANAYİ VE TİCARET A.S.	20.502.620,85
835	43	UNTEL KABLÖLARI SANAYİ VE TİCARET A.S.	22.211.936,08
885	29	VEDAT ZOR ADAMER MERMER TEDARİK VE KONTROL SANAYİ TİCARET	21.211.685,54
978	92	VEKON PREFABRİKE YAPI ÇÖZÜMLERİ SAN. TİC. A.Ş.	19.288.729,37
976	49	VİANET TELEKOMÜNİKASYON İLE.HİZM.VE TİC.A.Ş.	19.301.277,39
945	24	VISSMANN MANİSA SATIŞ PAZARLAMA VE TİC. LTD. ŞTİ.	19.963.646,92
629	38	VIKO ELEKTRİK VE ELEKTRONİK END.SAN.VE TİC.A.S.	28.687.020,35
636	3	YAKUPOĞLU TEKSTİL VE DERİ SAN. TİC.A.Ş.	28.494.229,46
846	13	YARDIMCI GEMİ İNŞA A.Ş.	22.000.000,00
602	65	YARIS KABİN SAN.VE TİC.A.S.	29.851.554,40
800	70	YAŞARTEKS TEKSTİL SANAYİ TİC. A.Ş.	22.846.748,63
788	23	YATSAN SÜNGER VE YATAK SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	23.261.034,81
588	13	YAVUZKAN HAZEL GIDA SANAYİ VE TİCARET LTD.ŞTİ.	30.272.078,65
909	69	YAYCILI KARDEŞLER PAZARLAMA VE TİCARET LTD.ŞTİ.	20.820.968,99
547	47	YAZAKI OTOM.YAN SAN.VE TİC.A.Ş.	32.985.844,88
531	46	YAZAKI WIRING TECHNOLOGIES TÜRKİYE ELEK.SIS.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	33.820.012,31
686	137	YENİ KAYATÜRK GIDA İNŞ.TEKSTİL TAR.İTH.İHR.ÜRN.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	26.597.041,14
838	134	YFA TEKSTİL DIŞ TİC.A.Ş.	22.176.323,08
859	166	YILDIZLAR İTHALAT İHRACAT TEKSTİL VE OTOMOTİV A.Ş.	21.630.698,72
899	90	YILMAR DIŞ.TİCARET LTD.STİ.	20.950.996,47
663	14	YILMAZ TAR.ÜRÜN.SAN.VE TİC.A.Ş.	27.437.383,24
561	77	YNS TEKS.VE KONF.SAN.DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.	32.147.510,60
716	11	YURTBAY SERAMİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	25.343.897,30
949	155	YUSER TEKS.DIŞ TİC.A.Ş.	19.775.942,43
522	50	ZENTIVA SAĞLIK ÜR. SAN VE TİC. AŞ	34.208.107,02
850	70	ZF LEMFÖRDER TLM DIŞ TİC.LTD.ŞTİ	21.847.247,33
569	48	ZF SACHS SÜSPANSİYON SIST. SAN.VE TİC. A.Ş.	31.345.733,73

Turkey

Discover
the potential

Türkiye hikayesini dünyaya anlatıyor!